KRONIKA

malšovických zahrádkářů

Kronika

malšovických zahrádkářů

Zahrádkářství – tak ušlechtilé hnutí – muselo se nutně zrodit také v naší pokrokové obci a zapustilo zde své bohaté kořeny. Drobná práce s půdou sbližuje člověka s přírodou, dává mu příležitost nahlédnout do jejích tajů, otužuje tělo, zušlechťuje duši – vychovává nového, krásného člověka. I když hospodářský výnos z našich půd není nejvyšší, vznik a trvalá působnost zahrádkářského hnutí u nás neobyčejně prospěly úpravnosti zahrádek, ale i celkovému vzhledu obce. – Léta však v této krásné práci jen letí... Tak už to na světě bývá: V radostné práci čas ubíhá jako voda. Staří veteráni – zakládající členové – jeden za druhým odcházejí do Nenávratna a zanedlouho by nebylo pamětníka – jak se u nás zahrádkářské hnutí rodilo, jak mohutnělo, aby vydalo svou žeň a dalo radost a spokojený život mnoha našim spoluobčanům. Proto

zaznamenáváme tuto události,
aby zachovány byly pokolením
příštím...

Zahradník (zahrádkář) veliký čili pěstitel je obyčejně muž nepijící, nekouřící a jedním slovem ctnostný; v dějinách není znám ani vynikajícími zločiny, ani válečnými nebo politickými skutky. Jeho jméno bývá zvěčněno nějakou tou novou růží nebo jiřinou, či jablíčkem.

Karel Čapek: Zahradníkův rok.

Počátky společného života malšovických zahrádkářů v zahrádkářské organisaci spadají do nejtěžší doby pro celý náš národ – doby okupace německou nacistickou armádou. Nejen katastrofální zima 1939-40, která zničila nebo silně poškodila dobrou polovinu ovocných stromů u nás, ale i bezpříkladná důvěra a soudržnost českých lidí jednoho k druhému uspíšila vznik zahrádkářské organisace v Malšovicích. Až do této doby byli zde sice zahrádkářsky vyspělejší jednotlivci, kteří dosahovali lepších výnosů ze svých zahrádek, ale velká většina zahrádek byla pod průměrem výnosů a ani celkovému vzhledu obce valně nepřispívala. Jejich majitelům chyběly hlavně odborné vědomosti. Ani současná odborná literatura nemohla vyplnit mezery a nedostatky v odborných znalostech tak velkého množství zahrádkářů, a tak velká většina jich ve své práci jen tápala. Situaci značně zhoršovalo i to, že v posledním desetiletí bylo mnoho zahrádek vysazováno celými řadami špalírů a přísně tvarovaných stromů. Při tom však bylo málo těch, kteří věděli jak je vést a pěstovat. Zde je třeba vyzvednout velmi záslužný čin autorů arch. J. Vaňka v Chrudimi, který už v r. 1925 vydal knihu „Ošetřování a řez tvarových stromů a zákrsků ovocných", dále v r. 1939 dr. Dohnálek „Ovocný strom a jeho pěstění", neboť obě tyto knihy splnily dokonale své poslání a staly se v právém smyslu slova „biblemi" zahrádkářů. Z časopisů byl hojně rozšířen Knejzlíkův „Rádce z Předmostí". Včelku málo se vědělo o časopisu „Přítel zahrad" – (chudičkém obsahem oproti „Rádci") – oficiálním orgánu zahrádkářské organisace „Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva se sídlem v Praze"; zahrádkáři jeho ukázková čísla nabídnutá k odběru většinou vraceli. Odbočky ústřední zahrádkářské organisace byly ponejvíce v samotné Praze a nejbližším okolí a jen ojediněle byly zakládány na venkově. Na Hradecku byly v té době na Pražském Předměstí, ve Svobodných Dvorech, ve Stěžerách, v Kuklenách, Plotištích a v Pouchově, poměrně s malým počtem členů. Zprávy o jejich činnosti pronikly i k nám do Malšovic, a tak po veliké a dlouhé zimě, ve které jsme u nás vídali neobvyklé množství ptáků dalekého severu – brkoslavů, sešlo se o velikonoční neděli 24. března 1940 v hostinci „U Matějků" z popudu přátel Josefa Kuřátka a Vratislava

Mojžíše 13 zájemců, aby vyslechli přednášku jednatele Spolku zahrádkářů na Pražském Předměstí př. Zadrobilka o významu zahrádkářské organisace a praktickém způsobu zahrádkaření, které se dosud provádělo individuálně, s malými nebo žádnými zkušenostmi a podle toho i s malými výsledky. Mnohému z přítomných bylo všechno to, co v přednášce vyslechl, nové. Včelku však bylo všem jasné, že ustavení Spolku zahrádkářů v Malšovicích je jediná cesta, jak možno dosáhnout lepších výnosů na našich zahrádkách a má-li se opravdu zazelenat ten malšovický suchopár, který zde v mnoha případech zbyl po vybraných písnikách. Bylo zapotřebí se také vyrovnat s následky katastrofální zimy a hlavně vykonat rozumné přípravy k přečkání druhé světové války, která se začínala projevovat postupným nedostatkem.

Z bohaté a živé debaty po přednášce vyšlo mnoho námětů. Potřeba ustavení zahrádkářské organisace byla všemi uznávána, z námětů však vyznívala obava, aby se zbytečně nerozmnožil počet dosavadních spolků v obci, když většina jich stejně nepracuje. Uvažovalo se i o tom, aby se stávající Okrašlovací spolky na Náhoně a v Malšovicích spojily a při sloučeném okrašlovacím spolku ustaven zahrádkářský kroužek. Proti tomu ostře vystoupili funkcionáři i členové Okrašlovacího spolku na Náhoně s poukazem na to, že co se kdy dobrého na Náhoně zrodilo a dobře pracovalo, po přenesení do Malšovic – zašlo.

Většina přítomných se vzájemně neznala, nebo jen málo; byl zde i určitý ostych a nechuť k společnému dívání se do rukou druhého při jeho zahrádkářské práci, a tak měli hlavní iniciátoři schůzky př. Kuřátko a Vráťa Mojžíš dost práce s přesvědčováním, abychom se přece rozhodli pro rozšiřování krásné myšlenky zahrádkářské – a ustavení organisace. Pro založení Spolku zahrádkářů vyslovili se bez jakýchkoliv výhrad funkcionáři Okrašlovacího spolku na Náhoně, a to jeho předseda Josef Brambora a místopředseda Josef Sháněl. Tak byla postupně získána většina přítomných, i když stále ještě převládal názor, že to spolkové zahrádkaření uděláme zatím jen na zkoušku a nebude-li nám to vyhovovat, že se klidně rozejdeme.

13 přítomných zájemců Blažek Josef, Brambora Josef, Jarolím Josef, Káš Václav, Kuřátko Josef, Lněnička Ladislav Jos., Medek Václav, Mojžíš Vratislav, Roll Josef, Sháněl Josef, Tobiška Václav a Voříšek Václav podepsalo přihlášky za členy Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva v Praze; tím se stali zakládajícími členy místní odbočky v Malšovicích a současně členy přípravného výboru k jejímu ustavení. Předsedou přípravného výboru zvolen Josef Kuřátko, místopředsedou Josef Brambora, jednatelem Vratislav Mojžíš, pokladníkem Josef Roll.

Nepůsobí mi to žádný smutek.
Jsem bdělý jako na širém moři.
Nikoliv trpělivý, neboť nejde o cíl;
že jdu - je moje potěšení.
Zahrada i já jdeme od květu
k plodům. Ale skrze plody
k semenům. A skrze semena
ke květům roku příštího.
(„Parabola" - Saint Exupéry)

Ustavující schůze

Přípravný výbor nesložil ruce do klína. Jak si jeho členové na prvé schůzi slíbili, provedli nábor dalších členů, aby se co nejdříve mohla svolat ustavující schůze a nová organisace mohla svou činnost plně rozvinout. První hlášení nadřízené složce - t.j. Ústřednímu sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva v Praze - proredl mezitím př. Zadrobílek a ústředí potvrdilo svým dopisem z 12. dubna 1940 přijetí 13 členských přihlášek; zároveň oznámilo, že „současně zadávají pro nás stanovy, které po schválení Zemským úřadem budou našim organisačním řádem." Schválené stanovy jsme obdrželi 29. dubna.

Po schválení stanov už nic nestálo v cestě svolání ustavující schůze a zahájení činnosti. Uspořádání ustavující schůze povolil okresní úřad v Hradci Králové na den 25. května 1940 v hostinci „U Žezuláků" na Náhoně, s doložkou, že předsedající je osobně zodpovědný za pořádek a bezpodmínečné zachování klidu. - „Zákonné předpisy musí být dodrženy...!" - tak zní úřední povolení pro ustavující schůzi.

Na schůzi přišli tito členové: Bičiště, Brambora, Halva, Káš, Kuřátko, Lněnička Ladislav, Mikeš, Mojžíš, Novotný, Roll, Řezníček, Solar, Ulrych, Vohralík, Voříšek a Zeman. Ve 21 hodinu př. Kuřátko, který vedl přípravy pro utvoření odbočky, uvítal přítomné a prohlásil ustavující schůzi za zahájenou; uvedl, že byly vykonány všechny přípravy pro založení odbočky Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva v Malšovicích, takže její utvoření bude nadřízenými úřady schváleno a činnost povolena. Poté př. Roll objasnil důvody, proč se v Malšovicích zakládá další nový spolek, když už jich tu je víc než dost. Mezi jiným řekl, že vlastní poslání zahrádkářské organisace je sžít se jeden s druhým, neboť to je hlavní účel života, i když se snad dočasně obloha zakalí! Nebude tedy odbočka zahrádkářů pracovat obvyklým způsobem podle dosavadní tradice jiných

13 zakládajících členů ~ přípravný výbor pro

Blažek Josef

Brambora Josef
místopředseda přípravného výboru

Jarolím Josef

Káš Václav

Kuřátko Josef
předseda příprav. výboru

Lněnička Ladislav

Lněnička Josef

spolků v hospodě, nýbrž hlavně v zahradách, kde spočívá celé těžiště práce zahrádkáře. Jednomyslnou volbou postaveni do čela organisace tito činovníci, kteří řadu let obětavě vykonávali spolkové funkce v rozsahu přesahujícím obvyklé spolkařské povinnosti: předseda Josef Kuřátko, místopředseda Josef Brambora, jednatel Josef Roll, pokladník Václav Káš, hospodář Vratislav Mojžíš, revisoři účtů Alois Bičiště a Václav Voříšek; členové výboru a náhradníci: Antonín Halva, Ladislav Lněnička, Josef Mikeš, Karel Řezníček, Václav Solar, Jaroslav Šípal a Eduard Zeman. Z debaty,

ustavení zahrádkářské organisace v Malšovicích.

Medek Václav

Mojžíš Vratislav
jednatel přípravného výboru

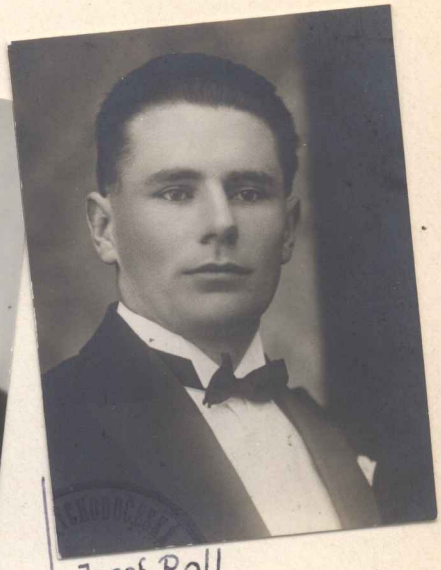

Josef Roll
pokladník přípravného výboru

Sháněl Josef

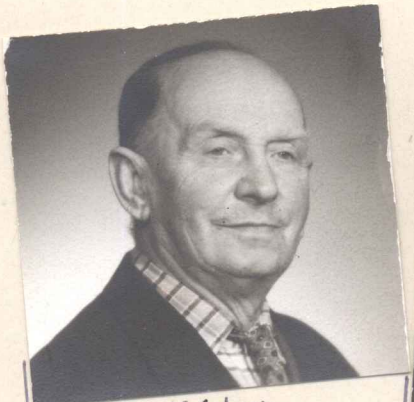

Tobiška Václav

Voříšek Václav

jak zaměřit činnost právě ustavené odbočky zahrádkářů, vyšlo mnoho cenných námětů. Přítomní členové dobře chápali poslání organisace - hromadně opatřovat potřeby k zahrádkářské i chovatelské práci pro své členstvo, ale současně silně vyciťovali potřebu poučovat a vychovávat členy po stránce odborné: jak zlepšit ty vesměs špatné půdy našich zahrádek, jaké stromy sázet, jak je ošetřovat, hnojit, řezat, chránit před chorobami a škůdci - prostě změnit názory na způsob práce v zahrádkách, aby se zvýšily jejich výnosy. V této pro celý národ těžké době okupace každý kousek zele-

niny, každé jablíčko navíc bude jistě vítaným přínosem. Poukázáno i na zdravotní význam zeleniny a ovoce jako důležité součásti lidské stravy. Viděli jsme jasně, že je zapotřebí, aby každý z nás měl dostatek ovoce pro svou rodinu a hlavně pro své děti, aby jablíčko nebylo pochoutkou jen pro „hořeních deset tisíc"!

Pokročilejší členové, kteří už měli ve svých zahradách zákrskové výsadby v plné plodnosti, ochotně předávali své pěstitelské zkušenosti. Nabízeli zájemcům svou pomoc radou i skutkem. A už se také přihlásil ten neb onen, že by rád uvítal návštěvu nejen jednotlivců z řad pokročilejších, ale i hromadnou návštěvu členů. Z čilé debaty vysvitlo – že máme mezi sebou zdatné odborníky, ale i takové členy, kteří zatím ještě v mnohém směru chybují. Ukázala se na jedné straně snaha nezištně a upřímně poradit, na druhé straně ochota a zájem dát se poučit. Přišly na přetřes i stížnosti na nesolidnost některých školek, které dodávaly pod jménem určité sorty docela jiné - pěstitelem nepožadované odrůdy, nehledě k všeobecnému zmatku v zákrskových podnožích. Mnozí si stěžovali, že nemohou stromky řezem udržet a stromky neplodí; druhým zase stromky špatně rostou a dávají nevyvinuté a podřadné plody. Problémů mnoho a rovněž námětů jak je řešit. Všechny jasně ukazovaly směr, kterým bude třeba rozvinout hlavní činnost nově ustavené odbočky Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva v Malšovicích.

Dále bylo ještě usneseno konat pravidelné měsíční pracovní členské schůze každou druhou středu v měsíci v hostinci „U Kašparů".

Závěr ustavující schůze vyzněl asi takto:

„Kromě hromadného opatřování potřeb pro členy bude vždy na prvém místě odborná výchova všech, kteří o ni projeví zájem. Výspělých odborníků máme v našich řadách dostatek – bude to tedy práce radostná!"

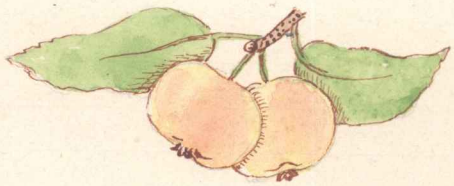

Nic nedbám, jen když mám pod okny zahrádku,
nic nedbám, jen když mám pod okny štěp;
jsou na něm jablíčka, trhá je Ančička,
jsou dobrý, jsou sladký - jsou jako med.
(Z Berounska.)

Činnost v roce 1940

Hned zpočátku navykli si členové docházet do schůzí bez písemného pozvání. Naopak nutno konstatovat, že při nahodilém setkání upozorňoval jeden druhého, aby na schůzi nezapomněl; proto byly schůze dobře navštěvovány. Po vyřízení spolkových záležitostí byla většina času ve schůzích věnována odbornému vzdělávání členů. Př. předseda Kuřátko, který současně zastával funkci odborného instruktora, snažil se schůze zpestřit vždy kratší přednáškou, zaměřenou na téma, co v té době třeba v zahradě dělat. Na tu ihned reagovali pokročilejší členové hodnotnou debatou, a tak se skutečně členské pracovní schůze staly školou nás všech. Na členských schůzích se také stanovila data odborných instruktáží přímo v zahradách členů. Tak už 17. června jsme uspořádali praktickou ukázku letního řezu ovocných stromů. V srpnu konány dvě odborné instruktáže v zahradách, zaměřené na výběr vhodných odrůd a forem stromů pro naše zahrádky. Během září vykonány poslední přípravy k opatření výsadbového materiálu a sice ve Věkoších u př. Černého a ve Výsoké u př. Řeháka. V listopadu provedena v zahradě př. Blažka ukázka zimního řezu. Hlavní úsilí v podzimním období ovšem zaměřeno na opatření dostatečného množství hodnotného výsadbového materiálu v náhradu za stromky zničené mrazovou kalamitou.

Ani na ostatní potřeby se nezapomnělo. Byla opatřována strojená hnojiva (draselná sůl, superfosfát, na podzim Thomas. moučka, kainit - též jako účinný prostředek proti silně rozšířené krvavé mšici), dále postřikové látky, pro letní postřiky Arsokol, Arsonikotin, ze sirných Sulikol, Solbar, Polybarit, pro zimní postřiky ovocné karbolineum, z organických barviv Favor, Ivernol nebo Zimin. Poněvadž rámec činnosti odbočky zahrnoval i starost o drobné chovy, dochází též k prvnímu přídělu kukuřice (50 kg) pro naše chovatele. Další dávkou bylo 8 q krmiv a poslední 620 kg ječmene. Ukázala se také potřeba zakoupit alespoň dvě zádové stříkačky k postřiku ovocných stromů.

Činnost odbočky se zásluhou schopných funkcionářů skutečně slibně rozvinula. Zprávy o této bohaté činnosti nezůstaly však utajeny; na naše

schůze a instruktáže přicházeli zahrádkáři z celého okolí a hlásili se za členy. Ale ani úřady neponechaly tuto krásnou práci bez povšimnutí.~ Tak okresní úřad svěřil nám odstranění mrazem zničených nebo poškozených stromů v celé obci, což si vyžádalo pochůzky členů po všech zahradách. Za účelem možnosti povolení přídělu krmiv vyžadoval okresní úřad seznamy ušlechtilých druhů koz, čemuž vyhověno. Příděly byly vydávány prodejnou Dělnického konsumu podle počtu přihlášeného zvířectva. Získána subvence K 660·- od České zemědělské rady v Praze na zakoupené dvě stříkačky k postřiku stromů.

Př. Vrána Mojžíš u zákrsku Charlamowski ve své zahradě.

Do podzimních schůzí přináší členové na ukázku své výpěstky. Př. Vratislav Mojžíš získal v členské schůzi veřejnou pochvalu za skvělé exempláře vypěstovaných jablek, kterážto pochvala byla také zapsána do protokolu.

Pokročilejší zahrádkáři v této době už také cítili nedostatky ve výsadbovém materiálu dodávaném školkami. Školky byly v držení soukromých podnikatelů, kteří se snažili vyzískat co nejvíce. Zákrskové podnože málokdo znal podle vzrůstnosti a jiných vlastností, nebyly vytříděny a zaškolkovávaly se v malebné směsi silně vzrůstné se slabě rostoucími. Hotový materiál se prodával podle vyvinuté korunky. Proto mnohý zahrádkář sázel na místo pro velký

zákrsek v předpokladu, že koruna naroste do velikosti 4-5 m - stromek na nejslaběji rostoucí podnoži (tehdy žluté metské jánče) jen z toho důvodu, že stromek měl pěknou korunku a školkař ho prodal jako zákrsek. Naopak zase — stromky se špatně vyvinutou korunkou byly šmahem prodávány jako kordony, třebaže byly rouborány i na bujně rostoucí podnoži. Navíc se rozmohlo jakési sběratelství odrůd. Kdo měl v zahrádce hodně odrůd, cítil se pokročilým. A školkaři dobře vystihli příležitost k výdělku. Opatřovali rouby a pěstovali nemožně široký sortiment převážně příliš raných odrůd - často i odrůd nehodících se na zákrsky a hlavně na přísně vedené špalíry. Tuto „službu" zákazníkům si ovšem dali dobře zaplatit. Zatím co se cena slušného zákrsku za prvé republiky pohybovala v rozmezí 6-8 Kč (později z konkurenčních důvodů i 5 Kč), požadovali za jednoleté štěpovance novinek až Kč 25·- za kus. Jaký tedy div, že špalírové výsadby přísných tvarů zklamaly? Ojedinělé stromky, kde shodou okolností školkař trefil vhodnou podnož pro odrůdu a tvar stromu, plnily své poslání, ale byly to jen výjimky. Většina tvarů příliš bujně rostla, vyžadovala neúměrný řez - a proto neplodila. Řezalo se ve skutečnosti celý rok. Co vzniklo metod řezu - květnový, červnový, červencový prvý, druhý, na druhé míze, srpnový, před opadem listu, podzimní, zimní, předjarní a bůhví co všechno, užíváno Lorettova řezu, Praizlerova atd. - nic však nevedlo k cíli. Pěstitele práce s řezem a udržováním v přísné formě nakonec omrzela, poněvadž nevedla k cíli - k plodnosti. Neřezané a osudu ponechané stromky v krátké době porušily tvar, vznikla z nich spleť větví, která nemohla krášlit zahradu, ale stromky konečně zarodily. Ejhle: Nový směr - jak jít do budoucna: Sázet dál od sebe a upustit od přísného tvarování!

V této době už také docházejí k nám zprávy o práci Výzkumného ústavu ovocnářského v East Malling v Anglii, který konečně vyjasnil otázku zákrskových podnoží. Na to navazují pokusné práce našeho inž. Součka v Průhonicích a jeho články v odborných listech a později ucelené publikace o podnožích nám zjednávají přehled v tak ožehavé otázce zákrskových podnoží. Tak se stal například dosavadní zelený holštýnský duzén typovou podnoží EM IV, Amelioré duzén EM V, metské žluté jánče EM IX atd. Průměrní zahrádkáři neměli většinou ani nejmenší znalosti o podnožích. Jediný náš předseda, př. Kuřátko, který se zkoušením podnoží už řadu let zabýval, mohl nám své bohaté zkušenosti předávat, což také rád a ochotně činil. A tak i v tomto směru jsme předběhli ostatní a stali se během doby vůdčí silou v celém kraji.

Za půl roku od založení naší odbočky byl stav členů přes 60. I stav pokladny se utěšeně zlepšil; po splnění všech povinností k ústředí byl vytvořen zvláštní nákupní fond, aby funkcionáři pověření obstarávánim potřeb pro členstvo nemusili do nákupů investovat vlastní peníze. Všichni, volení činovníci i řadoví členové, rádi, obětavě a bezplatně pracovali pro rozkvět odbočky, i když často šlo o práce přesahující obvyklý rámec povinnosti z titulu jejich funkce.

Jen malý příklad: Aby se nemusely vydat spolkové peníze za razítko, přinesl př. předseda z tiskárny odlité řádky, př. Mojžíš zhotovil držadlo a řádky v něm upevnil. Vzniklo tak těžké, avšak historické razítko šetrnosti budovatelů zahrádkářské organisace v Malšovicích.

Zahrádkářské hnutí na Hradecku zaznamenalo v roce 1940 prudký vzestup. Bylo to z valné části zásluhou členů malšovické odbočky, kteří všude i na svých pracovištích v závodech dovedli zahrádkářství zpopularizovat. Na naše praktické přednášky v zahradách proto začali chodit hosté i ze vzdálenějších odboček, aby získané odborné vědomosti mohli přenášet domů, do svých organisací.

První, historické razítko odbočky, vážící plných 35 dkg - a jeho otisk.

Na jedné z praktických instruktáží padl návrh, že by bylo dobře vytvořit na Hradecku jakousi nadřazenou řídící složku zahrádkářských odboček, do níž by místní odbočky vysílaly své zástupce. A skutečně již v prosincové členské schůzi naší odbočky př. předseda přednesl zprávu o schůzi delegátů odboček „Královéhradeckého obvodu Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva". Tato nová organisace se stala velmi užitečnou spojkou místních odboček se vzdáleným ústředím v Praze, obstarávala příděly a potřeby místním odbočkám, později řídila i jejich činnost a hlavně šířila odbornost. Do pořadu schůzí Královéhradeckého obvodu byly pro zástupce místních odboček zařazovány též odborné přednášky. Na žádost místních organisací byli k nim vysíláni schopní instruktoři k proslovení odborných přednášek.

Možno-li brát v úvahu pořadová čísla legitimací našich zakládajících členů, mělo Ústřední sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva v Praze v době založení odbočky v Malšovicích - to jest v dubnu 1940 - přibližně 6.000 členů. Až do doby ustavení Královéhradeckého obvodu staral se o rozvoj zahrádkářského hnutí na Hradecku př. Josef Zadrobílek z Pražského Předměstí, jehož práce byla zaměřena převážně směrem admini-

strativním. Teprve ustavením odbočky v Malšovicích a zásluhou jejích pokročilejších členů, kteří správně vystihli, že těžiště činnosti spočívá v šíření odborných znalostí, nastal obrat. Pořádáním odborných besed a praktických přednášek v zahradách stali se Malšovičtí populárními a hlad ostatních po získání odborných vědomostí usměrnil později i činnost Královéhradeckého obvodu zahrádkářů hlavně k odborné výchově všeho členstva. Tím nastal silný početní vzrůst členů ve stávajících odbočkách a zakládaly se další. Ústředí v Praze dobře vystihlo mohutný rozmach zahrádkářského hnutí na Hradecku i jeho původ a příčiny. Snažilo se využít těchto poznatků k růstu zahrádkářského hnutí i v jiných krajích a městech. Tak se stalo Hradecko a v něm nemalou měrou i malšovičtí zahrádkáři vůdčí silou v budování celé zahrádkářské organisace.

Činnost místní odbočky v Malšovicích za necelých osm měsíců její existence byla uzavřena a zhodnocena na výroční členské schůzi konané 16. února 1941 ~ za účasti 39 členů. Přednesené zprávy o činnosti za uplynulé období plně potvrdily, že organisace nastoupila správnou cestu a je dobře vedena. Odbočka má už 70 členů, noví členové přistupují, což je uznáním dobré práce dosavadního výboru. Za necelý rok života odbočky vytvořen majetek 954·50 K. Př. Strakatý (bytem „Na Drahách"), správce nákupního fondu, podal zprávu o jeho výši: fond činí částku 974·50 K. Příspěvky pro rok 1941 stanoveny ve stejné výši ~ 20·- K včetně časopisu ústředí „Přítel zahrad". Volby postavily do čela odbočky osvědčené činovníky a zvolen: předseda Josef Kuřátko, místopředseda Josef Brambora, jednatel Josef Roll, pokladník Václav Káš, hospodář Vratislav Mojžíš; členové výboru a náhradníci: Antonín Halva, Ladislav Lněnička, Josef Mikeš, Karel Řezníček, Jaroslav Šípal, pplk. Bohumil Šrámek (Svinary), Eduard Zeman. Pro zpestření této valné hromady prosloví ještě př. předseda přednášku o vhodných odrůdách ovoce pro Malšovice, kde jsou tak nepříznivé půdní podmínky.

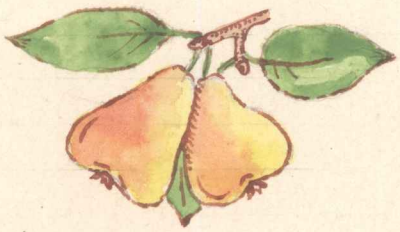

Pod dubem, za dubem
měla jedna dvě
červená jablíčka,
dala jedno mně;
nechtěla mně obě dát,
začala se vymlouvat,
že nemá, že nedá,
že je o ně zle.
Z Klátovska.

Rok 1941

Na lednovou schůzi přišlo následkem velikých sněhových váníc pouze 10 členů. Sněhu bylo tolik, že se tvořily vysoké závěje. Někde tak vysoké, že se po nich dostali do zahrad zajíci a ohryzali leckde i spodní větve polokmenů. Pozdějším sedáním a slehnutím sněhu byly vylámány a vytrhány korunní větve u mladších zákrsků, mnoho stromů bylo rozlomeno, hlavně vodorovných tvarů. Pro zimní schůze vyšlo tak k řešení mnoho problémů, aby se zachránilo všechno, co se ještě zachránit dá. Ale i nacističtí okupanti měli se sněhem své starosti: zavádějí pro české obyvatelstvo pracovní povinnost na odklizování závějí, aby si udrželi provozuschopnost silnic pro případné přesuny vojenských a gestapáckých jednotek.

Počet členů neustále roste a hlásí se za členy zahrádkáři z širokého okolí: ze Lhoty Malšové, ze Svinar, z Nového Hradce Králové, z Roudničky i Hradce Králové. Tak pravidelnými návštěvníky pracovních schůzí se stali př. pplk. Šrámek ze Svinar, někdy i př. Pražák, Schwanzer a další, př. Rudolf Štefec z Roudničky, př. Kavalír, Novotný a Hodyc ze Lhoty Malšové, př. Chymek, Bělka a Morávek z Nového Hradce Králové a jiní a jiní. Naše odborné instruktáže v zahradách staly se dostavenickem pokročilejších zahrádkářů i funkcionářů odboček z celého Hradecka. Přítel pplk. Šrámek získal už na počátku roku ve Svinarech dalších 18 členů; zatím nemíní založit vlastní odbočku, ale požadují, aby jejich účet byl veden odděleně. K úhradě administrativních nákladů budou odvádět malšovické odbočce příspěvek o 1 K zvýšený. Pro zpestření činnosti byl v dubnu promítnut v Malšovicích a ve Svinarech odborný ovocnářský film „Chlouba rodu Krušinova." Už v zimě, v prvých měsících, bylo pro členy obstaráno draselné a fosforečné hnojivo a karbolineum na zimní ošetření stromů postřikem, v červnu dalších 65 q kainitu a Thomasovy moučky, v srpnu 150 q vápna. Někteří členové používali k zimním postřikům i roztoku kainitu. Na podzim zařízen pro členy dovoz slínu z Podhůří. Z krmiv jsme opatřili v lednu krmnou směs po 5 kg na každého člena chovajícího drobné hospodářské zvířectvo, v červenci 10 q bobového šrotu a na sklonku roku otruby. Příděly krmiv jsou stále slabší a žádáno

zlepšení. Na jaře zakoupena velmi cenná kniha dr. Frant. Dohnálka „Ovocný strom a jeho pěstění"; aby sloužila k poučení širší veřejnosti, svěřena Veřejné obecní knihovně v Malšovicích. V průběhu roku zakoupeny další odborné spisy, a to 5 svazků „Říhova českého ovoce" a doc. dr. Ctibora Blattného „Atlas škodlivých činitelů" jako základ k vybudování odborné knihovny odbočky. Začínáme i s pořizováním inventáře: Na rozdílení hnojiv zakoupeny dvě decimálky a pro zapůjčování členům na odvoz důkladný vozík.

Odborné výchově členstva věnována stále nejvyšší péče. Každá pracovní schůze je zpestřována odbornou přednáškou a členové na ni reagují bohatou diskusí. Kromě význačných instruktáží v terénu jsou pořádány též časté pracovní schůzky v zahradách členů, které se těší velkému zájmu. Za tuto všestrannou činnost jsme už brzy na jaře obdrželi pochvalné uznání od ústředí v Praze. V létě dochází k ustavení pododbočky naší mateřské malšovické organisace ve Svinarech. Vedoucím zvolen přítel pplk. Šrámek, jednatelem př. Pražák, pokladníkem př. Halounek. Svinarští zůstávají našimi členy, budou nadále navštěvovat naše podniky, budou však pořádat i samostatné akce, jejichž zdárný průběh zajistí Malšovičtí ~ hlavně pomocí po odborné stránce. Tak ihned dohodnuto, že v neděli dne 17. srpna bude ve Svinarech uspořádán kurs očkování ovocných stromů, růží apod., který povede př. předseda Kuřátko.

Praktické ukázky letního řezu dne 13. července 1941 se zúčastnili zahrádkáři téměř z celého Hradecka.
Snímek před zahradou př. Kuřátka v Palackého ulici (po válce přejmenované na Hájkovu).

Při ustavení pododbočky ve Svinarech došlo k příhodě, která mohla mít dalekosáhlé následky pro další činnost našich odboček ~ ne-li celé organisace zahrádkářů, ale i pro některé z nás. K ustavení jsme přijeli z Malšovic do Svinar hromadně na kolách, a to předseda př. Kuřátko, jednatel př. Roll a ještě někteří další členové. Svinarští se po našem příjezdu do Svinar teprve scházeli, a tak se postupně u stolů kolem jednotlivých Malšováků tvořily hloučky členů ze Svinar. Na jednom konci stolu živě debatoval př. Roll, na druhém byl ve skupině přítel Kuřátko. Vedle př. Kuřátka seděl př. „Švancr" – velmi agilní zahrádkář z Podhůří, který si zřejmě oblíbil př. Rolla. Ptá se př. Kuřátka: „Ro-l-l – Ro-l – píše se s jedním, nebo s dvěma el?" Přítel Kuřátko svým typicky dobráckým způsobem odpovídá: „Kdepak s jedním – on je to Germán, toho také mu-

síme odkrouhnout, až to praskne!" – Nato začali ihned poblíž sedící Svinaráci zuřivě mrkat a vzápětí se přitočil jeden z nich k příteli Kuřátkovi a šeptá: „Pozor, to je Němec jako poleno!" – A tak bylo v tomto kroužku po náladě. – Př. Kuřátko nemohl ovšem vědět, když jsme už měli v Malšovicích členem př. Švajgrovou – typickou starousedlou Češku – že ze Svinar nám importovali za člena kovaného Němce Schwanzera, bývalého faktora tiskárny někde z Ostravska, který trávil v Podhůří v domku s hezkou zahrádkou své stáří a mluvil bezvadně česky. Měli jsme s tím nějaký čas velké starosti, neboť nacisté dovedli mučit Čechy i bez příčiny. Ukázalo se, že př. Schwanzer je přece jen víc zahrádkář než Němec; nebo ho snad vedl pocit kolegiality, když byli s př. Kuřátkem od jednoho „fochu" v povolání? Anebo počítal na zadní kola, že to přece jen podle výroku př. Kuřátka jednou „praskne"!

Na schůzi Královéhradeckého obvodu zahrádkářů v Hradci Králové v hotelu „Avion" 17. srpna byli vysláni jako delegáti za malšovickou odbočku př. jednatel Roll a př. Lněnička. Přítel Roll byl na této schůzi zvolen předsedou Královéhradeckého obvodu zahrádkářů a byl tak postaven do čela zahrádkářského hnutí na Hradecku. Krátce nato přiměl i předsedu naší odbočky př. Kuřátko k práci odborného instruktora v Královéhradeckém obvodu zahrádkářů. A tak – ruku v ruce – stali se čelní funkcionáři naší malšovické odbočky velmi platnými činiteli v budování zahrádkářského hnutí v celých severovýchodních Čechách.

Rok 1941 byl počátkem přelomu v osvobozeneckém zápase porobených národů. Krátce po přepadení SSSR nacisty byla už 18. července uzavřena čs.-sovětská úmluva o válečné spolupráci. Tato skutečnost posílila mezi dělnictvem sabotážní hnutí, způsobila pokles pracovních výkonů a dochází k bojkotu zaprodaneckého tisku. Hitler ostře zasahuje: 27. září odvolává z úřadu protektora Neuratha a dosazuje Heydricha, kterého předchází pověst krvavého kata. Hned 28. září vyhlašuje Heydrich stanné právo. Začala nová vlna teroru, která překonala veškeré dosavadní zločiny okupantů. Nacisté řádili jako posedlí a nejraději by byli všechno české vyvraždili.

Stanné právo přineslo zákaz shromažďování. Malšovičtí zahrádkáři se však přesto scházeli. Schůze se ovšem oficiálně nezahajovaly, jen se pojednalo a pobesedovalo o všem, co nás tlačilo a zařizovalo se všechno potřebné. Tak obstarány stromky k podzimní výsadbě od př. Černého z Věkoš, Řeháka z Výsoké n. Labem, od Toníka Vejvody z Piletic,

objednáno 19½q sadbových brambor a rozdělen příděl otrub. Poněvadž přibývají stále noví členové a příděly krmiv jsou stále slabší a nedostačují, rozhodnuto rozdělit poslední příděl jen starým členům. Usneseno také zakoupit drobné hospodářské a zahrádkářské nářadí pro tombolu na řádnou valnou hromadu. Př. předseda připravuje k vydání spisek „Naše ovoce"; o jeho rozmnožení cyklostylem se nabídl postarat př. Ed. Zeman.

Obec se snaží po zániku spolku „Havlíček" v Malšovicích sama vysázet pastviště a hráz u nově vybudovaného rybníka švestkami. Rovněž by asi ráda na nás přenesla některé úkoly Okrašlovacího spolku na Náhoně. Zatím máme svých starostí dost a pomáháme jen na úpravě chodníku na Náhoně - iniciativou hlavně př. Brambory, Řezníčka, Voříška aj. z Náhona.

Na II. řádné valné hromadě, konané 22. února 1942 „u Kašparů" za účasti 57 členů, byla zhodnocena činnost za rok 1941. Vzpomenuto prvního zemřelého člena Eduarda Antoše, rybáře. Stav členů koncem roku 128 (dnes už 139) včetně 21 členů ze Svinar, kteří ustavili pododbočku a mají už vlastní školku. Je tedy malšovická odbočka jednou z nejsilnějších v Královéhradeckém obvodu zahrádkářů a roste dále díky obětavé práci schopných funkcionářů. Síla spolku projevuje se v trojnásobném rozmnožení spolkového majetku a hlavně ve zlepšeném stavu členských zahrádek. Výsledek voleb potvrdil dosavadní dobré vedení bez valných změn: předseda Josef Kuřátko, místopředseda Josef Brambora, jednatel Josef Roll, pokladník Václav Káš, hospodář Vratislav Mojžíš, revisoři účtů Václav Medek a Václav Voříšek; členové výboru a náhradníci: Antonín Halva, Ladislav Lněnička, Josef Mikeš, Karel Řezníček, Josef Ulrych, Eduard Zeman, Hugo Dobiáš a Vladimír Česák. Za Svinary Bohumil Šrámek, Boh. Pražák a Josef Sláma. V tombole bylo slosováno mnoho věcných cen a 110 kg vadného ječmene po 5 kg. Prodávána též zeleninová semena, která se podařilo výboru pro členy s velkými potížemi opatřit. V závěru seznámeni účastníci s nařízením okresního úřadu o povinném postřiku ovocných stromů.

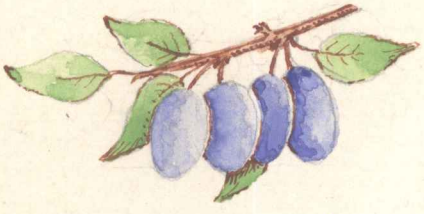

A když se octnu v zahradě,
která je pro mne domovem vůní,
sednu na lavici: dívám se.
(„Parabola" – Saint Exupéry)

Rok 1942

Už v samém počátku roku – tedy ještě v zimě – pamatuje vedení odbočky na odborné vzdělávání členů a pořádá 25. ledna teoretický kurs řezu ovoc. stromů ve spolkové místnosti u Hejcmanů. Př. předseda dokončuje svůj spisek „Naše ovoce," aby byl k disposici pro členy již na řádné valné hromadě 22. února 1942. Rovněž informuje členy o posledních zkušenostech ovocnářů v ničení vajíček svilušky. Ukázalo se totiž, že pod souvislou ledovou námrazou na stromech se vajíčka zadusila. Doporučuje se proto postřik vodou za mrazu. Na únorové schůzi přijata nabídka př. Válce, aby v jeho zahradě byla umístěna mateřnice a školka pro pěstování zákrsků. Pomologický ústav v Průhonicích sděluje, že nám nemůže dodat žádané podložky; obstaral je př. Šipal ve Vlkoších a vysázeno jich 400 kusů. Správcem školky ustanoven př. Válc, ošetřovatelem za poplatek Macháč. Na teoretický kurs řezu navazuje praktická ukázka řezu a roubování ovocných stromů v zahradě př. Jarolíma. Kromě krvavé mšice objevuje se ve zvýšené míře mera jabloňová a sviluška. Podle nařízení okresního úřadu o povinném postřiku ovoc. stromů provedli si vesměs členové postřik sami, stěžují si však, že se nečlenové této povinnosti zpravidla vyhnuli. Poplatek za vypůjčení spolkové stříkačky stanoven na 3 K, v případě nedbání potřebné opatrnosti na 10 K. V červnu a červenci jsme se opět nemohli scházet v důsledku mimořádných opatření. 27. května 1942 zastřelili stateční českoslovenští parašutisté nenáviděného

I náš dorost – synové členů s kamarády – se zaučují.

říšského protektora, na jehož rukou lpěla krev tisíců českých vlastenců. Okupanti na to reagovali ihned zběsilým terorem, vyhladili a vyvraždili Lidice a Ležáky. Nikdo si nebyl jist životem. – Teprve v neděli 16. srpna provedena praktická ukázka očkování ve spolkové školce. Pracovní schůzi 10. září navštívil jednatel Ovocnické jednoty př. Kovanda a požádal nás, abychom se svými výpěstky zúčastnili výstavy ovoce, pořádané od 1. X. na okresním úřadě. Výstava byla od nás hojně obeslána a navštívil ji také velký počet našich členů. Stromky k podzimní výsadbě byly přes jejich nedostatek opatřeny zásluhou pověřených členů, kteří je osobně u př. Černého ve Věkoších odebrali. Do spolkové knihovny zakoupeny další tři odborné knihy. Strojená hnojiva jsou přísně obhospodařována a přidělována nám na poukaz v nepostačujícím množství. Dožadujeme se zvýšení přídělu. Na sklonku roku, kdy se rozpoutala rozhodná bitva o Stalingrad, jdeme s novými perspektivami do další práce: Př. předseda připravuje pro zimní měsíce kurs o pěstování ovocných stromů, bude-li uhlí k vytápění místnosti. Okresní úřad požádán o příděl uhlí. V prosincové pracovní schůzi usneseno objednat od ústředí v Praze za 1.000 K různých semen pro členy.

Praktická ukázka řezu a roubování ovocných stromů v zahradě př. Jarolíma.

Ústředí v Praze hned na počátku roku doporučuje, aby členstvo věnovalo větší pozornost kontrolovaným chovům, hlavně králíků a slepic. Tetování králíků bude prováděno za mírný poplatek. Pro rostoucí zájem o toto odvětví činnosti ustaven v naší odbočce již v březnu chovatelský odbor a pro chovy králíků určen referentem př. Fr. Peřina a př. Fr. Šindler, pro kontrolované chovy slepic př. Málková. Příděl krmiv však slábne a jako na výsměch ustavení chov. odboru dochází už v dubnu zpráva, že příděl krmiva prostřednictvím úřadů odpadá - zahrádkáři prý na ně nemají nárok. Začínají se důrazněji projevovat důsledky dlouhotrvající války. Pro členy chovatelského odboru stanoveno zápisné 5 K a roční příspěvek 5·20 K. Na vybavení chov. odboru potřebami uvolněno ze spolkových prostředků 500 K. Že tyto peníze nebyly marně vynaloženy, ukázala výstavka králíků uspořádaná u Hejcmanů, kde byla vystavená zvířata bodována a chovatelům uděleny četné ceny a diplomy.

Současně se zaváděním kontrolovaných chovů dochází z ústředí také zprávy o počínající reorganisaci. V důsledku zdražení tisku požaduje ústředí 20 K jako krotu z členského příspěvku (dříve 15 K), takže se členský příspěvek zvyšuje na 25 K (5 K zůstává místní odbočce). V srpnu dochází z ústředí zpráva, že byly schváleny nové stanovy pro „Svaz zahrádkářů" - jak se má naše organisace do budoucna jmenovat.

Činnost Královéhradeckého obvodu zahrádkářů pod vedením předsedy Rolla, jednatele př. Konopáče z Kuklen, pokladníka př. mjr. Randáka z Pražského Předměstí se v tomto roce zaměřuje hlavně na odborný růst instruktorů místních poboček. Velikou zásluhu o to má náš předseda př. Kuřátko jako odborný instruktor Královéhradeckého obvodu zahrádkářů. Soustřeďuje se tedy i činnost Královéhradeckého obvodu zahrádkářů hlavně v Malšovicích. Prohlubuje se přátelský styk nejen mezi našimi odbočkami, ale i s Ovocn. jednotou a probouzí se opravdový, krajně slušný a lidský poměr mezi námi všemi.

Na prosincové schůzi naší odbočky v Malšovicích rozhodnuto přeložit konání pracovních členských schůzí na první neděli v měsíci o 9. hod. dopol. počínaje lednem 1943.

Celková činnost za r. 1942 byla zhodnocena na III. řádné valné hromadě 21. února 1943 za účasti 48 členů. Vzpomenuto zemřelých členů V. Novotného a př. Traupové. Ze zpráv činovníků je patrna spokojenost jich samých nad vykonanou prací, zvláště když těchto úspěchů bylo dosaženo v těžké době válečné a kdy se stále ještě musíme potýkat s následky katastrofální sibiřské zimy v prvém roce války - roku 1940. Během roku bylo uspořádáno 10 členských schůzí, potřebný počet výborových a celá řada odborných instruktáží; na některých podnicích byla účast až 35 členů. Stav členů je 156, z toho 27 členů ve Svinarech. Celkem není zájem o nějaký silný vzrůst členské základny, protože příděly jsou stanoveny podle dřívějšího počtu

členů a noví členové mohou být uspokojeni jen na úkor starších členů. Pododbočka ve Svinarech bude úplně osamostatněna až po vyřízení formalit ohledně nových stanov „Svazu". Vedoucí pododbočky př. pplk. Šrámek hlásí, že z toho důvodu také odložili výroční schůzi. K činnosti pododbočky poznamenává, že se nikdy – možná za celých posledních 10 let – nevysázelo ve Svinarech tolik stromků jako za jediný poslední rok. Př. předseda Kuřátko přeje osamostatnění Svinar plného zdaru a slibuje i nadále naši pomoc a udržování přátelských styků jako dosud. – Malšovická odbočka je stále největší a nejagilnější odbočkou v rámci Královéhradeckého obvodu zahrádkářů. Pokladní hotovost k 31. XII. 1942 činí 3.071·45 K, zisk za r. 1942 = 2.888·65 K, čisté jmění 7.399·75 K. Příspěvek zůstává na stejné výši 25 K, pro nového člena o zápisné 5 K více, pro chovatele o 5·20 K více. Volby potvrdily zhruba osvědčené vedení a zvoleni: předseda Josef Kuřátko, místopředseda Eduard Zeman, jednatel Josef Roll, pokladník Václav Káš, hospodář Vratislav Mojžíš, knihovník Fr. Církva, zapisovatel Jaroslav Šípal, správce školky Karel Valc, referent králikář. odboru Fr. Šindler, revisoři účtů Jos. Faneček a Václav Voříšek, členové výboru a náhradníci: Ant. Halva, Lad. Lněnička, Josef Mikeš, Karel Řezníček, Josef Ulrych, Hugo Dobiáš a Vladimír Česák. Připravená tombola se těšila velkému zájmu, neboť pro ni byly opatřeny věci, které nejsou běžně k dostání. Stanoveny úkoly do nového roku a jako prvý z nich důsledné provedení předjarního postřiku ovocných stromů. V závěru přítel předseda Kuřátko připomíná, že těžká doba válečná brzdí naši činnost a slibuje její plné rozvinutí až nastanou zase normální poměry.

Kvíteček v zahrádce-
princezna v pohádce-
svou krásou zářivou
potěší mé srdce.

Rok 1943

Hned počátkem roku dochází na X. řádné valné hromadě Ústředí zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva a valného sjezdu zahrádkářů dne 10. ledna v Praze k přeměně celé organisace na „Svaz zahrádkářů Čech a Moravy." Do nového svazu se současně zapojují dosavadní „divoké" spolky a společky zahrádkářů. Stav členů Ústředí vzrostl na 15.000. Odbočku v Malšovicích zastupoval na sjezdu př. Roll. Z nových stanov, které budou co nejdříve schváleny, jsou vypuštěny odstavce o chovu drobného hospodářského zvířectva. Podle nich provedena též změna názvu naší odbočky a pro přechod na „Svaz" se požaduje, aby každý člen vyplnil dvojmo novou přihlášku; u mnohých členů to vzbudilo obavy, že budou muset odvádět ovoce.

Tyto obavy propukly v některých odbočkách mnohem živelněji a tím byl ohrožen další rozvoj zahrádkářského hnutí a leckde i existence samotných místních odboček. Tady vyvstal pro nadřazenou složku – Královéhradecký obvod zahrádkářů – důležitý úkol: uvést neopodstatněné obavy na pravou míru a zajistit tak nerušený růst celého zahrádkářského hnutí do budoucna. Vedení Královéhradeckého obvodu zahrádkářů se tohoto úkolu skvěle zhostilo častějším svoláváním schůzí delegátů místních odboček, kde kromě odborné náplně byli zástupci odboček informováni, že změnou názvu organisace se naprosto nic nezmění; naše zahrádky zde zůstanou, zůstanou i majitelé těchto zahrádek - naši členové, a zůstane i jejich veliká láska k zahrádce a k přírodě. A organisační věci si vždy upravíme tak, aby nám to vyhovovalo. Tam, kde nedovedli místní funkcionáři své členstvo přesvědčit o tom, že se nic závažného neděje, zasáhli činovníci Královéhradeckého obvodu zahrádkářů – jeho předseda př. Roll a hlavně odborný instruktor přítel Kuřátko, který svou návštěvu spojil s odbornou přednáškou. Ale i naši místní funkcionáři a řadoví členové dovedli na svých pracovištích dobře propagovat ušlechtilé snahy zahrádkářského hnutí a šířit odborné vědomosti a snahy celé organisace, jako na příklad př. Vráťa Mojžíš ve Škodovce a jiní. Tak jsme i v této těžké době připravovali další rozvoj zahrádkářského hnutí na Hradecku.

Připravovaný kurs o pěstování ovocných stromů pro členy naší odbočky v Malšovicích odložen na jarní měsíce; nepodařilo se získat uhlí na vytápění místnosti. Vzhledem k velikému zájmu členů o semena zvýšena původní objednávka z 1.000 K na 2500 K. Na výzvu policejního ředitelství v Hradci Králové oznámeny mu v únoru majetkové poměry odbočky v Malšovicích. K jarní výsadbě došly Ia polorané brambory v pytlích po 50 kg, cena za 1 q 190·- K; rozděleny členům, jakož i z Prahy přivezená semena.

I když máme v našich řadách dobré odborníky, využíváme všech možností k zvýšení odborných vědomostí členů. Tak na dubnovou schůzi byl pozván př. Josef Herink, instruktor Ovocnické jednoty, aby nám přednášel o ovocných odrůdách. Jindy promluvil př. profesor Slavík o škůdcích ovocných stromů a o ochraně proti nim, dále inž. Rumler o významu strojených hnojiv ve výživě ovocných stromů. Příděly strojených hnojiv jsou však stále nižší, dostáváme přibližně jen 35% dřívější potřeby a přesto je to největší příděl pro místní odbočku na celém Královéhradeckém obvodu zahrádkářů. Členům rozdělen další vagon vápna. Zvýšená pozornost je věnována rozšíření pěstování zeleniny a jahod a ochraně ovocných stromů před chorobami a škůdci, v prvé řadě proti červivosti, svilušce, červci čárkovitému a strupovitosti. Jako základ k zlepšené letní ochraně proveden předjarní postřik většinou Ivernolem a Favorem (org. barvivo). 12. dubna uspořádán kurs roubování ve spolkové školce u př. Valce.

Počínaje dubnem konají se pracovní členské schůze vždy první sobotu v měsíci, k čemuž dalo souhlas policejní ředitelství.

Utěšeně se rozvíjí spolupráce s úřady i ostatními institucemi a složkami; zástupci naší odbočky jsou zváni na jejich schůze a porady. Naši členové provedli předjarní postřik obecních švestek na veřejných prostranstvích v počtu přes 400 kusů. Na březnové schůzi podává př. předseda zprávu ze schůze Výboru pro zkrášlení obcí v Hradci Králové: Pro budoucnost je projektována přímá cesta z města k lesnímu hřbitovu mimo naši obec. Má odbočovat ze zatáčky silnice na Malšovice u Flošny a mezi vilami př. Rokose a Pávka mířit rovnou k lesu. Povodí Orlice od Jezuitských jezer až po „Dubinu" za Malšovou Lhotou je chráněno Památkovým úřadem. -Další referát př. předsedy z kursu o postřiku ovocných stromů, uspořádaného iniciativou rady zemědělského referátu Josefa Šobka na okresním úřadě v Hradci Králové: Kromě techniky provádění postřiku seznámeni účastníci s tím, že všechny obecní úřady v okrese jsou povinny zajistit provedení předjarního postřiku všech ovocných stromů v obci. Stříkat může každý majitel ovocných stromů sám. Kdo z jakýchkoliv důvodů sám nemůže, dá na jeho náklad provést postřik obecní úřad. - V dubnové schůzi

referuje př. předseda o schůzi ovocnářů a zahrádkářů na okresním úřadě v Hradci Králové, svolané z popudu rady Jos. Šobka ze zemědělského referátu okresního úřadu. Hlavními body programu této schůze bylo: Vhodné odrůdy pro náš kraj (jsou obsaženy v námi vydané knížce „Naše ovoce"), dále nejnebezpečnější škodliví činitelé - červivost, sviluška, fusikladium. Ceny z podzimní výstavy ovoce. Naše odbočka získala 3. cenu - diplom ve formě uznání za záslužnou práci. Rám na něj daruje př. Církva a bude vyvěšen ve spolkové místnosti. Pro členy, kteří vystavovali ovoce, obdržíme zvláštní příděl hnojiv (1 q fosforečných, 1 q draselných, 50 kg ledku). ~ Dne 4. července 1943 zúčastnili se někteří členové prohlídky třešňových sadů v Těchlovicích a jahodovny př. Kloučka ve Stěžírkách, o čemž ostatním členům referoval přítel Kuřátko v srpnové schůzi; zvlášť vyzvedl rozdíly ve zdravotním stavu a jakosti sklizně u třešní v obdělávané půdě s podkulturou okopanin a u třešní, kde byla celá plocha zatrávněna. Dlouhodobé zatrávnění třešňovku zabilo. Upozornil na výhody nastýlky delší řezankou ze slámy v jahodovně př. Kloučka. ~ Spolupráce s Ovocnickou jednotou se dále prohlubuje. Nejenže k nám zveme odborníky z jejích řad, ale navštěvujeme i její podniky. Naši přehlídku ovoce 3. X. navštívilo hojně členů Ovoc. jednoty a bylo dohodnuto, že se zúčastníme svou exposicí též na výstavě ovoce 10. X. v Hradci Králové, pořádané okresem a Ovocnickou jednotou v porotní síni krajského soudu.

Naše první výstavka ovoce ve spolkové místnosti u Hejcmanů 3. října měla správně název „Přehlídka ovoce pro členy a pozvané hosty" - též povinně německy „Obstüberschau für unsere Mitglieder und eingeladene Gäste." 33 členů odbočky vystavovalo 251 exposic ovoce (většinou tácků), celkem kolem 2.500 plodů. Počet exposic jednotlivých odrůd: 8X Sudetská reneta, Boikovo, 6X Hornokrajský maliník, Landsberská, 5X Wageneroro, Ontario, Boskoopské, Krasokvět žlutý, Hlohorské, 4X Croncelské, Pontoiské, Signe Tillish, Peasgood, Erino, Baumanova, Wealthy,

První výstava ovoce dne 3. října 1943 ve spolk. místnosti u Hejcmanů

Pottův semenáč, 3X Nonnetit, Jonathan, Ušlechtilé žl., Ernst Bosch, Velkovévoda bádenský, Zuccalmagliova, Delicious, Blenheimská, Lord Suffield, Adersleben. ský kalvil, Parména zl. zimní, Smiřické vzácné, 2X Kalvil bílý zimní, Gascoigneho šarlatové, Ministr Hammerstein, Coulonova reneta, Hauptmannovo, Parkerův jadernáč, Lužická muškátová, Eduard VII., Grahamovo jubilejní, Řehtáč soudkovitý, Holovouský maliňáč, Red Varior, Královnino, Ananasová reneta, Bernské růžové, Limburské, Coxova oranž. reneta, 1X Hvězdnatá reneta, Vilémovo, Rome Beauty, Golden Delicious, Burchardtovo, Krásné z Herrnhutu, Kirchwaldenské, Gdanský hranáč, Stanimačski Chairaliky, Ribstonský jadernáč, Cellini, Rederova reneta, Studničné, Zelenče, Watervlietské mramorované, Kardinál žíhaný, Grenadier, Paneuské č., Car Alexandr, James Griewe, Frogmoorské, Královna Žofie, Procheho Ideal, Ben Davis, Breuhahn, Laxton Superb, Düllmenské růžové, Vytoužené, Cornwalské hřebíčkové, Biesterfeldská, Antonovka, Princ Albert, Malhovo, Dr. Kramář, Červené tvrdé, Newyorská reneta a dalších 26 ne zcela přesně určených odrůd jablek. Dále vystaveno 16 odrůd hrušek: 4X Čáslavka Williamsova, 3X Hardyho máslovka, Le Brun, 2X President Maas, Pařížanka, 1X Lucasova, Amanliská, Drouardova, Křivice, Thiriotova, Pastornice, Másl. šedá zimní, Dielova máslovka, Avranšská, Boskova lahvice, Conférence a 6 neurčených. Také nějaké ořechy a jedna exposice Velkovévodské švestky. Počet exposic vystavených jednotlivými členy: Vrat. Mojžíš 59, Kuřátko, Roll 23, Slavík 21, Strakatý 18, Čížek 11, Bičiště 9, Rejka, Slugová, Šindler 7, Církva, Mrákota, Šipal, Valc 6, Prausová, Samek, Ed. Zeman 5, Faneček 4, Bechině, Vohralík 3, Beštová, Novotný, Hošek, Voříšek 2, po jedné Halva, Horák, Chleboun, Kašpar, Jos. Lněnička, Medek, Schánělová, Tykalová, Ulrych. Díky propagaci naší výstavky, kterou jsme už předem prováděli také krátkými zprávami v časopise „Kraj královéhradecký", byla výstavka četně navštívena nejen přáteli zahrádkáři z celého okolí, ale i ovocnáři z Nechanicka, Bydžovska, Jaroměřska a dokonce i z Prahy. Přišli i školkaři a př. Černý z Věkoš věnoval odbočce příspěvek ve

výši 100- K. I když jsme uspořádání výstavky s obtížemi prosazovali, neboť bylo vázáno na úřední povolení a tomu předcházel důkladný průzkum-zda jsme po 3½leté činnosti schopni takový podnik uskutečnit – nutno přiznat, že výstavka splnila své poslání: Dokázala, že i na malšovickém písku je možno vypěstovat hodnotné ovoce!

Nejlepší výpěstky byly použity pro exposici naší odbočky na výstavě dne 10. října v Hradci Králové. Naši členové navštívili v hojném počtu obě výstavy; i když na naší výstavce bylo mnoho odrůd, byla členy hodnocena jako názornější a lépe přehlednější.

Za tyto pěkné výsledky práce nutno vděčit prozíravému vedení malšovické odbočky, které mělo stále na zřeteli odborný růst členů. Tak kromě pravidelných odborných přednášek a referátů na členských schůzích pořádány dále praktické ukázky letního a zimního řezu, roubování a očkování. Většina členů rovněž chápe, že v hladovém malšovickém písku nelze dosáhnout pronikavých výsledků, ale že je třeba už před výsadbou náležitě půdu připravit, vyhodit pokud možno širší jámy a plnit je hodnotným zemním materiálem. Rovněž je třeba vysazovat i malé formy stromů dále od sebe než doposud, abychom mohli stromy řádně živit. V tomto roce bylo s dobrými výsledky vyzkoušeno nové hnojivo „Humifer". Na podzim zrušena spolková školka u př. Valce; hotové výpěstky rozprodány členům a i zbylé podnože. Členové se tak lépe naučí znát jednotlivé typy podnoží. Naše odbočka se stává členem Rolnického družstva v Hradci Králové, a to 20 podíly po 100 K; sledujeme tím hlavně získání většího přídělu hnojiv, který je nepostačující. Ústřední časopis „Přítel zahrad", který dostávají stále všichni členové zdarma v rámci členského příspěvku, doznal po obsahové stránce zlepšení. Ústředí nám nabízí nové hnojivo „Prahnoj".

I když není v nových stanovách počítáno s chovem drobného hospodářského zvířectva, rozvíjí se činnost našeho chovatelského odboru velmi slibně i přes to, že byly zastaveny příděly krmiv. Už na počátku roku pěstují naši chovatelé na 20 odrůd čistokrevných králíků, nepodařilo se však zavést chovy slepic. Zato králikáři si vedou čile: navštěvují po schůzích králikárny jednotlivých členů a schůzují už samostatně. Počet členů chov. odboru pomalu, ale jistě roste, koncem roku stav 28. Členové navštěvují chovatelské výstavy v okolí, na Praž. Předměstí, ve Smiřicích, v Chlumci, 14. VIII. v Opatovicích, 27. a 28. IX. v Avionu v Hradci Králové a na některých i vystavují. Tak př. Šindler a př. Peřina si odnesli z výstavy ve Smiřicích dvě I. a dvě II. ceny na vystavené králíky. K chovu na maso jsou doporučovány: činčila gigant, francouzský stříbřitý, vídeňský bílý modrooký a mor. modrý. V druhé polovině roku vyhotoven soupis chovných kusů za účelem hlášení. Pro rozšíření čistokrevných chovů zavádí se povinnost odvést pro odbor jeden tetovaný kus z každého

vrhu nebo jako náhradu 15·- K. Tetovací kleště, které je třeba zakoupit, budou zatím vzaty na zkoušku. Tetování dosud provádí v Královéhradeckém obvodu př. Bohumil Nikodým z Hradce Králové. Příspěvek pro členy chovatelského odboru zůstal v tomto roce nezměněn - 5·20 K.

Přes to, že nás už v dubnu ústředí v Praze vyrozumělo, že pododbočka ve Svinarech může k svému osamostatnění zřídit přípravný výbor než dojde ke schválení stanov, nemáme ještě ani v červenci stanovy schváleny, a proto nemohou být ustavovány nové odbočky. Pododbočka Svinary zaplatila příspěvky přímo ústředí v Praze.

Celý český národ úpí pod těžkou botou nacistických okupantů. Poslech cizího rozhlasu je přísně zakázán a těžce trestán. Navíc je poslech nacisty silně rušen. Přesto docházejí přes „Kromě-říš" potěšující zprávy: Od 19. XI. 1942 do února 1943 trvá historická a rozhodující bitva o Stalingrad. V březnu 1943 prodělává čs. vojenská jednotka bojový křest u Sokolova. V létě probíhá vítězná bitva u Orlu v Kursku. V srpnu kapituluje Itálie. Na podzim se čs. brigáda pod vedením pluk. Svobody vyznamenala v bojích o Kijev. 12. XII. 1943 podepsána smlouva o spojenectví s SSSR. Všechny tyto potěšující zprávy příznivě zapůsobily na myšlení všech věrných Čechů i na činnost naší odbočky. Její bohatá činnost byla hodnocena na valné hromadě dne 20. února 1944 za účasti 64 členů. Vzpomenuto zemřelé členky př. Krupkové. Pokladní zpráva: příjem 12.219·- K, vydání 8.514·75 K, čistý zisk 3.704·25 K. Čisté jmění 10.001·95 K. Fond na nákup 1.022·50 K. Výnos za půjčování stříkaček, vozíku cca 400 K. Nejmenovaný dárce věnoval odbočce 1.000 K. V knihovně jsou 24 knihy v ceně 1.524 K. Rozmnožen seznam knih pro všechny členy. Osamostatňující se odbočka ve Svinarech má 34 členy. Jejich spolková školka bude zrušena, protože nevyhovuje, a zřízena nová. Př. ppik. Šrámek se zúčastnil i za naši odbočku celostátního kursu řezu v Praze. Volby potvrdily výbor ve starém složení, který rozšířen o př. Doubka za králikářský odbor a př. Hodyce za Lhotu Mašovu. Výroční schůze uzavřena schválením příštího odborného programu a bohatou tombolou.

Jsou listy, které odlétají,
a květy, které vadnou.
Cítím vše, co zmírá
a znovu ožívá.
(„Parabola" - Saint Exupéry)

Rok 1944

Do nového roku nastupují zahrádkáři a všichni věrní synové českého národa už radostněji. Přes všechny bombastické zprávy vrchního velitelství říšské branné moci o velikých vítězstvích a potopených brutto-tunách je nám všem jasné, že to bude Rudá armáda bratrského Sovětského svazu, která zahubí nacistickou bestii. V dubnu 1944 je už Rudá armáda na hranicích ČSR, 30. srpna propuká v plné síle slovenské národní povstání, 1. září přejímá řízení na Slovensku Slovenská nár. rada.

Nevhodné a špatně plodící odrůdy přeroubujeme. (Př. Kuřátko.)

Nástupem do nového roku se zlepšuje též práce ústředí „Svazu zahrádkářů Čech a Moravy". I když se nezakládají nové odbočky (nové stanovy dosud nebyly schváleny) - vzrostl počet členů ústředí o 1.900. Příspěvky je opět možno zaplatit složenkou přímo ústředí, ale u nás je u většiny členů vybírá př. V. Tobiška a zasíláme je do ústředí hromadně. Vydávání odborného časopisu ústředí „Přítel zahrad" bylo úředně zastaveno.

Královéhradecký obvod zahrádkářů neobyčejně zkvalitňuje svou činnost po stránce odborné i organisační. Kromě pravidelných přednášek pro zástupce místních odboček při schůzích v klubovně hotelu „Avion" v Hradci Králové pořádá v rámci celoročního kursu Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů odborné instruktáže a kázání v zahradách v jednotlivých odbočkách celého obvodu; na příklad v březnu v Malšovicích, v červnu v Praž. Předměstí, Třebechovicích, Malšovicích, Slezském Předměstí a

jinde. Současně pravidelně uveřejňuje náš předseda přítel Kuřátko jako instr. Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů v časopisu „Kraj královéhradecký" zhuštěnou formou odbornou látku z celého běhu kursu. Je pamatováno i na organisační růst a hned po schválení stanov na jaře zakládají se další odbočky: v dubnu ve Lhotě Malšové, na Slezském Předměstí, v květnu v Bělči, ústředí přiděluje obvodu již stávající odbočku Týniště, v srpnu založena Třebeš. Členská základna Královéhradeckého obvodu utěšeně roste (v polovině roku již přes 1.100 členů). Hybnou pákou celé činnosti jsou funkcionáři naší malšovické odbočky, a to př. Roll jako předseda a př. Kuřátko jako jediný a velmi vážený odborný instruktor Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů. - Není takřka neděle, aby se jmenovaní neúčastnili nějakého zahrádkářského podniku v okolních pobočkách. Tak se malšovičtí funkcionáři postupně stali budovateli zahrádkářského hnutí v rozlehlém území celých severovýchodních Čech a naučili mnohé a mnohé dívat se na přírodu jinýma očima, naučili je lásce k ovocným stromům a radostněji žít. Touto záslužnou prací postavili si nehynoucí památník - ale tato obětavá práce je přivedla i do ústředí v Praze, kde nejen předáváním zkušeností, ale též jako funkcionáři usměrňovali činnost ústředí po dlouhou

Účastníci zim. řezu a přeroubování stromu v koruně u Lněničků v Malšovicích v březnu 1944 v rámci Celoročního kursu pěstování ovocných stromů Královéhr. obvodu Svazu zahrádkářů.

Randa Šmíd Hradec Kr. Novotný Lhota Mal§. Kelemen Hodyc Chumek N. Hradec Kozák Doubek Lněnička I. Janeček Hodek Kuřátko major Roll Randák Pr. Předm. Mikeš Hájek Zeman E. Čížek

řadu let a stali se tak budovateli zahrádkářského hnutí v celém státě, ať už se název organisace změnil jakkoliv.

V naší odbočce v Malšovicích se činnost utěšeně rozvíjí přes to, že čelní funkcionáři jsou současně činovníky Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů. Policejnímu ředitelství ohlášeno konání pravidel. schůzí na první sobotu v měsíci a činnost zahájena prvou schůzí hned na Nový rok. Pro obohacení knihovny předplacen kromě „Ovoc. rozhledů" ještě časopis „Rádce z Předmostí" a zakupovány další odborné knihy. Pro členy objednáno 33 výtisků knihy arch. Vaňka „Ošetřování a řez tvarových stromků a zákrsků ovocných" a 60 výtisků Popisu typů podnoží po 26 K. O odbornou náplň schůzí je všestranně pečováno, a tak jsou členové informováni o všem, co mají kdy v zahradě dělat i o všech novějších aktualitách: jaký význam má řídká koruna, ochrana postřiky proti škůdcům a chorobám, ochrana proti pozdním jarním mrazíkům zakuřováním, odklánění a ohýbání větví pro uspíšení a zvýšení plodnosti atd. Hovořeno o škodlivosti trávníku jako podkultury v ovocných výsadbách, o správné sklizni a uskladnění ovoce, o ošetření mrazem poškozených stromů — o sáčkování plodů na stromech, o vý-

znamu kompostů a jejich ošetřování, o hnojení strojenými hnojivy (na př. že stromy nesnášejí časté hnojení kainitem a zvlášť nově sázeným mladým stromkům že škodí, že však je dobrým prostředkem proti mšici krvavé), dále o ostatních opatřeních, jako o použití petrolejové emulse (5 l petroleje do 4 kg žitné mouky, do toho 45 l vody) k postřiku a šelaku v lihu k potírání kolonií krvavé mšice. Doporučováno též: Čistota v zahradách. Přirývat na podzim kopce hlíny ke kmeni hrušní na kdouli jako ochranu kdoule proti holomrazům. Sázet více zimní odrůdy: Ontario, Wageneroro, jako velmi osvědčené v našich podmínkách, Jonathan, Boikovo, Nonnetit, Malináč horno-krajský, z ranějších Skleněné žl., Croncelské, Wealthy, J. Griewe, na malé formy vzdál. 1-3 m Hedvábné červ: letní, Charlamowski, Hlohovské, Pottovo, Cellini, Evino, E. Bosch, Signe Tillish, Gdanský hranáč, Grahamovo jubilejní, Ministr Hammerstein, Hájkova, Parkeroro, Zuccalmagliova, Princ Albert. Správně ošetřovat bobuloviny jako velmi cenné ovocné dřeviny. Přinášíme též první zprávy o významu tekutého ovoce, na něž lze zpracovat jakkoli poškozené a nevyvinuté plody. V r. 1944 zjišťujeme větší škody na ovocných stromech podkousáním hrabošem obojživelným a podnikáme první kroky v boji proti němu. Používáme zakuř. patrony a zelio-pastu.

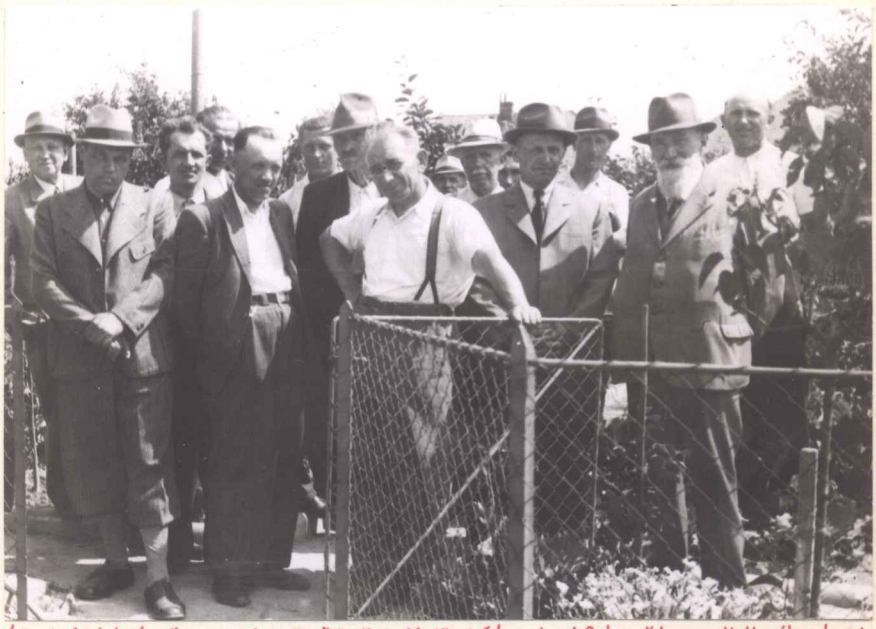

Účastníci letního řezu v zahradě př. Rolla v Malšovicích v rámci Celoroč. kursu Královéhr. obvodu.

Mikeš — Konopáč, Kuklený — Pírko, Svinary — Solar — Hodek — Petříček — Povýšil — Šimák — Vávra, Pr. Předm.

Jako v letech předchozích pokračujeme v praktických instruktážích v zahradách členů: 13. února provedena praktická ukázka zimního řezu v zahradě př. Randy, 19. III. kurs řezu, 9. IV. přednáška o postřicích, 16. IV. kurs roubování a řezu, v létě ukázka letního řezu, očkování a roubování za zelena, 19. XI. ukázka zimního řezu. Zaměřujeme se na přeroubování nevyhovujících odrůd. Přes tíživé válečné poměry snaží se vedení odbočky opatřit co nejvíce hmotných potřeb pro členy: Na jaře rozděleno členům 20 q „Humiferu" a 27 q drasla a moučky. Na podzim jsme získali 10½ q rané bramborové sadby – 1 q za 300 K; rozděleny jen těm členům, kteří byli v tomto roce aspoň dvakrát ve schůzi. Za účast na uskutečnění podzimních výstav ovoce obdrželi vystavovatelé mimořádný příděl hnojiv. Za vzorně uspořádanou exposici na výstavě v Hradci Králové

získali jsme kromě uznání prémii 1.400 K na rozšíření ovocných výsadeb na veřejných prostranstvích v obci. Žel, že se představitelé obce nedali vyvést z chybného názoru na umístění za tyto peníze pořízených

Celoroční kurs ošetřování ovocných stromů Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů.

Praktická ukázka letního řezu na Praž. Předměstí 18. června 1944.

stromků. I v širokých ulicích byly nasázeny na 1½-2 m od domovních plotů, poblíž hasičské zbrojnice i na 1 m, a tak vznikly příliš úzké chodníky. Velkou frekvencí na chodníkách stromky silně trpěly a široká jízdní dráha uprostřed – hlavně v odlehlejších ulicích – téměř zahálela. Tyto výsadby jsme později museli sami

účelně přebudovat. Tíživé válečné poměry nám přinesly i povinnost dodávek ovoce ze zahrádek; prozíravostí vedení odbočky, které se odvolávalo na slabou úrodu a abnormální výskyt obaleče, se podařilo členy dodávek zprostit, zato jsme však ztratili nárok na příděl hnojiv. Pořádání výstav ovoce bylo zakázáno. Na jaře zakoupen strojek na setí zeleninových semen; je pro členy k použití u hospodáře př. Mojžíše. V srpnu a září schůze nekonány pro zákaz (nasazení na sklizňové práce).

Praktická ukázka letního řezu v neděli 2. července 1944 v Třebechovicích p.O.

Chovatelský odbor - vlastně už jen králikářský - se dále slibně rozvíjí přes to, že nové stanovy o chovech vůbec nemluví a že i tady dochází k určitým omezením v důsledku dlouhotrvající války. Na začátku roku má 30 členů, 5. února 32 členy a noví členové nesmějí být přijímáni; ale 22. února jich je už 36. Dochází i k omezování chovů; tak na začátku roku nařízeno, že chovatel nesmí držet víc než 10 kusů, na konci února jen 3 ramlice a 1 ramlíka. Schůze chovatelského odboru jsou každou třetí sobotu v měsíci. K chovům králíků úředně přiděleny chovy koz a slepic a ještě na jaře nařídil okresní úřad ustavující valnou hromadu Spolku chovatelů. Členové mohou být z Malšovic a Moravského předměstí. Tak došlo k úplnému osamostatnění chovatelského odboru naší odbočky.

Po schválení stanov žije už samostatně také odbočka ve Svinarech a ještě na jaře osamostat-

ňujeme Lhotu Malšovou. Z Malšovy Lhoty však zůstává nadále našim členem př. Karel Kavalír, který nechce přestoupit a bude dále docházet do našich schůzí. Po osamostatnění těchto nových odboček zůstává v Malšovicích stav 170 členů.

Pátá řádná valná hromada, konaná 11. února 1945 v 10 hodin dopoledne u Hejcmanů za účasti 51 členů, zhodnotila bohatou činnost odbočky za uplynulý rok. Jednatel př. Roll přednesl velmi pěknou, vlastenecky procítěnou zprávu: Na obzoru je brzký pád nacistického Německa. I rodina zahrádkářů se brzy bude moci volně a svobodně vyvíjet... < Tolik jsme si v zahrádkářské organisaci navzájem důvěřovali, že v době, kdy gestapo nacistů drželo moc ještě železnou pěstí, mohl si funkcionář dovolit takový projev. ~Pokladní zpráva: Příjem 11.919·05 K, vydání 6.063·10 K, vklad na knížce 4.000·-K, čistý zisk 1.988·-K; čisté jmění 11.944·95 K. Nákupní fond 1.022·50 K (spravuje př. Strakatý). Zpráva hospodáře: Stříkaček a vozíku hojně používáno, zakoupen strojek na setí zeleninových semen. ~Knihovna: 37 svazků v ceně 1.812·-K. Vypůjčeno bylo 27 knih. Stav členů 170. Volby provedeny aklamací a jednomyslně zvolen: předseda Josef Kuřátko, místopředseda Eduard Zeman, jednatel Josef Roll, pokladník Václav Káš, hospodář Vratislav Mojžíš, zapisovatel Jaroslav Šipal, knihovník František Církva, revisoři účtů Václav Voříšek a Josef Janeček. Členové výboru a náhradníci: Vladimír Česák, Hugo Dobiáš, František Doubek, Antonín Halva, Josef Kozák, Josef Mikeš, Karel Řezníček, František Šindler, Josef Ulrych a Karel Valc.

Rok 1945

Nad horama svítá,
bude brzy deň...
Slovácká.

Prvá pravidelná členská schůze 6. ledna proběhla za asistence policie. Vystrašení nacisté zřejmě nařídili hlídat také zahrádkáře – ovšem právem, jak se později ukázalo. Př. Doubek daroval do spolkové knihovny knihy „Pěstujme zdravé ovoce" a „Zdravý strom – zdravé ovoce," které s díky přijaty. Členská základna vzrostla za minulý rok ze 143 na 170 členů a 14 členů předáno odbočce ve Lhotě Malšové. V odborné části promluvil př. předseda o podnožích a jejich vlastnostech, o řezu roubů a jejich uchování a dále o tom, jak uchovat skladovatelné ovoce co nejdéle.

Únorová schůze se nekonala, poněvadž ve spolkové místnosti byli ubytováni němečtí vojáci. Proto na výroční řádné valné hromadě usneseno konat pravidelné měsíční členské schůze nadále první pátek v měsíci ve výčepní místnosti vpředu.

Na schůzi 2. března projednány tyto organisační a odborné záležitosti: Do 20. každého měsíce jsme povinni hlásit okresnímu úřadu v jakém rozsahu se vyskytují škůdci ovocných stromů. Zvlášť máme sledovat bourovce prsténčitého, bekyni a puklici švestkovou. Současně okresní úřad upozorňuje, že je nutno dbát nařízení o postřiku. Protože jsme loni neodvedli žádné ovoce, máme jen slabou naději na příděl hnojiv. Rady a pokyny př. předsedy: Stromky, které po výsadbě 2-3 roky nerostou, nutno přihnojovat zkvašeným slepičím trusem. Je čas na řez vinné révy a na postřik. Postřikové látky se lépe rozpouštějí v teplé vodě. Místo podzimního bílení stromů je výhodnější předjarní bílení. Při výsadbě stromků nedáváme na dno jámy čerstvý hnůj! Kolíky natřené karbolineem na spodní části v zemi škodí kořenům stromků.

Dubnová schůze (7. IV.) měla vcelku ráz odborný. Připomínky k postřikům: Kdo nestihne postřik v období zimního klidu, nechť stříká po odkvětu Arsokolem, Arsonikotinem ve směsi se Sulikolem. Nestříkat do květů – neničme včely! Pozor na podplodinu – pokropme ji ihned vodou. Arsokol je jedovatý! Do rodinné zahrádky nepatří vlašský ořech. Třešním se u nás valně nedaří a sázíme je pro ptáky. Sázejme hlavně jabloně, a to ponejvíce zimní odrůdy.

Doporučované ruské odrůdy jablek jsou sice značně odolné vůči mrazu, ale nevýhodou je, že u nás velmi brzy zrají, i když jsou v SSSR vedeny jako zimní odrůdy. - Máme-li nevyhovující odrůdu, přeroubujme ji. Přeroubovávat starší peckovice se nevyplatí - snadno také klovatí.

Po zahájení členské schůze př. předsedou 4. května 1945 přeje jednatel př. Roll ve své zprávě všem členům, aby příští schůze byla konána již ve svobodném státě a přečítá následující projev:

„Vážení přátelé!

Blízký konec války nás nutí, abychom uvažovali o věcech příštích i my, zahrádkáři. Je dobře si připomenout, že jsme jako spolek se dali dohromady za války, v době skutečné nouze, a v době, kdy ještě vysoko a daleko vlála vlajka hákovitého kříže, podložená vyzbrojenou armádou. Přibližně řečeno, jak nás - zahrádkářů - v Malšovicích přibývalo, tak slábla síla germánská a dnes stojíme a divíme se tomu, jak vše rychle vzalo dlouho předvídaný konec. Naší starostí není vésti debatu o zkáze, kterou nám tato válka zanechává, nýbrž promluviti si o něčem jiném než jsme si obyčejně říkali na našich zahrádkářských schůzích. V mysli nás všech tane myšlenka, co vše bude po válce a jak to půjde kupředu po takových hrozných ztrátách, které nám válka způsobila. Teď, když hranice hrůzy a furie opadávají a můžeme se otevřeně hlásiti k tomu, co je nám drahé, prosím vás všechny, abyste laskavě vzali na vědomí nepřekonanou skutečnost, že dobrý a poctivý český člověk vyhrál svou při před soudem a nesmlouvavou stolicí spravedlivé Prozřetelnosti - která českému národu po jeho strašných útrapách přináší pro jeho další život to nejcennější, co může národ mít.

Mnoho českých lidí ukázalo svou pravou tvář a zapomněli na svůj původ a poctivost, a dnes se třesou strachy z trestu, který přijde a přijíti musí. Trestati náleží otci své děti a soudům provinilce. Máš-li někdo v úmyslu trestati toho, kdo ti ublížil, rozmysli si vše dobře, abys po čase nelitoval, že jsi to udělal špatně, a nevíš-li si rady, raději toho nechej, protože na provinilce vždycky dojde - ne-li ihned, tedy později - o tom nemusíš míti pochyby.

Poctivý zahrádkář je též poctivým člověkem a jako takový nemá zloby ve svém srdci, i kdyby mu někdo ublížil sebevíce. Mám ještě mnoho věcí na mysli, ale končím a prosím vás, abyste v dobách, které přijdou, nezapomínali na nás všechny a své zahrádky, neboť ještě dlouho po válce budeme vzpomínat, co nám daly naše zahrádky za války a čím nám byly naše pravidelné schůzky zahrádkářské.

Dobrý vítr do vašich plachet života poválečného přeje vám všem jednatel."

Ve vedlejší místnosti byli ještě ubytováni němečtí vojáci - sice již jiní, než jsme byli zvyklí dosud vídat - ale opatrnosti nikdy nezbývá; zavřely se dveře, stáhla okna i vchod se pohlídal, abychom si mohli upřímně objasnit situaci. ~ Na sklonku války máme už 177 členů. Stav pokladny 6.274'25 K. Do knihovny zakoupeny 2 svazky. V odborné náplni hovořeno o průběhu květenství a silném výskytu blýskáčka v zahradách v blízkosti polí, který poškozuje blizny květů. Také se množí mšice listová. Boj proti ní je těžký, když v důsledku války nejsou tabákové výtažky a mazlavé mýdlo. Jsme odkázáni jen na mačkání jich, dále na šetření a ochranu sluníček, která „jsou na mšice kati jako Rus na Němce" (doslovně podle zápisu). Hrušně na kdouli i v letošní mírné zimě značně mrazem utrpěly. Namrzlým hrušním ještě nyní zkraťme větve! Pěstujme hrušky ranější, protože zimní odrůdy zde špatně vyzrávají. U tvarových stromků nezapomínejme na zaštipování nebo ohýbání výhonů. Ničme housenky a zavěšujme budky pro sýkorky. Časté okopávání je poloviční hnojení. Přihnojujme stromky zvláště v hustých výsadbách.

V neklidných dobách prvních měsíců roku 1945, kdy se vystupňovaly na Českomoravské vysočině partyzánské akce a bojová fronta se povážlivě blížila k nám, kdy jsme vlastně i velmi obtížně schůzovali, nebylo vůbec pomyšlení na nějaké další podniky naší odbočky. Ve všech veřejných místnostech - hostincích, ve škole - byli ubytováni němečtí vojáci. Ihned po schůzi 4. května pak propuklo v plné síle české národní povstání a události měly rychlý spád.

Malšováci se na něm rovněž aktivně podíleli. I když se na akci již předem připravovali krádežemi munice z německých skladišť v lese za Zděnou boudou, jejichž iniciátory byli hlavně př. Karel Jirout, Karel a Jaroslav Kváš, Václav Žák a oba Švajgrové, a dále kladením ježků na cesty, které ve Škodovce připravoval a přinášel Josef Lněnička, byl tíživě pociťován nedostatek zbraní. Proto už v ranních hodinách 5. května odzbrojili Malšovičtí ubytované německé vojáky v hostinci Zezulákově a ve Zděné boudě. Rázným zásahem Fr. Čížka a Karla Kváše se podařilo kolem 11. hodiny odzbrojit Němce v hostinci u Balcarů a hned nato vzniká přestřelka směrem k voj. skladištím za Zděnou boudou. A teď už také volá pražský rozhlas všechen národ na pomoc bojující Praze, ve které probíhají již od ranních hodin bojové akce. Pražané staví barikády a nemají téměř žádné zbraně! - Po 12. hodině odzbrojeni němečtí vojáci v malšovické škole. Při přestřelce, která se protáhla později směrem k lesu až do večera, utrpěl vážné zranění Kar. Kváš a k večeru padl Pultar z Nového Hradce Králové. S večerem se někteří účastníci přestřelky stáhli do lesů směrem na Býšť, kde došlo k dalším menším srážkám s nacisty ještě v noci. V neděli 6. května zuří

tuhé boje v Holicích; Němci se snaží všemi silami zadržet nápor a urychleně evakuují raněné a ještě 7. května utíkají z Hradce. A Praha nepřestává volat o pomoc ~ česky ~ rusky ~ anglicky. ~ Letiště v Hradci Němci stále drží a 8. května zamýšlejí bombardovat Hradec. Na letišti dochází k boji Rakušáků a Bavoráků s Prušáky a letadla určená k bombardování hoří, rovněž skladiště pohonných látek. Najednou ~ kde se tu vzali? ~ objevili se na náměstí Američané, vítáni občanstvem. Ale proč bojující Praha stále ještě volá o pomoc? Američané hledali velitelství německé armády maršála Schörnera (bylo v té době někde ve Velichovkách), aby dojednali kapitulaci Německa. Krátce po jejich odjezdu vítáme už naše osvoboditele - rudoarmějce. ~ Pražané postavili za jedinou noc z 5. na 6. května na 1.600 barikád. Na rozkaz J. V. Stalina začala 6. května Rudá armáda útočit současně od Drážďan, z Moravy i z jihu proti skupině 62 německých divisí maršála Schörnera v Čechách a 8. května Německo kapitulovala. V ranních hodinách 9. května pronikají do zoufale bojující Prahy první sovětské tanky jednotek gen. Rybalka a Željušenka pod vrchním velením maršála Koněva a do zajetí Rudé armády se dostává téměř milionová armáda nacistů, která se chtěla probít do amerického zajetí na západ. V ovzduší nepopsatelného nadšení odklizují Pražané barikády a sovětská vojska likvidují poslední odpor nacistů. V tomto posledním boji padlo na 2.000 vlastenců. Z Malšovic padl 5. května v Němčicích pod Kunětickou horou Miroslav Hájek, k jehož poctě byla přejmenována dřívější Palackého ulice na Ulici Miroslava Hájka. V těchto rušných dnech došlo k mnoha drobným příhodám, které nelze všechny podchytit, které však svědčí o strachu nacistů z postupující Rudé armády a o panice, které naciste podlehli. Tak na př., když šel intervenovat člen nově ustaveného Okr. nár. výboru v Hradci Král. př. Hanuš (takto i první předseda odbočky Svazu zahrádkářů v Slez. Předměstí) za zajaté Malšováky, mezi nimiž byl také syn našeho předsedy a Jarda Tomáš, dělník od řezníka Malého ~ byl sám nacisty zajat; po přešetření byl ovšem propuštěn. Němci totiž pamatovali na zadní dvířka, neboť jen legální nová úřední správa jim umožňovala klidnější ústup a evakuaci raněných. Napáchali na českém národu během okupace tolik křivd, že se právem obávali odvety. Na 200.000 umučených a popravených českých vlastenců bylo k ní jistě pádným důvodem. Všechny ~ ať větší nebo menší - bojové akce jistě ulehčily zoufale bojující a téměř bezbranné Praze, na kterou nemohli naciste soustředit okamžitě větší síly. Z našich členů se na povstání podíleli na př. Karel Jirout, velitel ilegál. čety „Jukar", Jarosl. Šípal, řada synů starších členů, dále Stanislav Vejs a jiní a jiní.

Prvou schůzi v osvobozené vlasti 1. června zahájil předseda př. Kuřátko slavnostním proslovem, ve kterém přeje všem členům hodně zdaru na zahrádkách i v soukromém životě. Jednohlasně schválen návrh př. Lněničky na dar 5.000 K na stavbu kulturního domu v Malšovicích. Doporučeno, aby členové pamatovali při sklizni ovoce darem dětem padlých nebo bojovníků na barikádách v Praze. Chov drobného hospodářského zvířectva již není omezován. Praktická ukázka letního řezu bude 24. června dopoledne. Bude-li uvolněna dřívější spolková místnost, budou schůze konány opět vždy první sobotu v měsíci; členům to bude včas oznámeno.

Ve schůzi 7. července omlouvá př. Vrťa Mojžíš svou neúčast na členských schůzích; byl silně zaneprázdněn opatřováním potravin pro vězně v koncentračních táborech. Provedena očista členské základny, o níž mluví zápis:

„Je nutno vyčistiti naše řady od Němců, kolaborantů a fašistů. Z naší odbočky jsou pochybnosti o př. V. Sedláčkovi. Hlasováním o něm členstvo rozhodlo, by zůstal nadále členem, poněvadž nebyl proti státu svým smýšlením a činy."

Ztrátou Podkarpatské Rusi (Zakarpatské Ukrajiny) jsme ztratili asi ¼ produkce ovoce; proto se musíme snažit vlastní produkci zvýšit. Je třeba zvýšit i výnosy zeleniny. Nebývalý výskyt škůdců ovocných stromů (strupovitost, červivost, padlí, mšice) nutí k usilovnějšímu boji proti nim.

Po zahájení schůze 4. srpna vybízí předseda Kuřátko pokročilejší členy, aby se stali instruktory Královéhradeckého obvodu Svazu. Podává zprávu o výr. valné hromadě Okrašlovacího spolku. Městský úřad bude dotázán, jak chce řešit otázku ošetřování ovocných stromů v ulicích naší obce. Stav členů 182. Vichřice 22. července shodila víc než polovinu ovoce, přesto př. jednatel dává adresy dětí po padlých na barikádách v Praze, kterým přihlásivší se členové zašlou ovoce. V odborném hovořeno o neobyčejné červivosti ovoce, protože jsme málo stříkali a červivé ovoce loni špatně sbírali. – Místo třešní sázejme amarelku stinnou! – Je čas na výsadbu jahod; milují dobře vyhnojenou půdu. – Pěstujme i okrasné rostliny a květiny. – Je třeba zainteresovat ženy pro zavařování ovoce; spolek je ochoten opatřit k tomu potřebné zařízení.

Schůze 1. září: Pro zlepšení vzhledu krajiny mají být při silnici mezi Malšovicemi a Malšovou Lhotou vysázeny stromky a proto založen „jeřábkový fond". Otázku odvozu popela a zákazu sypání do ulic projednají naši zástupci společně se zástupci Okrašlovacího spolku na obci. Odbočka Slez. Předměstí žádá o zapůjčení knih z naší spolkové knihovny; budou půjčeny bez poplatku. Př. František Doubek si opatřil nejnovější odrůdy jahod, mezi nimi i odrůdu „Raná z Bagoty," která zraje již koncem května. Pro ozdravění starších

porostů jahod doporučuje sežnutí listu v srpnu. V odborném dále radí př. Kuřátko sbírat spadlé červivé plody, usušit je na křížaly, nebo zpracovat na povidla. Zimní odrůdy stříkat bordóskou jíchou - lépe se skladují. Jámy pro nové stromky ihned kopat a nechat provzdušit. Spadlý list zkompostovat.

Ve schůzi 6. října přišla k řešení otázka zlepšení vzhledu obce. Nám jako organisaci připadne péče o švestky vysázené na veřejných prostranstvích. Uvažujeme o vybudování stanice na výrobu tekutého ovoce – moštu, když byly jednatelem opatřeny zprávy o jeho významu pro lidské zdraví a současně i pro čistotu i pořádek v zahradách. 21. října bude v Praze sjezd zahrádkářů, na který můžeme vyslat 4 delegáty. Na „jeřábkový fond" vybráno 200 K. Předseda vyzývá členy, aby se zúčastňovali prací na zvelebení a zkrášlení obce. V odborném doporučuje vysazovat ve větší míře zimní odrůdy Ontario, Wageneroro a Jonathan. Nesázet stromky hluboko - má být vidět kořenový krček. Špatně rostoucí stromky řezat na podzim, bujně rostoucí pozdě na jaře. Dřevěný popel je výborné hnojivo - má hodně draslu. Fekálie se hodí jako přímé hnojivo jen starším stromům vyčerpaným bohatou úrodou - vždy jen v období několika let - dále bobulovinám a nejlépe je využijeme zkompostováním.

Schůze 3. listopadu: Odbočka daruje příspěvek 300 K ke zřízení university v Hradci Králové. Stav pokladny 3.601·70 K, fond členů 2.000 K. Odborné rady př. předsedy: Zakládejme komposty! Jahody ještě nyní možno přihnojovat mrvou nebo kompostem. Sebrat všechno vadné ovoce, starou kůru oškrabat a spálit. Na podzim obrýt stromy a hnojit kompostem nebo mrvou.

Schůze 1. prosince se opět zabývala otázkou realisace výroby tekutého ovoce. Podána zpráva ze schůze Okrašlovacího spolku: Místo stavby Masarykova pomníku bude ze zástupců všech zdejších spolků vytvořen výbor pro výstavbu kulturního domu. Za naši odbočku budou tam př. Roll a Šrám. V odborném pohovořil př. Kuřátko o tom, že nejlepším krycím materiálem na růže je půda; stromkové růže na zimu ohneme k zemi vždy jedním směrem a korunku přikryjeme zemí. Keřové chráníme zahrnutím keřů do kopečků z hlíny. Zimní postřiky provádějme pokud možno v bezmrazých dnech.

I když byla schůzová činnost nadřazené složky - Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů v prvých měsících roku v důsledku pohnutých událostí slabší, byla věnována přece jen pozornost stránce odborné. Velmi citelně se však projevoval nedostatek schopných instruktorů, a tak jen př. Kuřátko přednášel na Slezském Předměstí, ve Lhotě Malšové a jinde a přenášel tak své bohaté zkušenosti i do jiných odboček; tak jsme i v těchto neklidných dobách pomalu sice, ale jistě zvyšovali odbornost našich členů. Plně se rozvinula činnost Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů hned po osvobození Rudou armá-

dou. Za účasti předsedy obvodu př. Rolla a instruktora obvodu př. Kuřátka byla 2. července založena nová odbočka v Černilově; současně též předvedena praktická ukázka letního řezu ovocných stromů. Tohoto podniku se zúčastnili i zahrádkáři ze Smiřic, mezi nimi také př. Sychrovský; dojednáno s nimi ustavení odbočky ve Smiřicích, jejímž předsedou byl zvolen př. Sychrovský. Přednášky a praktické ukázky letního řezu byly uskutečněny 8. července v Plotištích n. Labem, 15. července v Týništi nad Orlicí, v Novém Hradci Králové, ve Smiřicích a jinde. Během roku ustaveny další nové odbočky v Černožicích nad Labem, Hořicích a Věkoších a uspořádány přednášky ve Lhotě Malšové, ve Svinarech, ve Dvoře Králové n. Labem a v mnoha dalších odbočkách. Schůze Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů byly velmi plodné a staly se vskutku odbornou i organisační školou funkcionářů odboček a nakonec též všeho členstva. Odbočky už ve vlastním zájmu do nich vysílaly své pokročilejší členy, aby z nich přinášeli co nejvíce odbornosti i organisačních pokynů pro zlepšení práce. Po probrání organisačních úkolů byla vždy na programu schůze obvodu hodnotná odborná přednáška, aby zástupci místních odboček mohli přenášet odbornost všem členům dole. Kromě toho doporučována účast na schůzích Ovocnické jednoty, které byly rovněž zpestřovány odbornými přednáškami. Tak jsme se snažili čelit citelnému nedostatku odborných instruktorů. Ve schůzi obvodu dne 23. září v hotelu „Avion" usneseno uspořádat v zimě třínedělní kurs pro instruktory, k jehož zahájení bude vyžádán referent z ústředí v Praze. Královéhradecký obvod Svazu zahrádkářů rozeslal všem svým místním odbočkám výzvu k navázání co nejužších styků a spolupráce se sousedními odbočkami našeho svazu a s Ovocnickou jednotou.

Ústředí Svazu zahrádkářů v Praze začíná rovněž lépe plnit své úkoly. Nemalou měrou k tomu přispěl stálý růst členské základny a ustavování dalších místních odboček; tak se Svaz zahrádkářů stává hlavním organisátorem drobných ovocnářů a zahrádkářů v našem státě. Ústředí pořádá oblastní ovocnářské kursy, i když dosud trvají určité obtíže ve veřejné dopravě. Členský příspěvek pro rok 1946 znovu upraven: 20·- Kčs bez časopisu (10·- Kčs se odvádí ústředí a 10·- Kčs zůstává odbočce). Předplatné na časopis, jehož obsah byl podstatně zlepšen, obnáší 30·- Kčs ročně.

Celoroční činnost místní odbočky v Malšovicích byla hodnocena řádnou valnou hromadou dne 17. února 1946 za účasti 74 členů. Předseda kromě bohaté odborné i organisační činnosti odbočky – i když poněkud vázla v prvých měsících roku v důsledku překotných válečných událostí – hod-

notí ve své zprávě i hospodářské výsledky uplynulého roku: Stromy odkvétaly většinou právě v revolučních dnech za převážně deštivého a studeného počasí. Násada plodů byla proto slabší a později hromadivší se úkoly nedovolily mnoha našim členům provádět řádnou letní ochranu. Následkem toho řádil silně obaleč a strupovitost a mnoho plodů zničila monilie. Ani sklizené ovoce nemá ve skládce obvyklou trvanlivost. Nabádá členy k zvýšené péči o stromy, abychom nemuseli ovoce dovážet, a žádá, aby do našich kursů a školení zvali i nečleny. Jednatelská zpráva uvádí, že pětkrát byly na výročních schůzích podávány zprávy zaobaleně ~ v plné víře v osvobození z nacistického jha ~ a dnešní řádná valná hromada je první v osvobozené vlasti. Dlouhou okupací jsme byli vyčerpáni, ne však zlomeni a znechuceni pro další život a další práci. O tom nás přesvědčuje počet brigádnických hodin odpracovaných našimi členy zdarma na úpravě chodníků ~ v akci zkrášlení obce. ~ Knihovna odbočky má 38 svazků v ceně 1.868'20 Kčs. ~ Průměrná účast členů na členských schůzích a ostatních podnicích odbočky se pohybuje mezi 30-40 účastníky. Volbou postavení do čela vesměs dřívější osvědčení činovníci: předseda Kuřátko, místopředsedové Halva a Vráťa Mojžíš, jednatel Roll, pokladník Káš, revisoři Janeček a Lněnička Lad., knihovník Církva, hospodář Voříšek, zapisovatel Šípal, členové výboru Zeman Ed., Šrám B., Dobiáš, Česák, Lněnička, Mikeš, Kozák, Šindler, Hájek. Slosováním tomboly a přáním mnoha pěstitelských úspěchů v r. 1946 valná hromada zakončena.

Jabloni vzkvetlá, krásо májivá,
když tebou okouzlen je rozum, cit -
z dob dětství útlého v nás ožívá
zvídavá touha, pravdou naplnit
všechna svá proč, kdy v stálém hledání
svět změnou tvarů, zvuky, barvami
za ruku veď po stupních pozdní -
kdy každý zázrak jevů neznámý
dychtivost novou do duší nám tkal,
jak zralé jahody by před námi
na stéblo trávy lehce navlékal...
A. Trýb: Kvetoucí jabloň.

Rok 1946

Do nového roku jdou zahrádkáři i celý národ s novou chutí, neboť poměry se začínají pomalu konsolidovat přes to, že jsme byli dlouhou okupací velmi ochuzeni. Hned po okupaci našich zemí (24.III.1939) okupanti odisponovali z našeho deposita u Bank of England 23.087 kg zlata, které bylo do Anglie převezeno ještě před mnichovskou zradou v důvěře, že tam bude v bezpečí. Převod zlata nacistům Angličané provést nemuseli - žádným právním ustanovením nebyli vázáni; převodem jen napomáhali nacistickým válečným přípravám. Kromě zlata u Bank of England ukradli nacisté ze zlatých zásob Škodových závodů v Plzni a Brněnských strojíren dalších 1.008 kg zlata. Z Národní banky v Praze odvezli v r. 1940 ještě 6.036 kg zlata a pak při nařízeném odvodu zlata dalších 12.768 kg. Celkem jsme byli okradeni o 42.899 kg zlata a kolik zlata bylo odejmuto statisícům našich zatčených a vězněných občanů a 360.000 popravených nebo zahynulých, nedá se zjistit. Za to zanechali nacisté nové republice úplně rozvrácenou měnu; v českých zemích obíhalo za 95.844 milionů a na Slovensku za 12.077 milionů korun bezcenného papírového oběživa. Kovové říšské mince platily u nás do 19.5.1945, v kdysi odtrženém pohraničí do 31.7.1945. Dekretem presidenta republiky zè dne 19.10.1945 č.91/45 byla obnovena čs. měna s platností od 1. listopadu 1945. Nová čs. koruna byla směněna v poměru 1:1 za Kč z prvé republiky, za protektorátní K a slovenskou korunu (Ks) do částky 500 Kčs na osobu; ostatní peníze musely být složeny na vázaný účet. V části Slovenska odtržené Maďarskem byly v oběhu do 26.6.1945 hliníkové 5, 2 a 1 pengő a železné 20, 10 a 2 filéry. Poměr této měny byl 2 pengö = 1 Ks; při výměně v roce 1945 však mince nebyly vyměněny. Na území odtrženém Polskem obíhala jen přechodně do r. 1940 polská měna (zloté), která byla později zaměněna německými markami a slovenskými korunami.

I když ceny stromků oproti cenám před okupací značně stouply (zákrsek stál kolem 30·- Kčs ~ tedy nejméně pětinásobek dřívějších cen), vysázeli malšovičtí zahrádkáři během zimy 1945-46 hodně nových stromků. Je to důsledek výchovné práce odbočky Svazu zahrádkářů v posledních letech, který ovšem zavazuje, aby v této krásné a neobyčejně významné práci bylo pokračováno. Proto má výbor odbočky na zřeteli v prvé řadě zvyšování odborných znalostí členů a kromě samostatných přednášek a instruktáží dává odbornou náplň i všem členským schůzím. Jako samostatné podniky bylo během roku uspořádáno: V měsíci březnu praktická ukázka zimního řezu na obecních švestkách v ulicích. Přednáška dr. Mladého s nádhernými diapositivy zahrádkářských záběrů 17. V. u Hejcmanů. 9. VI. praktická ukázka letního řezu ovocných stromů v zahradách některých členů. 16. VI. zájezd do konservárny v Dobrušce (tekuté ovoce). Pro sblížení členů byla uspořádána dne 23. února zahrádkářská zábava u Hejcmanů. Členské schůze zpestřil př. předseda přednáškami na následující téma: Řez ovocných stromů od výsadby až do plné plodnosti. Různé způsoby roubování a nejvhodnější doba roubování podle ovocných druhů (s praktickými ukázkami). Vhodné formy stromů a sortiment pro naše poměry. Význam kolíků u stromků v našich větrných polohách. Mechanické a chemické ošetřování ovocných dřevin v době bezlisté. Význam letních postřiků, kdy a jak je provádět. Hraboš obojživelný a boj proti němu. Důležitost vody ve výživě ovocných dřevin. Hnojení a obdělávání půdy. Škodliví činitelé našich zahrad a ochrana ovocných stromů proti nim. Bojujme proti mšici krvavé! Na listové mšice, mladé červce a puklice „Floron". Mravenci v zahradě. (Přes křídou udělanou souvislou čáru kolem kmínku stromku nejdou do koruny, pokud křída nezvlhla.) Očkovat ovocné stromy se naučí každý (s praktickou ukázkou). Pilatky a ochrana proti nim. Monilie zničí vysoké procento úrody. Bujně rostoucí stromy řežme pozdě na jaře a potom letním řezem! Na schůzích určováno též členy přinášené ovoce. 19. VIII. proslovil př. Roll odbornou přednášku v místním rozhlasu, kterou opakoval v členské schůzi 2. listopadu. Pro poučení členů schváleno zakoupit do knihovny odbočky knihu o Mičurinovi. Předplaceny dále „Ovocnické rozhledy" a dohotoveno II. vydání spisku našeho předsedy „Naše ovoce"; zásluhu o tisk a vazbu má př. Eduard Zeman. Poněvadž bylo během okupace dodáváno spotřebitelům na uhelné listy dříví z hor, byl s ním k nám do nížin zavlečen drtník, který s velkou oblibou napadal zákrsky na typových podnožích i jiné ovocné stromy; naší první starostí bylo seznámit se s tím, jak vlastně žije ~ kdy nalétá, abychom mohli proti němu zahájit co nejúčinnější boj.

Dobře nám posloužilo vystřikování dírek sirouhlíkem pomocí injekční stříkačky, spojené s okamžitým zamáznutím dírky vazkou hlínou. Sirouhlík však někdy způsobil popálení kůry v okolí dírek. V předjarních měsících nadělali velké škody hýlové na některých rynglích vyzobáním květných pupenů; z debaty v členské schůzi vyšel nakonec závěr, že se letos hýl v odletu na sever nezvykle opozdil a že je výborným odborníkem-pomologem v rozeznávání odrůd: Oulinskou např. obral nadobro, Velkou zelenou z valné části, zatím co Althanova zůstala netknuta. Často jsme hovořili také o Gesarolu (DDT), je-li škodlivý lidskému zdraví a zda je možno zkrmovat podplodinu po postřiku; převládal názor, že teplokrevným tvorům neškodí - opatrnosti však nikdy nezbývá! Na členských schůzích bylo v průběhu roku zodpovězeno mnoho odborných dotazů a všestranně dbáno o růst odbornosti široké členské základny.

O velikonocích rozkvetly rané peckovice. Ačkoli jejich květ značně utrpěl mrazíkem na Velkou neděli, byla násada plodů pěkná; rovněž tak i u jadernatin, které postupně - některé i za mrazíků - odkvétaly. Poslední mrazíky na „ledové muže" zničily téměř všechny holičky peckovic (Amarelku stinnou ze 2/3); plůdky jadernatin zdály se být mrazem nepoškozeny, ale po několika dnech žloutly postupně jejich stopky a plůdky opadávaly. Někteří členové sledovali odolnost jednotlivých odrůd vůči mrazu a po srovnání učiněn závěr: Největší otužilost ukázalo Boikovo, Ontario, Ernst Bosch, Grahamovo jubilejní, značnou otužilost Landsberská, Wageneroro, Wealthy, skleněné žluté, Nonnetit, za nimi teprve Sudetská, Evino, Croncelské a další. Z hrušní udržela plody Čáslavka Wil., z peckovic Domácí švestka, Černošická, Zimmrova. Třešně vesměs velmi utrpěly, zůstalo jen něco višní.

Pro členy bylo na jaře obstaráno 20 q raných sadbových brambor. Dodávka strojených hnojiv byla v důsledku dopravních obtíží ohrožena a i když poněkud opožděně, bylo jich členům rozděleno dostatečné množství. V červnu nám ústředí nabídlo zádové stříkačky z akce UNRA v přibližné ceně asi 390 - Kčs; sepsány požadavky členů a objednána celá bedna (25 kusů). V říjnu byly stříkačky členům rozděleny po 400 - Kčs; byly velmi jednoduché a sloužily dlouhou řadu let. Postřikové látky oproti době před okupací zdraženy až o 150%. Př. Randa se nabídl, že ve svém obchodě zavede prodej všech postřikových látek, pro zimní postřik Favor, Nitrosan, karbolineum, pro letní Polybarit, Sulikol, Arsokol a Arsonikotin. Toto opatření ulehčilo členům nákup a velmi citelně pozvedlo provádění letní ochrany ovocných stromů. Hospodář př. Vráťa Mojžíš si zhotovil velmi pěknou a výkonnou stříkačku; ochotně ji zapůjčí, aby spolková mohla být umístěna a k disposici členům na druhém konci obce. Téměř

v každé členské schůzi jsme se zabývali otázkou zužitkování odpadového ovoce, obstaráním zařízení na jeho zpracování a hlavně na výrobu moštu. Tak v lednové schůzi informuje jednatel Roll, že lis stojí 60.000'~ Kčs, menší drtiče se zatím nevyrábějí. V únoru se dovídáme, že Rolnické družstvo na Slezském Předměstí hodlá zřídit výrobu tekutého ovoce. V srpnové schůzi zamítnut návrh, aby se odbočka stala členem Družstva pro zpracování ovoce v Těchlovicích, a to pro velkou vzdálenost. V září informuje předseda, že výroba moštu ve mzdě stojí 1 litr 8'~ Kčs a láhev 3'~ Kčs. Z 1 q jablek se vyrobí 40~50 litrů šťávy. Přebrané ovoce jde do pračky, drtiče, pak se lisuje a sterilisuje. Př. Vráťa Mojžíš navrhuje: „Okoukněme někde výrobu tekutého ovoce, abychom si ji v příštím roce mohli zařídit sami!" V říjnu př. Kuřátko přednáší schema výroby tekutého ovoce a př. Čížek dává k disposici pro výrobu svůj zahradní domek.

Po stránce organisační vykonán také pěkný kus práce. V dubnu má naše odbočka již plných 200 členů, a to nejen z Malšovic, ale i ze vzdálenějšího okolí ~ hlavně z Roudničky. Na vázaném vkladu máme složeno 3.601'70 Kčs, v nových penězích v březnu 2.127'20 Kčs, v dubnu už 2.798'20 Kčs. Př. Roll podává občas zprávy o činnosti komise pro stavbu kulturního domu. Byly upsány další 3 podíly z peněz odbočky a dodatečně ještě 2 podíly pro tento účel z výtěžku zábavy. (Př. Formánkovi vysloven dík za koš květin na zábavu.) Na žádost kulturní komise v Malšovicích poskytnut dar 100'- Kčs na bustu presidenta dr. Ed. Beneše pro zdejší školu. Zorganisována brigáda na řez švestek na veřejných prostranstvích a tak se zapojujeme do veřejně prospěšné práce. V červnové schůzi uctěna památka zesnulého př. pplk. Bř. Šrámka, předsedy svinarské odbočky, bývalého našeho agilního člena. Př. jednatel vytýká členům, že když si odhlasují uspořádání přednášky, mají se jí také v hojném počtu zúčastnit (přednáška dr. Mladého). Současně upozorňuje členy, aby sledovali vývěsky ve spolkových skříňkách. S povděkem kvitována odpověď na náš dotaz u Výzkumného ústavu, že pracuje na novém prostředku proti myším a hrabošům. V referátu př. předsedy ze schůze Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů seznámeno členstvo s příští výstavbou celé organisace, jak byla navržena ústředím v Praze. Rozhodnuto neuspořádat letos výstavu ovoce, zúčastníme se však samostatnou exposicí výstavy v Hradci Králové. Př. předseda a někteří další členové navštívili výstavy ovoce ve Věkoších, v Týništi nad Orlicí a v Hradci Králové. Od Okrašlovacího spolku na Náhoně jsme získali trakařovou stříkačku. Ministerstvo školství má zájem o zahrádkářské

pracovníky pro praktický zahrádkářský výcvik mládeže na školách. Opatřena osnova o pěstování ovocných stromů, podle níž se dříve vyučovalo ve školních zahradách, a probrána též v členské schůzi, aby se i naši členové seznámili se základními znalostmi. Na sklonku roku dostáváme zprávu, že po př. Šrámkovi ze Svinar jsou na prodej roubovanci a podložky z jeho školky. Př. předseda a jednatel se tam podívají a podají informaci, mohou-li z toho naši členové na jaře něco použít.

Na řádné valné hromadě 17. února 1946 byla zvážena nezištná a obětavá práce našeho milého př. předsedy pro rozvoj odbočky, pro rozvoj celého zahrádkářského hnutí, který přímo otcovsky, s vlídným úsměvem, prostou a upřímnou radou byl nám všem nápomocen překonávat jakékoliv pěstitelské obtíže; výroční schůze se usnesla jmenovat přítele předsedu za jeho vynikající práci čestným členem odbočky. Toto velmi pěkné, zarámované a umělecky provedené jmenování mu bylo předáno na slavnostní květnové členské schůzi, která se konala přesně na den po roce od loňské květnové schůze, pořádané v rušných dnech bojů za naši svobodu.

Činnost chovatelského odboru králikářů postupem doby ochabla a pomalu usíná; v důsledku této nečinnosti dostávají chovatelé v členské schůzi 2. února příkaz připravit do příští schůze zprávu o činnosti, rozvinout další činnost – nebo likvidovat.

Královéhradecký obvod Svazu zahrádkářů zdárně pokračuje ve své práci osvědčeným způsobem z minulých let. Časté schůze obvodu jsou četně navštěvovány a zástupci místních odboček se na ně opravdu těší. Nezká klubovna hotelu „Avion" v 1. patře, kde byly zpravidla schůze obvodu pořádány, nám už pomalu nedostačuje. Zahrádkářská rodina na Hradecku roste! V březnu byl uspořádán kurs řezu ovocných stromů a v průběhu roku uskutečněn oblastní zahrádkářský kurs za vedení př. Kuřátka. Dobře pokračuje i práce organisační – díky dobrému a osvědčenému vedení předsedy obvodu př. Rolla z Malšovic, jednatele př. Konopáče z Kuklen a odborného instruktora obvodu př. Kuřátka z Malšovic. Založeny nové odbočky ve Třebši, v Sadové, v Dobrušce a v Železném Brodě. Zakládali je většinou př. Roll a Kuřátko společně. – A správně to řekl př. Roll ve své zprávě na schůzi ústředí v Praze, jak to u nás na Hradecku děláme: „Př. Kuřátko udělá vždy zájemcům o ustavení nové odbočky pěknou odbornou přednášku, pořádně je do toho „zfandí" – a já už pak jen sbírám přihlášky a ustavím novou odbočku. Dělejte to také tak a poroste nám to všude!" – Odborný instruktor obvodu př. Kuřátko proslovil v místních odbočkách během roku celou řadu přednášek: v březnu v Týništi nad Orlicí na téma „Řez ovocných stromů", v dub-

nu ve Třebši, v květnu „O podnožích ovocných stromů" v Novém Hradci Králové, „O letním řezu" 9. VI. v Malšovicích, 16. VI. v Dobrušce, 23. VI. v Týništi n. Orlicí, 29. VI. ve Věkoších, 7. VII. ve Dvoře Králové n. Lab. a i jinde. Pěkné výstavy ovoce uspořádaly odbočka Věkoše a Týniště nad Orlicí. Nelze přehlédnout ani publikační činnost odborného instruktora obvodu, který píše pravidelné zahrádkářské články do krajových týdeníků; vydavatelstva těchto novin dobře vystihla zájem o odborné články v širokých řadách obyvatelstva a zahrádkářů a ochotně je uveřejňovala. Díky obětavé práci činovníků Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů neustále roste členská základna, což vyžaduje další nezištnou a obětavou práci vedení. Funkcionáři ji však vykonávají rádi, neboť se všude setkávají s neutuchajícím zájmem o rozšiřování zahrádkářského hnutí. Na schůzi Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů dne 2. VI. jsme uvítali ústřed. tajemníka př. Mendla z Prahy, který se přijel podívat jak to vlastně u nás na Hradecku děláme a proč se nám práce daří.

Zjednejte nápravu!

V posledních letech rozmohly se do velké míry krádeže ovoce v rodinných zahrádkách. Je s podivem, že vandalové, kteří krádeže páchají, nepovažují to nikterak za zvláštní provinění. Vžijme se však do situace pěstitele-zahrádkáře. Pěstuje své stromečky s opravdovou láskou, shání kdejaký kousek lepší hlíny, dře se s kolečkem a přehazováním kompostu, sváží hnojivo, stříká, celý rok obírá housenky a škůdce, prořezává, zkrátka a dobře, věnuje svým miláčkům spoustu práce a péče, umazán a často i otrhán, zatím co sprostý zloděj jde nastrojen na procházku a po straně se mu vysmívá. A když přichází čas sklizně a pěstitel má být odměněn za celoroční námahu jen tou radostí, aby plně vyzrálé a krásné plody utrhl a podal je svému dítěti k jídlu, přijde takový vandal v noci, brutálním způsobem a ve strachu, aby nebyl dopaden, orve celou zahrádku, ovoce nacpe do rance, potluče a pomačká, a při tom přirozeně rozláme i stromy a zničí často mnohaletou námahu pěstitele. Chápeme proto rozezlení, jež potom následuje. Udá-li pěstitel případ bezpečnostním orgánům, má k lepšímu výslechy a podpisy protokolů až k znechucení, v nichž otázky: Kdo asi, máte podezření?« jsou nejčastější. Věřte, kdyby takový zahrádkář pachatele přistihl, ten už by si to s ním bez ohledu na paragrafy dovedl řádně srovnat i bez protokolů!!! Není však myslitelno, aby dělník-pěstitel, který dnes svou prací buduje novou republiku a přichází večer unaven domů, hlídal celou noc, místo odpočinku, zahrádku, aby takový vandal-povaleč — mající ve dne tolik volného času k vyhlédnutí kořisti — mu ji neotrhal. Zde musí nastat náprava a nutno zavést trest, úměrný způsobené škodě!

Zahrádkář-praktik píše

K podzimní výsadbě ovocných stromů.

I.

Téměř v každé zahrádce chybí nějaký strom, nebo se nachází některý strom, který pro churavost nebo poškození nevyhovuje a potřebuje vyměnit. Podzimní doba je velmi vhodná k výsadbě téměř všech druhů ovoce, vyjímaje ty nejjemnější (meruňky, broskve), které je vždy lépe sázeti na jaře. Než sázíme, dobře uvažme, která odrůda by vhodně doplnila sortiment naší zahrádky, aby naše rodina měla po celý rok ovoce pokud možno čerstvé. Zakládáme-li zahradu, t. j. jedná-li se o novou výsadbu vůbec, tu je teprve velmi důležité provést výsadbu dle plánu a poradit se pokud se týče volby soret a formy vysazovaných stromů s odborníkem; ušetříme si tím mnoho pozdějších zklamání a uvarujeme se ztrát s hlediska národohospodářského. Nesporně velikou roli hraje zde složení půdy, spodina, vlhkost pozemku, výška spodní vody, poloha atd., a o všem tom je třeba uvažovat. Má-li být výsadba řádně provedena a má-li splnit naše předpoklady svým výnosem, je třeba včas vyhodit jámy, aby se půda náležitě provzdušila. Zvláště důležité je to v uzavřené (zatrávněné) půdě a doporučuje se, aby jámy zůstaly otevřeny aspoň 2 měsíce před výsadbou. V půdě otevřené, kde se po několik let rylo neb oralo a kde bylo tedy půdou hýbáno a při tom hnojeno, máme úspěch s výsadbou zaručen, ale i zde prospěje, budou-li jámy nějaký týden otevřeny, zvláště v půdě těžší. A teď: Jak veliké jámy děláme? V předpokladu, že druh a odrůda ovoc. stromů příští výsadby jsou dobře voleny, kopeme jámy následující velikosti (prvé číslo hlouba, druhé šířka): pro jabloně (polokmen, vysokokmen) na semenáči 100/120 až 150 cm, pro hrušně na semenáči (vysokokmen, polokmen, zákrsek) 120/120, pro všechny peckovice 50—70/100 cm, pro zákrsky a menší tvary jabloní na duzénu 60—80/100—120, na EM-IX 50/100 cm, hrušně na kdouli 60/100 cm; u všech zákrsků ve špatné půdě doporučují se jámy pokud možno nejširší, zato kopání hlubších jam bylo by nehospodárným plýtváním dobrým materiálem. Při výkopu jam dáváme prohnojenou a provzdušenou ornici na jednu hromadu, podlož orniční na druhou a mrtvou spodinu na třetí hromadu. Připravíme si dostatečně silné a dlouhé (aby po výsadbě stromků sahaly až ke koruně), kůry zbavené kůly, které v místě povrchu půdy, kde právě přicházejí do styku střídavě se vzduchem a vodou, nad ohněm opálíme. O výsadbě samé povíme si příště.

Ukázky z bohaté publikační činnosti instruktora Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů v krajinských novinách „Pochodni" (orgán KSČ) a v „Hlasu sociální demokracie" v letech 1945-1946.

Teprve nyní vychází najevo, že celá řada členů zahrádkářských organisací pracovala za okupace v podzemním hnutí proti nacistům. Tak např. agilní zahrádkář a chovatel králíků Bohumil Nikodým, úředník nem. pojišťovny v.v., člen Komunistické strany Československa od jejího založení, ochotně převzal funkci tetovatele králíků, aby mohl pod rouškou této činnosti dělat spojku mezi odbojovými skupinami strany. Prováděl to velmi šikovně, poněvadž na to naciste vůbec nepřišli. Ve svých seznamech členů, přihlásivších se o tetování králičích odchovů, měl mnoho adres daleko za obvodem působnosti Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů (dokonce až v Roztokách u Prahy), ale měl všechno tak zajištěno, že nedošlo vůbec k jeho zatčení. I jeho manželka neměla dlouho o jeho ilegální činnosti. Prožil ještě pěknou řadu let v klidu v osvobozené vlasti, k jejímuž osvobození svou činností bohatě přispěl.

Boh. Nikodým.
† 8. VI. 1956

Dalším agilním pracovníkem v odbojovém hnutí byl př. pplk. Bohumil Šrámek, předseda odbočky Svazu zahrádkářů ve Svinarech, před ustavením odbočky ve Svinarech náš agilní člen výboru a pravidelný návštěvník všech podniků a schůzí malšovickými zahrádkáři pořádaných. Jako pracovník a člen odbojové skupiny „dr. Páleč" (Kutlvašr) byl však 8. srpna 1944 zatčen, krátce potom transportován na Pankrác a odtud do Malé pevnosti v Terezíně. Z Terezína se vrátil krátce po osvobození ~ 19. května 1945 ~ se silně podlomeným zdravím. Zemřel na následky utrpení v koncentračním táboře dne 8. května 1946 a byl jmenován In memoriam plukovníkem. Za jeho poctivou práci za osvobození vlasti a pro rozvoj zahrádkářského hnutí zachováme ho vždy v paměti.

Ústředí Svazu zahrádkářů v Praze ~ zdá se nám ~ dříme na vavřínech dosažených úspěchů v růstu členstva, který byl v té době zaznamenán hlavně díky obětavé práci funkcionářů obvodu na Hradecku a ještě také na Ústecku. I když ústř. tajemník shlédl způsoby a formu naší práce na Hradecku, nebyly zaváděny jinde a další rozvoj zahrádkářského hnutí byl ponechán volnému vývoji. Na sklonku roku došlo k výměně tajemníka v ústředí a za př. Mendla nastupuje př. Junek, už starší zahrádkář. Růstem organizace rostou však i úkoly ústředního sekretariátu a narůstá práce i odpovědnost ústřed. tajemníka!

Plukovník Bohumil Šrámek.

Odbočka Svazu zahrádkářů v Malšovicích hodnotila výsledky své celoroční práce na řádné valné hromadě 16. února 1947 a konstatováno, že pokladní hotovost činí 5.314·20 Kčs, na vázaném vkladu 3.601·40 Kčs. Dvě spolkové stříkačky byly půjčeny 21krát. Uspořádáno 11 členských schůzí a řada instruktáží v zahradách. 7 členů se odstěhovalo do pohraničí. Byl schválen návrh uvolnit 1.000 Kčs na zakoupení nových knih pro knihovnu odbočky. Na příští období zvoleni: předseda Kuřátko, místopředsedové Mojžíš a Halva, jednatel Roll, pokladník Káš, revisoři Janeček, Lněnička, hospodář Voříšek, zapisovatel Šípal, knihovník Církva, členové výboru Šrám, Lněnička, Řezníček, Mikeš, Dobiáš, Zeman, Kozák a Pitaš z Roudničky. Do kulturní rady Dobiáš. ~ Předseda ve svém referátu hovořil o průmyslové výrobě tekutého ovoce v Dobrušce a sděluje, že s tím dělají určité tajnosti. ~ Přes to už př. Mojžíš a př. Šrám na návrhu zařízení pro naši odbočku pracují a uvažují také o zhotovení motorové stříkačky; budou-li stříkat všichni členové, bude to příkladem ostatním. Bojujme proti hrabošům ~ snad nám v tom pomůže i budovaná kanalisace náhona. Na některou březnovou neděli plánujeme hromadnou návštěvu přátel v Roudničce; zúčastněte se v hojném počtu! ~ Při slosování bohaté tomboly každý něco vyhrál. Př. Zemanovi poděkováno za opatření věcí do tomboly a přáním mnoha pěstitelských úspěchů v roce 1947 všem přítomným valná hromada zakončena.

Vy naše zahrádky!
Nač toužit po kráse
vzdálených cizích světů?
Vždyť stromečky jak nevěsty
v závoji krásy květů –
vždyť naše milá česká zem
do ruda, růžova a do běla
se v závoj krásy oděla...

Rok 1947

Poctivá práce a snaha nahradit škody a zakladit všechny stopy nacistické okupace, se kterou se téměř celý národ hned po osvobození pustil do budování lepších zítřků, přináší už své ovoce. Na začátku roku 1947 ukazuje se už veliké zlepšení, hlavně v zásobování obyvatelstva potravinami i v zásobování průmyslovým zbožím. Dokladem zlepšení a návratu normálních poměrů je i to, že nová republika pokračuje ve vydávání kovových mincí a razí i nové mince drobné. K 1korunové minci z niklu, vydané v r. 1946, přibývá ročník 1947 a nová 2koruna z niklu, dále měděný 50haléř a ke konci roku ještě menší množství 20haléřů. K 3. výročí Slovenského nár. povstání vyšla stříbrná 50kor.

Proti všem snahám a budovatelskému úsilí se však stavěla sama Příroda. Vývoj počasí v zimě 1946-47 byl přímým útokem na zdravotní stav, ba i na samotný život stromů. Koncem října 1946 dostavily se nezvykle silné mrazy, že ani v poledních hodinách půda nerozmrzala. Trvaly téměř týden, ale po nich přišlo vlhké počasí, střídající se sněžením. Sníh padal většinou na nezmrzlou půdu, občas ho napadlo větší množství, ale zpravidla brzo tál. Vcelku byla zima nestálá, ale dlouhá. Mrazová období byla kratší, mrazy však kruté. Čistě zimní počasí udrželo se ještě v březnu. Prudké výkyvy teploty uškodily ovocným stromům: Slabší zákrsky – zvlášť na EM IX – ve vlhčím stanovišti namrzly, některé úplně zmrzly. Jemnějším peckovicím vymrzla dřevná očka, zatím co květná zůstala nepoškozena (Althanova královská). U některých třešní (Thurn-Taxis) vymrzly i květné pupeny a takové stromy na jaře vůbec nevykvetly. Hrušně poškození říjnovými mrazy, které je postihly ještě v plné míze, později poměrně lehce vyrovnaly. Souhrnem třeba říci, že po takové zimě stromy potřebovaly k vyrovnání poškození způsobených prudkými přechody teploty příznivé vegetační období. Ale příroda se zachovala macešsky! Od roztání sněhu na jaře až do listopadu u nás řádně nezapršelo. Již při květu stromů (kvetly bohatě) slabší stromky trpěly suchem. Jediný slabší mrazík vcelku květu neuškodil a slabší násadu plodů u některých stromů zavinil nedostatek vláhy.

Většina stromů nasadila hojně plodů a v kritickém suchu zápasila až do podzimu o udržení úrody. Těch několik slabých přepršek, které sotva skropily prach, kořeny stromů neucítily a je vskutku div, že mnohé stromy přinesly ještě slušnou úrodu a ukázaly takovou houževnatost. Ranější sorty shodily většinou předčasně list; pozdní zato, ač list byl vysušený jako papír (ale přece živý), podržely list až do listopadu, jako by na něco čekaly. A dočkaly se! Vydatné listopadové deště osvěžily stromy, jejichž seschlé letorosty dychtivě ssály tolik postrádanou vláhu ~ a vnesly lepší náladu do lidských duší. Urychleně prováděna orba a setí ozimů, aby byla zažehnána krise v zásobování.

Katastrofální sucho roku 1947, jakého není pamětníka, silně narušilo přechod k normálním poměrům v zásobování obyvatelstva. I když sklizeň zrna nebyla nejhorší, projevují se spekulativní snahy statkářů a větších zemědělců a dodávky obilí na státní nákup váznou. Jen drobní rolníci pochopili tíživou situaci státu a pilně dodávali. Kapitalisticky orientovaná vládní skupina by nejraději zapojila republiku na západní Marshallův plán a navázala tak na politiku předmnichovské republiky. Proletářští zástupci však tvrdě hájí zachování přátelských vztahů k našemu osvoboditeli ~ SSSR a prosazují požadavek, aby Sovětský svaz byl požádán o výpomoc v dodávkách zrnin. SSSR ochotně žádosti vyhověl a dodal nám 200.000 tun pšenice, stejné množství krmiv a celkem nám dovezl 600.000 tun zrnin. Za tuto vskutku přátelskou pomoc razí proletariát naší republiky heslo „Se Sovětským svazem na věčné časy!".

Budovatelský elán, který pronikl do všech vrstev pracujícího lidu v letech po osvobození republiky, změnil celkovou skladbu života společnosti, ba i každého jednotlivce ~ každého z nás. Vyvstala řada úkolů, které bylo nutno plnit, a pro každého se podle jeho osobních schopností našla práce. Zestátnění podniků s více jak 50 zaměstnanci si vyžádalo zajištění jejich dalšího chodu a hlavně jejich bezpečnosti. Tvořily se závodní rady, schopní lidé byli dosazováni do vedení podniků, tvořily se milice na ochranu podniků a veřejného pořádku, národní výbory, jejich pomocné komise a celá řada dalších potřebných institucí. Ke všemu bylo třeba získat lidi schopné. Není nutno příliš připomínat, že jsme v řadách členů ~ ale i činovníků odboček Svazu zahrádkářů takové měli a že se ochotně ujímali veřejně prospěšných funkcí. Jejich odchodem byly zahrádkářské odbočky ochuzeny o mnoho pracovitých a schopných funkcionářů a je třeba konstatovat, že i velké množství řadových členů přestalo navštěvovat schůze a podniky odboček zahrádkářů jen z důvodu zatížení jinými povinnostmi. Nepřestali mít rádi své zahrádky, oblíbili si také prostředí našeho spolkového života, ale nezbýval jim prostě na to čas.

Můžeme proto jen konstatovat, že růst a další rozvoj zahrádkářského hnutí byl v této době silně přibrzděn, odsunut na vedlejší kolej a prodělával určitou krisi.

Ani odbočka Svazu zahrádkářů v Malšovicích této krisi neušla a přes veškerou snahu schopného vedení ~ dát členům hlavně po odborné stránce co nejvíce ~ návštěva schůzí a ostatních podniků velmi poklesla. Úbytek členů způsobený odchodem některých členů do pohraničí byl v krátké době vyrovnán a odbočka měla opět kolem 200 členů, ale průměrná návštěva schůzí se pohybovala kolem 20 členů ~ poklesla tedy téměř na polovinu oproti dřívějšku. Žádná schůze, žádný podnik nebyl zahájen dřív, dokud nebylo přítomno aspoň 13 členů (počet zakládajících členů při ustavení odbočky). Nezájem členů však nemohl odradit funkcionáře, naopak ~ snažili se dát všem schůzím a podnikům vysoce hodnotnou náplň. Po projednání organisačních záležitostí následovala vždy bohatá náplň odborná, o kterou se obětavě staral náš př. předseda. Vytrvale zdůrazňována důležitost boje proti škůdcům a chorobám; krvavá mšice, listové mšice, sviluška, puklice, červec čárkovitý, žravý hmyz, obaleč, pilatky, strupovitost, padlí, moniliе, hraboš a jiní škodliví činitelé nepouštěni se zřetele. Stále obnovována v paměti důležitost správné výživy ovocných dřevin a všech rostlin námi pěstovaných a význam slínu a humusu v našich písčitých půdách. Přítomní nabádáni, aby věnovali více pozornosti pěstování květin a zkrášlili si tím životní prostředí. Hlavně předzahrádky, které jsme mnohde zaválky využívali k pěstování užitkových plodin, nechť hýří zase květinovou výzdobou! Strašlivé sucho velmi podpořilo výskyt obaleče. I když jsou stromy zubožený suchem, značná část úrody na nich stále drží. Je to výhoda vysoké spodní vody u nás, a proto nabádáme k udržování zkypřeného půdního povrchu, aby se bránilo zbytečnému odparu vláhy. Zahrady, pole, louky působí dojmem pouště; tráva spálena sluncem, plevel neroste a jen zalévané plošky zeleniny a květin jsou jako zelené oasy v poušti. Zvažovali jsme také význam a hodnotu přípravků DDT, které však - bohužel - ničí i užitečný hmyz. Teplokrevným živočichům prý neškodí. Máme hodně výrobců štěpařského vosku, ne vždycky dobré jakosti. K ošetření ran stromů používejme jen štěpařských vosků, stromový dehet pálí a poškozuje kambiální vaziva a kůru. K roubování je nejlepší vosk Končičkův z Nového Bydžova. Nesázejme stromky z vysokých poloh do mrazových kotlin; ve vysokých polohách stromek v zimě spí a bývá dobře kryt sněhem - v kotlinách ho nechrání sníh (většinou holomrazy) a výkyvy teplot jsou velké a prudké! Tam rozhodně lépe prospívá stromek vypěstovaný ve stejných podmínkách a podobném prostředí. ~ Často se hovořilo o nevhodnosti zatravňování půdy pod ovocnými stromy a k tomu byly debaty obvykle velmi rušné. Zabývali jsme se dále úlohou včel

v opylování ovocných stromů a nezapomínali na „otužilce" čmeláka a propagaci jeho ochrany. Velké starosti nám dělal hraboš obojživelný. Návnady jsme otravovali želio-pastou a př. předseda používal s dobrým výsledkem i svinibrodskou zeleň (arseničnan). Př. Ed. Zeman vyzkoušel proti hrabošům zakuřovací patrony „Hora" a obstaral je i dalším členům.

Výzkumný ústav v Praze-Dejvicích byl námi požádán o dodání bakterií morové nákazy proti hrabošům. Osobně jsme si je odebrali naočkované na hovězí polévce, ve které jsme máčeli kostky chleba a tyto nástrahy kladli do nor hrabošů, krytých prkénky, abychom měli kontrolu, že nástrahu vzal. Při odběru jsme byli poučeni, že nákaza může uškodit kterémukoliv hlodavci, tedy i králíkům. Proto jsme zachovali všechna bezpečnostní opatření a nástrahy kladli pod dohledem rostlinolékaře ONV soudruha Vaňury. V našich řadách se ale našel také pokusník, který měl v králikárně jakési nedochůdče ~ králíka a chtěl si na něm účinek látky ověřit; králík chleba sežral a žil vesele dál. Je zcela pochopitelné, že se př. Ed. Kindl s výsledkem svého „pokusu" pochlubil ve schůzi a účastníci schůze pak neprozřetelně rozhodli, aby výsledek byl sdělen Výzkumnému ústavu v Dejvicích.. ~ Milý čtenáři kroniky! Můžeš si představit, že odpověď na tuto zprávu nevyzněla nikterak laskavě a přátelsky. Kromě celé řady ostrých slov byla tam také pěkná a přiléhavá věta o zlehčování vědecké práce! ~ Nakonec jsme přece jen museli uznat, že hrabošů u nás nápadně ubylo. Ať už příčiny byly jakékoliv – je možné, že v důsledku sucha neměli na povrchu půdy dost obživy, hrabat nemohli, neboť země byla tvrdá jako skála – ale výzkumný ústav nás také informoval, že prvé dávce podlehnou slabší jedinci a teprve opakování akce dorazí ty ostatní, odolné. Naši žádost o dodání další dávky bakterií paratyfu však výzkumný ústav kategoricky odmítl ~ po předchozích smutných zkušenostech s námi.

Ve schůzích jsme se zabývali i časovostmi, které právě doba přinesla, a mnoha dalšími tématy; tak přišel na přetřes význam pravokořenných stromů a jejich množení metodou Rordovského. Zahrádkáři ve Věkoších si opatřili vyživovací injekce pro špatně rostoucí stromy; injekce stojí 6'~ Kčs, stříkačka 60'~ Kčs; kdo z členů má zájem, nechť se zúčastní praktického vyzkoušení 7. VII. ve Věkoších. Akáty Na Drahách jsou tolik zamořeny puklicí, že se puklice na dřevě už nevejdou vedle sebe a jsou jich celé hromádky; požádán ovocnářský ref. ONV Šobek a rostlinolékař ONV, aby je s naším předsedou shlédli. Po přešetření slíbili, že se postarají, aby akáty byly vykáceny. Ověřili jsme si také značnou odolnost květu proti mrazu u Lí-

tzelsachsenské švestky. Př. předseda nabádá k opatrnosti při používání nových ochranných prostředků; doporučuje vyzkoušet nejprve v malém rozsahu. Dřevěný popel je výborné hnojivo ~ má značný obsah draslа. V zamokřených zahradách nedělejme jámy, ale všechen lepší půdní materiál dejme na povrch a do takto vzniklých kopečků sázejme zákrsky! Proti strupovitosti u hrušek pomáhá postřik do modra v době klidu 2% bordóskou jíchou, v létě sulikolem; 5% bord. jícha způsobuje popálení kůry v rozvětvení! Oživovány a zdokonalovány znalosti členů o podnožích ovocných stromů. ~ Nepřestali jsme se zabývat otázkou zřízení vlastní moštárny. Př. Velímský shlédl výrobu tekutého ovoce v Těchlovicích a seznámil nás s ní. Odbočka v Dobrušce na náš dotaz stran výroby tekutého ovoce nám doporučuje, abychom se obrátili přímo na majitele p. Šarouna. Zúčastnili jsme se též dne 2. února valné hromady Ovocnické jednoty v Hradci Králové, kde přednášel p. Šebek o výrobě tekutého ovoce. V prosincové schůzi oznamuje př. Mojžíš, že dokončuje strojek na výrobu tekutého ovoce, který bude po menších úpravách k disposici i ostatním členům, jakož i stříkačky (prototyp), které si s přít. Šrámem zhotovili. Spolková stříkačka přemístěna od př. Rolla k př. Lad. Luňičkovi. Máme ONV hlásit počet všech stříkaček; zjistili jsme 3 pojízdné, 15 zádových (z toho 1 pojízdná a 2 zádové jsou spolkové). Nahlášený počet neodpovídá skutečnosti, neboť jsme jen loni rozdělili členům 25 zádových stříkaček od UNRA. Pro členy obstarána strojená hnojiva, draslo a superfosfát. Chybí nám humus, a proto se snažíme opatřit rašelinu. V Bohdanči ji nelze obdržet; na konci roku sepsány požadavky členů a rozhodnuto rašelinu objednat. V březnu uspořádán kurs řezu ovocných stromů u našich členů v Roudničce a 6. dubna v Malšovicích u př. Uhlíře, 6. července přednáška o letním řezu s praktickou ukázkou v zahradách př. Václavka a Uhlíře a druhou neděli v Roudničce. V květnové schůzi projednána žádost ONV o vytvoření zemědělské brigády a odpověděno v tom smyslu, že se naši členové plně zapojili brigádnickou prací na budování kanalisace v místě. Př. jednatel vybízí členy k účasti na odhalení pamětní desky př. plk. Šrámka ve Svinarech. Schválena zpráva pro obecní kroniku. ~ Do pracovního výboru pro koncert pořádaný všemi korporacemi delegováni př. Šrám, Zeman, Dobiáš a Halva. Koncert 1. VI. „U Zezuláků" se skvěle vydařil.

Na členských schůzích bylo členstvo seznamováno také se životem a činností nadřazených složek zahrádkářské organisace, neboť naši funkcionáři byli současně i jejich činovníky. V dubnové schůzi oznamuje př. jednatel, že Svaz zahrádkářů byl přejmenován na Jednotu zahrádkářů. Schválené nové stanovy brzy obdržíme. V srpnu došel z ústředí přípis, abychom svolali mimořádnou valnou hromadu za účelem přejití na Jednotu zahrádkářů. Usneseno ji konat první sobotu v říjnu. Dne 4. října

na mimořádné valné hromadě nejprve schválen návrh, aby ji řídil dosavadní předseda, nikoliv nejstarší člen. Podána zpráva o činnosti za minulá léta a jednomyslně schválena přeměna názvu odbočky na Jednotu zahrádkářů, jejíž stanovy přečteny. Pokladní hotovost 6.518·10 Kčs. Výbor ponechán beze změny a jako delegáti do obvodu zvoleni kromě předsedy a jednatele ještě př. Boh. Šrám, Mrákota (Mor. předměstí) a Vrat. Mojžíš. ~Po mimořád. valné hromadě podána ústředí zpráva o finanční situaci odbočky a nahlášeni členové, kteří nezaplatili členský příspěvek. Opatřeno nové razítko.

Podobný přerod na Jednotu zahrádkářů prodělal také Královéhradecký obvod Svazu zahrádkářů. Ve vedení zůstali staří, osvědčení funkcionáři.~ Převedení na Jednotu zahrádkářů proběhlo tentokrát všude bez vážnějších poruch, neboť si členstvo na reorganisace už zvyklo a dobře si pamatovalo slova obvodního odborného instruktora př. Kuřátka, že „zahrádky tu zůstanou, zůstanou i zahrádkáři a jejich velká láska k věci; a ať se název organisace změní jakkoliv, upraví si život v organisaci vždy podle svého, aby jim to vyhovovalo." Přes krisi, kterou zahrádkářské hnutí právě prodělávalo v důsledku zapojení celé řady funkcionářů a členů do veřejných funkcí, do funkcí na závodech a pod., vykonal Královéhradecký obvod pěkný kus práce. Kromě bohaté schůzové a přednáškové činnosti pro zástupce místních odboček navštěvovali činovníci obvodu také místní odbočky a pomáhali oživit jejich činnost. Tak př. Roll byl na schůzi ve Svob. Dvorech, v Železném Brodě, kteroužto odbočku teprve touto návštěvou uvedl v život, a i jinde. Př. Kuřátko proslovil v místních odbočkách hojně odborných přednášek, na příklad v únoru v Novém Hradci Králové, na Slezském Předměstí, ve Dvoře Králové nad Labem, v březnu na Plácích a v Roudničce, v dubnu v Malšovicích, v červenci v Albrechticích n. Orlicí, Roudničce, Malšovicích atd. a zúčastnil se mimořádných valných hromad v Novém Hradci Králové (spojená s výstavou ovoce), na Slezském Předměstí, na Plácích, ve Věkoších a v Dobrušce. Tento přímý styk vedoucích funkcionářů obvodu se členstvem dole měl veliký morální význam a byl posilou pro vedení místních odboček. Na všech schůzích a školeních obvodu bylo zdůrazňováno navázání přátelských styků se sousedními odbočkami a doporučována návštěva jejich schůzí a podniků alespoň několika členy. My jsme v Malšovicích měli v tom směru bohaté zkušenosti a pilně jsme se navštěvovali s přáteli z Nového Hradce Králové, Slezského Předměstí, Svinar, Lhoty Malšové, někdy i z Třebše. Nejčastějšími hosty z Nového Hradce Králové byli př. Chymek, Bělka, Morávek Fr., Najman a i jiní. Tyto přátelské návštěvy pomáhaly zúčastněným odbočkám v práci, a proto jsme je stavěli jako vzor ostatním. Dařilo se nám tímto způsobem znemožňovat a vymýtit jakékoliv sobecké smýšlení a zájmy, když na všech stranách byla vidět obětavost a upřímná snaha poradit ve věcech pěstitelských a pomoci v záležitostech orga-

nisačních. ~Na mimořádné valné schůzi Královéhradeckého obvodu u příležitosti přechodu na Jednotu zahrádkářů referoval za ústředí jeho místopředseda př. Rendl, který přítomným zástupcům místních odboček objasnil důvod změny. ~Na sklonku roku ~už po přechodu na Jednotu zahrádkářů ~obdržel instruktor obvodu z ústředí v Praze výzvu, aby zajel do Kyšperka a tamější v činnosti stagnující místní odbočku zlikvidoval. Než k tomu přikročil, dopsal dosavadním funkcionářům odbočky, aby svolali členskou schůzi, pro kterou jim slíbil odbornou přednášku. Schůze byla sezvána do školní budovy nad náměstím. Když tam instruktor př. Kuřátko přijel, byla už třída plná posluchačů, kteří s nevšedním zájmem sledovali celou přednášku. Proto v závěru přednášky prohlásil: „Ústředí Jednoty zahrádkářů mne sem vyslalo, abych vaši odbočku zlikvidoval ~poněvadž nevyvíjíte žádnou činnost ~a abych zajistil jmění odbočky a provedl všechny náležitosti. Z vašeho zájmu o zahrádkářství, s jakým jste vyslechli celou přednášku, jasně vidím, že jste schopni života a vaši odbočku likvidovat nebudu!" Odbočku v Kyšperku tehdy vedli stařičtí funkcionáři př. Novák a př. Dvořáček; na slova instruktora př. Kuřátka jakoby jedněmi ústy odpověděli: „Ale musíte nám trochu pomoci!" To jim on ovšem ihned ochotně slíbil, často jim přednášel, a tak se působnost Královéhradeckého obvodu Jednoty zahrádkářů rozšířila téměř až k hranicím východních Čech.

Mnoho členů místní odbočky Jednoty zahrádkářů v Malšovicích se hned po osvobození zapojilo do práce v MNV a jeho komisích. Zmocněncem ObvNV v Malšovicích byl do 15. IX. 1947 V. Winkler, jeho zástupcem náš agilní člen a zapisovatel Jarosl. Šípal. 15. IX. 1947 se stal zmocněncem náš člen Alois Vejs. Vyhlášený vládou 2letý budovatelský plán obnovy pro r. 1947-48 vzbudil veliké nadšení a budovatelské úsilí ve všech poctivých lidech, hlavně v řadách pracujících. Snaha po zlepšení životního prostředí pronikla samozřejmě také k nám do Malšovic. Brigádnickou prací byly upravovány ulice a veřejná prostranství a začalo se s gigantickým dílem ~stavbou kanalisace od vyústění u býv. mlýna. Předsedou kanalisační komise se stal Jar. Šípal. Zapojením našich členů do funkcí v ObvNV byla navázána úzká spolupráce odbočky Jednoty zahrádkářů s ObvNV a vesměs všichni ostatní práceschopní členové i členové jejich rodin se obětavě zapojili do brigádnických prací v obci a odpracovali stovky hodin zdarma na všech akcích, hlavně na kanalisaci. Většina občanů se poctivě snažila zlepšit v obci vše, co se zlepšit dalo ~i když se leckde projevovala snaha uvolnit obec ze svazku Velkého Hradce. Velký Hradec utvořili totiž okupanti 1. dubna 1942 a je zajímavé, že po osvobození se ze svazku Velkého Hradce Králové osamostatnila obec Věkoše, která v něm byla už před okupací. Malšovice zůstaly součástí Velkého Hradce Králové výnosem ZNV ze dne 24. ledna 1947.

Řádná valná hromada 22. února 1948 hodnotila výsledky celoroční práce malšovické odbočky Jednoty zahrádkářů za účasti 108 přítomných, včetně členů z Roudničky a hostů většinou z Nového Hradce Králové. Předseda děkuje za neobvyklou účast a vyslovuje přání, aby v hojnějším počtu byly navštěvovány i pravidelné členské schůze, kursy a všechny jiné naše akce. Vzpomenuto během roku zemřelých členů, př. Bartoše, Doudy, Draslara, Rejška. K 31. XII. 1947 stav 205 členů. Do knihovny přibylo 8 knih, celkem knihovna má 46 knih v ceně cca 2.500·- Kčs. Knihovník si stěžuje, že knihovna je vzhledem k vysoké odborné hodnotě knih členy málo využívána. Volby: Podle nových stanov má být zvolen výbor, který potom má v ustavující schůzi pověřit své členy funkcemi. Schválen však návrh, aby se volby provedly starým, osvědčeným způsobem. Zvoleni: předseda Kuřátko, místopředsedové Halva, Mojžíš, jednatel Roll, pokladník Káš, hospodář Voříšek, zapisovatel Šípal, knihovník Církva, kulturní referent Dobiáš, členové výboru Řezníček, Mikeš, Kozák, Šrám, Šindler, Urákota z Mor. předměstí a Pitaš z Roudničky. Revisoři účtů Janeček, Lněnička. Funkci odborného instruktora zastává nadále předseda a také výroční valnou hromadu zpestřil hodnotnou a časovou odbornou přednáškou, na kterou jsme se všichni opravdu těšili. - Na závěr slosována bohatá tombola. Řádná valná hromada zakončena přáním pevného zdraví a mnoha pěstitelských úspěchů všem přítomným v příštím roce a přáním klidného vývoje naší vlasti do budoucna!

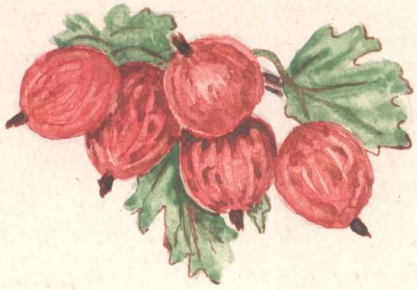

O zazni, písni vznešená,
o práci, která vrozena
přírodou lidstvu jest;
vše, čeho člověk užívá,
z šlechetné práce vyplývá.
Buď práci čest,
buď práci čest!

Krise v zásobování obyvatelstva byla sice dodávkami zrnin ze SSSR zažehnána, ale skrytá kapitalistická vládní skupina chce za každou cenu opakovat vývoj politiky u nás jako po prvé světové válce a zavést republiku pod sféru západních států. Ministři této skupiny podávají demisi v domnění, že bude nastolena úřednická vláda, která tento úkol provede. Dělnická třída je však ve střehu a okamžitě maří všechny nekalé záměry odpůrců. 22. února je svolán do Prahy sjezd závodních rad a 25. února nastolena diktatura proletariátu – zřízena lidově demokratická republika; obrozena Národní fronta, oživena činnost akčních výborů a kde nebyly, zřizovány nové. – 10. III. tragicky zahynul Jan Masaryk. – V květnu proběhla v Praze Slovanská zemědělská výstava. – 7. VI. odstoupil v důsledku vážného ochuravění president-budovatel dr. Ed. Beneš (3. IX. zemřel v Sezimově Ústí). 14. VI. zvolen presidentem Klement Gottwald a 27. VI. došlo ke sloučení sociální demokracie s Komunistickou stranou Československa. – 19. VI. začal XI. sokolský slet, 3., 4., 5. a 6. VII. proběhly hlavní sletové dny.

Počasí nebylo opět nikterak příznivé. Od listopadu 1947 vytrvale prší. Z prosincových mrazů jen jeden větší stojí za zmínku. Jinak prší, prší také v lednu, je nadprůměrná teplota i v únoru. Až ve druhé polovině února přichází zima; menší množství sněhu, ale silné mrazy (u nás 18–20° C). Tento příliš prudký výkyv v teplotách nezůstal bez následků. Květové pupeny skoro u všech peckovic zmrzly a u hrušní z valné části. U některých jabloní na EM IX zmrzla podnož. U silnějších stromů pukly kmeny, kůra se odtrhla a kde nebyla brzy přitažena a pukliny ošetřeny – stromy během léta hynuly. Od 10. IV. zase nepršelo, s peckovic opadávaly zmrzlé květné pupeny. V noci z 30. IV. na 1. V. přišel slabší deštík. Namrzlé květné pupeny u některých hrušní se třepily a opadávaly (Pastornice, Špinka, Jeanne d'Arc, Avranšská), u některých odrůd jen zčásti (Conférence,

Thirriotova, Kongresovka, Pařížanka, Vévodkyně Eliška, Ministr dr. Lucius, Pittmastonská), nepoškozené zůstaly Čáslavka Williamsova, Vienská, Madame Verté, Le Brun. Z peckovic kvetly ~sice méně než jiné roky~ jen Domácí a Lützelsachsenská švestka, ostatní odrůdy namrzlé květné pupeny shodily. I u některých odrůd jabloní byly květy nenormální; blizny byly slabé a často chyběly okvětní plátky, někde i prašníky. Počátkem května přišly bouřky, skoro všude zapršelo, někde vydatně (Praha 7. V.), jen u nás stále sucho. Až koncem května nastalo pravé májové počasí: celodenní déšť a chladno po tři dny. Nato oteplení a jen místní bouřky vcelku málo vydatné. Hrozilo opět sucho! Teprve ve druhé půli června přišel vytrvalý déšť; pršelo nepřetržitě 3 dny a 3 noci a vše stačilo vsáknout. To nás zachránilo! Po mírném zlepšení se počasí opět zhoršilo, taktak že bylo sklizeno seno ~ a pršelo přeháňkově téměř denně až i v létě. Všechnu vláhu přijímala půda bez zvýšeného stavu vody v tocích. Stromy výborně rostly a zřejmě jim takové počasí po posledních dvou zimách a loňském katastrofálním suchu šlo k duhu. Silnější mrazová poškození skončila u jabloní s puklými kmeny a na podnoži EM IX zhusta neutěšeně ~ stromy uhynuly. Menší poškození se dobře hojila. Druhá polovina léta byla opět suchá, až na konci října přišly menší deštíky. ~ Ochrana proti chorobám a škůdcům byla obtížná pro slabou účinnost některých postřikových přípravků. Všeobecně si pěstitelé stěžovali na špatnou jakost karbolinea (bylo asi přes zimu nevhodně uskladněno a zmrzlo) a nejednotnost přípravků DDT. A škůdci se nebezpečně množili: puklice švestková řádila v neztenčené míře, lavinovitě se šířila krvavá mšice, ba i sviluška byla opět na postupu. Obaleč zvlášť v nestříkaných zahradách zase napáchal velké škody. Bylo hodně chroustů, květopas na raněji kvetoucích jabloních se nevyskytoval, ale na později kvetoucích škodil silně. V plném květu jabloní 1. května létalo jen velmi málo včel; nasvědčuje to, že jich po zákroku proti roztočům zůstalo opravdu málo. Chraňme proto všemi prostředky také čmeláky ~ spolehlivé pomocníky v opylování! Sklizeň ovoce byla u nás podprůměrná. Peckovice vzhledem k zmrznutí pupenů v zimě nedaly jediný plod ~ až na menší úrodu Domácí švestky a Lützelsachsenské. Z hrušní daly pěkné výnosy Předobrá máslovka, Čáslavka William., Madame Verté, Vienská ~ ostatní již méně, nebo žádné. Poněvadž jabloně v minulém roce měly většinou velké úrody a v katastrofálním suchu je jen stěží donesly do podzimu, nedostávalo se jim sil k nasazení bohatšího květenství pro letošní rok, a proto kvetly jen stromy v minulém roce neplodící, nebo které daly jen slabší výnos. V důsledku menší násady plodů a příznivého počasí vyvinuly se nádherné plody, jež na výstavě 19. září „u Zezuláků" budily zaslouženou pozornost ~ zvláště ranější, podzimní odrůdy.

Odbočka Jednoty zahrádkářů v Malšovicích zahájila svou pravidelnou schůzovou činnost hned 2. ledna starým, osvědčeným způsobem; po vyřízení nutných organisačních záležitostí následoval v každé schůzi bohatý odborný program. Hned na počátku roku musel každý dosavadní člen vyplnit novou přihlášku Jednoty zahrádkářů; roční příspěvek činil 50·- Kčs, a pro nové členy zápisné 5·- Kčs. U ústředí máme přeplatek na příspěvcích 214·- Kčs. Po únoru byli do akčního výboru zvoleni př. Kuřátko, Roll, Mikeš, Mojžíš a Halva; akční výbor prověřil všechno členstvo a nenalezl nikoho, kdo by se zpronevěřil lidově-demokratickému zřízení. Znovu učiněn pokus o získání bakterií paratyfu proti hrabošům - opět bezvýsledně. Distribucí strojených hnojiv pověřen př. Randa a budou v jeho obchodě k dostání pro všechny členy. Rohovou moučku (odpad při výrobě knoflíků) dodá p. Hajna z Pouchova. Pro zájemce obstarán výborný Koníčkův štěpařský vosk. V červnu dostáváme zprávu, že nám Rašelinové závody odesílají vagon rašeliny; došel právě o hlavních sletových dnech, kdy pracovně nejzdatnější členové byli na sletu v Praze. Přesto byl vagon včas vyložen - hlavně zásluhou př. Vádi Česáka - a po sletu požadavky členů na rašelinu uspokojeny. Jako už v letech minulých, i v tomto roce obstaral a osobně vybral př. předseda ve školkách stromky k výsadbě pro mnoho členů odbočky. O odbornou náplň členských schůzí se rovněž obětavě staral př. předseda a zabývali jsme se následujícími tématy: Vliv loňského sucha na ovocné stromy. Řezání a vhodné uložení roubů (u červeného ovoce včas). Pěstování peckovic (podnož myrobalán) - pravokořenné stromy. Význam dobře provedeného mechanického a chemického ošetření ovocných stromů - jako základu úspěšné celoroční ochrany. (Při té příležitosti požádal př. předseda přítomné členy, aby pěkné exempláře škůdců a chorob přinesli do schůze za účelem sestavení sbírky škodlivých činitelů.) - Střídejme zimní postřiky; kdo loni stříkal karbolineem, nechť letos stříká organickým barvivem - nebo obráceně. - Teoretická instruktáž o výchovném řezu ovocných stromů pomocí velikého, podrobně a pracně zhotoveného obrazu, který obětavě vypracoval př. předseda a který, bohužel, později při stavebních úpravách hostince vzal za své. - Teoretická přednáška o roubování všech druhů ovocných stromů. Ochrana stromů před poškozením mrazem, ošetření poškození mrazem, prasklých kmenů a silnějších větví. Okopaniny jsou nejlepší podplodinou v ovocných výsadbách. Využití rašeliny - její význam v kompostování. Zelené hnojení motýlokvětými směskami. Zkušenosti s nastýláním (mulchováním). Starý drn přerývejme pozdě na podzim. Škůdci našich zahrad: žraví, ssaví, houbovití a lišejníky. Proti žravým jedy (Arsokol, z nových DDT), proti ssavým dotykové (Floron), proti houbovitým jí-

II. výstava ovoce dne 19. září 1948 v sále „U Žezuláků" na Náhoně.

chy a hotové měďnaté a sirné přípravky. Hodně nás trápí monilie, puklice švestková, krvavá mšice, pilatka třešňová, hraboš; proti pilatce třešňové stříkáme Arsokolem nebo poprašujeme list popelem, hraboše ničíme litím čerstvě haseného vápna do děr. Vysazujeme převážně trvanlivé odrůdy jádrovin. Výživná hodnota bobulovin. Do každé zahrady patří jahody. Často byla debata o neúčinnosti postřikových látek a požadován dozor nad jejich výrobou. Během roku byly pořádány obvyklé instruktáže a kázání v zahradách členů, praktické ukázky zimního i letního řezu, ukázky roubování a očkování. ~ Menší násada plodů ~ avšak pěkně vyvinutých ~ vedla nás k uspořádání II. **výstavy ovoce v sále „U Žezuláků".** V přípravách k výstavě dohodnuto: Členové dodají v sobotu 18. IX. od velkoplodé odrůdy 3 kusy, od menších 5 kusů. Neznámé sorty přinesou k určení. Př. Mojžíš a př. B. Šrám vystaví své stříkačky. Př. Kuřátko připraví exposici typových podnoží. Fa Viktorin bude požádána o exposici zahradnických potřeb a ochranných přípravků. ~ Výstava se velmi líbila a odborníky byla příznivě hodnocena. Návštěva místních

občanů byla poměrně slabá, zato se výstava stala dostavníčkem zahrádkářů a ovocnářů z daleka, široka. Přišli též školkaři a u podnoží se rozvinula živá a rušná debata, do níž jako na zavolanou vpadl prof. inž. St. Souček. Nakonec s nimi se všemi musel př. Kuřátko na zahradu k mateřnicím, kde debata pokračovala. Tam také školkař př. Černý z Věkoš přímo zaútočil: „Já dnes už také vím, že tohle je „trojka", ale vzpomeňte si, pane profesore, že jste nás... (uvedl místo a čas, což mi už vypadlo z paměti)... učil, že tohle je „dvojka"!" Odpověď nás všechny překvapila: „Ano, my jsme se sami tehdy domnívali, že je to „dvojka", ale je to „trojka" – a Kuřátko to má poznačeno správně!" Všem se nám líbilo toto sebekritické doznání, které ovšem jen dokreslovalo situaci, jaká dříve byla v rozlišování typových podnoží.

Výstava byla poměrně rozsáhlá: 340 táců jablek ve 110 odrůdách, a to: Baumannova reneta 15X, Sudetská 14X, Ontario, Wealthy 12X, Landsberská 11X, Boikovo, Ministr Hammerstein, James Griewe, Croncelské 10X atd. Dále 56 táců hrušek ve 26 odrůdách: Hardyho máslovka 6X, Le Brun, Presid. Maas 4X atd. Také několik táců Domácí švestky, hrozny vína, vlašské a lískové ořechy, nějaké pozoruhodné exempláře zeleniny, škůdci a choroby aj. Výstavu zpestřili členové květinami a o ozelenění většími rostlinami se postaral

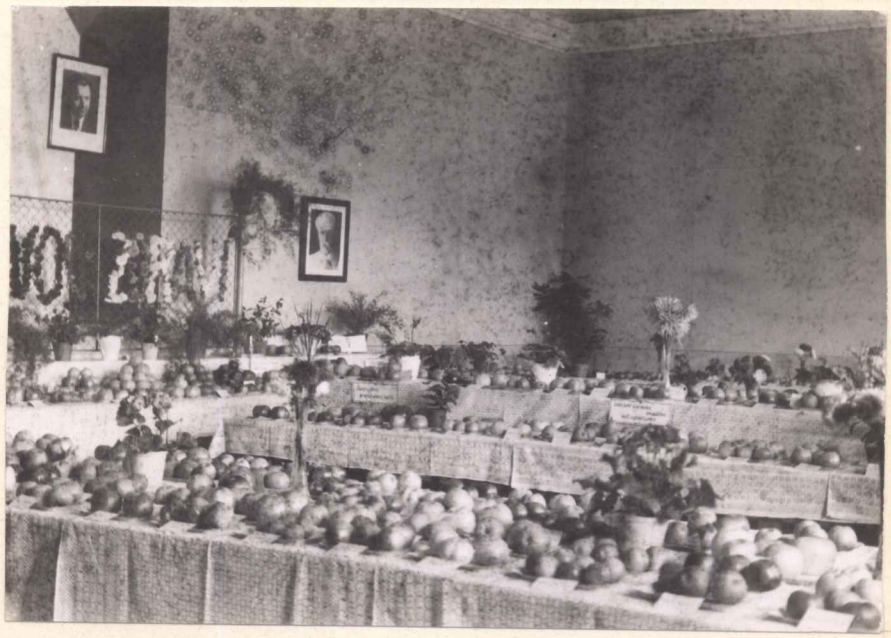

náš člen ~ zahradník př. Formánek zdarma; na členské schůzi 2. října mu př. předseda poděkoval za jeho obětavou a nezištnou pomoc, jakož i všem členům, kteří se o zdar výstavy ať už vystavenými výpěstky, nebo prací při její výpravě zasloužili. Příjem z výstavy byl 5.605 Kčs. Přes to, že bylo pořádání výstavy zveřejněno obvyklým způsobem a navíc i ve spolkových skříňkách, nebyli jsme spokojeni s návštěvou místních občanů, neboť výstava nesplnila propagační poslání právě v místě!

Královéhradecký obvod Jednoty zahrádkářů pokračuje rovněž velmi úspěšně ve své práci za vedení osvědčených malšovických funkcionářů ~ př. Rolla jako předsedy obvodu a př. Kuřátka jako odborného instruktora obvodu. Již v zimních měsících zahájen ve spolkové klubovně v hotelu „Avion" v Hradci Králové instruktorský kurs za vedení odborného instruktora obvodu; přednášky z kursu byly pro účastníky rozmnoženy (též pro členy malšovické odbočky) úplně zdarma. Nejen odborný instruktor, ale často i předseda obvodu pilně navštěvovali místní odbočky, a tak posilovali činnost odboček a podporovali jejich funkcionáře v další práci. Nebylo takřka neděle, abychom jednoho z nich hned po ránu nebo i velmi brzy zrána neviděli na nádraží na Slezském Předměstí nebo v Hradci, odjíždějícího za tímto posláním. Na bližší místní odbočky se jezdilo na kolách a př. Kuřátko jezdil na kole i na velké vzdálenosti ~ bezpočtukrát byl na kole až v Dobrušce, v Albrechticích nad Orlicí a jinde. Proč? Na úhradu jízdného nebyly peníze! Královéhradecký obvod Jednoty zahrádkářů měl tak nepatrné finanční prostředky, že sotva stačil uhradit poštovné na pozvánky pro zástupce místních odboček na schůze a školení obvodu. Pozvánky včetně papíru pořizovali zdarma př. předseda s jednatelem obvodu v podniku. ~ Obětaví funkcionáři obvodu proto zpravidla jezdili jen s krajíčkem chleba v kapse ~ často na celý den ~ ven mezi zahrádkáře, aby probouzeli lásku k zahrádkám a přírodě a burcovali zahrádkářské hnutí. Lépe situovaný předseda obvodu platil si i všechno jízdné ze svého a instruktor obvodu, který opravdu hodně projezdil, čas od času ~ ovšem vždy po podání výkazu o vykonané práci ~ obdržel od ústředí nějakou menší úhradu; úhrada nikdy nedosahovala výše vynaložených nákladů na jízdné, přece však ulehčovala tuto obětavou činnost, aby instruktor obvodu nemusel svoji rodinu tolik ochuzovat o to, co jí právem patřilo. Ústředí na tom přirozeně vydělávalo, neboť rostla členská základna a rostl také příliv peněz do ústředí. Tak navštívena řada odboček o výročních valných hromadách, prosloveno mnoho odborných přednášek, provedeno hodně praktických ukázek a kázání v zahradách, určováno ovoce na výstavách a v některých místních odbočkách byli funkcionáři obvodu během roku i několikrát. Našeho obvodního instruktora si začaly zvát i mnohé odbočky, které byly daleko

za hranicemi působnosti Královéhradeckého obvodu Jednoty zahrádkářů. Místní odbočka ve Věkoších získala pozemek pro zřízení koloniových zahrádek, část i pro rodinné zahrádky, kde se v budoucnu počítá s výstavbou rodinných domků; i tady měl příležitost odborný instruktor oblasti zasáhnout a poradit jak po odborné stránce, tak ve věcech organisačních. V podzimní době uspořádaly některé místní odbočky zdařilé výstavy ovoce. Zvlášť pěknou výstavu měli v Novém Hradci Králové, v Týništi n. Orlicí a k nim se čestně řadila i naše malšovická výstava. Spolupráce se sesterskou organisací - Ovocnickou jednotou - se dále prohlubovala. Pilně jsme se zúčastňovali schůzí, přednášek a všech podniků Ovocnickou jednotou pořádaných. Oplátkou její členové navštěvovali zase naše výstavy a jiné podniky. Účast na podnicích Ovocnické jednoty jsme doporučovali všemu členstvu místních odboček. Tak navázány přátelské styky a z nich vyplynulo i to, že si naše místní odbočky začaly ve větší míře zvát instruktory Ovocnické jednoty k přednáškám. Byla to vítaná pomoc Královéhradeckému obvodu Jednoty zahrádkářů v době citelného nedostatku odborných instruktorů, i když se už slibně a úspěšně začínali ujímat instruktorské práce aspoň ve svých pobočkách obvodem proškolení instruktoři. Velmi dobře si v přenášení odbornosti ze školení obvodu na členy v místních odbočkách na příklad vedli: ředitel školy - předseda místní odbočky v Týništi nad Orlicí př. Martinec, př. Matějka z Albrechtic n. Orlicí, letohradští Motyčkové a př. Kolomý z Lukavice, př. Řehák a Smola z Dobrušky, př. Vanický z Hostinného, př. Černík ze Dvora Králové nad Labem, př. Sychrovský ze Smiřic, př. Mácha z Plotišť, př. Černík z Plácek, př. Králíček z Pražského Předměstí, př. Chymek a př. Bělka z Nového Hradce Králové, př. Trojan a př. inž. Strnad ze Slezského Předměstí, př. Klain z Hradce Králové I, př. Munzar ze Sadové, př. Labuť z Bělče - člen třebechovické místní odbočky, a mnozí další.

S ústředím v Praze jako vrcholnou složkou byl Královéhradecký obvod Jednoty zahrádkářů ve stálém styku a jako zástupce obvodu jezdil na schůze do Prahy předseda obvodu př. Roll. I když se všemožně snažil pro účast na těchto schůzích získat také odborného instruktora obvodu př. Kuřátko, nikdy se mu to nepodařilo a vždy se musel spokojit s jednoznačnou odpovědí: „Na to tam, milý příteli předsedo, úplně stačíte sám a já tady namísto cesty do Prahy udělám někde odbornou přednášku - a to bude jistě prospěšnější!" - O průběhu schůzí v Praze a práci ústředí, jakož i o rozvoji zahrádkářského hnutí v jednotlivých částech Čech a Moravy podával př. Roll zprávy vždy na schůzích Královéhradeckého obvodu přítomným zástupcům místních odboček, aby i členstvo v základních organisací informovali o celkovém stavu organisace a jejího růstu.

Samozřejmě o tom referoval př. Roll také na členských schůzích malšovické odbočky. Tak jsme se během doby dověděli, že podle vzoru a způsobu práce Královéhradeckého obvodu jednoty zahrádkářů vznikly podobné útvary také v jiných městech a částech historických zemí a zrovna tak, jako u nás na Hradecku se stali hybnou pákou všeho zahrádkářského dění malšovičtí funkcionáři, tak i jinde vynikli v této záslužné práci vyspělejší jedinci. Na Ústecku to byl př. Malý, na Budějovicku př. Podhrázský a pod. ~ Ústředí vydalo a rozeslalo všem místním odbočkám Směrnice k pořádání výstav. My jsme je v Malšovicích nepotřebovali, neboť po zkušenostech z I. výstavy a uspořádání exposic našich výpěstků, kterými jsme se zúčastňovali výstav v Hradci Králové, jsme si už uměli poradit. ~ Ústředí uspořádalo v Praze celostátní výstavu, na které vystavali 6 odrůd také naši členové. Celostátní výstava byla co do rozlohy asi třikrát větší ~ než naše a pozornost tam budil Bláhův nový výpěstek jablka „Československo", úrodná zimní odrůda.

Zásluhou dobrého složení ObvNV v Malšovicích, kde byli zastoupeni jak v NV, tak v jeho komisích v hojném počtu také zahrádkáři, udělalo se hodně pro lepší vzhled obce. Vždyť tu bylo z dřívějška dost nedostatků. V létě téměř vyschlý a bahnem páchnoucí náhon míval v jarní době zase vody nadbytek a často natropil mnoho škod. Tak i v prvé půli března, kdy můstek u Hejcmanů byl ještě zamrzlý, i kanál o příliš malém průměru přes ulici ke střelnici pro sběr vody od transformátoru a sochy sv. Jana, zatopila voda rozlehlé území, takže mnoho domků se zahradami bylo jedno jezero. Hasičský sbor při povodňové pohotovosti 13.-15. III. přečerpával vodu, aby bránil nejhoršímu, až nakonec bylo nutno prokopat strouhu přes silnici. V těchto chvílích jsme si teprve jasně uvědomovali velikost myšlenky ~ spoutat náhon do kanálu. Budování kanalisace pokračuje ale pomalu, neboť betonování elipsovitého profilu kanálu přímo do výkopu je velmi pracné a zdlouhavé. O vyhlášené národní směně vítězství 21. III. nastoupili obyvatelé Malšovic hromadně na brigádnické práce k úpravám cest, chodníků, příkopů, hřiště, ošetření stromů ve škole, v ulicích a zahradách. V květnu započato s válcováním silnice od Hejcmanů až k transformátoru. 18. IX. se začal brigádně navážet štěrk na silnici k lesnímu hřbitovu a 7. XI. byla silnice už hotova. Lesní hřbitov města Hradce Králové ~ zabírající obrovský komplex lesa ~ si věru už zasloužil lepší příjezdní komunikaci, neměli-li se mrtví otřesy při dopravě na hřbitov znovu probouzet k životu. ~ Lesní hřbitov byl otevřen 15. V. 1942; původně bylo začato s budováním silnice kněmu lesem po „Kopečkách" kolem střelnice, ale nakonec byla upravena přímá silnice po staré cestě od Kašparova hostince (nyní „U Hejcmanů") ke Zděné boudě. Štětovaná vozovka byla jen třímetrová a takto upravenou silnicí během okupace Němci nemožně zničili přepravou válečného materiálu ze

V územní reorganisaci s platností od 2. XII. 1948 bylo území republiky rozděleno na 19 krajů, z toho Slovensko mělo 6 krajů.

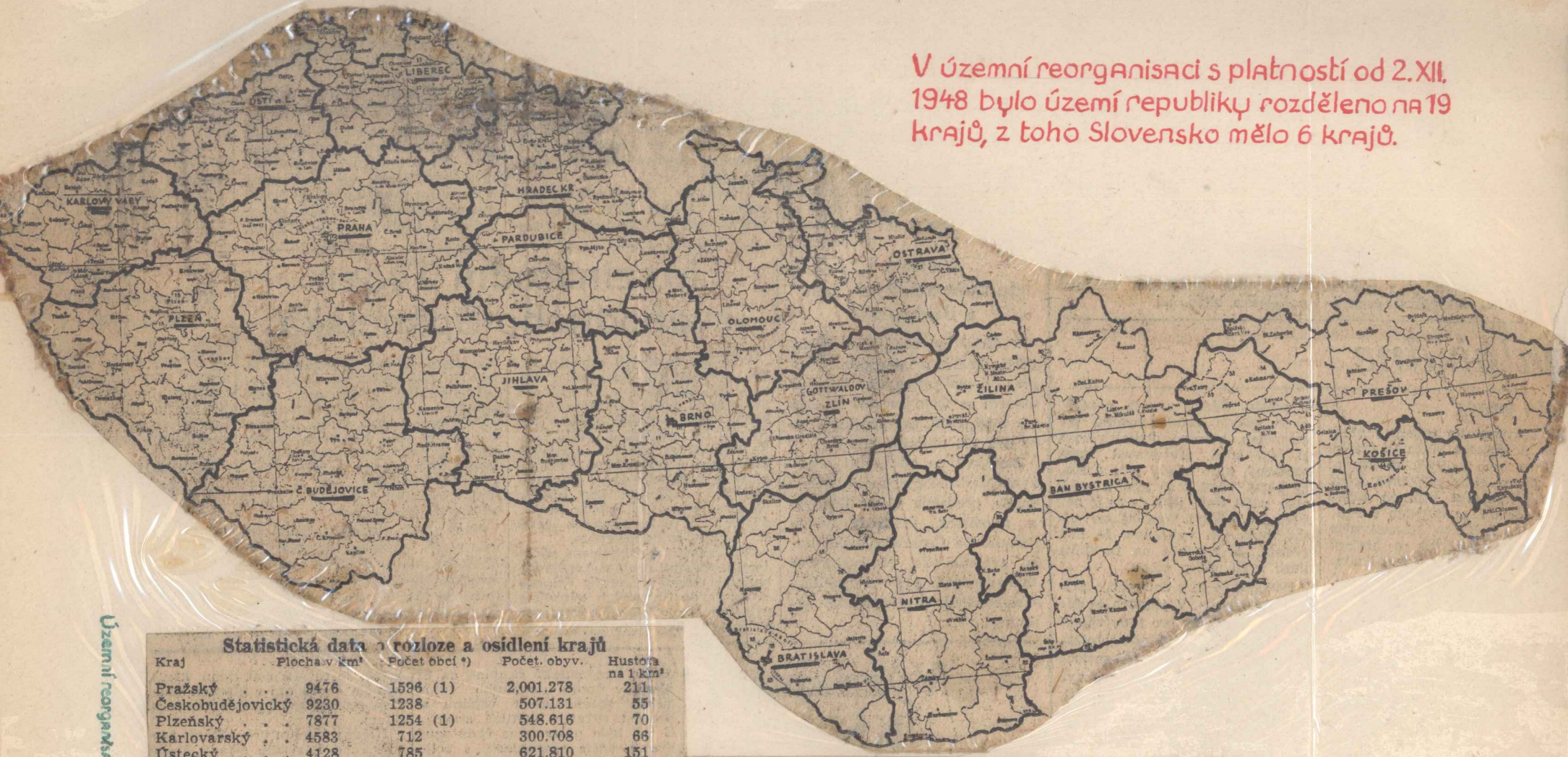

Statistická data o rozloze a osídlení krajů

Kraj	Plocha v km²	Počet obcí *)	Počet. obyv.	Hustota na 1 km²
Pražský	9476	1596 (1)	2,001.278	211
Českobudějovický	9230	1238	507.131	55
Plzeňský	7877	1254 (1)	548.616	70
Karlovarský	4583	712	300.708	66
Ústecký	4128	785	621.810	151
Liberecký	4253	649 (1)	480.811	113
Hradecký	5200	947	556.970	107
Pardubický	4287	756	425.123	98
Jihlavský	6604	995	419.838	64
Brněnský	7379	958 (1)	930.872	126
Olomoucký	6214	794 (1)	584.973	94
Gottwaldovský	5112	526	593.946	116
Ostravský	4526	477 (2)	790.285	175
Bratislavský	7518	458 (1)	838.134	112
Nitranský	7966	577	689.853	87
Banskobystrický	9265	585	486.683	52
Žilinský	8269	510	509.403	62
Košický	7440	473 (2)	461.938	62
Prešovský	8496	757	448.358	53

*) Číslo v závorce značí počet statutárních měst, resp. měst (obcí) se zřízeným magistrátem.

Územní reorganisace 1948

svých skladů v lesích. Na všech úpravách v obci odpracovali členové odbočky Jednoty zahrádkářů stovky brigádnických hodin zdarma, i když jsme se tyto hodiny nesnažili zachytit a vykazovat jako samostatnou akci zahrádkářů.

Na řádné valné hromadě 20. února 1949 v hostinci „U Hejcmanů" za účasti 97 členů byla hodnocena celoroční činnost místní odbočky Jednoty zahrádkářů v Malšovicích. Uctěna památka zemřelého člena př. Velíka. Př. předseda omluvil nečlenost jednatele (je jako předseda obvodu na schůzi v Praze) a zhodnotil práci odbočky v uplynulém roce, rovněž i velmi zdařilou výstavu ovoce. Pokladní zpráva: Hotovost a celé jmění činí 26.336·60 Kčs. Příjem z výstavy 5.605·- Kčs, režie 1.261·- Kčs. Hospodář: Máme 2 stříkačky a 1 vozík. Stříkačky půjčeny na zimní postřik 17X, na letní 4X. Buďme na ně opatrni, aby byly stále schopné provozu! Knihovna má 53 knihy v ceně 3.098·- Kčs. Výpůjček bylo 40. Ve výboru pro příští období nastaly menší změny a zvoleni: předseda Kuřátko, místopředsedové Solar, Fr. Šrám, jednatel Roll, pokladník Káš, hospodář Voříšek, knihovník Církva, zapisovatel Medek, revisoři Mikeš, Janeček, členové výboru Ant. Vítík, Jar. Brouček, Vrat. Mojžíš, Vlad. Lněnička, Mrákota, Pitaš z Roudničky, Fr. Šindler, Jar. Šípal a Ed. Zeman. Na kulturní dům vybráno od přítomných 1.175·- Kčs a předány pokladníku kult. domu př. Mikešovi. Ustaven přípravný výbor pro zřízení moštárny, až dojde z obce Dub plánek a věci k převzetí. Moštárna by mohla být zřízena v bývalé stáčírně piva „u Čechů". Následovala odborná přednáška, v jejímž závěru nabídl př. předseda všem členům jakoukoliv poradu ve věcech pěstitelských, třeba i přímo v zahradě. Slosováním tradiční tomboly a přáním mnoha zdraví a zdaru v celém roce byla zdařilá výroční členská schůze zakončena.

Bílá krajka, vzdušné zpěnění, jitřní sen,
stříbrná pára, již vydechla země.
Přelud, jenž mizí, nehmotné zdání jen,
rozkvetlá větev, jež naklání se ke mně.

Plachý úsměv, bojácné Smím?, mlha, cit,
melodie hodiny ranní.
Kterak tě, zrosená, do hrubých rukou vzít
a nepomačkat tě v pevné dlani?

Josef Hora: Rozkvetlá větev

Rok 1949

Závěrem roku 1948 byl úspěšně splněn dvouletý plán obnovy (2letka) a v některých oborech i značně překročen. Současně připraven k 1. lednu 1949 důstojný nástup do prvé 5letky. V lednu provedena výměna šatenek a zavádí se též volný prodej textilu, ovšem za zvýšené ceny (košile na příklad za 1.200- Kčs). V lednu byl v Hradci Králové ustaven krajský národní výbor a jeho předsedou se stal St. Baudyš. Královéhradecký kraj se skládá ze 14 okresů: Broumov, Dobruška, Dvůr Králové n. L., Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Náchod, Nová Paka, Nový Bydžov, Rychnov n. Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí, Žamberk. 9. IV. proběhly okresní konference Jednotného svazu českých zemědělců v celém kraji. Z 9. IV. na 10. IV. zaveden opět letní čas. V září bylo započato se stavbou Gigantu ve Smiřicích; stovky brigádníků z celého kraje a samozřejmě i občané a zahrádkáři z Malšovic pracovali na tomto veledíle. 15. XII. už Gigant zahájil provoz. 1. X. zaveden volný trh pro chléb, mouku, pečivo, brambory, margarin, maso, uzeniny a snížena cena volného másla, vepřových konserv, cukru, kávy, čaje a mýdla. Republika vydává další kovové mince. K mincím vydaným v roce 1947 nutno dodat, že razidlem na 1korunovou niklovou minci 1947 bylo pokusně vyraženo menší množství mincí z aluminia; několik z nich se dostalo do oběhu a ty patří k vzácným sběratelským zvláštnostem. V roce 1948 vyšly měděné 20 a 50haléře, niklová 2koruna, dále pamětní 50koruna k 3. výročí českého povstání 5. května, krásná pamětní 100koruna na 600 let trvání Karlovy university v Praze, pamětní 100koruna na 30. výročí osvobození z rakousko-uherské monarchie a 30 let trvání Československé republiky. V r. 1949 byly vydány kromě měděných 20 a 50haléřů pamětní 100koruny k 700. výročí vydání jihlavského hor. práva a pamětní 50 a 100koruny k 70. narozeninám J. V. Stalina.

Malšovičtí zahrádkáři přes to, že značná část členů přestala plnit základní členské povinnosti – to je navštěvovat podniky odbočky – snažili se

vykonat opět kus prospěšné práce. Mnoho našich členů bylo stále vázáno jinými úkoly a možno říci, že se účast na schůzích a akcích odbočky nezlepšila a pohybovala se přibližně kolem 10% všech členů, tedy kolem 20 účastníků. Přesto výbor pečoval o to, aby všechny podniky odbočky měly vysokou odbornou úroveň a pamatoval i na organisační záležitosti a opatřování pěstitelských potřeb členům. Tak v lednové schůzi byli předsedou členové upozorněni, že od 1. ledna vychází v časopise „Pochodeň" výtah ovocnářských přednášek z kursu Královéhradeckého obvodu jednoty zahrádkářů. V probíhající mírné zimě doporučuje předseda bílit nebo stříkat stromy vápnem a co nejdéle udržet pod stromy sníh. Bílá barva vápna nepřijímá sluneční záření a i sníh pod korunami stromů oddálí jejich rašení a ochrání je před namrzáním v případě větších výkyvů teploty. Podrobně rozebírá vlastnosti jablka Wagenerova a doporučuje jeho pěstování všem. Žádá, abychom se kromě praktických instruktáží aspoň dvakrát v roce sešli k besedám na zahradách členů; v případě, že by snad byl zaneprázdněn jinou povinností, povede besedu př. Šrám, Roll, Mrákota, Mojžíš nebo jiní. Jednatel čte v „Příteli zahrad" zprávu, aby naši instruktoři vedli mladé mičurince ve školách k pěstění stromků. V únorové schůzi přečetl jednatel přípis ohledně pronájmu trávy v lese. Máme nabídku přístrojů pro moštárnu – nutno však ustavit strojní družstvo. Pokladní hotovost je 3.306·40 Kčs, vklady 10.111·60 Kčs. V odborném probral předseda podrobně význam předjarní mechanické a chemické ochrany stromů. Kurs zimního řezu stanoven na 13. února v zahradě př. Uhlíře. Ve schůzi 5. III. podal jednatel zprávu o průběhu schůze ústředí v Praze 20. února. Sděluje, že se ve Švýcarsku vyrábějí nové konservační prostředky a připravuje se výroba odstředivých stříkaček. Přednášel tam dr. Řetovský o pravokořenných stromcích. Sami jsme řešili otázku ustavení postřikových brigád, které by stříkaly stromy těm, kdo si to nemohou provést sami. V odborném doporučil předseda při prudkém oteplení po velkém mrazu chránit kmeny proti slunci prkénky. Sviluškou zamořené zahrady stříkejme v předjaří 3% organickým barvivem. Pro jarní roubování si připravíme co nejvíce roubů jakostních a trvanlivých odrůd: Ontario, Wagenerovo, Jonathan. K vápnění našich písčitých půd používejme místo na sucho haseného vápna slín. Vápno naše písky ještě víc zlehčuje, slín je naopak váže, takže podržují vláhu a živiny. Přesvědčivým příkladem pro všechny může být zahrada př. Aloise Uhlíře; na tomto pozemku dříve přes vydatné hnojení a dobrou péči rostlo bídné žito, nevalné brambory. Po povezení pozemku slínem a přípravou půdy pro vhodně volenou výsadbu se už dnes ukazuje, že z toho bude velmi pěkná zahrada a že je možno při zvýšené péči pěstovat stromy všude. Na dubnové schůzi oznamuje hospodář, že došly 2 q karbolinea a že se rozprodává za 20·– Kčs 1 kg. Těm, kdo si nemohou stříkat sami, provádí to

postřiková četa př. Tobišky. Stav spolkových stříkaček je špatný a usneseno koupit jednu novou. Rodičovské sdružení zdejší školy žádá o příspěvek na bustu presidenta Kl. Gottwalda; odhlasováno 400'~ Kčs. Školní zahrada jest dost zanedbána ~ musíme tam pomoci. Předseda vybízí členy, aby pamatovali na vhodný materiál, vyvinující při spalování hojně kouře; při event. pozdních mrazících budeme topením a zakuřováním zahrad chránit květy. Podrobně probírá běžné škůdce a choroby a prostředky proti nim. V květnové schůzi oznámeno, že je objednána trakařová stříkačka asi za 3.400'~ Kčs. Předseda podrobně pojednává o drtníku, který se silně rozmnožil a páše nedozírné škody na našem stromoví. Napadá v prvé řadě stromy něčím oslabené, které mají méně mízy, a s velkou oblibou jabloňové zákrsky na typových podnožích. Silně napadené stromy nutno vykopat a ihned spálit, méně napadené ošetřit vstřikováním sirouhlíku do dírek injekční stříkačkou s okamžitým zamáznutím dírky mastnou hlínou. Chraňme se příliš pocákat sirouhlíkem kůru kolem dírek, neboť kůru popálí a vznikají rány. Při práci nekouřit ~ sirouhlík je výbušný! Napadené stromy se velmi opožďují v rašení. Vzhledem k velkému rozšíření drtníka učiněna následující opatření: Př. Ed. Zeman rozmnoží letáček o drtníku a jeho hubení, který bude dán do každého domu. Ustaveny dvojice členů, které prohlédnou všechny stromy v obci a zařídí ošetření nebo vykácení napadených stromů. Červnová schůze zhodnotila protidrtníkovou akci jako velmi svědomitě provedenou a stanovila datum praktické ukázky letního řezu v zahradě př. Uhlíře. Na vydání Jiráskových spisů poskytnut dar 200'~ Kčs. Obdrželi jsme 5 q Thom. moučky. Na místní rozhlas schválen dar 500'~ Kčs. Na výzvu ústředí zvolena 5členná komise (př. Kuřátko, Roll, Majžíš, Uhlíř, Šrám), která vypracuje plán na povinný postřik a kontrolu zahrad. Předseda podrobně objasnil zásady letní ochrany a proti červivosti zvlášť doporučil Arsokol, proti houbovitým chorobám Sulikol. V červencové schůzi oznamuje jednatel, že ústředí požaduje, aby všechny složky jednoty zahrádkářů svou činnost plánovaly a podle plánu svou práci řídily. Náš plán byl vypracován, sdělen ústředí a bude pravděpodobně z větší části pojat do plánu činnosti oblasti (dříve obvodu). Hnojivo bude rozděleno po 10 kg na člena. Objednáme 2 vývěsní skříňky. V odborném konstatováno, že drtník nalétával letos i v červnu a že je třeba intensivněji bojovat proti mšici krvavé. Podrobně probráno pěstování jahod a jejich význam pro zahrádkáře. Na schůzi 6. srpna informuje jednatel, že se chystá oblastní autokarový zájezd na Litoměřicko. Předseda hovoří o očkování a roubování za zelena, které je zvlášť výhodné u meruněk a broskví. Nehnojme už teď dusíkem, aby dřevo dobře vyzrálo a stromy v zimě nenamrzaly. Upozorňuje, že se u nás značně vyskytuje drvopleň. Kontrolujme stromy a napadené ihned ošetřme. V zářijové schůzi sděleny členům ceny hnojiv: Thomasova moučka 2'60 Kčs, kostní moučka 2'80 Kčs, superfosfát 3'60 Kčs za 1 kg. Zásoba je pro 130 členů, ostatní do-

stanou později. V rolnickém skladišti lze obdržet rašelinu. Krajský národní výbor nás žádá, abychom pověřili některé členy sledováním odparu šťav některých odrůd zimního ovoce při skladování a zasílá k tomu potřebné tiskopisy. Zájezdu na Litoměřicko, který bude 11. září, se zúčastní z Malšovic 8 členů. V odborném promluvil předseda o přípravách k podzimní výsadbě. Zdůraznil důležitost vylepšení půdy v jamách pro zákrsky na středně bujně rostoucích typových podnožích do hloubky 70 cm a co nejvíce do šířky; přidávejme též rozpadlý slín. Co stromu dáme do vínku před výsadbou, za to se nám vždy odvděčí. Sázejme co nejvíce trvanlivých a zimních odrůd: Ontario, které v našich lehkých půdách jde na podzim včas spát, a proto tolik nenamrzá ve dřevě jako jinde, Wagenerovo – velmi jakostní a úrodné, Jonathan – pravidelně každoročně plodící; i když u nás je drobnější, je skvělé chuti a velmi trvanlivé. Ostatních vysazujme už méně a co nejméně podzimních! – Ve schůzi 1. října oznamuje jednatel, že na jaře bude k dostání hnojivo „Humifer" z čističí stanice v Praze za 50 – Kčs 1 q + doprava. Kukuřice se přiděluje jen prostřednictvím závodů. Př. předseda podrobně referuje o oblastním zájezdu na Litoměřicko, kterého se zúčastnilo 46 zahrádkářů – většinou instruktorů místních odboček z celé oblasti. Navštívené objekty: 1. Doksany (starý park, strom jinan [přechod mezi jehličňany a listnáči], krásný převislý buk). 2. Libochovice – překrásný park – palmy dávají i plody – skleníky plné různobarevných rostlin a květin. 3. Zastávka před Třebenicemi – úchvatné panorama s Milešovkou, celé ovocné lesy. 4. Těchobuzice: statek družstva – stromky o průměru koruny 1 m obalené ovocem (při letošní neúrodě!), vše na EM IX. Výnos z 1 ha v roce 1947: 230 q, v roce 1948: 140 q, letos se čeká asi 300 q. Nejteplejší místo v Čechách, dobrá půda, podplodina zelené hnojení. Postřiky: 1. předjarní: jadernatiny 2% organickým barvivem, peckovice 6% karbolineem; provádí se v březnu za teploty nejméně 16° C. 2. postřik: těsně před květem Gesarol + Sulikol – proti květopasu, pilatce a strupovitosti. 3. postřik za 16 dní po odkvětu jadernatiny Arsulmag + Sulikol; po 3–4 týdnech opakují a někdy ještě jednou. Druhá generace obaleče se téměř nevyskytuje. Hlavní sortiment: Boskoopské, Ontario, James Grieve, Grahamovo, Coxova oranžová reneta, Breuhahn, Oldenburg. Vzorná školka, v ní širší sortiment než ve výsadbách. Za zapůjčení pozemku pro školku na 4 roky předá družstvo majiteli pozemek osázený a oplocený. – Na zpáteční cestě navštívena Malá pevnost v Terezíně a Mělník. – V listopadové schůzi čte jednatel oběžník ONV o odstranění suchých a vadných stromů v obci a povinném postřiku proti strupovitosti. Dále pojednání o významu černého rybízu pro lidské zdraví; obsahuje ze všeho ovoce nejvíce vitaminu C. Předseda oznamuje, že byl na schůzi ovocnářů z celého kraje na jednotném svazu českých zemědělců.

V odborném hovoří o významu humusu v půdě a nabádá členy, aby dělali komposty; kompostujte listí a každou organickou hmotu, kterou nemůžete jinak zužitkovat! Mnoho členů přineslo své výpěstky k určení. Vyskytlo se několik typů Boikova, Jonathan, Chodské, hrušky Madame Verté, Dielova, Pařížanka, Robertova děkanka, a tak se rozpředla čilá debata o vhodnosti či nevhodnosti odrůd pro naše podmínky. ~ Ve schůzi 3. prosince oznamuje jednatel, že hlášení o vadných stromech bylo odesláno. Dále uvádí, že se připravuje na příští rok dodávka zeleniny a ovoce. Podle ní budou přidělována hnojiva. Časopis zahrádkářů bude pro členy za 35'- Kčs, pro nečleny za 72'~ Kčs ročně. Došla rašelina výborné jakosti a byla členům rozdělena po 110'- Kčs. Předseda referuje o školení v Kouřimi, jehož úroveň byla vysoká. Cituje zatím jen úvodní přednášky: Zemědělská politika (přednášel př. Zadrobílek), Zákon o JZD a upozorňuje, že máme všude zdůrazňovat úzký sortiment. Na školách si mají mičurinské kroužky všímat osvědčených lokálních odrůd. Předseda slibuje, že nás postupně seznámí s obsahem všech přednášek školení, které má velmi pečlivě zachyceny.

Hodnotíme-li rok 1949 po stránce sklizně ovoce, nutno říci, že byla u nás velmi slabá úroda. I když stromy přebohatě kvetly, nepřálo nám počasí a stoprocentně se projevilo přísloví „Mnoho květů ~ málo ovoce". V plném květu jabloní přišly silné mrazíky, z 8. na 9. května −7° C, 10. V. −4° C, 11. V. skoro −6° C. Zničily též holičky peckovic, větší úrodu donesly Domácí a Lützelsachsenská švestka, ostatní jen málo. Z jabloní opět ukázalo otužilost květu Boikovo, Ontario, Landsberská, Bláhovo libovické, Pottův semenáč, Královna žofie; ostatní daly už jen málo a Croncelské zmrzlo v květu úplně. Z hrušní měly menší úrodu Le Brun, Pařížanka (plody byly po namrznutí deformovány) a jako na výsměch pěknou úrodu dala Madame Verté, o které se tvrdí, že má choulostivý květ. Lze to vysvětlit tím, že hrušně byly za mrazů už odkvetlé a nasazené plůdky této sorty jsou odolnější než u ostatních odrůd. Silně řádila také strupovitost.

Královéhradecký obvod Jednoty zahrádkářů byl přejmenován na Oblastní Jednotu zahrádkářů při JSČz v Hradci Králové. Pokračuje stejně horlivě veškolení odborných instruktorů místních odboček i ve schůzové činnosti, aby tak řídil i po organisační stránce místní odbočky Jednoty zahrádkářů. Aby se přednášky ze školení dostaly aspoň ve stručném výtahu do rukou odborným instruktorům, sjednal oblastní instruktor s redakcí „Pochodně" pravidelné jejich uveřejňování na pokračování v rubrice „Koutek zahrádkáře-ovocnáře". Zavedení této rubriky prospívalo ostatně všem, kdo měli o pěstění ovocných stromů zájem. Na sklonku roku 1948 byla ustavena nová místní odbočka v Jaroměři, tvoří se další v Petrovicích u Týniště n. Orlicí. Činovníci oblasti pilně navštěvují místní odbočky o výročních schůzích i při jiných příležitostech. Instruktor oblasti Kuřátko prosloví mnoho přednášek v místních odbočkách, i když

se leckde už úspěšně ujali odborné práce obvodem proškolení jejich instruktoři. Někteří z nich také začínají pomáhat v práci instruktoru oblasti a navštěvují i jiné místní odbočky. Tak Bohuslav Šrám z Malšovic byl na příklad 6. III. na Slezském Předměstí, př. Mácha ve Svobodných Dvorech, př. Králíček z Praž. Předm. v Hradci Králové I. atd. Je to veliká pomoc oblasti, zvlášť když si oblastního instruktora zvou k přednáškám dosti často už také místní odbočky, které nespadají do působnosti Oblastní Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové; jsou to místní odbočky Choceň, Brandýs n. Orlicí a podob. Instruktor oblasti navštívil v srpnu ovocné školky v okolí Jičína a Turnova a Kalašovu školku v Dobré Vodě u Hořic. Vedení oblasti uvažovalo o uspořádání oblastní výstavy ovoce v Hradci Králové; v důsledku slabé úrody jaderniin bylo od ní upuště-

koutek ZAHRÁDKÁŘE OVOCNÁŘE

V této rubrice budou uveřejňovány na pokračování postupně všechny přednášky instruktorského ovocnářského kursu Oblastní Jednoty zahrádkářů, a zprávy o konání spolkových podniků, jako schůzí, valných hromad, výstav, přednášek a pod. Žádáme spolky zahrádkářů, aby využily výhod této rubriky, upozornily své členstvo na otiskování přednášky a zasílaly včas redakci zprávy o konání svých podniků k uveřejnění.

Výbor Oblastní Jednoty zahrádkářů v Hradci Král.

J. Kuřátko:

Výtah z přednášek instruktorského ovocnář. kursu 1948—1949 Oblastní Jednoty zahrádkářů při JSČZ v Hradci Králové.

Většina přednášek kursu je věnována ovocnářství; ovocný strom je hlavním předmětem záliby našich zahrádkářů, je jejich koníčkem a také kusem jejich cti. A ovocný strom roste všude a všude se najdou přiměřené podmínky pro určitý druh a odrůdu ovocných stromů. Je třeba jen uvážit dané okolnosti a přiložit ruku k dílu, aby se naše ovocnářství zaskvělo ve své bývalé slávě. Abych práci milých přátel zahrádkářů usnadnil, k tomu cíli směřují mé přednášky a celý běh kursu. Podaří-li se mi prohloubit jejich odborné znalosti a přispět tak k zlepšení našeho ovocnářství, bude mi to nejlepší odměnou.

PŘEDNÁŠKA I.: CO MÁŠ VĚDĚT, NEŽ PŘIKROČÍŠ K VÝSADBĚ.

Abychom se uvarovali nezdaru a pozdějšího zklamání, je třeba před výsadbou pozemek prozkoumat a uvážit následující okolnosti:

SLOŽENÍ PŮDY. Nejlepší je hlinitopísčitá, dostatečně hluboká.

Půdy písčité jsou lehké a teplé, rychle vysýchají, jsou příliš propustné a tím vznikají ztráty živin.

Půdy hlinité, zvláště těžké jíly, jsou studené, nepropustné, tvoří na povrchu škraloupy; stromy trpí nedostatkem kyslíku v půdě a mnohé sorty v nich podléhají rakovině (Ontario).

Zlepšení půdy: Písčité: přidáním a přimísením vazké hlíny, slínu (mergl, opuka), rašeliny. Ze strojených hnojiv používáme později k hnojení Thomasovu moučku, kainit, vápníme vápencem.

Těžké: promísíme uhelným popelem, jemnou škvárou, pískem, rašelinou. Strojená hnojiva k pozdějšímu hnojení: superfosfát, draselná sůl, vápníme na sucho hašeným vápnem.

Čerstvě přidaná a nerozložená žíravá hnojiva (draslo, vápno) nesmějí přijít do přímého styku s kořínky při výsadbě; pálí, brání tvorbě nových kořínků a ujmutí stromku! Ačkoliv v odborné literatuře bývá doporučováno hnojení strojenými hnojivy už před výsadbou, lze z důvodů hospodárnosti doporučit jen vápnění půd vyloženě na vápno chudých a zvlášť pro výsadbu peckovic nebo skořápkatého ovoce, a nejvýše ještě přihnojení pomalu rozpustnými hnojivy, Thom. moučkou a kainitem, můžeme-li je vpravit do větší hloubky. Pro povrchové hnojení celé plochy je lépe použít jich až za několik let po výsadbě, když už stromy plodí. Rychle rozpustná hnojiva superfosfát a draselnou sůl použijeme vždy jen k hnojení povrchovému, až podle potřeby po zakořenění stromů.

POLOHA. Nejlepší jsou mírné svahy a kopce v podhorských polohách. Nevýhodné jsou mrazové kotliny v poříčí řek, ohraničené zalesněnými kopci, kde bývají výkyvy teploty v zimě mnohem silnější než v polohách vyšších, ba dokonce v samotných horách, a kde škodí pozdní jarní mrazíky v době květu. Mrazové kotliny jsou nevhodné zvláště pro vlašský ořech, třešně a nejjemnější peckovice (broskve, meruňky), poněvadž nejen květy, ale i holičky (mladé plody) pozdními mrazíky silně trpí; s úspěchem lze je pěstovat jen na místech chráněných vyššími budovami a uzavřených celými bloky domů (ve městě).

Ochrana proti mrazu: Stříkáním stromů vápenným mlékem, zastíněním, udržováním sněhu pod korunou zabráníme prudkým výkyvům teploty a předčasnému rašení.

Ochrana květu proti mrazu: Zakuřováním zahrad v době květu (topením ohňů vlhkým materiálem: shrabky, listí, jehličí, pýr, drny) zabráníme poklesu teploty pod bod mrazu. Provádějme ochranu květu organisovaně se sousedy; pozdních mrazíků nebývá mnoho a za zpravidla klidných a bezvětrných nocí postačí jen několik ohňů k zachránění velikých hodnot.

V této úpravě vyšly přednášky celého běhu školení oblasti.

no. Zato se výboru oblasti podařilo zorganisovat a uskutečnit velmi užitečný zájezd odborných instruktorů místních odboček na Litoměřicko. To všechno, co účastníci zájezdu měli možnost shlédnout - ať už to byly staré parky s historickými a vzácnými stromy, okrasné rostliny a květiny - jim hodně pomůže v jejich instruktorské práci. A že uviděli celé velkoovocnářské objekty na Litoměřicku a hlavně v Těchobuzicích zákrsky obalené ovocem i přes letošní nepřízeň v době květu, je pro ně jistě přesvědčivým argumentem, že se u nás ovoci daří. Po spatření toho všeho jsou jistě pro věc nadšeni a budou horlivými propagátory ovocnářství. Použijí zcela určitě všech získaných poznatků ze zájezdu k poučení členů ve svých odbočkách. Zájezd provázel př. Polický z Prahy a všude tam, kde nebylo dostatečně o výklad postaráno, provedl ochotně výklad sám a leckde i výklad průvodců velmi hodnotně po odborné stránce doplnil. Všichni účastníci zájezdu byli nanejvýš spokojeni a dávali to najevo už při zpáteční cestě. Jen vedoucí zájezdu př. Roll a Kuřátko trnuli hrůzou; zastávka na Mělníku se totiž protáhla poněkud déle než bylo plánováno následkem toho, že se někteří účastníci zájezdu nemohli včas odtrhnout od dobrého „Mělnického zámeckého", jízdu od Sadské až do Hradce Králové potom ztěžovala záplava aut vracejících se Pražanů z nedělních výletů - a my jsme přece museli být ve 22 hodin v Hradci! Jedině tak mohli účastníci ze vzdálených místních odboček stihnout poslední vlaky, odjíždějící po 22. hodině, aby mohli v pondělí ráno jít po svém zaměstnání. Nakonec jsme všechno stihli k plné spokojenosti. - Činnost Ovocnické jednoty byla zastavena. Někteří její členové přistupují za členy našich místních odboček a stávají se dobrými pomocníky našich instruktorů. Velikou posilou instruktorského sboru oblasti se tak postupně stali př. prof. Slavík, Herink, Kovanda, Císař, Toník Vejvoda, rostlinolékař Vaňura, na Jaroměřsku Hrouda a jiní.

S ústředím v Praze začínáme být tak trochu - jak se lidově říká - „na štíru". Změnami v ústředí, o nichž bude psáno později, zavládl tam jiný kurs a začínají nám příliš mnoho mluvit do naší práce na Hradecku - přes to, že se od nás dříve učili jak se to má dělat. Je tu také zřejmá snaha přesvědčit nás, že se v budoucnu bude muset usměrnit působnost naší oblastní organisace do hranic nově utvořeného Hradeckého kraje. My tím ztratíme při nejmenším velmi agilní místní odbočku v Albrechticích nad Orlicí, kterou jsme sami založili a která k nám do Hradce má velmi dobré spojení vlakem - a kdožví jakou zanedbanou odbočku získáme. - Jedna záslužná a velmi prospěšná věc se však ústředí povedla. Ve spolupráci s ministerstvem zemědělství a hlavně na jeho náklad se 7. XI. zahajoval první běh školení ovocnářských instruktorů v Kouřimi. Z našeho kraje byli v 1. běhu zařazeni Bedřich Mertlík, zahradník z Trutnova, Václav Říha, důchodce z Trutnova, Josef Šulc, zahradník ze Starých Buků, Kuttnar Václav, ovocnář z Hradce Králové,

Jan Voudrák, okresní inspektor ovocn. z Nového Bydžova, Josef Herink z Hradce Králové, Václav Kovanda z Hradce Králové, Bohuslav Matějka z Božanova (okres Broumov), Bedřich Česenek ze Studnice (okres Náchod), Jaromír Matěna z Velkého Dřevíče u Hronova a odborný instruktor Oblastní jednoty zahrádkářů Josef Kuřátko z Malšovic. Celkem 11 účastníků z našeho Hradeckého kraje z úhrnného počtu 37 kursistů 1. běhu školení – což je jistě čestné zastoupení. Školení trvalo celý týden a přednášeli tam většinou zkušení odborníci. Po nás nastupovali hned další a mělo tak být proškoleno během roku 1950 přibližně 4.000 odborných ovocnářských instruktorů.

Z dění v samotné obci Malšovicích slušší zaznamenat mnohé další počiny a akce, směřující k zlepšení životního prostředí. Některé z nich byly dělány čistě brigádnicky, některé zčásti brigádnicky a na všech se podíleli nejen obětaví občané, ale z valné části i naši zahrádkáři. Dne 28. března byly vykáceny všechny lípy od transformátoru až k Hejcmanovu hostinci. Uvážíme-li, že je to 1 km dorostlého stromořadí, je to za jediný den úctyhodný výkon. I když si brigádníci mohli zdarma odvézt dřevo z poražených stromů, což bylo dobrou pobídkou, jistě si dobře představíme, že pracovníků nemohlo být málo a že pracovali opravdu pilně. Bylo to nakonec velmi správné vzhledem k frekvenci na této silnici. Lípy vadily elektrickému vedení a konečně také nerovnoměrně rozdělovaly tuto živou a poměrně širokou ulici na nedostačující a úzkou vozovku a na příliš, až zbytečně široký a zahálející chodník. V létě byla pak silnice (loni válcovaná) v celém tomto úseku asfaltována. Byl zaveden odvoz popela z domácností za poplatek 10'– Kčs z místnosti. První odvoz uskutečněn 30. června. Problémem popela jsme se často zabývali v našich zahrádkářských schůzích. Mnoho našich členů si stěžovalo, že po ránu jsou všude v sebemenších prolákli-nách i na upravených tvrdých vozovkách vysypány hromádky popela. Ti, kdo ho tam sypou, si neuvědomují, že za suchého počasí rychlá vozidla popel zvíří a vrací jim ho v nepříjemné formě prachu zpět. – V létě se začalo se stavbou mostu k Slezskému Předměstí, který bude mít pro Malšovice jistě velký význam. Kanalisace sice pomalu, ale jistě pokračuje; buduje se brigádnicky. 2. září hrálo poprvé kino „Máj" v hostinci „U Zezuláků".

Místní odbočka jednoty zahrádkářů v Malšovicích zhodnotila svou celoroční činnost na X. řádné valné hromadě, konané dne 19. února 1950 v hostinci „U Hejcmanů" za účasti 92 přítomných, včetně hostů z Nového Hradce Králové a Slezského Předměstí. Při zahájení uctěna památka zemřelých členů – př. Coufala a zakládajícího člena odbočky přítele Josefa Lněničky. Zpráva jednatele: 12 pracovních schůzí s přednáškami, 2 prak-

tické kursy v zahradách, 1 exkurse, proveden hromadný postřik v předjaří. Pokladník: Příjem během roku 20.294·10 Kčs, vydání 17.456·- Kčs. Hospodář: Stříkačka půjčena 21X, rozděleno 200 q karbolinea, hnojiva, rašelina; objednána nová trakařová stříkačka. Knihovník: Po vyřazení některých brožurek a doplnění knihovny je 53 knih v ceně 3.790·- Kčs. Předseda uzavřel zprávy konstatováním, že odbočka lépe pracovala dříve, kdy měla mnohem méně členů než dnes, kdy jich má přes 200. Ochabuje zájem o odborné vzdělávání, o čemž svědčí nejen slabá účast na schůzích a přednáškách, ale i zájem o hodnotné knihy v naší knihovně; vždyť knihovník hlásil jen 15 výpůjček za celý rok! ~ Pro další funkční období zvoleni: předseda Josef Kuřátko, místopředsedové Václav Solar, Bohuslav Šrám, jednatel Josef Roll, pokladník Václav Káš, revisoři Josef Mikeš, Josef Janeček, hospodář Václav Voříšek, knihovník František Církva, zapisovatel Václav Medek ~ členové výboru: Ant. Vitek, Jar. Brouček, Vrat. Mojžíš, Jos. Neckař, Jos. Urákota, Mir. Pitaš, Fr. Šindler, Jar. Šípal, Ed. Zeman. Určeno 14 důvěrníků; jejich obvody a funkce budou určeny v příští schůzi. Následovala přednáška předsedy ~ Mechanické a chemické ošetření ovocných dřevin v předjaří. Řešena otázka všeobecného postřiku: a) členové si provedou sami, b) u nečlenů provedou naše postřikové čety. Tradiční tombolou, kterou obětavě ~ avšak s velkými obtížemi zajistil př. Ed. Zeman, byla zdařilá výroční schůze zakončena.

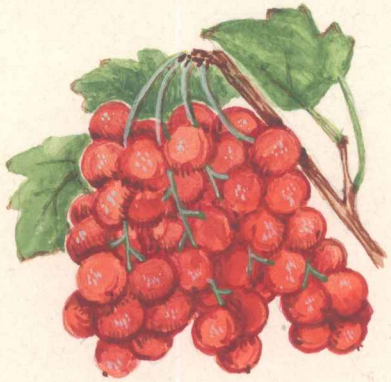

Plod za plodem, jak dozrál čas,
se pouští stromu v lehkém vánku.
To zahradních snad hodin hlas
jde rušit trávu v jejím spánku.

Je poledne už, prostři se!
Též kosí mládě na zdi píská.
Ovoce čeká na míse
na velké hody. V dálce blýská.

Josef Hora: Zrání.

Rok 1950

Odbočka Jednoty zahrádkářů v Malšovicích pokračuje i v roce 1950 zdárně ve své činnosti. Výbor se snaží pro členy obstarat z pěstitelských potřeb vše, co je v jeho možnostech, nezatěžuje členy ve schůzích zbytečně organisačními záležitostmi a snaží se je – pokud je to možné – vyřešit sám. Velká většina času je ve schůzích věnována odborné výchově členů a o to obětavě pečuje předseda. Dlouholetá činnost místní odbočky nese už také své ovoce; pokročilejší členové hojně diskutují k přednášeným tématům, vyměňují si názory a zkušenosti, a tak se naše schůze stávají opravdu kamarádskými a přátelskými besedami, na které se všichni těší. že někdy přišly na přetřes i veselé příhody ze zahrádkářského života a že jsme se všichni srdečně zasmáli – netřeba připomínat. Často jsme si vzpomněli na dotaz přítelkyně K., který vznesla v jedné schůzi na předsedu: „Jak mnoho má při podzimním obrývání pohnojit stromy semenem lupiny," které jsme pro členy obstarali k výsevu na jaro pro zelené hnojení. Mnohokrát připomínali členové př. S., aby nezapomněl přihnojit jahody; on totiž měl v jednom roce, kdy jsme dostali v akci boje proti krvavé mšici větší množství kainitu, vysázenu pěknou tabuli jahod u domku ve své zahradě. Aby docílil rekordní sklizeň a dal nám ostatním ve výnosu – jak se říká „flek", dal jim na podzim tolik kainitu, že neměl zjara na záhoně jediný zelený lísteček. Že jsme vskutku v naší odbočce žili jako jedna rodina, o tom svědčí také to, že se př. S. se svým nezdarem ve schůzi vytasil. Předseda mu poradil, ať tam dá brambory; daly rekordní sklizeň, ale – jahody mají přece jen jinou chuť! – Kainit napáchal našim členům více nepříjemností. V akci boje proti krvavé mšici jsme ho používali k sypání kolem krčků jabloní na podzim, poněvadž se v našich lehkých půdách krvavá mšice stahuje na kořenový uzel k přezimování. Užívali jsme ho ovšem také k hnojení ovocných stromů, poně-

vadž je známo, že stromy dobře draslem hnojené mšice tolik nenapadají. Někteří také stříkali stromy v době bezlisté 20% roztokem kainitu. Přes všechna varování předsedy, že kainit hnojí 3 roky, že se nesmí hnojit každoročně, že se nesmí stříkat příliš silnými roztoky, jinak dojde k spálení pupenů, že se ke krčkům stromů nesmějí sypat celé hromady kainitu.~hlavně ne u mladších zákrsků, nadělali si někteří členové značně škody s kainitem. Tak př. R. udělal z kainitu kolem krčku svých mladších zákrsků v jednom podzimu tak mohutné „límečky", že jim natolik popálil kůru na krčku a kořenový uzel, že některé na jaře vůbec nevyrašily a některé se dlouhou dobu z poškození zotavovaly. Než to všechno - i když to bylo velmi nepříjemné pro potrefené členy ~ už přeboleło a bylo na zahrádkách vyrovnáno; vzpomínalo se na to už jen jako na výstřelky přílišné péče a stalo se to pouhým zdrojem obveselení. Průměrná účast na schůzích a podnicích odbočky se oproti minulému roku podstatně zlepšila a pohybovala se kolem 30 návštěvníků. Schůze měly podle jednotlivých měsíců následující organisační a odbornou náplň: Leden: Jednatel oznamuje, že příspěvky pro r. 1950 budou 60'~Kčs a časopis zahrádkářů bude na lepším papíře. Směrný plán dodávek pro Hradecký kraj byl podepsán; i s námi sepsána smlouva, že podle možností dodáme ovoce a zeleninu. Pokladna: vklady 10.611'-Kčs, hotovost 5.466'-Kčs, celkem 16.077-Kčs. Pro předjarní postřik ustaveny 2 postřikové čety. Do schůzí jedn. svazu čes. zemědělců delegován př. Al. Uhlíř. Jednatel vyzve ČSM k spolupráci. Valná hromada bude 19. II. V odborném citoval předseda přednášku z kursu v Kouřimi „Otázka krajových sort"; doporučil poměr odrůd podle zrání: 2 letní, 3 podzimní, 5 zimních, 10 stromů nejtrvanlivějších odrůd. ~ Únor: Př. Brzek věnuje odbočce ruský originál knihy „Mičurin ~ 60 let jeho práce." Předseda sděluje, že se zúčastnil zasedání redakční rady časopisu „Přítel zahrad", jejímž je členem. V odborném dokončil přednášku „Otázka krajových sort" a vyzvedl význam předjarního mechanického a chemického ošetření ovocných dřevin. ~ Březen: Jednatel byl na schůzi ústředí a podává zprávu o jejím průběhu. Postřikovým četám dány instrukce. Každý náš člen má vypěstovat aspoň 10 sazenic slunečnice; semeno dodá jednatel. Př. Čermák promítl barevné diapositivy ze své zahrady. Předseda podrobně promluvil o přeroubování zdravých nevyhovujících stromů. Roubujme trvanlivé odrůdy, podzimních máme nadbytek. Seříznutí předem je bezvýznamné, prosvětlení výborné. U větších stromů šetřme obrost pod místem roubování a pamatujme na odkloněnější tažné větve. Přeroubovávejme najednou, rouby lépe rostou. Důležitá je jakost vosku. ~ Duben: Náš místopředseda Boh. Šrám pomáhá v instruktorské práci pro oblast a vedl kurs řezu v Kyšperku. Brigáda z členů naší odbočky provedla průklest na obecních švestkách v ulicích, na pastvišti a na hrázi rybníka. Pokladna: vklady 14.790'70 Kčs, hotovost 8.450'20 Kčs, celkem 23.240'90 Kčs. V odbor-

ném seznámil předseda Kuřátko přítomné s obsahem přednášky dr. Starého „Škodliví činitelé" ze školení v Kouřimi. ~ Květen: Jednotný národní výbor žádá, abychom se ujali býv. Čechovy zahrady; provedeme tam brigádně postřik proti červivosti a letní řez. Máme dvě nové trakařové stříkačky. Předseda sděluje, že byl opět na schůzi redakční rady ústředního časopisu v Praze. V odborném podrobně pohovořil o hospodárném využití rychle rozpustných a rychle účinkujících hnojiv; doporučil dávat slabší dávky a častěji vzhledem k velké propustnosti našich půd, na př. draselnou sůl a superfosfát po 1 kg na ar v 3-4nedělních lhůtách. Ještě je možno roubovat za kůru, máme-li dobré rouby. ~ Červen: Předseda oznamuje, že se 15. května zúčastnil instruktáže uspořádané ústředím v Praze a podává z ní obsáhlý a poučný referát: Máme navázat těsný styk s lidovou správou. Odborné instruktáže a přednášky dělejme pro širokou veřejnost, tedy nejen pro členy. Pěstujme ve větší míře černý rybíz! Docent dr. Ctibor Blattný přednášel na instruktáži o ochraně ovocných stromů v době vegetace; na přímý dotaz našeho předsedy – jak nejúčinněji bojovat proti obaleči ~ odpověděl: U vás na Hradecku první postřik (1% Arsulmag nebo Arsokol + 0·5-1% Sulikol) kolem 25. V., druhý asi v půli června, třetí začátkem července, čtvrtý na konci července. Udělat jen jeden postřik, je skoro bez významu, dva postříky už někdy postačí, kdo u zimních odrůd stříká dál, ten také klidí. Ale pozor! Na Hradecku ovocnaříte od 230 až přes 700 m nad mořem a v těchto výškách pod Krkonošemi se může obaleč opozdit s letem až 28 dnů. Na to musíš ve svých přednáškách v různých nadmořských výškách pamatovat! Hrušky a švestky nepotřebují postřiky proti obaleči, postačí jen sirné proti listovým chorobám. Př. Polický ve své přednášce o řezu doporučuje řezat větší partie korun v létě jen u třešní a jemnějších peckovic. Na závěr červnové schůze promítnuty diapositivy. ~ Červenec: Jednatel seznamuje členy s organisací sběru ovoce a zeleniny: 1. do konsumu, 2. do Pramene, 3. do dětských jeslí, 4. do závodních kuchyní. „Přítel zahrad" bude zastaven. Desítkáře a jejich obvody určí př. Roll. V odborném konstatuje př. Kuřátko, že výskyt drtníka byl letos slabší, zato přibývá hrabošů; v boji proti nim pomáhají lasičky. Dr. Pika přednesl poznatky o vlivu postřiků DDT na lidský organismus a nabádá k velké opatrnosti. ~ Srpen: Kdo odevzdá ovoce a zeleninu, dostane další hnojivo ze zvláštního přídělu. Dodávky do konsumu jsou značné. Pokladna: vklady 9.790'70 Kčs, hotovost 5.366'20 Kčs, celkem 15.156'90 Kčs. Rolnické družstvo nás zve ke spolupráci na výstavě ovoce; slíbíme za Malšovice exposici 20 misek ovoce a dvě skříňky se škůdci a chorobami, které sestavil předseda. V odborném upozornil předseda, že je vhodná doba k očkování a abychom množili hlavně trvanlivé odrůdy. Hraboši se nebezpečně množí a okusují kořeny ovocných stromů

i teď v létě; ničme je všemi prostředky a hlavně na zimu je třeba naklást otrávené nástrahy. Nástrahy nepřipravujme holýma rukama, lidský pach na nástrahách hraboše odpuzuje. ~ Září: Kdo má zaplacený příspěvek, dostane „Rádce zahrádkářů", který se stává jediným zahrádkářským časopisem. Na ústředí v Praze bude tlumočena nespokojenost s distribucí ovoce, s organisací výkupu a s výsevem slunečnic (špatné semeno). Bude žádáno zlevnění postřikových látek. Výstava ovoce bude v sokolovně v Hradci Králové II. V odborném promluvil předseda podrobně o přípravách k podzimní výsadbě, doporučil vysazovat hlavně trvanlivé odrůdy, z podzimních James Grieve a Wealthy a vyzvedl cenné vlastnosti Domácí švestky. ~ Říjen: Jednatel podal zprávu o výstavě ovoce v Hradci Králové; od nás bylo 36 misek ovoce a 2 skříňky se škůdci. Vystavené ovoce bylo darováno zdejší školce dětem. Od 1. 1. 1951 bude členský příspěvek oddělen od distribuce časopisu; „Rádce si musí členové předplatit zvlášť." Na výsadbu švestek v ulicích se přihlásilo 19 brigádníků. Podle směrnic ústředí k vypracování plánu činnosti odbočky na příští rok volíme z 12 bodů prozatím následujících sedm: 1. Zahrádkáři na pomoc JZD. 2. Na pomoc pionýrům. 3. Školení zahrádkářů. 4. Ošetřování ovocných výsadeb. 5. Přestavba ovocnářství. 6. Propagace vhodných druhů a odrůd. 7. Příspění k zásobování ovocem a zeleninou. Hned také rozhodnuto, že jednatel nabídne dopisem naši pomoc a radu v ovocnářství JZD v Roudničce. Rovněž převezmeme patronát nad mičurinci pionýrské organisace zdejší školy. Poněvadž se mnozí členové dotazovali jaké stromky mají vysazovat teď na podzim, nezbylo předsedovi, než promluvit o nejvhodnějších sortách pro malšovické podmínky. ~ Listopad: Předseda se zúčastnil 22. X. konference ovocnářů Čech a Moravy v Praze. Desítkáři provedou sběr slunečnicového semene od členů. Schválen plán činnosti odbočky na r. 1951 a za splnění jednotlivých bodů pověřeni zodpovědností členové: 1. Pomoc JZD Roudnička ~ Roll. 2. Pomoc ČSM ~ Roll. 3. Pomoc pionýrům ~ Solar. 4. Pomoc ROH ~ členové budou spolupracovat na závodech. 5. Školení ~ Kuřátko, Šrám, Roll. 6. Slunečnice, pozemek ~ Uhlíř. 7. Hromadný postřik stromů ~ Sluga, Václavek. 8. Přeroubování letních odrůd ~ Šrám. 9. Švestky pro výsadbu v obci ~ Šipal. 10. Ovoce dětem mateřské školky ~ výbor odbočky. Bude-li úroda, uspořádání výstavy ~ Kuřátko. V odborném pohovořil předseda o podzimních pracích v zahradě: Sebrat shnilé a zaschlé plody, vyhrabat všechno spadlé listí, zkompostovat s fekáliemi. V drnu obrýt tak velké mísy, kam sahá koruna. Hnojíme-li mrvou, nedávat současně vápno. Kde je krvavá mšice, zasypat krčky stromů tabákovým prachem. Zintensivnit boj proti hrabošům. Všechny obdělávané plochy na zimu zrýt na hrubou hroudu, aby půda řádně promrzla a provzdušila. ~ Prosinec: Švestky pro výsadbu v ulicích nedošly. Pokladna: Zisk z jarního postřiku je 1.461·- Kčs.

Předseda provedl instruktáž mičurinskému kroužku pionýrů ve zdejší škole; poněvadž je tam třeba docházet pravidelně každý týden a jemu to zaměstnání nedovoluje, vybízí členy k pomoci. Přihlásili se př. Roll, Šrám, V. Lněnička k instruktáži jednou v měsíci. Bude pozván též př. Formánek, zahradník. Hospodář oznámil, že bylo sebráno 42'42 kg čisté váhy slunečnicového semene; bude odevzdáno semenářství. V odborném referoval předseda o uskladňování ovoce, podle přednášky z konference ovocnářů. ~ Kromě přednášek a besed na členských schůzích bylo pečováno o odborný růst členů instruktážemi v zahradách, prováděny ukázky zimního a letního řezu, též i při brigádách na švestkách v ulicích, ukázky roubování, očkování a správně prováděného postřiku. Díky této péči o odbornou výchovu členů vyrostli nám už v odbočce zdatní ovocnáři a dokonce instruktoři krajského formátu, vynikající jahodáři, pěstitelé zeleniny a květin atd. Zajímavý a zvláštní obor si oblíbil náš člen, př. Eda Kindl. Už jako svobodný mladík, dávno před ustavením naší odbočky (někdy kolem r. 1930) začal s pěstěním kaktusů. Nejdříve v pařeništi, asi v r. 1934 už ve skleníku a když si v roce 1947 postavil vlastní domek, samozřejmě v krátkosti zbudoval též prostorný skleník s vytápěním. Sbírka kaktusů totiž rostla nejen vývojem jednotlivých rostlin, ale i počtem kusů a odrůd. Př. Ed. Kindl je v kaktusářství vynikajícím odborníkem. Nejenže dovede jednotlivým i vzácným a choulostivým rostlinám vyhovět a dát jim vše, co potřebují, ale umí kaktusy roubovat a vytvářet tak bizarní a skvělé exempláře. Zabývá se také záměrným křížením a pěstováním zcela nových odrůd ze semene. Ročně vypěstuje tisíce nových semenáčků, pečlivě se s nimi piplá, aby z nich získal ještě krásnější a zajímavější jedince. Jeho domek je hezky daleko od ulice, skrytý v ovocné zahradě. Nejbližší okolí domku si př. Kindl přerozkošně upravil; růžový záhon nenásilně přechází ve skalku s bazénkem a ve skalce jsou zastoupeni i jeho miláčci ~ kaktusy. Do celkového rámce je také vhodně včleněn skleník a ani přechod do užitkové části zahrady není příliš násilný.

Malá ukázka z rozsáhlé sbírky kaktusů našeho člena př. Eduarda Kindla.

Pro všechnu tu krásu, kterou zde vykouzlil, pořádáme k němu časté exkurse. Nikdo z kolemjdoucích po ulici k lesu netuší, co krásy skrývá jeho nenápadná zahrádka!

Počasí nám v r. 1950 vcelku přálo. Údobí květu proběhlo sice za trvale chladného počasí a u peckovic a hrušní i za deště. Včely téměř nelétaly a které se odvážily ven, ztuhly a většinou se do úlů nevrátily. Tím bylo opylování ztíženo a přes bohaté květenství se zdálo, že bude slabá úroda. U peckovic se podobala menší sklizeň. Pozdější velmi příznivé počasí mělo blahodárný vliv na vývoj plodů, takže byly povšechně větší a tím váhové výnosy stouply. Proto lze hodnotit úrodu peckovic jako bohatou a úrodu jadernatin jako téměř průměrnou. Z chorob řádila silně strupovitost vzhledem k častým deštům a hlavně v prvých červencových dnech silně napadla listy Wagenerova, Sudetské i dalších odrůd.

Oblastní jednota zahrádkářů při jednotném svazu českých zemědělců v Hradci Králové se má během roku přeměnit na krajskou pobočku jednoty zahrádkářů v Hradci Králové. Připravovanou změnou názvu- ani očekávanými menšími územními změnami pro působnost příští krajské pobočky se vcelku nic nezměnilo v práci dosavadní oblasti.~ Ve vedení byli dosud staří osvědčení funkcionáři, kteří znali potřeby místních odboček a pomáhali všude, kde toho bylo třeba. Činnost byla zdárně zahájena schůzí zástupců místních odboček 15. ledna a i této příležitosti bylo plně využito k doškolování po odborné stránce. V prvých měsících roku navštívili činovníci oblasti hodně místních odboček u příležitosti konání výročních valných hromad. Odborný instruktor oblasti př. Kuřátko proslovil bezpočet odborných přednášek v blízkých i vzdálenějších místních odbočkách a velmi dobře mu na tomto poli působnosti začíná pomáhat také př. Bohuslav Šrám z Malšovic, který provedl na jaře kurs řezu v Kyšperku a v červenci ukázku letního řezu na Slezském Předměstí. Této práce se chápou už další pomocníci, jako př. Mácha z Plotišť, Králíček z Praž. Předměstí, Řehák a Smola z Dobrušky a jiní. V únoru se předseda oblasti př. Roll zúčastnil schůze ústředí v Praze a během prvé poloviny roku byl i instruktor oblasti několikrát na schůzi redakční rady našeho odborného časopisu v Praze jako její člen. V únoru byla odb. instruktorem oblasti založena nová místní odbočka v Trutnově, další to místní odbočka v sídle nového okresu. Mnohé místní odbočky uspořádaly v podzimní době výstavy ovoce; velmi pěkně ovoce vystavovali členové místní odbočky Nový Hradec Králové a už samotné celkové řešení jejich výstavy mělo svůj osobitý ráz, i když místnost pro výstavu v Dělnickém domě nebyla nejvhodnější. Pěknou výstavu ovoce uskutečnila místní odbočka v Kyšperku, uvážíme-li, že pracuje už téměř v horském prostředí Orlických hor. Přátelům v

odb. Kyšperku jsme na jejich výstavu zapůjčili naše skříňky s chorobami a škůdci ovocných stromů. Zvlášť krásné ovoce vystavovali členové místní odbočky ve Svobodných Dvorech; mají u nich velmi příznivé půdní i pěstitelské podmínky. – Ze stručného výkazu činnosti Oblastní Jednoty zahrádkářů za prvé tři čtvrti roku je vidět, že činnost byla všestranná a bohatá a že se zdárně vyvíjela k spokojenosti všech a z valné části i v duchu doby společenského

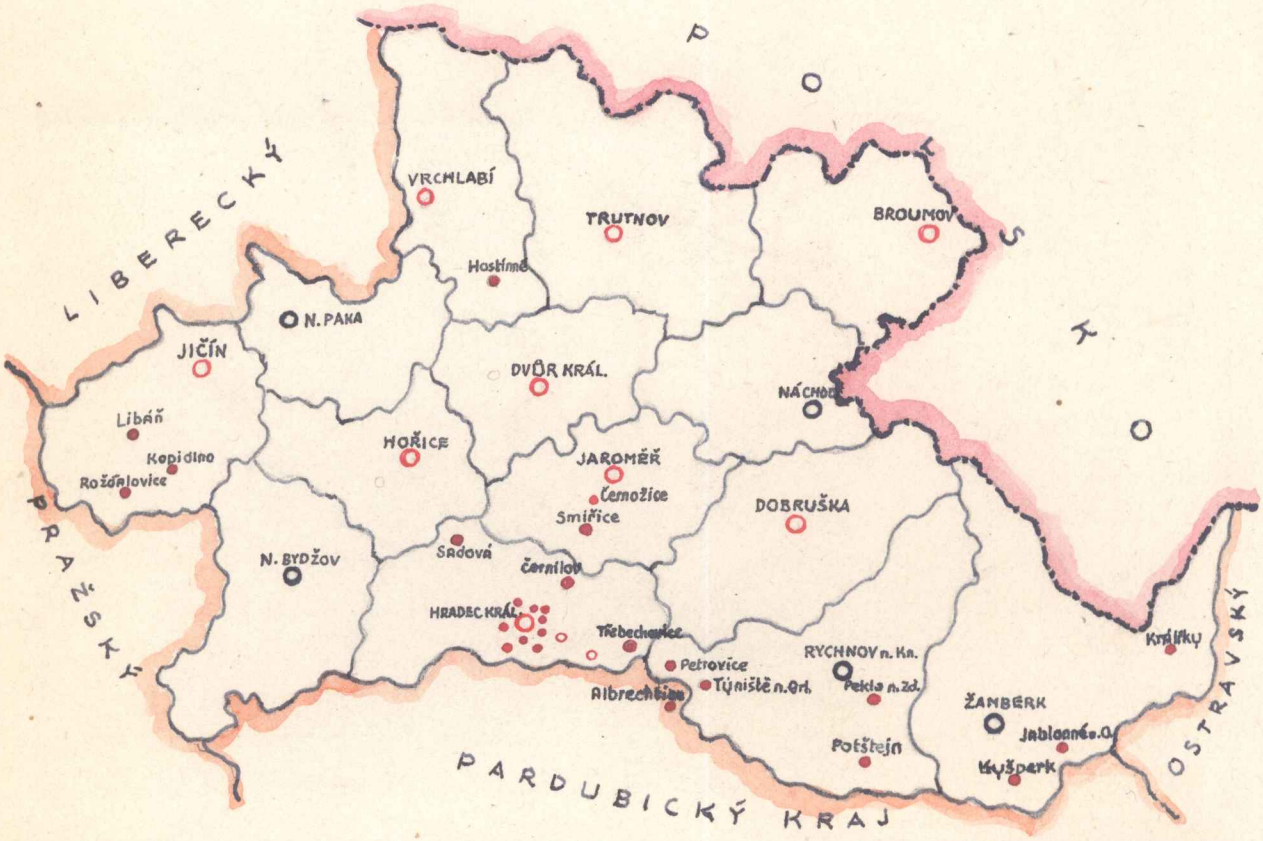

Hradecký kraj se dělil na 14 okresů. V pořadí krajů obdržel úřední čís. 7.

○ = sídlo okresu, kde dosud nebyla místní odbočka Jednoty zahrádkářů. ◎ = sídlo okresu s místní odbočkou JZ.

● = místní odbočky JZ v okresech.

○ = odbočky, které brzy zanikly.

vývoje. Učili jsme funkcionáře místních odboček plánovat činnost organisací a zaměřovat ji též na veřejně prospěšné akce, vychovávat nového, socialistického člověka. Můžeme bez nadsázky říci, že se nám i v tom směru práce dařila – dík veliké oblíbenosti vedoucích oblastních činovníků. Schůze Oblastní Jednoty zahrádkářů se ale v důsledku přeměny oblasti na Krajskou pobočku Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové stávaly stále rušnějšími a bouřlivějšími. Nedalo se však proti tomu nic dělat, i když jsme tím ztratili velmi čilou odbočku Albrechtice n. Orl., kterou založil př. Kuřátko a která připadla Pardubickému kraji; dále z naší sféry vypadla odbočka Semily, založená př. Rollem, která se octla v Libereckém kraji. Za to

nám byly přiděleny tři odbočky na jičínském okrese, z nichž jsme nikdy ~ ani později ~ mnoho radosti neměli. Byly to odbočky Kopidlno, Libáň, Rožďalovice. Největší nespokojenost na schůzích oblasti projevovali zástupci místních odboček nad změnami, které v poslední době nastaly v ústředí v Praze. Předsedou ústředí se stal př. Josef Zadrobílek z Praž. Předměstí a k osvětlení důvodů nespokojenosti je nutno vrátit se několik let zpět.

Krátce po ustavení Královéhradeckého obvodu zahrádkářů měl v něm př. Zadrobílek jako organisátor rozhodující slovo. Jako pěstitel kožešinových zvířat rozděloval také příděly krmiv našim chovatelům už v roce 1940, tedy v nejtěžších dobách pro náš národ ~ za nacistické okupace. Měly v tom být jakési partyky, prodávalo se také nečlenům, a tak po příchodu zástupců místní odbočky Malšovice do obvodu, kteří o jeho ne vždy správné činnosti věděli, byl př. Zadrobílek zatlačen do pozadí; manipulace s krmivy mu ale ~ bohužel ~ byla ponechána. Tak samozřejmě vznikl ne zrovna přátelský poměr mezi předsedou obvodu př. Rollem z Malšovic a př. Zadrobílkem. Léta míjela, přišla léta svobody, př. Zadrobílek zmizel ze zahrádkářského dění. Měl pravděpodobně jiné, lepší ambice na kariéru, než mohli poskytnout zahrádkáři. Až v roce 1949 se náhle objevil na scéně jako předseda ústředí. Jak se to mohlo stát, když tam na schůze jezdil př. Roll, těžko vysvětlit. Nesporné však je, že se ve schůzích ústředí př. Roll jako předseda Oblastní Jednoty zahrádkářů stal př. Zadrobílkovi jako předsedovi ústředí velmi nepohodlným spolupracovníkem, že mu asi příliš často připomínal ~ třeba jen pouhou přítomností ~ jeho dřívější činnost. Proto se předseda ústředí rozhodl zbavit se př. Rolla za každou cenu a jedinou cestou k tomu bylo odstranit ho z funkce předsedy oblasti. Zástupci místních odboček na oblastní schůzi v Hradci proti tomu bouřili, uváděli případy partyk př. Zadrobílka, na příklad předseda místní odbočky v Hostinném př. Vanický, př. Vr. Mojžíš z Malšovic a další. Byli vyzváni, aby dali výboru oblasti materiál proti Zadrobílkovi písemně, na jehož podkladě by mohla oblast proti němu vystoupit. Nedošlo však ani řádečku, př. Zadrobílek zůstal předsedou ústředí a připravil rozhodující úder proti předsedovi oblasti př. Rollovi. Sám zůstal ovšem v pozadí a jako vykonavatele určil chudáka Václava Anděla. Tak jednoho krásného zářijového dne objevil se na zahradě př. Kuřátka v Malšovicích př. Anděl z ústředí a přešel ihned k věci: „Příteli Kuřátko, Roll musí na funkci krajského předsedy resignovat; posílá mě předseda ústředí s. Zadrobílek, abych to zařídil." Mezi jiným prozradil jakých prostřed-

ků bude proti němu použito, nepodá-li resignaci. Z toho, co mělo být proti př. Rollovi použito (bylo to tak závažného rázu, že to nelze citovat), viděl př. Kuřátko jasně, že př. Roll funkci krajského předsedy skutečně složí. Proto př. Andělovi pohotově odpověděl: „Př. Roll bydlí tamhle, jděte si funkci popravčího vykonat laskavě sám!"

Resignace př. Rolla na funkci předsedy kraje zapůsobila jako bomba, neboť solidárně s ním složil také funkci jednatel př. Konopáč. Přemlouvali k vzdání se funkce i krajského instruktora př. Kuřátko. Ten ale správně vycítil, že neuváženým zásahem ústředí a už dosavadními událostmi dostalo zahrádkářské hnutí na Hradecku smrtelnou ránu a bylo mu líto nechat na pospas osudu to, co bylo řadu let pracně budováno. Proto funkci nesložil, předsevzal si však, že ani v nejmenším nepřispěje a nepomůže k ustavení nového krajského výboru; když to dovedlo ústředí tak lehkovážně rozbourat, ať si to zase samo slepí! Této zásadě zůstal neoblomně věren, a tak muselo ústředí samo svolat zástupce místních odboček na schůzi krajské pobočky na den 15. října za účelem volby nového krajského výboru. Sešli se zástupci 14 místních odboček a přes to, že ústředí vyslalo na tuto schůzi své dva nejschopnější zástupce, ke zvolení nového předsedy a výboru nedošlo, zástupci ústředí museli vyslechnout mnoho peprných replik a odejet s nepořízenou. Nastávala doba bezvládí, ve které velmi utrpěl růst a vývoj zahrádkářského hnutí na Hradecku. Krajský instruktor př. Kuřátko se v této době poctivě snažil udržet při životě aspoň to, co bylo už vybudováno, snažil se také soustředit od místních odboček hlášení o činnosti pro ústředí a možno říci, že se mu i to po mnoha urgencích podařilo seskupit od 22 místních odboček z celkového počtu něco přes 30 odboček v kraji. V odborné práci mu velmi platně přednáškami pomáhali instruktoři bývalé Ovocnické jednoty, kteří přistupovali za členy našich místních odboček. ~ Organisační stránka však silně vázla ~ k velké nelibosti ústředí.

Jak bylo už dříve řečeno, vývojem k socializaci vesnice ukázala se existence Ovocnické jednoty, sdružující ovocnařící rolníky, bezpředmětnou a proto byla Ovoc. jednota v r. 1949 zrušena. Její záslužná činnost, zaměřená k rozvoji ovocnářství, navazovala na působnost velkého počtu dřívějších ovocnářských organisací do daleké minulosti a zaslouží si, aby zde byla historie ovocnářského hnutí aspoň stručně zaznamenána.

Už císařovnou Marií Terezií byla založena „Společnost ku zvelebování hospodářství a svobodného umění v království Českém," která svou zpočátku nevalnou činnost zahájila 1. ledna 1770. Společnost neměla dostatek prostředků k plnění svého poslání, ani k častějšímu vydá-

vání poučných spisků pro zemědělce – tehdy ještě nevolníky zatížené robotou. Spisy byly vydávány jen v němčině a mezi českými sedláky nebyl o ně zájem. Císař Josef II. změnil v r. 1788 název organisace na „C. k. vlastenecko-hospodářská společnost pro království české." Při ní založen r. 1829 „Štěpařský spolek", jehož vedení ovlivňoval ponejvíc děkan Matěj Rössler z Poděbrad. Později změněn název na „Štěpařskou společnost" a po r. 1835 na „Sadařskou jednotu v království Českém." Kromě uvedených existovalo několik spolků dalších. C. k. vlastenecko-hospodářská společnost koupila v r. 1854 dům č. 799-II na Václavském náměstí v Praze, který později převzala Zemědělská rada, po ní Jednotný svaz českých zemědělců. Tam měla také své sídlo jednota zahrádkářů a od r. 1957 i Čs. svaz zahrádkářů, než přešel do vlastního domu v Praze I, Jilská 24. Společnost byla 27. března 1872 rozpuštěna a již r. 1873 vypracovány nové stanovy „zemědělské rady", která je organizována jako spolek. Roku 1883 jednáno o převzetí zemědělské rady do zemské správy, neboť správní výdaje hradil stát. V lednu roku 1890 v důsledku punktací na podnět ministerského předsedy Taaffeho mezi Čechy a Němci rozdělena jazykově na odbor český a německý – a zemský sněm království Českého rozdělení uzákonil 20. března 1891. Od té doby je institucí veřejnoprávní, zemským ústavem se sídlem v Praze s odbory českým a německým a se sborem pro společné záležitosti. Zemědělská rada spravovala Pomologický ústav v Troji, založený r. 1893. – Po zániku „C. k. vlastenecko-hospodářské společnosti" byl 19. září 1877 ustaven podle stanov schválených 10. srpna 1877 výnosem místodržitelství č. 43.117 „Obstbaumzuchtverein für das Königreich Böhmen" (podle úředních předpisů s německým názvem). V r. 1888 z něj vznikl „Ovocnický spolek pro království České," jehož bohatá činnost znamenala opravdový rozvoj ovocnářství v českých zemích a bývalém Rakousko-Uhersku. To je období plné práce našich vynikajících ovocnářů – Procheho, Blahy, Marušky, Říhy a mnohých dalších, období rozvoje okresních školek a zužitkovacích stanic ovoce při nich a práce našich průkopníků ovocnářství na venkově – okresních zahradníků a školkařů, období generace, která vytvořila naše nádherné ovocnářské dílo „Říhovo české ovoce". Začalo vycházet v sešitech v r. 1912; poněvadž by vycházelo tak příliš dlouho, bylo zásluhou tehdejšího předsedy „Ovocnického spolku pro král. České" Jeho Jasnosti JUDr. Bedřicha prince ze Schwarzenberka, statkáře Jaroslava Veselého, maj. velikých školek z Molitorova, a několika dalších příznivců vydáno v celku v r. 1915 – tiskem Grafické

Unie v Praze ~ v pěti dílech: Hrušky, Švestky a třešně, Jablka, Meruňky a broskve, Vinná réva. Šestý díl - Jablka II. ~ byl připraven Janem Říhou v Chlumci n. C. († v červenci 1922), ale vydán jeho spolupracovníkem Dr. Ing. Karlem Kamenickým až v r. 1926. Rozvoj našeho ovocnářství byl velmi podporován českým odborem Zemědělské rady v Praze. V našem kraji se o rozvoj ovocnářství nejvíce zasloužili vynikající okresní zahradníci: v Chlumci n. Cidl. Jan Říha, autor „Českého ovoce", Jan Doležal v N. Bydžově, Špaček v Jaroměři, Mikulášek v Kopidlně, Pastyřík ve Stračově, Preclík v N. Městě n. Met. Hlavním podporovatelem a průkopníkem ovocnářského pokroku byl inspektor ovocnictví a vinařství českého odboru zemědělské rady a současně jednatel Ovocnického spolku M. S. Jindř. Fořt.

Změnou stanov podle nových politických a hospodářských poměrů vznikla z býv. utrakvistického „Ovocnického spolku pro království České" v r. 1919 „Československá ovocnická společnost v Praze"; z ní zřízena opět změnou stanov podle spolkového zákona Republiky Československé „Československá jednota ovocnická," jejíž činnost spadá hlavně do období I. republiky a protektorátu. Stanovy ČsJO byly schváleny výnosem ministerstva vnitra č. 18.443/6 ai 1928 ze dne 3. dubna 1928 (intimát zemské správy politické v Praze ze dne 25. IV. 1928, č. 163.458 ai 1928-2/A-2651 ai 1928). ČsJO byla odborným sdružením občanů, jakož i korporací a obec. úřadů, zabývajících se ovocnictvím a zelinářstvím. Působila ke zvelebení ovocnářství, zelinářství, ochraně výroby, průmysl. zpracování ovoce a zeleniny, i obchodu v celé republice. Zakládala jen okresní odbočky (ve stanovách měla i místní, krajské a zemské), a pro jednotlivé úkoly speciální pracovní výbory, odbory, komise a komitéty. Pořádala sjezdy, schůze, zájezdy (i do ciziny), exkurze, výstavy a udílela odměny. Šířila odborné vědomosti přednáškami, kursy, rozhlasem, tiskem, vydávala odborné publikace a časopis Ovocnické rozhledy (od r. 1910), jehož majitelem, vydavatelem a redaktorem byl Ferdinand Macháček. V odbočkách organizovala odborné práce štěpařské, opatřování roubů, sádí a semen, stromků a pomůcek, hubení škůdců, zužitkování ovoce v zeměděl. podnicích i domácnostech. Podporovala rozvoj ovoc. průmyslu, napomáhala obchodu ovocem, pečovala o zřizování trhů, zakládala ovocnářská družstva (např. Kostelec n. O.), starala se o rozvoj obchodu ovocem a zeleninou na plodinových bursách a zdokonalení obchodních usancí. Propagovala konsum čerstvého ovoce i ovocných výrobků a zeleniny. Podávala úřadům a korporacím

odborná dobrozdání a posudky. Soustavně sledovala rozvoj ovocnictví v cizině a pečovala o vzájemné styky s tamními odbornými korporacemi. Podporovala a rozšiřovala výzkumnictví, řešící pěstování, obchod, uchování, průmyslové i domácí zpracování ovoce a zeleniny. zřizovala odborné knihovny, sbírky, arboreta, muzea a nabádala členstvo k sběratelství. ~ Náklady spojené s činností byly hrazeny z člen. příspěvků, z výnosu časopisů, publikací, podniků, dále subvencemi veřejných činitelů a z darů. Členský příspěvek byl 30·- Kč, po r. 1945 50·- Kčs; členové dostávali „Ovocnické rozhledy" zdarma. Členové byli: čestní, dopisující, zakládající, činní. ~ Činnost řídily: valná hromada, ústřední výbor (36 členů, z nichž bylo každoročně 12 po uplynutí 3letého funkčního období volbou měněno), výkonný výbor (12 členů), předsednictvo, předseda a další volení funkcionáři. Okresní odbočky zprostředkují styk ústředí s členstvem a vyvíjejí činnost ČsJO na území své působnosti. Stanovy okres. odboček byly upraveny podle úkolů a poslání v jednotlivých okresech. Hlavním úkolem odboček bylo získávat nové členy, pomáhat jim při zakládání nových a zlepšování dosavadních sadů a zejména podporovat činnost okresních pomologů a jiných ovocnářů ve veřejných službách. Mohly proto zřizovat pracovní čety z odborníků a provádět odborné práce ovocnářské za přiměřené poplatky, plynoucí do pokladen odboček. ~ ČsJO vydala na 40 odborných publikací, z nichž některé jsou dnes již vzácnými unikáty, které by mohly mít ještě knihovny okresních zahradníků; např. př. Jan Vondrák v Novém Bydžově ~ jako nástupce po okres. zahradníku a pomologovi Janu Doležalovi ~ má přebohatou knihovnu ČsJO a všechny ročníky Ovocnických rozhledů.

Historii odbočky ČsJO v Hradci Králové vcelku dobře vystihuje výtah ze zprávy jednatele V. Kovandy, přednesené na slavnostní schůzi 25letého trvání 20. dubna 1947 v „Rvionu" za přítomnosti inž. J. Opatrného z Prahy, předsedy ČsJO Václ. Kocha z Patřína a zástupců okolních okresů (Vondrák z Bydžova, Hrouda z Jaroměře, Kozel z Hořic, Vlček z Pardubic, Hlaváček z Rychnova n. Kn., Maršík z Náchoda, inž. Stodola z Opočna, Vít ze Dvora Králové n. L.); za JSČZ byl zde Josef Šobek. Z popudu ředitele Rolnické školy v Kuklenách sešlo se několik ovocnářských nadšenců dne 7. května 1922, aby připravili výbor „Okresního odboru Čs. ovocnické společnosti pro okres královéhradecký a nechanický." Počáteční stav členů byl 43, v r. 1947 465 členů ~ jako nejsilnější odbočka v ČSR. Nejvíce členů získáno v letech 1943-45. První výbor: Josef Procházka, říd. uč. z Bukoviny, předseda, Jan Rumr, rolník z Černilova, místopředseda, Čeněk Ježek, odb. uč. Rolu. školy z Kuklen, jednatel, Jan Smetana, rolník ze

Svob. Dvorů, a Jaroslav Koutník, statkář z Plačic, revisoři účtů; Josef Červinka, rolník ze Stěžer, Josef Matějka, rolník z Urbanic, Ludvík Růžička, zahradník ze Sadové (měl tvarovanou zahradu), Josef Ryba, rolník ze Mžan, Josef Koníček, statkář z Klenice, Frant. Pálpán, statkář z Roudnice, Josef Kadečka, rolník z Ruseku, Josef Pastýřík, zámecký a později okresní zahradník ze Stračova. ~ Předsedové odbočky: Jos. Procházka 1922-26, Jan Šumr, rolník z Černilova, do r. 1928, Čeněk Slavík, profesor obchodní akademie v Hradci Králové, od r. 1928 do 21. ledna 1949, kdy byla ČsJO zrušena. 20. dubna 1947 byl prof. Č. Slavík jmenován čestným předsedou. ~ Jednatelé: Čeněk Ježek, odb. učitel Rolnické školy v Kuklenách, do r. 1923, Josef Falta, rolník z Divce č. 7, do r. 1926, Jan Urban, prof. Rolnické školy v Kuklenách, do r. 1941, Václav Kovanda, odborný učitel z Hradce Král. III, od 1. 1. 1942 do 20. 1. 1949. Schůze odbočky konány nejprve v Rolnické škole v Kuklenách, do r. 1928 v host. „U Líšků" v Tomkově ulici, od prosince 1928 do r. 1931 v hotelu „Stodola" (později přejmenován na „Slovan") proti novému kostelu na Praž. Předměstí, nato opět v Roln. škole v Kuklenách a od r. 1931 až do zrušení odbočky v Matějákově hotelu „Avion". ~ Vynikající členové odbočky: Josef Procházka, říd. učitel v Ruseku, přednášel, psal do Ov. rozhledů, shánět rouby novinek, všestranně činný a obětavý organizátor; Josef Malina, říd. učitel v. v. v Plotištích n. L., agilní člen, přednášel, rouboval a hledal novinky; Arnošt Jedlička, říd. učitel z Opatovic n. L., majitel vzorné zahrady; Ludvík Růžička, zahradník v Sadové, měl stromy ztvarovány do vzorných umělých forem; Josef Klouček, rolník a obchodník ve Stěžírkách, měl vzornou ovocnou plantáž a švestkovnu z vlastních výpěstků, skvělou ovocnou komoru, dále menší jahodovou plantáž s nastýlkou, na kterou se jezdili dívat zájemci až z Moravy; Josef Janáček, generál v. v. v Hřibsku, vlastnil velikou zákrskovou plantáž nových odrůd, kam byly konány exkurse; Josef Herink, pomolog, výzkumník a šlechtitel, pěstitel tvarů, řečník a propagátor nových směrů domácích i z ciziny s doprovodem krásných a barevných diapositivů vlastní výroby; Čeněk Slavík, zkušený praktik z velkovýroby ovocnářské, dovedl vypěstovat v lehké půdě ~ v Malšovicích ~ nádherné Cornwalské hřebíčkové, dělal výborná vína, byl též včelařem a předsedou Včelař. spolku pro Hradec Král. a okolí, přednášel o včelách i ovocnářství; Václav Kovanda, obětavý organizátor, nadšený ovocnář, přednášel kromě odborného i o dějinách ovocnictví; Rostislav Souček, poštmistr ze Všestar, naroubovat po okolí mnoho krásných nových odrůd do selských zahrad; Josef Bednář,

řídící učitel ze Všestar, vynikající a ochotný štěpař pro Všestary a okolí; Václav Prokeš, školkař v Černilově, úspěšný pěstitel Kalvilu bílého zimního na zdi obytného domu a dalších vzácných sort. V Rosnicích vynikal krásnými Panenskými Herinkův tchán p. Pešek, majitel velké selské zahrady; vynikající ovocnáři byli ve Hvozdnici - Dolanský, Syrůček, Kalvoda, Kramář, Šimák, Kužel a další - stejně jako v mnoha dalších obcích; v Těchlovicích spíše třešňaři Košťál, Zikl, později i jabloňové sady byly zakládány, Tuček v Ruseku, Tužil v Horním Přímu, výborný štěpař Pospíšil v Březhradu (měl veliký sad švestek a sliv a plantáž jahod), Fr. Horák v Libranticích (vysázel velkou intenzivní plantáž na poli), Hynek Hrůza, výborný znalec vinař a ovocnář, dlouholetý pokladník odbočky, pěstitel bobulovin, měl jedinečnou sbírku šeříků u domu na Slezském Předměstí, J. Ledvinka, říd. uč. v Radíkovicích, s velmi dobře vedeným polním sadem, MUDr. Jaroslav Mladý, oční lékař, se vzornou zahrádkou v Letecké ul. v Hradci Králové, z níž měl barevné diapositivy jak se po celý rok zahrádka mění a uměl o tom pěkně přednášet. Paní Tolmanová, vdova po knihkupci, v Hradci Král., měla pěknou zahradu a sama si roubovala. MUDr. Lad. Vančura měl zákrskovou plantáž o výměře 12 korců v Rozběřicích, na výstavy dával nádherné Nonnetity a Eduardy VII. a zkoušel celou řadu novinek. Agilními členy byli i školkaři Josef Srba z Věkoš, instruktor odbočky, Fr. Černý, Ota Píša, St. Sádovský, Valc z Věkoš, Ant. Vejvoda z Piletic. Členy odbočky byly obecní úřady, okrašlovací spolky, Čtenářsko-hospodářská jednota v Probluzi, Plačicích, Svobodných Dvorech, Místní sdružení republikánského dorostu Opatovice n. Lab., Horní Přím a ředitelství škol. - V prvých letech činnosti odbočky byly uzavírány velké objednávky stromků (za 25 až 30.000 Kč) hlavně z Molitorova a prováděny rozsáhlé přeroubovací akce. Katastrofální rozšíření krvavé mšice si vynutilo účinnější zásahy proti ní a zdravotní stav stromů byl na programu každé schůze a přednášky. Tak byla odbočka vyburcována z jisté stagnace, která nastala v letech 1926-28. Na valné hromadě 25. XI. 1928 velmi významně promluvil o úkolech Čs. ovocnické společnosti jako podporovatelce rozvoje ovocnářství ředitel a zemský inspektor M. Michálek. Odbočka zakoupila 2 trakařové stříkačky, 2 zádové a 1 ruční, které ošetřoval a členům půjčoval hospodář odbočky Alois Skřepský, zahradník z Roln. školy v Kuklenách. Uspořádané výstavy: 8.-15. X. 1922 v Adalbertinu, r. 1924 v muzeu, r. 1929 opět v Adalbertinu velká výstava přes to, že v poslední katastrofální zimě ohromné množství ovocných stromů zahynulo; 3.-5. X. 1942 v porotní síni krajského soudu, r. 1943 opět v porotní síni, r. 1944 v místnosti

Svazu zemědělství a lesnictví v nárožní budově u Labe, r. 1946 v zasedací síni Rolnického družstva v Plotištích, kde vyleštěné ovoce v zatemnělé místnosti osvětlovaly veliké žárovky, r. 1947 ve velké klubovně hotelu „Avion", r. 1948 také tam, r. 1947 (v prosinci) výstava ořechů v klubovně „Avionu" a začátkem července 1943 výstava třešní v Těchlovicích. ~ Několikrát byl projednáván sortiment okresu; původní návrhy vyšly v letech 1924, 1929, 1941 a v r. 1942 bylo podporou výstavy ovoce okresním úřadem umožněno vydání tiskem. V r. 1947 vyvolána anketa a nový sortiment projednán a vydán za podpory okres. národního výboru v r. 1948. ~ Kursy: 1932 ~ zavařování ovoce v Hospodyňské škole ve Stěžerách (vedly tamní odb. učitelky). 1940 ~ ovocnářský kurs pro učitele po 3 měsíce v Hospodářské škole v Kuklenách (56 účastníků); 1941 ~ štěpařský kurs v Kuklenách. 1941 ~ ovocnářský kurs pro roluíky ve 4 střediskách okresu. 1942 ~ ovocnářský kurs pro cestáře. 1942 ~ kurs pro ošetřovatele ovocných stromů (trval 10 dní během roku). 1944 ~ ovocnářský kurs (14 dní během roku). 1946 ~ ovocnářský kurs 4denní. ~ Exkurse: 1933 ~ Molitorov, Velim. 1944 v září ~ Patřín, Mcely, Nymbursko, plantáž švestek Háje, u Kocha. 1945 v září ~ moštárna u Menšíka v Králově Městci. 1937 ~ u Kuhna ve Rtyni v Podkrkonoší. ~ O činnosti odbočky byli členové pravidelně informováni spolkovými zprávami, dále odbornými a poučnými články v „Kraji královéhradeckém", který vycházel dvakrát v týdnu. Od r. 1945 bylo též několik odborných relací ve Východočeském rozhlasu. V rukopisu je dosud podrobná práce s mnoha kapitolami O ovocnářství Královéhradecka. Knihovna odbočky čítala na 148 spisů v celkové ceně 4.500 Kčs, kde byly všechny základní ovocnářské spisy, jako Říhovo „České ovoce" atd. V posledních letech zakupováno průměrně ročně za 600 Kčs. V r. 1947 byla knihovna umístěna u p. Šobka v kanceláři Jednotného svazu českých zemědělců, kde byla k dispozici pro širokou ovocnářskou veřejnost nejen Hradecka, ale i okolních odboček. Byla v čilém provozu a proto není div, že se ztratila vzácná kniha MUDr. Dohnálka „Ovocný strom a jeho pěstění". ~ Okolní odbočky Československé jednoty ovocnické ustaveny: 19. III. 1922 v Jaroměři a Hořicích v Podkrkonoší, 1. I. 1924 ve Dvoře Králové nad Labem, v r. 1925 v Novém Bydžově, v r. 1930 v Dobrušce a v květnu 1946 v Opočně.

Závěrem nutno konstatovat, že už v daleké minulosti byla u nás vždy snaha zlepšit naše ovocnářství. Čs. jednota ovocnická jako pokračovatelka těchto snah i její odbočky vykonaly opravdu kus úspěšné práce pro rozvoj ovocnářství v celé naší republice.

V Malšovicích se občané snaží stále zlepšovat své životní prostředí. Byla znovu brigádnicky provedena úprava všech ulic. Kanalisace pokročila tak daleko, že se začalo s kladením potrubí Na Drahách; od betonování přímo do výkopu bylo upuštěno a začalo se s kladením hotových skruží. Práce tak jde rozhodně rychleji. Na začátku roku bylo zavedeno autobusové spojení do Malšovy Lhoty, v Hradci Králové začaly jezdit trolejbusy. Dokončen železný most z akce UNRA spojující Malšovice se Slezským Předměstím. 5. března byla zrušena úřadovna JNV v Malšovicích a Malšovice spojeny úřadovnou se Sl. Předměstím. V dubnu byly vysázeny kulovité jasany na Náhoně. Zahájeno jednání o ustavení JZD v Malšovicích, pro nepochopení k založení družstva nedošlo. 17. dubna byla přičleněna Kašparova továrna pian k nár. podniku Petrof. 1. července převedeny hostince Hejcmanův, Zezulákův a Čechův na komunální podnik a zrušen Hynkův obchod. Z býv. obchodu V. Randy zřízena sběrna obuvi. V hostinci „u Balcarů" zřízena školní jídelna a družina mládeže; vedoucí DM byla jmenována Anežka Hošková. V býv. hostinci Královédvorského pivovaru „u Borůvků" na Náhoně (proti Rybovi) byla rozšířena mateřská škola, zřízená r. 1948; ředitelkou jmenována Pavla Vejsová, opatrovnicí Jaroslava Lněničková. Darebnickův hostinec určen pro službu kultuře. Na škole odešel na odpočinek říd. učitel Václ. Illich a jeho nástupcem se stal Fr. Svatoň, doposud působící v Černilově. V hostinci „u Zezuláků" Na hrázce uvedeno do provozu místní kino. V prosinci fungoval už místní rozhlas.

Odbočka jednoty zahrádkářů v Malšovicích uzavřela svou činnost za rok 1950 XI. valnou hromadou dne 18. února 1951 v hostinci „u Hejcmanů" za účasti 57 členů. Předseda zvlášť přivítal hosty ze Slez. Předměstí a vzpomněl během roku zemřelých členů, př. Církvy, Doubka a Husáka. Zpráva předsedy: Hodnotí povinný postřik v r. 1950, osvětluje obtíže a překážky, které by se letos už neměly opakovat. Ošetření ovocných stromů v ulicích si vyžádalo 55 brigád. hodin. Protidrtníková akce splněna, hodně pomohly vyvěšené plakáty. Konfiskát Čechova zahrada byla nabídnuta odbočce do užívání, výbor souhlasil jen za předpokladu, že ji pronajme některému členu, což nebylo přijato. Staráme se, aby členové uměli ošetřovat své stromy. Okresní instruktáže se zúčastnilo 8 členů, někteří se uplatňují už v krajském výboru. Na výstavě v Hradci Králové jsme měli pěknou exposici. ~ Zpráva jednatele: Během roku bylo 12 schůzí, 4 praktické pracovní schůzky na zahradách a 1 exkurse. Dodali jsme vagon ovoce, 42 kg slunečnicového semene a něco zeleniny. Hnojivem bylo poděleno téměř všechno členstvo. Mládež jsme pro naši práci nezískali, ač jsme se o to snažili. Komu ve sběrnách nevzali ovoce, může je prodat volně; bude to počítáno jako dodávka. Přečten a schválen plán činnosti na r. 1951. ~ Zpráva pokladní: Příjem za r. 1950 činil 52.439'20 Kčs, v pokladně je 5.982'40 Kčs, na vkladech 6.446'80 Kčs. ~

Zpráva hospodáře: Měli jsme 2 malé stříkačky a 1 trakařovou, nově koupeny 2 trakařové; vlastníme tedy celkem 5 stříkaček. ~ Zprávu knihovní za zemřelého knihovníka napsala pí Církvová, čte jednatel: Máme 53 knih, ale výpůjček bylo velmi málo, jen 10. ~ Volby: Návrh zvolené návrhové komise byl aklamací jednomyslně schválen a zvoleni: předseda Josef Kuřátko, místopředsedové Václav Solar a Boh. Šrám, jednatel Josef Roll, pokladník Václ. Káš, revisoři účtů Čermák a Ed. Zeman, členové výboru Jar. Brouček, Alois Havránek, Josef Kozák, Rudolf Křivka, Václav Medek, Vratislav Mojžíš, Marie Slámová, Alois Uhlíř, Fr. Šindler, Václav Voříšek, Josef Václavek, Kdánová, Mrákota, Jar. Šípal a Mir. Pitaš. K zlepšení práce se přihlásilo 5 dalších desítkářů J. Václavek, Vlad. Česák, Šmíd (pro členy z Hradce), Sotona, Vlad. Lněnička. ~ V různém projednána žádost ředitelství zdejší školy o odstranění vadných stromů, prořez a postřik ostatních ve školní zahradě; bude provedeno po březnové schůzi. Byly ustaveny 2 postřikové čety pro předjarní postřik, pro který odebereme 4 q karbolinea a 40 kg organického barviva. ~ Poděkováním všem, kdož se jakýmkoliv způsobem na práci odbočky podíleli, jakož i přítomným za účast a přáním mnoha úspěchů v další práci předseda zdařilou valnou hromadu zakončil.

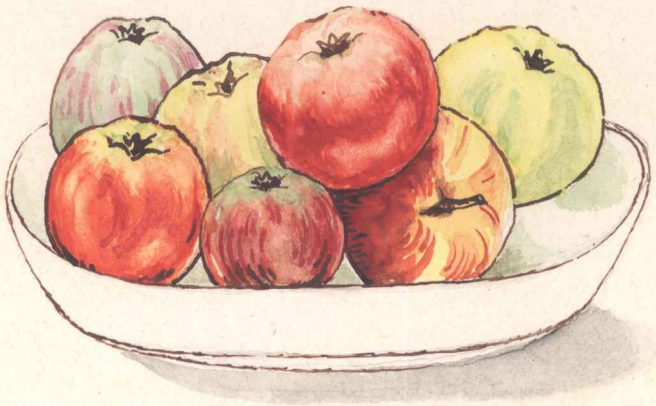

Tam venku stromy opuštěné
a pobořené vinohrady.
Tam venku lijavec se žene
a vítr běží přes zahrady.
Tam venku vody rozčeřené
a listí třesoucí se chlady.
Ale tvé hrozny zajíněné,
tvá jablka nám voní tady,
tvé jaro, země, a tvé zrání.
A sladký živný svit tvých strání
se choulí v teple našich dlaní
a vzpomíná a vzpomínka ta
je plna stříbra, plna zlata,
milostiplná vzpomínka ta.

Jos. Hora: Mísa ovoce.

Rok 1951

Během zimy 1950-51 byla teplota nadprůměrně vysoká a už v únoru měly některé odrůdy ~ např. Ministr Hammerstein a Jonathan ~ pupeny docela puklé předčasným rašením. K jaru se však silně ochlazovalo a na začátku dubna přišlo období silnějších mrazů ~ více jak -10° C. Před úplným rozvitím pupenů prodělaly tedy stromy velmi těžkou zkoušku. Byla vážná obava, že květy v narašelých pupenech mrazem utrpí. Doba květu se nečekaným silným ochlazením odsunula až do normálních dnů; vcelku nebylo pozorováno poškození květu, jen Baumannova reneta zůstala v mnoha zahradách s rašením pozadu a květy nerozvila. Zpočátku jsme se domnívali, že byly pupeny spáleny postřikem (stříkalo se v mnoha zahradách 20% roztokem kainitu), ale později bylo zjištěno, že i nestříkané Baumannovy renety nevykvetly a že květ v pupenech skutečně namrzl. ~ Doba květu proběhla za opravdu studeného počasí a opylení hmyzem nepřišlo vůbec v úvahu. Jediný mrazík v době květu -3° C připálil značně okvětní plátky Sudetské renety, ale přesto byla násada plodů téměř průměrná. Odolnost květu proti mrazíkům znovu prokázaly odrůdy: Boikovo, Ontario, Lansberská reneta, Pottův semenáč, Královna Žofie, Antonovka, Jeptiška, Bismarkovo a Chodské. Choulostivost opět projevila většina kožených sort. ~ Strupovitost se přihlásila opadem listu v červnu a červenci hlavně u Wagenerova a Sudetské renety, u jiných odrůd byl výskyt slabší ~ jen Lansberská reneta byla více postižena. V ošetřovaných a za vegetace stříkaných zahradách byla tato choroba silně omezena, stromy donesly pěknou úrodu a nasadily dobře i na květ pro příští rok. Stříkali jsme proti strupovitosti 0·5-1% Sulikolem + 2% Gesarolem (DDT) proti obaleči. V nestříkaných zahradách byly stromy náchylných odrůd v létě téměř bez listu a úroda podřadná ~

plody vesměs drobné a skvrnité. Jabloňové padlí se vyskytlo nejčastěji na Bojkovu a Jonathanu, kteréžto sorty jsou jím hlavně napadány. V nestříkaných zahradách se našlo ve značné míře též na Landsberské renetě i na jiných sortách, někde i na Ontariu. Sirné postřiky (Sulikol) se ukázaly skvělou prevencí proti této chorobě. Monilie silně řádila nejen na peckovicích, ale i na jádrovinách, hlavně na Ontariu. Pravděpodobně to z největší části zavinily kroupy, které spadly celkem v nepatrném množství, a proto jsme poškození plodů nevěnovali náležitou pozornost. K šíření monilie hojnou měrou přispělo i velké množství vos. Nejvíce byly vosami napadány peckovice a proto skoro polovina úrody padla za oběť monilii. Hnily všechny renklody, ranější švestky ~ včetně Wangenheimovy ~ a jen Domácí švestka vzdorovala. Domácích švestek však bylo málo a téměř všechny červivé. Je to nebývalý zjev a právem se obáváme, jak to bude s červivostí švestek v dalších letech. Hrušek bylo vesměs málo, rovněž třešní, višně daly průměrnou úrodu. Velmi pěkně zarodily lísky. Byl příznivý rok pro Nonnetit; plody se zvlášť pěkně vyvinuly a vybarvily, ale na lože rychle zrály. Sudetská reneta byla znamenité chuti a ještě o vánocích dobře držela na skládce, i Wageneerovo bylo ještě na začátku ledna převážně zelené. Ontario a Landsberská reneta daly pěknou sklizeň, průměrnou úrodu Jonathan.

Všechno, co souviselo se zachováním úrody a zdravotního stavu stromů, dávalo kromě běžných organisačních věcí bohatou náplň členských schůzí. Naše členy samozřejmě zajímalo i to, co se dělo v krajské odbočce po resignaci př. Rolla z funkce krajského předsedy; proto př. Kuřátko jako instruktor krajské odbočky krátce informoval také o činnosti krajské odbočky. Přes všechnu snahu o hodnotnou náplň schůzí návštěvnost klesá. Na lednové schůzi přítomno 19 členů a 8 hostí z Nového Hradce. Př. předseda si při zahájení schůze stýská na slábnoucí zájem členů. Jednatel znovu pozval Svaz č. ukládeže, ale jeho zástupce opět nepřišel. Obvodová rada svolá schůzi, na kterou budeme též pozváni. Jednatel přečetl předsedovu zprávu o činnosti za r. 1950, připravenou k zaslání do Prahy. Doporučena účast na valné hromadě přátel v Novém Hradci Králové 28. ledna. Naše valná hromada bude 18. února odpoledne. Členský příspěvek stanoven na 30 Kčs (ústředí 20 Kčs, pro naši pokladnu 10 Kčs). V odborném přečetl př. Šípal článek „Zhodnocení Panenského jablka" z Ovocnických rozhledů. ~ Únorová schůze za účasti 25 členů: Předseda informoval o činnosti v kraji za leden; 7. 1. byl na valné hromadě na Slezském Předměstí, 14. 1. na schůzi redakční rady a krajských tiskových referentů v Praze, 21. 1. ve Veměřovicích a 28. 1. v Týništi n. Orl. (odborné přednášky). Jednatel sděluje, že kainit byl rozdělen. Pionýři žádají o pomoc při zařizování pionýr. koutku;

rozhodnuto věnovat výnos ze sběru slunečnic v částce 260~Kčs mičurinskému kroužku pionýrů. Stanoven poplatek za půjčování stříkaček: malá pro členy 5 Kčs, nečlen 10 Kčs, velká pro členy 10 Kčs, nečlen 20 Kčs. Řez obecních švestek provedou př. Roll, Šípal, Šrám, Medek a Solar. V odborném probral předseda význam obdělávky půdy a hnojení v sadech, zkušenosti v řezu broskví a debatováno o tom, že na valné hromadě v Novém Hradci doporučoval správce družstva Reynolds z Těchobuzic stříkat před rozkvětem Gesarolem, že neotravuje podplodiny. Z diskuse vyšlo: Gesarol škodí včelám, množí se po něm sviluška, neboť hubí její přirozené nepřátele, je obava, že působí nepříznivě též na nervový systém člověka a objevují se stížnosti na špatnou účinnost hlavně proti obaleči. ~ V březnové schůzi referoval předseda o průběhu předporady před krajskou konferencí 10. II. a krajské konference 11. II. zúčastnil se také 18. II. valné hromady na Plackách, odpoledne u nás v Malšovicích a 25. II. založil novou odbočku v Dolním Láně u Vrchlabí. Jednatel oznamuje, že kostní moučka nebude pytlována a proto jsme objednávku zrušili. Okresní instruktáž bude 11. III. v Avionu v Hradci Králové. Na brigádu na školní zahradu se přihlásilo 7 členů. V odborném promluvil předseda o ošetřování nových výsadeb. ~ Ve schůzi 7. dubna za účasti 28 členů sdělil předseda, že 4. III. přednášel v Dobrušce, zúčastnil se 11. III. okresní instruktáže v Hradci Králové a 17. a 18. III. velmi hodnotné instruktáže v Praze, 16. III. přednášel v Jaroměři, 26. III. v Plotištích a 30. III. v Kuklenách. Jednatel informuje: 8. IV. bude krajská ovocnářská instruktáž v Avionu. Okrašlovací spolek na Náhoně likvidoval, jmění věnováno škole, inventář mají převzít zahrádkáři. Řez ve školní zahradě provedli př. Šrám, Medek a Roll. Postřikové čety jsou v činnosti; předseda jim děkuje za jejich obětavou práci. Slunečnice naseje př. Uhlíř a zahrádkáři pomohou prací. V odborném vyzvedá předseda význam mechanického a chemického ošetření ovocných stromů v předjaří a v návaznosti na to i pečlivou ochranu letní. Z diskuse vyšly náměty k provádění hromadného letního postřiku. ~ Na schůzi 5. května za přítomnosti 15 členů podal předseda zprávu o své činnosti v rámci kraje: 4. IV. sestavil s tajemníkem Andělem a kádrovým referentem z Prahy plán činnosti krajské odbočky, 8. IV. se účastnil krajské instruktáže v Hradci Králové, 14. IV. školení ovocnářů v Avionu v Hradci Králové, 18. IV. porady v Avionu v Hradci Králové, kde byli přítomní informováni o schůzce mičurinců v Praze. 2. V. přednášel zahrádkářům v Novém Hradci Králové za obřovské účasti členů. Jednatel sděluje, že hromadný předjarní postřik byl splněn; účet za postřik školní zahrady se předloží škole, za postřik Čechovy zahrady (konfiskát) národní správě. V odborném pojednáno o drtníku ~ zatím se nevyskytl ve větším množství ~ a o letní ochraně, hlavně o postřicích proti červivosti a houbovitým chorobám. U zimního ovoce prý stačí dva postřiky Gesarolem, Arsokolem čtyři.

Členská schůze 2. června se konala za účasti 15 členů. Předseda oznámil, že z titulu funkce krajského instruktora přednášel 6. V. o letní ochraně ovocných stromů na Slezském Předměstí, 13. V. se zúčastnil schůze krajského výboru, 20. V. byla další schůze krajského výboru, 20. V. přednášel ve Dvoře Králové n. Labem, 21. V. v Roudničce a 27. V. v Třebechovicích p. Orebem. Usneseno, aby jednatel napsal obvodové radě jednotného národního výboru o jmění zrušeného okrašlovacího spolku. Peněz bychom používali k nákupu postřikových látek k hromadnému postřiku. Bude-li jednotný národní výbor pamatovat v rozpočtu se zálohou na postřiky, nereflektují zahrádkáři na toto jmění. V odborném referováno, že drtník se letos vyskytl v malém množství, zato hraboši silně řádí. Vyzkoušíme proti nim karbid. Jabloňové padlí se letos velmi rozšířilo. Nejlepším prostředkem proti němu jsou preventivní postřiky sirnými přípravky – jako je Sulikol nebo Polibaryt. – Na schůzi 7. července přišlo 17 členů a jeden host z Nového Hradce. Předseda referoval o činnosti v kraji: 6. VI. přednášel v Novém Hradci, 15. VI. se zúčastnil krajské schůze, kterou svolal tajemník Anděl z Prahy za účelem sestavení nového krajského výboru, 17. VI. vedl instruktáž o letním řezu u nás v Malšovicích, 23. VI. byl znovu na schůzi krajského výboru, 1. VII. provedl praktickou ukázku letního řezu v Hradci Král. a na Slezském Předměstí, 4. VII. přednášel v Novém Hradci Králové. Přítel Šrám provedl praktickou ukázku letního řezu v Týništi n. Orl. Pokladník hlásí hotovost 445·40 Kčs, na vkladech 9.946·80 Kčs. Jednotný národní výbor zaslal děkovný dopis za zdárné vedení mičurinského kroužku ve škole; př. předseda děkuje vedoucím za jejich obětavou práci. Družstvo „Zahrádkář" nabízí ruční stříkačky na postřik; př. jednatel objedná. V odborném hovořeno o velkém výskytu pilatky švestkové a jak proti ní budeme zasahovat. Blíží se doba očkování a roubování za zelena. Některé zahrady jsou silně zamořeny mšicí krvavou; usneseno uspořádat dne 11. VII. o 6. hod. navečer sraz členů ke kontrole zahrad. – Srpnová schůze se nekonala pro slabou účast. Zvykli jsme si už na to, že předseda zásadně nikdy nezahájil schůzi, dokud nebylo přítomno aspoň 13 členů, počet to zájemců o ustavení odbočky na prvé schůzce, kteří se tak stali zakládajícími členy. Poprvé v životě odbočky, ve 12. roce její činnosti nemohla být pro neúčast členů schůze konána! – Vé schůzi 1. září podal předseda zprávu ze schůze krajské odbočky, konané 15. VIII., dále ze zájezdu odbočky v Novém Hradci Král. do Molitorova a Žehušic, kterého se zúčastnil. 24. VIII. byl na schůzi krajského výboru, kde byl přítomen tajemník Anděl z Prahy. – Pro zahrady zamořené krvavou mšicí jsme získali 10 q kainitu. Objednaná stříkačka došla, byla vyzkoušena a dobře pracuje. Odbočka Slezské Předměstí objednává rašelinu a dává nám možnost získat ji i pro naše členy.

Bylo hovořeno o silném výskytu monilie a jak jejímu dalšímu rozšiřování čelit: hned na jaře věšet hmyzolapky, nakažené plody odstraňovat, stříkat v létě sirnými přípravky. Ještě je možno roubovat angrešt na meruzalku do boku. Vznikla debata i o přeroubování a afinitě podnože s roubem. Nakonec sestavena brigáda na sklizeň slunečnic. ~ Ve schůzi 6. října referuje předseda o instruktáži v Kouřimi. 7. X. bude výstava ovoce na Slezském Předměstí. Slunečnicové semeno odvedou členové hospodáři př. Voříškovi. Dostali jsme nabídku hnojiva „Vitahum". Lze objednat i větší množství kainitu. V odborném promluvil předseda o významu hnojiv draselných, fosforečných a vápna, důležitosti hlubokého kypření půdy na hrubou hroudu na podzim, aby půda přes zimu promrzala a řádně provzdušila. Meruňky a hlavně broskve sázejme na jaře, bobuloviny na podzim. Účast na schůzi 38 členů. ~ Při zahájení schůze 3. listopadu vzpomněl předseda významu Velké říjnové soc. revoluce, Měsíce čs.-sovět. přátelství a ovocnářské práce I. V. Mičurina. Podal zprávu z krajské schůze: 1. o připravované reorganisaci, 2. o plánu práce na r. 1952, 3. o plnění plánu 1951. Malšovická odbočka se stala držitelem krajské putovní standarty za nejlépe vypracovaný plán činnosti na r. 1951. Prodebatován návrh ústředí jednoty zahrádkářů o reorganisaci. Tiskovým referentem jmenován př. Boh. Šrám. Došly zásilka „Vitahumu" a další zásilka kainitu. V odborné části schůze promluvil předseda o podzimních pracích v zahradě, varoval před přirýváním půdy do kopců ke kmenům stromů, neboť do těch se nejvíce stahují hrabоši a stromy pak úplně zničí. Přirývání půdy do kopců u kmene je nutné jen u hrušní naštěpovaných na kdouli; tím chráníme choulostivou podnož kdouli před namrznutím v případě holomrazů. ~ Ve schůzi 1. XII. za účasti 30 členů referoval předseda o průběhu krajské schůze: Doporučuje se spolupráce s lidovou správou a podávat jí také zprávy o činnosti z odboček a samozřejmě také nadřazeným složkám jednoty. Na příští rok se připravuje hromadný zájezd. V Malšovicích připravujeme už postřikovou akci, na kterou zajistíme 4 q karbolinea a 80 kg organického barviva. Vypracován plán činnosti na r. 1952: 1. Pomoc pionýrům. 2. Pomoc obcím. 3. Pomoc JZD v ošetřování ovocných stromů. 4. Založíme políčka léčivých bylin (7 členů založí záhonky ve vlastní zahradě). Jednatel obstará dodání semen. Jsou další zájemci o rašelinu a kainit. V odborném hovořeno o užití rašeliny; nejlépe ji kompostovat, k přímému použití odkyselit vápeným prachem. Rytí drnu provádějme pozdě na podzim, při vysoké půdní vlhkosti a nízké teplotě vzduchu; získáme trvalejší humus a drobtovitou půdu. Probrány vhodné odrůdy jabloní do našich půd a jejich vlastnosti.

Činnost Krajské odbočky Jednoty zahrádkářů v době „bezvládí" v prvé půli roku 1951 spočívala jen v činnosti krajského instruktora př. Josefa Kuřátka z Malšovic, který obětavě navštěvoval místní odbočky o výročních schůzích, uváděl v život nově ustavené odbočky v Trutnově a Pekle nad Zdobnicí,

přednášel a prakticky ukazoval v mnoha místních odbočkách jak pěstovat ovocné stromy. Kromě toho se zúčastňoval za krajskou odbočku všech porad, schůzí a instruktáží pořádaných ústředím, krajským národním výborem, okresním nár. výborem, jednotným nár. výborem a ostatními institucemi, které zástupce krajské odbočky zvaly k účasti. Krajský instruktor př. Kuřátko ale ani v nejmenším nepřispěl k ustavení nového krajského výboru, i když jasně viděl, že dosavadní stav není zdravý pro další rozvoj zahrádkářského hnutí na Hradecku. Této zásadě zůstal skutečně až do konce vyřešení věrný. Z titulu funkce krajského instruktora vykonal v prvých šesti měsících roku 33 návštěv v místních odbočkách za účelem odborných přednášek, instruktáží a porad, zúčastnil se také všech schůzí a porad svolaných do Hradce Králové ústředím a pilně zastupoval Hradecký kraj i na všech podnicích ústředí v Praze. Dne 21.1. přednášel ve Věrměřovicích, kde s pomocí členů z Kyšperka ustavil dokonce ~ přes současnou krisi v krajské odbočce ~ novou místní odbočku. 10.VI. provedl př. Boh. Šrám z Malšovic instruktáž o letním řezu v Týništi nad Orlicí, aby tak pomohl splnit četné požadavky kladené na krajského instruktora. Během prvé poloviny roku několikrát sezvalo ústředí zástupce místních odboček na schůzi krajské odbočky do Hradce Králové za účelem ustavení nového krajského výboru ~ nikdy však ke zvolení nového výboru nedošlo. Upřímně řečeno, byli jsme v názoru na neuvážený zásah ústředí jednotni a měli jsme z neúspěchu ústředí škodolibou radost; ať má ústředí starosti a hodně práce za to, že donutilo takovým způsobem př. Rolla k vzdání se funkce krajského předsedy. ~ 14.I. byl krajský instruktor př. Kuřátko na schůzi redakční rady a krajských tiskových referentů v Praze, svolané ústředím. Tam byl žádán, aby připravil nový krajský výbor. 10.II. svolalo ústředí před krajskou konferencí v Hradci Králové předporadu bývalých členů krajského výboru, 11.II. proběhla krajská konference ~ a nový krajský výbor opět nebyl zvolen. 17.-18.III. zúčastnil se krajský instruktor velmi hodnotné odborné instruktáže ústředí v Praze, kde byl opět žádán o pomoc při ustavení nového krajského výboru. 4.IV. přijel do Hradce Králové ústřední tajemník Václav Anděl s kádrovým referentem z Prahy, aby s krajským instruktorem vypracovali plán činnosti krajské odbočky. Na 8.IV. sezvalo ústředí zástupce místních odboček ke krajské instruktáži o plnění tohoto plánu. Na 13.V. svolalo ústředí novou schůzi zástupců místních odboček z celého kraje, 20.V. znovu a přes to, že na všech schůzích byli přítomni zástupci ústředí ~ nový krajský výbor zase nebyl zvolen. Tak dali hradečtí „votroci" plně ústředí pocítit, že se jim nemá míchat do jejich dosavadní úspěšné práce a rozhodně odsoudili i způsob, kterého bylo velmi nerozumně a čistě z osobních důvodů použito k rozvrácení úspěšné činnosti krajské odbočky Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové.

Nakonec se muselo ústředí obrátit se žádostí o pomoc na Jednotný svaz českých zemědělců, kde v té době působil Toník Vejvoda z Piletic. Ten se ochotně ujal úkolu vyhledat alespoň čelné funkcionáře nového krajského výboru Jednoty zahrádkářů, přesvědčil př. Fr. Císaře z místní odbočky Hradec Král. II, aby přijal funkci předsedy, a pro funkci jednatele získal př. Grola z Lubna u Nechanic. Dne 15. června byla na užší schůzce svolané do kanceláře jednotného svazu českých zemědělců v I. poschodí bývalého hotelu Merkur (roh Mostecké ul. od starého labského mostu a ul. Čs. armády směrem k býv. Grandhotelu) sestavena kandidátka nového krajského výboru. 23. VI. byl konečně na schůzi zástupců místních odboček zvolen nový výbor krajské odbočky Jednoty zahrádkářů s předsedou Františkem Císařem v čele. ~ I když se krajský instruktor př. Kuřátko poctivě snažil po celou dobu „bezvládí" v krajské pobočce při každé příležitosti přenášet úkoly z ústředních instruktáží dolů do místních odboček, přece jen činnost značně vázla - hlavně po stránce organisační. Nemalou měrou k tomu přispěly i změny na vesnici a také úkoly kladené ústředím. Mnohým z nás bylo jasné, že je třeba změnit myšlení většiny našich členů a převychovat je ke společenskému soužití ~ k socialismu. To však nešlo „lámat přes koleno" ~ provést najednou. V těch místních odbočkách, kde jsme měli pro zahrádkářské hnutí zapálené funkcionáře, se nám postupně práce dařila a nedošlo k vážným otřesům. Tam se brzy naučili plánovat svou práci na celý rok a do plánu pojímali i akce veřejně prospěšné. Hůře to už vypadalo v slabších venkovských místních odbočkách, z nichž některé začaly ve své činnosti ochabovat. V mnohých se podařilo zásahy krajského instruktora u příležitosti další bohaté přednáškové činnosti do konce roku ~ dík jeho oblíbenosti a veliké známosti z minulých let ~ činnost znovu oživit, na všecko však nestačil. A přes to, že se nový předseda krajské odbočky Jednoty zahrádkářů začal poměrně brzy a dobře uvádět současně jako odborný instruktor v oboru květin a zeleniny, přece jen bylo silně cítit vzniklou mezeru „mezivládí," způsobenou krajně neuváženým zásahem ústředí. Ke všemu ještě zase začala strašit nejistota, co bude vůbec se zahrádkářskou organisací ~ Jednotou zahrádkářů. Kam ji přilepit? Těžko chápeme komu překáží a proč se stále máme zabývat reorganisacemi! ~ 15. srpna byla svolána další krajská schůze a 24. srpna krajský výbor za přítomnosti tajemníka ústředí př. Václava Anděla z Prahy. Ústředí se zřejmě vynasnažilo pomáhat krajské odbočce Jednoty zahrádkářů v práci, snažilo se, aby se brzy zapomnělo na to, co předcházelo. Hradečáci ale lehce nezapomínají a zatím nejsou zástupci ústředí tak vřele a upřímně vítáni jako tomu bylo v dřívějších dobách ~ ať už to byl sám ústřední tajemník Anděl, místopředseda Rendl a mnozí další funkcionáři a členové ústředního výboru Jednoty zahrádkářů.

Členové místní odbočky Jednoty zahrádkářů v Malšovicích zhodnotili činnost organisace za r. 1951 na XII. valné hromadě 17.II.1952 u Hejcmanů za účasti 73 přítomných. Uctěna památka během roku zemřelých členů; jsou to: Josef Brambora, Josef Čížek, Boh. Horčička, Hugo Pávek, Stan. Říčař, Fr. Peřina, Fr. Vlček a Ant. Snětivý. Ve zprávách o činnosti uvádí předseda: Získali jsme krajskou putovní standartu za nejlépe vypracovaný celoroční plán činnosti a tento plán jsme vcelku čestně splnili. Bylo uskutečněno pěstování slunečnic. V postřikové akci bylo postříkáno 94% všech ovocných stromů v Malšovicích. Protidrtníková akce byla úspěšná, zjistili jsme již jen ojedinělý výskyt. Spolupráce s JZD Roudnička byla na 100%, jakož i se zdejší školou. Konservárnám odvedeno 86 q ovoce. V nadplánu instalovali jsme pro dnešní valnou hromadu výstavku trvanlivého ovoce. Zpráva jednatele: Bylo 12 schůzí, 2 instruktáže, 2X v JZD Roudnička, školení v pionýrském kroužku. Ošetřeno celkem 245 stromů. Odhlasován návrh pokladníka, aby byl vázaný vklad převedený od spolku králikářů předán likvidačnímu měnovému fondu. Př. Michálek žádá propůjčí zahrádkářům kůlnu. Pro příští období zvoleni: předseda Jos. Kuřátko, místopředsedové Boh. Šrám a Václav Solar, jednatel Josef Roll, pokladník Václav Káš, hospodář Karel Valc, zapisovatel V. Medek, knihovník Josef Trnka, členové výboru Vlad. Lněnička, Al. Havránek, Mirosl. Pitaš, Josef Mrákota, Jar. Šípal, Frant. Šindler, Bož. Kdánová, Al. Uhlíř, Josef Václavek, Čeněk Slavík, Karel Rokos, revisoři účtů Čermák a Ed. Zeman. Přečten a schválen plán činnosti na rok 1952. Přednáškou př. předsedy „O ošetřování ovocných stromů v předjaří," poděkováním všem přítomným členům za účast a přáním mnoha zdraví a úspěchů v roce 1952 byla tato zdařilá řádná valná hromada zakončena.

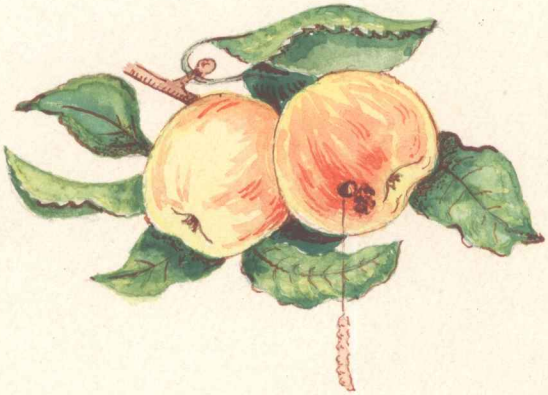

Sedí rybář u vody a chytá na udici.
„Na co chytáš?" ptá se ho kolega.
Rybář mlčky povytáhne udici a hle: na háčku má připíchnuté veliké jablko.
„Člověče, na to nic nechytíš; to musíš chytat na červa!"
„To já také chytám," praví rybář, „ten červ je v tom jablku."

Zahrádkářská „latina".

Rok 1952

Spíše podprůměrná úroda ovoce v roce 1951 přinesla s sebou obvyklé zjevy: Menší násada plodů ve všech jen poněkud dobře vedených a hnojených zahradách se velmi dobře vyvinula a stromy přitom měly ještě dostatečné množství stavebních látek, aby nasadily hodně květních pupenů na příští rok. Zima proběhla bez abnormálních výkyvů teploty a poněvadž se veliká většina členů opravdu obětavě zapojila do budování lepších zítřků, zima skutečně utekla jako když tleskne rukama. Přišlo jaro se svými krásami a doba květu proběhla poměrně příznivě; ukazovala se bohatá násada plodů. Až v úterý 20. května přišla pohroma: za severovýchodního větru v noci poklesla teplota tak silně, že jsme naměřili 8° C mrazu. 22. května minus 5° C. Nepomohlo ani zakuřování zahrad, poněvadž silný proud vzduchu kouř rychle odnášel. Zmrzlé plůdky během několika dnů opadaly. Do konce června potrvalo citelné chladno a deštivo, v červenci přišlo prudké oteplení a sucho. Teprve na konci srpna se dostavil první déšť, kterým začalo trvale deštivé počasí trvající až do prosince. Skladba počasí přinesla krajně nepříznivý rok nejen pro zahrádkáře, ale pro celou zemědělskou výrobu, neboť místy i opylení obilnin bylo špatné. Úroda ovoce nebyla téměř žádná a prudké výkyvy teploty a vlhkosti podporovaly šíření houbovitých chorob. Velmi silně řádila strupovitost na listu; u Wagenerova nastal prudký opad listu opět v prvých červencových dnech a v srpnu bylo mnoho stromů dalších odrůd jabloní polonahých, poněvadž hlavně ve střední části letorostů utrpěl list strupovitostí a opadal. To byl důsledek naprosté neúrody ovoce, neboť tím poklesl zájem o provádění letní ochrany a postřiků během vegetace na minimum. Pouze ti nejpečlivější pěstitelé vytrvali, stříkali proti strupovitosti většinou Sulikolem a zajistili si tak bohatou násadu květu pro příští rok. Nestříkané a strupovitostí o list ochuzené stromy za vytrvalých

podzimních dešťů namnoze znovu vyrašily a vykvetly ještě na podzim. O to méně pokvetou na jaře a je ještě otázka, jak budou přezimovat. Bobuloviny v letošním roce neúrody opět prokázaly svou opodstatněnost v našich zahradách a že je máme ve větší míře pěstovat. Vyrovnávají nám sklizně! Když všechno zklame, bobuloviny dají úrodu. Jsou proti nepřízni počasí dobře vyzbrojeny. Angrešt už před květem má bohaté olistění a tím zůstává převážná část úrody uchráněna před mrazem, zbylé plody narostou větší, a tak vcelku nic neztrácíme. Rybíz zase nakvétá na jednotlivých hroznech postupně, tím některé květy opět ujdou namrznutí, nalité bobulky vyrostou větší a tak je úroda zajištěna. Jahody rovněž nakvétají postupně; sklizeň prvých, největších plodů je vždy stejná, nejvýš poněkud opožděná, zmrznou-li první květy. Ztrácíme nanejvýš několik drobnějších plodů na konci sklizně – tedy opět jistá úroda. A porovnáme-li výživnou hodnotu bobulovin a hlavně obsah různých vitaminů, pak to bobuloviny oproti jinému ovoci jistě vyhrávají. Stěžuje-li si někdo na vysoký obsah kyselin v bobulovinách, není nic lehčího než požívat je konservované, čímž se kyselost zneškodní. Zkušenosti s letošní sklizní jasně prokázaly nutnost propagace bobulovin do budoucna, aby našly postupně místo ve všech zahradách i malých zahrádkách našich členů.

Už v prvých letech po založení odbočky zahrádkářů v Malšovicích jsme upozorňovali naše členy na škody, které působí pozdní jarní mrazíky v době květu. Zvlášť zahrady položené od ulice Na Drahách k východu směrem na Svinary prodělávaly vždy o 2° C silnější mráz než zahrady na dolním konci Malšovic směrem k Hradci. O tyto dva stupně lze snížit mráz zakuřováním zahrad v době květu. Proto mnozí naši členové už od jara chystávali různý materiál, jako pýr, hrabanku, listí, stařinu a jiný vlhký materiál, který po zapálení od suššího dřeva více méně jen doutnal a vyvíjel co největší množství kouře – pro případ mrazíků v době květu stromů. Často, když jsme ráno odcházeli do práce, byly celé Malšovice zakouřeny. Někdy se stávalo – hlavně za bezvětří – že kouř vystoupil do určité výše nad zemí a tam se rozestřel v plochou clonu; bránil tak odchodu teplého vzduchu od země vyzářením a nepustil mrazivý vzduch k zemi. Za klidného počasí se nám podařilo zvednout teplotu nejméně o dva stupně a zachraňovali jsme tak velké hodnoty ve výnosech stromů. V letošním kritickém roce, kdy byl mráz příliš silný a větrno, kdy se v té věci prostě nedalo nic dělat, ožily vzpomínky na jednu událost z dřívějška.

V nejvíce mrazíky ohrožené části Malšovic měl mezi jinými členy zahradu také náš předseda v Hájkově ulici a př. Jarka Šípal v Cejpově ulici; Jarka Šípal si na zahradě vystavěl menší domek, zatím jako příslušenství k příštímu rodinnému domku, a v tomto domku také

bydlel. V roce, kdy se zmíněná událost přihodila, se stromy s rašením opozdily a všichni jsme se už těšili, že nám v klidu a bez mrazíků odkvetou. Ale chyba lávky! Jednou večer v plném květu stromů se najednou kolem půlnoci úplně vyjasnilo a silně ochladilo. Jediný z členů, kdo byl ještě vzhůru a měl možnost to zjistit, byl Jarka Šípal. Poněvadž neměl k topení nic připraveno, jako mnozí z nás ostatních, uvažoval co počít. Měl tehdy asi ve 2/3 délky své zahrady od Cejpovy ulice kompost a hnojiště na povrchu terénu, obojí obložené prkny. Jako řádný pěstitel spojoval rostlinnou výrobu se živočišnou a pěstoval hodně králíků. Však míval také nádherné úrody jablek. ~ Oné noci dostal spásný nápad: zapálit čouhající slámu z hnoje a kompostu mezi prkny. Od nápadu k činu nebylo daleko a pak šel klidně spát. Hnojiště velmi dobře hořelo a už jeho struktura dávala záruku bohatého zdroje kouře, zvlášť když shořelo sakumprask i prkenné obložení, které hoření ostatního materiálu podporovalo. Jenomže ~ jak to u nás většinou bývá ~ k ránu, kdy nejvíc mrzne, se zvedl východní vítr a všechen kouř bral jen přes pouhou 1/3 Šípalovy zahrady, valil se dále přes Kolínovu zahradu (čp. 332 v Hájkově ulici, kde později bydlel p. Antoš) a přes Hájkovu ulici na zahradu našeho předsedy, kterou pěkně celou obsáhl. Mrazík tehdy hodně uškodil, jak se později ukázalo. Př. Šípal měl na zmíněné jedné třetině zahrady přímo u zdroje kouře bohatou úrodu, i př. Kolín na těch několika svých stromech, ale předseda měl bohatou úrodu na celé zahradě. ~ My, malšovičtí zahrádkáři, jsme byli vždy jako jedna rodina; dovedli jsme se pobavit na účet druhého, zvláště když ho z přílišné horlivosti potkal nějaký neúspěch. Tak neušel ani Jarka Šípal všelijakým vtipům po řadu let. Tak hned, když se pochlubil, že mu shořelo i prkenné obložení, chtěli jsme mu vystavit průkaz pro pohořelé, aby prý byl aspoň nějak odškodněn. Často v dalších letech na jaře musel vyslechnout mnohé poznámky „Jak má hodně hnoje?" nebo ať se stará, aby měl předseda úrodu, ať zešílí obložení a podobně.

Místní odbočka Jednoty zahrádkářů v Malšovicích zahájila svou činnost v roce 1952 členskou schůzí 5. ledna za účasti 44 členů a 10 hostů-členů krajského výboru s předsedou krajské odbočky Fr. Císařem, které náš předseda zvlášť srdečně uvítal. Nato podal zprávu ze schůze ústředního výboru, která se konala 8. a 9. prosince v Praze a které se zúčastnil: Příspěvky se budou platit předem, známky budou dávány dodatečně. Do konce roku je nutno zaplatit i staré nedoplatky. Pravděpodobně dojde ke sloučení slovenských zahrádkářů s Jednotou zahrádkářů, která má své odbočky jen v Čechách a na Moravě. Dále předseda oznámil, že 2. ledna přednášel

v Novém Hradci Králové. Zpráva jednatele: Akce semen je v běhu. Slunečnice jsou ve škole vyloupány. Karbolineum (Superdanol) bude přivezeno a uskladněno u př. Valce. Ještě je možno objednat rašelinu. Valná hromada bude 17. II. Plán činnosti na r. 1952 byl přečten a jednomyslně schválen. Na dovážku slínu ze Svinar je třeba pracovníky na nakládání; hlaste se př. Solarovi. V odborné části přednášel př. Císař z Hradce Králové „O cibulovitých květinách" a přednášku doprovodil krásnými barevnými diapositivy. ~ Ve schůzi 2. února za účasti 30 členů referoval předseda o své činnosti v kraji: 6. I. přednášel na Slezském Předměstí, 11. I. v Nechanicích o mechanickém a chemickém ošetření ovocných stromů v předjaří, 23. I. přednášel a ustavil novou odbočku v Praskačce, 21. I. se zúčastnil schůze krajského výboru, 30. I. přednášel v Mals. Lhotě. Zpráva jednatele: Rašelina byla objednána společně se Slezským Předměstím. Při roznášení pozvánek na valnou hromadu budou vybírány příspěvky 30'~ Kčs na rok 1952. Při valné hromadě bude výstavka ovoce (přípravu provedou př. Roll, Šrám a Medek). 10. II. bude valná hromada v Novém Hradci Králové. V odborném přednášel př. předseda „O přeroubování ovocných stromů" a v debatě se hovořilo také o popelu jako hnojivu do zahrad. ~ Schůze 1. března se konala za účasti 42 členů a předseda řekl o své práci: 3. II. přednášel v Letohradě (dříve Kyšperk) a v Lukavici, 9. II. se zúčastnil školení v Avionu v Hradci Králové, odpoledne přednášel v Novém Hradci, 17. II. v Dobrušce, odpoledne byl na naší valné hromadě, 22.–25. II. se zúčastnil ústřední instruktáže v Praze, 29. II. přednášel v Kuklenách. Jednatel hlásí, že objednaná semena došla; budou jednotlivcům dodána. 2. III. v 8 hod. ráno je sraz a odjezd členů do Svinar na řez družstevních švestek na podhůrském kopci. V odborném přednášel předseda „O křížení odrůd" a pravokořenných stromech. ~ V dubnové schůzi (5. IV., přítomno 36 čl.) pověděl předseda o své činnosti: 2. III. přednášel ve Dvoře Králové n. Labem, 8. III. byl na schůzi krajského výboru v Hradci, 16. III. vedl kurs řezu ovocných stromů v Týništi n. Orlicí, 22. III. u nás v Malšovicích, 23. III. v Kuklenách, 1. IV. na Pražském Předměstí a 2. IV. v Novém Hradci. Jednatel rozdělil zájemcům o pěstování semeno heřmánku. Mičurinský kroužek ve škole zahájil činnost pod vedením př. Rolla. Ten provedl také průklest ovocných stromů ve školní zahradě. 10 členů naší odbočky provedlo 2. III. zimní řez na 450 stromech v jednotném zemědělském družstvu Svinary. Dvě postřikové čety zahájily činnost v Malšovicích. Bylo dovezeno 11 vozů slínu našim členům. 13. IV. bude krajské školení v Avionu v Hradci Králové. Pokladník hlásí hotovost 6.696'90 Kčs. V odborném pojednává předseda o Tittlově způsobu roubování za kůru. ~ Na schůzi 3. května za účasti 36 členů přednesl předseda zprávu o krajském školení 13. IV. v Avionu v Hradci Králové a

sdělil, že 20. IV. přednášel za hojné účasti členů ve Dvoře Králové n. Lab. Pokladník hlásí, že vázané vklady naší odbočky byly převedeny jako dar na obnovu měny. Postřikové čety postříkaly 67 zahrad, které by jinak zůstaly chemicky neošetřeny. Drtník se letos vyskytl již 16. dubna. V odborné části hovořil předseda o významu letních postřiků a zdůraznil ochranu proti červivosti. ~ Ve schůzi 7. června bylo přítomno 27 členů; předseda nás informoval o průběhu krajského školení 4. V. v Avionu v Hradci Králové a sdělil, že jsme opět získali krajskou putovní standartu za nejlépe vypracovaný a všestranně zaměřený celoroční plán činnosti. 4. V. odpoledne přednášel předseda na Slez. Předměstí, 7. V. v Novém Hradci, 10. V. ve Svinarech, kam odjel s př. Uhlířem. Svinarská odbočka ~ vzniklá jako odnož odbočky malšovické ~ po smrti plk. Šrámka pomalu ve své činnosti ochabovala až téměř usnula. Proto jsme se snažili všemožně činnost oživit ~ př. Uhlíř jako patron tamního JZD a př. Kuřátko jako krajský instruktor jednoty zahrádkářů. Na přednášce byla pěkná účast zahrádkářů i z okolí, ale o funkce v odbočce jednoty zahrádkářů ve Svinarech a o oživení její činnosti žádný zájem. 11. V. přednášel předseda v Praskačce ~ kde si nová odbočka vede velmi čile, a 13. V. byl na schůzi krajského výboru. Přednášky zahrádkářských odborníků z krajského školení vyjdou tiskem za 40 Kčs; objednávky přijímá jednatel. Došla objednaná rašelina a 20 kg dynocidu. Mičurinský kroužek ve škole dobře pracuje. Kurs letního řezu bude u nás v Malšovicích 21. VI. a řez švestek v JZD Svinary 22. VI. V odborném jsme se zabývali problémem hubení hrabošů zelio-pastou a drtníkem, který se letos objevil zase ve větším množství. ~ Na schůzi 5. července za účasti 20 členů podal předseda zprávu o dění v kraji: 8. VI. založil novou odbočku v Rasoškách, a odpoledne přednášel v Sadové, 15. VI. vedl kurs letního řezu v Praskačce, 21. VI. v Malšovicích, večer se zúčastnil schůze zahrádkářů ve Svinarech (přednášel jim v podhůrském hostinci u mlýna, poněvadž bylo víc zájemců-majitelů zahrádek od hřbitova, z Blešna a Nepasic), 22. VI. provedl instruktáž při řezu švestek JZD Svinary, 29. VI. se zúčastnil ustavující schůze okresního výboru jednoty zahrádkářů v Hradci Králové a 4. VII. schůze krajského výboru jednoty v Hradci Králové; na této schůzi byl odbočce jednoty zahrádkářů v Malšovicích předán diplom a odměna 1.000 Kčs za nejlépe vypracovaný plán činnosti na rok 1952, zaměřený také na veřejně prospěšné práce. Zpráva jednatele: Zakoupili jsme ruční sekačku na trávu. Hlášení o plnění plánu bylo odesláno. Objednávky pletiva přijímá př. Solar. K podzimní výsadbě na veřejná prostranství v Malšovicích dojde asi 220 švestek. Hromadně obstaráme také stromky k podzimní výsadbě pro naše členy; za tím účelem mluvil předseda v odborném o nejvhodnějších odrůdách i podnožích, na nichž mají být naroubovány, pro malšovické prostředí ~ aby členové věděli co si mají objednat. Dále hovořil o velkém

šíření houbovitých chorob na listu a jejich vlivu na násadu květu pro příští rok. ~ O schůzi 2. srpna za účasti 20 členů informoval přítomné, že se ve dnech 9.–13. VII. zúčastnil ústřední instruktáže pro krajské odborné instruktory na jižní Moravě ~ náš př. předseda a slíbil povědět při vhodné příležitosti zajímavosti z této instruktáže. 24. VII. provedl praktickou ukázku letního řezu v Letohradě a 1. VIII. byl na schůzi výboru krajské odbočky v Hradci Králové. Pletivo nám bylo už dodáno a rozděleno členům př. Solarem. Ze Slez. Předměstí jsme odebrali rašelinu. Př. Solar zakoupí pumpičku na karbolineum. O nabídce př. Uhlíře ohledně propůjčení pozemku odbočce ve výměře cca ½ korce zdarma rozhodneme později. V odborném sdělil předseda poznatky z 1. dne ústřední instruktáže z Bohunic u Brna, kde byla prohlídka školní zahrady a přednáška Dr. Luži „Všeobecně o ovocnářství." ~ Schůze 6. září: Činnost předsedy: 15. VIII. schůze krajského výboru v Hradci Král., 17. VIII. přednáška ve Dvoře Králové n. Lab. Organisační věci: Byla uzavřena hromadná objednávka stromků pro členy. Návrh plánu na r. 1953 připraví jednatel př. Roll. V příští schůzi bude od členů sebrán vypěstovaný heřmánek. Ovocnářské školení v Hradci Králové bude pokračovat. Odborné: Hraboš dokázal vyžrat téměř celý záhon mrkve a petržele; po nakladení otráveného chleba, který použilo město k deratisaci, jeho činnost rázem ustala ~ asi nástrahu vzal. Hovořeno o významu jahod v zahrádkách a na základě toho objednáme pro členy stáleplodící velkoplodé jahody (př. Solar). ~ Ve schůzi 5. října za účasti 20 členů podal předseda zprávu o své činnosti v kraji: 7. IX. přednášel na Slezském Předměstí, 14. IX. ve Velichovkách, 21. IX. v Praskačce, 24. IX. se zúčastnil schůze krajského výboru, 28. IX. školení ovocnářů v Hradci Králové a 1. X. přednášel na Novém Hradci. Návrh plánu činnosti naší odbočky na rok 1953 připravil jednatel př. Roll. Na instruktáž do Prahy za naši odbočku určen jednatel př. Roll. Mičurinský kroužek ve škole potřebuje od nás instruktora; v říjnu zahájí činnost kroužku př. Boh. Šrám. V odborném pojednal předseda př. Kuřátko o podzimním ošetření ovocných stromů a podzimních pracích v zahradě. ~ Při zahájení schůze 1. listopadu za účasti 17 členů sdělil předseda, že 6. X. přednášel na Slezském Předměstí; 8. a 9. X. se zúčastnil ústřední odborné instruktáže na severní Moravě (Šumperk, Lipník nad Bečvou a jinde). 18. X. byl na schůzi ovocnářů v „Koruně" na Pražském Předměstí, svolané jednotným národním výborem v Hradci Králové, kde bylo na pořadu podzimní ošetření ovocných stromů a boj proti přástevníku americkému a červci San José. 20. X. přednášel ve Třebši a 24. X. byl účasten schůze krajského výboru. Organisační náplň schůze: Došel poukaz na švestky, potřebné k výsadbě do ulic; vysází je dobrovolná brigáda z členů naší odbočky. Jednatel přečetl přípis z ústředí o novém organisačním uspořádání. Valné

hromady mají být ještě letos; při MNV a ONV budou zřízeny poradní sbory. Delegáty na konferenci do Prahy určeni př. Solar a Kuřátko, zástupci do obvodové rady př. Roll a Solar. Příští ovocnářské školení v hotelu Avion v Hradci Králové bude 9. listopadu. Mičurinský kroužek ve škole povede v listopadu př. Vlad. Lněnička. V odborné části seznámil př. předseda členy s náplní letní ústřední instruktáže (podrobně probral stať „Sklizeň ovoce") a vylíčil dojmy z podzimního instruktážního zájezdu na severní Moravu. ~ Schůze 6. prosince proběhla za účasti 19 členů a předseda uvedl ze své činnosti, že se 3. XI. zúčastnil jednání o převedení zahrádkářů k JNV; 6. XI. přednášel o výživě ovocných stromů na Pražském Předměstí; 9. XI. na krajském školení v Avionu v Hradci Králové; 20. XI. na Plackách; 30. XI. v Mostku, kde byla současně ustavena nová odbočka; 3. XII. se zúčastnil schůze krajského výboru Jednoty. V organisačním byla provedena kontrola plnění plánu na rok 1952 a v porovnání se skutečností zjištěno, že v některých bodech byl překročen, jen v bodě odevzdání jakostního ovoce školce nesplněn v důsledku naprosté neúrody. Zástupcem do okresního výboru byl jmenován př. profesor Čeněk Slavík. V odborném pokračoval př. předseda ve sdělení cenných poznatků z ústředních instruktáží na Moravě.

Krajská odbočka Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové se v roce 1952 snažila dohonit zpoždění, které vzniklo krisí ve výboru a přechodnou dobou „bezvládí". Noví čelní funkcionáři (ze starých zůstal jen krajský instruktor př. Kuřátko z Malšovic a pokladník př. Polák z Hradce Králové I) nevěděli zpočátku mnoho o životě celé organisace, ale nalézali vždy dobrého a zkušeného rádce v př. Kuřátkovi. Proto se na způsobu práce krajské odbočky Jednoty zahrádkářů mnoho nezměnilo a na prvém místě stála vždycky jako hlavní zásada ~ dát členstvu co nejvíce odbornosti, za druhé udržovat bezprostřední osobní styk s místními odbočkami konáním přednášek v odbočkách. Organisační věci se při tom svezly s sebou a byly tak mnohem sympatyčtěji přijímány. Přes to, že samo ústředí bylo zcela jiného názoru a i ústřední tajemník Anděl doporučoval svolávání čistě organisačních pracovních aktivů ~ tedy bez odborných přednášek ~ a na druhé straně zase samostatné odborné školení, zůstala krajská odbočka u starého způsobu: kromě samostatných běhů školení byla i na pracovní schůze a porady zařazována nějaká časová odborná přednáška. Nutno konstatovat, že to účastníci vděčně kvitovali a mnohem ochotněji se pak ujímali někdy i ne příliš populárních úkolů organisačních. Organisační úkoly nebyly malé; vždyť funkcionáři měli převychovávat členstvo ke společenskému soužití, odvykat členy vžitému způsobu starého spolkaření a vychovávat socialistického člověka. Bylo třeba nejprve přesvědčit zástupce místních odboček o nutnosti zaměření pracovních plánů na činnost veřejně prospěšnou, aby oni potom dovedli

i doma v místních odbočkách přesvědčit své členy o prospěšnosti takových akcí. Byla to práce nemalá a postupně se nám začala dařit dík tomu, že jsme nacházeli plné pochopení a podporu u veřejných institucí. Tak na př. ovoc. referent KNV Ant. Vejvoda poskytl krajské odbočce příspěvek na činnost 3.000 Kčs a rostlinolékař KNV s. Vašura 2.000 Kčs. Začala se vžívat zásada „kdo zve, ten platí," a proto krajská odbočka vyplácela pozvaným účastníkům aspoň cestovné. Bylo na to potřeba dost peněz a ústředí jich dostatek na tak bohatou činnost poskytnout nemohlo. Už to byl velký rozdíl proti dřívějšku, kdy si návštěvníci krajských schůzí platili jízdné sami a přesto rádi přijížděli. Činnost krajské odbočky se slibně rozvinula. Nejméně jednou za měsíc byla svolána schůze užšího výboru (předsednictva), během roku několik schůzí celého výboru, potřebný počet pracovních aktivů s odbornými přednáškami, na které byli zváni zástupci místních odboček, a ucelený běh odborného ovocnářského školení. Jak už ze zpráv na členských schůzích malšovické odbočky je patrno, sám kraj. instruktor Kuřátko proslovil během roku hodně přednášek v místních odbočkách a podobně činní po celém kraji byli i jeho odchovanci z dřívějších běhů krajských školení. Cennou posilou této činnosti byli i instruktoři bývalé Ovocnické jednoty, kteří po jejím zrušení vstupovali do našich řad. Členská základna rostla ve stávajících odbočkách a nové zakládány. Kraj. instruktor sám založil novou odbočku v Praskačce, Rasoškách a Mostku. Uveřejňoval také v tisku odborné články, probouzející zájem o ovocnářství. Činovníci krajské odbočky se pilně zúčastňovali všech akcí ústředí a udržovali styk s veř. složkami. A zase hradečtí „votroci" předběhli vývoj: Pokusně aspoň v samotném Hradci Králové ustavili okresní odbočku jednoty zahrádkářů!

Jeden z mnoha příspěvků uveřejněných v „Pochodni" kraj. orgánu Komunistické strany Československa. →

I ovocnáři splní svůj úkol

Letošní březen svým téměř zimním počasím oddálil poněkud probuzení vegetace ovocných stromů. Jaro však uplatňuje své právo a snaží se zameškané dohonit. Ovocné dřeviny rychle rašší a volají své ošetřovatele k rychlému dokončení všech prací, které nepříznivé počasí pozdrželo. Namnoze dokončuje se ještě — ovšem opožděně — řez stromů a zde je třeba věnovat pozornost zvláště mladým výsadbám, aby byly zapěstěny silné, nosné korunní kostry stromů.

Ochraně proti škůdcům je nutno věnovat plnou pozornost. ONV nařízený povinný postřik ovocných stromů ovocným karbolineem se většinou již provádí a je si jen přáti, aby všech pěkných dnů bylo k postřiku plně využito. Každé oddálení postřikových prací znamená pokročilejší vyrašení poupat ovocných dřevin a tu z obavy poškození postřikem bývá koncentrace postřiku snižována ke škodě věci. Dnes bojujeme hlavně proti puklici švestkové, která ohrožuje silně naše peckovice, dále je na postupu mšice krvavá, která ohrožuje svým silným výskytem jabloňové výsadby. I sviluška ovocná, silně rozšířená v letech 1942—3, kterou se nám vytrvalým ničením podařilo oslabit, opět v posledních dvou letech silně napadá zvláště vůbec nestříkané peckovice, nebo peckovice stříkané po několik let za sebou ovoc. karbolineem. Karbolineum působí na svilušku nedostatečně a k účinnému jejímu potírání je nutný postřik 3% organickým barvivem (Ivernol, Nitrosan, Favor a j.). Přiložme všichni ruku k dílu, aby postřik ovocných stromů byl proveden všude. Zůstanou-li nám některé stromy nestříkány, zůstávají nám také stálé reservace škůdců, odkud se tito znovu šíří na stromy sebepečlivěji ošetřované a stříkané. Je nutno se konečně už jednou vymanit z předsudku, který šíří zpravidla oni pohodlní »nestříkači« a »milovníci« ovocných stromů, kteří vědí o svých stromech jen tehdy, když je třeba česat ovoce — že postřiky ovoc. stromů ničíme naše zpěvné ptactvo.

I v ovocných sadech, zvláště v půdách lehčích, šetřme úzkostlivě se zimní vláhou. Všude tam, kde pěstujeme podplodinu, snažme se rychlým osázením nebo osetím přerušit půdní kapiláry, abychom zabránili úniku vláhy z větších hloubek. V zatrávněných zahradách na podzim obryté mísy kolem kmenů ovocných stromů uhrábáme železnými hráběmi do hloubky kolem 5 cm. Všude, kde mohou ovocné stromy potřebovat pohnojení dusíkem, oseime alespoň misky pod korunami směsí motýlokvětých rostlin (raný hrách, lupina, koňský bob, vikev) a těsně před květem zelenou hmotu mělce zaryjme. Zvláště tam, kde zápasíme s nedostatkem stájových hnojiv, doplníme tímto způsobem zásobu dusíku a hlavně tolik pro ovocné stromy potřebného humusu.

Ovocný strom odvděčí se nám za každý úkon a každou službičku bohatou úrodou. Posloužíme proto jarním ošetřením našim ovocným stromům co nejsvědomitěji, aby nám daly bohatou úrodu, která obohatí náš národní stůl krásným a chutným ovocem.

Činnost ústředí Jednoty zahrádkářů v Praze se neobyčejně zlepšila – hlavně zásluhou ústředního tajemníka Václava Anděla, který dal opravdu obětavě všechny své síly do budování zahrádkářského hnutí. Ústředí si pro svou práci vzalo příklad z dosavadních způsobů práce v krajích a hlavně z Hradeckého kraje, kde jsme s tím začali jako první. Už v době okupace jezdili př. Roll, krajský předseda, a krajský instruktor Kuřátko pilně ven, př. Kuřátko šířil odbornost a př. Roll na připravené půdě zakládal nové odbočky. Tohoto příkladu následovaly pak další kraje a po čase se stali populárními odborníky na př. přítel Podhrázký na Budějovicku, Kalčík na Plzeňsku, Malý a pak Chaloupka na Ústecku a jiní. Ústředí nakonec tu

Ve výzkumné stanici na Velehradě v rámci instruktáže na jižní Moravě. Náš předseda-kraj. instruktor př. Kuřátko diskutuje s př. Valentou, instruktorem Pardubického kraje, o řezu višní.

to osvědčenou a Hradečáky vřele doporučovanou cestu odbornosti plně nastoupilo a kromě nutných pracovních a organisačních aktivů a porad uspořádalo řadu cenných a po odborné stránce velmi hodnotných instruktáží a školení, kterých se účastnili přední krajští instruktoři. 22.–25. II. proběhla čtyřdenní odborná instruktáž v Praze. 9.–13. VII. měli instruktoři možnost shlédnout významnější objekty na jižní Moravě v rámci praktické instruktáže a 8.–9. X. na severní Moravě (Šumperk, Lipník n. Bečvou a j.). Získané poznatky jim jistě v budoucnu pomohou v jejich krásné práci – v šíření odbornosti v krajích. Ústředí nešetřilo náklady na tato školení – už z toho důvodu, že opět hrozila reorganisace a nevědělo se, kam bude Jednota zahrádkářů přilepena. Nebylo tedy žádoucí, aby někam přinesla nějaké velké jmění. Z těchto důvodů bylo na jednom menším aktivu povoleno volné stravování – „bez stropu", ale někteří jednotlivci toho využili a hospodář ústředí př. Komanec pak kulil oči, když měl platit „sekyru" útraty. Instruktáž na Moravě vedl sám ústřední tajemník Anděl a náklady instruktáže (ovšem „se stropem") uhrazoval ústřední hospodář př. Komanec. Měl s sebou pěknou hromádku peněz a při takovém kolektivu účastníků ze všech končin nebylo

radno věřit všem. Proto si funkcionáři ústředí pro ubytování jako spolunocležníka zajišťovali už předem našeho předsedu Kuřátko, jako starého známého poctivce a obětavého budovatele zahrádkářského hnutí ~ tentokrát jako „strážce pokladu."

Místní odbočka Jednoty zahrádkářů v Malšovicích zhodnotila svou činnost za uplynulý rok na XIII. valné hromadě 15.11.1953 za účasti 71 členů. Za onemocnělého předsedu řídil jednání místopředseda Boh. Šrám a v úvodu vzpomněl památky během roku zemřelých členů př. Dvořáka, Halvy, Ulricha a Hodka. Zpráva jednatele: Mrazy kolem 20. května zničily téměř celou úrodu ovoce, a proto jsme členy vedli k většímu pěstění zeleniny. Scházeli jsme se každý měsíc, uložili jsme si v plánu četné úkoly, které byly splněny lépe než se dalo předpokládat. Splněno: pomoc pionýrům, obci, JZD Svinary a Roudnička, léčivé byliny a výzkum (př. Valc - pravokoř. stromy, př. Káš - kukuřice, př. Kuřátko - typové podnože, př. Šrám - ovlivňování sort). Nesplněno: výstava ovoce a dar ovoce školce ~ pro neúrodu. Jednatel ocenil obětavou a vynikající práci pro rozvoj zahrádkářství předsedy př. Kuřátka za minulých 13 let. Obšírná pokl. zpráva a finanční plán na r. 1953 schváleny. Hospodář př. Karel Valc sdělil: Máme 5 pojízdných stříkaček a 2 na záda, různý inventář a zásobu postřikových látek. V akci povinného postřiku budou opět postaveny dvě postřikové čety. Plán činnosti na r. 1953 projednán a schválen. Učiněny závazky na osetí ploch heřmánkem. Reorganisací se mají stát odbočky Jednoty zahrádkářů součástí lidové správy. Na příští období zvoleni: předseda J. Kuřátko, místopředsedové Bž. Šrám, V. Solar, jednatel J. Roll, pokladník V. Káš, revisoři R. Čermák a J. Mrákota, členové výboru Jar. Brzek, Al. Havránek, Bož. Kdánová, M. Lněnička, Rud. Křivka, Václ. Medek, K. Rokos, Č. Slavík, Fr. Šindler, Jar. Šípal, Al. Uhlíř, Kar. Valc, Oldř. Tomašík, Jos. Matějka, Jos. Pátý. Následovala přednáška př. prof. Slavíka „Ochrana ovocného stromoví." K onemocnělému zasloužilému předsedovi př. Kuřátkovi byla vyslána delegace (Šrám, Solar, Roll) s dopisem obsahujícím vzpomínku a přání brzkého a plného uzdravení.

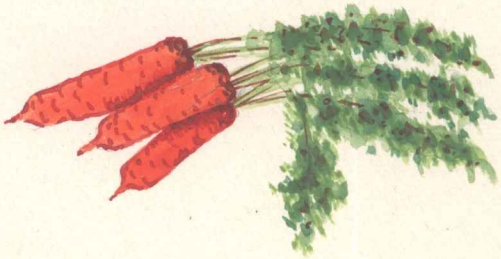

Ó stromy v rozechvělém háji,
už do vás nožem vyrývají
srdíčka, data, monogramy
chlapci se svými milenkami.

Zelenou krví opláčete
tu ránu v kůře. Všechno kvete
i láska, jak se v písni zpívá.
Ach, lásko, lásko proměnlivá,
jak býváš někdy přeukrutná.

Já vím, mé stromy, pomsta chutná!

Jaroslav Seifert: Květen.

Rok 1953

Prvé zimní měsíce roku 1953 proběhly za celkem normální zimní povětrnosti, bez zvláštních tepelných výkyvů. Následovalo i příznivé jaro a po loňské neúrodě odpočaté stromy přebohatě kvetly. Údobí květu prošlo u nás vcelku za příznivého počasí a ukazovala se téměř na všech zahradách bohatá násada plodů. Tuto v souhrnu nadějnou situaci nelze však vztahovat na celý kraj. V Hradeckém kraji se totiž pěstuje ovoce ve všech možných nadmořských výškách a klimatické podmínky jsou velmi rozdílné. Loňské mrazíky v době květu nepostihly na příklad podkrkonošskou oblast a Žamberecko, byla tam bohatá úroda hlavně peckovic, a proto vyhlídky na úrodu letos jsou pochybné. Za to u nás slibují stromy vynahradit loňský rok. Ze škůdců a chorob v tomto roce mimo běžné pilatky, obaleče, strupovitost, jabloňové padlí a moniliosy – je na nebezpečném vzestupu puklice a sviluška ovocná. Je zajímavé, že ve stříkaných zahradách jsou stromy sviluškou silně napadeny, zatím co v nestříkaných jen nepatrně. K postřiku užívané přípravky DDT ničí její přirozené nepřátele z říše hmyzu. Krvavá mšice je už silně napadána vosičkou Aphelinus mali. Ta ji udržuje v neškodných mezích a tím odpadla ta obrovská práce s bojem proti ní. Přebohatou úrodu nebylo možné zkonsumovat; přebytky letních a podzimních odrůd a hlavně peckovic nedokázal Výkupní podnik vykoupit a přepravit do okresů bez úrody (krkonoš. oblast, žamberska), a tak přišla značná část úrody nazmar. Poslední slabší déšť se dostavil na sklonku srpna a následovalo abnormálně teplé a suché počasí. Zimní sorty se dobře vyvinuly a vybarvily a z minulého roku neúrody odpočaté stromy daly skvělé výnosy. Podzimní kypření půdy velmi ztěžovalo abnormální sucho. Obvyklé vydatné listopadové deště se nedostavily, ty drobné přepršky stěží ovlažily půdu jen na jejím povrchu; naprosto nemohly nasytit vyprahlou půdu v hlubších vrstvách

a napojit bohatou úrodou a poměrně dlouho trvajícím suchem vysílené a žíznivé stromy na zimu. Hrozilo velmi nebezpečné pro stromy ~ zamrznutí na sucho!

Rok 1953 přinesl hojně závažných událostí celosvětového i vnitrostátního významu. Dne 5. března zemřel Jos. Vis. Stalin, 14. března president

Některé z papírových peněz, které ztratily platnost měnovou reformou v r. 1953. Byly ještě 1000, 500, 50koruny, vesměs ve dvojím vydání.

Československé republiky Klement Gottwald. Novým presidentem byl zvolen Antonín Zápotocký, dosavadní předseda Ústřední rady odborů. Zákonem ze dne 30. května 1953 č. 41/53 byla vyhlášena měnová reforma, zrušen lístkový (přídělový) systém a zaveden volný prodej všeho zboží. Tímto dnem pozbyla platnosti všechna dosavadní platidla a byla směněna za nové Kčs v poměru 1:5 do 300 Kčs starých peněz, další hotovosti i v pokladnách organisací 1:50. Novými platidly od 1. června 1953 byly papírové peníze po 100, 50, 25, 10, 5, 3 a 1 Kčs a mince po 25, 10, 5, 3 a 1 haléři. Podle odst. 2. uvedeného zákona jsou fyzické osoby povinny přijímat jako zákonné platidlo bankovky bez omezení, státovky až do 100 kusů a mince až do 20 kusů téže hodnoty.

Niklová 2koruna 1947-48.

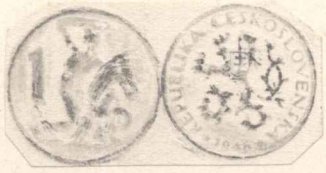

Niklová koruna 1946-47.
Razidlem z r. 1947 byl vyražen menší počet korun z aluminia; patří ke sběratelským zvláštnostem.
V téže úpravě s hrubším zoubkováním na hraně byla ražena koruna z aluminia v letech 1950 až 1953.

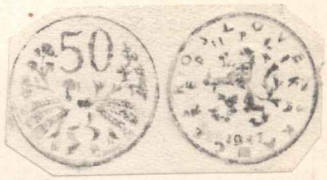

Měděný 50haléř 1947-50.

Měděný 20haléř 1947-50.

50haléř 1951-53 z alum.

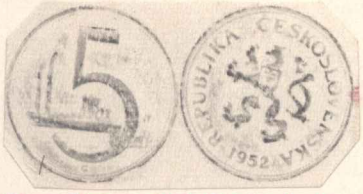

Alum. 5koruna 1952, která nebyla pro měnovou reformu dána do oběhu.

Všechny tyto kovové mince pozbyly platnost měnovou reformou 30. května 1953.

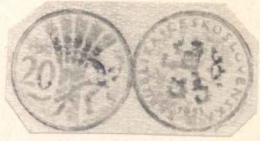

20haléř 1951-52 z alum.

Měnovou reformou pozbyly platnost také všechny pamětní stříbrné mince vydané v posledních letech, a to: 50 Kčs na 3. výročí slovenského národního povstání z r. 1947, 50 Kčs na třetí výročí revoluce z r. 1948, 50 a 100 Kčs k 70. narozeninám J. V. Stalina z r. 1949, 100 Kčs na 600. výročí založení Karlovy university z r. 1948, 100 Kčs k 30. výročí republiky z r. 1948, 100 Kčs na 700. výročí vydání jihlavského horního práva z r. 1949, 100 Kčs na 30. výročí založení Komunistické strany Československa z r. 1951. Každé z těchto pamětních mincí byl ražen milion kusů. K výměně je však nikdo nepřinesl a zůstaly skutečně jako pamětní mezi lidmi. Měnová reforma s úplným uvolněním prodeje

všeho zboží proběhla bez vážných otřesů. Měla postihnout v prvé řadě peníze nabyté šmelinou a uvolnění prodeje všeho zboží mělo šmelinu do budoucna zamezit. V tom směru do velké míry poslání splnila, jen žel, že více nebo méně postihla všechny ~ i dělníky, kteří si peníze poctivě vydělali a šetřili na pořízení potřebných věcí. Nutno pochválit, že bylo pamatováno na uchování důvěry ke spoření na vkladní knížky, a to hlavně k závodnímu spoření ~ tím, že starší vklady byly přepočteny 1:5 a jen vklady z poslední doby 1:50. Jinak běžel život v klidu dál, i když někde měnová reforma těžce zabolela. Ale to už v životě jinak nejde, přináší radosti i bolesti.

Odbočka Jednoty zahrádkářů v Malšovicích se stala už po dva minulé roky 1951 a 1952 vždy pro prvé čtvrtletí roku držitelem krajské putovní standarty za nejlépe vypracovaný celoroční pracovní plán, zaměřený i na veřejně prospěšné práce. Ve schůzi krajského výboru Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové dne 4. července 1952 byl jí udělen diplom a odměna 1.000 Kčs za vzorné a čestné splnění pracovního plánu v roce 1951. ~ Tato čestná vyznamenání a uznání zdařilé práce zavazují nejen výbor, ale i všechno členstvo, aby v této krásné práci bylo pokračováno. Proto už první schůze v roce 3. ledna 1953 za účasti 25 členů svědčí o zodpovědném přístupu k plnění úkolů. Předseda podává zprávu o své činnosti v budování zahrádkářského hnutí v kraji za uplynulý měsíc: 12. XII. se zúčastnil porady na krajském národním výboru ~ co bude se zahrádkáři? a 13. XII. schůze výboru krajské odbočky. 14. XII. se sešel výbor naší odbočky, aby vypracoval celoroční plán činnosti. 14. XII. přednášel o výroční schůzi v Třebechovicích a 16. XII. v Kuklenách. Projednány organisační záležitosti: Se členy byl projednán plán činnosti na r. 1953, rovněž i plán finanční. Místo ohlášené konference v Praze bude krajská konference v Hradci Králové. Valná hromada bude 15. února o 2. hodině odpol. Byly objednány a došly 2 trakařové a 1 přenosná stříkačka. Po vyzkoušení byly rozmístěny a budou k nim zavedeny půjčovní knížky. Krajský národní výbor nám oznámil, že z Mělníka lze obdržet zakořeněné řízky révy. Sepsány objednávky členů. V odborném vyzval předseda členy k široké odborné diskusi a zodpověděl řadu dotazů o bílení stromů, o hnojení strojenými hnojivy, o sázení vinné révy, jejím řízkování, řízkování bobulovin, rozmnožováním hřížením a mnoho dalších. ~ Členskou schůzi 7. února za účasti 30 členů řídil za onemocnělého předsedu místopředseda př. Boh. Šrám. Jednatel oznamuje: Celoroční plán činnosti bude předložen ke schválení valné hromadě. Odbočka JZ v Novém Hradci Králové pořádá 8. II. přednášku př. Bzareše na Brně. Zasklení a zavěšení skříněk zařídí př. Solar. V odborném přečetl př. jednatel z Ovocnických rozhledů článek „Vliv vyjetého oleje na zacelení

ran stromů." V diskusi probrána též koncentrace předjarních postřiků: Superdanol 3%, Neodendrin 5%, Nitrosan 1-2%; stále je živá otázka hnojení jak organickými, tak strojenými hnojivy. ~Schůzi 7. března řídil opět místopředseda Boh. Šrám a při zahájení vyzval přítomné k uctění památky zemřelého generalissima Stalina. Výbor byl doplněn hospodářem př. Valcem. Stanoveny poplatky ze stříkaček: za 1 den pro člena 10 Kčs, nečlen 20 Kčs, z malé stříkačky 5 Kčs. Rozhodnuto zakoupit decimálku. 15. III. bude brigáda do JZD Svinary na ošetření stromů. 14. III. bude praktická ukázka zimního řezu. Knihovník př. Matějka sděluje, že knihovna má 56 knih.~ Ve schůzi 4. dubna za účasti 32 členů byla uctěna památka zemřelého presidenta Klementa Gottwalda. Př. Boh. Šrámovi poděkováno za opravu dvou stříkaček. Na kontrolu, byl-li všude proveden předjarní postřik a neobjeví-li se opět drtiník, se přihlásilo 10 členů; ti půjdou ve dvojicích po zahradách po 15. dubnu. Př. Matějka oznamuje, že utržil za hnojiva 5.713 Kčs a ještě má dostat 585 Kčs. Za půjčení stříkaček vybral 275 Kčs. Dále sděluje, že ohlásil obvodové radě provedení výsadby 225 švestek v ulicích Malšovic, při čemž naši členové odpracovali 310 brigádnických hodin. V odborném vyslechnut výklad př. předsedy o: jarním kypření půdy pod stromy, hubení hrabošů zelio-pastou, drtníku a boji proti němu, poškození stromů mrazem, hnojení a hnojivech a o letních postřicích. ~Schůze 2. května za přítomnosti 27 členů. Účastníci kontroly zahrad podali zprávu o provedené prohlídce zahrad 19. IV. Zjištěné nedostatky ohlásí př. Matějka v obvodové radě. Byla podána žádost o drátěné koše na vysázené švestky v ulicích. 24. května bude krajská konference zahrádkářů v „Avionu" v Hradci Král. Zpráva pokladníka: Vklady 5.220'- Kčs, hotovost 4.599'60 Kčs. Došlo vyúčtování za heřmánek. Odborný výklad předsedy Kuřátka: Následky mrazů. Nebezpečí škůdců červce San José a přástevníka amerického. Letní postřiky (stříkat navečer) proti obaleči po 20. květnu, postřik hrušní není všude nutný. Postřiky opakovat po 3-4 týdnech. ~Ve schůzi 6. června za účasti 27 členů sděluje předseda, že 16. a 17. V. provedl odbornou instruktáž v Brandýse n. Orl. a referuje o průběhu krajské konference 24. V. v „Avionu" v Hradci Králové. Obvodová rada nám nabízí do užívání Čeckovu zahradu; odmítáme. Provedeme postřik, budou-li zaplaceny postřikové látky; nejdříve si zjistíme, kdo má nad ní národní správu. Př. Tomašík zaslal váhu. Pokladní zpráva: Vklady ve staré měně 10.220'- Kčs, hotovost 902'60 Kčs směněna v poměru 1:50 a činí 18'04 Kčs v nových penězích. Každou schůzi dá př. Matějka ohlásit místním rozhlasem. Př. Roll má být rehabilitován a znovu povolán do krajského výboru. V rámci plnění plánu bude 28. VI. proveden letní řez s přednáškou ve Svinarech; hlásí se 8 členů. 21. VI. bude praktická ukázka letního řezu v Malšovicích. Odborný referát př. předsedy: Očkování růží.

Ničení pilatky angreštové. Zalévání švestek v červenci a srpnu. Letní postřiky dělejme, i když je plodů málo. Je třeba zjistit počet stromů napadených drtníkem. Příteli místopředsedovi Šrámovi zašleme do nemocnice pozdravný dopis. ~ Schůze 4. července za účasti 25 členů: Praktické ukázky letního řezu 21. VI. v zahradě př. Uhlíře se zúčastnilo 15 členů. V družstevním sadě ve Svinarech provedlo řez 6 členů 28. VI. a odpoledne tam př. Kuřátko udělal přednášku. Bude přezkoušena všude jakost „Superdanolu," jestli dlouhým skladováním neutrpěla. Je naděje, že dodávka heřmánku i odvod ovoce v rámci plnění plánu budou překročeny. Z členského příspěvku pro příště připadne kvota pro ústředí 4 Kčs, pro kraj 2 Kčs. Jednotnému národnímu výboru budou podány námitky proti vyhlášce o výměně tabulek domovních čísel. Oslavy 100. narozenin českého pomologa Jana Ráhy v Chlumci nad Cidlinou se zúčastní př. předseda Kuřátko a př. jednatel Roll. Odborný referát: Je doba letního řezu, očkování a roubování za zelena. Důležitost pěstování domácí švestky. Pěstujme hlavně zimní odrůdy jablek! Proti jabloňovému padlí stříkejme sirnými přípravky. Dehtochema vyrábí patrony na ničení hrabošů. ~ Ve schůzi 1. srpna za účasti 21 členů podal předseda zprávu o činnosti v kraji za minulý měsíc: Ráhových oslav v Chlumci n. Cidl. 5. VII. se kromě předsedy a jednatele zúčastnil také př. prof. Slavík. Ve schůzi krajského výboru při oslavách bylo s př. Rollem sjednáno, že převezme funkci předsedy okresní odbočky Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové. 5. VII. přednášel př. Kuřátko o letním řezu na Slezském Předměstí, 7. VII. na Plácká ch. „Superdanol" byl přezkoušen; je nutno jej rozdělat teplou vodou. Obvodová rada JNV souhlasí, aby dosavadní tabulky domovních čísel byly podle našeho návrhu ponechány, neboť vyhovují. Po opravě budou opět připevněny vývěsní skříňky. V příští schůzi bude sepsána objednávka stromků a keřů, získána zkušenost, že hustěji osázené zahrady tolik netrpí mrazy. Rozhodnuto pořádat na podzim výstavu ovoce. Př. prof. Slavík poučuje o zakládání jahodišť. ~ Ve schůzi 5. září za účasti 37 členů sdělil předseda, že v minulém měsíci přednášel v Lípě u Týnišť n. Orl. a v Novém Hradci. Sepsána hromadná objednávka stromků. Na exkursi vlakem do Výzkumného ústavu ovocnářského v Holovousích dne 13. září se hlásí zatím 18 členů. Výstava ovoce bude 20. září v sále Kult. domu (u Matějků). Předseda upozorňuje, že výstava musí být uspořádána v duchu doby a exposice jedné odrůdy musí být pohromadě; dá to značně práce a proto zve členy k spolupráci. Přítomní stibují, že pomohou. Zpráva pokladníka: vklady v nové měně 1822·- Kčs, hotovost 17·04 Kčs. V odborném cituje př. předseda přednášku ústředního odborného instruktora inž. Černíka z ústřední instruktáže v Praze „O sklizni

a uskladňování ovoce." ~ Schůze 3. října za účasti 21 členů: Zájezdu do Holovous 13. IX. se zúčastnilo přes 30 členů. 20. IX. jsme konali naši III. výstavu ovoce ~ opět zdařilou. 26. IX. určoval př. Kuřátko ovoce na výstavě v Letohradě a 27. IX. v Týništi n. Orlicí. Dne 4. a 5. X. bude výstava ovoce v Třebechovicích p. Orebem. 10. X. bude krajská konference v „Avionu" v Hradci Králové. V odborné náplni schůze se hodnotily získané poznatky z exkurse v Holovousích a naše výstava ovoce. Sešlo se tolik ovoce, že jsme všechno vystavit nemohli. Výstavu činily přehlednou a poučnou tabule sortimentu a jmenovky s pomologickým popisem odrůd. Vhodně výstavu doplnilo oddělení chorob a škůdců připravené předsedou, oddělení ochranných látek a postřiků, zahrádkářského nářadí atd. Venku v zahradě byly umístěny stroje a hlavně prototypy postřikovačů, které si sami naši členové zhotovili, se těšily velkému zájmu. Výstava se všeobecně líbila. Jedna věc však přece kalí naši radost ze zdařilé výstavy. Vypravit tak rozsáhlou výstavu si vyžaduje velké pracovní vypětí mnoha členů a uvážíme-li, že výstava může být otevřena v důsledku provozu kulturního domu pouze jeden den, je té obrovské práce škoda. Už proto, že výstavu v jediném dnu nenavštívila ani řada našich členů a malšovských občanů z důvodu buď, že byli zrovna jinak zaneprázdněni, nebo snad z nezájmu, i když jim výstava svým oddělením „Vhodný sortiment pro Malšovice" mohla po odborné stránce hodně dát. Za to jsme u nás uvítali víc návštěvníků než bylo místních opravdu z celého kraje, ba i vzdálenějších. Rádi se přišli podívat na naši práci a hlavně se poučit jak dělat výstavy. Nám tato výstava přinesla jedno veliké poučení: Máme v našich zahradách stále ještě mnoho podzimních odrůd! ~ Ve schůzi 7. listopadu za účasti 27 členů sdělil předseda Kuřátko, že byl 4. X. na výstavě ovoce v Žamberku, odpoledne v Třebechovicích, 11. X. na krajské konferenci v Hradci Králové a 18. X. na krajské výstavě ovoce v Hradci Králové. Jednatel upomene JNV o drátěné koše na stromy proti zajícům. Stromky byly přivezeny a členům rozděleny.

Návštěvníci se velmi zajímali o vystavené prototypy postřikovačů v činnosti.

Př. Solar informuje o rušení zahrádkových kolonií uvnitř města a že se uvažuje o jejich přemístění do Malšovic (do prostoru mezi pastvištěm a hrází). Zpráva pokladní: Na výstavě vybráno 550 Kčs, režie 220 Kčs, zůstatek 330 Kčs. Hotovost 247 Kčs, vklady 1.822 Kčs. Př. Roll referuje o kouřových patronách proti hrabošům. V odborném hovoří předseda o podzimním ošetření stromů a obdělání půdy. Shrabat listí, zkompostovat a rýt hluboko a na hrubou hroudu. K hrušním na kdouli přirýt kopce z hlíny a chránit tak kdouli před holomrazy. Pozor na červce San José! Výskyt tl se už i u nás v kraji. Př. Šrám uvádí, že krvavou mšici lze ničit ožehnutím letovací lampou. ~ Ve schůzi 5. prosince za přítomnosti 20 členů sdělil předseda, že 2.XI. přednášel v Novém Hradci. Obdrželi jsme poukaz na superfosfát a ostravský ledek. Kostní moučka a kainit jsou volné. Sepsána objednávka hnojiv a pletiva. 13.XII. bude krajská konference v Hradci Králové. V odborném podal předseda Kuřátko zprávu z instruktáže signalisátorů o škůdcích a způsobech postřiků, kde byly promítnuty filmy o červci San José, přástevníku americkém a obaleči.

Působnost odbočky Jednoty zahrádkářů v Malšovicích se dnes už ~ po 14 letech činnosti ~ velmi pěkně projevuje v celkové úpravě obce a hlavně také v úpravě zahrádek členů. Je tu více zeleně, více květin a také ovocným stromům se dobře daří a rodí krásné ovoce. Tím ovšem nechceme říci, že před založením zahrádkářské odbočky nic takového v Malšovicích nebylo. Už dříve tu byly hezké zahrádky ~ hlavně zahrádky členů Okrašlovacího spolku na Náhoně ~ ale bylo jich málo. Také ovocné zahrady zde byly a podle vzpomínek některých členů, kam jako kluci chodívali na jablka, byla to Lendekova zahrada, Povýšilova a i u mlýna a u starších stavení k lesu byly slušné ovocné zahrady. Ale už ve vzdálené minulosti, více jak před 130 lety byla nádherná okrasná zahrada hned za Hejcmanovou hospodou Na hrázce v ulici k vojenské střelnici, jak praví historie o Fedišových lípách:

> V Malšovicích na Náhoně před zahradou domu Oty Švendy čp. 216 stávala na ulici lipová alej. Lípy vysázel hejtman Fediš v roce 1821, jak vyryto na prapisku v brance, kudy se kdysi chodilo pro vodu do mlýnské strouhy. Lidová pověst o nich praví, že je pod nimi zakopán poklad. V místě, kde byl poklad hledán, se jedna z lip uvolněním kořenů naklonila a dlouho si sousedé tuto ke strouze skloněnou lípu ukazovali.
>
> Hejtman Fediš není nikterak vymyšlenou osobou. Ignát Herrmann ve své půvabné knížce „Přednoucí obrázky", připsané „... milované obci otcovské, královskému věnnému městu Hradci Králové," zmiňuje se o svém dědovi Hostivítu Pospíšilovi, jak koupil od pana Fediše v Malšovicích pro svou paní mámu Kateřinu altán neboli libostan, jak byl v duchu teh-

dější řeči nazýván. Měl tvar osmihranu a sestával z přízemku i patra.~ Za tento libostan, stojící v zahradě Fedišově, zaplatil Hostivít osm set zlatých šajnů. Mohl prý být ten altán pivním skladem, sklepem na brambory, sýpkou, tvrzí do prérie ~jen ne, čím býti měl: veselým, vzdušným, útulným altánem vábícím k odpočinku, byl prý to „chladný futrál z fošen". To dá rozum, takového libostanu se hejtman Fediš rád zbavil. Hostivít rád do Fedišovy zahrady docházel a stala se mu vzorem. Podle malšovického vzoru založil několikakorcovou zahradu na Pražském Předměstí, leč za vzorem na Náhoně silně pokulhával. Nic kloudného tam nevyrostlo, jen křenu se tam dobře dařilo. Impresor Hostivít byl teoretik, kdežto hejtman Fediš praktik.

A ještě něco upomíná na starého vojáka: Květina neobyčejné vůně a zvláštního listu, kterou až dosud nikdo nezná pojmenovat. Je to jediná květina, která se uchovala až do našich dnů v zahradě, velikou láskou a péčí hejtmanem založené. Pohnuté byly trampoty hejtmana Fediše, hlavně po jeho smrti, které se udály v jeho domě a pak na hřbitově na Zámečku.

Pověst tato se na Náhoně vypráví asi takto:

Pod lesem „Na obickách" u mlýnské strouhy, které od pradávna říkali Náhon a též osadu tak pojmenovali, stavěl hejtman Fediš nový dům. Velký a prostorný, s vazbou střechy nikde nevídanou. Velikou síň dal vydláždit pískovcovými deskami. Připomínaly desky v chodbách Vodičkových kasáren a také skutečně většina stavebních hmot na Náhon z vojenských skladišť hradecké pevnosti dovážena. Pískovcové sloupy s koulí na vršku v plotě zahrady též pocházely ze skladišť pevnosti. Po dohotovení domu vysázel při strouze lipovou alej, založil zahradu, kuželník, veliký skleník, kde pěstoval cizokrajné květiny z Itálie a mnoha jiných zemí přivezené. Dahlie ~první v hradeckém kraji ~ přivezl od pěstitele jiřin faráře Turka z Dašic. Pouze jedinou květinu odnikud nepřivezl, ani ji nikdo v jeho zahradě nevysadil. Sama od sebe na západní straně zahrady vyrostla. Pokládal omamně vonící trvalku za div a věnoval jí největší pozornost a péči. Vojáci, které hejtman nakomandoval k práci do zahrady, znali oblíbenou květinu hejtmanovu a pojmenovali ji „Fedišku". Postupem doby, rok od roku přibývalo stále nových druhů květin a okrasných keřů s takovou vášní pěstitelskou, že říkali sousedé jeho zahradě „Malý ráj!"

Hejtman, sám letitý, jak to u zámožných bývá, oženil se s mladou dívkou Švendovou ze sousedské rodiny v Zámostí. Dům vystavěl a nákladnou zahradu založil, aby užil na stará kolena odpočinku. Lipové stromořadí, již pěkně vzrostlé, zvlášť si oblíbil a nejraději v něm prodléval.

Udržování a stálé doplňování zahrady i skleníku novými druhy květin stálo hejtmana veliké částky peněz, ale jako velitel „frflegsmagacinu" (vojenské zásobárny) hradecké pevnosti uměl si potřebné peníze opatřit. Jednoho dne při-

šla komise a provedla důkladnou kontrolu zásob a účetních knih. Shledáno, že není všechno v pořádku. Ve skutečnosti, jak to bývá, šidili císaře pána i jiní. Hejtmana zatkli a předvedli k veliteli pevnosti generálu Dědinovi ~ (Wolfgang Laiml Ritter von Dedina). Slyšení trvalo pouze několik minut, ve kterém generál připomněl zpronevěru v zásobárně a on, hejtman, že je za vše odpovědný. Podal hejtmanovi ruku, propustil ho na svobodu a sám první, generál hejtmanovi vzdal čest.

Věru, věděl hejtman po tomto slyšení jak se zachovat. Vsedl do bryčky, odjel na Zámeček, kde zašel k hrobu svých rodičů, vyhledal hrobaře, se kterým promluvil několik slov a odjel na Náhon. Večer vyšel z domu, prošel zahradou, dlouho postál u své oblíbené květiny a do půlnoci chodil lipovým stromořadím. Po dvanácté hodině zahřměl v lipách výstřel. Ráno našli sousedé na břehu Náhona pohozenou lahvičku s umrlčí lebkou, pistoli, na lípě spatřili zlomenou větev a střeleného hejtmana v Náhoně s provazem na krku.

Jiná doba, jiné obyčeje, jiné mravy. V té době pochovávali sebevrahy na všech hřbitovech v koutech na západní straně a hlavou k západu; na Zámečku to bylo za zvonicí, v místě, kde nyní leží legionář Jaromír Mareš. S obavami mladá žena hejtmanova zaťukala na dveře novohradecké fary. Snažně prosila pana faráře, aby dovolil hejtmana pochovat do hrobu jeho rodičů. S účastí vyslechl prosbu, ale nakonec prohlásil: „Nemohu, při nejlepší vůli nemohu, jsem vázán nařízením církevní vrchnosti. Otrávil se, zastřelil, oběsil a utopil, vzal si sám život, nutno hejtmana pohřbít na vykázané místo pro sebevrahy na Zámečku za zvonicí a hlavou k západu.~ Dále upozorňuju, nebožtík musí být nesen z domu s příkrovem na truhle ~tedy nikoliv bez příkrovu, jak se přirozenou smrtí zemřelí na krchov nosí." Po chvíli se nad hlasitě naříkající ženou ustrnul a povolil pohřbít hejtmana do rodinného hrobu u kostelíka, ale hlavou k západu, tedy nohama ke kostelu. V tomto se ukázal neoblomným a nepovolil na opětné naléhání naříkající ženy. Přišla domů a Švendovi, svému blízkému příbuznému, si postěžovala o tomto pánově farářově nařízení. A Švenda, moudrá a bystrá hlava, který vždycky dovedl poradit a rád radil, dobře poradil ~zdálo se ~i v této věci: „To je přece snadné a jednoduché. Doma obrátíme hejtmana v truhle do nohou truhly, na hřbitově ~chápej dobře! ~ truhlu spustíme do hrobu podle příkazu faráře a pak ovšem bude klidně spát, jak se na křesťana slušší a patří, hlavou ke kostelu a k východu."

A tak se také stalo. Třetího dne odpoledne po rozloučení se mladé vdovy se zesnulým Švenda zavřel domovní dveře, aby ho nikdo nepřekrapil a obrátil hejtmana hlavou do nohou truhly. Když vsunul polštář pod hlavu nebožtíkovu, zdálo se, jako by mu to nebylo jedno, ale Švenda

nedbal na nic, přiklopil truhlu víkem a zatloukl hřeby. Vdova mu za tuto službu prokázanou nebožtíkovi slíbila bohatou odměnu. Po hodině přicházeli první smuteční hosté: vojáci z blízké pevnosti, velké množství oficírů, druhá to hejtmanových, sousedé ze Zámostí a Náhona. Položili truhlu na máry stojící venku přede dveřmi, vyzvedli na ramena a kráčeli pod korunami smutným ševelem listu loučících se lip se svým pěstitelem polní cestou mezi zrajícím obilím k hájence a dále k chaloupkám u zájezdní hospody „Na Brně". Odtud po holické cestě do kopce se bez církevního doprovodu ubíral pohřební průvod na Nový Hradec, na kopci podle Šitašovy borovinky lipovým stromořadím a za studní Kučerovou, jejíž pískovcové skruže svítily bělostí, zašel na hřbitov. Na daleké cestě se vystřídali v nešení mar, na nichž spočívala těžká dubová rakev, všichni sousedé i oficíři. Hřbitovem nesli máry oficíři; došli ke hrobu a postavili rakev jak obyčejně se k hrobu stavěla ~ hlavou ke kostelu. Ale na pokyn farářův a také Švendy ~ konečně i plačící žena hejtmanova očima zaprosila ~ sousedé truhlu obrátili.

Po pronesené řeči nejprve německé ~ a poněvadž znali původ hejtmanův, který nikdy svou českou národnost netajil ~ i řeči české spustili sousedé rakev do hrobu. Nezazněly zvony na staré zvonici, ani hlásku nevydaly, jen pláč ženy vdovy přerušoval ticho. V těžké chvíli bylo vdově útěchou, že nebožtík přece jen spočívá hlavou ke kostelu. Každý, kromě oficírů, vhodil tři hrsti hlíny do hrobu a odcházel ze hřbitova. Též oficíři vyšli za branku, zastavili se nedaleko svých bryček na cestě stojících a v kruhu o čemsi vzrušeně hovořili. Za chvíli, kdy už kromě hrobaře nikdo na hřbitově nezůstal, vrátili se k hrobu. Hrobaři vtiskli do dlaně několik zlatých a mlčky ukázali na otevřený hrob. Beze slova, velmi ochotně sestoupil hrobař do hrobu, podvlékl popruhy pod truhlu a vystoupil. Oficíři truhlu vyzvedli, obrátili a zvolna spustili do hrobu. Pak teprve vhodil každý tři hrsti hlíny na rakev na rozloučenou a lehké odpočinutí, odešli ze hřbitova, nasedli do bryček a klusem odjeli. Špatně posloužili oblíbenému mrtvému kamarádovi. Ve skutečnosti položili hejtmana do hrobu nohama ke kostelu a hlavou k západu.

Hrobař pohlédl spokojeně do hrobu a zvolna, pomaloučku kráčel hřbitovem ke zvonici pro lopatu. Jak není dobře chodit pomalu! Pan farář byl rychlejší. Druhou brankou od Roudničky, kde poskytl nemocnému poslední pomazání, právě vcházel s kostelníkem na hřbitov. Přeběhl hřbitov, jen se mihl pod ochozem kostelíka, uložil kalich do svatostánku a s hrobařem, který nesl lopatu, se setkal právě u hrobu. Hned tam nahlédl a zjistil, že jeho nařízení nebylo dbáno. Nakázal hrobaři okamžitě sestoupit do hrobu a podvléknout kšandy pod truhlu. Hrobař, kterému se divné myšlenky hlavou jen rojily, rozkaz vykonal. Potom všichni tři, kostelník s panem farářem u hlav rakve,

hrobař u nohou, truhlu vyzvedli, obrátili a zvolna, se vší úctou spustili do hrobu. Jak řečeno, pan farář vlastnoručně pomohl. Nevěda o Švendově zakročení, přispěl k tomu, že hejtman nyní ležel hlavou k čestné straně světové – k východu. Na to farář odešel cestou podle Kučerovy studně volným, důstojným krokem u vědomí dobře vykonané, byť nepříjemné povinnosti a vzdaloval se od hřbitova.

Zdálo by se, že by toho obracení hejtmana mohlo být už právě dost. Než v zájmu úplnosti pověsti je třeba ještě pokračovat. S vyvýšeného místa za kněžištěm hrobař pozorně sledoval vzdalujícího se pana faráře a když došel k Böhmově vinici, neměškal už ani chviličku; přistoupil k hřbitovnímu plotu a zavolal na své dva syny pracující na malé vinici pod kopcem: „Matěji, Jakube, pojďte na chvíli sem!" Než došli na hřbitov, sestoupil do hrobu, podvlékl obě kšandy pod rakev, vystoupil nahoru a povídá svým právě docházejícím synům: „Vždyť mně nebožtíka položili obráceně. Vyzvedněte, chlapci, truhlu a obraťte hlavou k východu a ke kostelu!" A tak se také stalo. Statní chlapci těžkou rakev sami vyzvedli, obrátili a pomalu, jako by se smuteční hosté dívali, spustili do hrobu. „Tak je to správný," pochvaloval tu divnou práci hrobař, „mrtvé uctivě pochovávat mně bylo nakázáno. A kdyby toho nebylo, však mně hejtman před třemi dny dobře zaplatil. Bylo to jeho přání, kdyby prý se něco stalo. A jak vidíte, stalo se. Ale to vám povídám, chlapci, ani muk! Teď jděte po své práci, já už sám nebožtíka zahrabu." Vzal lopatu a už dunělа truhla pod dopadající hlínou.

A dobře udělal, že neotálel s touto prací. Když nahodil poslední lopatu těžké jílovité půdy na navršený rov, objevil se mu za zády – Švenda. To bylo tak. Na křižovatce cest vedoucích z Kluku ke Lhotce a ze Zámečku k Novému Hradci zastavil se Švenda se známým z Kluku. Tam ho dohonil p. farář vracející se ze hřbitova. Švenda se připojil k duchovnímu, který se po cestě vyslovil, že nebylo dbáno jeho nařízení a že sám, vlastnoručně hejtmana obrátil. To bylo pro Švendu nekonečné překvapení, už věděl, že se stala nějaká chyba. Ale nevěděl, že byl hejtman obrácen čtyřikrát, vlastně pětkrát – Marjánko nebeská, už se v tom sami dobře nevyznáme! – ano, správně pětkrát, počítáme-li v to jedno obrácení Švendou na Náhoně, který ovšem nevěděl, že si hejtman sám u hrobaře obrácení předplatil. Švenda toužil okamžitě se odpoutat od pana faráře, ale z pochopitelných důvodů byl nucen ho doprovodit až za ulici Dřevěnku. Pak se teprve obrátil a pospíchal, ba utíkal zpátky na zámeček. Jak víme, přišel pozdě. Na hrobaře ani nepromluvil, obrátil se a smuten nastoupil zpáteční cestu k domovu.

Shodou okolností a hlavně pohotovým nápadem Švendovým, i když to on sám, hejtman, všechno před pohřbem dobře zařídil, přece jenom leží

hlavou k západu. Svůj a původní v celém svém životě i ve smrti, zůstal svým i po smrti; on jediný mezi pohřbenými na Zámečku podnes činí výjimku. Vidíme, že největší vinu na tom nesl Švenda, i když jednal v dobrém úmyslu.

Nedobře se vedlo vdově Fedišově. Hotovými penězi, které hejtman zanechal, sotva uhradila pohřební výdaje. Po čase, přispěním hejtmanových přátel a hlavně generála Děd'iny dostala hlavní sklad tabáku v Praze. Potom ovšem bylo po nouzi. Odstěhovala se do Prahy, dům na Náhoně svěřila do opatrování Švendovi, který se tam nastěhoval. Sama, když přijela na vagace, obývala pouze jednu světnici v domě.

Z města sevřeného hradbami rádi vycházeli měšťané za brány do zámostí a dále do lesa „Na obickách". Též stavitel Weinhengst téměř denně chodil pěkně vzrostlým lipovým stromořadím a s obdivem hleděl na Fedišovský dům přísného empirového slohu a ohromnou zahradu. A právě zahrada upoutala jeho pozornost. Mínil dům se zahradou a lipovým stromořadím odkoupit, lípy vykácet a na zahradě postavit několik domů. Zašel proto k vdově Fedišové, právě meškající na Náhoně, a nabídl jí, že dům koupí. Vdova odmítla. „Lituji," řekla staviteli, „dům můj není na prodej. Lip si vážím, je to trvalá památka po mém muži a jsem vázána slibem za neocenitelnou službu ~ kterou Švenda hejtmanovi kdysi prokázal." Netušila, chudák, že se ta služba nakonec obrátila v neprospěch věci. Ale jisté je, že odmítnutím stavitele zachránila vdova Fedišova lípy. Dožila se požehnaného věku a dům se zahradou darovala Švendovi proti slibu, že bude lipové stromořadí opatrovat a chránit. Zemřela v Praze a tam byla pochována.

Nový majitel domu ~Švenda~ toužil po zbohatnutí. Prodal ze zahrady sklenník, všechny květiny a okrasné keře, ale také veliké pískovcové desky, kterými byly vydlážděny a zpevněny břehy mlýnské strouhy. Tyto odkoupil soused a bylo je možno potom vidět v chodbě Zezulákovy hospody, kde později zřízeno kino „Máj". Tak dlouho Švenda prodával, až v zahradě zbyla pouze jediná květina, hejtmanem odnikud nepřivezená, ale sama od sebe v zahradě vyrostlá ~ Fediška. I na ni jednoho krásného dne došlo. Přišel zahradník, kterému Švenda květiny prodával, a chtěl Fedišku. Švenda vzal lopatu, nasadil k jejím kořenům a ~ div divoucí! Fediška se sama od sebe pětkrát obrátila od západu k východu. Oba poulili oči na ten div. Švenda praštil lopatou o zem ~ už věděl, že Fediška připomíná tu událost na zámečku a v domě na Náhoně. Zahradník jinak nedal a nabídl za zajímavou květinu, která se sama od sebe obrací na dvě světové strany, několik zlatých ve stříbře a že si sám Fedišku vyryje. S radostí Švenda svolil, jen aby se zbavil ~ třeba i bez těch zlatek ~ květiny připomínající tu pohnutou událost na zámečku. Zahradník opatrně květinu vyryl,

že v zemi nezůstal jediný kořínek a doma na nejlepší místo v zahradě zasadil. Stejně se mu neujala, ale ve Švendově zahradě opět vykvetla. Druhý rok z jara přišel zahradník znovu pro Fedišku. Švenda neměnil květinu vyrýt sám, ale jak poddával lopatu zahradníkovi, Fediška se zase ~ z ničeho nic ~ pětkráte sklonila na osudné hejtmanovy světové strany, k východu a západu. Švenda utekl od toho neblahého místa a pokládal za štěstí, že Fediška neumí mluvit. Zahradník sám podivnou květinu vyryl. Ani toho roku se v cizí zahradě neujala, ale v mateřské zahradě vykvetla a vyrostla do nebývalé výše. Nikdy se Švenda neodvážil jít kolem ní s lopatou a zařekl se, že nikomu v životě do nejdelší smrti radit nebude. Ještě třetím rokem pokusil se zahradník přesadit tu divnou květinu, opět bez výsledku.

Sousedé i Švenda pokládali hradecký „frflegsmagacin" za zlatý důl a věřili, že hejtman za svůj život nahospodařil veliký majetek, který proměnil v samé zlaté a poklad zakopal v zahradě nebo pod lipami. Ještě za života vdovy Fedišové hledal Švenda poklad v zahradě. Rozkopal půl zahrady, hledal ve skleníku, ale marně. Až jednou ve filipojakubské noci šla ze mlýna děvečka lipovým stromořadím. V místech, kudy se po schůdkách scházelo Švendovou brankou ke strouze pro vodu, spatřila pod lipou modré světýlko. Polekaná vběhla do domu a Švendovi tajemnou novinu sdělila. To už starý Švenda dobře věděl, tam že je zakopán hejtmanův poklad. Děvečku doprovodil a v místě, kde světýlko spatřila, začal kopat. Dopustil se ve spěchu nehorázné chyby ~ neudělal kolem sebe svěcenou křídou kruh a nepoznamenal se svatým křížem. Podle toho také hledání pokladu dopadlo ~ nic nenašel.

Mnohokrát zklamán přece se nevzdával naděje, že jednou poklad najde. Třetího dne po hledání pokladu pod lípou ho navštívil soused Dolkoš. Když spolu vešli do zahrady, smutně se Švenda zadíval přes strouhu na nakloněnou lípu a řekl: „Hledal jsem pod lípou, co se na ni dívám, poklad hejtmana Fediše, ale nic jsem nenašel. Podívej, lípa, na které ukončil hejtman svůj život, se naklonila, jak jsem ji podkopal. Poklad bych jistě pod některou lípou našel, ale je mně jich líto. Ani za cenu pokladu nikdy, pravím nikdy lipové stromořadí nezničím." ~ „Divím se, že si nevíš rady, když tak dobře umíš radit," řekl soused Dolkoš. „Ačkoliv jsem se nedávno přistěhoval z Horních Uher do Zámostí, znám to tady dobře; poradím ti. Ve mlýně Na obickách mlynářka čítýruje ducky. Francek, však víš který ~ ten, co mu vrchnost povolila v roce 1805 v Zámostí rybářství ~ taky tam chodí. Stavíme se pro tebe dnes, zajdeme do mlýna, vyvoláme ducha hejtmana Fediše a zeptáš se ho, kam poklad zakopal."

Večer se oba sousedé zastavili pro Švendu a společně zamířili lipovou alejí podle Náhona ke mlýnu. Tam se děly přímo zázraky, když mlynářka a sousedé usedli k malému stolku. Klepalo to, ťukalo a mnohý takový duch prováděl i nepěkné kousky. Mlynářka při tom citýrováni duchů naříkala, ječela, ale ducha nešťastného hejtmana Fediše nevyvolala. A přece i soused Dolkoš hodlal vznést k hejtmanovi naléhavý dotaz. Měl ženu velmi přísnou a řekněme hned, že ani ne tak na cizího jako na svého. Ba, přísnou – to je drobet slabé slovo! – „Čertoj vocas by utrhla!" – tak se vyjádřil postižený ve slabé chvilce. Doma neměl na růžích ustláno. Dvacet roků tak strádal. Chtěl proto vědět, zdali manželství v záhrobí trvá dále, projeví-li se její duch v plné životní síle, anebo stářím – jak se dá předpokládat – ochabne. Neméně důležité se mu zdálo vědět, je-li tam cítit tělesnou bolest, anebo na příklad, bude-li tam – jako takový – váleček na nudle a jemu podobné věci – a jiné a jiné životně i duchovně důležité otázky mu tanuly na mysli.

Rybář Francek po delším usilovném přemýšlení Dolkošovi poradil a dobře poradil. Ten dotaz, že prý by bylo zbytečné obtěžování hejtmana, bude-li se chtít ženě v záhrobí ztratit, ztratí se mezi tolika miliony duchů jako myší lejno v kroupách. Ale dotaz Švendův ohledně pokladu, ten je prý na místě. Dolkoš tu dobře míněnou radu nevzal vůbec na vědomí a trval na svém.

Ač všemi toužebně očekáván, duch hejtmanův se nedostavil. Po celé tři měsíce chodili sousedé do mlýna bezvýsledně.

Až jednou, v páteční večer, když voda místo na mlýnské kolo byla odvedena propustí a v klenuté jizbici bylo ticho přímo hrobové, že bylo slyšet pavouka jak přede svou síť – plul jakýsi duch světnicí. Bylo to cosi neurčitého, až po hodné chvíli rozeznali jak duch na sebe bere lidskou tvářnost. První z „duchařů" chtěl vyzpovídat ducha ohledně své naléhavé otázky soused Dolkoš, ale nezmohl se ani na slovo, zuby mu cvakaly jako v zimnici a hlas mu utekl až někam pod ohryzek. Po chvíli dodal si odvahy Švenda:

„Kdo jsi, duchu?"

„Jsem duch hejtmana Fediše" – zaslechli slova jako šelest ostřice Na obickách. – „Čeho žádáš, Švendo?"

„Chci vědět, hejtmane, kde jsi zakopal svůj poklad!" jedním dechem vyhrkl Švenda.

A nyní slyšeli jakoby zaskřehotání žáby. To hejtman se smál svým způsobem, jako kdysi za svého živobytí, a vzápětí vyrazil řízně, po vojensku: „Poklad je v lípách, tobě nepatří! Ani v záhrobí nelze zapomenout, Švendo, toho odpoledne před mým pohřbem!"

Poslední dvě z Fedišových lip. V pozadí mezi nimi původní pískovcový sloup s ozdobnou kulovitou hlavicí.

Švenda za stolkem ani nedutal, duch hejtmanův se rozplynul jako mlha nad bezedným jezerem u flošny. Švendovi se zdálo, že řekl příliš málo. Voják ~ pravda ~ toho nikdy mnoho nenamluví.... Silou vůle byl však duch hejtmanův znovu přivolán a chvějící se a šedivící hmota dodala tiše:

„To ti, Švendo, odpouštím. Pro nic jiného, než pro tvou lásku k mým lípám, která přešla na tvé syny. ~ Ale vnukové i pravnuk tuto úctu zdědí. Století se převalí nad lipami a tehdy bude s nimi opravdu zle. A přece nemám žádnou obavu. Čech lípy vysadil, Němec je zachrání!"

Mlynářka se zachvěla a třásla se jako osykový list. Probudila se. Duch se rozplynul. Rybář Francek jí přejel ještě rukama před obličejem. Jak toho probuzení Švenda litoval! Je pravda, rád uslyšel a přijal odpuštění hejtmanovo i pochvalu ~ ale přece jenom mu poklad nešel z mysle. Všichni neuspokojeni rozešli se do chalup. V dalších sezeních a citýrováních duchů už nikdy hejtmana Fediše nevyvolali.

Ke cti a chvále Ferdinanda Švendy je třeba v závěru dodat: Opravdu nikdy, ačkoliv od hejtmana určitě věděl, že poklad je v lípách zakopán, pod nimi nehledal a lípového stromořadí si až do své smrti vážil a pečlivě je ošetřoval.

Do dneška ve své mateřské zahradě roste a kvete Fediška, i když ji nikdo nezalévá ani neošetřuje; připomíná velký hřích Švendou na hejtmanovi spáchaný, ale dávno odpuštěný, a proto, jedině proto se za našich dnů již nesklání na dvě světové strany ~ k východu a západu...

*

Přešla desetiletí, převalilo se století. Nadešel rok 1948 s rozhodnutím, že nebude lipového stromořadí v Malšovicích na Náhoně. Přišla komise. Nejdříve to pěkně nalinkovali a zjistili, že lípy jsou už dost staré, chodci přes jejich věkem vyvstalé kořeny brkají a vůbec ~ hejtman Fediš je už tenkrát měl vysázet o kousek dále. Nyní to podle nalinkování dob-

ře nesedí a zkrátka ~ čtyřicet lip se porazí! Slíbili vysázet stromořadí nové, daleko krásnější. ~ Srdce všech sousedů se zachvěla. Každý věděl, že vysadí takové zmrsklé, nedomrlé kulovité javory a teď, sousedé, čekejte sto let než to trochu vzroste. Správně řekl pekař Sněticý, bydlící naproti: „Pokládám za hřích ty staré, stinné lípy skácet. Až tam nebudou a vyjdu na dvůr, stále mi bude něco scházet."

Hejtman dobře předpověděl lásku Švendova rodu k lípám. Skutečně je opatrovali a chránili až do našich dnů, ale špatně prorokoval, že lípy zachrání Němec. Je nemyslitelné, aby některý Němec cítil se starými lípami. A potom, kolik Němců u nás po odsunu zbylo? A má vůbec některý Němec tolik moci Fedišovy lípy zachránit?

Čech lípy vysadil, žádný Němec je nezachrání! – – –

Více jak století se převalilo nad vašimi korunami, přestály jste mnohou bouři a jen lidé usilují o vaše zničení.

Je vás škoda ~ Fedišovy lípy!

Historii „Fedišovy lípy" zpracoval Alois Novák, důchodce, nar. 12. XI. 1893 v Třebši, bytem v Malšovicích-Zámostí č. 90. V původním textu provedeny menší úpravy, aniž by utrpěla souvislost děje.

Stavba kanalisace se v roce 1953 už blíží Na Drahách k Husovu pomníku a od hostince „u Hejcmanů" je plánována korytem Náhona ke střelnici. Proto musely také padnout Fedišovy lípy a zůstaly z nich jen dvě jako poslední Mohykáni. K historii Švendova domu a lip ještě dodáváme: Při požáru Švendova domu v r. 1930 v noci bylo na dvorcích nově postavených rodinných domků na pravé straně ulice Na Drahách světlo jako ve dne a citelné horko ~ tak veliký to byl žár. Po odstranění zbytků požáriště (bylo jich málo, neboť dům byl převážně dřevěný) navezl Švenda stavební materiál a zažádal o povolení stavby na starých, velmi dobrých kamenných základech. Obec stavbu povolila, ne však na starých základech, nýbrž o několik metrů dozadu od ulice. Švenda ale začal stavět na starých základech a přes několikerý zákaz četnictva z popudu obecní stavební komise stavěl o nocích a stavbu dokončil. V odvetu za to nebyla stavba zkolaudována a Švenda sám později litoval, že neuposlechl a nestavěl tak, jak obec určila. Svěřil se jednou př. Kuřátkovi, že na tom hodně prodělal. Kdyby byla stavba zkolaudována, mohl žádat o slevu daní na 25 let a takhle zaplatil na dani víc než získal použitím starých základů. Navíc se obec hned po dokončení stavby začala domáhat odstranění zmíněných Fedišových lip na ulici. Spor o ně se dost dlouho protahoval a i tu se zčásti vyplnilo proroctví ducha Fedišova „Čech lípy vysázel, Němec je zachrání!" Přišla těžká doba nacistické okupace, přišly jiné starosti ~ Němec na čas lípy zachránil. Spor o lípy utichl a došlo na ně až po osvobození, tedy téměř o deset let později.

Krajská odbočka Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové pokračovala v roce 1953 zdárně ve své práci dík tomu, že se noví čelní funkcionáři v poměrně krátké době dobře seznámili s životem celé organisace. Částečně činnost zabrzdilo vážné onemocnění krajského instruktora př. Kuřátka; hlavně členové v místních odbočkách postrádali jeho přednášky, na které byli z dřívějška zvyklí. Krajská odbočka pokračovala ve školení odborných instruktorů místních odboček a nelitovala na to vynaložit finanční prostředky. Kladla však místním odbočkám podmínku, aby na školení vysílaly jen ty členy, u nichž je předpoklad, že budou nabyté vědomosti přenášet na všechny členy v místních odbočkách, eventuálně že se z nich stanou **instruktoři kraje**. Přes to, že se v dřívějších školeních, jež obětavě a zadarmo po řadu let prováděl krajský instruktor př. Kuřátko, podařilo vyškolit pěknou řádku dobrých odborníků, kteří obětavě šířili odbornost v místních odbočkách i v blízkém okolí, někteří školenci se nepovedli. Nechali se vyškolit a potom se stáhli do ústraní a využívali získaných poznatků jen pro svou soukromou potřebu. To si do budoucna už nemůžeme dovolit, poněvadž dnes stojí školení krajskou odbočku peníze, které jsou majetkem všech členů. Rovněž zakládání nových místních odboček je třeba věnovat zvýšenou pozornost a péči. I když jsme byli po přeměně zahrádkářské organisace na Jednotu zahrádkářů ústředním tajemníkem Andělem ubezpečováni, že Jednota zahrádkářů bude do budoucna jedinou zahrádkářskou organisací, že do ní budou postupně včleněny všechny dosavadní zahrádkářské kroužky z Okrašlovacích spolků, Osvětových besed i závodních výborů ROH, nutno konstatovat, že jsme v tom směru nenašli nikde pochopení ani podporu. Menší příliv členů sice nastal postupným zánikem Okrašlovacích spolků, horší už to bylo s kroužky Osvětových besed. Zahrádkáři v OB to měli náramně pohodlné: Nemuseli zastávat funkce, všechno pro ně zařídil osvětový referent v obci a OB měla tolik finančních prostředků, že jim platila i zájezdy. Proč by tedy vstupovali do Jednoty zahrádkářů, kde by museli platit členské příspěvky, když je k přestupu nikdo nenutil ~ už také z toho důvodu, že OB podniky pro zahrádkáře mohly vykazovat aspoň nějakou činnost? Zahrádkářské podniky, ať přednášky či besedy, byly přece vždy dobře navštěvovány.

Krajská výstava ovoce v letním pavilonu Domu odborů (Střelnice) v Hradci Král.

A zahrádkářské kroužky při závodních výborech ROH? Ty nám naopak začaly růst jako houby po dešti ~ ovšem samostatně a jako konkurence jednoty zahrádkářů. Proslýchalo se, že v tom má také prsty žadrobílek, kterého se ústředí jako předsedy jednoty zahrádkářů konečně právem zbavilo a který snad měl dávat dohromady zahrádkářské hnutí po linii ROH. My na Hradecku jsme začali dělat první pokusy a kroky se získáváním zahrádkářů z kroužků závodních výborů ROH pro myšlenku včlenění celých kroužků do jednoty zahrádkářů. Naráželi jsme na velké překážky; zahrádkáři v těchto kroužcích většinou neplatili žádné příspěvky anebo jen velmi nízké, dostávali příděly strojených hnojiv a nacházeli plnou podporu jak závodního výboru, tak samotného závodu svého zahrádkářského vyžití. Závody poskytovaly kroužkům často své pozemky do bezplatného užívání, materiály na oplocení, rozvod vody i stavby chat a j. zdarma a k dovozu poskytly i vozidla. Závodní výbory poskytovaly dále značné prostředky peněžní na podporu činnosti a často i na společná zařízení. Tak velké výhody nechtěli zahrádkáři organisovaní v kroužcích ROH ztratit. Chyběla jim ale většinou odbornost, kterou by jim byla mohla poskytnout jen jednota zahrádkářů, aspoň u nás na Hradecku, kde jsme měli kádr dobrých instruktorů. Více jsme jim nabídnout nemohli, a proto jsme získali jakýsi slib, že vstoupí do jednoty ~ jedině od zahrádkářů Loko-depa Hradec Králové (osada „Červený dvůr"). O ně totiž ztratil závodní výbor zájem a přestal je podporovat. Zapojení zahrádkářů z kroužků ROH do jednoty věnovala krajská odbočka hodně pozornosti a práce ~ a téměř bezvýsledně. Navíc jsme ještě „střelili kozla" v opačném směru. Na popud místní odbočky jednoty zahrádkářů ve Dvoře Král. n. Labem jsme loni ustavili novou odbočku v Mostku a pak se ukázalo, že jsme vlastně ustavovali odbočku-kroužek závodního výboru ROH. Co ti „vrtáci" ve Dvoře tehdy dělali, nevím ~ ale už se stalo! ~ Krajský národní výbor ve spolupráci s výkupem uspořádal krajskou výstavu ovoce v polovině měsíce října v letním pavilonu Domu odborů. Krajská odbočka vyzvala místní odbočky, aby se jí svými výpěstky zúčastnily a samatam měla svou propagační exposici.

Místní odbočka jednoty zahrádkářů v Malšovicích uzavřela rok činnosti XIV. valnou hromadou 21. 11. 1954 za účasti 58 členů. Při zahájení uctěna památka 5 zemřelých členů (K. Balcar, Fr. Krahulec, Jos. Roll st., Josef Sotona, Jaromír Vlček). Zpráva předsedy: Činnost v minulém roce probíhala podle plánu, který byl splněn ve všech bodech: 1. Pomoc ve dvojím ošetření stromů a 2 přednášky v JZD Svinary. 2. Pomoc mičurinskému kroužku ve škole. 3. Uspořádání 16 přednášek (místo 8 plánovaných). 4. Vysázení 225 švestek v ulicích. 5. Ošetření přes 60 ovocných stromů ve školní zahradě.

6. 3 veřejné přednášky. 7. Pomoc v postřiku ovocných stromů. 8. Doplnění vlastní výsadby. 9. Ošetření vlastních stromů. 10. Vykácení suchých a přeroubování nevhodných stromů. Dále splněno: pěstění léčivých bylin, dodávka ovoce, sběr padaného ovoce, sdělování zkušeností výzkumníků, výstava ovoce, zájezd do Holovous, výchova a získávání aktivních členů, potlačení drtníka a ničení hrabošů. Zapojení zahrádkářských odboček k lidové správě narušilo činnost hlavně u vyšších složek, a proto zůstane jednota zahrádkářů nadále samostatnou organisací. Jednatel přehlíží ve své zprávě práci odbočky a členů za 14 let a vybízí k vytrvalosti v práci organisační i zahrádkářské. Členské schůze byly každou první sobotu v měsíci s průměrnou účastí 26 členů. Pokladník hlásí vklad 822·-Kčs, hotovost 693·64 Kčs, celkem 1515·64 Kčs, čisté jmění 11.407·34 Kčs. Zvolení: předseda Josef Kuřátko, místopředsedové Joh. Šrám a Václav Solar, jednatel Josef Roll, pokladník Václ. Káš, revisoři účtů Rud. Čermák a Jos. Mrákota, členové výboru Jar. Brzek, Al. Havránek, Bož. Kdánová, M. Luěnička, R. Křivka, Václ. Medek, K. Rokos, Č. Slavík, Fr. Šindler, Jar. Šípal, Al. Uhlíř, Oldř. Tomašík, Václ. Matějka, Jos. Patý. Schválen plán na r. 1954: Ošetřit 350 stromů v JZD Svinary, 200 v JZD Roudnička, stromy po obci a ve školní zahradě. Mechanicky ošetřit 7.000 stromů a keřů ve vlastních zahradách, provést postřik, vysázet 300 stromků, přeroubovat 60, uspořádat 2 přednášky pro veřejnost. Odvést padané ovoce. Výzkumníci budou předávat své zkušenosti. Bude-li úroda, uspořádat výstavu ovoce. Získávat nové aktivní členy. Ničit drtníka a hraboše. Uskutečnit jeden zájezd. ~ Na brigádu do Svinar a Roudničky se hlásí 13 členů, mimo to do Roudničky místní členové. ~ Následovala odborná přednáška předsedy „Červec San José a přástevník americký ~ nebezpeční škůdci." Poděkováním všem členům za účast a přáním mnoha úspěchů v roce 1954 zdařilá výroční členská schůze zakončena.

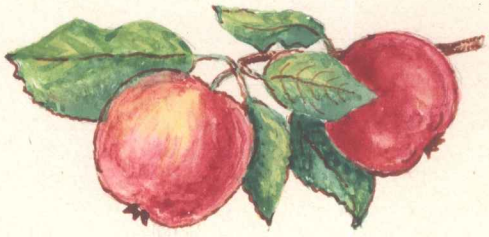

Přijde zahrádkář do drogerie a povídá: „Chtěl bych něco proti červům u jablek; má to značku nějaké tři písmeny – tak nějak jako JZD."
Prodavač se zamyslí a řekne: „Aha, to bude to nové – DDT. Člověče, kdepak JZD. DDT je na hubení červů a JZD – to je na vyhubení velkých sedláků!"

Zahrádkářská „latina".

Rok 1954

Zimu 1953-1954 lze pro ovocnářství na Hradecku nazvat krajně nepříznivou, ba kalamitní. Obava ze zamrznutí na sucho z minulého podzimu se bohužel splnila. Několik poprašků sněhu, které spadly během prosince 1953 a v prvé polovině ledna roku 1954, pohltilo suché ovzduší a silné mrazy ve druhé polovici ledna zastihly půdu nekrytou a naprosto suchou. Poněvadž půda nebyla nasycena vodou a nebylo v ní pojidlo, které by zmrznutím půdu uzavřelo a zabránilo vnikání studeného vzduchu do půdy, nastalo nebezpečí namrznutí kořenů. K dovršení katastrofy dostavily se v druhé polovině ledna ledové severovýchodní větry za silných mrazů a v únoru teplota poklesla dokonce místy až na –29-31° C. Nebezpečí zmrznutí stromů zvyšovala ještě ta okolnost, že většina z nich byla hodně vysílena bohatou úrodou v minulém roce. Po tomto průběhu zimy hleděli ovocnáři s obavami vstříc blížícímu se jaru a skutečnost ukázala, že obavy byly docela oprávněné. Slivoně z velké části vůbec nevyrašily, mnoho dalších vytvořilo jen drobný list a žádné dřevní přírůstky. Nadzemní části (kmen a koruna) byly živé a zdravé, odumřelé kořeny se však rozkládaly (hnily). Hrušně na kdouli EM C zmrzly vesměs totálně přes obvyklé zakrytí půdou, přirytou ke krčkům stromů. Na kdouli EM A se udržely, ale i ty jeví znaky namrznutí. Jadernatiny na semenáčích lépe zimu přestály vzhledem k mohutnějšímu kořenovému systému, který jim usnadnil opatřit si alespoň nejnutnější vláhu v hlubších půdních vrstvách, ale jabloně na EM podnožích méně vzrůstných typů a hlavně v lehčích půdách rovněž značně utrpěly. Nejvíce byly postiženy stromy ve vyloženě suchých půdách a v uzavřených polohách, kde byl ledový vítr zadržován nějakou překážkou a v důsledku toho tlačen ve větším množství do půdy. Tam, kde měl ledový vítr volný odtok, byly ztráty zmrznutím menší. Zbylé jabloně, které tuto kalamitní zimu šťastně přestály, daly slušnou úrodu – Wagenerovo však bylo následkem kratší vegetační doby v tomto roce mnohem menší než ob-

vykle. U peckovic nelze vůbec mluvit o nějaké úrodě. Je ale zajímavé, že v oblastech, kde v minulém roce byly peckovice bez úrody (žambersko, Třutnovsko), stromy zimou neutrpěly a daly bohatou úrodu. V souhrnu je třeba konstatovat, že ztráty uhynutím stromů byly značné, hlavně v nížinách, a že studené a vlhčí počasí trvající do konce června hodně zachránilo. Přes to, že během zimy spadlo málo srážek, úroda zemědělských plodin byla dobrá. Vegetaci na jaře hodně pozdrželo a tím také vegetační dobu značně zkrátilo dlouho trvající zimní počasí. Celý březen mrzlo a mnoho domácností trpělo nedostatkem paliva. 13. června proběhlo u nás ve 13 hodin 58 minut úplné zatmění slunce a trvalo 25 minut. Od června opět téměř nepršelo, což způsobilo nízký stav vody ve vodních tocích a omezení spotřeby elektrického proudu. 21. prosince rozpoutala se u nás větrná bouře s hromobitím jako v plném létě.

Z veřejného dění je nutno zaznamenat, že 16. května se konaly volby do všech stupňů národních výborů. Celkový počet zapsaných voličů byl 1.611 a bylo zvoleno 22 členů obvodního národního výboru. Z členů odbočky jednoty zahrádkářů v Malšovicích byli do nového národního výboru zvoleni: Alois Uhlíř, tajemník, Jaroslav Šípal a Václav Matějka, členové rady, Čermák Rudolf, Oldřich Tomašík, předseda komise výstavby, inž. Jaroslav Sláma, inž. Václav Laštovička. Do městského národního výboru byli za naši obec zvoleni zahrádkáři př. Josef Bauman, arch. Alois Hyršl, Eduard Zeman a Josef Profous. Kanalisace je provedena až k hostinci „U Hejcmanů" a má pokračovat až k bývalému „mlejnku" u střelnice. Československé státní statky převzaly od obvodního národního výboru v Malšovicích veškerou zemědělskou a ornou půdu ve výměře 37 ha do své správy a obhospodařování.

Místní odbočka jednoty zahrádkářů v Malšovicích zahájila svou činnost v roce 1954 pravidelnou měsíční členskou schůzí 2. ledna v hostinci u Hejcmanů za přítomnosti 20 členů. Předseda podal stručnou zprávu o své činnosti v kraji za uplynulý měsíc: 6. XII. 1953 přednášel dopoledne v Letohradě, večer na Slezském Předměstí a 13. XII. se zúčastnil krajské konference v Hradci Králové. Jednatel oznámil, že valná hromada bude pravděpodobně 14. II. Při roznášení pozvánek členům bude vybírán příspěvek na rok 1954 Kčs 6'~. Švestky v ulicích byly konečně opatřeny ochrannými koši; pletivo dodal národní výbor, práci udělali naši členové. V odborném se rozpředla velmi široká debata o letošních zvláštních povětrnostních podmínkách. ~ Ve schůzi 6. února oznámil př. předseda, že se zúčastnil 17. I. přednášky docenta Ctibora Blattného v Novém Hradci Králové, 24. I. ustavující schůze ústředního výboru v Praze; na této schůzi byl náš předseda, zastávající už dlouhou řadu let funkci kraj-

ského instruktora, zvolen členem ústředního výboru Jednoty zahrádkářů v Praze. Ústřední výbor, zváživ dosavadní práci vykonanou pro rozvoj zahrádkářského hnutí a bohaté zkušenosti odborné i organisační, zvolil př. Kuřátko členem předsednictva ústředního výboru, jako nejvyšší řídící složky celé organisace. Dne 30. 1. zúčastnil se př. předseda dále předporady krajského výboru v Novém Hradci a 31. 1. krajské schůze v Hradci Králové, kde byl př. Roll zvolen místopředsedou krajské odbočky. Př. jednatel oznámil, že se valná hromada odkládá o týden, tedy na 21. února. Členské příspěvky se přípisem ústředí zvyšují na 12'- Kčs ročně (6 Kčs ústředí, 3 Kčs pro kraj, 3 Kčs zůstávají místní odbočce). Byl stanoven poplatek za půjčování stříkaček v nové měně: trakařová 2 Kčs, malá 1 Kčs pro členy, pro nečleny dvojnásobek. V odborném př. předseda referoval o přednášce docenta Ctibora Blattného. ~ V členské schůzi 6. března sdělil předseda, že 7. II. přednášel na valné hromadě v Dobrušce, 17. II. ve Smiřicích, 21. II. dopoledne v Žamberku, kam ho vezl př. Solar autem, aby mohl být odpoledne včas na výroční valné hromadě v Malšovicích. Dne 22. II. zúčastnil se krajské schůze v Hradci Králové. Pro splnění úkolů vyplývajících z celoročního plánu pro měsíc březen dohodnuto, že v JZD Roudnička provedou zimní řez stromů naši členové z Roudničky a 14. III. pojede brigáda z malšovických členů na zimní řez do JZD Svinary, kde př. Šrám současně udělá přednášku. 21. III. provedeme řez švestek na veřejných prostranstvích v Malšovicích. V odborném předseda pohovořil o zásadách a významu řezu a chemického ošetření ovocných stromů v předjaří. ~ Na členské schůzi 3. dubna za účasti 27 členů podal předseda zprávu o své bohaté činnosti v kraji: 7. III. přednášel při valné hromadě na Pražském Předměstí, 10. III. v Hradci Králové I, 11. III. byl ve schůzi krajského výboru, 13. III. přednášel o výroční schůzi na Plácká, 14. III. v Praskačce, 21. III. na krajském školení v „Aviomu" v Hradci Králové, 28. III. dopoledne v Letohradě, odpoledne v Lukavici. Jednatel oznámil, že v JZD Svinary bylo na řezu stromů odpracováno osmi členy 50 hodin, v Malšovicích 15 hodin. Obvodní národní výbor nás požádal, abychom 10. a 11. IV. pomohli vysázet lípy po obou stranách cesty k lesnímu hřbitovu; přihlásilo se 8 členů. Př. Křivka postříkal 35 zahrad, které by bez jeho zásahu jistě zůstaly nepostříkány. V odborné části předseda pohovořil o drtníku, o pilatce švestkové a svilušce; proti pilatce doporučil postřik 3% odvarem kvasiového dřeva, které lze dvakrát použít (3 kg kvas. dřeva vyvařit v menším množství vody, vývar doplnit na 100 l; vyvařené dřevo je možno užít novým vyvařením k přípravě dalších 100 l postřiku). ~ Ve schůzi 1. května bylo přítomno 19 členů a předseda oznámil, že 4. IV. přednášel v Týništi n. Orl., 11. IV. v Praskačce, 16. IV. byl ve schůzi výboru krajské odbočky

v Hradci Králové a 25. IV. přednášel ve staré odbočce, avšak v činnosti dosud stagnující a jak se zdá k novému životu se probouzející – v Potštejně. Jednatel upozornil, že 2. V. bude v Grandhotelu v Hradci Králové přednáška doc. dr. Ctibora Blattného. Předepsané dodávky ovoce jsou neúměrně vysoké a vzhledem k půdním a klimatickým podmínkám v Malšovicích nesplnitelné; ve schůzi byl vypracován přípis jednotnému národnímu výboru se žádostí o revisi výše dodávek. Odborná náplň: Letos je období květu značně opožděno a přes to se předpokládají noční mrazíky ještě v době květu. Lapací pásy dejme na stromy nejpozději do poloviny června. – Na schůzi 5. června bylo 33 členů. Předseda podal informaci ze schůze krajského výboru 6. V. v Hradci Králové a sdělil, že na schůzi ústředního výboru v Praze 30. V. poslal za sebe zástupce př. Morávka. Zpráva pokladní: vklady 822'- Kčs, hotovost 1.020'66 Kčs, celkem 1.842'66 Kčs. Na členské příspěvky zaslána do Prahy záloha 1.000'- Kčs. Př. Kuřátko a př. Roll podali zprávu ze schůze obvodové rady, kde se jednalo o snížení dodávek ovoce. Odbočka Nový Hradec nás zve k spolučásti při zájezdu na jižní Moravu. V odborném př. Šrám referuje o přednášce doc. dr. Blattného. Proti obaleči všeobecně chválen postřik Dynolem. Proti strupovitosti se osvědčuje postřik bílou skalicí (do 50 l vody ½ kg bílé skalice a 1 kg vápna). Př. Kuřátko referoval o připravované zahrádkářské kolonii. – Při zahájení schůze 3. července za účasti 17 členů oznámil předseda, že s ohledem na to, že si někteří členové stěžují na příliš rozsáhlý organisační obsah členských schůzí a požadují rozšíření odborné náplně, nebude už v budoucnu referovat o zážitcích ze své činnosti v kraji ve funkci krajského odborného instruktora. Je sice pravdou, že jsme si z těchto zpráv o životě ostatních odboček v kraji vzali hodně poučení pro zlepšení naší práce, že jsme se na jejich podkladě uvarovali zbytečných chyb, ale dnes už víme co chceme a jak svou činnost zaměřit. V budoucnu bude referováno pouze o tom, co úzce souvisí s činností naší odbočky a dotýká se přímo našich členů. 10. a 11. VII. budou v Chlumci n. Cidlinou „Říhovy ovocnářské dny"; zúčastní se jich př. Kuřátko, Roll a Mrákota. 18. VII. bude uskutečněna plánovaná přednáška o letním řezu s praktickou ukázkou. Přidělených 20 výtisků knihy „Ochrana rostlin" po 6'80 Kčs si členové rozebrali. Předseda vybízí členy k odevzdání aspoň po 10 dkg usušeného heřmánku. V odborném promluvil na téma: Menší úrodu ovoce je nutno tím usilovněji chránit postřiky proti škůdcům a chorobám. Ničme plevel a nenechávejme ho vysemenit. Způsob pěstování a zarývání lupiny jako zeleného hnojení. – V členské schůzi 7. srpna bylo za účasti 23 členů usneseno, že provedeme školení zahrádkářů; první školení bude v rámci pravidelné měsíční schůze a další ve formě veřejné přednášky. Př. jednatel referuje o zájezdu do pěsti-

telských podniků v Jaroměři. Občané budou vyzváni místním rozhlasem k podání objednávek ovocných stromků pro podzimní výsadbu. Objednávky soustředí a bude přijímat úřadovna ObvNV. Projednána všeobecná stížnost na neúčinnost Superdanolu, hlavně proti mšicím. Superdanol je skladován v prostorách nechráněných před mrazem a tím je narušena jeho účinnost. Stížnost bude podána písemně. V odborném pohovořil předseda o letním řezu, očkování a o škodách na ovocném stromoví, způsobených minulou kalamitní zimou. ~ Ve schůzi 4. září za přítomnosti 22 členů oznámil jednatel, že chystaný zájezd do Žehušic a Kutné Hory byl plně zajištěn~ale v důsledku pohotovosti nákladních aut pro žně nemohl být uskutečněn. Pojedeme tam v příštím roce autobusem. Švestky v ulicích na místě vyhynulých nebudou letos vysazovány, poněvadž stromky ve školkách jsou namrzlé. Od ObvNV odebereme 2 q semene lupiny k setí na zelené hnojení. Na zimní krajské školení zahrádkářů určeni př. Pátý, Bechině a Solar. 13. IX. uspořádají zahrádkáři společně s Osvětovou besedou přednášku př. Kuřátka pro širokou veřejnost na téma „Obnovení výsadeb ovocných stromů v našich zahradách". Vzhledem k slabší letošní úrodě ovoce promluvil předseda o významu správně provedené sklizně a řádném uskladnění trvanlivého ovoce. Ovoce jako cenná součást výživy si zaslouží samostatnou místnost a nemá být skladováno se zeleninou, řepou nebo s brambory. Ovoce je jako máslo, přejímá všechny pachy a chutě z ovzduší. Nejlépe vyhovují do země polozapuštěné vlhčí sklepy s nekolísající teplotou 4-8° C, větratelné, stavěné z přírodního materiálu ~ z cihel nebo kamene. Beton není vhodný a hlavně betonový strop se potí a voda kape do ovoce. Sušší skládku nutno zavlhčovat kropením podlahy, umístěním prostornějších nádob s vodou nebo zavěšením mokrých žoků. Vhodnější je místnost temná. Před uložením ovoce místnost vybílíme vápnem s přídavkem modré skalice, případně ještě vysíříme; zapálíme tam roubík síry, místnost uzavřeme a teprve po 24 hodinách vyvětráme. Regály, lísky a jiná dřevěná zařízení už před vysířením vydrhneme horkou vodou s přídavkem louhu. Sklizeň provádějme nejméně nadvakrát, raději natřikrát. Poprvé češeme ty nejvybarvenější plody z osluněných partií koruny, po týdnu trháme další a naposled podřadnější ovoce z vnitřku a dolních větví koruny. Barva jader neurčuje sklizňovou zralost, nýbrž snadné oddělování stopek od plodonošů. Ovoce nenecháváme venku vyrosit, neboť se rosením silně urychluje zrání, ale snažíme se ovoce co nejdříve vytřídit a nejpozději do 24 hodin po očesání uložit do skládky. Do skládky patří jen zdravé, nepoškozené a nečervivé plody. Ovoce ve skládce často přehlížejme a eventuálně nakažené plody ihned odstraňujme. K zamezení větších ztrát hnilobou a jinými houbami doporučuje se máčení plodů před uložením v roz-

toku hypermanganu nebo Sulikolu o síle 0'5%. Pro úplnost se zmínil i o nouzovém uskladnění, jde-li o menší množství ovoce, v nádobě nad vodou ve studni s nekolísající vodní hladinou; vždyť se uvažuje o skladování ovoce ve větších vlečných lodích na hlubších řekách. Dále mluvil o skladování v bednách, kam se jednotlivě v nepotištěném papíru zabalené plody narovnají a bedna uzavře. Naplněné bedny lze skladovat v místnostech suchých a s kolísající teplotou. To je vhodný způsob pro ty zahrádkáře, kteří nemají dobré skládky. Uvedl příklady znehodnocování ovoce odparem šťav v suchém prostředí. Na př. Baumannova reneta v prostředí s poměrně nízkou a nekolísající teplotou do 8° C, avšak suchém, dokáže odpařit čtvrtinu své váhy a podle toho vypadá pak její chuť. Kožené odrůdy jsou na tom ještě hůře. V závěru schůze ještě upozornil, aby se členové připravovali na vydatnější přihnojení zimou poškozených stromů při podzimní obdělávce půdy; urychlíme tak jejich zotavení. Při tom vyzvedl i význam slínu pro naše písčité půdy. ~ Schůze 2. října se zúčastnilo 27 členů. Př. Uhlíř hlásí, že lupina od ObvNV je už členům rozdělena. JZD Svinary je ochotno přivézt v měsíci listopadu slín, který si každý sám naloží; objednává se 25 fůr. Jednatel př. Roll oznamuje, že ovocné stromky k výsadbě byly objednány v počtu 532 kusů. Přednáška pro veřejnost byla 13. IX. uskutečněna a 15. X. bude další v hostinci „U Hejcmanů". Naplánovány ještě dvě přednášky, jedna kolem půli listopadu, druhá v polovině prosince; je třeba všemi prostředky působit k tomu, aby silněji zimou poškozené a zmrzlé stromy zmizely ze zahrad, jakož i poškozené větve, pro hrozící nebezpečí rozšíření drtnička a kůrovců. Zpráva pokladníka př. Káše: Vklady 822'- Kčs, hotovost 912'- Kčs, vyplacená záloha 1.350'- Kčs, úhrnem aktiva 3.084'- Kčs. Členské příspěvky odeslány za 154 členy, ostatní budou znovu upomenuti. Opět se rozpředl rozhovor o pořízení vlastní moštárny ~ tj. drtiče a lisu na padané ovoce. Bylo téměř jednohlasně usneseno, aby byla v příštím roce moštárnička pořízena. O místnost pro ni požádáme NV. Byly i návrhy na pořízení sušárničky na ovoce. ~ Ve schůzi 6. listopadu za účasti 23 členů projednány tyto záležitosti: Slín bude dovážen až umrzne půda. 12. XI. bude veřejná přednáška u Hejcmanů. Při vybudování moštárny bude zapotřebí pomoci členstva. Hnojiva jsou uskladněna u př. Solara a rozdělí se členům. Došly také objednané ovocné stromky k výsadbě pro členy. Vzhledem k vysokému počtu stromků, které se nám podařilo obstarat, promluvil př. Kuřátko v odborném o správném provedení jejich výsadby. ~ V členské schůzi 4. prosince za přítomnosti 42 členů a 2 hostů bylo jednáno o následujícím: Došla objednaná Bočkova „Pomologie". Ovocných stromků k výsadbě nám bylo dodáno přes 700 kusů, ale nebyl dodržen požadovaný sortiment. Slín z Podhůří je

už dovážen; zatím přivezeno 6 fůr. Přítomní zástupci SNB podali zprávu o některých krádežích domácího zvířectva, ovoce a pod. žádají o spolupráci občanů při pátrání. Přednáška pro veřejnost bude kolem 15. prosince. V odborném hovořil př. Roll o hrušce Madame Vertě, př. Šrám o ošetření ovocných stromů na podzim a v zimě a zvlášť upozornil na opravu plotů, aby se zabránilo vniknutí zajíců do zahrad.

Krajská odbočka jednoty zahrádkářů v Hradci Králové pracuje vcelku dobře. Koná pravidelně měsíčně schůze předsednictva, svolává výborové schůze, školí instruktory místních odboček a řádně přenáší všechny instruktáže z ústředí dolů na místní odbočky. Zvýšená pozornost je věnována také následkům kalamitní zimy a instruktoři místních odboček jsou vedeni k tomu, aby ve svých organisacích propagovali včasné odstraňování uhynulých stromů, aby se čelilo množení drtníka a kůrovců. Funkcionáři krajské odbočky se také pilně zúčastňovali všech akcí ústředí, ať už to byly schůze ústředního výboru, organisační aktivy, porady, nebo školení a odborné instruktáže. Na schůze ústředního výboru a organisační aktivy byli většinou zváni předseda krajské odbočky př. Císař a krajský instruktor př. Kuřátko, na odborné instruktáže, školení a porady krajský instruktor př. Kuřátko. Krajská odbočka jednoty zahrádkářů v Hradci zůstává věrna své dřívější tradici a stále se snaží šířit v prvé řadě odbornost na všechny členy místních odboček. Je to zásluhou krajského instruktora, jehož rad vždy všichni členové výboru dbají. Ten při každé příležitosti vyzvedá, že hlavním úkolem celého organisačního řízení je dávat členům odborné vzdělání a všechno ostatní ~ celý organisační aparát ~ má tomu vždy napomáhat a akce související s předáváním odbornosti organisovat. Je třeba zaznamenat, že Tonik Vejvoda měl při vyhlédnutí osoby pro funkci nového předsedy krajské odbočky šťastnou ruku. Př. Císař se skutečně cele věnuje práci z jeho funkce plynoucí. Nelze to ovšem už plně říci o novém jednateli př. Grollovi, který svou funkci tak vážně nebere. Často chybí ve schůzích, zápisy ze schůzí předsednictva jsou neúplné a někdy zápisy chybí vůbec. To ovšem nemůže práci krajské odbočky prospívat. Pokusně ustavená okresní odbočka v Hradci Králové také nesplnila naděje do ní kladené. Už při ustavování vznikly jisté potíže. Výbor krajské odbočky dával možnost rehabilitace př. Rollovi z Malšovic tím, že ho navrhl za předsedu okresní odbočky, což s ním bylo dojednáno při chlumeckých oslavách. Předsedou byl zvolen za své nepřítomnosti, funkce se však vůbec neujal. Musel být zvolen nový předseda, př. Dědourek z Třebechovic, a jednatelem př. Josef Morávek z Nového Hradce Králové. Po pravdě třeba přiznat, že okresní odbočka zaktivisovala některé agilnější členy místních odboček i členy okresního výboru, aby navštěvovali místní odboč-

ky při schůzích a jiných příležitostech a zpočátku se zdálo, že to ulehčí v práci krajské odbočce. Ti z nich, kteří dobře chápali úkoly doby, udělali i tady záslužný kus práce, ale vyskytli se i takoví, jimž stouplo toto poslání do hlavy, cítili se hned kovanými odborníky a často věci spíše uškodili než prospěli. Je jen samozřejmé, že když jejich činnost nebyla v souladu s tím, co doporučovali zástupci vyšších složek Jednoty zahrádkářů, kraje a ústředí, vyřadili se postupně z této práce sami a místní odbočky zase znovu volaly po instruktorech a zástupcích krajské odbočky. A tak činnost okresní odbočky pomalu usínala. Otázkou rehabilitace př. Rolla se krajská odbočka velmi často zabývala. Funkcionáři krajské odbočky znali napjatý poměr mezi př. Rollem a ústředním tajemníkem Andělem. Ústřední tajemník Anděl po zvolení nového předsedy ústředí a odchodu Zadrobílka z této funkce upřímně prohlásil, že sice s přinucením př. Rolla k resignaci z funkce krajského předsedy tehdy nesouhlasil, ale že to na Zadrobílkův příkaz musel vykonat, anebo z funkce ústředního tajemníka odstoupit. Odstoupením by ale nic nezachránil, neboť nový tajemník by to stejně musel provést. Přes to, že si výbor krajské odbočky byl vědom toho, že ústřední tajemník Anděl nebude nikterak nadšen a potěšen volbou př. Rolla do krajského předsednictva, navrhl ho na funkci místopředsedy kraje a pověřil př. Kuřátko, aby ho osobně pozval na schůzi výboru. Po dlouhém přesvědčování se to př. Kuřátkovi podařilo. Př. Roll na schůzi přišel a byl zvolen. Byla na něm však vidět zřejmá nechuť k práci v krajské odbočce a také se funkce neujal a nepřišel už nikdy do schůze. Je těžké posuzovat jeho stanovisko. Všichni jsme oceňovali jeho dřívější obětavou práci v krajské odbočce i nynější práci jako jednatele v místní odbočce Malšovice, v níž šel opravdu s duchem doby. Rovněž jsme cítili, že přinucením k resignaci na funkci předsedy krajské odbočky mu bylo ukřivděno. Nechápali jsme a nemohli jsme ale pochopit, že nevyužil dané mu příležitosti a nezapojil se znovu do práce ve vyšších složkách Jednoty zahrádkářů. Nebyl snad už tehdy úplně zdráv? ~Tato nechutná záležitost vrhala stín i do vztahu krajského instruktora př. Kuřátka k ústřednímu tajemníku Andělovi a snad k celému ústředí. Přes to, že ústředí pověřovalo př. Kuřátka různými úkoly jako zvoleného člena ústředního výboru, vykonával je dost neochotně a nerad. I on nemohl ústředí odpustit tehdejší neuvážený krok, který tolik narušil krásnou činnost krajské odbočky v Hradci Králové. Trvalo dosti dlouho, než se ho podařilo cele získat pro práci v ústředí. Ústřední tajemník Anděl i další činovníci ústředí však dobře odhadovali organisační i odborné schopnosti př. Kuřátka, které pak věnoval v nejvyšších složkách Jednoty zahrádkářů rozvoji zahrádkářského hnutí.

Druhá nepříjemná věc, která kalila radost z rozvoje zahrádkářství činovníkům téměř všech krajských odboček, ale i samého ústředí - byl růst zahrádkářských kroužků při závodních výborech Revolučního odborového hnutí. Přes ujišťování povolaných činitelů, že jednota zahrádkářů bude jedinou zahrádkářskou organisací a že do ní budou postupně zapojeny všechny stávající kroužky z okrašlovacích spolků, osvětových besed a závodních výborů ROH, rostla nám konkurence po linii ROH a nové zahrádkářské kroužky při závodních výborech rostly jako houby po dešti. Na Gottwaldovsku dokonce naše odbočky přešly k ROH a silně toto hnutí zakotvilo i na Jihlavsku. V Hradci Králové přibyla k stávajícím Loko-depu a kroužku při Závodech Vítězného února nová zahrádková osada kroužku při ZV ROH Okresního Ústavu národního zdraví po pravé straně pražské železniční tratě a v kraji byly zahrádkářské kroužky roztroušeny při průmyslových závodech. V Kvasinách byli v kroužku závodního výboru při bývalém Porkertově závodě organisováni majitelé přídomních zahrádek-zaměstnanci závodu, ale dokonce také zahrádkáři zaměstnaní docela jinde. Kroužky řídila Krajská odborová rada v Hradci Králové a svolávala často vedoucí kroužků na porady do Hradce. Porady vedl pověřený úředník KOR, vedoucí kroužků ale volali po odbornosti, která všude v kroužcích chyběla. A tak jednoho krásného dne dostal náš krajský instruktor př. Kuřátko v závodě jako člen ROH pozvánku na schůzi vedoucích zahrádkářských kroužků - s poznámkou, že ušlá mzda bude závodu refundována KOR. Nezbylo jiného, než na schůzi ke „konkurenci" jít, pak tam docházet pravidelně a pomáhat po odborné stránce - i když tam sedával jako na trní. Ale i to velmi prospělo jednotě zahrádkářů, jak vysvitne z pozdějších událostí.

Místní odbočka jednoty zahrádkářů v Malšovicích skládala účty ze své práce za uplynulý rok na výroční členské schůzi 13. II. 1955 u Hejcmanů za účasti 85 osob. Předseda uvítal hosty, členy i nečleny a vyzval přítomné k uctění památky zemřelých členů Oldř. Blažka, Ant. Motejlka, Jos. Scháněla a Jos. Valhody. Ve své zprávě o činnosti uvedl, že jsme se po celý rok snažili plnit plán. Podařilo se to celkem dobře. Vybídl k pilnější návštěvě pravidelných měsíčních schůzí. Zpráva jednatele: Konáme již XV. valnou hromadu. Minulý rok byl málo příznivý, byl chudší na množství i na jakost ovoce. Následkem nepříznivé zimy uhynulo asi 2.500 stromů. Starali jsme se o náhradu. Plán byl vcelku splněn, někde i překročen. Jednatel oceňuje činnost př. předsedy Kuřátka, který je uznávanou kapacitou i na nejvyšších místech zahrádkářů; je předsedou od založení odbočky. Zpráva pokladníka: příjem 3.630'65 Kčs, vydání 3.893'68 Kčs, vklad 853'65 Kčs, hotovost 398'96 Kčs. Čisté jmění 11.155'41 Kčs. Po revisní zprávě schváleno. Zprávu za nemocného hospodáře četl př. Káš; podává přehled o věcech, jež jsou majetkem odbočky.

zpráva knihovníka: Knihovna má 61 svazků, vypůjčuje se málo; vybízí k hojnějšímu vypůjčování. Odsouhlasen návrh předsedy, aby byl rozmnožen seznam knih a dán všem členům. Ve volbách jednomyslně zvoleni: předseda Kuřátko, místopředsedové B. Šrám a Solar, jednatel Roll, pokladník Káš, revisoři účtů Čermák a Mrákota, členové výboru Havránek, Kdánová, Vlad. Lněnička, Křivka, Medek, Rokos, Jar. Šípal, Uhlíř, Tomašík, Šindler, Matějka, Pátý, Ladýř, Bechině, Merta. Přečten a schválen plán na rok 1955. K provedení přednášky o zelenině bude pozván předseda krajské odbočky př. Fr. Císař. V příští schůzi bude přednášet př. MUDr. Ladislav Vančura s promítáním obrazů epidiaskopem. Př. Matějka jako člen ObvNV děkuje všem zahrádkářům za jejich bohatou činnost a sděluje, že ObvNV má na rok 1955 v rozpočtu na výsadbu ovocných stromků a zkrášlení obce 3.000 Kčs. Na žádost ObvNV byli do jeho komisí zvoleni a vysláni jako poradci: do zemědělské komise př. Vlad. Česák, do finanční Václav Káš, do bytové př. Kramář, do sociální př. Kdánová. Poděkováním přítomným za účast a přáním mnoha úspěchů v roce 1955 byla zdařilá výroční schůze zakončena.

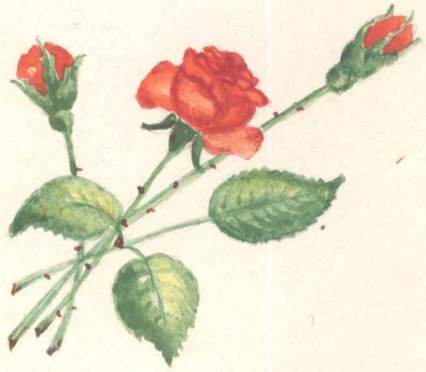

Červená růžičko,
proč se nerozvíjíš?
Proč ty k nám, můj milý,
proč ty k nám nechodíš?

Písničky našeho mládí.

Rok 1955

Hned na začátku února se silně oteplilo a přišlo deštivé počasí. Labe i Orlice vystoupily ze břehů. Luka a níže položené zahrady byly zatopeny. Jen několik centimetrů chybělo k tomu, aby byla zatopena silnice z Hradce Králové do Malšovic. Druhá třetina února přinesla bohaté sněhové srážky a větší mrazy, v poslední třetině napadlo 50-60 cm sněhu a mrazy stouply až na 22° C. Přehnala se také sněhová bouře, trvající více jak 24 hodin; nadělala mnoho škod v našich lesích. Celý březen trvalo zimní počasí. V prvé třetině se vystřídaly teplejší dny s mrazivými, druhá třetina proběhla za sněhových bouří a vánic. Napadlo na 40 cm sněhu a byly i 13°C mrazy. Studené počasí potrvalo také v dubnu, dokonce i v květnu, čímž se hodně opozdily polní práce. Druhá polovina května byla deštivá, často pršelo i v červnu a červenci. Současné teplé počasí přispělo k bohatému vývoji všech polních plodin. Sklizňové práce ve žních narušovaly bouřkové přeháňky, a až slunné a teplé počasí, které se dostavilo na konci srpna a potrvalo po celý podzim, umožnilo sklidit bohatou úrodu a provést v klidu podzimní polní práce. ~ Ovocné stromy, které v našich zahradách po kalamitní zimě 1953-54 zbyly, a i ty mladé, které jsme na podzim v roce 1954 vysázeli, přečkaly bláznivou zimu 1954-55 vcelku dobře a normálně přezimovaly. Ale hned na jaře byly ohroženy silnými nálety drtníka, který měl právě na stromech kalamitní zimou poškozených neobyčejně příznivé podmínky k svému rozmnožení. Bylo nutné vynaložit veliké úsilí na jeho ničení a přes všechnu snahu mu mnohé stromy padly za oběť ~ hlavně zákrskové jabloně na EM podnožích. Velkou pomocí v boji proti drtníku nám byl sirouhlík, který pro naši odbočku obstaral ObvNV přičiněním př. Uhlíře. Sirouhlík jsme vstřikovali do dírek v napadených stromech a dírky ihned umazávali mastnou hlinou. Tak se nám podařilo mnoho stromů zachránit. Ačkoliv byla v celostátním měřítku úroda ovoce v tomto roce podprůměrná, měli jsme v Malšovicích úrodu rekordní. Wageneerovo bylo v důsledku opožděné vegetace na jaře drobnější než obvykle; zřejmě mu v zkrácené vegetační době chyběl poslední měsíc, kdy dorůstá do své plné velikosti. Zato Bojkovo bylo krásné, protože léto

nebo správněji řečeno vegetační doba byla kratší a zpočátku drsnější. Tato skladba počasí mu zřejmě dobře vyhovovala, neboť se mu nejlíp daří ve výškách nad 300 m nad mořem. Trpělo méně strupovitostí a nemělo ani padlí jabloňové, kterého je vedle odrůdy Jonathan nositelem v Hradeckém kraji. Nonnetit na našich teplých půdách neuzrál předčasně, jak se zpravidla stávalo, a jeho bohatý výnos v tomto roce se svou jakostí velmi dobře uplatnil. Zoskoopské červené a Oldenburgovo báječně vybarvily. Renklody daly rovněž slušný výnos a zvlášť Althanova byla překrásná. Ze škůdců kromě velikého ohrožení drtníkem vystupuje silně do popředí sviluška, která napadla u nás poprvé dosti silně i jabloně. Puklice je ~ zdá se ~ po loňském větším výskytu poněkud na ústupu. Velmi teplý a příznivý podzim, který se prodloužil až do prosince, umožnil dokonalé provedení podzimních prací v zahradách a stromy mají opět bohatě nasazeno na květ a slibují dobrou úrodu v příštím roce.

Pod správu ObvNV v Malšovicích spadalo v roce 1955 celkem 351 popisných čísel, evidenčních 21, obytných vagonů 10 v Malšovicích, 94 popisných čísel části Nového Hradce, tedy dohromady 476 popisných čísel. K 10. výročí osvobození Rudou armádou vypracovala komise pro výstavbu za předsednictví našeho člena a člena ObvNV Oldř. Tomašíka výhledový plán na zvelebení obce. Plán obsahuje výstavbu čekáren na autobusy na Moravském předměstí, na Náhoně a u Husova pomníku, dále rozšíření hasičské zbrojnice a kulisárny ochotnického divadla „Svoboda" u Matějků. ~ Práce na kanalisaci pokračují v důsledku nezájmu občanů velmi pomalu. V doplňovacích volbách do ObvNV byl zvolen další náš člen Karel Řezníček. Úroda polních plodin byla nadprůměrná a plán výkupu byl splněn na 131%. Na ukončení žní byla uspořádána zemědělská estráda v sále hostince Sokol. Ve žňové soutěži mezi Třebší a Malšovicemi zvítězily Malšovice a ObvNV obdržel čestné uznání. Na podzim byly zahájeny práce na úpravách ulice „Na Drahách"; měsíc listopad a prosinec byl k tomu příznivý, byly jen slabé mrazíky a ke konci roku napadlo trochu sněhu. ~ V lidové knihovně v Malšovicích bylo v roce 1955 půjčeno 339 čtenářům přes 19 tisíc knih.

Místní odbočka Jednoty zahrádkářů v Malšovicích začínala svou činnost v roce 1955 poněkud neslavně. Hned první pravidelná měsíční členská schůze se nekonala pro slabou účast. My jsme si totiž potrpěli na demokratičnost ~ aby o práci organisace rozhodoval co největší počet členů a nikdy jsme oficiálně nezahájili schůzi, dokud nebylo přítomno aspoň 13 členů ~ počet to zakládajících členů při ustavení odbočky. To, že se nás sešlo málo, zavinil přesun pracovní doby kvůli svátkům, někteří nevěděli kdy opravdu schůze je a jiní se ještě nevzpamatovali ze

Silvestra. Nebrali jsme to nijak tragicky, jednu schůzi do splnění plánu – tu vždycky lehce nahradíme. – Už ve schůzi 5. února za přítomnosti 23 členů bylo ze zprávy o činnosti za leden jasné, že jedeme na plné obrátky. 7. I. jsme provedli veřejnou přednášku o mechanickém a chemickém ošetření ovocných stromů v předjaří. 13. I. byla přednáška př. Herinka z Pražského Předměstí s krásnými diapositivy. 12. I. přednášel př. Kuřátko na téma „Zkušenosti ovocnáře z minulého roku" v Žamberku a abychom o nic nepřišli, pověděl stručný výtah ze své přednášky i nám. 13. II. budou členům rozdělována hnojiva a odpoledne bude výroční členská schůze; při ní uspořádáme výstavku trvanlivého ovoce. Obvodová rada MNV nás žádá o vyslání zástupců do komisí: bytové, zemědělské, finanční a sociální. Vyřídíme na výroční schůzi. V odborném promluvil př. Kuřátko o významu řezu pro ovocné stromy a jeho různém využití. – Schůze 5. března se konala za účasti 38 členů. Do postřikové čety se přihlásil Václav Tobiška. Namísto vážně onemocnělého hospodáře Václava Voříška byl jednomyslně zvolen hospodářem př. Bechině. Př. Šrám hlásí, že všechny stříkačky budou příští týden v úplném pořádku. Knihovník př. Matějka bude přinášet do každé schůze knihy z knihovny odbočky, aby usnadnil členům vypůjčování. 14. III. uspořádáme přednášku MUDr. Ladisl. Vaučury s filmem a diapositivy. V rámci plnění plánu uskutečníme: 12. III. řez švestek v ulicích (odborný výklad provede př. Šrám); 13. III. brigádu na řez do JZD Svinary. 13. III. bude také krajská konference v Hradci Králové. V odborné části hovořil př. předseda ještě o řezu, o postřiku (Superdanol 6%), o přihnojování, o strojených hnojivech, o přeroubování a o ošetření puklých kmenů mrazem. Upozornil, že je možno odvážet blato z rybníka, které je výborným materiálem do kompostů. – Na schůzi 2. dubna za početné účasti 45 členů zvlášť srdečně uvítal předseda nového jednatele krajské odbočky, př. Josefa Morávka z Nového Hradce Králové. Při čtení zápisu z minulé schůze provedena kontrola úkolů. Kdo zaviní poškození stříkačky, dá ji na svůj náklad opravit. Určeno nové rozmístění stříkaček a schválen dosavadní poplatek za půjčení. Členům postřikové čety schválena odměna 6 Kčs za hodinu. Ve Svinarech odpracovala brigáda 8 členů po 5 hodinách, celkem 40 hodin; ošetřeno asi 300 stromků a 40-50 suchých odstraněno. Brigády v Malšovicích se zúčastnilo 17 členů, ošetřili asi 450 stromků a odpracovali 32 hodin. Kdo měl slín, zaplatí ještě 10 Kčs za fůru majiteli pozemku, kde se slín nakládá. 3. IV. 1955 se osamostatňuje nová odbočka Jednoty zahrádkářů v Roudničce. Předseda vybízí členy, abychom korporativně a v co největším počtu Roudničku při této příležitosti navštívili a dali tak členům z Roudničky najevo, že jim chceme aspoň v začátcích pomáhat. Z Roudničky u nás bylo organizováno té-

měř 20 členů a mnozí z nich obětavě, často i za nepříznivého počasí navštěvovali naše schůze, ačkoliv se mohli přihlásit za členy do mnohem bližších odboček v Novém Hradci nebo ve Třebši. Nejčastějšími návštěvníky z nich byli u nás bratři Štefcové, hlavně Ruda Štefec, dále Alois Havránek jako člen výboru, Mirek Pitaš, Nalezenec a jiní. Za svou věrnost k naší odbočce si zaslouží, abychom je u příležitosti osamostatnění v hojném počtu navštívili. Př. Uhlíř jako zástupce ObvNV nabízí odbočce do péče i užívání stromky na veřejných prostranstvích. ObvNV zaplatí asi 100 dalších švestek k výsadbě na volná místa a členové odbočky je brigádnicky zasázejí. Bez debaty přijat celý návrh. Čten přípis pro MNV o akci úpravy a vzhledu měst; o jednání ve schůzi za tím účelem svolané referuje př. Bechině. K tomu se stavíme kladně a oznámíme závazek: postřik na 100%, péče o ovocné stromy po obci, pomoc při výsadbě topolů, vybídneme všechny občany ke zkrášlování zahrádek i domů. V odborné náplni pojednal předseda o důležitosti včasného odstranění suchých větví na pomrzlých stromech vzhledem k velikému nebezpečí rozmnožení drtníka, o postřiku 6% Superdanolem, o přeroubování nevhodných odrůd, o rozrušení půdního povrchu, abychom ušetřili vláhu, o výsevu lupiny na zelené hnojení, o zakuřování zahrad při pozdních mrazících v době květu a j. Dlouho trvající a obsahově nabitá schůze skončena ve 23.20 hodin. ~ Ve výborové schůzi 23. IV. bylo vzpomenuto zemřelého zakládajícího člena a hospodáře odbočky př. Václava Voříška. Přítomno 11 členů výboru, omluven předseda Kuřátko; zakládá právě dnes novou odbočku v Ruseku. Zástupcem zahrádkářů do výboru Národní fronty zvolen př. Solar. Všechny spolkové stříkačky byly opraveny a jsou v pořádku. Do ústředí v Praze bylo zasláno hlášení o činnosti. Úřadovně ObvNV bude předána výroční zpráva jako příspěvek pro kroniku. Finanční zůstatek po okrašlovacím spolku bude prý předán odbočce zahrádkářů. ~ V členské schůzi 7. května za účasti 29 členů podal předseda zprávu o průběhu ustavující schůze nové odbočky v Rouduičce, čímž jsme ztratili tamější členy. Dále informoval o činnosti ústředí v Praze. Jednatel Roll vypracuje zprávu o činnosti odbočky za rok 1954 pro obecní kroniku. Rozpředla se široká debata o moštárně a nakonec rozhodnuto, že 8. V. pojedou př. Solar, Roll a Uhlíř do Mikulovic podívat se na nevyužité moštárenské zařízení, které by bylo možno odkoupit. V odborné části pojednal předseda o nedostatcích v řezu hlavně v zahradách nečlenů; na mnoha starších stromech zůstaly promrzlé a proschlé větve, které jsou živnou půdou pro množení kůrovců a drtníka. Drtník nám pak nalétává i na nově vysázené zákrsky a jak se proti němu těžko bojuje, všichni víme. Doporučuje jako preventivní opatření natřít ale-

spoň kousek kmene nebo kůlu u stromku 25% roztokem stromového karbolinea, eventuálně Superdanolu, po případě štětcem jen lehce postříknout strom v koruně. Zápach karbolinea drtníka odpuzuje a na takto „navoněné" stromy při náletech nesedá. Vzhledem k vážné situaci navrhl př. předseda provedení kontroly zahrad. Vykonají ji členové podle rozdělených úseků a předseda je ihned instruuje v tom směru, že drtníkem napadené stromy se nápadně opožďují v rašení, takové aby důkladněji prohlédli. ~ Ve výborové schůzi 11. V. za účasti 11 členů výboru referují př. Šrám, Solar, Roll a Uhlíř o možnostech použití zařízení z moštárny v Mikulovicích. Lze použít jen velmi málo součástí a výhodnější bude sestavit zařízení svépomocí členů. V další diskusi byly rozděleny úkoly související s výrobou a opatřením strojního zařízení. ~ V členské schůzi 4. června za účasti 28 členů př. Kuřátko navrhuje, aby stříkačka zapůjčená do Roudničky byla nové odbočce v Roudničce darována. Schváleno. Př. Šrám podává zprávu o moštárně a navrhuje koupi 25 a 50litrových demižonů z Golčova Jeníkova. Při kontrole zahrad byl zjištěn drtník hlavně v zahradách těch členů a občanů, kteří tohoto škůdce vůbec neznají. Proto př. předseda vyzývá přítomné, aby boji proti drtníku věnovali stálou pozornost. Dále hovoří o významu letních postřiků a zdůrazňuje, že u pozdních odrůd je třeba postřiky opakovat; jeden postřik naprosto nestačí. ~ Členská schůze 2. července se konala za přítomnosti 22 členů. Př. jednatel upozornil na 15. výročí založení odbočky zahrádkářů v Malšovicích a vzpomněl na několik zemřelých zakládajících členů. 3. VII. uspořádáme odborný zájezd vlakem do Mikulovic. Krajská odbočka nám přidělila 10 kg Arsokolu; bude zájemcům rozdělen. Došlo objednané semeno lupiny. Byl přečten přípis ObvNV ohledně výsadby ovocných stromů v obci; věc projednají př. Kuřátko, Roll, Uhlíř a Šrám v příštím týdnu na místě. Návrh př. předsedy, aby byla z pokladny odbočky zaplacena částka 102'- Kčs za jednu fůru slínu, o níž se nedalo zjistit komu byla složena, byl odhlasován. V odborném pojednal předseda o pěstování jahod, jejich významu v rodinné zahradě a upozornil na nebezpečí svilušky a silného rozšíření mšice zelené. ~ V členské schůzi 6. srpna za přítomnosti 22 členů podal př. jednatel zprávu o zážitcích z odborného zájezdu do Mikulovic. Usneseno, že 7. VIII. provede př. předseda odbornou instruktáž pro členy v zahradách př. Ladýře a př. Matějky. Př. jednatel zašle bytové komisi žádost o přidělení místností bývalé stáčírny u Čechů pro odbočku zahrádkářů. Obec objedná 100 švestek k výsadbě do ulic. V odborné náplni schůze mluvil př. Šrám o očkování a př. Roll o roubování za zelena. Proti mšicím stříkáme 1% roztokem „Floronu". Předseda upozornil, že je třeba mšice řádně postřikem promočit, aby postřik rozpustil jejich chiti-

nový ochranný povlak a dostal se jim až na tělíčko. ~ Výborová schůze 3. IX. se konala v 19 hodin před členskou schůzí. Projednávána písemná stížnost př. Povýšila o napadení př. Povýšilové př. Solarem v minulé členské schůzi; usneseno, aby př. jednatel napsal př. Povýšilovi odpověď ~ snažící se zmírnit jeho roztrpčení. Než opadne list, bude třeba pročistit švestky v ulicích od suchých větví. ~ V členské schůzi 3. září (účast 26 členů) hlásí př. jednatel, že žádost o přidělení místností u Čechů byla podána, ale bytová komise dosud neodpověděla. Přítomný př. Uhlíř slibuje, že místnosti přiděleny budou. Doporučuje, aby místnosti byly pak hned vyčištěny a uloženy tam stříkačky a jiný inventář, aby místnosti nebyly prázdné. Bude tam místnost pro stříkačky, jiné nářadí, místnost pro hnojiva i místnost pro budoucí moštárnu. Brigáda na ošetření švestek v ulicích se sejde ve druhé polovině měsíce; přihlásilo se 6 členů a kromě toho budou majitelé domů vyzváni rozhlasem, aby před svým domem švestky obryli a zbavili suchých větví. Vzhledem k malým požadavkům členů na výsadbový materiál, nebudeme letos hromadně stromky objednávat; př. jednatel zjistí, která školka má vhodný výběr, v příští schůzi bude zájemce informovat, aby si tam stromky osobně vybrali. Můžeme obdržet rašelinu, ale nebalíkovanou. Př. Solar upozorňuje na možnost získání slínu, fůru za 40- Kčs. Přijímá přihlášky. Poněvadž se v posledních letech množí řemeslné krádeže ovoce v zahradách našich členů, budou do příští schůze pozváni zástupci Sboru národní bezpečnosti, aby nám dali informace a poučení jak si máme v případě postižení krádeží počínat. V odborném pojednal předseda o roubování angreštu do boku, o sklizni ovoce (česat aspoň nadvakrát), o škůdcích, kteří ovoce znehodnocují, o hnilobě plodů a o epidemické nemoci králíků-myxomatose. Pohlídejte zahrady nečlenů v sousedství, ať se nám tam nemnoží drtnik! ~ Při zahájení členské schůze 1. října přivítal předseda zvlášť srdečně předsedu krajské odbočky př. Císaře, jednatele kraje př. Moravka a zástupce SNB. Místnosti u Čechů byly už zahrádkářům přiděleny; po úklidu a úpravě budou dány do opatrování novému hospodáři př. Bechiňovi. 10. X. bude brigáda na jejich vyčištění. Švestky na ulicích byly ošetřeny. Člen SNB referoval o bezpečnosti, o krádežích bytových i na zahradách. Vybídl přítomné, aby všechny, byť sebemenší krádeže hlásili SNB. Uvedl příklady, kdy často zjištěná stopa nepatrné krádeže vedla k odhalení pachatele velkých loupeží, a to někdy i po delší době. V odborné náplni pojednal př. Císař o ovocnářství v krajském měřítku. Př. Kuřátko pohovořil o přípravách k výsadbě v panenské i ve vyčerpané půdě a o hlavních odrůdách vhodných pro Malšovice. ~ Členská schůze 5. listopadu se

konala za účasti 35 členů. Předseda uvítal jak členy, tak zvláště hosty: krajského jednatele př. Josefa Morávka, př. Františka Morávka z odbočky Nový Hradec Králové a zástupce kroužku zahrádkářů při ZV ROH závodů Vítězného února. Vzpomněl 100. výročí narození I. V. Mičurina. Referoval o průběhu krajské konference, která se konala 23. X. v Hradci Králové. Př. jednatel podal zprávu o prohlídce nejlepších členských ovocných zahrad v Malšovicích. Dále sděluje, že si na bytovém komunálním podniku vyžádá klíče od přidělených místností u Čechů a vyjedná nájemné. Př. Fr. Morávek z Nového Hradce a př. Léb se nabídli, že obstarají materiál a opracování dřevěných desek na lis do moštárny. Objednávky slínu sepisuje př. Solar. Přijat návrh př. Uhlíře, aby si zahrádkáři zaseli na jaře lupinu na semeno na pozemku ve výměře cca 1 ha, který jim poskytne ObvNV; zahrádkáři se zúčastní brigádnickou prací při sklizni. V odborném promluvil př. Kuřátko o zazimování zahrad, o významu kompostů a jak je dělat. ~ Ve výborové schůzi 12. XI. za účasti 14 členů výboru byl schválen návrh na zakoupení půdní frézy „Grawelly" za 4.000'- Kčs u p. Krňanského v Dobřenicích. Kromě frézy má ještě žací lištu. Část finančního nákladu se opatří půjčkou od členů na dobu 1 roku. Dobrovolné podíly se uhradí vrácením v hotovosti nebo prací frézy. Stroj před koupí prohlédnou př. Šrám a Solar. Došly švestky k výsadbě do ulic. Brigáda na sázení a obrývání se sejde 20. XI. ~ Členskou schůzi 3. prosince za účasti 32 členů zahájil za onemocnělého předsedu místopředseda př. Šrám, zvlášť přivítal milého hosta př. dr. Rejzka a ostatní členy. Jednatel sdělil, že z přidělených místností měl být nájem 25'- Kčs měsíčně, bude však upraven směrem dolů. Př. dr. Horáček upozorňuje na skutečnost, že jako socialistický sektor budeme platit jen hotová vydání. S bytovým komunálním podnikem to projedná př. V. Káš. Fréza byla koupena a je už v chodu. Z pokladny bylo vzato 3.000'~ Kčs a členy bylo půjčeno 1.000'~ Kčs. Zatímní poplatek za provozní hodinu stanoven 20'- Kčs. Navrhuje se, aby byl 20'- až 30'- Kčs podle druhu práce, z toho 5'- Kčs odvádět odbočce. V odborné části pojednal př. Luěnička o své zahrádkářské práci a o svých zkušenostech z vlastní praxe. Př. dr. Rejzek kladně zhodnotil náplň schůze a obsažně navázal na referát př. Luěničky. ~ Už ze samotných náplní členských schůzí je zřejmé, že činnost odbočky jednoty zahrádkářů v Malšovicích je bohatá a všestranná. Výbor se snaží pro členy obstarat všechny dosažitelné potřeby k zlepšení výnosů zahrádek, stará se též o ulehčení práce těch, kteří mají větší zahrady, nepouští se zřetele ani zužitkování odpadového ovoce a nepomine jedinou možnost, aby tu přece jednou ta moštárna byla. Také spolupráce s národním výborem a veřejnými

složkami je velmi bohatá a podstatná část plánu činnosti je zaměřena na veřejně prospěšné práce. Někdy až překvapuje, jak se členové ochotně ujímají plnění takovýchto úkolů, a tak se nám daří vychovávat nového, socialistického člověka. Za svoji úspěšnou a vynikající činnost vděčí odbočka hlavně prozíravému vedení svého předsedy. Jako významný funkcionář všech i nejvyšších řídících složek Jednoty zahrádkářů, jehož rad je všude dbáno, přenáší neprodleně úkoly do výboru odbočky u nás, takže získáváme v činnosti vždy určitý náskok. Současně se stará, aby všechny naše podniky měly vysokou odbornou úroveň a členské schůze se staly odbornou školou všeho členstva. V prvých letech naší činnosti napsal několik brožur pro poučení jen užšího okruhu členů, v dnešní době však čtou už jeho odborná pojednání zahrádkáři po celé republice. Před několika lety byl ministrem zemědělství jmenován členem redakční rady časopisu „Rádce" a od té doby přispívá do celé řady odborných časopisů a jeho velmi srozumitelně psané a kresbami doprovázené články ~ většinou prakticky zaměřené ~ jsou zahrádkáři dychtivě vyhledávány. A právě v letošním roce 1955 vydalo Státní zemědělské nakladatelství obsáhlou dvoudílnou publikaci pod názvem Rádce zahrádkářů, napsanou kolektivem. V kolektivu samozřejmě pracoval také náš př. Kuřátko a napsal do I. ovocnářského dílu celou řadu statí doprovozených jeho charakteristickými kresbami. Publikace byla vydána v nezvykle velkém nákladu 50.000 kusů a byla hlavně pro zajímavost statí psaných naším předsedou v I. dílu ve velmi krátké době rozebrána. Jsme hrdi na to, že předsedou naší odbočky je nejen tak vyspělý organisátor, při tom i odborník, ale současně nás těší i to, že vychoval už také další schopné funkcionáře a zahrádkářské odborníky; proto se nám naše práce daří.

Krajská odbočka Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové svou práci dále zdokonaluje a prohlubuje. Silně pokračuje ve školení instruktorů, vysílá instruktory na přednášky do místních odboček, zakládá další nové odbočky, přenáší úkoly a instruktáže na členstvo v místních odbočkách, svolává pravidelné krajské konference a aktivy, koná pracovní schůze předsednictva, zřizuje pomocné komise atd. Činnost je prostě všestranná. Přes to, že krajská odbočka má dostatek odborných instruktorů stálým přílivem čerstvých sil z řad instruktorů bývalé Ovocnické jednoty, vítá každou další odbornou pomoc a posilu. Té se jí dostává zapojením některých instruktorů, kteří už po řadu let absolvovali krajská školení a nyní navštěvují místní odbočky v okolí svého bydliště a přenášejí tam nejen odborné poznatky, ale radí i ve věcech organisačních. Další posilou krajského instruktorského sboru se stal sám rostlinolékař KNV soudr.

Vaňura, dále ovocnický referent KNV Toník Vejvoda, kteří ochotně přednášeli zahrádkářům. Oba velmi dobře vystihli, že zahrádkáři jsou jim velikými pomocníky při plnění jejich funkcí na KNV, a to jako signalisátoři škůdců a chorob, pomocníci při postřicích, při přeroubovací akci, při výsadbách a pod. Proto nezanedbali jedinou příležitost, aby nám současně nepomáhali v práci. Tak na příklad Toník Vejvoda úplně připravil svolání zájemců o zahrádkářství v okresním městě Nová Paka, kde jsme nemohli dlouho zakotvit. I na schůzi tam jel vlakem s krajským instruktorem př. Kuřátkem v neděli ~ kdy měl mít po celotýdenním zaměstnání volno ~ a pomohl ustavit novou místní odbočku jednoty zahrádkářů. Velkou zásluhu o to měl také př. Fr. Kvasnička z Nové Paky. Jak př. Vaňura, tak př. Vejvoda měli velmi přátelský vztah ke krajské odbočce jednoty zahrádkářů a jejím funkcionářům. Zajímavý byl poměr př. Vejvody k př. Kuřátkovi, kterého pravidelně oslovoval jenom „dědku!" ~ale modré s nebe by mu byl snesl. Ostatně ~ jakýpak velký rozdíl: jestliže byl př. Kuřátko u zahrádkářů často nazýván „tátou zahrádkářů," dobře mu sedělo i to „dědku," poněvadž měl už vnučku. ~ Jak bylo už dříve řečeno, nebyla plně na výši práce jednatele krajské odbočky jednoty zahrádkářů př. Grolla z Lubna u Nechanic a neměla-li práce této složky trpět, museli ostatní funkcionáři ~ jak se říká ~ dotahovat. Bylo zapotřebí vyřešit tuto otázku do důsledku už z toho důvodu, že př. Groll sám žádal o zproštění funkce a uváděl, že to má „z ruky" a pod. Proto byl na krajské konferenci 13. III. zvolen nový jednatel krajské odbočky př. Josef Morávek z Nového Hradce Králové, dosavadní jednatel okresní odbočky. Tím jsme ovšem téměř uspali činnost okresní odbočky, poněvadž už sám její předseda př. Vl. Dědourek z Třebechovic to měl dost nevhodné k řádnému plnění funkce. Přes to, že jsme při každé příležitosti vybízeli pokročilejší členy v místních odbočkách k práci ve výboru okresní odbočky, činnost této složky pomalu usínala. Snad k tomu přispělo i to, že krajská odbočka nevymezila působnost okresní odbočky a nepověřovala ji úkoly, anebo ~ což je nejpravděpodobnější ~ doba nebyla ještě zralá k zřizování okresních odboček. ~ Krajská odbočka jednoty zahrádkářů neustále velmi pečlivě udržovala styk s veřejnými složkami, NV a institucemi. U těch nacházela také většinou podporu a pomoc ve své práci. Zvlášť účinná byla i finanční pomoc KNV přičiněním př. Vejvody jako ovocnického referenta a rostlinolékaře Vaňury. Vyrostly nám další nové místní odbočky a přibývalo členů i ve stávajících. Radost z úspěšné práce kalil funkcionářům krajské odbočky růst konkurenčního zahrádkářského hnutí po linii Revolučního odborového hnutí. Snad tím více, že jsme byli o veškerém dění u „konkurence" plně informováni, poně-

vadž do schůzí vedoucích zahrádkářských kroužků při závodních výborech ROH, které svolávala Krajská odborová rada, docházel také náš krajský instruktor př. Kuřátko. Velmi často jsme při zakládání nových odboček a při rozšiřování členské základny na tuto konkurenci naráželi a jako oddané stoupence Jednoty zahrádkářů nás to krajně roztrpčovalo. Na jedné straně jsme se všemi silami snažili tyto zahrádkáře získat do Jednoty zahrádkářů, což se nám přes všechnu snahu nedařilo, a na druhé straně nám nebývalou měrou rostla konkurence. Události se vyhrocovaly a bylo zřejmé, že musí dojít k nějakému řešení, že tu v budoucnu nemohou být organisace dvě. Prodělali jsme sice už řadu reorganisací, z původního Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného zvířectva byl vytvořen Svaz zahrádkářů, ze svazu Jednota zahrádkářů, kolem roku 1950 jsme měli být začleněni k národním výborům, ale tohle tu ještě nebylo. Začaly proskakovat zvěsti, že všechny zahrádkáře bude organisovat ROH. To bylo ovšem na povážlenou. Sám př. Kuřátko byl jako mezi dvěma mlýnskými kameny; ale nechme vyprávět jeho, jak věci uzrávaly k rozuzlení:

Už dlouhou dobu jsem byl zván jako člen ROH do schůzí vedoucích zahrádkářských kroužků při ZV ROH, které svolávala KOR do Dělnického domu (na Střelnici). Tyto schůze svolával a vedl pověřený úředník KOR a všem účastníkům byla ušlá mzda KOR refundována. Tak i tiskárně, kde jsem pracoval jako strojní sazeč, docházela pro mne náhrada ušlé mzdy, což ovšem vedení závodu zrovna nevítalo. Já jsem si totiž na plnění funkcí v Jednotě zahrádkářů vybíral dovolenou (proto jsem také po léta neměl nikdy dovolenou) a o celozávodní dovolené jsem vždy pracoval. Závodu tento způsob náramně vyhovoval, poněvadž jsem v době dovolených nejnutnější zakázky vyhotovil, ale tady – v případě KOR – závod ztrácel mé pracovní hodiny, které se musely nahrazovat přesčasy. Hned při prvé schůzi, když jsem se dotazoval, nestal-li se nějaký omyl, jsem byl vedoucím úředníkem KOR ubezpečen, že nejde o omyl. KOR buduje zájmové zahrádkářské kroužky a nemá pro jejich odborné vedení zkušené odborníky. Poněvadž jsem byl Krajské odborové radě navržen jako velmi schopný zahrádkářský odborník a členem ROH jsem, byl jsem pozván do schůze, aby se mnou bylo dojednáno převzetí odborného řízení zahrádkářských kroužků. – A teď se, milý čtenáři kroniky, laskavě vžij do mé situace, kdy bylo třeba rychle rozhodnout a kdy snad odmítnutí mohlo mít i nějakou nemilou dohru. Ale rozhodl jsem se rychle: „Ano, přijímám!" Bleskem jsem

si uvědomil: Tito zahrádkáři skutečně odbornost potřebují a já jim ji dát mohu; tak velí už samo srdce. Na druhé straně se, doufám ~nezpronevěřím jednotě zahrádkářů, když i tady budu vychovávat dobré zahrádkáře. Kdožví, nebudou-li jednou také členy jednoty! A tak jsem pravidelně do schůzí v Dělnickém domě docházel a obětavě poučoval vedoucí zahrádkářských kroužků. Po čase mi předal vedoucí úředník KOR příručku, ve které byl podrobný návod jak to dělat. Kulil jsem na ni oči ~vždyť to byla kniha o víc než 500 stranách! Co v tom může být? Po prohlédnutí jsem zjistil, že obětí ROH mají být všechny jednoty – chovatelé, včelaři, myslivci a dokonce i rybáři. Všechny tyto kroužky byly při ZV ROH zakládány a silně jedrovány. A zahrádkářství? To, co dávala kniha jako vodítko pro odbornou náplň, to jsem už víc než svědomitě dělal, tak jsem ji s klidem jako nepotřebnou odložil. Čas od času nám přečítal vedoucí úředník KOR nějaké pokyny z ÚRO o dalších krocích v organisování zahrádkářů po linii ROH, často uváděl příklady jak si skvěle vedou na Gottwaldovsku a Jihlavsku a někdy přišel přípis s návody i přímo z KOR Jihlava, kde byli zvlášť agilní. Tehdy jsem to přičítal nešikovnosti funkcionářů krajské odbočky jednoty zahrádkářů v Jihlavě, že připustili, aby se jim to tam tak rozrostlo. Na jedné schůzi vedoucích kroužků se vedoucí úředník KOR vytasil s přípisem KOR z Jihlavy, ve kterém kromě návodů jak to dělat, aby zahrádkářství po linii ROH rychle rostlo, nám také přečetl, že se na Jihlavsku už připravují na převzetí a zapojení všech stávajících odboček jednoty zahrádkářů do tohoto hnutí. Současně bylo doporučováno, aby tyto přípravy byly činěny na všech KOR a nechyběla ani poznámka, že toto dávají na vědomí všem KOR. To byla pro mne ovšem rána! Co dělat? zatím to bylo jenom řečeno – jak se říká „per huba" – nic konkrétního v ruce. Ale než jsem se trochu vzpamatoval, už nám vedoucí úředník KOR oznámil, že odjíždí na delší školení a představil nám svého zástupce, který v jeho nepřítomnosti celou agendu povede. Tomu také uložil, aby rozpracoval směrnice k přípravě převzetí odboček jednoty zahrádkářů, rozeslal je na všechny kroužky zahrádkářů při ZV ROH v kraji a v příští schůzi aby nás o postupu informoval. V další schůzi jsme namísto informací každý z nás dostali „Směrnice". Na této schůzi padl také návrh, aby se některé schůze konaly i mimo Hradec, někde v blízkosti pěstitelských podniků, aby prý tam soudruh Kuřátko mohl i názorně doložit své odborné relace. Bylo rozhodnuto o exkursi do zahrady ke mně a některá z dalších schůzí že bude ve Výzkumném ústavu ovocnářském v Holovousích. „Směrnice" jak postupovat v přípravách na převzetí odboček jednoty zahrádkářů mě v kapse přímo pálily. Snažil jsem se všemožně

ovládnout a přednést pečlivě svůj odborný referát, který býval zlatým hřebem programu schůzí a na který se účastníci vždy těšili. Ale už při tom mně lítalo hlavou, co se „Směrnicemi" udělat. Konečně schůze skončila. ~ Shodou okolností hned nato v sobotu byla schůze ústředního předsednictva jednoty zahrádkářů v Praze, jehož jsem byl členem. Ještě před schůzí jsem zašel do ústředního sekretariátu a předložil „Směrnice" ústřednímu tajemníku Andělovi. Přečetl, svolával všechny hromy a blesky, no ~ skákal až do stropu. Nakonec povídá se svým typickým dlouhým „í": „Pepíčku ~ no ~ tohle se ti povedlo! Tohle bude někoho setsakramentsky mrzet!" Nato jsem odešel ještě do města za těmi „starými krejcary", které sbírám a mám snad zrovna tak rád jako zahrádku, a potom do schůze. Hned při zahájení prohlásil předseda ústředí př. dr. Starý prvý bod jednání za přísně důvěrný a byly čteny „Směrnice". Nedovedete si představit to rozhořčení! Všichni přítomní ~ vesměs staří, osvědčení kozáci, kteří v budování zahrádkářského hnutí už kus práce udělali ~ nemohli tak jako já pochopit, jak chce zvládnout ROH organisaci stávajících venkovských odboček jednoty zahrádkářů, kde byli členy i důchodci a zaměstnanci různých podniků, a jakým způsobem jim chce skýtat odborné vyžití, když při každém závodu byly samostatné závodní kluby. Došlo k dlouhé a rušné debatě, z níž vyšlo rozhodnutí: Předseda ústředí dr. Starý a ústřední tajemník Anděl se pověřují, aby provedli všechny žádoucí zákroky na povolaných místech, aby těmto výstřelkům byla učiněna přítrž! ~ Kde byli, co udělali ~ nevím. Na další schůzi předsednictva jsem se sice dychtivě zeptal př. Anděla, jak věci stojí, ale musel jsem se spokojit stručnou odpovědí: „Pepíku, jen klid! Všechno je v pořádku!" ~ Byly i další schůze vedoucích zahrádkářských kroužků ZV ROH, navrátil se ze školení původní vedoucí úředník KOR, semtam se zavadilo o naši jednotu a přípravy, jak ji polknout. Ale teď mě to už nevzrušovalo. Dříve jsem sice sedával v těchto schůzích jako na trní a někdy cítil výčitky svědomí – že jsem se snad zpronevěřil prací u konkurence jednotě zahrádkářů, ale teď už jsem byl klidný; i tady moje práce přinesla ovoce: Pomáhal jsem řadovým zahrádkářům k odbornosti a těm, co tuto konkurenci punktovali, jsem při tom měl možnost včas nahlédnout do karet. Nyní jsem stále v duchu slyšel Andělova slova: „Klid! Všechno v pořádku!" ~ Přišla slíbená schůze v Holovousích. Nejdříve jsme shlédli pokusné ovocné výsadby za doprovodu a instruktáže soudruha z Výzkumného ústavu a potom jsme schůzovali v knihovně ústavu. Hned po zahájení jsem shrnul poznatky z právě absolvované exkurse pro práci zahrádkářů, doplnil je průvodce z Výzkumného ústavu, načež nás opustil

a my jsme přikročili k projednání organisačních věcí. Najednou – mezi jiným – povídá vedoucí úředník KOR: „V době, když jsem byl na školení a měl vás na starosti můj zástupce, vám byly rozdány Směrnice o přípravách k převzetí odboček Jednoty zahrádkářů. Kdo z vás je dal funkcionářům Jednoty zahrádkářů a celou věc prozradil?" Aniž by vyčkal, zda se někdo přihlásí, ukázal hned zkraje na soudruha J. Černého, zástupce zahrádkářského kroužku při závodu TOS v Opočně: „Ty, soudruhu?" – Odpověď s jeho typickým a milým zadrhnutím vyzněla: „Já nic nedostal, jak bych to mohl prozradit!" Podobně dopadly další dvě, až došlo na mne. A já byl „v kaši". Kdyby se byl jako prvního zeptal mne, byl bych mu pravdivě odpověděl, že jsem to byl já a že mě k tomu vedla vážná obava, že ROH vedení celé Jednoty zahrádkářů nezvládne a že mi je líto pohřbít to, co jsem ještě s mnoha dalšími po desetiletí budoval. Ale pochopte, když už přede mnou tři zapírají a lhou (zřejmě také neměli v tom směru čisté svědomí a asi se s tím někde pochlubili), pak jsem je nemohl potopit a musel jsem – jak se říká – „držet basu" a odpovědět podobně. Vedoucí úředník KOR se potom už dalších neptal a jen něco zamručel o „pořáděném nosu" a „horkých hlavách v Jihlavě." Následovalo ještě několik schůzí, ale už jen v Domě odborů (Dělnický dům) v Hradci Králové. Účastníci požadovali stále více odborného, tenčil se organisační program a často to byly už čistě jen odborné besedy, na které zástupci kroužků rádi jezdili. Ale období mezi nimi se nápadně prodlužovala, až přestaly pozvánky vůbec docházet – schůzová činnost usnula.

Práce Ústředí Jednoty zahrádkářů v Praze se rozrůstá do nebývalých rozměrů, neboť Jednota má už přes 40.000 členů. Schůze ústředního výboru jsou konány dvakrát v roce, pravidelně měsíčně jsou schůze ústředního předsednictva, které řídí činnost Jednoty v obdobích mezi schůzemi ústředního výboru. Jsou zřizovány další pomocné komise. V ústřední odborné komisi se dobře uplatnil též náš předseda př. Kuřátko, který je současně také volením členem ústředního výboru a ústředního předsednictva. Schůze těchto řídících složek se konaly nejčastěji ve Slovanském domě, někdy v sekretariátě v Panské ulici, v Obecním domě, v hotelu Zlatá husa a jinde. Na krajské konference byli delegováni členové ústředního předsednictva a náš předseda se zúčastnil krajské konference v Jihlavě. Rovněž na významnější výstavy byli členové ústředního předsednictva vysíláni. Předsedou ústřední odborné komise se stal po př. Šulcovi př. Chaloupka z Ústí. Na zasedání ústředního výboru bylo usneseno, aby krajské odbočky připravily zřizování okresních odboček od 1. 1. 1956. Za tím účelem je třeba: Připravit přehled o počtu aktivních místních odboček v jednotlivých okresech. Založit v kaž-

dém okresním městě odbočku nebo v činnosti stagnující místní odbočku oživit. Tam, kde není dostatečná spolupráce s ONV, tuto s pomocí okresního pomologa nebo rostlinolékaře zajistit. Ústřední sekretariát je nutno informovat o průběhu této akce a případně vzniklé potíže hlásit. K zlepšení práce krajských odboček bude nutné: Projednat v krajském předsednictvu zřízení sekretariátu krajské odbočky. Projednat otázku krajské poradny. Projednat otázku krajské rozdělovny. Tyto úkoly je třeba projednat na základě předběžných informací z ministerstva vnitra na KNV, zdůvodnit potřebu uvedených opatření s podotknutím, že budou k použití i pro ostatní zemědělské sektory. Dále vyhledat a žádostí o přidělení zajistit vhodnou místnost a v případě nepochopení KNV hlásit ústřednímu sekretariátu. Poradenskou službu zajistit z řad zahrádkářů a specialistů. Krajské odbočky připraví návrh pro volbu krajského jednatele, který bude eventuálně jmenován krajským tajemníkem jako zaměstnanec ústředí. Jmenování krajských tajemníků bude provedeno na jeden rok na zkoušku v krajích Praha, Brno, Ústí n. L., Hradec Králové a Plzeň, v dalších krajích až po dosažení počtu 3.000 platících členů. Vyhledáváním neobdělané půdy a zakládáním kolonií je nutno zvyšovat členskou základnu. Nemenší pozornost je věnována odborné výchově členstva. Ústř. odborná komise vypracovala rámcový návrh krajského školení pro zimní období 1955-56 a žádá, aby krajské odbočky zaslaly programy celého běhu zimního krajského odborného školení. Ústředí pokračuje ve vydávání odborných tiskovin a bleskovek a řadoví členové v odbočkách si ani neuvědomují, co práce musí vynaložit hrstka zaměstnanců ústředního sekretariátu a celá řada dalších dobrovolných a obětavých pracovníků na zvládnutí odborných i organisačních úkolů, spojených s řízením jednoty zahrádkářů.

Místní odbočka jednoty zahrádkářů v Malšovicích hodnotila svou bohatou činnost za rok 1955 na XVI. výroční členské schůzi 19. února 1956 za účasti 77 členů. Zahájil ji předseda př. Kuřátko uvítáním hostů i členů a vyzval přítomné k uctění památky během roku zemřelých členů: zakládajícího člena a dlouholetého hospodáře odbočky Václava Voříška, př. Jetmara, Al. Hurta, Jindry Michálka, Karla Valce, Františka Broučka (Na Drahách), Fr. Prokůpka. Ve své zprávě předsedy vzpomněl dlouholeté činnosti odbočky v Malšovicích nejen jako propagátora a podněcovatele ušlechtilých zálib mezi našimi občany, ale současně také šiřitele a budovatele zahrádkářského hnutí v celých severovýchodních Čechách. Působnost místní odbočky jednoty zahrádkářů se projevila velmi příznivě v celkovém vzhledu obce, zahrádky jsou upravenější, stromy plodí krásné ovoce. Proto i v uplynulém roce věno-

val výbor plnou pozornost odbornému školení členů. Velmi dobře jsme se zapojili brigádnickými hodinami také do práce veřejně prospěšné, a to ošetřováním a výsadbou stromů na veřejných prostranstvích a v JZD. Spolupráce s ObvNV je vzorná hlavně přičiněním př. Uhlíře. Je třeba pochválit i práci místopředsedů, jednatele a dalších funkcionářů odbočky, neboť jejich svědomitá práce mi umožňuje, že se v případě nutnosti mohu bez obav věnovat činnosti ve vyšších složkách jednoty zahrádkářů. Ustavením nové odbočky v Roudničce jsme ztratili řadu agilních členů; snažme se tento úbytek vyrovnat. Proč na dnešní výroční schůzi chybí tradiční výstavka ovoce? ~ Zpráva jednatele: Průměrná návštěva členských schůzí se zvýšila. Byl vypracován program výstavby zařízení pro moštárnu. Byla pořízena půdní fréza. Jako nejúspěšnější zahrádkář byl v minulém roce vyhodnocen př. Vlad. Lněnička. Uskutečněn zájezd do Mikulovic, 4 veřejné přednášky (2 s filmem) a praktické ukázky ošetřování ovocných stromů. Hodnotí splnění i překročení plánu činnosti a uvádí, v čem jej nebylo možno splnit. ~ Zpráva pokladní: Celkový příjem 8.891'69 Kčs, vydání 8.152'23 Kčs, hotovost na konci roku 107'46 Kčs, vklad 632'- Kčs. Čisté jmění 11.765'- Kčs. ~ Zpráva hospodáře podává výčet zařízení, které je zatím uskladněno u členů a nebylo dosud soustředěno. ~ Zpráva knihovníka: Přinášením knih do schůzí stoupl počet výpůjček. Žádá včasné vracení vypůjčených knih. Na členské schůzi bude projednán návrh př. Uhlíře, aby knihovna odbočky byla převedena do knihovny ObvNV i protinávrh př. Kuřátka, aby se tak nestalo. ~ Zpráva instruktora: Př. Kuřátko podal zprávu o odborné náplni členských schůzí a instruktážích v terénu. 3 členové navštěvují krajské školení. ~ Podané zprávy byly schváleny a předseda srdečně poděkoval všem dosavadním funkcionářům za jejich obětavou práci pro rozkvět organisace. Nežli volební komise připravila kandidátku nového výboru, pojednal př. Kuřátko o účincích mrazu na ovocné stromy v této době a jak jim čelit, upozornil na nebezpečný výskyt sviluškы a podal přehled o koncentraci předjarních postřiků. Ve volbách byl jednomyslně schválen návrh volební komise a zvoleni: předseda př. Kuřátko, místopředsedové př. Šrám a Solar, jednatel př. Roll, pokladník př. Káš, revisoři účtů př. Čermák a Urákota, členové výboru př. Bechině, Brzek, Kdánová, Ladýř, Lněnička, Matějka, Medek, Merta, Pátý, Rokos, Šindler, Šípal, Tomašík a Uhlíř Alois. Nato byl přečten a schválen plán činnosti na rok 1956. Krajská odbočka odměnila knihou za obětavou práci v roce 1955 př. Kuřátko, Rolla, Šráma a prof. Slavíka. Př. Kuřátko upozornil, že podle usnesení ústředního výboru mají být tam, kde pro to budou vhodné podmínky, zřizovány okresní odbočky. My v Hradci jsme opět předběhli

vývoj, už před lety jsme okresní odbočku ustavili a je jen třeba přílivem nových agilních pracovníků její činnost oživit. Činnost některých malšovických členů v krajském měřítku zhodnotil krajský jednatel př. Morávek. V diskusi o výchově mládeže a jejím vedení k lásce k přírodě bylo kritisováno nepochopení zdejší školy a učitelského sboru pro tuto práci. Průběh výroční členské schůze velmi kladně zhodnotil předseda krajské odbočky př. Císař. Zdůraznil, že Hradecký kraj stojí v popředí zahrádkářství v republice. Schůzi považuje za velmi živou a doufá, že z naší odbočky vyjdou další obětaví budovatelé zahrádkářského hnutí do vyšších složek organisace.

Jsi láska má
a s Tebou stromy a keře
bohaté v květech
a plodech
sladkých i rudých
krásně jsou.

Slunce Tě miluje
a také větry
a déšť Tě smývá
proto jsi krásná
a s Tebou vše
co roste.

Obdivuji Tě má drahá
a mám rád Tvou sílu
vůni a zeleň
a koruny Tvých stromů
v nichž ptáci hnízdí.

A když dary nabízíš své
v náruč Tě beru
a děkuji i za všechny ty
co k Tobě srdce zlé mají.

Jsi moje jediná
s kterou se mazlím
a laskám se s Tebou
a hladím Tě zrakem
Ty má milá
krásná
má zahrado, má lásko.

V. Káš: Má zahrado...

Rok 1956

Zima 1955-56 byla až nebezpečně teplá a stromy byly u nás v lednu uchystány jen vyrašit. Konec ledna a únor přinesly velmi tuhé mrazy, až přes 30° C. Vrstva sněhu sice chránila kořeny, byla ale oprávněná obava z namrznutí nadzemních částí stromů. Na počátku března za trvale studeného počasí se nedalo ještě konstatovat namrznutí ve dřevě a lýkových vazivech. Čím blíž k vegetační době, tím bylo poškození patrnější. U hrušní šlo načernalé zabarvení až do tříletého dřeva, u peckovic rychle pokračoval rozklad kambia, namrzlé byly i mnohé jabloně – Boskoopské, Coulonova, Parkerovo, Teyův rekord, Nonnetit na EM IV (na EM III zůstal docela zdravý!), Ministr Hammerstein, Oldenburgovo, Hornokrajský maliník hlavně v drobnějším plodonosném dřevě a více či méně i další. I podnože jsou namrzlé a výsledek roubování nejistý. Althanovu jsme roubovali dlouhými rouby, aby aspoň z jednoho očka vyrašily – a skutečně úspěšně. Vlašské ořešáky působí v době rašení dojmem, jako by v sobě neměly jiskřičku šťávy. Silně utrpěly třešně. Zdá se, že příroda dělá příliš radikální pořádek a nezdravé vyřazuje. Po kalamitě 1953 je tu příliš brzy nová kalamita a mnohé stromy se z ní dosud nezregenerovaly. Nová pohroma nás však neodradí a vytrváme. Oželíme i ztracené meruňky a broskve, zbylým stromům budeme věnovat zvýšenou péči a jestliže vcelku dobře obstálo Ontario, půjdeme do práce s novou chutí. Zvlášť když chladné a vlhčí počasí na začátku jara neobyčejně příznivě zapůsobilo k rychlé-

mu ozdravění stromů, hlavně peckovic. O hrušních je už z dřívějších mrazových kalamit (1929) známo, že lehce ozdraví. Je třeba ale v budoucnu chránit stromy před škůdci, a to hlavně před drtičem, mšicemi (letos katastrofální výskyt u švestek a slivoní), před sviluškou a puklicí. Měsíc květen byl teplý, slunný a sušší, až v červnu nastaly deště, což mělo blahodárný vliv na vegetaci. Deštivé a chladné počasí z druhé poloviny června se přeneslo i do července a ztěžovalo dokončení senoseče. I žně se tím značně opozdily. Srpen byl teplý a slunné dny se vystřídaly s přiměřenými dešti. – Úroda jablek byla přebohatá, ale vcelku podřadná. Zatím co ostatního ovoce se jeví nedostatek, o jablka nikdo nedbá. Pěstitelé si stěžují na špatný odbyt a zkrmují jablka hospodářskému zvířectvu. I podniky zpracující ovoce jsou jablky zavaleny, jakož i Výkupní podnik. Jen drobný pěstitel se snaží využít bohatých darů přírody konservací, vylisováním na mošt a jinak. – Po nepříznivém a deštivém počasí v říjnu přišla řada až 15° mrazů, na to oteplení a až koncem prosince napadlo asi 20 cm sněhu a dostavily se mrazy kolem 8° C.

Z událostí v obci zaznamenáváme: Místní rozhlas byl plně v provozu a byl používán ObvNV pro informace občanů. Zahrádkáři ho po celý rok využívali k vysílání organisačních zpráv a obsáhlých odborných relací. Zahrádkářům byly přiděleny místnosti pro sklad a budoucí moštárnu v bývalé stáčírně piva v hostinci u Čechů. Do adaptovaných místností ve „zděné boudě" se přestěhovaly kanceláře Potravinoprojektu. Místní jednota požární ochrany má 64 členů, z toho 38 mužů, 26 žen. Zúčastnila se celostátní soutěže o nejlepší družstvo ČSR. Malšovické družstvo zvítězilo v I. a II. kole soutěže a stalo se držitelem putovního poháru věnovaného ONV v Hradci Králové. V květnu byla uspořádána péčí Osvětové besedy výstava lidové tvořivosti v sále u Matějků; byla přijata s velkým zájmem. 17. června se konala v Malšovicích okresní spartakiáda za účasti 1500 cvičenců z okolních jednot a rekordní návštěvy diváků. Staví se nový transformátor Na Drahách vedle mlékárny; starý uprostřed ulice vadí provozu a rozhledu na křižovatce a bude odstraněn. Byl dokončen jeden přítah ulice Na Drahách, vozovka druhého se upraví v roce 1957. Začalo se s opravou silnice Hradečnice k lesnímu hřbitovu. Provedena generální oprava kina. Dokončena čekárna na autobusy u sokolovny. V Cejpově ulici bylo zájemcům pronajato 16 stavebních parcel z konfiskátu býv. baukovního závodu Nepasický. Dodávková povinnost zemědělců splněna přes 100%. Kontrarevoluce v Maďarsku způsobila, že někteří občané podlehli panice a začali houfně skupovat potraviny. Na sklonku roku zemřel předseda ObvNV František Kříž. Pohřeb žehem se konal 19. prosince 1956.

Místní odbočka Jednoty zahrádkářů v Malšovicích zahájila svou činnost v roce 1956 členskou schůzí 7. ledna za účasti 25 členů. Za omluveného předsedu, který odejel na školení krajských instruktorů do ústředí, řídil schůzi místopředseda Boh. Šrám. Je třeba provést inventuru majetku odbočky a soupis zaslat kraji. Podle přečtených směrnic vypracujeme plán činnosti na r. 1956 ke schválení výroční členskou schůzí, která se bude konat 19. II. ve 13 hodin. 23. I. uspořádáme veřejnou přednášku na téma „Pěstování ovocných stromů v našich podmínkách", kterou prosloví předseda př. Kuřátko; bude oznámena rozhlasem a letáčky. V odborné části schůze pojednal místopředseda př. Šrám o jabloňových podnožích. ~ Členskou schůzi 4. února řídil za účasti 20 členů II. místopředseda př. Solar. Př. Kuřátko a př. Šrám omluveni, přednášejí jako krajští instruktoři v místních odbočkách v kraji. Zamítnut návrh na vypůjčení lisu na ovoce u MNV v Chlumci n. Cidl. a na koupi motorové sekačky v Bukovině jako nevýhodné a drahé. Př. jednatel připravil návrh plánu činnosti na rok 1956; bude předložen ke schválení výroční schůzi. V odborném mluvil př. jednatel o opatřeních v případě namrznutí stromů v nynějších tuhých mrazech. Bílení stromů nyní je dobrou ochranou. Poučil, jak řezat a uchovat rouby. V závěru schůze vyšel z řad členů požadavek, aby členské schůze končily nejpozději ve 22 hodin. ~ V členské schůzi 3. března bylo přítomno 35 členů. Máme možnost zakoupit motorovou sekačku, která by se dala předělat na motorovou stříkačku. (Pro nedohodnutí se na ceně s koupě sešlo.) Provedeme řez na obecních švestkách. 11. III. pojede brigáda na řez stromů do JZD Svinary; hlásí se na ni 9 členů. Praktickou ukázku řezu ovocných stromů pro členy a zájemce v Malšovicích provede př. Kuřátko v sobotu 10. března odpoledne. Ustavena postřiková četa - př. Tobiška a př. Horák. Lupina k setí je k odebrání ve Svinarech. V odborném rozvíjí př. Šrám otázku jak bojovat rozličnými způsoby proti škůdcům; mluví o hmyzolapkách, lapacích pásech, o postřiku studenou vodou, o použití strojených hnojiv, o poprašování různými přípravky, o zpěvném ptactvu a j. Od navrhované jarní výstavky ovoce pro letošek upustíme. ~ Členské schůze 7. dubna se zúčastnilo 32 členů. Řez obecních švestek i řez ovocných stromů v JZD Svinary byl proveden. Poněvadž 18. III. nemohla být pro zmrzlou půdu provedena výsadba švestek na veřejných prostranstvích, provedeme ji zítra, 8. IV. Postřikové čety vedené př. Tobiškou a př. Bechiněm jsou v plné činnosti. Postřikových látek máme na skladě dostatek a rozdělují se těm, kteří si sami stříkají. Došlo poděkování za úspěšnou činnost odbočky v minulém roce od MNV. Na schůzi okresní odbočky určen jako zástupce naší odbočky př. Lněničko. Př. Šrám předkládá výkresy na lis na ovoce a vybízí přítomné členy k pomoci

při obstarání materiálu. V odborném promluvil př. Kuřátko o boji proti drtníku a o situaci vzniklé mrazovou kalamitou. ~ Ve schůzi 5. května za účasti 37 členů projednáno: Švestky v ulicích byly brigádnicky vysázeny. Pěknou vývěsní skříňku pro odbočku zhotovil př. Lohnický. Na zhotovení lisu pro moštárnu 13. IV. se podílelo 8 členů. Ve výboru okresní odbočky bude zástupcem př. Lněničky př. Merta. Předsedou okresní odbočky byl zvolen př. Morávek. V Novém Bydžově se připravují oslavy J. E. Procheho k příležitosti 50. výročí jeho úmrtí v roce 1908. Př. Merta přinesl fotografie a zvětšeniny drtníka a př. Lněnička ukázky napadeného dřeva; k tomu se rozvinula živá debata. ~ Schůze 2. června se zúčastnilo 36 členů. Zpráva o postupu prací na moštárně: ZVÚ zaslaly fakturu za materiál na lis. Přípravné práce s opracováním byly skončeny a 9. června bude u př. Solara provedena montáž, které se zúčastní 5 členů: Solar, Šrám, Lněnička, Mrákota a Ladýř. Drtič bude zhotoven později (až př. Bechině prohlédne drtič u př. Chymka v Novém Hradci). Motor případně zatím zapůjčí př. Solar. Lupina byla už zaseta. Krajská odbočka uspořádá odborný zájezd na Turnovsko; za naši odbočku se ho zúčastní př. Oldř. Šotola. 24. VI. provede krajská odbočka zájezd do Malšovic k shlédnutí kaktusů u př. Ed. Kindla. Členové výboru naší odbočky zájezd uvítají a umožní účastníkům zájezdu prohlídku zahrad některých našich členů. Členům doporučeno rozšířit pěstování zvláštních odrůd rajčat. Na přání př. Uhlíře vypomohou někteří členové při úředním soupisu ovocných stromů pro ObvNV. V odborné části pojednal př. Šrám o některých škůdcích - svilušce, pilatce, o plevelích a j. ~ Ve schůzi 7. července za přítomnosti 33 členů omluven př. předseda zaneprázdněním schůzí ústředí v Praze. Obdrželi jsme mimořádný příděl strojených hnojiv, která budou rozdělena podle počtu ovocných stromů. Zahrádkáři z Věkoš žádají o povolení návštěvy několika zahrad v Malšovicích (u př. Kuřátka, Šráma, Rolla) a shlédnutí pěstění kaktusů u př. Ed. Kindla. Lis pro moštárnu je dohotoven - mimo povrchový nátěr. Př. Lněnička sepíše počet odpracovaných hodin na lisu, vydání za materiál a soupis předá pokladníkovi. Z Nového Hradce byl vypůjčen drtič na ovoce, abychom si podobný zhotovili. 29. VII. provede př. Kuřátko veřejnou přednášku o letním řezu a očkování. Pro sklizeň a výmlat lupiny se př. Uhlíř pokusí opatřit kombajn. Stav pokladny: hotovost 78·- Kčs, na běžném účtě 632·- Kčs, celkem 710·- Kčs. O strojených hnojivech a půdní kyselosti promluvil dr. Pika. ~ Ve schůzi 4. srpna za účasti 30 členů bylo oznámeno, že se na drtiči pro moštárnu už pracuje. Přednáška o letním řezu s praktickou ukázkou i návštěva zahrádkářů z Věkoš byly uskutečněny. Obě místnosti skladiště byly vyčištěny, upraveny a vybíleny (provedl př. Brouček). Vnitřní vchod

bude zazděn. Úroda švestek byla oceněna a veřejná dražba bude 19. VIII. Objednáme 100 kusů jahod Red Rich. Sepsány požadavky pletiva (380 m), které objednáme u krajské odbočky. 16. IX. uspořádáme autokarový zájezd do Kuksu, Choustníkova Hradiště, Dvora Králové n. Lab., Hořic, Holovous, Hrádku u Nechanic a Čistěvsi. Lupina bude kombajnem pokosena pravděpodobně 11. VIII. V odborném pojednal př. předseda o následcích mrazů a poškození jednotlivých odrůd. ~ Schůze 1. září se konala za přítomnosti 29 členů. 19. VIII. byly v dražbě prodány švestky a tržba činila 480·- Kčs. Na pokusném poli zraje proso a lupina. Drtič pro moštárnu bude do týdne hotov a 9. IX. o 9. hodině bude zkouška lisování. V odborném pohovořil př. Kuřátko o přípravách k letošní sklizni, správném provádění sklizně a uskladnění trvanlivého ovoce. ~ Ve schůzi 6. října vyslechlo 28 přítomných členů radostnou zprávu, že moštárna je v provozu každou sobotu a je plně využívána. Předseda Kuřátko děkuje všem, kdo se přičinili o uskutečnění tohoto chvályhodného díla. Vybudováním velku jednoduchého, ale poměrně výkonného moštárenského zařízení svépomocí členů s nepatrným finančním

Hospodář př. Bechině při obsluze lisu. Přihlížejí: pokladník místní odbočky v Dobrušce př. Mašnička a předseda jaroměřské místní odbočky př. Štverák.

nákladem ukázala naše odbočka opět cestu ostatním ~ jak lze členstvu dopomoci k účelnému zužitkování odpadového ovoce a zajistit zdroj finančních prostředků pro odbočku na ostatní činnost. Byl stanoven poplatek za lisování: člen (i jiné odbočky) 0·70 Kčs, nečlen 1·- Kčs za 1 l moštu. Zájezd 16. IX. se skvěle vydařil; př. jednatel písemně poděkuje za výklad při exkursi do Choustníkova Hradiště a do Holovous. Na pokusném poli bylo sklizeno proso a zčásti i lupina. Cena lupiny stanovena na 1·40 Kčs za 1 kg. Je třeba vyřešit obsluhu frézy při podzimní orbě. Př. Bechině se

zapracuje. Na Střelnici v Hradci Králové se právě koná krajská výstava ovoce. 27. a 28. X. bude výstava ovoce ve Třebši. 24. X. uspořádáme u Hejcmanů veřejnou přednášku našeho př. předsedy o výživě ovocných stromů. V odborné náplni schůze pojednal předseda Kuřátko o řádném provedení podzimních prací v zahradě a jednatel Roll o stáleplodících jahodách. ~ Schůzi 3. listopadu řídil II. místopředseda př. Solar (předseda na schůzi ústředí v Praze). Poděkování do Choustníkova Hradiště a do Holovous byla odeslána. Velmi pěknou přednášku inž. Obrovského z Kuklen, pořádanou Osvětovou besedou, navštívilo jen asi 20 osob. Lupina je zčásti ještě na poli, nelze dostat kombajn. Nabídka dalšího obhospodařování pozemku ve výměře 1 ha, kde by se podle vyjádření př. Uhlíře mohla po lupině dobře zdařit pšenice, byla zamítnuta. Nemáme stroje k tomu potřebné. Na sklizeň bílé lupiny na pokusném políčku přihlásili se př. Vojtěchovský a dr. Horáček. Pro výsadbu v obci opatřil př. Uhlíř za ObvNV 100 švestek, které bude třeba brigádnicky zasázet. Hospodář př. Bechině oznámil, že moštárna je stále vyhledávána mnoha zájemci. V odborné části promluvil př. jednatel o práci na zahradě před zimou, o hnojení a škůdcích. ~ V členské schůzi 1. prosince za účasti 30 členů byla oznámena příprava nových stanov. Výnos lupiny bude asi 6 q, z toho odvedeme 2 q JZD do Svinar. Výzva k sázení švestek se nesetkala s dostatečným pochopením a proto bude brigáda projednána na valné hromadě. Kurs k obsluze frézy uspořádáme na jaře. 2. XII. začíná krajské školení instruktorů. Na poradě odboček byla sepsána resoluce pro zachování školky ve Věkoších. Př. předseda vybídl členy, aby kmeny vykácených ovocných stromů nabídli k výkupu; je to cenné dřevo pro tužkárny. V odborném pojednal předseda Kuřátko o nových ochranných prostředcích proti chorobám a škůdcům, používaných v cizině. ~ Ve výborové schůzi 5. prosince za účasti 10 členů výboru bylo jednáno o návrhu na nové stanovy celostátní organisace zahrádkářů a všech jejích složek, předložených ministerstvem zemědělství. Pozměňovací návrhy a připomínky byly schváleny a budou jednak zaslány ústředí do Prahy, jednak budou uplatňovány na schůzi výboru krajské odbočky v Hradci Králové 9. XII., do níž byl jednomyslně delegován př. Bechině. Budou také projednány a dodatečně schváleny v příští členské schůzi. Př. Bechině vylisoval v moštárně 2.680 l moštu. Na poplatcích vybral 2.160 Kčs. Odpracoval tam 70 hodin. Schválen návrh př. Rolla, aby mu byla vyplacena odměna 7- Kčs za 1 hodinu. Do moštárny bude zaveden elektrický proud pro světlo i pro pohon. Fréza byla hojně používána. Bude třeba ji rozdělat, vyčistit, namazat, případně i opravit. Požádáme o to př. Solara. Obecní stromky potřebují ochranné koše proti zajícům.

Z činnosti ústředí Jednoty zahrádkářů v Praze je po energickém odražení útoku ROH na Jednotu patrna určitá stabilisace, i když není dosud rozhodnuto o tom, bude-li Jednota zahrádkářů nadále samostatnou masovou organisací, nebo bude někam přičleněna. Všechny složky Jednoty se snaží plnit své pracovní plány, které jsou ve značné míře zaměřeny na činnost veřejně prospěšnou. Tak byl vykonán obrovský kus práce v ochraně, ošetřování a při výsadbě ovocných stromů, ve zkrášlení a zvelebení obcí, měst, nádraží, v pěstování průmyslových, léčivých a aromatických bylin, k čemuž byla využita v mnoha případech dosud ladem ležící půda; pro některé odbočky to znamenalo značný finanční přínos. Nemalou měrou pomohli zahrádkáři plnit usnesení ÚV KSČ a vlády o pomoci našemu zemědělství, ať už při ošetřování a výsadbě ovocných stromů nebo při sklizňových pracích. Velká pozornost byla věnována ochraně užitečného ptactva. V péči o růst odbornosti členstva byly jako v minulých letech pravidelně vydávány měsíční bleskovky, odborné brožurky a jiné tiskoviny, uspořádáno na začátku roku odborné školení a instruktáž pro vedoucí instruktory z krajů. Krajské odbočky byly vyzvány k vypracování a předložení programu celého běhu školení instruktorů v krajích, a to nejen pro kontrolu, ale také z té příčiny, aby jim v případech nedostatečné náplně školení mohlo ústředí pomoci. Po stránce organisační prohlubována činnost krajských odboček zřizováním pomocných komisí po vzoru ústředí, zřizováním krajských sekretariátů, poraden a rozděloven, kde jsou pro to podmínky dosažením počtu 3.000 členů v kraji. Tam bude zaměstnán externí pracovník podle finanční situace Jednoty zahrádkářů. Ústřední předsednictvo ve své schůzi 3. III. schválilo jmenování externích pracovníků v krajích Praha, Plzeň, Ústí n. L., Hradec Králové a Brno. Ve schůzi 21. IV. schválilo pro externí pracovnici Hradeckého kraje př. A. Pithartovou odměnu za její práci 600·~ Kčs. měsíčně. Všechny krajské odbočky jsou vedeny k tomu, aby v okresech, kde jsou nejméně 3 místní odbočky, ustavovaly okresní odbočky Jednoty zahrádkářů. Není-li v sídle okresu dosud místní odbočka, je třeba ji urychleně založit, hlavní činovníky okresní odbočky vybrat pokud možno z místa, aby styk s ONV a ostatními veřejnými složkami byl ulehčen a zjednodušen. Ústřední předsednictvo ve spolupráci s dr. Želinkou a Šnorkem vypracuje vložku do stanov pro činnost okresních odboček. Současně počítá pro okresní odbočky s kvotou 1·~ Kčs z členského příspěvku. Ve schůzi ústředního předsednictva 3. III. sděluje př. tajemník Anděl mimo jiné ve své zprávě, že by bylo účelné, aby Jednota

zahrádkářů uskutečnila uctění památky ovocnáře Procheho. Doporučuje, aby ústřední předsednictvo Jednoty pověřilo svého člena př. Kuřátko a krajskou odbočku v Hradci Králové, aby podle svých možností prošetřili všechny náležitosti týkající se ovocnáře Procheho: jeho rodiště, v jakém stavu se nachází jeho rodný domek, zahrada a hrob ve Sloupně u N. Bydžova. Usneseno, že do některé z příštích schůzí přinese př. Kuřátko předsednictvu alespoň stručné zprávy. Př. Kuřátko souhlasí a úkol přijímá. Už ve schůzi ÚP 21. IV. podává zprávu s návrhem, aby byl utvořen přípravný výbor zatím z pracovníků Hradeckého kraje a to: př. Kuřátko, Jan Vondrák, V. Kovanda, soudr. Vaňura, Žikl, prof. Slavík, Karas; předsednictvo návrh přijímá a doporučuje získat za spolupracovníka dr. Peška. Přípravný výbor bude oficiálně ohlášen ministerstvu zemědělství a KNV v Hradci Králové. Př. Kuřátko vzhledem k nynějšímu stavu zahrady ovocnáře Procheho doporučuje ~ po dohodě s některými navrženými členy přípravného výboru ~ aby v letošním roce byla uspořádána v Novém Bydžově okresní výstava ovoce, na které by byly zjištěny a vyhledány Procheho odrůdy. Dále sděluje, že po poradě s některými znalci Procheho práce by bylo lépe celou akci uctění jeho památky řádně připravit na rok 1958, ve kterém bude 50. výročí jeho úmrtí. Předsednictvo s tímto návrhem souhlasí a pověřuje př. Kuřátko dalším sledováním a zajištěním této akce. ~ Ve schůzích ústředního výboru i na ústředních školeních byli vždy účastníci upozorňováni, aby při všech příležitostech propagovali poslání Jednoty zahrádkářů. Tak i ve schůzi ústředního výboru 11. II. ve svém diskusním příspěvku př. Kuřátko k předneseným zprávám o nejisté situaci Jednoty doporučuje, aby všichni referenti Jednoty ~ ať přednášejí kdekoliv ~ stavěli do popředí skutečné poslání Jednoty zahrádkářů, aby touto cestou byla Jednota zahrádkářů propagována a široká veřejnost s její činností seznamována. Během prvé poloviny roku 1956 se situace o příštím osudu JZ vyjasnila natolik, že povolaní činitelé rozhodli, aby vzhledem k dosavadní vykazované činnosti Jednota zahrádkářů zůstala nadále samostatnou organisací. Název „Jednota" je však nutno změnit na „Svaz" a působnost organisace má být celostátní, tedy i pro Slovensko. (Za účelem zapojení slovenských zahrádkářů a ovocnářů do JZ byl už na schůzi ústředního výboru 20. a 21. VIII. 1955 pozván zástupce Slov. ovocinárské spoločnosti prof. ing. Puškaš.) Ústředí Jednoty zahrádkářů bylo ministerstvem zemědělství vyzváno k vypracování a předložení návrhu nových stanov příštího svazu. Ústřední předsednictvo pověřilo tímto úkolem předsedu ústředí dr. Starého, tajemníka Anděla, místopředsedu

Rendla, hospodáře Komance, členy ÚP Malého z Ústí n. L. a Kuřátko z Hradce Králové. Z právníků dr. Zelinku a zapisovatele př. Havránka. Aby se jmenovaní mohli nerušeně tomuto úkolu věnovat, bylo zajištěno na 9., 10. a 11. X. ubytování a stravování v hotelu na Zbraslavi, kde také po plné tři dny až dlouho do noci na nových stanovách pracovali. Jedinou kratičkou přestávku po obědě využili k prohlídce známé státní sochařské galerie a skutečně pečlivě vypracovali návrh nových stanov Československého svazu zahrádkářů a ovocnářů, který byl pak předložen ministerstvu zemědělství a všem složkám Jednoty zahrádkářů k připomínkovému řízení. Všichni, kdo na stanovách pracovali, se shodli na tom, že je opravdu třeba dát do nového názvu celostátní organisace také ovocnáře, aby v ní našli domov ještě i ti, kteří k nám po zrušení Ovocnické jednoty nevstoupili. Aby se ovocnáři mohli plně vyžít v naší organisaci, zamýšlí se ustavit dva odbory: zahrádkářský a ovocnářský. Poněvadž si blížící se reorganisace vyžádá velké vypětí sil všech ústředních orgánů, bylo už v dubnové schůzi ústředního předsednictva rozhodnuto v letošním roce nekonat další ústřední odborné školení. Na to v létě zemřel předseda ústřední odborné komise př. Chaloupka. Ústřední předsednictvo uvažovalo o rozdělení Pražského kraje na město a venkov; přineslo by to jistě oživení činnosti venkovských odboček! Poslední schůze ústředního předsednictva v r. 1956 se konala 17. XII. v sekretariátu Jednoty v Pařské ulici a jako prvý bod pořadu byla (doslovný opis ze zápisu o této schůzi)

Reorganisace Jednoty zahrádkářů.

Přítel tajemník informuje členy předsednictva o posledních událostech, které nastaly okolo reorganisace Jednoty zahrádkářů. Poslední usnesení předsednictva, že nebude ustaven přípravný výbor, ale pouze předsednictvo doplněné o ovocnáře, bylo min. zemědělství akceptováno. Reorganisace nebude provedena formou úřední, bude pouze přetvořena vnitřní cestou Jednoty zahrádkářů, min. zemědělství a vnitra. Rovněž nebude prováděna revise v Jednotě zahrádkářů jinými orgány, pouze min. zemědělství se vyhrazuje, že před sjezdem se přijde na vše podívat, jak to Jednoty provádějí. Dále př. tajemník sděluje předsednictvu, že nastal velký zájem o budoucí svaz od Spolků jiřinkářů, kaktusářů a j.

Členové předsednictva projevili zvýšený zájem, když př. tajemník sděluje, že jednal s poslankyní s. Trojanovou a se s. Šreibrem na Ústřední radě odborů. Předsednictvo projevilo souhlas s postupem, který podle

sdělení př. tajemníka Jednota zaujímá vůči ROH, t. j. pomoci po stránce odborné tam, kde členové zájmových zahrádkářských kroužků potřebují radu – protože je to naše zahrádkářská povinnost. Tato otázka, jak dalece bude ROH spolupracovat se svazem zůstává nadále otevřena.

Ovocnářská komise ČSAZV navrhla MZLH pracovníky z ovocnářství k doplnění ústředního výboru Jednoty zahrádkářů.

1. Ovocnáře kooptovat.
2. Zahrádkářské kroužky ROH, které jsou u nás organisovány, přizvat, aby si samy určily zástupce se souhlasem jejich nadřízeného orgánu.

Tento bod pořadu schůze, hlavně kooptování ovocnářů do ústředního výboru vyvolal velmi živou, věcnou a dlouhotrvající diskusi, které se zúčastnili všichni členové předsednictva. Většina jich odsoudila záporný postoj některých předních ovocnářů vůči nově se tvořícímu svazu. Př. tajemník s uspokojením kvituje, jak je správné, že byla svolána schůze tohoto předsednictva, protože se objasňuje celá spolupráce ovocnářů se zahrádkáři, které ovocnáři nazývají „hračičkáři". Ovocnáři, kteří měli kladný postoj k organisaci zahrádkářů, dávno do zahrádkářských spolků vstoupili. Ovocnáři budou jmenováni pouze do sjezdu, o sjezdu budou noví členové voleni.

Na konci roku 1956 má Jednota zahrádkářů cca 50.000 členů. Řídit činnost takové organisace není maličkost a přece i z této velmi stručné zprávy vyzírá bohatá a všestranná činnost ústředí JZ a je tu vidět obrovské úsilí o další rozvoj zahrádkářské organisace. Zamyslíme-li se nad tím, že kromě několika obětavých pracovníků ústředního sekretariátu jsou to jedni a titíž lidé, kteří konají velikou část veškeré práce spojené s činností nižších složek Jednoty zahrádkářů – krajů, okresů, místních odboček – pak je skutečně hodna obdivu jejich láska k věci a jejich obětavost. Je zcela správné a též rozumné, že hlavní činovníci ústředí i jeho pomocných komisí jsou vybíráni většinou z řad pražských zahrádkářů a jen v nutných případech doplněni z venkovských krajů. Potěšujícím zjevem je to, že nejen na odborných, ale i na organisačních podnicích ústředí vídáme stejné lidi, neboť dobrým odborným instruktorem je jen ten, kdo zná dokonale i život organisace. Téměř na všech podnicích ústředí, na schůzích ústředního výboru, na školeních a instruktážích se setkáme z venkovských krajů s př. Podhrázkým z Budějovicka, Kalčíkem a Lokajíčkem z Plzeňska, Frankem z Karlovarska, Chaloupkou a Malým z Ústecka, Vaníčkem a Vojtíškem z Liberecka, Kuřátkem a Rollem, později Císařem z Královéhradecka, Duškem a Valentou z Pardubicka, Černým a Panským z Jihlavska, Čubernou, Kadlčíkem a Pavlíkem z Brněnska, Nakládalem z Olomoucka, Hasilíkem z Ostravska

atd. Na těchto shromážděních nejenže zastupují nižší organisační složky, ale svými hodnotnými náměty a zkušenostmi z praxe získané prací v nižších složkách usměrňují činnost ústředních orgánů a někteří jim i pomáhají v práci. Nejschopnější z nich jsou vysíláni ústředím také jako zástupci ústředí na krajské konference a pověřováni i jinými úkoly. Že při své obětavé práci mnohdy zažijí příjemná i nepříjemná překvapení, netřeba popírat. Tak vypráví např. př. Kuřátko:

Jako člen ústředního předsednictva dostal jsem patronát nad Jihlavským krajem a tuším asi od roku 1953 jsem tam jezdil na významnější podniky krajské pobočky. Na krajské konference jsem jezdíval už v sobotu večer. Jednou se stalo, že pro mne zapomněl krajský jednatel zajistit nocleh. Přišel jsem už dost pozdě večer jako obyčejně do hotelu „Zlatá hvězda" na náměstí a hlásím se o nocleh, který tu mám zajištěn. Hotelový zřízenec říká: „Žádný nocleh nikdo nezajišťoval a také už žádný nemáme – všechno je obsazeno!" To bylo samozřejmě nepříjemné překvapení a vznikl z toho delší rozhovor, až najednou zřízenec povídá: „Poslouchejte, vy jste z Hradce – vy jste hradecký „votrok"!" – „To jsem," já na to. A tak se milý zřízenec rozpovídal: „Já to v Hradci znám, vždyť jsem tam dlouho sloužil u „Černého koně" a na milý Hradeček rád vzpomínám. To to musíme nějak udělat; tamhle si chvíli sedněte, nebo si dojděte něco vypít a uvidíme." A nakonec jsem dostal pokoj, ve kterém jsem obvykle spával.

*

Na krajské školení do Hradce Králové jezdíval z místní odbočky v Broumově instruktor př. Hvězda. Činnost broumovské odbočky nebyla valná. Členové měli najaty zahrady u městských domů po odsunutých Němcích, měli i přes zásahy krajské odbočky JZ s MěstNV stále potíže a tím vázla činnost odbočky. Př. Hvězda si ověřil v Broumově-Olivětíně (kde bydlel) zájem občanů o založení samostatné odbočky a nakonec si se mnou sjednal, že přijedu jako krajský instruktor novou odbočku ustavit. Dohodli jsme se, že přijedu ranním vlakem po 9. hodině do Olivětína, kde mě bude př. Hvězda na nádraží očekávat. Kde schůze bude – jsem nevěděl. Jet do Broumova z Hradce nebyla jen tak lehká věc; znamenalo to ve 3 hod. ráno vstát, klusat z Malšovic na nádraží na Slezské Předměstí, aby tam člověk přes Týniště včas dorazil. Ještě se jednou přestupovalo v Meziměstí a pak už rovnou na Broumov. V Olivětíně vystoupím a – Hvězda nikde! Z vlaku vyšlo poměrně hodně lidí.

Zatím bezradně postávám, uvažuji koho se zeptám nevíli něco o ustavující schůzi a přednášce pro zahrádkáře pokuřuji z nepostradatelného čibuku a mám skoro pocit, že překážím frekvenci. Najednou se ke mně přitočí asi 18letá hezká žabka a povídá: „Vy jste pan Kuřátko!" ~ „Ano," odpovídám. Načež ona: „Pan Hvězda je nemocný, tak mě poslal, abych vám šla naproti." ~ S nepopsatelným údivem se ptám: „Jak jste mě, prosím vás, poznala?" ~ „Podle čibuku!" ~ načež jsme se oba upřímně a srdečně rozesmáli. ~ Nemohu opomenout zaznamenat, že z dívenky Pohlové, která mě přišla uvítat, se vyklubala zanícená zahrádkářka, která byla na ustavující schůzi zvolena jednatelkou a tuto funkci v Olivětíně skutečně velmi svědomitě a obětavě zastávala až do svého sňatku, kdy s manželem z Olivětína odešla.

Krajská odbočka Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové plně zaměřila svou práci k realisování bohatého a pečlivě vypracovaného plánu činnosti na rok 1956, který byl rozdělen na tři části: organisační, odbornou a pomocnou. K lepšímu zvládnutí úkolů byly doplněny některé pomocné komise a další zřízeny. Dobře pracovaly komise: odborná, organisační, propagační, finanční a komise pro kolonie. Předsedou odborné komise byl místopředseda kraj. pobočky a vedoucí instruktorského sboru, náš předseda př. Kuřátko, předsedou organisační a propagační komise předseda krajské pobočky př. Císař, předsedou finanční komise př. L. Dědourek z Třebechovic, předsedou komise pro kolonie ing. A. Dvořáček z Jičína. Předseda odborné komise př. Kuřátko byl současně členem ovocnářských komisí KNV a ONV. V těchto komisích pracovali mnozí další naši instruktoři, a tak byl udržován úzký styk s KNV a ONV. Velká péče byla věnována školení instruktorů nejen hojnými a hodnotnými přednáškami, ale i praktickými exkursemi. V červnu byl uspořádán zájezd instruktorů k pěstitelům jahod na Turnovsko, druhý do Malšovic, kde předvedena letní ochrana s instruktáží a prohlídkou kaktusů u vynikajícího pěstitele př. Kindla. Speciální přednášky v rámci školení proběhly v krajském městě Hradci, ostatní v sídlech okresních odboček. V krajském kursu bylo proškoleno přes 60 účastníků a ke zkušebním pohovorům se jich dostavilo 45. K pohovorům bylo vypracováno 120 velmi přiléhavých otázek. Jednou z nich byla otázka „Kde bude instruktor pracovat," zda jen v místní odbočce, v okrese nebo kraji. Tak získala krajská odbočka přehled o odbornosti jednotlivců a slabším doporučila prameny dalšího odborného vzdělání. Místní odbočky obdržely seznam instruktorů a jejich přednáš-

šek. Instruktorský sbor byl posílen př. Hroudou z Jaroměře a Kvasničkou z Nové Paky. Pro zimní období 1956-57 připravila odborná komise ještě doškolování instruktorů: 2. XII.: O průkopnících ovocnářství (přednese V. Kovanda). Půda a výživa (inž. Obrovský). Fysiologie ovocného stromu (V. Kovanda). 16. XII.: Podnože ovocných stromů (J. Kuřátko). Bobulové ovoce (Benda, Jičíněves). 30. XII.: Sklizeň a uskladnění ovoce (J. Herink). Réva vinná v zahrádkách (Hanuš, Černožice). 6. I. 1957: Řez a přeroubování ovocných stromů (J. Kuřátko). 20. I.: Konservování ovoce a zeleniny (Steinblink, Brno). 3. II.: Ochrana ovocných stromů (prof. Č. Slavík). Naše předzahrádky (F. Císař). 17. II.: Stimulátory růstu rostlin (Řetovský). Výkup ovoce (F. Císař). 3. III.: Jahody (Růžek, Praha). Naši funkcionáři a instruktoři v práci (J. Kuřátko). Na počátku roku 1956 měl kraj 54 místních odboček, nové ustaveny v Hřibsku (okres Hradec Král.), v Bílé Třemešné (okres Dvůr Král. n. L.), další se připravují (Červ. Kostelec, Nový Bydžov). 22. IV. byla volbou nového výboru oživena činnost okresní odbočky v Hradci Králové, ustavena okresní odbočka v Žamberku a 27. V. v Jaroměři. Přiděleni jim instruktoři: Hradci Králové Jos. Morávek, Žamberku Fr. Kolomý z Lukavice, Jaroměři Jos. Hrouda. Stále se nemůžeme v kraji i samém Hradci Králové vypořádat se zahrádkářskými kroužky při závodních výborech ROH. Tak např. se začlenění do Jednoty zahrádkářů tvrdošíjně brání předseda zahrádkářského kroužku při ZV ROH Závodů vítězného února s. Pázler, i když vcelku většina členů není proti tomu. Krajská odbočka Jednoty zahrádkářů se aktivně zúčastnila Krajské výstavy ovoce a zeleniny v Hradci Králové ve dnech 6. X.-14. X. 1956 v estrádní síni a přilehlých prostorách Domu odborů, pořádané pod heslem „Od pěstitele k spotřebiteli" Královéhradeckým obchodem ovocem a zeleninou. Na výstavě se podílely všechny složky, mající zájem o zvelebení našeho ovocnářství a zelinářství. Celé uspořádání bylo hlavně přehlídkou vyspělosti velkoprodukce socialistického sektoru: Čs. státní statky Čisteves, Kydlinov, Choustníkovo Hradiště, Čs. státní silnice, jednotná zemědělská družstva (ukázky stromků s ovocem v květináčích vystavovalo JZD Věkoše), Výzkumný ústav ovocnářský Holovousy, zelinářský Olomouc, krajská odbočka Jednoty zahrádkářů, zahrádkářské kroužky ROH, Národní podnik „Fruta", Výzkumný ústav bramborářský v Jičíně atd. Krajská odbočka Jednoty zahrádkářů kromě vystavením ovocem velmi dobře popularisovala svou bohatou a všestrannou činnost veřejně prospěšnou i po stránce odborného školení členstva a všech zájemců o tuto ušlechtilou a užitečnou zálibu také poutavými a velmi vtipně řešenými velkými panely. Celá výstava byla přehledná, u všech exposic podáván odborný výklad. Během výstavy pořádány Dny zahrádkářů, zelinářů, našich hospodyň

a na nich přednášeli vynikající vědečtí a odborní pracovníci. Po celou dobu výstavy byla instruktory krajské odbočky Jednoty zahrádkářů prováděna poradenská služba, kde uděleno na sta odborných porad a zájemcům určováno přinesené ovoce. Výstava si vyžádala náklad 60.000 Kčs. ~ Krajská odbočka Jednoty zahrádkářů organisovala též návštěvy všech výstav v kraji pořádaných místními odbočkami a vysílala na ně své instruktory, nebo členy odborné komise a členy výboru. Předseda odborné komise vypracoval s př. Herinkem očkovací plán pro školku JZD Věkoše, která má v budoucnu sloužit potřebám zahrádkářů. Udělala tedy odborná komise za předsednictví př. Kuřátka a při svém složení z vynikajících odborníků ~ většinou instruktorů záslužný kus práce přes to, že nám ústředí vytýkalo, že je příliš rozsáhlá a proto těžkopádná. ~ Činnost krajské odbočky Jednoty zahrádkářů je veřejnými činiteli oceňována a velmi kladně hodnocena. Přes bohatou veřejně prospěšnou činnost se však zdá veškerá námaha o získání místností pro krajský sekretariát stále beznadějná, i když se o ně stále funkcionáři krajské odbočky hlásí a neodbytně se jich dožadují. Komise MěstNV - pověřená přídělem místností - nás stále utěšuje, že tam a tam se v dohledné době něco uvolní, ale dosavadní držitelé vše houževnatě hájí, třeba tam měli jen sklad staré veteše, kterou by bylo možno jako nepotřebnou od minuty zlikvidovat. Jedině proto má externí pracovnice ústředí A. Pithartová, která byla 1. IX. zvolena i jednatelkou krajské odbočky, ve svém bytě často hromady tiskovin od ústředí, než je rozešle místním odbočkám ~ vedle nutných kancelářských potřeb, proto je zavalena papíry, které nutně souvisí s vedením tak rozsáhlé činnosti krajské odbočky. Proto mají i ostatní funkcionáři ve svých bytech podobné hromady a tahají do schůzí přecpané aktovky, poněvadž nemohou vědět, co momentálně budou potřebovat. Proto se nemá kde scházet předsednictvo, nemají kde schůzovat komise, proto se musí užší předsednictvo scházet většinou v bytě u př. Kuřátka v Malšovicích, někdy v bytě u předsedy Císaře, nebo v létě i na jeho chatě v Podhůří. Všechny tyto potíže musí funkcionáři překonávat pouze proto, že krajská odbočka nemá vlastní stánek ~ svůj sekretariát! ~ Předsednictvo krajské odbočky už dlouho cítilo potřebu bližšího styku s místními odbočkami pomocí jakéhosi oběžníku nebo zpravodaje. Proto přikročilo k vydávání „Zahrádkáře Hradeckého kraje" (Oběžník Krajské pobočky Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové) a první číslo, které dostaly místní odbočky v září, bylo funkcionáři místních odboček vřele uvítáno. Krajská odbočka v něm upozornila na

hromadný zájezd k př. Kochovi do Patřína, na krajskou výstavu, na možnost získání hnojiv z titulu mrazové kalamity a na řadu dalších potřebných věcí, které souvisí s činností. S menším nadšením přijal prvé číslo hradeckého „Zahrádkáře" ústřední tajemník př. Anděl, který nepovažoval vydávání krajského oběžníku za potřebné. Na návrh hospodáře př. Komance ústřední předsednictvo schválilo, že si výdaje spojené s vydáváním oběžníku krajská odbočka v Hradci Králové musí hradit z vlastních prostředků. Budoucnost ovšem ukázala, že řádný chod žádné krajské odbočky bez vydávání oběžníku není myslitelný a vycházel později ve všech krajích.

Místní odbočka jednoty zahrádkářů v Malšovicích složila účty ze své činnosti za rok 1956 na výroční schůzi 17. 11. 1957 za účasti 74 členů. Jednání řídil I. místopředseda př. Šrám (předseda Kuřátko omluven nemocí). Uctěna památka zemřelého člena př. Vejse. ~ Zpráva předsedy (četl př. Šrám): V roce 1956 byl postaven příliš vysoký plán činnosti, který měl za následek přetížení funkcionářů. Spolupráce s MNV byla i nadále dobrá. Konaly se pravidelné měsíční schůze členů, potřebné výborové schůze, 2 praktické ukázky řezu, roubování a očkování a celá řada odborných přednášek. Ošetřeno 700 obecních ovocných stromů, řez na 450 stromech v JZD Svinary, vysázeno 100 švestek v ulicích. Ovoce v ulicích bylo prodáno, lupina sklizena. Umělá hnojiva pro členy opatřena. Kromě skladu vybudována moštárna. Členstvo ještě žádá vybudování zařízení na sterilisaci moštu a na zavařování ovoce do plechovek. ~ Zpráva jednatele: Konstatuje rovněž přetížení některých členů při plnění plánovaných úkolů a hodnotí plnění jednotlivých bodů plánu. ~ Zpráva pokladníka: Celkový příjem 11.280'30 Kčs, vydání 8.131'19 Kčs, vklad 639'- Kčs, hotovost 2.510'11 Kčs. Celková hodnota jmění 17.563'01 Kčs. ~ Zpráva hospodáře: Veškerý majetek byl soustředěn do skladu a zevidován. Ve skladech je zapotřebí upravit osvětlení a v moštárně přípojku pro drtič. Doba výdeje ve skladu je každou první neděli v měsíci od 9 do 11 hodin. ~ Knihovníkova zpráva: Zájem o výpůjčky knih poněkud stoupl a knihovník vybízí k rychlejšímu vracení vypůjčených knih. ~ Odborné: Př. Šrám pojednal o výběru ovocných odrůd a doporučil sortiment pro Malšovice. Př. Lněnička mluvil o ochraně ovocných stromů a o druzích škůdců. Př. Roll zhodnotil na dnešní výroční členské schůzi vystavené ovoce. ~ Místopředseda př. Šrám přivítal právě se dostavivšího kraj. předsedu př. Císaře. ~ Volby: Jednomyslně schválen návrh volební komise a byl zvolen: předseda Kuřátko, místopředsedové Šrám a Solar, jednatel Roll, pokladník Káš, revisoři účtů Čermák a Mrákota, členové výboru Bechině, Brouček Josef, Ladýř, Lněnička, Matějka, Medek, Merta, Pátý,

Uhlíř, Mareček a Česák. ~ Přečten pozdravný dopis onemocnělému předsedovi př. Kuřátkovi, který mu bude odeslán. ~ Přečten a schválen plán činnosti na rok 1957. ~ Předseda krajské odbočky př. Císař pozdravil schůzi a zhodnotil obětavou práci předsedy př. Kuřátka pro rozvoj zahrádkářského hnutí ve všech složkách organisace. Pojednal o nové formě organisace zahrádkářské činnosti. Pohovořil o jahodách a doporučil jejich pěstování právě v Malšovicích. Nakonec velmi kladně zhodnotil činnost malšovické odbočky a popřál všem do budoucna hodně úspěchů.

Mít pole kus kdes v rozehřáté stráni,
již přede vichry severními chrání
pruh doubravy! Jak dlaň mít kousek pole,
já vzdělal bych si na té stráni holé
svou vlastní pilí vzornou zahradu,
bych za knihy, až zeslábnou mi oči,
a za známé, až za práh smrti vkročí,
měl náhradu.

Jabloně samé nasázel bych do ní,
odrůdy vzácné, které sladce voní,
když dozrávají v zářijovém svitu.
O, chvíle krásné v jejich stinném krytu,
když větry šumné táhnou! Stromům svým
bych jména přátel v zamyšlení dával,
mazlil se s nimi, u nich vysedával,
hovořil s nimi šeptem blouznivým.

JÁchym Břechta: MÍT KUS POLE.

Rok 1957

Po mírném počasí v lednu s častými dešti a sněhem nastalo už v únoru téměř jarní počasí s vydatnými srážkami, které bez valných výkyvů potrvalo až do konce dubna. Větší deště na konci měsíce března a začátkem dubna způsobily stoupání vody v náhoně v úseku od lesa k restauraci u Hejcmanů, takže museli být zavoláni požárníci z města, aby vodu přečerpali do kanalizace. Rok 1957 lze v úrodě ovoce nazvat rokem neúrody. Po přebohaté sklizni v minulém roce, kdy se značná část úrody vůbec nezužitkovala a mnoho zimních jabloní zůstalo neočesáno, stromy méně kvetly. Doba květu proběhla za převážně drsné povětrnosti; přesto některé sorty dobře nasadily a slibovaly téměř průměrnou úrodu. Poslední mráz 28. května však silně poškodil nasazené plody. Je zajímavé, jak různě se poškození u jednotlivých odrůd a druhů projevilo. Nejméně utrpěly plůdky hrušní a rynglí, značně pomrzly holičky třešní a nasazená jablíčka. Tak u Wageнerova plůdky zčervenaly, stopky sežloutly a nastal hromadný opad. Tento zjev byl běžný u celé řady sort, jen některé ukázaly větší odolnost, a to opět Ontario a Čistecké lahůdkové. Značně utrpěly, ale přece jen více plodů než ostatní udržely: Hornokrajský malináč, Coxova oranžová reneta, Princ Albert, Hájkova muškátová reneta. Ostatní daly pouze na ukázku v dolních částech korun. Nad očekávání dobrou úrodu daly rynglе Oulinská a Althanova a Wangenheimova švestka. U nich asi

holičky uchránilo bohatší olistění, když poslední mrazík přišel až na konci května. Jinak bylo v květnu počasí slunné s častými srážkami, v červnu teplé a slunné, bez dešťů. V létě převládaly teplé a slunné dny s občasnými dešti, takže polní úroda byla vcelku dobrá. V září bylo převážně deštivo, rovněž v říjnu, kdy bylo i velmi studeno. V druhé polovině října klesla teplota až na −6° C. Na konci měsíce se oteplilo a nastaly jasné dny. V listopadu potrvalo teplé a příznivé počasí s nepatrnými srážkami. Úroda ovoce byla vcelku slabá a jablka jsou skoro vzácností. Hodně řádil obaleč, poněvadž se v důsledku slabé násady většinou upustilo od letních postřiků. Sviluška ~zdá se~ je přechodně na ústupu, snad opět zasáhla příroda. Pokud jde o úrodu ovoce v posledních dvou letech, je opravdu třeba vzít si z toho poučení do budoucna. V roce 1956 jsme všechno ani neočesali a ovocem krmili dobytek. Letos nemáme do čeho kousnout. Co dělají naše konzervárny? ~ Čeho je nejvíc, toho si máme vážit a s tím nejvíc šetřit!

Z veřejných událostí v Malšovicích zaznamenáváme potěšující zprávu obecní knihovny: V roce 1956 bylo zapůjčeno celkem 25.000 knih. Knihovna vlastní 4.000 knih a jako nejlepší knihovna v okrese získá dalších 800 knih. ~ Předsedou ObvNV po zemřelém Fr. Křížovi byl zvolen dosavadní náměstek Jaroslav Šípal, jeho náměstkem s. Riedlová. ~ Rada MěstNV projednala nový územní plán pro Velký Hradec Králové. Na levé straně Orlice bude na malšovickém katastru vybudován Všesportovní stadión. ~ Vzhledem k tomu, že vláda vypsala na neděli 19. května 1957 volby do všech stupňů národních výborů, bylo v Malšovicích utvořeno 25 volebních obvodů a bude volen tentýž počet členů ObvNV. Počet voličů o volbách byl 1.678, volilo 1.673, pro kandidáty odevzdáno 1.663 hlasů. Všichni kandidáti byli zvoleni. Do KNV soudr. M. Nováková z Třebše, do MěstNV s. Ed. Zeman, Karel Kváš, Frant. Novák, Jarosl. Šípal ml., Ant. Horák, Jos. Holeček, Vladimír Rousek. Do ObvNV v Malšovicích Alois Uhlíř jako předseda, tajemník Václav Káš, místopředseda Jos. Řezníček a dalších 22 členů. ~ Zdejší kino přechází do správy ObvNV. ~ V červenci bylo započato s kanalizací od Hejcmanů ke staré hájovně u lesa. Je nutno konstatovat, že od II. světové války bylo v Malšovicích brigádnickou prací vybudováno mnoho hodnot trvalého rázu, ale lidi to začíná už unavovat. Přes to, že se postupně v závodech zavádí zkrácení pracovní doby na 46 hodin, pro mladistvé na 36 hodin týdně, uzákoněné k 1.X.1956, a pracující tak získávají další volno, brigádníci na kanalizaci se zrovna nehrnou. Proto

přikročil ObvNV k odměňování brigádníků na pracích veřejně prospěšných v akci „Z", a to za 3 odpracované hodiny 1 losem věcné loterie. Hlavní výhra byl osobní automobil „Spartak". ~ Dne 12. srpna 1957 byla nalezena v lese nad Stříbrným potokem kostra pohřešovaného Františka Prokůpka. ~ Pravá strana vozovky Na Drahách byla dohotovena a předána k užívání. ~ Bylo rozhodnuto zřídit zahrádkovou kolonii o výměře 18-20 ha za Kmochovou ulicí až po katastr Lhoty Malšovy a v podélném směru od domků u lesa až k silnici do Lhoty. S výkupem pozemků 70 haléřů za 1 m od nynějších drobných držitelů se započne na podzim. Podle perspektivního zastavovacího plánu bude kolonie za stavebním obvodem města. ~ Pro novou trolejbusovou trať se rozšiřuje vozovka na Náhoně; staré stromořadí musí být vykáceno od Husova pomníku až k transformátoru u rozcestí v lukách a vozovka rozšířena na úkor zbytečně širokého chodníku. ~ Pro osvětové účely zakoupil ObvNV bývalý hostinec „u Matějků" blíže býv. mlýna za odhadní cenu 56.140·- Kčs. Budova byla otevřena za účasti místních občanů a předána do užívání osvětové besedě. Vedoucím se stal Jan Vejs ml. Rovněž hostinec „U Balcarů" byl zakoupen ObvNV za odhadní cenu 40.000 Kčs. ~ Vodní nádrž na pastvišti byla 1. VII. předána do obhospodařování ObvNV. ~ Pro mičurinský kroužek 11leté střední školy v Hradci Králové bylo ObvNV přiděleno pole č. kat. 147 ve výměře 90 arů. ~ V roce 1957 byla provedena dílčí generální oprava veřejného rozhlasu ObvNV za 3.600 Kčs a pro rok 1958 požádán MěstNV o generální opravu v celkové částce 18.000 Kčs. ~ Oslavy 40. výročí Velké říjnové socialistické revoluce byly uspořádány v kině s promítnutím 2 filmů. ~ Z celostátních a světových událostí zaznamenáváme: V květnových volbách do národních výborů bylo odevzdáno 99 procent hlasů pro navržené kandidáty. ~ 4. X. byla vypuštěna první sovětská umělá družice ve váze 83.06 kg do výše 900 km a v prosinci druhá o váze 508 kg do výše 1.720 km; druhá byla obsazena psem Lajkou. ~ 13. XI. zemřel druhý dělnický president Antonín Zápotocký. Novým presidentem Československé republiky byl zvolen soudruh Antonín Novotný.

Vykácet staré stromořadí za účelem rozšíření vozovky na Náhoně v délce více než 1 km nebylo pro brigádníky malým úkolem. (Pohled od Husova pomníku)

Místní odbočka jednoty zahrádkářů v Malšovicích započala s činností v roce 1957 pravidelnou měsíční členskou schůzí 5. I. za přítomnosti 26 členů. Byly projednány a dodatečně schváleny návrhy a připomínky výboru k novým stanovám. Ovocná školka ve Věkoších má být zrušena; usneseno usilovat všemožně o její zachování. Rozhodnuto uspořádat 16. I. přednášku př. předsedy Kuřátka „O teorii řezu" pro členy i širší veřejnost; tabuli k přednáškám obstarají př. Bechině a Matějka. Do schůze okresní odbočky 6. I. delegováni př. Kuřátko, Vl. Lněnička, Merta, Solar. Zástupci závodního výboru posádkové správy 71 se informují o možnostech získání pozemku pro závodní skupinu zahrádkářů. Výroční členská schůze se bude konat 17. II. V odborném pojednal př. jednatel Roll o uskladnění ovoce a zavedl diskusi o hnojení ovocných stromů. ~ Na členské schůzi 2. II. za účasti 20 členů bylo konstatováno, že přednáška o řezu 16. I. byla velmi hodnotná a četně navštívena. Na zhotovení lisu a drtiče pro moštárnu odpracovali členové tyto brigádnické hodiny: Lis: Vl. Lněnička 13, Šrám 15, Solar 1, Mrákota 8, Jos. Lněnička 2, Ladýř 12, Léba 8, Bechině 18, Rollová 8, celkem 85 hodin. Drtič: Vl. Lněnička 25, Solar 8, Musil 7, Šrám 5, Ladýř 10, Vohralík 8, Bechině 20, celkem 83 hodiny. Přečten pracovní plán na rok 1957, který bude předložen ke schválení výroční členské schůzi. V odborném pohovořil předseda Kuřátko o škůdcích a chorobách ovocných stromů. ~ Ve výborové schůzi 2. II. zhodnotil a ocenil předseda úsilí členů zúčastněných na stavbě moštárny, aby tato byla zdárně a včas dokončena. Poukázal na nedorozumění vzniklá mezi členy výboru při této práci. V diskusi bylo konstatováno, že místopředseda př. Šrám byl pracemi pro spolek přetěžován. Př. Bechině sděluje zkušenosti hospodáře a důvody ke své resignaci na funkci. Předběžně vypracován návrh na funkce pro rok 1957. ~ Členskou schůzi 2. III. řídil za onemocnělého předsedu místopředseda př. Boh. Šrám. Schváleno honorování odpracovaných hodin při budování moštárny 5 Kčs za 1 hodinu. Praktická ukázka zimního řezu bude 17. III. o 9. hodině u př. Ladýře. 16. III. bude brigáda na řez obecních švestek; hlásí se 9 členů: Brouček, Česák, Ladýř, Lněnička, Linhart, Merta, Mrákota, Roll a Šrám. Provedena dodatečná volba hospodáře; funkci převezmou společně př. Brouček a př. Česák. Od př. Bechině převezmou inventář. V odborném promluvil př. Merta o stimulátorech růstu a př. Šrám o roubování. ~ V členské schůzi 7. IV., kterou opět řídil místopředseda př. Šrám, bylo přítomno 34 členů. Konstatováno, že praktická

ukázka řezu 17. III. proběhla za dobré účasti a řez švestek na ulicích provedlo 6 členů. Řez ovocných stromů ve školní zahradě si bere na starost př. Vlad. Lněnička. Př. Ladýř opatří zámky k vývěsním skříňkám a př. Holakovský napíše firmu „Zahrádkáři." Př. Roll obstará elektromotor k drtiči ovoce. Zástupcem naší místní odbočky do okresní odbočky ohlášen př. Vlad. Lněnička. 8. IV. provedeme pro zájemce instruktáž o práci s půdní frézou. V odborném referoval př. Lněnička o poznatcích z kursu o pěstování jahod a př. Merta promítl diapozitivy škůdců ovocných stromů. Př. Šrám pojednal o nutných jarních pracích na zahradě. ~ Členskou schůzi 4. V. za účasti 28 členů řídil místopředseda př. Bj. Šrám. Př. dr. Horáček vymlátil bílou lupinu a v příští schůzi bude rozdělena členům. Př. Holakovský natře vývěsní skříňky. MNV nás vyzývá k pomoci při úpravě obce. Př. jednatel přečetl nové stanovy spolku. Na okresní konferenci půjdou za naši odbočku 4 delegáti: př. Kuřátko, Roll, Lněnička a Šotola. V odborném promluvil př. Lněnička o škůdcích: drtník, sviluška, pilatka, obaleč, květopas. ~ V členské schůzi 1. VI. za přítomnosti 32 členů, kterou za dosud nemocného předsedu vedl místopředseda př. Šrám, byly projednány následující záležitosti: Okresní konference bude 2. VI. a byl přečten její program. Př. Lněnička navrhl jako delegáta na tuto konferenci př. prof. Slavíka namísto ještě nemocného předsedy př. Kuřátka. Pokladník př. Káš podal přiznání k důchodové dani družstev za rok 1954, 1955 a 1956; za ta tři léta byla nám vyměřena daň 250·~ Kčs. Výbor se poradí o přeložení schůzí ze soboty na jiný den. V odborném pojednal př. Šrám o mrazové pohromě. ~ Členskou schůzi 6. VII. za účasti 18 členů řídil předseda př. Kuřátko, který při zahájení poděkoval př. Šrámovi za vedení schůzí a řízení činnosti po dobu jeho nemoci. 18. VIII. uspořádáme autokarový zájezd na Kačinu, do Žehušic, na zámek Žleby asi za 25 Kčs za osobu. Členské schůze budou nadále v sobotu. Objednáme pro členy remontantní jahody Red Rich z Hronova. Ukázku letního řezu 28. VII. povede př. Kuřátko. Spolek zažádá o příděl motorové stříkačky „Autofenomen." V odborném zdůraznil př. předseda význam letní ochrany ovocných stromů před škůdci a chorobami, i když je úroda jadernatého ovoce v letošním roce slabá. ~ Členská schůze 3. VIII. se konala za účasti 27 členů. Spolek potřebuje ještě třetí vývěsní skříňku, která bude umístěna u př. řídícího Matějky. Objednáme vagón rašeliny; složí se u př. Solara, kde se také členům rozdělí. Na praktické ukázce letního řezu 28. VII. byla účast členů poměrně slabá. Projed-

nána otázka odstranění starých a schnoucích švestek na veřejných prostranstvích, aby mohly být nahrazeny novými; k této práci se přihlásil dostatečný počet členů. Poněvadž je třeba včas zajistit pro členy stromky k podzimní výsadbě, promluvil přítel předseda o odrůdách jabloní, hrušní a peckovic, které se hodí do zdejší půdy; zdůraznil zvlášť význam výsadby trvanlivých sort jabloní. Byla předvedena praktická ukázka roubování mirabelky a zodpovězena řada dotazů. ~ Členské schůze 7. IX. se zúčastnilo 28 členů. Spolkové skříňky jsou už v pořádku a umístěny. Zájezd 18. VIII. se uskutečnil a skvěle vydařil. Jeho program byl rozšířen o prohlídku Kutné Hory. Objednaná rašelina bude dodána v říjnu; je třeba připravit brigádu na vyložení z vagónu. Stromky k podzimní výsadbě pro členy byly objednány. Sazenice jahod dojdou 11. IX. a budou se členům hned vydávat. Aby bylo vyhověno přání některých členů, uskutečnila se praktická ukázka roubování za zelena. Pro ObvNV jsme provedli soupis všech ovocných stromů v obci. Sepsána objednávka raných sadbových brambor. V odborném pojednal místopředseda př. Šrám o podzimním ošetření ovocných stromů: odstraňování suchých a churavých větví, obrývání na zimu, přípravě jam pro nové stromky, úpravě kořenů při sázení - úpravu korunky řezem provedeme až na jaře. Sázíme-li stromky po vykopaném starém stromu, změňme druh; po jabloních švestky neb jiné peckovice a obráceně. ~ V členské schůzi 5. X. za účasti 29 členů bylo usneseno uspořádat na konci října odbornou ovocnářskou přednášku pro širší veřejnost a v měsících listopadu a prosinci dvě další. Předseda podal návrh, aby si zahrádkáři vzali na starost úpravu okolí Husova pomníku. Úkolu se ujali př. Matějka a Medek ml. Objednané jahody dík vlhkému počasí dobře zakořenily. Př. Šrám a Luňička uvedli do provozu moštárnu. Byl podán obsáhlý referát o postupu prací spojených se zřízením zahrádkové kolonie v Malšovicích. MěstNV v Hradci Králové musí konečně řešit otázku umístění zahrádkových kolonií za zrušenou velkou kolonii v Labské kotlině (výstavba sídliště), zvlášť když podobný osud čeká v brzké době další zahrádkové kolonie v prolukách města. Náhradní půdu pro kolonii potřebuje v prvé řadě Místní odbočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů Hradec Králové I, ale i místní odbočka Malšovice uvažuje o zřízení zahrádkové osady pro bezzemky. Podle regulačního plánu výstavby města má se v budoucnu Hradec Králové rozrůstat východním směrem na Slezské Předměstí a

po levé straně trati Hradec Králové-Třebechovice má být umístěna průmyslová oblast. Pro zahrádkové kolonie určen prostor mezi železničními tratěmi Hradec Králové-Pardubice a Hradec Králové-Praha; v prvé řadě mají být zahrádkové kolonie budovány v sousedství už stávající zahrádkové kolonie u Červeného dvora směrem k Březhradu. V malšovickém ObvNV pracuje převážná většina členů místní odbočky Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů. Předsedou ObvNV je agilní člen výboru naší odbočky Alois Uhlíř, tajemníkem ObvNV náš pokladník Václav Káš a právě tito hlavní funkcionáři ObvNV kromě jiných našich členů se neustále dožadovali přídělu půdy pro zřízení zahrádkové kolonie v Malšovicích. Nutno však konstatovat, že územní katastr Malšovic je velmi malý a v důsledku toho se zde nemohlo utvořit JZD. Od jihu zasahuje až do obce katastr Nového Hradce Králové, dokonce část nynějších Malšovic, která se nachází na novohradeckém katastru, patřila kdysi obecní správou pod Nový Hradec, a celkem malý katastr Malšovic tvoří luka směrem k Orlici a pás polí drobných držitelů-„kovozemědělců" směrem na Malšovu Lhotu. Přesto se podařilo funkcionářům ObvNV v Malšovicích přesvědčit MěstNV o nutnosti zřídit zahrádkovou kolonii také v Malšovicích a původně měla být umístěna v lukách podél Jezuitských jezer za plánovaným Sportovním stadiónem až pod hrází vedoucí od zregulované Orlice nad Slezskou elektrárnou k silnici do Lhoty Malšovy u „Macháňky." Půdní podmínky by tu pro zahrádkáře byly skvělé, neboť až do roku 1922 - kdy byla Orlice v tomto úseku regulována - bylo toto území každoročně zaplavováno při jarním tání vodami rozlité Orlice, často i po vydatnějších deštích v létě, a v dobách slávy pevnosti Hradce Králové dokonce vodou labskou; proto se tu půda skládá z jemného, živného zemního náplavu. Uskutečňováním projektu Sportovního stadiónu, když byly rybářům přiděleny sádky rybáře Francka, obecní rybník na pastvišti, mlýnský náhon, všechna jezera v lukách včetně Jezuitských a staré rameno Orlice „Bejkovna", byl shledán prostor pro zahrádkovou kolonii příliš malý a původní návrh padl. Jako na zavolanou dal Ignác Čech ObvNV v Malšovicích k dispozici svoje pole o výměře asi 5 korců, poněvadž je pro stáří nemohl dále obhospodařovat. Dodávky do státních fondů z políček malšovického katastru vcelku mnoho neznamenaly a tu se zrodil kolosální nápad: Svolat všechny majitele pozemků a navrhnout jim dvě řešení: buď si každý přibere k svému část Čechova pole a mohou pak

hospodařit dál, anebo ~ nebude-li o Čechovo pole zájem ~ vykoupí MěstNV všechna pole a bude na nich zřízena zahrádková kolonie. Poněvadž všichni držitelé polí museli na obdělávání polí zjednávat potahy, obtížně je sháněli a na obhospodařování spíš dopláceli, nechtěl z Čechova pole nikdo ani brázdu. Tak došlo k výkupu polí po 70 haléřích za 1 m² a přikročeno k budování zahrádkové osady. Do akce byl zainteresován i předseda KNV soudruh Ježek, který měl domek v Hájkově ulici v Malšovicích, a proto měla být v Malšovicích vybudována vzorná zahrádková kolonie, hodná krajského města. Technická kancelář MěstNV byla pověřena opatřením celkového projektu zahrádkové osady o výměře cca 18 ha, jednotlivé zahrádky budou přibližně o 5 arech. Základní investice budou budovány v akci „Z"; ObvNV v Malšovicích poskytl první příspěvek na nákup sloupů a pletiva k oplocení, na nákup čerpadel pro vodárnu aj. v částce 40.000 Kčs. Místní odbočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích bude platit podle smlouvy s NV z každé obsazené zahrádky 20·- Kčs nájemného ročně. Přesto, že máme už řadu zájemců o zahrádky, hlavně ze závodního výboru Posádkové správy 71, bude třeba rozvinout širokou náborovou akci na závodech a v tisku, aby obsazování zahrádek šlo rychleji. Zájemci o zahrádky nechť se hlásí v úřadovně ObvNV v Malšovicích; vždyť tam úřaduje jako tajemník př. Václav Káš, náš pokladník. Návrh nájemní smlouvy mezi odbočkou Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích a členy-nájemci zahrádek v kolonii vypracuje člen výboru př. dr. Horáček a podle něj rozmnožíme blankety smluv. Podpisem smlouvy se každý uživatel zahrádky zavazuje, že bude dodržovat ustanovení Zahradního řádu. Platební podmínky vstupu za člena zahrádkové kolonie zní: 100 Kčs investiční příspěvek, 200 Kčs kauce, která se v případě zrušení smlouvy vrátí, a povinné členství v Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů (12 Kčs členský příspěvek, 2 Kčs zápisné, 2 Kčs legitimace, 1 Kčs stanovy), celkem 317 Kčs. Další povinností každého člena bude vysadit na své zahrádce do roka 10 ovocných dřevin (nízkokmeny), aby se kolonie ozelenila, a odpracovat na společných pracích 40 brigádnických hodin. Plán zahrádkové kolonie určuje přesně místo, kde na jednotlivých zahrádkách mohou být v budoucnu budovány chaty o rozměru nejvýše 4×4 m, a to chaty jednoho typu s jehlancovou střechou, pokud jde o venkovní vzhled. Volba stavebního materiálu libovolná. Při první schůzi zájemců o zahrádky, konané v hostinci „u Zezuláků", byla obsazena téměř celá 1. etapa zahrádkové

kolonie, čítající 57 zahrádek. V brzké době se začne s budováním oplocení, vodárny, studen a rozvodu vody na zahrádky.*) Po referátu jak dalece pokročilo zřízení zahrádkové kolonie promluvil př. předseda v odborném o následcích mrazů a nutnosti ošetření mrazových desek. ~ Členské schůze 2. XI. se zúčastnilo 33 členů. Veřejná přednáška 24. X. se konala za slabé účasti 14 občanů. S úpravami u Husova pomníku nutno vyčkat až po dokončení komunikace. Brigáda na sázení švestek se sejde 17. XI., a to př. Brouček, Česák, Medek Jar., Peřina, Rousek, Šípal. K obrytí švestek budou vyzváni občané, před jejichž domy jsou švestky vysázeny. Od př. Rolla byl zakoupen vozík a umístěn ve skladišti; členové si ho mohou za poplatek 3 Kčs za den vypůjčit. Zprávu o postupu prací se zřízením kolonie podal př. Kuřátko a př. Káš upozornil, že žádosti o zahrádky přijímá národní výbor. Došly sadbové brambory a budou rozděleny po obdržení faktury. Další přednášky pro veřejnost uspořádáme 21. XI. a 12. XII. Př. jednatel zašle okresní odbočce stížnost na zdražení časopisu. Krajského školení se zúčastní př. Hyršl a Tomašík. Frézu dáme k výbrusu. V odborném pohovořil př. předseda o některých členy přinesených odrůdách ovoce a o dokončení podzimních prací v zahradě. ~ V členské schůzi 7. XII. za účasti 27 členů bylo projednáno: 3 brigádníci vysadili 21 švestek, ostatní budou pokračovat. Faktura za brambory došla; budou rozděleny 8. XII. Pokladník zašle za př. Hyršla a Tomašíka po 20 Kčs zápisné na krajské školení. Za desítkaře se přihlásilo 9 členů: př. Kerhart, Česák, Vl. Medek, Brouček, Tuček, dr. Horáček, Pátý, Vl. Lněnička, Ladýř. Př. Sadil dal do pořádku frézu; náklad na opravu činí 213·80 Kčs. Př. jednatel přečetl přípis ústředí k dopisu ÚV KSČ; jde o oživení zájmu školy o mičurinskou výchovu žactva, o spolupráci zahrádkářů s ČSM a spolupráci s MNV. Usneseno, aby členové během schůzí omezili kouření. V odborném přečetl př. Roll charakteristiku Albrechtova jablka, kterou z němčiny přeložil př. Tuček. Členové se dožadují, aby byla v předjaří opět uskutečněna praktická ukázka roubování.

---

*) V této zprávě o přípravách k vybudování zahrádkové osady v Malšovicích jsou zahrnuty i perspektivy budoucího vývoje osady a práce, které byly uskutečňovány až v roce následujícím, tak, jak je máme jen v paměti. To proto, že v zápisech z členských schůzí jsou pouze zmínky, že se o kolonii jednalo, není však zapsáno nic konkrétního. K tomu ještě nově zvolený zapisovatel pro rok 1958 dr. Horáček psal zápisy o schůzích na stroji na volných listech a několik zápisů v archivu místní pobočky chybí.

Okresní odbočka Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové měla na zřeteli jako prvořadý úkol oživení činnosti v těch místních odbočkách, které v činnosti ochabovaly, a dále, aby všude proběhly včas výroční schůze a byli zvoleni delegáti na okresní konferenci. V rámci toho si dala okresní odbočka závazek oživit do sjezdu činnost stagnujících místních odboček Březhrad a Nechanice. Odborné školení instruktorů s bohatou náplní organizovala v měsících lednu až březnu krajská pobočka, a proto starost o odborný růst členů pro okresní odbočku odpadla. Výbor se mohl více věnovat organizační stránce, a tak byly skutečně téměř všechny výroční schůze místních odboček obeslány zástupcem okresu. Do této práce se velmi dobře zapojil i náš člen - př. V. Lněnička, který nejenže ovládá organizační věci, ale je též dobrým odborníkem v pěstování ovoce. Okresní konference se konala 2. VI. a byl na ní zvolen předsedou okresní odbočky př. Lad. Dědourek z Třebechovic. V dalším údobí roku zaměřila okresní odbočka svou činnost na oživení práce slabších místních odboček a na nábor členů z řad ovocnářů, kteří od rozpuštění Ovocnické jednoty dosud do našich organizací nevstoupili, i když možno říci, že jich na Hradecku zůstalo velmi málo. Někteří členové výboru okresní odbočky se činně zúčastnili práce také v krajské pobočce, neboť nejen probíhající reorganizace, ale i předsjezdové přípravy kladly vysoké nároky na práci krajských poboček.

Krajská odbočka Jednoty zahrádkářů v Hradci Králové zahájila svou činnost v roce 1957 schůzí výboru 6. I. Hlavními body programu bylo: zpráva o reorganizaci, plán činnosti na rok 1957 (v něm zvlášť úkol odstranění suchých a vadných stromů dle vládního nařízení), úkoly spolků v roce 1957, výroční členské schůze místních odboček, dokončení zimního běhu školení, zakládání nových odboček a získávání členů-ovocnářů. Školení v rámci Lidové university proběhne také v Žamberku. Z dislokačního odboru MěstNV došlo sdělení, že v dislokačním plánu je pamatováno na přidělení jedné krámské místnosti pro poradnu zahrádkářů v blízkosti hradeckého nádraží; k přidělení dojde pravděpodobně v červenci t. r. Schválením nových stanov pro příští svaz 26. III., které budou přijaty sjezdem, byla už vlastně provedena změna názvu organizace a ústředí dá zhotovit pro všechny složky nová razítka. Pro krajskou pobočku vyplynulo z těchto změn mnoho úkolů. V prvé řadě organizovat ovocnáře, zřizovat další okresní

odbočky a po výročních schůzích místních odboček připravovat okresní konference. Pro zakládání okresních odboček je však závažným úkolem, aby za účelem hladkého styku s ONV byla místní odbočka také v sídle okresu a hlavní funkcionáři okresní odbočky byli vybráni z řad členů této. Proto už 12. V. byla ustavující schůze místní odbočky v Novém Bydžově, kam byl vyslán člen výboru krajské pobočky a předseda krajské ovocnářské komise KNV dr. Rejzek. Přihlásilo se 70 členů, předsedou místní odbočky byl zvolen př. Košťál a jednatelem př. Králíček. Krajská pobočka požádala rostlinolékaře ONV v Náchodě Ant. Maršíka přípisem následujícího znění ze 2. VI. o pomoc při ustavení okresní odbočky v Náchodě: „Na schůzi výboru krajské pobočky v Hradci Králové byl jste zvolen do přípravného výboru okresní pobočky Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Náchodě. Okresní pobočka má být ustavena na okresní konferenci v Náchodě 16. června t. r. Prosíme, byste do přípravného výboru zapojil též zahrádkářské spolky v Červeném Kostelci a v Náchodě. V okrese Náchod máme organizovány 2 odbočky, a sice v České Skalici a ve Studnici. Jako delegát krajské pobočky přijel by do Náchoda př. prof. Václav Kovanda z Hradce Králové....“ Přes to, že př. Kovanda přesvědčil př. Maršíka o prospěšnosti Svazu a zásluhou př. Maršíka byla ustavena místní odbočka v Náchodě i okresní odbočka, přece jen ještě pro jistotu na další schůzi okresní odbočky zajel př. Kuřátko, aby pozici zahrádkářského hnutí na Náchodsku upevnil. Právem přiznal jeden ze zástupců českoskalické místní odbočky při návratu ze schůze ve vlaku př. Kuřátkovi: „Jnu, vy jste přece organizátor! Vy to se zahrádkáři umíte a nikdo vám neodolá!“ Př. Antonín Maršík je známý, vysoce vyspělý odborník-ovocnář. Napsal řadu odborných brožur, zaměřených hlavně na ovocnaření v podhorských oblastech, a byl po léta členem Ovocnické jednoty. Po zrušení Ovocnické jednoty obětavě přednášel zahrádkářům v celé oblasti, poučoval je, ale dlouho nenacházel cestu do jejich organizace. Až reorganizace jednoty zahrádkářů na Svaz zahrádkářů a ovocnářů dala příležitost k tomu, že „z Havla stal se Šavel“ a př. Maršík se dal obětavě do služeb organizace a stal se hybnou pákou rozvoje zahrádkářského a ovocnářského hnutí na Náchodsku. Jeho zásluhou je i zapojení početné organizace zahrádkářů v Červeném Kostelci (380 členů) do Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů, o které jsme se už delší dobu marně snažili. – Okresní konference Jaroměřska se konala 26. V. v Jaroměři v hotelu „Praha“ a jako delegát krajské odbočky

byl na ni vyslán př. Kuřátko. Když v hodnocení konference kritizoval krátkou zprávu okresní odbočky za uplynulý rok, odpověděl mu předseda okresní odbočky př. Pařízek: „Vy jste na nás nic nechtěli, tak jsme skoro nic nedělali!" ~ Také ukázka agilnosti funkcionářů, která svědčila i o tom, že doba pro zřizování okresních odboček bude tehdy zralá, dáme-li jim současně náplň činnosti ~ jak př. Kuřátko při mnoha příležitostech navrhoval. ~ Okresní konference Rychnovska byla svolána 9. VI. do Kostelce n. Orlicí (dopravně lépe dosažitelný) a za kraj byl delegován př. prof. Čeněk Slavík. ~ V dopisu krajské pobočky ze 6. VII. do ústředního sekretariátu v Praze čteme, že byly ustaveny nové místní odbočky: V okrese Nová Paka ~ Čistá u Horek, Lázně Bělohrad, Pecka. V okrese Rychnov n. Kněž. ~ Kostelec n. Orl., Rychnov n. Kn. V okrese Náchod ~ Náchod. V okrese Nový Bydžov ~ N. Bydžov. Dále byly ustaveny okresní odbočky: Dvůr Králové n. Labem, Dobruška, Rychnov nad Kněžnou, Nová Paka, Náchod, Nový Bydžov, Broumov, Hořice v Podkrkonoší, Jičín. O něco později byla založena okresní odbočka v Trutnově, takže připočteme-li tyto k loni ustaveným v Žamberku, Jaroměři a Hradci, máme okresní odbočky už ve všech 13 okresech kraje. ~ Po skončení okresních konferencí byla věnována plná pozornost přípravám krajské konference, která se konala 11. srpna v Autoklubu hotelu „Bystrica" v Hradci Králové. V sobotu 10. VIII. večer byla porada předsedů okresních odboček. Na konferenci referoval delegát ústředního výboru tajemník ústředí Václav Anděl. Volby postavily do čela krajské pobočky dosavadní osvědčené pracovníky; předsedou zvolen př. František Císař, jednatelem př. Anna Pithartová. ~ Vzhledem k tomu, že naše krajská pobočka má početný sbor odborných instruktorů, požádala ji krajská pobočka Pardubice o výpomoc instruktorů v kursech a školeních na Pardubicku. ~ Po krajské konferenci oznámila krajská pobočka ústředí jména zvolených delegátů na I. celostátní sjezd a čtyři přizvané hosty: př. Jar. Žida ze Rtyně v Podkrkonoší, prof. Čeňka Slavíka z Hradce Král.-Malšovic, Ant. Vejvodu, předsedu ovocnářské komise KNV z Piletic a rostlinolékaře ONV v Náchodě Ant. Maršíka; poněvadž posledně jmenovaný př. Maršík byl povolán na vojenské cvičení, zúčastní se sjezdu př. Vitvar, ovocnář z JZD Žabědov. Na výzvu ústředí z 30. VIII. bylo 9. IX. ústřednímu sekretariátu sděleno, že na sjezdu promluví v diskusi někteří naši delegáti, a to: člen ústřed. předsednictva a krajský instruktor př. Josef Kuřátko z Malšovic na námět „ROH a Svaz", předseda krajské pobočky př. Frant. Císař z Hradce

Králové II – „Výkup a Svaz", ze zvolených delegátů na krajské konferenci Jos. Bednář ze Žamberka na námět „Statistika", Václav Kovanda z Hradce Králové III – „Oslavy Procheho v roce 1958", K. Kvasnička z Nové Paky – „Propagace", Fr. Kolomý z Lukavice – „Jak zvýšíme členskou základnu", Jos. Krouda z Jaroměře – „Požadavek časopisu Svazu", Josef Kutík z Plácek – „Krajské poradny a jejich význam", J. Morávek z Nov. Hradce – „Úkoly a práce okresních a krajských poboček". Dalšími delegáty byli: J. Herink a Fr. Klain z Hradce, Lad. Dědourek z Třebechovic, Jos. Černík ze Dvora Kral. n. L., Štverák Václ. z Jaroměře, Bohumil Motyčka z Letohradu a Jos. Martinec z Týniště n. Orl. Zároveň byly ústředí zaslány závazky okresních odboček k I. celostátnímu sjezdu, z nichž závazek Nové Paky byl nejhodnotnější. Sjezd vyzněl velmi mohutně a důstojně a všichni účastníci se vrátili plni nadšení k práci na dalším budování naší milé organizace. Ve sjezdové diskusi přednesli své náměty tři zástupci našeho kraje, členem ústředního předsednictva byl zvolen př. Josef Kuřátko a členem ústředního výboru Václav Kovanda. – Těžká ztráta postihla krajskou pobočku náhlým úmrtím účetního př. Karla Zimly, který po operaci neočekávaně zemřel 26. X. Novým účetním byl zvolen př. Vladimír Rádl. – Nakonec jen stručné shrnutí bohaté činnosti krajské pobočky: Velké vypětí sil krajských činovníků si vyžádala reorganisace a přípravy na sjezd. Na jaře dokončen zimní běh školení instruktorů a na podzim připraveno odborné školení spolkových instruktorů včetně nečlenů Svazu, tj. ovocnářů JZD, ČSSS atd., po linii Čs. společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí v Hradci Králové. Během roku bylo svoláno 19 schůzí orgánů krajské pobočky, odborná komise se sešla 5X. Založeno 10 okresních odboček, 13 místních a 1 závodní. Funkcionáři kraje jezdili získávat ovocnáře a zahrádkáře organizované při osvětových besedách – často bezúspěšně, jako např. v Chlumci n. Cidl., Žiželicích. Ovocnářská komise KNV přislíbila pomoc v náboru ovocnářů. Výsledky však nejsou znatelné, neboť v samotné KOK a mnohých OOK jsou dosud neorganizovaní ovocnáři. Veliký kus práce udělali naši členové v akci odstranění suchých a vadných stromů. Konečně nám byla na konci listopadu přidělena místnost pro krajský sekretariát a zařizuje se. Na místní odbočky byl po celý rok rozesílán odborný a propagační materiál Svazu, vydáván oběžník (4 čísla) s bohatou náplní. Na hradeckém nádraží zřízena propagační skříň. Ujali jsme se přípravy oslav ovocnáře Procheho. Naše složky v kraji uspořádaly přes 700 odborných přednášek a instruktáží. Od 22. IX. byly vysílány rozhla-

sem po drátě, městským rozhlasem a nádražním rozhlasem kulturního střediska zajímavé odborné i propagační zahrádkářské a ovocnářské relace s 18 tématy. Relace byly zveřejněny také v oběžníku. V okresech byly pořádány Ovocnářské dny. Krajská pobočka vypsala soutěž v založení nových odboček; za každou nově založenou aktivní pobočku věnovala hodnotnou odbornou knihu. Vydala výzvu k mezikrajové soutěži o nejvyšší vzrůst členů. Nabádala členstvo k dopisování do okresních vesnických novin. K doplnění výboru krajské pobočky byli za ovocnáře kooptováni: Dr. Jos. Rejzek za státní silnice, rostlinolékař ONV v Náchodě Ant. Maršík, Jar. Otáhal, ovocnář ČSSS z Choustníkova Hradiště, Frant. Vitvar z JZD Záběhlov a dr. Josef Souček z Výzkumného ústavu ovocnářského v Holovousích. V hospodářské činnosti plánuje a opatřuje krajská pobočka pro své členy výsadbový materiál, sadbové brambory, semena, postřiky a různé potřeby. Po krajské konferenci byla ustavena řada pomocných komisí a na sklonku roku rozpracováno usnesení I. celostátního sjezdu do plánu činnosti krajské pobočky na rok 1958.

Ústřední sekretariát i ústřední předsednictvo jsou v roce 1957 plně zaměstnány reorganizací. Problémy se kupí a je třeba řešit spoustu úkolů, aby nebyl dosavadní chod organizace narušen. Prvou starostí bylo vydat včas pokyny, aby ve všech místních odbočkách proběhly v prvých měsících roku výroční členské schůze, na které navážou v jarních měsících okresní konference a v létě krajské konference. Na všech bude nutno volit delegáty do konferencí vyšších složek a na krajských konferencích delegáty na I. celostátní sjezd. V důsledku přetížení ústředních orgánů Jednoty zahrádkářů bylo rozhodnuto nepořádat v letošním roce ústřední odborné školení, vydávání odborných tiskovin věnovat však plnou péči. Nepouští se ovšem ze zřetele výchova schopných funkcionářů, a tak byla 19. ledna uspořádána ve Slovanském domě instruktáž pro krajské pokladníky. Praxe ukázala, že náklady na externí pracovníky v krajských pobočkách jsou: Praha 805 Kčs včetně nár. pojištění, Ústí n. L. 700 Kčs, Hradec Králové 580 Kčs, Brno a Plzeň po 600 Kčs včetně daně, celkem 3.285 Kčs. Předsednictvo rozhodlo výplatu provádět měsíčně. Př. Malý slibuje za krajskou pobočku Ústí n. L., která jediná byla pověřena inkasem členských příspěvků, že všechny nedoplatky v brzké době ústředí vyrovná, až na půjčku 3.000 Kčs, kterou v dohledné době nemohou splatit. V otázce žádosti Spolku zahrádkářů v Broumově za prominutí dlužných příspěvků tlumočí př. Kuřátko

návrh krajské pobočky, aby dlužná částka byla prominuta a spolek byl vzat jako nový od 1. 1. 1957. Schváleno. Konečně byla urovnána záležitost „kouzelného večera" v Brně s př. Čubernou, jen př. Kabele ještě dluží. Po zařazení závažných připomínek jsou nové stanovy připraveny ke schválení; některé z připomínek přijdou do jednacího řádu. 30. III. vydala jednota zahrádkářů pod čj. 1208/57 „Provolání. Všem členům a spolkům zahrádkářů, všem produkčním ovocnářům a vinařům, všem okresním a krajským pobočkám, funkcionářům jednoty zahrádkářů! Ústřední předsednictvo jednoty zahrádkářů dává na vědomí, že jednota zahrádkářů byla na základě rozhodnutí ÚV KSČ, schválením vlády, projednáním a schválením stanov min. vnitra přetvořena na organizaci podle zákona 68/51 Sb. na ›Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů‹. Nová organizační forma jednoty podle uvedeného zákona vešla v platnost dnem schválení stanov Svazu min. vnitra dne 26. III. 1957 čj. MV/2-2524/57... Do svolání celostátního sjezdu bude řídit činnost Svazu stávající ústřední výbor jednoty zahrádkářů, doplněný význačnými pracovníky v ovocnářství, o slovenské zástupce a zástupce ROH...." ~ Na schůzi ústředního výboru 13. a 14. IV. uvítal předseda dr. Bzoh. Starý zástupce MZLH inž. Součka a s. Bohačka a zástupce z řad ovocnářů př. Kocha, Voudráka, Vlčka, dr. Švece, inž. Vávru, Válka, inž. Kroa, inž. Černíka. Připomenul, že dnešní zasedání ústředního výboru možno nazvat historickým, kdy po dlouhé době několika let čekání byl ustaven Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů, který bude skýtat plnou záruku plodné práce ve prospěch celé velké organizace zahrádkářů a ovocnářů. Nato požádal př. Anděla, aby podal zprávu jako tajemník Svazu (Vložka za str. 192.) Dále upozornil př. Anděl, že je třeba převést všechny organizační složky na novou organizační formu a navrhl ústřednímu výboru ke schválení tato opatření: Všechny zahrádkářské spolky se na výročních nebo členských schůzích přejmenují na Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů, místní pobočka v...., u kroužků ROH na závodní pobočka v.... Zvolí do 50 členů jednoho delegáta, na každou další - třeba započatou padesátku dalšího delegáta na okresní konferenci. V okresech s malým počtem místních odboček volí se bez ohledu na počet členů 15 delegátů v dohodě s okresní nebo krajskou pobočkou. Okresní pobočky se ustaví ve všech okresech, kde je aspoň jedna místní neb závodní pobočka; tam vykonává funkci okresní pobočky výbor místní pobočky. Na okresní konferenci se zvolí na každých 100 členů v okrese jeden delegát na krajskou konferenci; v krajích se slabším počtem členů určí krajská pobočka v dohodě s ústředím takový klíč, aby na konferenci přišlo 30 dele-

gátů. Krajská konference zvolí na každých 250 členů v kraji jednoho delegáta na sjezd; ústřední předsednictvo se pověřuje povolením výjimky slabým krajům, aby i tyto byly na sjezdu poměrně zastoupeny. Nová razítka dá zhotovit ústředí a prostřednictvím krajských poboček je dodá všem složkám. Do ústředního předsednictva je třeba kooptovat tři ovocnáře a je navržen př. Koch, Jindřich Válek a inž. Černík. Ústřední předsednictvo pověřuje výbory krajských a okresních poboček zajištěním činnosti obou základních odborů Svazu. – Celý návrh včetně finančního zajištění byl ústředním výborem schválen a ústřední sekretariát (už na Václavském náměstí v č. 52) rozeslal v tom směru pokyny s datem 15. IV. čj: 1399/57 „Všem spolkům zahrádkářů!" Podle nich mají být všude výroční schůze provedeny do 31. V. – Ústřední předsednictvo zhodnotilo na své schůzi 4. V. zasedání ústředního výboru a projednalo celou řadu úkolů. Byly doplněny a schváleny pokyny pro zemědělské správy rad KNV a ONV, vypracované v dohodě s ministerstvem zemědělství, aby komise KNV a ONV byly nápomocny při zakládání nových poboček Svazu a při převodech spolků dosud začleněných k osvětovým besedám a bývalých okrašlovacích spolků. Př. Kuřátko poznamenal, že ovocnářské komise národních výborů mohou v náboru členů pomoci, zrazoval však od rozdělení zahrádkářů a ovocnářů, a uvedl důvody, proč by nebylo dobré rozdělit je na dvě sekce. Dále doporučil, aby ústředí vydalo propagační letáček, který by obsahoval co za 12 Kčs ročního příspěvku Svaz pro své členy dělá; potřebujeme také vydat jednotný tiskopis k hlášení nově ustavených odboček. Předseda dr. Starý a př. Kuřátko podávají zprávu o stavu mičurinských kroužků na školách a o snaze tyto reorganizovat. Jednáno o převedení přímých členů do místních poboček do konce roku, jinak členství zanikne. Projednány a doplněny pokyny pro okresní a krajské pobočky; na konference je třeba pozvat odbory: pro vnitřní věci, zemědělský, osvětový, okresní nebo krajský výbor KSČ, ovocnářské komise. Do komise pro vypracování jednacích řádů navrženi př. Anděl a dr. Zelinka. Byla zdůvodněna bezpodmínečná potřeba tajemníků v pěti krajích a konstatováno, že též kraje Ostrava a Pardubice se přibližují limitu 3.000 členů a nároku na tajemníka. Krajští tajemníci budou pozváni k pohovoru o jejich úkolech a povinnostech do ústředí. Př. Anděl zdůvodnil nutnost přijetí odborné síly do ústředí v nejbližší době a doporučil, aby na toto místo byl získán dr. Rejzek z Hradce Králové. Usneseno, aby s jmenovaným bylo jednáno a jeho nástup do Svazu v blízké době uskutečněn. Zpráva předsedy odborné komise

prof. inž. Petra podala jasný přehled o dobré práci této komise v péči o odborné vzdělávání členů. ~ S datem 17. V. pod čj. 1887/57 byly rozeslány pokyny všem výborům a funkcionářům okresních poboček a s datem 23. V. pod čj. 2818/57 pokyny všem výborům a funkcionářům krajských poboček. Okresní konference mají skončit 30. VI., krajské se mají konat od 6. VII. do 1. IX. ~ Ve schůzi ústředního předsednictva 22. VI. byla projednána otázka široké propagace svazu Čs. rozhlasem, nádražními rozhlasy a všemi dosažitelnými způsoby. V debatě o opatřování a zajištění výsadbového materiálu pro podzim upozorňuje př. Kuřátko, že EM typů bude v budoucnu nedostatek a že se budeme muset spokojit s dodávkou určitého množství stromků na semenných podnožích. Příprava sjezdu: Podle zaplacených příspěvků k 31. V. má nárok kraj Praha na 51 delegátů, Č. Budějovice 6, Plzeň 15, Karlovy Vary 5, Ústí n. L. 16, Liberec 5, Hradec Králové 13, Pardubice 8, Jihlava 3, Brno 18, Olomouc 3, Ostrava 10. Na větší zbytky povoluje předsednictvo dalších 6 delegátů, a to po jednom krajům: Hradec Králové na zbytek 228 členů, Jihlava na 211, Plzeň na 189, Olomouc na 160, Karlovy Vary na 116, Praha na 115. Pro kraj Gottwaldov, kde je členská základna slabá, navrhuje předsednictvo 3 delegáty. Př. Anděl informuje o poradě všech organizací na ÚV KSČ: Do 1. VII. nutno navrhnout budoucího předsedu a tajemníka Svazu. Dr. Starý vysvětluje, proč nemůže být předsedou, i když si to členstvo bude přát. Na poradě u s. Pěkného na MZLH byly návrhy na inž. Černíka, doc. Blattného, Machalu, Vondráka, V. Novotného z ÚNV a Kocha z Patřína. Inž. Petr uvádí, že z nich přichází v úvahu pouze př. Koch. Ten neodmítá, ale doporučuje, aby se sekretariát poohlédl po někom jiném a předložil návrh příští schůzi předsednictva. Dr. Starý věří, že Svaz bude velmi dobře pracovat, když jeho předsedou bude ovocnář. Př. Koch prohlašuje, že iniciativa bude stejně na straně zahrádkářů. V návrhu na tajemníka je předsednictvo jednomyslně pro dosavadního osvědčivšího se př. Václava Anděla. Do 1. VII. máme podat návrh členů příštího ústředního výboru a do 1. IX. předložit referát ústředního tajemníka. 1. VII. nastoupí do ústředí jako odborný referent př. dr. Rejzek s počátečním platem 1.700 Kčs. Předsednictvo odsoudilo jednání II. místopředsedy Malého i výboru krajské pobočky v Ústí n. L., které je v rozporu se stanovami; na schváleném centrálním hospodaření s příspěvky se nedá nic měnit. Ústřední výbor bude svolán na 21. IX. ~ Ve schůzi ústředního předsednictva 20. VII. referoval př. Anděl o zřízení Slovenského svazu. Zmínil se o tom, že stanovy Svazu zahrádkářů byly povolanými činiteli uznány za vzorné. Za předsedu Svazu byl navržen př. Machala zeženšic, v jehož osobě jsou spojeny schopnosti ovocnáře i výkonného pěstitele

okrasných rostlin. K přípravě kandidátky ústředního výboru navrhnou kraje 2-3 kandidáty, z nichž bude vybráno 26 členů a 8 náhradníků. Ve zprávě o průběhu okresních konferencí oznámil př. Anděl, že probíhají příznivě; př. Kuřátko sdělil, že v Hradeckém kraji je již založeno 12 okresních poboček. V poslední době byly ustaveny v Novém Bydžově a i v Náchodě. Vázne Trutnov a Vrchlabí. Mluvil jak o potížích při zřizování okresních poboček, tak na druhé straně o úspěších drobné organizační práce. Probral případ pobočky v Náchodě, kde bylo rozhodující stanovisko př. Maršíka. Přes to, že se poměr př. A. Maršíka ke Svazu změnil a byl pro Svaz cele získán, zdůraznil dr. Starý nutnost pozvat př. Maršíka na sjezd, i když by nebyl delegován, a aby byli pozváni i jiní význační ovocnáři; sekretariát vyhotoví jejich seznam. Byli určeni delegáti ústředí na krajské konference. Tajemník Anděl podal informaci o přípravách sjezdu: Sjezd bude 29. IX. od 8 do 14 hodin v závodním klubu zaměstnanců stát. obchodu v Praze I, Staroměstské náměstí č. 6. Společný oběd zajištěn přímo v místnosti jednání. Zajištěno 140 noclehů. Připraveny pozvánky s programem, delegační lístky, propagační a upomínkové předměty účastníkům sjezdu. Dosavadní přípravy předsednictvo schválilo. Dále opatří sekretariát bloky s crayonem s nátiskem Svazu, „Atlas tržních odrůd" s věnováním ke sjezdu a podpisem autora, „Ochrana rostlin" (ze zásob ústředí), slavnostní číslo „Rádce", případně i jiné publikace vydané Svazem. V diskusi se zpřesňuje otázka hostů; nutno pozvat zástupce státních a stranických orgánů, ovocnářských institucí a jejich pracovišť. Usneseno vyzvat krajské pobočky, aby urychleně podaly návrhy na 2-3 hosty; sekretariát pořídí seznam a po schválení předsednictvem provede pozvání. Krajské pobočky podají volné návrhy ke sjezdu nejpozději do 10. IX. Všechna přípravná opatření budou dána ke schválení ústřednímu výboru. K návrhu dr. Starého bylo usneseno, že předsednictvo pověřuje sekretariát učinit všechna vhodná opatření k zajištění sjezdu i bez předchozího projednání v předsednictvu. Nejbližší schůze ústředního výboru bude 24. VIII., na ní bude zhodnocen průběh krajských konferencí, schváleny dosavadní přípravy ke sjezdu a k pořádání ovocnářských dnů a zejména podle stanov svolán celostátní sjezd. Ústřední předsednictvo se sejde před sjezdem 14. IX. a poslední předsjezdová schůze ústředního výboru bude 21. IX. Po referátu tajemníka Anděla o návrhu na ustavení volební a mandátové komise připomíná př. Kuřátko, že členy volební komise musí být ti členové Svazu, kteří dobře znají navrhované členy ústředního výboru. Př. Koch zdůrazňuje, že bude vhodné již na sjezdu řešit otázku ustavení odborů, zahrádkářského a produkčně ovoc-

nářského, od složek ústředí až po okresní výbory Svazu. Př. Kuřátko k tomu poznamenává, že obsazení a činnost odborů vyřeší budoucnost; řešena musí být také součinnost s ovocnářskými komisemi národních výborů, aby byla vyloučena dvojí kolej v rozhodování o odborných otázkách. Dr. Starý se ptá, zda sjezd bude schvalovat stanovy Svazu; př. Anděl vysvětluje, že stanovy byly rozeslány všem pobočkám k projednání a k připomínkám, k nimž bylo přihlíženo. Sjezd vezme jen stanovy na vědomí v referátu tajemníka Svazu. Dr. Rejzek referuje o programu propagační akce „ovocnářských dnů". Bude ustavena propagační pracovní skupina, za jejíž členy jsou navrženi: dr. Starý, inž. Petr, inž. Kohout, inž. Zaňka, inž. Večeřa, Rendl, Martinec, inž. Karabec, dr. Rejzek a zástupce redakce odborných časopisů. Náměty pro pořádání „ovocnářských dnů" v krajích budou krajským pobočkám rozeslány. Př. Kalčík podává zprávu o odborném filmu plzeňské pobočky. MZLH poskytlo Svazu dílčí příspěvek ve výši 30.000 Kčs na propagační činnost Svazu. Př. Havránek referuje o případu krajské pobočky v Ústí n. Lab. Přečítá obsah dopisů a protokolů o schůzích této pobočky. Předsednictvo zjišťuje, že forma korespondence s ústředím je přinejmenším nevhodná, zlehčuje neodůvodněně práci zaměstnanců ústředí, vytýká věci, jež postrádají konkrétnosti. Dr. Starý navrhuje projednat záležitosti ústecké pobočky v ústředním výboru, neboť jde o systematické porušování zásad činnosti složek Svazu. Př. Koch doporučuje prošetření celé záležitosti nejen v ústředí, ale i na místě v Ústí n. Lab. za účasti matrikáře a revisních orgánů krajských a ústředních. Usneseno, že sekretariát vyrozumí ústeckou pobočku o dosavadním jednání v předsednictvu a zajistí další potřebné kroky. Soutěžní výzva Hradecké krajské pobočky nenašla odezvu u vyzvaných krajů. Nových místních odboček bylo ustaveno 63. K 30. VI. má zaplaceny příspěvky 48.762 členů. ~ Schůze ústředního výboru 24. VIII. schválila všechna dosavadní rozhodnutí ústředního předsednictva, učiněná v přípravách na I. celostátní sjezd, jakož i všechno, co v tom směru vykonal a zařídil ústřední sekretariát. Bylo na ní usneseno svolat I. celostátní sjezd na den 29. září 1957. ~ Ve schůzi ústředního předsednictva 14. IX. byly upřesněny už jen poslední detaily příprav ke sjezdu. ~ Ústřední výbor 21. IX. vzal na vědomí poslední přípravy ke sjezdu: pozvánky a delegační lístky byly účastníkům sjezdu rozeslány včas, 16. IX. Přítomní vyslechli a schválili zprávy o organizační a odborné činnosti, finanční a revizní zprávy, schválili i referát pro sjezd, aby na sjezdu volenému novému ústřednímu výboru byl předán ~ jak říkáme ~ čistý stůl. ~ A už se milovými kroky blíží datum konání sjezdu.

Vzdálenější delegáti přijížděli na sjezd už navečer před sjezdem – ubytování bylo pro ně včas zajištěno. Ještě večer proběhly poslední předporady. Ráno 29. IX. začali se delegáti i hosté scházet na I. celostátní sjezd do sálu závodního klubu ministerstva vnitřního obchodu v Praze I, Staroměstské náměstí č. 6. Sál byl velmi příležavě slavnostně upraven a vyzdoben. V čele předsednický stůl se státními vlajkami, pro delegáty, hosty a členy ústředního předsednictva a ústředního výboru několik řad dlouhých stolů a v přilehlém ochozu panely se závazky složek Svazu k I. celostátnímu sjezdu. Stoly byly opatřeny tabulkami s označením míst pro delegáty jednotlivých krajů, dosavadní ústřední předsednictvo, ústřední výbor, hosty – prostě pro všechny pozvané účastníky sjezdu. Na každém místě ležely připraveny vkusné desky s nátiskem Svazu a sjezdovým materiálem, včetně upomínkových příloh. Čs. pošta připravila k sjezdu příležitostné razítko a tak obdrželi účastníci sjezdu jako upomínku na lístečku nalepenou 5haléřovou známku, přerazítkovanou sjezdovým razítkem. Sjezd byl zahájen státní hymnou a na to se ujal zahajovacího proslovu předseda Svazu dr. Starý. Potom bylo zvoleno sjezdové předsednictvo. Za předsednickým stolem zasedli pozvaní hosté ze státních a veřejných institucí, z ministerstva zemědělství a lesního hospodářství soudruh Pěkný a inž. Souček, zástupci dalších ministerstev, ÚV KSČ, ÚRO, ČSAV atd., zástupci slovenských zahrádkářů a ovocnářů, předseda a tajemník ústředí našeho Svazu a někteří členové ústředního předsednictva – mezi nimi i náš předseda př. Kuřátko. Po volbě mandátové, návrhové a volební komise přednesl referát zástupce MZLH a následoval obsáhlý referát ústředního tajemníka Svazu př. Václava Anděla. Po přestávce byla otevřena diskuse k předneseným referátům. Do diskuse se přihlásilo tolik delegátů, že je pro krátkost vymezené doby nebylo možné všechny k diskusi připustit. Z Hradeckého kraje přednesli své příspěvky: člen ústředního předsednictva př. Kuřátko na námět „ROH a Svaz", předseda krajské pobočky př. Fr. Císař „Výkup a Svaz" a př. Václav Kovanda „Procheho oslavy v roce 1958". Ti delegáti, na které nezbyl čas, byli vyzváni, aby – pokud je mají písemně – své příspěvky do diskuse odevzdali nebo je ústředí zaslali; všechny budou uváženy a podnětné použity v práci na dalším rozvoji Svazu. Nato podaly zprávy sjezdové komise – mandátová, návrhová a volební. Předsedou Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů byl zvolen Frant. Machala, vedoucí koniferových a ovocných školek ze Žehušic u Čáslavi, tajemníkem ústředí Václav Anděl z Prahy-Vokovic, dále bylo zvoleno 28 členů ú-

Jaroslav Fronk, K. Vary. Josef Kuřátko, Hradec Kr. 9. Frant. Machala, Žehušice

Upomínka na I. celostátní sjezd
Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů
29. 9. 1957
v Praze

středního výboru, 10 náhradníků a 9 členů ústřední revisní komise. Návrhy ke sjezdu zpracovala návrhová komise do obsáhlého sjezdového usnesení, ve kterém byl vytyčen směr činnosti celé organizace do příštích let. Tak např. první bod usnesení zní: „1. Pečovat o rozvoj a zvelebení produkčního a zahrádkářského ovocnářství a vinařství, jakož i ostatních odvětví rostlinné výroby, pokud jsou provozována v rozsahu zahrádkářské činnosti." Po schválení usnesení a závěrečném proslovu byl I. celostátní sjezd zakončen Písní práce. Celostátní sjezd udělal konečně tečku za slovem „reorganizace". Reorganizace jednoty zahrádkářů ~ organizace, která přes dlouho trvající nejistotu plnila své poslání a nyní, posílena o produkční ovocnáře a vinaře, má široké možnosti kolektivně řešit těžkosti a problémy, které je nutno vidět v práci pro ozdravění a zvelebení našeho ovocnářství. Sjezdové jednání proběhlo velmi důstojně a všichni účastníci se rozjížděli do svých domovů plni nadšení a odhodlání k další práci na plnění sjezdového usnesení a rozkvětu tak ušlechtilého hnutí. ~ Ihned po skončení sjezdu konala se ustavující schůze ústředního výboru a ústřední revisní komise a byly provedeny volby místopředsedů a ústředního předsednictva Svazu. I. místopředsedou byl zvolen Josef Vysokaj z Bratislavy, II. místopředsedou Václav Koch z Patřína. Členové ústředního předsednictva: Fr. Machala z Žehušic, Václ. Anděl z Prahy 6, Jar. Kaliwoda z Prahy 5, Václav Koch z Patřína, Josef Kuřátko z Malšovic, Jar. Novák z Prahy 8, inž. Václ. Černík z Průhonic, Václ. Stárek z Modřan, Stan. Vyšata z Ústí n. Lab., inž. Miloš Vávra z Brna, Rudolf Vlček z Pardubic a Josef Vysokaj z Bratislavy. Členové ústředního výboru: JUDr. Jos. Boreš z Ústí n. Lab., Štěpán Bradáč z Kunovic, Ant. Dušátko z Prahy 13, Frant. Ferkl z Chlomku u Davle, Jar. Fronk z Karlových Varů, Jan Golík ze Sezimova Ústí, Ant. Kalčík z Plzně, Václ. Kovanda z Hradce Králové, Fr. Kaňák z Hošťálkovic, Josef Pavlík z Brna, Jos. Vondráček z Nového Boru, Jindřich Válek z Lipníku n. Bečvou, Jar. Zeman z Jihlavy, Alexandr Scher ze Sladkovičova, Andrej Kardelis z Bratislavy, inž. Alexej Šinko z Bratislavy, Josef Žigo z Nitry a inž. Milan Proksa z Nitry. Ústřední revisní komise: předseda Josef Stránský z Prahy 8, členové Otto Spies z Prahy 7, dr. Otakar Lyer z Prahy 2, Václ. Mudroch z Prahy 14, Jan Černík z Chomutova, Ant. Weber z Brna, mjr. Čada z Nitry, Al. Glaus z Nitry a Lad. Zbyněk z Prahy-Horní Krč. Všichni tito zvolení činovníci budou řídit činnost Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů po celé období čtyř let, až do II. celostátního sjezdu v roce 1961. Ústřední předsednictvo bude řídit činnost Svazu a práci ústřed-

ního sekretariátu z pověření ústředního výboru. ~ První schůze ústředního předsednictva se konala 12. X. Všichni členové ústředního předsednictva hodnotili přípravu i průběh sjezdu kladně. Úkoly pro pracovníky všech složek i členy Svazu jsou vážné a je nutno přikročit k realizování usnesení sjezdu. Úkolem Svazu je spojit oba základní odbory, aby jasně viděly jeden cíl ~ zvýšit výrobu ovoce. Předsednictvo projednalo závažné otázky hospodářské, finanční, organizační a odborné povahy. Byl vypracován návrh na složení komisí: odborné, hospodářsko-finanční a organizačně-právní, která v nejbližší době připraví jednací a zahradní řády. Schváleno vydání a obsah oběžníku pro organizační složky a členy, který vyšel 17. X. pod čj. 4368/57. ~ Ve schůzi ústředního předsednictva 14. XI. podal př. tajemník zprávu o slovenském sjezdu a dalších splněných úkolech. V rámci rozpracování usnesení celostátního sjezdu sdělil, že některé krajské pobočky váznou ve své práci; kde jsou zřízeny sekretariáty, je činnost dobrá. Zdůraznil, že v zájmu dobré činnosti bude nutno pro všechny zajistit vhodné místnosti pro sekretariát. Usneseno jednat se správou osvětových besed o převedení zahrádkářských spolků od OB do Svazu. Sekretariát vypracuje návrh na rámcový pracovní plán Svazu a vydá nové třídílné členské přihlášky pro zřízení členské kartotéky v krajích. O činnosti pomocných komisí ústředí informovali ústřední předsednictvo jejich předsedové: př. Komanec za hospodářsko-finanční, dr. Šnorek za organizačně-právní a dr. Rejzek za odbornou komisi. Předsednictvo vzalo na vědomí, že ústřední odborná komise bude poradním orgánem MZLH a dále připravované splynutí ovocnářských komisí KNV a ONV s odbornými komisemi Svazu. Kraj Praha bude po odborné stránce rozdělen na Prahu-město a Prahu-venkov; odborná komise kraje má skupiny: výzkumnicko-pokusnickou, zahrádkářskou a ovocnářskou. V Brně jsou tři komise: zahrádkářská, ovocnářská a vinařská. Předsednictvo pověřilo odbornou komisi zpracováním námětů pro krajská školení a přípravou programu ústřední instruktáže. Př. Kuřátko podal zprávu o přípravách Procheho oslav v roce 1958 v Bydžově. Rádce zahrádkářů byl sloučen s Chovatelem. Na stížnosti, že se redakční rada neschází, sdělil inž. Souček, že ministerstvo zařídí, aby se redakční rada Rádce sešla pravidelně každý měsíc. Pro lepší styk s nižšími složkami Svazu pověřilo předsednictvo sekretariát urychlením příprav k vydání prvního čísla Věstníku. Předsednictvo doporučuje a pověřuje sekretariát, aby na základě spolupráce s ovocnářskou komisí Čs. akademie zemědělských věd byli do uvedené komise kooptováni za Svaz a odbor zahrádkářský př. Špilar z Prahy a př. Kuřátko z Malšovic. Předsednictvo vítá nabídnutou spolupráci Státního výzkum-

ného ústavu ovocnářského v Holovousích. ~ Ve schůzi ústředního předsednictva 19. XII. mezi jiným schváleno, aby sekretariát intervenoval na ÚV KSČ za příděl místností pro krajské sekretariáty, vypracoval a předložil rámcový pracovní plán na rok 1958 a vydal první číslo Věstníku v polovině ledna. Př. Kuřátko informoval o založení zahrádkové kolonie v Malšovicích a požádal o zaslání plánků typizovaných chat. Dále předložil žádost místní odbočky Poříčí u Trutnova o prominutí dlužných příspěvků; jelikož odbočka byla v klidu od r. 1955, usneseno vzít ji do evidence od roku 1958. ~

Místní odbočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích uzavřela svou činnost v roce 1957 výroční členskou schůzí 16. II. 1958 za účasti 72 členů. Při zahájení uctěna památka zemřelých členů Marie Shánělové, Josefa Rejky, Václava Josefa a Jiřího Kumpošta. Zpráva jednatele mluví všeobecně o celoroční činnosti a hodnotí plnění plánu roku 1957. Zpráva pokladní: příjem 5.998·58 Kčs, vklad 639·- Kčs, hotovost 2.510·11 Kčs, celkem 9.147·69 Kčs. Výdání 7.475·56 Kčs. Celkové jmění 14.813·38 Kčs. Knihovník žádá umístění knihovny ve spolkové místnosti a stěžuje si na opožděné vracení knih. Zpráva hospodáře vypočítává stav inventáře; jedna stříkačka je nezvěstná. Výdejní doba ve skladu: 1. neděli v měsíci od 9-12 hodin a druhá sobota od 14-17 hodin. Zprávu o činnosti okresní pobočky podává instruktor př. Vl. Lněnička; tato nepracuje tak, jak by bylo žádoucno. Př. Kuřátko promluvil o zimním ošetření ovocných stromů a stálém nebezpečí napadení drtinkem. Pro rok 1958 zvoleni: předseda Kuřátko, místopředsedové Šrám a Solar, jednatel Roll, pokladník Káš, revisoři Řehák a Pátý, členové výboru Bechině, Brouček, Hanzl, Lněnička, Matějka, Merta, Uhlíř, Sadil, dr. Horáček (zapisovatel). Do okresní pobočky byl delegován kromě př. Lněničky ještě př. Al. Hyršl. Jednatel přečetl plán činnosti na rok 1958; byl výroční schůzí schválen. V závěru schůze uvedl předseda, že přeměnou jednoty zahrádkářů na Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů jsou dány všechny podmínky k dalšímu rozvoji naší milé organizace a přál všem přítomným hodně pěstitelských úspěchů v letošním roce.

Přijď, zlatý podzime, vpadni do sadů mých,
neb doba česání už každým dnem se blíží.
Mé ruce čekají na plnost plodů tvých,
mé koše volají po jejich sladké tíži.

Přistavím žebříky ke stromům košatým,
pečlivě zaklestím jejich žebra do větroví,
po příčkách vystoupím k jablkům nazlátlým
s blaženou radostí, jíž nikdo nevypoví.

A budu kralovat v těch mírných výšinách
se srdcem zbaveným všech trudů a vší tíže
a budu sklízet to, co zrálo v slunci, v tmách,
co v sklepích zavoní a naplní nám spíže.

A budu odměněn za všechnu práci svou,
za péči o stromy, o kořeny i květy.
Přijď, zlatý podzime, mé sady plné jsou,
čekají na tebe, by s láskou vzdaly se ti.

Fráňa Velkoborský: Sadařův zpěv.

Rok 1958

Zima 1957-58 proběhla celkem příznivě, bez abnormálních teplotních výkyvů. Do 4. ledna bylo počasí poměrně mírné a bez sněhu. Potom sněžilo a po vyjasnění začalo mrznout; mrazy však nepřesáhly -20° C. Konec ledna byl bohatý na sníh. Únor se vyznačoval velmi nestálým počasím. Mrazivá období se střídala s oblevami a jasná obloha se sněžením, ale mrazy nepřekročily -18° C a oblevy +10° C. I v měsíci březnu bylo ponejvíce nestálé počasí, někdy mrazivé s častými větry, vystřídané vydatnými dešti, které způsobily stoupnutí vody v Orlici a nebezpečí zátop. Příchodem mrazíků až -8° C bylo zastaveno stoupání vodní hladiny. Nestálé počasí potrvalo i v dubnu. Po vydatných deštích v květnu trvajících plné tři dny a po průtržích mraků jak v Krkonoších, tak v Orlických horách vznikly velké zátopy v povodí Labe i Orlice. V naší obci byl vyhlášen poplach, avšak počasí se nad očekávání ustálilo a nebezpečí pominulo. Vcelku bylo ale počasí v květnu i červnu až na malé výjimky chladné, ba možno říci, že za trvalého vlhka i sychravé a studené. Z minulého roku odpočaté stromy, neboť úroda ovoce v roce 1957 nestála za řeč, bohatě kvetly a přes chladné počasí v době květu ~ovšem bez mrazů ~nasadily dostatečné množství plodů k takové úrodě, jaké není pamětníka za posledních 30 let. Poměrně velmi příznivé a po celé vegetační období i dostatečně vlhké počasí značně přispělo k bohaté úro-

dě jablek i jiného ovoce. Jablek bylo tolik, že se prodávaly i nejcennější trvanlivé sorty v nejlepší jakosti za 1 Kčs 1 kg – zhusta i levněji – a každý si jich mohl popřát podle chuti. Zajímavě se chovali v tomto roce škodliví činitelé ovocných stromů. Obaleče bylo málo – převážně vlhké počasí mu neslouží. Strupovitost se projevila jen v obvyklých mezích, ačkoliv byl předpoklad většího rozšíření v důsledku převládajícího vlhka. Překvapilo, že k strupovitosti náchylný a jiná léta jí silně trpící Aderslebenský kalvil zůstal zcela čistý, a to i tam, kde se za vegetace vůbec nestříkalo. Jabloňové padlí nebezpečně vyskočilo v kratším sušším období 18 dnů v červenci na svém známém hostiteli – Zoikovu. Jonathan jako druhý nositel jabloňového padlí zůstal čistý všude, kde se stříkalo za vegetace sirnými přípravky. Monilie se celkem udržela na obvyklém průměru, jen Peasgood a Gascoigneho šarlatové jí silně trpěly. Sviluška se nebezpečně rozšířila následkem letních postřiků „Dynolem", i když byly míseny se „Sulikolem". Markantně se to projevilo v zahradě našeho člena výboru, př. Vl. Lněničky, který vždy provádí letní ochranu velmi pečlivě. Při hromadné exkursi do jeho zahrady jsme museli – bohužel – konstatovat, že jeho stříkané stromy jsou tak napadeny sviluškou, že vypadají jako ožehnuty ohněm, zatímco vůbec nestříkající soused má všechny stromy – i domácí švestky – zdravě zelené jako brčál. Tento zjev mnohé odradil od používání „Dynolu" a některé i od provádění letních postřiků. Dr. Starý vysvětluje vzestup výskytu sviluškы po postřicích „Dynolem" následovně: „Dynol hubí také přirozené nepřátele sviluškы z říše hmyzu. Přes to, že zahubí i slabší jedince sviluškы, zbylí silnější jedinci se stávají odolnějšími a mají mnohem větší rozmnožovací schopnosti." – Jako nový a nezvyklý zjev zjistil náš předseda značné popáleniny plodů letními postřiky v kombinaci 0·8 % „Dynol" + 0·6–0·8 % „Sulikol", ač byly správně prováděny v době mimo slunečné záření. V místech popálení se do podzimu vytvořila rzivá slupka a téměř z poloviny rzivé byly i plody odrůd s vyloženě hladkou slupkou, jako např. Wageneerovo a Ontario. Drtník a kůrovci nacházejí stále velmi příznivé podmínky k rozmnožení na ochořelých stromech, hlavně starších švestkách a slivoních v zahradách nečlenů. Jen jejich důsledné odstraňování může situaci zlepšit. Přiměřená vlhkost i jinak příznivé počasí přispěly k vývoji, vyzrání a vybarvení plodů, které však rychleji dozrávají i ve skládkách. Přes snahy o zlepšení výkupu a částečný vývoz ovoce do ciziny jsou odbytové potíže a v jablkách se v podzimní době přímo topíme.

Docela přiléhavě k situaci v jablkách přineslo „Rudé právo" dva obrázky; na jednom sadař chystající se zatřást stromem obaleným jablky a na druhém po zatřesení sadař zasypaný až po krk v jablkách. ~ Nám od přebytků pomohla naše moštárna, která pro členy vylisovala přes čtyři vagóny ovoce.

Z veřejných událostí v tomto roce zaznamenáváme: 20. ledna byl otevřen nový obchod „Pramen" v rodinném domě př. Ladýře jako náhrada za zrušený Dudkův obchod; v místnosti po Dudkově obchodu byla upravena provozovna holičství a kadeřnictví. Na základě nově vydaného zákona, kterým se upravuje povinnost hlášení občanů podle bydliště, byly zrušeny domovní knihy. Zavádí se odvážení popela z naší obce jedenkrát týdně speciálními popelnicemi. Popel odvážejí tak zvané Kuka-vozy. V květnu byla vypuštěna třetí sovětská družice. Olše v lukách při pravé straně silnice, kde bude vybudován sportovní stadión, byly vykáceny a ObvNV je po rozřezání použil při výstavbě sociálního zařízení a boudy potřebné ke stavbě nové budovy pro školní jídelnu a Družinu mládeže. Byla dokončena generální oprava silnice na Náhoně. Výkup obilovin byl v obci splněn na 110 %. Dokončena kanalizace na posledním úseku od Hejcmanů k lesu a bylo na ní odpracováno 828 brigádnických hodin. 25. září provedl v Malšovicích zdejší rodák, držitel Řádu práce, virtuos na housle Spytihněv Šorm zdarma houslový koncert, který měl veliký úspěch. Malšovický Sokol vybudoval loutkové divadlo a provedl výstavbu šaten na cvičišti, která si vyžádala 5.050 brigádnických hodin. Na pozemku Aloise Kindla u lesa poblíže zděné boudy byly vysázeny topoly v množství 500 kusů. 24. prosince, právě na Štědrý den začaly na trati č. 7 do Malšovic jezdit trolejbusy. Stanice v Malšovicích byly slavnostně vyzdobeny a rovněž slavnostně vyzdobené vozy dopravovaly cestující po celý den zdarma. Této výhody využívaly ovšem nejvíce děti, poněvadž hospodyňky měly plno starostí a práce s přípravou Štědrého večera. Veřejná knihovna v Malšovicích zapůjčila za uplynulý rok svým čtenářům 27.434 knihy. Rozpočtované příjmy ObvNV činily za minulý rok 212.600 Kčs, skutečné příjmy 374.507·11 Kčs. Výdaje podle rozpočtu 275.700 Kčs, ve skutečnosti 645.776·58 Kčs. Schodek byl kryt dotací MěstNV. Na vysokém překročení výdajů se značnou měrou podílejí práce v akci „Z", zatímco v jiných okrajových částech města se málo podniká pro zlepšení životního prostředí, u nás se ještě stále brigádníci na takové práce najdou. I budování zahrádkové kolonie se na zvýšení výdajů v akci „Z" podílelo.

24. XII. 1958 na Štědrý den začaly do Malšovic jezdit trolejbusy.

Místní odbočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích zahájila svou činnost v roce 1958 členskou schůzí 4. I. za účasti 31 členů. V kontrole úkolů z minulého měsíce bylo konstatováno, že pro zamrznutí půdy nebyly dosud všechny švestky vysázeny, jsou zatím dobře založeny. Veřejná odborná přednáška 12. XII. byla občany početně navštívena. Systém desítkářů pro styk se členy se osvědčuje; nejagilnějším desítkářem je dr. Horáček. Jako další desítkář se přihlásil př. Matějka. Obdrželi jsme příděl 100 q strojených hnojiv. (Opět bylo nutno připomenout usnesení, že se v členských schůzích nebude kouřit!) 23. I. uspořádáme v kině u Zezuláků zahrádkářský filmový večer s odbornou besedou; režijní příspěvek za osobu 1 Kčs. Předplatné na časopis „Rádce" je dvojnásobně vyšší. Výroční členská schůze bude 16. II. Pozemky pro zahrádkovou kolonii jsou už vykoupeny. Porady na MěstNV ohledně dalšího, která bude 8. I., se zúčastní př. Uhlíř, Káš a dr. Horáček. Jak dalece se bude naše organizace podílet na budování kolonie, projednáme ve výborové schůzi 18. I. Pravděpodobně nebude vůbec třeba finanční účasti naší organizace, bude ale nutné poskytnout kolonistům kdykoliv všechny potřebné odborné rady. V odborné náplni schůze promluvil předseda o opatřování roubů v bezmrazých dnech, o roubování vhodných podnoží, abychom tak získali vlastnoručně vypěstované stromky, a o včasném roubování zvláště u peckovic. Třešně a višně je do dřeva nutno roubovat už na začátku března, všechny slivoně do 25. března, ne ovšem za mrazu. Později do dřeva roubované většinou nerostou a je vždy

jistější a lepší roubovat až v máji – za kůru. – Výborové schůze 18. I. se zúčastnilo 10 členů výboru. Výzkumný ústav ovocnářský v Holovousích nám oznámil, že námi požadované rouby Albrechtova jablka nemá. Přípravy k pořádání filmového večera pokročily už tak daleko, že jej není možno přeložit, i když koliduje s přednáškou Výboru žen; zbytek pozvánek členům roznesou ještě desítkáři. O jednání ohledně budování zahrádkové kolonie na MěstNV podali informaci účastníci této schůzky. Nato se rozpředla široká a podrobná debata o tom, kdo bude investorem společných zařízení, jako je oplocení, vodárna, studny apod., přišlo se i na problém údržby společných zařízení, osazování zahrádek, výstavby chat, zda se připustí oddělování jednotlivých parcel plůtky a na další podrobnosti. Předseda př. Kuřátko předložil vzorové plánky a fotografie zahrádkových chat, které přivezl z Prahy. Současně poznamenal, že se nám nepodaří vybudovat vzornou zahrádkovou osadu bez zahradního řádu, který bude závazný pro všechny zahrádkáře v kolonii a který musí všichni bezpodmínečně dodržovat. Př. dr. Horáček přislíbil vypracovat návrh zahradního řádu, k němuž mu hned členové výboru dali řadu připomínek. Zahradní řád bude nedílnou součástí nájemní smlouvy. Poněvadž se výborové schůze nezúčastnil př. jednatel Roll, který měl připravit plán činnosti na rok 1958, bylo projednání tohoto bodu odloženo do příští schůze. – V členské schůzi 1. II. bylo přítomno 38 členů a projednávalo se: Filmový večer s přednáškou předsedy se velmi dobře vydařil. Zúčastnilo se ho 63 osob a po uhrazení režijních vydání zbylo ještě 28 Kčs. Další odborná přednáška „O zimním ošetření ovocných stromů" bude o výroční schůzi 16. II. Př. dr. Horáček vypracoval návrh zahradního řádu pro zahrádkovou kolonii a návrh nájemní smlouvy, kterou naše organizace uzavře s jednotlivými nájemci zahrádek v kolonii. Rašelina se bude našim členům rozdělovat ihned, jak přestanou mrazy. Většina odběratelů nepříznivě kritizovala sloučení časopisu „Rádce zahrádkářů" s „Chovatelem" a jeho zdražení. Jednatel rozdal úsekářům pozvánky pro členy na výroční schůzi. Předseda ho požádal, aby na výroční schůzi připravil už definitivně vymezené úseky pro jednotlivé desítkáře, aby jim mohly být na výroční členské schůzi pro letošní rok přiděleny. Knihovník př. Matějka upozornil, že by byla knihovna odbočky mnohem více členy využita, kdyby pro knihy byla opatřena skříň a knihovna umístěna ve spolkové místnosti. Potom by bylo možno půjčovat knihy při schůzích. Rozhodnutí o tom nebylo zatím učiněno. Dále př. Matějka navrhl, aby se po dobu schůzí vůbec nekouřilo a tento návrh byl většinou hlasů schválen. Bude

nutno jej občas kuřákům připomenout! V odborném pojednal př. předseda o nedostatku stromků k výsadbě a o nutnosti včasné hromadné objednávky pro příští podzim. Mnozí z našich členů mají ve svých zahrádkách typové podnože ze zrušené spolkové školky u př. Valce i semenáčky a odkopky peckovic; mohou sáhnout ke svépomoci a vypěstovat si stromky sami. Rozhovořil se o osvědčených sortách pro naše prostředí a zvláště vyzvedl, že bychom měli naše výsadby doplňovat ponejvíce Ontariem, Wageneremu, kterým dobře vyhovují naše propustné půdy, a kde můžeme dobře připravit půdu a máme vlhčí prostředí Jonathanem. Z peckovic by neměly chybět v našich zahrádkách renklody Oulinská a Althanova, Domácí švestka a kde jsou v rodině děti, Flottova mirabelka; dává obrovské výnosy a děti si ji užijí. Hrušně pěstujme jen v menší míře a zvolme jen některou z nenáročných odrůd, jako Červencová, Klappova, Le Brun, Conférence, Thirriotova, Madame Verté. Stromy v našich půdách je ovšem třeba mnohem pečlivěji živit než v půdách dobrých a starat se stále o jejich zásobení humusem; vysévejme lupinu na zelené hnojení, dělejme komposty z rašeliny, různých odpadků, drnů a dejme do kompostu i popel z dříví, saze a prolévejme splašky z kuchyně, močůvkou apod. ~ Zápisy z členských schůzí 1. III., 5. IV. a 3. V. v archivu odbočky chybí. Jisté je, že odbočka přes změnu názvu z Jednoty zahrádkářů na Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů žila pod dobrým vedením svým obvyklým životem a plnila úkoly vyplývající z pracovního plánu, který si na výroční členské schůzi vytyčila. Je jen škoda, že dnes ~ po odstupu let, kdy se kronika píše ~ nelze už přesně zachytit vše, co bylo nutno řešit v zájmu úspěšného začátku budování zahrádkové kolonie a musíme se spokojit na závěr roku jen shrnutou zprávou. V té přirozeně budou chybět detaily a uváděná data pocházet z jiných dosažitelných pramenů. ~ V členské schůzi 7. VI. za účasti 37 členů bylo zjištěno, že př. dr. Horáček píše zápisy o schůzích na stroji na volné listy, a proto bylo usneseno (doslovný opis ze zápisu): „Zápisy o schůzích psané strojem se zakládají do desek, další vyhotovení zápisu se předává jednateli." Dále bylo projednáno: Na 13. VI. svoláme výborovou schůzi k vyřízení organizačních záležitostí. Přijímání zahrádkářských exkursí ve Výzkumném ústavu ovocnářském v Holovousích bude omezeno; zaměstnanci ústavu potřebují více klidu k výzkumnické práci. Členové v zahrádkové kolonii si připraví plán výsadby a objednávku stromků. Pobočka Plotiště koupila rašelinu v Budějovicích, volně loženou 1 q po 7 Kčs, balíkovanou po 11 Kčs. Proto př. Solar bude reklamovat u komunálního podniku, který nám totéž zboží dodal za vyšší cenu.

Firma „Prefa" v Hostinném nabízí plechové sudy po 1 Kčs loco Hostinné. Projednání objednávky pro naše členy svěřeno př. V. Solarovi. Př. Sadil opatří vzorky rašeliny z Bělovse, př. Solar z Velichovek. Př. Kuřátko a př. Roll referovali o připravovaných oslavách ovocnáře Procheho v Novém Bydžově, spojených s výstavou raného ovoce 6. července. Plánovaný zájezd na Opočno, Nové Město, do Náchoda a Choustníkova Hradiště uskutečníme v srpnu. V odborném referoval př. předseda o zkušenostech s prováděním letních postřiků v minulých letech a o jejich významu pro dosažení jakostní sklizně. ~ Členskou schůzi 5. VII. za přítomnosti 28 členů řídil místopředseda př. Šrám; př. předseda je omluven účastí na celostátních oslavách Procheho v Novém Bydžově. Reklamace ve věci rašeliny měla úspěch; u dodavatele máme bonifikaci asi 1000 Kčs, která bude vyrovnána náhradní dodávkou rašeliny. Byl přednesen stručný životopis a práce českého ovocnáře J. E. Procheho, který zemřel v roce 1908. Na zájezd, který uskutečníme 24. srpna, máme už dostatečný počet přihlášek. 6. VII. pohnojíme obecní švestky strojeným hnojivem. Rašelinu z Bělovse bychom mohli získat zdarma, ale obtíže jsou s dopravou a zejména s nakládáním. Podle odhadu bude třeba k podzimní výsadbě do Malšovic objednat asi 1.000 stromků včetně kolonie; do příští členské schůze si členové přinesou závazné objednávky. Zprávy pro místní rozhlas je nutné odevzdat do středy. ObvNV nás pověřil prohlídkou neošetřovaných zahrad za účelem zjednání nápravy; prohlídku provedou dvojice našich členů. Poněvadž byla už dokončena úprava Matějkova hostince pro osvětové účely a př. Uhlíř jako člen výboru naší odbočky a současně předseda ObvNV dal ve výborové schůzi návrh, abychom se s našimi schůzemi přestěhovali do Osvětové besedy, je třeba o tom uvažovat. Jeho návrh podpořil i pokladník př. Káš jakožto tajemník ObvNV zdůvodněním, že zde-u Hejcmanů-jsou naše schůze silně rušeny hosty z vedlejšího lokálu a svoláváním schůzí do Osvětové besedy můžeme naučiti naše občanstvo tam docházet a využívat tak zařízení, které značným nákladem pro osvětové účely obec pořídila. Usneseno, že o tom rozhodne příští členská schůze. V odborném promluvil př. Šrám o očkování stromů a letním řezu. Praktická ukázka bude 20. VII. na zahradě př. dr. Horáčka. V živé diskusi se vyměnilo mnoho zkušeností o pěstování jahod. Bylo jednáno též o boji proti svilušce, obaleči, mšicím a strupovitosti. ~ Členská schůze 24. VIII. za účasti 31 členů byla naposled u Hejcmanů. Příští a další schůze se budou konat v Osvětové besedě. Př. Solar objedná balíkovanou rašelinu z Č.

Budějovic. Zahrádkářská škola v přírodě začne v září. Moštárna je připravena k provozu; při lisování ovoce ~ zatím vždy v sobotu ~ vypomůže př. Sluga. Pokusíme se přesvědčit JZD ve Svinarech o výhodách výsadby bobulovin (angrešt, černý rybíz) alespoň na ploše 1 ha. MNV by zajistil organizaci výkupu v místě i od drobných pěstitelů z jejich zahrádek. Byly sepsány požadavky stavebního materiálu pro členy na příští rok za účelem včasného naplánování. Projednána otázka vydání nových členských legitimací. V odborném promluvil př. předseda o konzervování přebytků ovoce a sterilizaci moštu; po letošní nadúrodě ovoce bude v roce příštím slabá úroda a vše, co si uchováme, přijde vhod. ~ Členská schůze 6. IX. se konala jako první v Osvětové besedě za účasti asi 100 členů a hostí. Předseda uvítal přítomné členy a hosty, zvláště zástupce krajské a okresní pobočky Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů, zástupce ObvNV a NF v Malšovicích, zástupce místních poboček Svazu z Roudničky, Věkoš, Pouchova, Nového Hradce Králové a Slezského Předměstí. Nato bylo přikročeno k projednání organizačních záležitostí. Výsledek reklamace ve věci dodávky rašeliny není uspokojivý a bude znovu jednáno. Zahrádkářská škola v přírodě se sejde 13. IX. o 15. hodině. Na podzim uspořádáme výstavu ovoce. Poněvadž místní odbočka chce vzpomenout nadcházejících 60. narozenin zasloužilého předsedy př. Josefa Kuřátka, převzal vedení schůze 1. místopředseda př. Boh. Šrám. Jednatel př. Roll přednesl srdečnou a upřímnou zdravici jubilantovi, ve které zhodnotil jeho dlouholetou obětavou práci pro rozvoj zahrádkářského hnutí ve všech složkách organizace a hlavně pro rozkvět místní pobočky v Malšovicích v nepřetržité funkci předsedy od jejího založení. ~ (Zdravice se prý připojuje k zápisu a celý průběh slavnostní schůze byl zachycen na magnetofonový pásek; obojí však v archivu chybí a nezachovalo se.) ~ Podobné zdravice s upřímným přáním pevného zdraví do dalších let jubilantovi pronesla celá řada hostů: za místní odbočku v Roudničce př. Ruda Štefec, za Nový Hradec Králové př. Najman, za zdejší ObvNV př. Uhlíř, za Národní frontu s. Zechovský, za okresní pobočku př. Lad. Dědourek a za krajskou pobočku př. V. Kovanda. Př. Lněnička a př. Matějka předali oslavenci za malšovickou odbočku pozdravnou adresu a jako malou pozornost kožennou aktovku, plnicí pero a těžítko vlastnoručně vyrobené členy z prvního celokovového spolkového razítka. Zahrádková kolonie mu věnovala nádhernou kytici, odbočka v Roudničce v alpakovém jablku vtipně zamaskovanou likérovou soupravu a odbočka Nový Hradec Králové mohutný bramboříkv květináči v plném

květu, ale také obalený plody ~ dlouhými viržinkami.*) Oslavenec sice klidný, ale nikoliv bez rozpaků a bez dojetí, potřásl všem hojným gratulantům rukou a nakonec poděkoval asi těmito slovy: „Vážení a milí přátelé! Jsem opravdu překvapen vším, co jste si na mě dnes uchystali. Ale jistě většina z vás ví, že jsem skromný člověk a že nemám v lásce takovéto slavnosti. Mám rád přírodu a její klid, mám rád ovocné stromy, mám rád lidi, kteří mají stejné záliby, mám rád zahrádkáře. Nerad chodím na plesy, protože netančím, nerad chodím na pohřby, poněvadž smutného vidí člověk na světě dost a dost smutné bude, až se budu muset účastnit vlastního pohřbu. Ale přesto mě vaše pozornost těší. Děkuji vám všem za vaše opravdu upřímné projevy a blahopřání i za vaše hojné dary. Možná, že se budete dost těžce zodpovídat z toho, jakou díru do pokladen vašich odboček jste kvůli mně udělali, zrovna jako se bude těžce zodpovídat náš pokladník. Děkuji vám všem, zástupcům veřejných složek, zástupcům nadřízených poboček Svazu, zástupcům sousedních organizací za to, že jste kvůli mým šedesátinám vážili cestu k nám. Vaše pozornost mě však zavazuje a přál bych si, aby se hlavně to zdraví z vašich přání splnilo, abych se vám mohl svou další prací za vaši pozornost odvděčit. Půjdu brzy do důchodu a bude na to snad ještě více času, i když mi př. Bechině prorokuje: Jen se netěšte - budete mít potom víc práce nežli teď! Vás, přátelé ze všech poboček, nakonec prosím: Tlumočte i vašim členům doma můj upřímný dík a srdečné pozdravy!" ~ V odborném proslovil př. předseda přednášku na téma „Nové směry v ovocnářství". ~ Výborová schůze 23. IX. se zabývala ponejvíce přípravou výstavy ovoce, která bude 26.-28. X. ve velkém sále Osvětové besedy. Členům výboru i řadovým členům byly přiděleny jednotlivé úkoly (sál, bedničky pro ovoce, jmenovky, vlajková výzdoba, úprava jeviště, pozvánky, zajištění a přijímání ovoce atd.). V souvislosti s výstavou bude probíhat i soutěž v určování odrůd pod názvem „Hádej, hádej, hadači!" - dotovaná cenami; 1. cena bude Atlas tržních odrůd ovoce, dále knihy, láhve moštu apod. Bude též v přilehlé zahradě vystaveno spolkové nářadí, stříkačky, půdní fréza, stroje našich členů, prototypy postřikovačů aj. Po celou dobu výstavy bude v provozu moštárna a umožněno ochutnávání moštu. ~ Na říjnové členské schůzi byly upřesněny přípravy k výstavě a hlavně soustředěna pozornost na zajištění ovoce. Sortimentní odrůdy budou vystavovány ve větších expozicích ~ na lískách, ostatní a nedůležité

*) V zápisu o průběhu schůze doslovně: „kytku s opravdickými cigáry."

Hlavní část výstavy sortimentních odrůd s pomologickými popisy.

jen tácky po 3-5 plodech. Pomologické popisy vypracuje předseda, strojem je přepíše dr. Horáček. ~ 26. X. v 9 hodin zahájil předseda výstavu krátším proslovem o účelu výstavy za velké účasti hostů-funkcionářů místních i okresních poboček z celého kraje, členů a občanů z Malšovic a předal slovo př. dr. Vančurovi. Ten ve své velmi hodnotné přednášce vyzvedl význam ovoce a zeleniny pro lidské zdraví. Nato promluvil předseda ObvNV Alois Uhlíř, který nejen ocenil dlouholetou bohatou a všeobecně prospěšnou činnost zahrádkářské organizace v Malšovicích, slíbil jí do budoucna plnou podporu ObvNV, ale poděkoval také všem, kdo se svou prací zasloužili o uskutečnění této krásné a velmi poučné výstavy. Velké pozornosti se těšila expozice chorob a škůdců, ochranných prostředků, vystavené stroje, mostárna a „Soutěž v určování odrůd," pro kterou připravil předseda 15 odrůd ze stávajícího sortimentu, z nichž některé měly zcela od-

Při zahájení výstavy návštěvníci pozorně vyslechli přednášku MUDr. Lad. Vančury.
Matějka Ed. Kindl Kindl Bydžovský Volfšic

lišné pomologické znaky. Ve druhém ~ všedním dnu průběhu výstavy přišli žáci škol z Malšovic, Malšovy Lhoty, Hradce Králové. Pro ty byly připraveny koše podzimních jablek a každý žák si vzal jablko. Přišli i žáci učňovské zahradnické školy v Hradci Králové; bylo pro nás příjemným překvapením, s jakým zájmem si mnozí z nich všímali pomologických popisů odrůd a sestavených sortimentů pro jednotlivé okresy v celém kraji. ~ V členské schůzi 1. XI. byl za účasti 34 členů hodnocen průběh výstavy. Byly potíže s obstaráním dekoračních látek a lísek na ovoce a nakonec se muselo objednat 100 lísek v Družstvu truhlářů za 830 Kčs. Práci ztížilo opožděné dodávání ovoce na výstavu a slabá byla i spolupráce některých členů výboru o výstavních dnech. Kladem výstavy bylo její poučné a názorné uspořádání, což návštěvníci vděčně kvitovali. Výstava dokázala, že lze úspěšně ovocnařit i na méně kvalitní půdě a moštárna přesvědčila o užitečném zpracování odpadového ovoce. Příjem z výstavy činil 1.102 Kčs. Zapsaných účastníků je 813, odhad činí nejméně 1.000, poněvadž se mnozí nezapsali. Porovnáme-li počet návštěvníků z Malšovic s počtem

Dr. Vančura obdivuje nový rozprašovač vyrobený př. Bohusl. Šrámem.
Al. Uhlíř Dr. Vančura Holakovský Šrám Ladýř

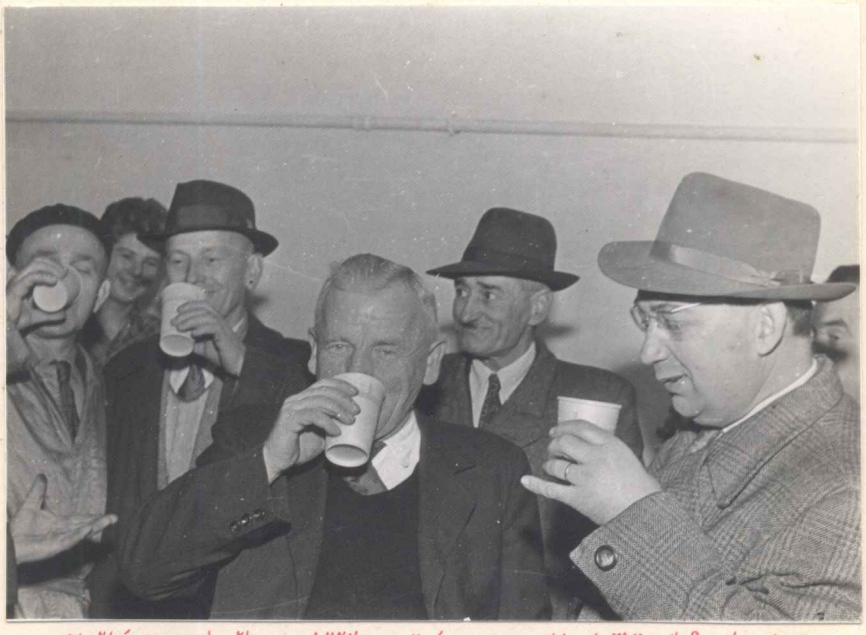

Moštárna pobočky se těšila velké pozornosti návštěvníků z kraje.
Bydžovský, Třebeš Šťerák, Jaroměř Čáslavský, Praskačka Netuka, Jaroměř

Předseda př. Kuřátko vítá na naší výstavě význačného ovocnáře př. Srbu z Věkoš

návštěvníků odjinud, musíme se nad tím pozastavit. Uspořádání takové výstavy si vyžádá velké pracovní vypětí poměrně úzkého kolektivu členů a na druhé straně je tu celá řada členů, kteří se na výstavu nepřišli ani podívat. Zatím jsme pořádali výstavy vždy v období pěti let; tato byla v pořadí čtvrtá a myslíme, že se za těchto okolností za pět let budeme hodně rozmýšlet výstavu pořádat. Nové lísky budou uloženy ve skladišti. Kdybychom je měli započítat do režie výstavy, pak to byl podnik ztrátový. Před ztrátou nás nemohla zachránit početná návštěva funkcionářů a členů odboček z

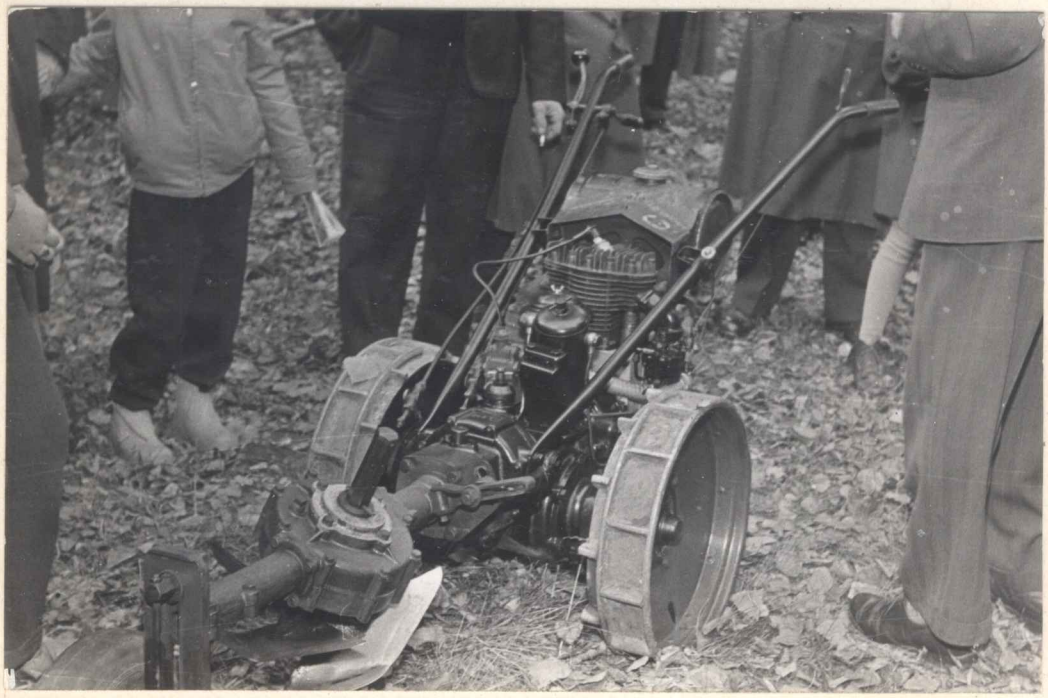

Návštěvníci jevili nevšední zájem o spolkovou půdní frézu „Grawell".

celého kraje, kteří k nám opravdu rádi přijíždějí, poněvadž u nás najdou vždy něco nového a hodně poučení. Přednáška př. MUDr. Lad. Vančury se velmi líbila. Soutěž „Učíme se poznávat naše ovoce": Komise přidělila I. cenu Mir. Kerhartovi z Malšovic, II. cenu Jos. Vajnlichovi z Prahy, III. cenu Mir. Kupčíkovi z Malšovic. Členové požadují, aby předseda uspořádal pomologické popisy odrůd ze štítků výstavy jako knížku a aby byla vydána pro zahrádkáře jako II. díl „Našeho ovoce". Při hodnocení výstavy se přišlo i na to, že se letos před výstavou žádnému z členů neztratilo ze zahrady žádné ovoce. Měli jsme totiž v Malšovicích snad už od založení odbočky zahrádkářů „školnou". Každému z pokročilejších členů se některý rok ztratilo přes noc před sklizní ovoce a nebyla to nikdy malá množství. Tak už před první výstavou v roce 1943 někdo otrhal nejlepší plody předsedovi v zahrádce u domku a v dalších letech byli postiženi jiní 2-3 členové. Když později začaly plodit stromy v nové zahradě předsedy v Hájkově ulici, ztrácelo se mu pravidelně každoročně před sklizní 1-2 q jablek za jedinou noc. Nepomáhalo časté hlídání o večerech a často i dlouho přes půlnoc – ráno byla jablka pryč. Zarážející byla ta okolnost, že se ztrácela jablka, která se mohla ihned konzumovat, a to červená. Pravidelně byl úplně očesán Hornokrajský malináč a Nonnetit a jen někde na spodku koruny zůstalo několik plodů, že by je na prstech spočítal. Muselo tedy dát tak dokonalé očesání v noci, kdy není červená jablka vůbec vidět, značnou práci a jistě si vyžádalo hodně času. Zloděj zaměřil svou nevítanou pozornost také na zahradu I. místopředsedy př. Bohusl. Šráma. Jenomže tady nepochodil. Př. Šrám si řekl, že se rozhodně nebude do budoucna dělit o výsledky své pěstitelské péče s nějakým anonymním zlodějem a že jeho řádění udělá konec. A poněvadž si dovedl zkonstruovat mnoho užitečného nářadí k ulehčení práce v zahradě, uměl si poradit i v tomto případě. Ale nechme vyprávět jeho samého:

Naší členové na zájezdu v plantážích v Choustníkově Hradišti dne 24. srpna.

Každoročně se opakující krádeže ovoce mne donutily sestrojit poplašné elektrické zařízení. Elektrické vedení jsem přepojil na 45 V přes transformátorek. Normální elektrický proud jsem použil z toho důvodu, že střed zahrady je od rodinného domku vzdálen nejméně 100 m. K montáži posloužil spínač a zvonkový drát vedený při zemi, který jsem mezi stromky asi po 10–15 m spojil nití. Přetržením nitě mělo dojít ke spojení spínače a tím i k zapojení zvonku v bytě. Neměl jsem ani sám tušení, jak účinné to bude zařízení. Montáž jsem provedl těsně před večerem a dokončil už téměř za úplné tmy. Ke druhé hodině v noci nám najednou v ložnici zazvonil zvonek. Zprvu jsem předpokládal, že snad kočka mohla přeběhnutím přetrhnout nit, ale přesto jsem se potichu ustrojil, vzal sebou baterku a poplašnou pistoli. Když jsem se ve vší tichosti doplížil doprostřed zahrady, čekalo mne opravdové překvapení. Z pravé strany jsem jasně zaslechl šustot, neboť v noci je velmi dobře slyšet, a před sebou zahlédl stín – jak sahá po větvích stromku. Posvítil jsem baterkou a vidím – paní V....., která mně velmi pohotově vyrazila baterku z ruky. Ohnal jsem se po ní poplašnou pistolí, vtom už přiběhla manželka, dopadenou jsme odvedli na dvorek a zavolali veřejnou bezpečnost. Její společník ji nechal na holičkách a utekl plotem. Veřejná bezpečnost přijela asi za 15–20 minut. Sepsali protokol, prohlédli zahradu, kde našli dva pytle s několika jablky, neboť „sklizeň" byla právě zahájena a v noci za tmy načesané tolik nepřibývá, a dva pytle prázdné. Soudní rozsudek vyzněl na 2 měsíce nepodmíněčně jak pro přistiženou, tak i pro jejího manžela. Od té doby mají – až na malé ztráty, které páchají „páni kluci" – zahrady našich členů v Malšovicích od krádeží ovoce pokoj.

Po zhodnocení výstavy bylo ještě usneseno, že návrh ObvNV na novou nájemní smlouvu, týkající se zahrádkové kolonie, bude ještě dr. Horáčkem zkontrolován a zbytek hnojiv ve skladu se přidělí členům v kolonii. V odborném promluvil př. Kuřátko o některých dalších dobrých odrůdách přicházejících i u nás v úvahu. – V členské schůzi 6. XII. za přítomnosti 30 členů bylo zkontrolováno plnění plánu na rok 1958. Výsadba stromů v ulicích byla zdařile ukončena. Stromy jsou však zhusta poškozovány kravami, kozami, husami; ObvNV by měl v tom směru zjednat nápravu. Výbor připraví plán činnosti odbočky na rok 1959. O půdní fréze podrobně referovali př. Sadil a př. Pátý: Na podzimní orbu se pro naše lehké půdy nehodí, neponechává půdu v hrubé hroudě, aby přes zimu řádně okysličila. Přesto se zatím ponechá v majetku odbočky a

vyčká se zkušeností s novou půdní frézou, kterou si míní objednat kolonisté. Potřebujeme vyhledat pracovníka, který by s frézou jezdil. V odborném mluvil předseda o letošní nadúrodě a důležitosti hnojení bohatou úrodou vysílených stromů.

Okresní pobočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Hradci Králové zapojila své instruktory na školení v Akademii, pořádané krajskou pobočkou ve spolupráci se Společností pro šíření politických a vědeckých znalostí v Rolnické škole v Kuklenách. Starala se o oživení činnosti ochabujících místních poboček a vysílala na výroční schůze a jiné podniky zástupce okresního výboru. Okresní pobočky byly pověřeny úkolem propagovat k ozdravění našeho ovocnářství základní předjarní ošetření ovocných stromů. ~ Velmi dobře se v této práci za okresní pobočku osvědčil náš př. Vlad. Luňnička jak po stránce organizační, tak i odborné. Jenže tady zasáhla vyšší moc ~ jeho drahá polovička-manželka, která mu dala na vybranou: buďto rodina, nebo zahrádkáři! Inu, př. Luňnička je ještě mladý člověk, a tak musel svou blahodárně započatou činnost značně omezit. Také výstavy ovoce, kterých bylo hodně, navštěvovali zástupci okresní pobočky a často se na nich setkávali se zástupci kraje. Pěkné výstavy byly v Malšovicích, Plotištích, Předměřicích, na Plackách, ve Svobodných Dvorech, Třebechovicích, Třebši atd. ~ Okresní pobočka prosazovala své odborníky do ovocnářské komise ONV, snažila se plnit svěřené úkoly a zlepšovat svou činnost.

Na výstavě ovoce v Plotištích nad Labem.
Fr. Nareš, Plotiště Morávek, NHK Kuřátko, Malš. Aug. Mohuč-ka, Plotiště Šrám, Malš. Mácha, Plotiště

Krajská pobočka nepouští ze zřetele zvyšování odbornosti instruktorů, členů-ovocnářů a věnuje hned na počátku roku plnou pozornost přípravě školení v Akademii, uspořádané ve spolupráci se Společností pro šíření politických a vědeckých znalostí v Hradci Králové, Jaroměři, Ostroměři, Kostelci n. Orlicí, Náchodě a Žamberku. Při KNV by-

la ustavena podle směrnic MZLH nová ovocnářská komise a za krajskou pobočku Svazu byli do ní zvoleni: Fr. Císař, Č. Slavík, V. Kovanda z Hradce, J. Kuřátko z Malšovic, A. Vejvoda z Piletic, K. Kvasnička z N. Paky, A. Maršík z Náchoda, J. Vondrák z N. Bydžova, Jar. Žid ze Rtyně, J. Vitvar ze Žabědova. KNV si určil další zástupce: za školkaře J. Hroudu z Jaroměře, za SSP J. Kunta, za ČSSS J. Otáhala z Choustníkova Hradiště, zást. „Fruty" (konzervárny) atd. Předsedou zvolen Ant. Maršík z Náchoda, jednatelem inž. Lad. Kamínek z KNV. Okresní pobočky se postarají o to, aby i ony měly 2/3 členů v ovoc. komisích ONV. Všechny pobočky byly vyzvány k pečlivému provádění předjarního ošetření ovocných stromů a jeho propagaci. Krajští instruktoři vypracovali další relace pro místní, městské a nádražní rozhlasy. Byl vydán rozvrh odborných témat pro zpestření členských schůzí místních poboček v jednotlivých měsících. Ve věstníku krajské pobočky byl zveřejněn celoroční plán činnosti, rozvinuta široká přeroubovací akce a podávány informace ohledně hmotného zásobování. Připraveny a zástupci kraje obeslány okresní konference. Mnoho práce si vyžádaly přípravy ovocnářských dnů 4.–6. VII. u příležitosti oslav J. E. Procheho v Novém Bydžově, i když to byla převážně akce MZLH a hlavní tíhu příprav nesla novobydžovská pobočka. Této velmi zdařilé akce se zúčastnili ovocnáři a zahrádkáři z celé republiky. Vzhledem k velké úrodě ovoce byl ve věstníku zveřejněn výtah z norem o třídění ovoce a pokyny k pořádání výstav. Při bohaté a všestranné činnosti neušlo některým členům výboru, že se blíží šedesátiny čestného předsedy krajské pobočky a zasloužilého pracovníka v zahrádkářském hnutí př. Kuřátka a na schůzi krajského výboru přednesl př. Kar. Kvasnička z Nové Paky oslavnou báseň

Příteli Josefu Kuřátkovi k šedesátinám:

Již dvacet let, cos vyšel na Hradecko,
bys zahrádkáře učil jejich dílu...,
Co začal's, to zdařilo se všecko
a to ti dalo úsměv na rty, sílu.
Dnes, svými přáteli když's obklopen,
též přicházíme i my z Nové Paky...
Za dobro, jež jsi konal den co den,
vše dobré přejeme my tobě taky.
Let šedesát ti prchlo zakrátko,
však věřím, že to teprv žití půlka...
Ať dlouho živ je přítel Kuřátko
a ať mu dobře táhne jeho ~ lulka!

My, zahrádkáři na Hradecku, snad všichni pěstujeme ovocné stromy a máme je rádi. Po zrušení Ovocnické jednoty přešla do našich organizací celá řada bývalých jejích členů a ty jsme samozřejmě přijali jako většinou dobré odborníky a obětavé instruktory s otevřenou náručí. Nikdy mezi námi nevyvstala otázka nějakého rozdílu ~ zahrádkář nebo ovocnář, neboť mezi členy Ovocnické jednoty bylo mnoho těch, kteří měli také jen zahrádku, a na druhé straně zahrádkáři organizovaní v jednotě zahrádkářů se většinou jako milovníci ovocných stromů cítili být zase ovocnáři. Proto ~ když se podle směrnic vydaných MZLH uskutečnilo, že v odborných komisích poboček Svazu a v ovocnářských komisích KNV a ONV pracují jedni a titíž lidé ~ nikdo z nás nepocítil potřebu zakládat podle stanov odbory zahrádkářský a ovocnářský. Naopak se ukázala touha po užší specializaci, a tak se u příležitosti Prcheho oslav v Novém Bydžově ustavila sekce pěstitelů jahod, jejímiž vedoucími byli zvoleni př. Smrček z Dobrušky a předseda kraje př. Fraut. Císař. Potěšitelný je vzrůst členské základny ve stávajících pobočkách, ale přibyly další, nové v Lochenicích, Nedělišti, závodní pobočka Masný průmysl v Hradci Králové, v Kopidlně, Libáni, Železnici, Červeném Kostelci, Chlumci n. Cidl., Lípě n. Orlicí, Líčně, Malých Svatoňovicích, Hostinném, Věrměřovicích, Náchodě, Těchlovicích, Havlovicích a Valdicích. Činnosti krajské pobočky velmi dobře napomáhal krajský sekretariát, který byl otevřen v březnu v Chelčického ulici č. 973. Poradnu vedl do 1. XI. 1958 př. Čeněk Slavík, profesor v. v. a bývalý předseda Ovocnické jednoty, narozený 16. III. 1886. Dne 1. listopadu převzal agendu odborného pracovníka a poradce př. Josef Herink, narozený 7. III. 1892. Jako administrativní pracovnice pracovala v sekretariátě jednatelka krajské pobočky Anna Pithartová, narozená 10. II. 1891 v Malšovicích.

Ústřední sekretariát a ústřední předsednictvo Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů měly nemalý úkol: Připravit takový pracovní plán pro rok 1958, který by nejen vystihoval dosavadní činnost organizace, ale aby v něm byla zamontována i všechna sjezdová usnesení a úkoly, jejichž prováděním ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství pověřilo Svaz. Proto se v prvé řadě rozjela naplno práce pomocných komisí a jejich návrhy byly pečlivě zváženy ústředním předsednictvem, než ústřední sekretariát přikročil k jeho vypracování. Ústřední sekretariát nemá v místnostech domu čp. 52 na Václavském náměstí v Praze ustláno na růžích. Přes to, že ústřední tajemník Anděl stále snil a toužil po tom ~ dostat se se sekretariátem z Panské ulice sem na Václavák ~ místnosti jsou těsné a rozhodně nevyhovují rostoucí agendě. Ukazuje se potřeba rozmnožit počet zaměstnanců a není

je kde usadit. Přes všechny potíže se však činnost slibně rozvinula a v prvých měsících roku byla zaměřena hlavně na splnění závažného úkolu – zvýšené péče o provedení předjarní ochrany a ošetření ovocných stromů a rozvíření široké přeroubovací kampaně nevyhovujících odrůd. Těmito úkoly pověřilo Svaz ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství a také tuto akci finančně podpořilo. Byly k tomu vydány přiléhavé propagační tiskoviny, jako bleskovky, letáky, plakáty apod. V krajích Praha, Ústí n. Labem, Hradec Králové a Brno byl od 25. II. do 25. III. vyhlášen „Měsíc vzorné ochrany ovocných stromů a keřů". Ústřední výbor Svazu si dal na své první schůzi závazek, že v roce 1958 bude získáno 20.000 nových členů. Nábor členů je nutno zaměřit nejen do řad zahrádkářů, ale je třeba získat silniční sadovníky, pracovníky ovocnařících a vinařících JZD, ČSSS, komunálních hospodářství a zahradnictví, školkaře apod. Proto ústřední výbor schválil mezikrajovou soutěž: 1. O největší počet nově založených místních a závodních poboček Svazu. 2. O největší počet nově založených okresních poboček Svazu. 3. O největší počet získání nových členů Svazu. 4. O největší procento zaplacených členských příspěvků za rok 1958 do 30. června 1958. V březnu spatřilo konečně světlo světa první číslo Věstníku ústředí Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů. Z jeho obsahu jasně vyzírají první nesmělé krůčky do života, zato ale nezlomná snaha pomoci našemu upadajícímu ovocnářství. Proto byl také odborný úsek ústředního sekretariátu posílen dalším pracovníkem dr. Boh. Starým. Odbornými pracovníky jsou postupně obsazovány i krajské sekretariáty v Praze, Plzni, Ústí n. Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě a je pravděpodobné, že kraj Pardubice ještě v tomto roce dosáhne takového počtu členů, aby i tam mohl být odborný pracovník ustanoven. Ústřední sekretariát vypracoval návrh zahradního řádu pro zahrádkové kolonie. Oběžníkem z 5. II. bylo místním a závodním pobočkám sděleno, že si mohou z členského příspěvku ponechat kvotu 4 Kčs, poukáží-li ústředí členské příspěvky za všechny členy do 30. VI. Oběžníkem z 4. IV. se zavádí pro nové členy vyplňování pouze dvoudílných přihlášek. Ve dnech 14.–16. VI. navštívili naše ústředí v Praze hlavní představitelé zahrádkářského hnutí v Německé demokratické republice předseda Obst a jednatel Fastnacht. 4.–6. VII. uspořádalo MZLH ve spolupráci s ČSZO v Novém Bydžově „Ovocnářské dny" u příležitosti odhalení pomníku významného českého ovocnáře Josefa Eduarda Proche ve Sloupně k 50. výročí jeho úmrtí. Státní zemědělské nakladatelství ve spolupráci se Svazem začalo s vydáváním „Malé zahradnické knižnice" publikací „Český ovocnář J. E. Proche".

Program ovocnářských dnů v Novém Bydžově byl zaměřen v linii XI. sjezdu KSČ, který ukládá ČSZO: 1. Dosažitelnými prostředky zajistit nejen zvýšení a zkvalitnění výroby ovoce, ale současně i zkrášlit prostředí, v němž žijí pracující měst i venkova. 2. Účelnou formou rozvinout a zajistit ochranu ovocných kultur. 3. Spolupracovat při zajišťování spotřeby ovoce jak na veřejném trhu, tak i ve zpracovatelském průmyslu, především výrobou drobného ovoce. 4. Využít k zajištění uvedených úkolů všech propagačních prostředků, především tisku, čs. rozhlasu a televize. ~ Na slavnostním odhalení pomníku promluvil o životě a díle J. E. Proche př. Václav Kovanda z Hradce Králové. Krátce po bydžovských ovocnářských dnech vypsalo ústředí ČSZO soutěž ve výsadbě drobného ovoce. Ústředí pořizuje postupně diaprojektory pro okresní pobočky, nabádá nižší složky Svazu ke spolupráci se školami, pěstování léčivých bylin, hromadným objednávkám výsadbového materiálu a včasnému naplánování hmotných potřeb pro příští rok. Zásluhou MZLH a hlavně zásluhou inž. Václava Součka byla už téměř všude odstraněna dvoukolejnost pokud jde o odborné ovocnářské poradní orgány; členy KOK a OOK při národních výborech jsou dnes už povětšině členové odborných komisí poboček Svazu a tím se práce komisí velmi zjednodušila a zlepšila. Byl to původně návrh př. Kuřátka v ústředním předsednictvu, horlivě podporovaný př. Václavem Kochem. A zdá se, že př. Kuřátko měl dobrý čich i v otázce tvoření odborů ~ zahrádkářského a ovocnářského ~ když při zpracování návrhu stanov poznamenal, že teprve budoucnost ukáže, bude-li třeba odbory ustavovat. Praxe zatím ukázala, že se pouze ve dvou krajích vytvořily zatím jen odborné komise zahrádkářská a ovocnářská, v brněnském kraji ještě vinařská, ale nikde nedošlo k ustavení odborů. Naopak se ukázala potřeba zakládat speciální odbory, jako se u příležitosti ovocnářských dnů v Novém Bydžově ustavil odbor jahodářský, jinde se tvořily speciální odbory pěstitelů květin, jako jiřinkáři, liliáři, kaktusáři, alpinkáři apod. a v rámci spolupráce se školami a s ČSM odbory mladých. Všichni milovníci ovocných stromů ~ ať už kovaní ovocnáři nebo pouzí zahrádkáři ~ ovšem těžce nesou zaostávání našeho ovocnářství a že nás v budování ovocnářství milovými kroky předstihuje např. Maďarsko, Bulharsko i Polsko. Skoro každé tři roky vyjde u nás nové Vládní usnesení o zvelebení ovocnářství, které se my jako Svaz zabývající se ovocnářstvím snažíme do poslední litery plnit, ale nikde u rozhodujících činitelů nenacházíme pro naši práci podporu a pochopení. Ono je asi pohodlnější naplánovat a zajistit už před začát-

kem roku dovoz ovoce z ciziny bez ohledu na to, zda bude u nás úroda či ne, třeba bychom se potom ve vlastním ovoci topili, než podporovat a pečovat o rozvoj ovocnářství u nás. Jednou nějaká moudrá hlava rozhodne vysazovat produkční plantáže na orné půdě a než se věc rozběhne, už je tu nový nápad ~ jít s ovocnářstvím na svažité pozemky do podhoří. K tomu jsou ovšem potřeba vyšší kmeny, stromy na semenáčích, a tak se matečnice typových, vegetativně množených podnoží jako zbytečné vyorají a spálí. Než ty vysokokmeny vyrostou, dojde se k názoru, že bychom v tom podhoří mnoho jakostního ovoce nevypěstovali, a proto půjdeme s ovocnářstvím do nejvhodnějšího prostředí na ornou půdu. A teď nastane tanec: Zapřáhne se Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů, jehož odborní instruktoři desítky let učili své členstvo, že do malých zahrádek patří malé a nízké zákrsky, aby pomohl umístit ty vysoké stromy na semenáčích. K vyškolkování zákrsků pro husté produkční výsadby nejsou ale typové podnože ~ matečnice se vyoraly a spálily. Takováto ukvapená rozhodování nejsou jistě budování našeho ovocnářství na prospěch. Při nadúrodě ovoce dělá Výkupní podnik jakés takés pokusy o vývoz; brání mu v tom ale silná roztříštěnost sortimentu a není divu, že se leckde jako Nonnetit vesele vyváží také Hornokrajský malináč. Vidíme však i potěšující zjevy: Zahrádkářství přichází do kursu a nachází veliké obliby v širokých vrstvách obyvatelstva. Je to návrat městských obyvatel k půdě ~ k přírodě. I když Svaz nezískává mnoho členů z řad ovocnářů, jsou zato dobrými odborníky a z velké části i odbornými instruktory svazových složek. A ti ~ spolu s instruktory bývalé Jednoty zahrádkářů ~ rozséváním svých odborných vědomostí získávají nám další nadšené zahrádkáře a členská základna utěšeně vzrůstá. Nastal skutečně rozmach zahrádkářského hnutí a v začátku roku nám přibývá denně téměř celá stovka členů. Ústřední odborná komise vypracovala pro školení instruktorů v krajích návrh témat přednášek pro celý běh školení. V náhradu za dosud pravidelně vydávané měsíční bleskovky dala vypracovat měsíční kalendarium prací ovocnáře, zelináře a sadovníka, které bude možno v budoucnu používat ve vývěsních skříňkách našich poboček. V bohatém a plném ruchu práce však ani ústřední sekretariát nezapomněl na blížící se šedesátiny člena ústředního předsednictva, ústředního výboru, ústřední odborné komise př. Josefa Kuřátka a připravil pro něj velmi pěkně vypravenou, ve zlacených deskách vázanou adresu. Umělecky a vtipně ji vypracoval př. Dr. Bj. Starý; vyzvedl v ní dlouholetou a obětavou práci jubilanta pro rozvoj zahrádkářského hnutí ve všech složkách or-

ganizace jak po stránce odborné, tak organizační, jeho publikační činnost v odborných dílech i časopisech a doprovodil text též záběry z význačnějších podniků pořádaných ústředím. Tak např. je tam fotografie př. Kuřátka, sedícího v autobusu s dvěma čibuky v ústech. Ta vznikla takto: Při praktickém školení na severní Moravě se přejíždělo mezi odbornými objekty autobusem a kuřáci, jichž byla mezi instruktory převaha, odhlasovali, že se bude v autobusu kouřit. Nejvíc na to žehral jako nekuřák př. Panský z Jihlavy. Aby ho ještě pozlobil, dal si př. Kuřátko do úst dva čibuky, neboť sebou vozil vždy „rezervo." Př. Panský ho ale pohotově vyfotil, zaslal jemu i do ústředí obrázky s poznámkou: Vzor ovocnáře-kulaka, který může kouřit ze dvou šoufků najednou. ~ 1. IX. odešel z odborného úseku ústředního sekretariátu dr. Josef Rejzek. Před nástupem do ústředí založil 1. VI. 1950 sadovnickou složku u státních silnic a jako předseda KOK v Hradci Králové svolal v roce 1953 četně navštívenou schůzi silničářů a ostatních ovocnářů do Chlumce n. Cidl. Až do nástupu do ústředí byl vedoucím silniční sadovnické složky v kraji Hradec Králové. ~ V roce 1958 vydalo ústředí 4 čísla Věstníku. Už druhé číslo i ostatní čísla byla opravdu obsahově bohatá a stala se dobrou pomůckou pro práci všech nižších složek. Kromě organizačních pokynů přinášela hodně odborného, hlavně aktuality z cizích literatur, čímž byla vhodně vyplněna mezera vzniklá sloučením Rádce s Chovatelem.

Vzor ovocnáře-kulaka, který může kouřit ze dvou šoufků najednou.

Místní pobočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích uzavřela uplynulý rok své činnosti XIX. řádnou valnou hromadou 15. února 1959, konanou ve 13 hodin v Osvětové besedě. Z podaných zpráv o činnosti jasně vyzírala i radost funkcionářů samých z dobře splněného úkolu a též přítomní členové vděčně kvitovali bohatou a všestrannou činnost pobočky. Zajímavá je zpráva o postupu prací v budování zahrádkové kolonie: Máme-li časově aspoň poněkud přesněji zachytit údaje o budování zahrádkové kolonie v Malšovicích, pak je třeba zaznamenat následující fakta: Na konci roku 1957 byly už vykou-

peny pozemky pro kolonii a v prosinci vypracován první celkový plán s. Zamastilem z technické kanceláře města. Brzy na jaře roku 1958 byla podle tohoto plánu rozměřena a vykolíčkována nejníže položená část pozemků I. etapy zahrádkové kolonie. V době, kdy se prováděl nábor zájemců, byla valná část pozemků ještě zaplavena vodou. Přihlášky zájemců přijímal ObvNV. Na 9. IV. v 16 hodin byli zájemci pozváni na první informační schůzi do hostince „U lípy" (u Žezuláků). Za ObvNV byl přítomen př. Uhlíř, tajemník Káš, za ČSZO př. Kuřátko, kteří zájemce podrobně informovali o podmínkách členství v zahrádkové kolonii. Na druhé schůzi 24. IV. podepsali a převzali zájemci nájemní smlouvy, uzavřené s místní odbočkou Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích o pronájmu jednotlivých zahrádek a zvolili si první kolonií podvýbor. Předsedou podvýboru byl zvolen př. Rud. Zavřel, dále př. Vlasák, Chudoba, Doležal, Štěrovský, Mach, Novotný, inž. Hanuš, Polman a Hrdinová. Jakmile půda poněkud oschla, bylo v zahrádkové kolonii hned rušno. Členové začali s obdělávkou svých dílců, někteří si je dali zorat půdní frézou odbočky, řádil tu př. Šrám se svým prototypem frézy i JZD ze Lhoty Malšovy. Největší starost byla ovšem s odplevelením, hlavně od pýru. Ale už tu byl od ObvNV materiál na oplocení a o květnových svátcích dala se první brigáda za účasti skoro všech členů do budování oplocení. Malšovičtí členové poskytli nářadí, jako vrták do země, př. Řezníček vůz na dopravu sloupů a při další brigádě v sobotu a v neděli bylo dokončeno oplocení na východní, jižní a západní straně, zčásti i na severní straně I. etapy. Později se pracovalo na hloubení studen, rozvodu vody a úpravě cest. ObvNV vystavěl vodárnu. Po odborné stránce vedli kolonisty svými přednáškami a instruktážemi př. Kuřátko a hodně pomohli radou i př. Šrám, Roll, Lněnička i jiní. Po jarních zátopách však přišlo suché období. Vodovod nebyl ještě dokončen a bylo nutno vodu tahat primitivním hákem ze studny a dopravit na zahrádku. Nakonec ani voda ze studny nestačila, dovážela se z malšovických studní ~ ale to jsou obvyklé začátky pionýrů-průkopníků. V červenci byla dokončena vodovodní síť a bylo po nouzi; v té době se už objevily základy k první chatě na zahrádce č. 26. A už jsou tu také první výsledky práce: jahody, rané brambory, zelenina, květiny. Jako perla zářila zahrádka př. Sýkory, osázená měčíky všech barev. Připravuje se také plnění závažného bodu nájemní smlouvy ~ osázení zahrádek ovocnými stromy. Pro některé členy zajišťoval výsadbový materiál výbor malšovické odbočky, některým jej obstaral př. Chudoba. Bylo třeba pro výsadbu zlepšit půdu ~ jak nabádal př. Kuřátko ~ a tak nastal lavinovitý přísun slínu a jiného

hodnotného zemního materiálu a zahrádková kolonie byla rozryta, že vypadala jako válečná fronta. Mezitím vyrostla na šestadvacítce chata, která se stala předmětem kritiky, a někteří ji nazvali nevážně „seník". To rozvířilo otázku formy chat a nakonec byl stanoven typ s jehlancovou střechou, jakou má vodárna. Pěkné zahrádky hned v prvním roce měli př. Adámek, Česák, Štěrovský a Vlasák. A už se začíná obsazovat II. etapa. Na podzim byly vykopány jámy pro švestky na hlavní cestě a švestky zčásti zasázeny. Podvýbor kolonie vysílal k podávání informací o počinech zahrádkové kolonie do výboru mateřské organizace v Malšovicích své zástupce; nejčastějším a pilným návštěvníkem schůzí malšovické odbočky byl př. Josef Štěrovský. ~ Po podání zpráv velmi výstižně zhodnotil celou práci místní odbočky v uplynulém roce přítomný předseda ObvNV př. Uhlíř, který pochválil nejen péči výboru a zvláště předsedy o odborné vzdělávání členů, dále snahu výboru opatřit členům hmotné potřeby, které ke své práci v zahrádkách potřebují, ale zvlášť vyzvedl veřejně prospěšnou činnost a pomoc pobočky zahrádkářů ObvNV v jeho úkolech, týkajících se údržby ovocných výsadeb a zkrášlení obce. Upřímně poděkoval výboru i členům pobočky za jejich záslužnou práci a vyzvedl i význam odborných relací pro místní rozhlas, kterými ~ i když rozhlas často trpí poruchami ~ má ObvNV možnost působit i na občany-nečleny pobočky zahrádkářů. Pro zajímavost citujeme jednu z nich, kterou připravil př. Kuřátko pro období podzimních prací v zahradách:

Listí padá...

Přebohatou zelení a bujarým létem znavená příroda chystá se pomalu k zimnímu spánku. Podzim rozhodil paletu zářivých barev, než přesto vkrádá se v duši pocit melancholie a tucha zániku něčeho, co máme rádi. I naše zahrádky se připravují k zimnímu klidu. List ovocných dřevin splnil své poslání, přeměnil tělem stromu od kořenů přiváděné živiny na užitkové asimiláty a pomohl je uložit v těle stromu. Násada květných pupenů je výsledkem celovegetační funkce listů a příznivé podzimní počasí urychlilo vyzrání dřevních částí a list se změnou barvy připravil k opadu. A listí padá ~ padá tak rychle, že jsme si té barevné krásy ani mnoho neužili.

Co uděláme se spadlým listím? Pečlivá matka Příroda jako dobrý hospodář spoléhá na to, že spadlý list po zetlení se stane v příštích letech dobrou potravou pro ty ovocné dřeviny, ze kterých list opadal. Rozumný pěstitel ovocných stromů však ví, že spadlý list je přechovavačem různých škodlivých činitelů z říše houbovitých chorob a vita-

nou skrýší škůdců živočišných. Proto spadané listí před obrytím ovocných stromů pečlivě shrabuje. Ne však každý s ním dovede správně a hospodárně naložit. Jsou ještě mnozí, kteří shrabaný list na hromadách prostě zapalují, obtěžují kouřem a zápachem z ohně své sousedy, riskují často i poškození korun stromů žárem z ohně. Ale co hlavního ~ pálí neobyčejně cenné humusotvorné organické, živinné hodnoty, které by mohli velmi lehce zkompostováním se zeminou přeměnit na znamenité hnojivo pro stromy. A přece právě v městských zahrádkách trpí ovocné stromy podvýživou, poněvadž se všude nedostává nejlepšího humusotvorného organického hnojiva ~chlévské mrvy. Nahraďte proto tento nedostatek kompostováním všeho toho, co na své zahrádce na podzim shrabete, ať jeto spadlé listí, tráva, lodyhy odkvetlých květin apod. Kompost založte nejlépe někde ve stínu, aby nebyl vystaven přímému slunečnímu záření a aby kolísáním teploty nebyla rušena činnost bakterií. Jako základu užijte vrstvu vazčí hlíny a na to vrstvujte střídavě podzimní shrabky ze zahrady prosypané vápenným prachem s vrstvami zeminy. Navrchu upravte ze zeminy misku, abyste mohli v případě delšího období sucha kompost provlhčit. Přeházíte-li asi v červnu kompost, promísí se zkompostovaný materiál, urychlí jeho další rozklad a přidáte-li současně trochu strojeného draselného a fosforečného hnojiva, máte často již za jediný rok dokonalé hnojivo k všestrannému použití, jak pro ovocné dřeviny, tak i pro květiny a zeleninu.

Bližší podrobnosti se dovíte a mnoho dalších poznatků získáte ve schůzích a přednáškách Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů, který má ve všech čtvrtích města své pobočky. Přihlaste se za členy, rádi vás mezi sebou uvítají všichni dosavadní členové Svazu. Přijďte, těšíme se na vás!

V diskusi, která vznikla po podaných zprávách o činnosti pobočky, stěžovali si účastníci Ovocnářské akademie, pořádané Společností pro šíření politických a vědeckých znalostí ve spolupráci s krajskou pobočkou Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů, na jednání funkcionářů Společnosti před zahajovací přednáškou. Ačkoliv bylo mezi Společností a Svazem už předem dohodnuto, že kursovné za členy Svazu uhradí krajská a okresní pobočka, vymáhali činovníci Společnosti kursovné od jednotlivců takovým způsobem, jako by jim šlo v prvé řadě o finanční efekt Akademie. Zato velmi kladně hodnotili krajskou pobočkou uspořádanou přednášku inž. Jašíka „Pěstování bobulovin" 9. III. 1958 ve velkém sále „Adalbertina",

kde se skutečně sešli zahrádkáři a ovocnáři z celého kraje i z krajů sousedních. ~ Než volební komise připravila kandidátku nového výboru, přednášel předseda Kuřátko „O mechanickém a chemickém ošetření ovocných dřevin" jako důležitém úkonu v předjarní době pro zajištění dobré sklizně ovoce v letošním roce a ozdravění našeho ovocnářství. Zdůraznil, že na správném ošetřování ovocných stromů má zájem nejen MZLH, ale i ministerstvo zdravotnictví i jiné veřejné složky, aby se našim pracujícím dostalo co největší množství zdravé potraviny jako je jakostní ovoce. Volební komise navrhla, aby činnost pobočky v roce 1959 řídil následující výbor: předseda Josef Kuřátko, I. místopředseda Bohuslav Šrám, II. místopředseda a archivář Josef Roll, jednatel Stanislav Sadil, pokladník Václav Káš, hospodář Jan Bechině, odborný instruktor Vladimír Lněnička, členové výboru Václav Solar, Karel Ladýř, Václav Matějka, Jan Merta, inž. Jaroslav Sláma, dr. Česlav Horáček, Petr Valc, Václav Hanzl, Alois Uhlíř, revizoři účtů Josef Pátý a Bohuslav Řehák. Jako zástupce do okresní pobočky: Vl. Lněnička, Al. Hyršl, Josef Volfšic, Ant. Bucháček, Zd. Mach. Z řad členů vzešel dotaz, proč není na funkci jednatele navržen dlouholetý a osvědčivší se jednatel př. Roll. Ten vysvětluje, že s ohledem na svůj zdravotní stav nemůže dále funkci zastávat a žádá, abychom ho nechali rok, dva odpočinout; slibuje, že zlepší-li se jeho zdraví, rád se funkce zase ujme a už nyní podle možnosti ve výboru pomůže. Nato předseda Kuřátko zhodnotil svědomitou a obětavou práci př. Rolla pro rozkvět místní pobočky, kterou od jejího ustavení v roce 1940 nepřetržitě po celou dobu 19 let ve funkci jednatele vykonával. Vzpomněl i jeho práce ve funkci předsedy Královéhradeckého obvodu zahrádkářů, později krajské pobočky Jednoty zahrádkářů, co se spolu po kraji nacestovali a kolik nových odboček Jednoty spolu po kraji založili. Nakonec mu co nejupřímněji za jeho obětavou práci pro rozvoj zahrádkářského hnutí poděkoval a popřál mu brzké a úplné uzdravení, aby mohl v této krásné práci pokračovat. ~ Navržená kandidátka byla beze změny schválena a schválen byl i bohatý plán činnosti na rok 1959. Plán obsahuje celou řadu běžných úkolů, další budování zahrádkové kolonie a získání 50 nových členů pro ni, ale je zaměřen z valné části na úkoly směřující k ozdravění celého našeho ovocnářství, kterými pověřilo MZLH všechny složky Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů. Dále jsou tam práce veřejně prospěšné, ošetřování a údržba obecních ovocných výsadeb, spolupráce se školou, s mládeží, s ObvNV, s NF atd. a nezapomíná se na odborné vzdělávání členů. K 42. výročí Velké říjnové socialistické revoluce a k 16. výročí uzavření přátelské smlouvy mezi SSSR a ČSR uzavřen a schválen závazek, podložený závazky jednotlivců: Provedeme výsadbu třešní Na Drahách. 2. Provedeme všechny pomocné prá-

ce, potřebné při výdlažbě chodníku a úpravě zeleného pásu v témže úseku Na Drahách. 3. Švestky v počtu přes 700 kusů na veřejných prostranstvích ještě svědomitěji ošetříme, vadné vykácíme a nahradíme novými. 4. Časovými relacemi v místním rozhlasu budeme naše občany nabádat k okrášlení oken květinami, k zlepšení vzhledu zahrádek a k udržování čistoty na přilehlém veřejném prostranství nebo ulici. ~ Tuto zdařilou výroční členskou schůzi zakončil předseda poděkováním všem za práci v minulém roce, za účast na dnešní schůzi a přál všem dobrou úrodu ~ i když se po loňské nadúrodě zrovna nepodobá ~ dále hodně zdraví a síly k splnění úkolů a závazku, které jsme si dnes dali. Máme 220 členů včetně kolonistů, kteří mají své starosti a úkoly a s kterými nemůžeme s pomocí počítat. Věřím však pevně, že schválený plán splníme a čestně se vyrovnáme i s uzavřeným závazkem!

Sad svěsil své větve a odpočívá,
sta rukou to, složených do klína.
Je po práci. Je září.
Cosi skončilo, cosi počíná.
Malované ovoce na talíři zeleném,
jablek, hroznů hostina,
dí málýma ústy stáří:
Umřem, než si vzpomenem –
a narodíme se znovu.
V jablku rozpůleném
jádra se hlásí k slovu...

Jos. Hora: SAD SVĚSIL SVÉ VĚTVE...

Rok 1959

Přes to, že zima proběhla bez zvláštních teplotních výkyvů a ani doba květu ovocných stromů nebyla zvlášť nepříznivá, bylo jadernatého ovoce opravdu málo, hlavně jablek. Je to jen přirozený zjev po tak veliké úrodě v loňském roce, že většina jabloní odpočívá. Sklidilo se něco hrušek a hlavně peckoviny přišly ke cti, i když leckde vynechala Domácí švestka. Výkup dostal příkaz vykoupit veškeré nabídnuté ovoce. Rozjely se naplno konzervárny a výkup pro ně pilně vykupoval všechny druhy bobulovin. Hodně zahrádkářů opět upouštělo od provádění letních postřiků pro malou násadu jablek, zatímco ti pilní klidili opravdu hodnotnou, i když slabou úrodu. Periodicita ve sklizních se v těchto letech opravdu vystupňovala do nejvyšších mezí. Loni jsme se v jablkách topili a letos není do čeho kousnout. A jak to vypadá, bude v příštím roce zase nadúroda jablek.

Z událostí a postupu prací v obci Malšovicích zaznamenáváme: Pokračovalo se ve výstavbě střední refiže Na Drahách, kde byly vysázeny javory a lípy a na koncích refiže rabata růží. Ukončena výdlažba trolejbusových nástupišť, dokončeny také úpravy v Osvětové besedě, pořízeno 10 košů na odpadky a 13 laviček. Byla zastřešena nová budova Družiny mládeže. V ulicích obce a v zahrádkové kolonii na hlavní cestě bylo vysázeno 180 švestek. Zahrádkáři v obci vysázeli přes 3.000 ovocných stromů a keřů kromě stromů a keřů okrasných. Zahrádkáři si vedli velmi čile a uspořádali během roku 31 odborných přednášek, z nichž dvě v kině byly doplněny krátkými filmy. Před koncem roku byla zřízena komise pro zvelebení obce. Byly v ní zastoupeny všechny složky a instituce i národní podniky v obci. Jejím předsedou se stal M. Kerhart, člen pobočky zahrádkářů. Komise si vzala za úkol organizaci

soutěže v rámci oslav 15. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Malšovice mají 2.790 obyvatel, z toho 1.283 mužů a 1.507 žen. Podle povolání je zaměstnáno v průmyslu 620 osob, ve stavebnictví 38, v ostatních oborech 478. Dětí do 14 let je 685, studujících a učňů 296, důchodců 409, v domácnosti 250 osob, rolníků 24, živnostníci 4, z toho 1 tesař, 1 zámečník, 2 krejčí. Zemědělská půda má výměru 130'41 ha. Jsou tedy Malšovice obcí dělnickou. Ještě za předmnichovské republiky zde převládalo zemědělství, ale nyní se stav obdělavatelné půdy rychle snižuje. Najaté pozemky převzaly státní statky a později JZD. Zemědělský dorost neexistuje. Zemědělci jsou už přestárlí a výroba je rok od roku menší. Zemědělci se zbavují půdy, najaté pozemky pouští a vlastní prodávají, pokud to územní plán dovoluje. Během roku bylo jednáno o převzetí zbývajících pozemků do družstva s JZD Malšova Lhota. JZD požaduje, aby z Malšovic přešlo do družstva 5 družstevníků, jinak pozemky nepřevezme. O přestárlé zemědělce nemá zájem. Jako první se přihlásila soudr. Jiroušová, kromě soudr. Balcara, který již před jednáním byl členem družstva. Celá akce nebyla dosud ukončena. ObvNV usiloval o to, aby plánované 20cm potrubí z nové vodárny v zahrádkové kolonii bylo prodlouženo až na Hrázku k hostinci u Lípy, poněvadž v této části obce není pro případ požáru žádný vodní zdroj. Státní pojišťovna poskytla na to příspěvek v částce 20.000 Kčs. Lidová knihovna má 7.246 knih, v roce 1959 přibylo 898 knih, výpůjček bylo 30.663. Na akci „Z" bylo odpracováno 10.398 brigádnických hodin.

Místní pobočka Čs svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích zahájila svou činnost v roce 1959 členskou schůzí 3. I., na níž bylo rozhodnuto uspořádat 15. ledna odbornou přednášku o pěstování ovocných stromů pro veřejnost. V odborné náplni schůze hovořil předseda o důležitosti časté kontroly uskladněného ovoce a zřízení nejvhodnějších skladovacích prostor. Vhodný je do země polozapuštěný sklep z přírodního materiálu (kamene, cihel) s vlhkostí 90% a teplotou 4-8° C, který lze podle potřeby větrat. Betonový strop se potí a pak z něj nepříjemně kape do ovoce voda. Před uskladněním ovoce skládku vybílíme vápnem s přídavkem modré skalice a případně i vysíříme. Nyní je vhodná doba k řezání roubů červeného ovoce, třešní a višní. 9. I. uzavře pobočka s ObvNV smlouvu o nájmu pozemků kolonie. ~ Únorová členská schůze (7. II.) zabývala se hlavně přípravami výroční členské schůze a v odborném mluvil předseda o závažných úkolech zimního ošetření ovocných dřevin a rozvinutí široké přeroubovací kampaně v jarních měsících. I když dochází k velmi častému měnění sortimentu, my naprosto nic nepokazíme, když přeroubujeme raně

odrůdy jablonì, které v našich zahradách stále ještě máme v nežádoucím množství, některou z osvědčených trvanlivých sort. Na Croncelském poroste všechno - vždyť ho ve školkách používají jako kmenotvornou odrůdu pro mezištěpení. Velmi dobře rostou téměř na všech odrůdách: Ontario, Wagenerovo, Nonnetit, Jonathan. ~ V členské schůzi 7. III. za účasti 52 členů u Hejcmanů přednášel př. Kovanda „O životě a díle některých českých ovocnářů." Projednáno: 8. III. bude praktická ukázka řezu. O dovoz 72 q strojených hnojiv požádáme JZD ve Lhotě Malšové. Ustavena brigáda na průklest a postřik obecních švestek. Ke kácení smrčků do lesa na kůly k stromkům se přihlásilo 8 brigádníků. ~ Členské schůze 4. IV. u Hejcmanů se zúčastnilo 37 členů. Zástupci ObvNV informují, že KNV uvolnil na postavení sociálního zařízení v zahrádkové kolonii obnos 25.000 Kčs. Přednáška s filmem se odkládá na 21. V. Spolkové stříkačky k postřiku stromů jsou umístěny: č. 1 u př. Pátého, č. 2 u př. Uhlíře, č. 3 u př. Matějky, č. 4 u př. Bechině. 16 členů se přihlásilo k provádění sčítání stromů v obci pro ObvNV. Současně budou zjišťovat výskyt drtníka, který je opět na vzestupu. V odborném upozornil př. Kuřátko, že drtník s oblibou napadá stromky nějak oslabené, mající méně mízy, a hlavně zákrsky jablonì na typových podnožích. Drtníkem napadené stromky se nápadně opožďují v rašení a vývoji listu. Za normálního příchodu jara je největší nebezpečí náletů drtníka po 15. dubnu do 5.-10. května. Doporučil natřít před 15. dubnem 20% roztokem ovocného karbolinea aspoň část kmene, nebo i silnějším roztokem část kolíku u stromku jako preventivní ochranu; zápach karbolinea naletávající samičky drtníka odpuzuje a na takto opatřené stromy nesednou. ~ V květnové schůzi bylo rozhodnuto: Př. jednatel dopíše jaroměřské pobočce o převedení členství př. inž. Lad. Kamínka do naší pobočky. Př. Kamínek, ovocnářský referent KNV, si najal v kolonii zahrádku ve II. etapě. Př. jednatel dopíše také zahrádkářům v Poříčí u Trutnova, že je př. Roll a náš „pantáta" Kuřátko navštíví někdy koncem května nebo v červnu. Př. Šrám informuje, že veškerá námaha o získání motorového postřikovače „Autofenomenu" vyzněla naprázdno. V odborném zdůraznil předseda význam letních postřiků pro zajištění jakostní sklizně. ~ V členské schůzi 6. VI. u Hejcmanů bylo přítomno 34 členů. Podle oběžníku ústředí z 15. V. naplánovali jsme hmotné zásobování pro rok 1960, a to hlavně pro naše kolonisty. Kolonisté ve II. etapě nemají vodu; ObvNV uvažuje o zřízení studny pro požárníky někde poblíž, aby ji mohli kolonisté používat. Př. inž. Sláma rozmnoží tabulku dávkování a míchání strojených hnojiv, sestavenou př. předsedou. V odborném jednáno o významu řádného pohnojení půdy před výsadbou jahod. Př. Šrám doporučil nový, velmi účinný přípravek „Fosfotion" k postřiku proti mšicím; účinek je téměř stoprocentní.

Členská schůze 4. VII. u Hejcmanů se konala za účasti 38 členů. Rozhodnuto, že praktická ukázka letního řezu bude 5. VII. Do příští schůze si členové připraví objednávky ovocných stromků k podzimní výsadbě. Stalinovy závody v Mostě nabízejí odpady na jarní zakuřování jako ochranu proti pozdním mrazíkům. Na Slezském Předměstí můžeme dostat zdarma ornici. Př. jednatel sdělil zkušenosti s pěstováním stáleplodících jahod. Tvrzení př. Rolla, že Fosfotion není jedovatý, vyvrací 8. číslo „Rádce," nabádající k velké opatrnosti při jeho použití. ~ V členské schůzi 1. VIII. bylo přítomno 31 členů a projednalo se: 2. VIII. je sraz brigádníků na dělání kolů. Půjčka 1.000 Kčs kolonistům jako provozní kapitál byla schválena se splatností do 15. XII. t.r. Datum zájezdu do Litomyšle se členům oznámí rozhlasem. Byl přijat návrh, aby se členské schůze konaly první středu v měsíci. Př. jednatel s př. pokladníkem vypracují seznam desítkářů a jejich obvody. Př. Šrám podal zprávu o průběhu okresní konference: předsedou okresního výboru se stal př. Fraut. Císař, jednatelem př. Lad. Dědourek. Náš člen př. Vl. Luňička byl zvolen členem výboru. V odborném doporučil př. předseda pěstování černého rybízu ve větší míře vzhledem k jeho nutričním hodnotám a významu pro lidské zdraví. Pro bohatší plodnost a lepší opylení sázejme aspoň čtyři odrůdy. Pokud jde o řez malých forem ovocných stromů, jako jsou vřetena a volněji vedené kordony, během vegetace, uvádí, že dnes se většinou řez v době vegetace nahrazuje odkláněním větví do vodorovnější polohy a řežíse jen bujnější „svíčky." ~ Členské schůze 21. IX. se zúčastnilo 30 členů. Zájezd do Litomyšle 30. VIII. se vydařil a účastníci byli spokojeni. Na průklest suchých větví na obecních švestkách se přihlásili čtyři členové. K nové výsadbě je potřeba 150 stromků. Výtěžek z dražby švestek činí 800.- Kčs. V odborném pojednal př. předseda o podzimní výsadbě stromků a referoval o průběhu celostátního školení o moštárnách v Plzeňském kraji; ve Švihově si postavili moštárnu a sušárnu na ovoce svépomocí. ~ Výborová schůze 26. IX. za účasti 9 členů výboru projednala: Poněvadž půjčky jsou v rozporu se stanovami, byla většinou 7 hlasů z 9 přítomných zamítnuta žádost o půjčku 3.000 Kčs př. Svatoně (na dokonč. rod. domku). Půdní fréza „Grawelly" byla prodána za 4.000 Kčs. Kolonisté se dožadují koupě nové půdní frézy. Poněvadž si jinak hospodaří sami, povoluje se jim částka 2 Kčs z členského příspěvku pro jejich pokladnu. Př. jednatel projedná se správou osvětové besedy výši poplatku za zapůjčení místnosti pro naše schůze. Poněvadž poslední členská schůze byla velmi silně rušena, nezbývá nic jiného, než se přestěhovat. Výbor s konáním schůzí v Osvětové besedě souhlasí, bude-li místnost řádně vytápěna. ~ Členská schůze

7. X. u Hejcmanů se konala za účasti 30 členů. Suché švestky vykope př. Bechině. Př. Falátek zajistí dovoz rašeliny a vitahumu a bude-li zájem, dodá též ovocné stromky, okrasné keře, trvalky, růže a EM podložky. Koupíme novou frézu s příslušenstvím. Po řádné informaci zařídí př. Šrám a př. Lněnička. Třetinu nákladů uhradí kolonisté. Ošetřovat ji a jezdit s ní budou př. Balcar a Linhart. Pro velmi suchý podzim nemohou školkařské závody dobývat stromky; nebude-li brzy vydatně pršet, budou stromky dodávány až na jaře. V odborné části bylo hovořeno o podzimních pracích v zahradě; rytí na hrubou hroudu zlepšuje fyzikální vlastnosti půdy. ~ V členské schůzi 4. XI. u Hejcmanů za účasti 30 členů ohlášeno, že objednané stromky byly dodány a další možno obdržet ještě ve školce v Kuklenách. ObvNV nás zve na schůzi složek v obci 5. XI. za účelem zkrášlení obce. Byli sepsáni brigádníci na obrytí švestek a výsadbu třešní Na Drahách. Zatrávnění zelených pásů provedeme na jaře. Členské schůze budou u Hejcmanů jen do výroční schůze, potom v Osvětové besedě. Je třeba prohloubit spolupráci s pionýry zdejší školy; pro mičurinský kroužek zakoupíme několik roubovacích nožů. Koupě frézy se dosud neuskutečnila. V odborném upozornil předseda, že nově vysazené stromky je letos nutno pořádně zalít. Spadlé listí dobře shrabeme a zkompostujeme. ~ Členské schůze 2. XII. se zúčastnilo 29 členů. Byl přečten a schválen závazek naší pobočky na zkrášlení obce, který bude součástí plánu práce na rok 1960. Př. Falátek nabízí naplaveninu, jedno auto (6 m³) přijde asi na 100 Kčs. Kolonisté se rozhodli vydávat vlastní časopis; předseda doporučuje, abychom jim byli nápomocni odbornými články. Na brigádu k výsadbě nových stromků se hlásí 5 členů. V odborné části schůze pojednal předseda Kuřátko o struktuře půdy u nás a uvedl, že nedocenitelným přínosem do ní je slín. Cennější rouby řežme před příchodem období nejtužších mrazů a řez stromů provádějme v předjaří. Na závěr schůze byla podána informace o průběhu jednání 16. XI., které svolal Odbor výstavby a vodního hospodářství rady KNV v Hradci Králové za účelem rozšíření vodovodu pro zahrádkovou kolonii.

Okresní pobočka ČSZO v Hradci Králové se snažila v prvé řadě oživit činnost slabších místních poboček a vysílala na jejich schůze své delegáty. V dobře pracujících odbočkách je patrný vzrůst členské základny. Celkově se činnost okresní pobočky značně zlepšila po okresní konferenci, konané v červenci, na které byl zvolen předsedou př. Fr. Císař a jednatelem př. Lad. Dědourek. Svědčí o tom bohaté a všestranně zaměřené usnesení ze schůze výboru okresní pobočky dne 17. X. Velmi dobře si v činnosti vedou některé místní pobočky v okrese, jako např. Slezské Předměstí, kde si svépomocí vybudovali opravdu výkonnou a moderní moštárnu. Organizace práce přitom

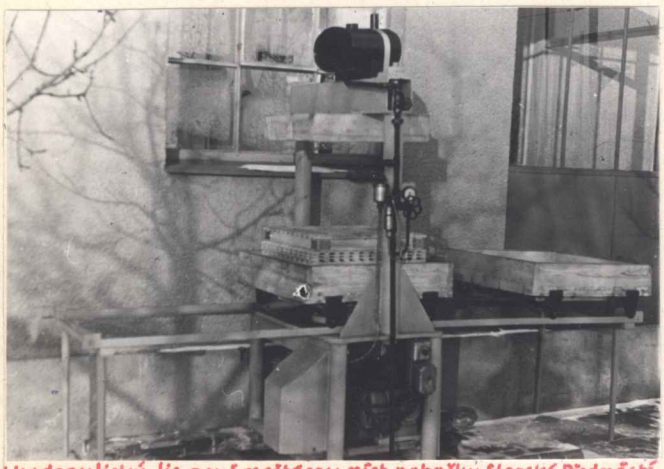

Hydraulický lis nové mostárny míst. pobočky Slezské Předměstí.

se houževnatě ujal jednatel př. Kašpar. Soustředil kolektiv odborníků od dřeva a kovu a navštívil s nimi mostárnu odbočky v Malšovicích a průmyslové mostárny v kraji. Jako vzor vypůjčil a přivezl drtič z mostárny místní pobočky Malšovice a př. Jírovec zhotovil vše, co souviselo s opracováním dřeva. Mistr černého řemesla př. Hebký se svým kolektivem dalších členů ~ př. Vtípilem, Rabasem, jinými odborníky jako př. Bašem atd. ~ dali se do náročného díla. Hodně starostí dalo sehnat materiály, udržet v souladu práci všech nadšených budovatelů, ale všechno bylo úspěšně překonáno a 4. X. 1959 byla mostárna schopna provozu.

Krajská pobočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Hradci Králové se skutečně mohla hned na začátku roku rozjet naplno dík tomu, že měla už svůj stánek ~ krajský sekretariát. Bylo široce rozvinuto předjarní ošetření ovocných stromů a přeroubovací akce. K naroubování na nevhodné odrůdy byl pro nížinné okresy doporučen Nonnetit, pro okresy Dvůr Králové, Nová Paka, Dobruška, Hořice, Náchod a Jaroměř Bzoskoopské červené a Vilémovo, pro podhoří Wealthy a Grávštýnské červené. Ke splnění těchto akcí neobyčejně přispěli svými přednáškami odborní instruktoři krajské pobočky. Ta má skutečně kvalitní a rozsáhlý instruktorský sbor, který jí jiné kraje závidí. Spolupráce s KNV ve věcech ovocnářských je velmi dobrá. Ovocnářský referent KNV inž. Lad. Kamínek, který do Hradce nastoupil v roce 1957, dobře vystihl, že ČSZO mu může v jeho práci hodně pomoci. Proto zůstal věren slibu, který zástupcům Svazu po svém nástupu dal a činnost krajské pobočky dle možnosti podporoval. Tak na pozvánce na Ovocnářský aktiv 2. III. v Palmové zahradě hotelu „Bystrica" v Hradci Králové je poznámka: Účastníkům z JZD a členům Svazu zahrádkářů a ovocnářů bude hrazeno jízdné po odevzdání jízdenky. Aktiv svolal Odbor zemědělství a lesního hospodářství rady KNV a byl zaměřen na přeroubovací akci. Z prostředků KNV bylo hrazeno jízdné i na ostatní odborná školení krajské pobočky během roku těm účastníkům, kteří předložili jízdenky. Celá řada našich instruktorů se zúčastnila pohovorů s krajskými instruktory, pořádaných ústředím 13. a 14. VI. v Hořicích a někteří byli i ve zkušební komisi. Onemocnělého př. Kuřátko zastoupil ve zkušební komisi př. Herink. Na krajské konferenci 9. VIII. byl zvolen předsedou krajské pobočky př. Václav Kovanda, místopředsedou J. Kuřátko, jednatelem Alois Urban. V podzimním období se krajská pobočka

zapojila do Všenárodního hnutí za zvýšení úrodnosti půdy. Krajští instruktoři navštěvovali výstavy ovoce místních poboček a prováděli v krajském oběžníku jejich hodnocení. V ústřední soutěži krajských poboček o nábor členů umístil se Hradec Králové na 5. místě s odměnou 300 Kčs, v placení členských příspěvků na 4. místě s odměnou 800 Kčs. Na konci roku byla vypsána pro jaro 1960 soutěž poboček v Hradeckém kraji v přeroubovací akci, dotovaná cenami v hotovosti. Pro rok 1960 připraven bohatý plán činnosti, zaměřený na část odbornou i organizační.

Ústřední sekretariát se už na sklonku roku 1958 přestěhoval do najatého domu č. 24 v Jilské ulici. Na odborný úsek nastoupil inž. Jirka Mareček a 16. III., když bylo třeba dr. Starého přesunout na krajský sekretariát v Praze, ještě Mir. Kamínek. Jen rozpracování úkolů, kterými pověřilo Svaz MZLH, jako řádné ošetření ovocných dřevin, přeroubovací akce, akce zúrodnění půdy, kladlo na odborný úsek velké nároky. Ale byly tu další úkoly: Aby se zjednodušila administrativa, pověřilo ústředí na zkoušku místní odbočky v krajích Plzeň, Hradec Králové a Brno vedením členské evidence od 1. 1. 1959 a vydalo ktomu Směrnice. Ukazuje se, že ústřední sekretariát na všechny úkoly nestačí. Bude třeba vydat pokyny, s čím se mají nižší složky napříště na ústředí obracet. Je nutné též usměrnit činnost odborných instruktorů. Za tím účelem budou odborní instruktoři z Čech a Moravy pozváni na 13. a 14. VI. do Hořic k pohovorům. Odborný úsek vypracuje také náplň jejich činnosti a odborní instruktoři musí ovládat i organizační otázky Svazu. Instruktoři se musí specializovat na určitý obor – ovocnář, zelinář, vinař, sadovník apod. Odborný úsek připraví pokyny pro vedení a obhospodařování společných výsadeb bobulovin a jiného ovoce. Velmi čilá byla publikační činnost ústředí; byla vydána řada letáků a jiných tiskovin k propagaci za splnění úkolů z pověření MZLH, vzorové přednášky pro instruktory a jiný odborný materiál. Vcelku dobře pracovaly odborné a pomocné komise. Bohužel to, co připravily, nestačil zařizovat ústřední sekretariát a v krátké době byla patrna přepracovanost i na ústředním tajemníku Andělovi. Nakonec to špatně skončilo: Když se členové ústředního předsednictva scházeli na srpnovou schůzi, udělalo se Václavu Andělovi nevolno a byl stižen infarktem. Zase nová starost, neboť bez tajemníka by práce ústředí teprve vázla. Vzhledem k důležitosti zpracování odpadového ovoce bylo uspořádáno ve dnech 29. a 30. srpna v Rokycanech ústřední školení o moštárnách. V praktické části školení byly navštíveny moštárny místních poboček; nejlepší byla moštárna a sušárna ovoce místní pobočky ve Švihově, vybudovaná svépomocí nákladem cca 90.000 Kčs. Účastníci školení vděčně kvitovali, že na závěr byla umožněna návštěva Šumavských hor. Na žádost krajské pobočky v Plzni bylo povoleno převzetí ovocné školky v Nýrsku, ovšem po přehlídce komisí vyslané ústředím; do komise byli určeni př. Vád. Koch z Patřína, Jos. Kuřátko z Malšovic a inž. Mir. Kamínek z ústředí. Poněvadž se v hospodaření krajské pobočky Ústí n. L. nejeví snaha o odstranění závad, navr-

huje ústřední revizní komise předat záležitost státní bezpečnosti. Ve schůzi ústředního předsednictva 20. XI. byli do příští schůze ústředního výboru pověřeni zastupováním ústředního tajemníka př. inž. Jiří Mareček a př. Kalivoda. Ústřední výbor bude svolán na 5. XII. Ten schválil podané zprávy, odměny krajským pobočkám v soutěži o vzrůst členské základny a navrhl změnu názvu Svazu na „Čs. svaz zahradnický." Jednáno o koupi domu v Jilské ulici. Dopadne-li příznivě přešetření všech náležitostí, na které upozornil př. Kuřátko, zplnomocňuje se předsednictvo koupi uzavřít. Ústřední výbor rozhodl, že od 1. II. 1960 bude inž. J. Mareček zastávat funkci ústředního tajemníka. Do 31. I. bude zástupcem tajemníka př. Kalivoda, od 1. II. se př. Kalivoda pověřuje funkcí místopředsedy s podpisovým právem. Nemocnému Václavu Andělovi bude zaslán pozdravný dopis. Schválen pracovní plán na rok 1960.

Místní pobočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích hodnotila svou činnost v roce 1959 na jubilejní výroční členské schůzi 14. II. 1960 v Osvětové besedě. Předseda podal obšírnou zprávu o činnosti za všechny funkcionáře. Ocenil 2.038 brigádnických hodin, obětavě a nezištně odpracovaných. Bylo 12 pravidelných členských schůzí, 4 výborové a 1 výroční. Odborná péče: 29 přednášek, instruktáží a praktických ukázek, 2 filmové večery, 6 ovocnářských filmů, 6 přednášek a instruktáží mičurinskému kroužku školy, 1 zájezd do zahradnických podniků v Litomyšli. Bylo rozděleno 70 q strojených hnojiv a k podzimní výsadbě obstaráno přes 1.000 ovocných stromků. Knihovna má 83 knih, výpůjček bylo 38, čtenářů 16. Ve spolupráci s odbočkou Roudnička udělali tam naši instruktoři 5 přednášek. Účast na našich členských schůzích je sotva 25%. Proto končí předseda zprávu výzvou k méněagilním členům: „Přijďte mezi nás častěji! Naučíte se milovat přírodu a jí pomáhat, aby naše zahrádky i naše obec byly krásnější, aby naše vlast byla zemským rájem na pohled!" Kronikář př. Roll vzpomněl 20. výročí založení naší pobočky a velmi výstižně líčil její začátky v době okupace. Následovala zpráva pokladníka a zpráva o budování zahrádkové kolonie:

Koloniový podvýbor pilně schůzoval už v zimních měsících na začátku roku 1959, aby byl plně připraven zvládnout všechny úkoly až se otevře jaro. Všech schůzí se zúčastňoval předseda Kuřátko, poněvadž zahrádková kolonie byla součástí malšovické pobočky a jako předseda cítil odpovědnost za vše, co se v kolonii děje. Probíraly se materiální požadavky rozvodu vody pro II. etapu, závady čerpadel, přípravy k výstavbě sociálního zařízení a skladu, dosadby švestek na hlavních ulicích, otázka neodpracovaných brigádnických hodin (7 Kčs za každou neodpracovanou hodinu úhrady) a vypracován plán schůzí. 28. III. byla první brigáda na opravu poškozeného potrubí na hlavní cestě a dosázeny švestky. Na členské schůzi 6. IV. bylo zvoleno 18 členů nového podvýboru zahrádkové kolonie a ve schůzi 15. IV. rozděleny funkce: předseda Zavřel, I. místopředseda Štěrovský, II. Svoboda, jednatel Vla-

sák, pokladník Hrbáček, hospodář Adámek, jeho pomocník Česák, referent výstavby Hanuš, ref. brigád Mach, odborný poradce Exner, členové výboru Kamínek, Sýkora, Chudoba, Vítek, Ulrich, revisoři Hodek a Doležal, vedením založené kroniky pověřen dr. Měřička. Konečně vyřešena forma chat, max. vel. 4x4 m, z libovolného materiálu s jehlancovou střechou. Umístění chat bylo na návrh př. Kerharta ze stav. komise ObvNV odsunuto na slunné straně dále od ulic, aby majitelé mohli lépe využít slunce. Altánky budou považovány za prozatímní a musí stát na určeném místě pro chatu. Už v jarních měsících byl postaven plot u II. etapy a plot uzavírající I. etapu přemístěn. Př. Kuřátko zřídil v I. etapě školku, provedl školení o řezu a každému členu ochotně radil. Nedostatek vody rozvířil otázku vody pro celou kolonii a začalo se uvažovat o nové vodárně a jezeře za silnicí, které bude možno propojit kanálem s Orlicí. Druhá etapa nosí vodu v nádobách, někteří podnikavci si pořídili dlouhé hadice, sudy a nádrže, které pluí během dne, poněvadž navečer stoupá spotřeba a voda není. Nedostatek vody neodstranilo ani vybudování třetí studny. Byla schválena výstavba dalších chat a už se objevují první skalky. Na podzim přijela první exkurse zahrádkářů z Trutnova. Visací zámky ve vratech byly nahrazeny zasazenými, v září se začalo se stavbou sociálního zařízení a dokončeny poslední práce na vodárně v I. etapě. Zaveden přísnější zahradní řád, usneseno vybírat nájemné na začátku roku, jednotlivým členům dány do péče úseky plotu a švestky na hlavních ulicích. Do konce roku stanoven počet brigádnických hodin pro I. etapu 45, pro II. 30. Kdo neodpracuje aspoň 35 hodin, zaplatí 7 Kčs za každou neodpracovanou. Na nový vodovod poskytl finanční odbor města částku 50.000 Kčs. Byl povolen chov včel na okrajových zahrádkách. Mateřská odbočka Malšovice zakoupí Motorobot, který bude k použití i pro kolonii. Ustavila se redakční rada časopisu „Kolonie"; redaktorem je př. Svoboda, členy př. Kamínek a Sýkora. Na schůzi 5. XI. už dostal každý návštěvník 1. číslo nového časopisu s úvodním článkem předsedy Kuřátka. V rámci schůze proslovil týž obšírnou před-

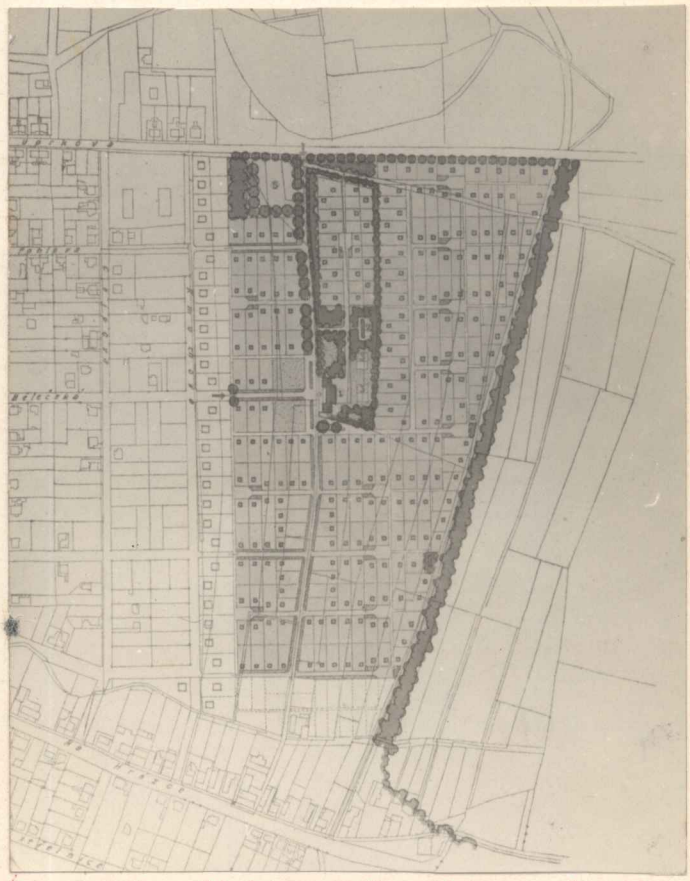

Plán zahrádkové kolonie v Malšovicích bez nové vodárny.

nášku na téma „Podzimní obdělávka půdy." Rovněž během roku kolonistům několikrát přednášel, provedl instruktáže o řezu a roubování a též jiní členové malšovické pobočky pomáhali a kolonistům radili. Další kolonisté vysázeli na podzim stromky a prodloužena výsadba švestek. Velkou starost měli př. Ulrich a Vítek se stavbou soc. zařízení; počáteční zájem brigádníků ochabl a bylo nebezpečí, že plánované finanční prostředky propadnou. Ještě v prosinci se dokončovala střecha budovy. V r. 1959 bylo celkem odpracováno 1.570½ brig. hodin, na výstavbě soc. zařízení 562 hodiny. Na konci roku bylo v kolonii 12 chat předepsaného typu. Př. dr. Měřička se rozhodl přizpůsobit střechu ostatním, což mu ochotně provedl př. Žukovský.

Po schválení zpráv o činnosti byl zvolen nový výbor odbočky pro r. 1960 a zvolen: předseda Jos. Kuřátko, I. místopředseda Josef Roll, II. místopředseda Boh. Šrám, jednatel St. Sadil, pokladník Václ. Káš, hospodář Jan Bechině, zapisovatel Mir. Holakovský, knihovník Václ. Matějka, matrikář inž. Jarka Sláma, instruktor Vlad. Lněnička, členové výboru Ot. Falátek, Fr. Prokůpek, Václ. Solar, K. Ladýř, Dr. Česlav Horáček, Al. Uhlíř, Volfšic, za kolonisty Václ. Kotan, Fr. Exner, revisoři účtů Jos. Pátý a Boh. Řehák. Delegáti na okresní konferenci Kuřátko, Slavík, Pátý, za kolonisty zavřel a Štěrovský. Přečten a schválen plán činnosti na rok 1960. Schváleno, aby si kolonisté sami hospodařili. Následovala odborná přednáška krajského instruktora př. Františka Císaře „Pěstování zeleniny v rodinných zahrádkách".

Do důlku po pádu jablka který zbyl
pochovám slovo které zabloudilo
aby se v tichu zakuklilo
bláznivé se umoudřilo
když jenom ono mi tu zbylo
aby se šťastně navrátilo
z důlku po pádu který jsem prohloupil...

Po pádu jablka nezbyl důlek ani
kam slovo dám a jeho naříkání
aby se ztlumilo tolik si nemyslilo
a vědělo jaké to prázdno bylo
když hláskami se časně projevilo
po pádu jablka co mne tak omámilo....

Po pádu jablka zkřivila se tráva
a klopýtla má píseň naříkavá...

Fr. HAlas: DO DŮLKU

Rok 1960

Zima byla vcelku mírná, ale začátek jara velmi studený. Proto se stromy s květem opozdily. Poněvadž byla v roce 1959 u nás úroda velmi slabá a stromy odpočívaly, kvetly v roce 1960 přebohatě. 7. V. byl slunný den, 8. V. vanul silný východní vítr. Rozkvetly peckovice, začínaly kvést jabloně. 16. V. v 19 hodin se přihnala velká bouře, která vyvrátila velký vlašský topol u mostku v silnici u Hradce, kde se začíná s budováním Stadiónu. Odedávna se tam říkalo „U čtyř topolů", ale po bouři tam zůstal pouze jeden. Několik dnů pálilo slunce, pak přišlo ochlazení na 7° C, na konci května opět teplé, slunné počasí. V prvé půli června bylo střídavě slunečno a pod mrakem – uzrávaly jahody. 25. VI. vál prudký vítr. Začátek července se ohlásil dešti, potom se silně ochladilo. Srpen začal deštěm, takže rostly houby. Potom přišla bouře a po ní krásné počasí, které potrvalo i v září. První polovina října byla deštivá a následovalo čistě podzimní počasí. Úroda ovoce zase bohatá a hodně podřadného. Nám dobře slouží moštárna. V roce 1958 jsme na našem ručním lisu zpracovali přes 4 vagóny jablek, letos je to o něco slabší v důsledku „konkurence" – moštárny pobočky na Slez. Předměstí. Jinak jsou v odbytu ovoce obvyklé obtíže, výkup se snaží něco vyvézt, ale je těch jablek příliš mnoho. Nešťastná periodicita; v sudých letech nadúroda, v lichých velmi málo!

V Malšovicích se v poslední době soustředil zájem hlavně na úpravu ulice Na Drahách. Při jedné příležitosti se totiž př. Kuřátko zmínil předsedovi ObvNV Al. Uhlířovi, jak by bylo krásné, kdyby se Na Drahách postupně vydlaždily chodníky tak jako u školy. A odpověď? „To všechno může být. Dají-li lidé práci, dá NV materiál a v akci „Z" se to může brigádnicky vybudovat." A tak už

v roce 1959 byl brigádnicky vydlážděn chodník od Gollovy ulice až na roh po Baurovi dlaždicemi 50X50 cm včetně vjezdů do přilehlých dvojdomků. Výkop pro dlažbu, odvoz přebytečného materiálu a návoz písku pod dlažbu provedli brigádníci, odbornou dlaždičskou práci dělal soudruh Sladomel ze Slez. Předměstí. Tomu museli brigádníci podat dlaždice až do ruky a nebyla to práce lehká. Po ukončení výdlažby vykopali brigádníci jámy pro třešně a pro záhonky růží v pásu mezi chodníkem a silnicí, zavezli je hodnotnou zeminou dovezenou NV a „zelený" pás připravili k osetí travou pro jaro. Ještě na podzim vysázeny třešně. Výsadbu vyměřil, brigádníky zajišťoval a odpracované hodiny zapisoval př. Kuřátko. Na jaře 1960 byl zelený pás oset travou, růže jsme ale nedostali a tak majitelé domků osázeli záhonky letničkami, většinou planými jiřinkami ze semene. Bylo to opravdu hezké. A už se začíná s výdlažbou chodníku od Gollovy ulice směrem k Hejcmanovu hostinci „Na hrázce." Bylo vydlážděno prostranství kolem telefonního automatu, který byl postaven v roce 195 , ale vše už dlaždicemi 30X30 cm. Tak vzniklo velmi potřebné vydlážděné místo pro výstup z trolejbusu silně frekventované zastávky u Husova pomníku. Současně byly naváženy dlaždice pro výdlažbu chodníku na druhé straně ulice „Na Drahách" od vydlážděného už nástupiště u Husova pomníku vedle rodinných domků vzniklých z bývalých Šobcových „Kasáren" směrem k Malšovicům. Ale přišly volby 12. června a s nimi územní reorganizace. Tímto dnem byl zrušen ObvNV v Malšovicích a celá správní agenda a pravomoc přešla na MěstNV v Hradci Králové. V obci bylo 1.716 voličů a 6 volebních obvodů. Voliči odevzdali 99·88% hlasovacích lístků a do MěstNV byli zvoleni Marie Hanušová, Jiřina Kalábová, Jos. Řezníček, Alois Uhlíř, Karel Kváš, Zd. Šípalová, do ONV Mir. Kessler a Marie Dudková, do KNV Josef Ježek, předseda KNV. Do národního shromáždění akademik MUDr. Ivan Málek. ~ Ještě k podzimu pokračovala výdlažba chodníku „Na Drahách" vedle býv. „Kasáren", kde dlaždičskou práci prováděl už samostatně Fr. Čížek z Malšovic; brigádnické hodiny evidoval př. Kuřátko. ~ Byla také dokončena výstavba školní jídelny a Družiny mládeže, na které odpracováno 2.000 brigádnických hodin.

Místní pobočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích vstoupila do roku 1960 členskou schůzí 6. I., konanou u Hejcmanů za účasti 28 členů. Bylo diskutováno o návrhu, aby Svaz byl přejmenován na „Čs. svaz zahradnický." 10. I. bude v Palmové zahradě hotelu Bystrica krajský aktiv ovocnářů, na který jsme zváni. Ještě je možno objednat rašelinu a vitahum. Př. knihovník byl pověřen zakoupit diapositivy a několik knih. V odborném př. předseda objasnil základní řez malých forem ovocných stromů, vřeten a kordonů s delším obrostem. ~ Výborová schůze 13. I. za účasti 20 členů projed-

nala: Výroční schůze bude 14. II. v Osvětové besedě. Desítkáři roznesou pozvánky a vyberou příspěvky; kolonisté vyberou příspěvky sami, po 9 Kčs odvedou naší pobočce a po 3 Kčs z členského příspěvku si ponechají na svá vydání. Byl sestaven návrh kandidátky nového výboru. Př. pokladník hlásí, že v roce 1959 byl příjem okrouhle 20.000 Kčs, vydání 9.000 Kčs, zůstatek 11.000 Kčs; usneseno vyplatit kolonistům po 2 Kčs za každého jejich člena za rok 1959. Kolonie má provozní kapitál 10.250 Kčs, úrok 103·95 Kčs, na kaucích 20.350 Kčs, úrok 417 Kčs. Př. hospodář se dožaduje zlepšení zařízení v moštárně; jednatel požádá NV o stůl, židle, skříň a kotel. Plán činnosti na rok 1960 sestaví předseda s jednatelem. ~ Členská schůze 4. II. za účasti 25 členů byla poslední u Hejcmanů. Př. předseda podal obšírnou zprávu o průběhu krajského aktivu ovocnářů, z něhož vyplývají úkoly pro 3. pětiletku: Zvýšit produkci ovoce o 70%, zeleniny o 80%. Byly proto určeny tři směrnice: 1. Zlepšit ochranu proti chorobám a škůdcům a lépe hnojit, hlavně organickými hnojivy (komposty, zelené hnojení). 2. Široce rozvinout přeroubovací akci. 3. Zakládat velkovýsadby krskoven a vřetenoven na orné půdě. Po odborné stránce široce rozvedený referát př. předsedy dal schůzi hodnotnou odbornou náplň a na závěr byl určen jako delegát na výroční schůzi sousední pobočky v Slezském Předměstí př. V. Lněnička. ~ Členská schůze 2. III. za účasti 24 členů se konala v Osvětové besedě. Předseda vybízí členy ke splnění závazku - obrytí švestek na pastvišti a na hrázi rybníka. Švestky v ulicích ať si vezmou do opatrování majitelé domů, před nimiž stromky stojí. 6. III. bude brigáda na řez švestek; povede ji př. Šrám. 13. III. bude praktická ukázka zimního řezu. 4. III. bude omezený výdej hnojiva, na jednoho člena 10 kg superfosfátu a 5 kg draselné soli. Postřik obecních švestek zadáme Komunálnímu podniku v Hradci Králové. Jednatel opatří blankety pro sčítání ovocných stromů, bobulovin a plochy jahod pro potřebný přehled výboru pobočky. V odborném předseda objasnil význam výchovného řezu volných zákrsků pro růst a plodnost v příštích letech. ~ V členské schůzi 2. IV. v Osvětové besedě za přítomnosti 32 členů přečetl př. předseda znění relace k 15. výročí osvobození Sovětskou armádou pro místní rozhlas. Př. Káš vyzývá členstvo k pomoci při vybudování parku na Náhoně. Př. hospodář sděluje, že pět roubovacích nožů pro mičurinský kroužek školy odevzdal vedoucímu př. Jos. Rollovi. K přehlídce nářadí darovaného př. MUDr. Vančurou byli určeni př. Šrám, Bechině, Lněnička a Solar. Nepotřebné vyřadí. V odborném př. předseda poukázal na nutnost přeroubování nevyhovujících odrůd na odrůdy plodné, s trvanlivými a jakostními plody. Osvětlil též zásady přeroubování na tabuli. ~ V členské schůzi 7. V. v Osvětové besedě za účasti 32 členů přivítal předseda př. Řehounka, který proslovil přednášku „O významu zpěvného ptactva". Př. inž. Sláma jakožto matrikář oznámil, že členská matrika je

v úplném pořádku. V dubnu byl zakoupen Motorobot. Př. Lněnička bude urgovat dodávku závěsného nářadí. Př. jednatel vyšetří záruční dobu. Př. jednatel připravil a předal desítkářům dotazníky o počtu stromů a keřů, aby je členové vyplnili do příští schůze. V odborném př. předseda připomněl důležitost postřiku peckovic po odkvětu proti pilatce švestkové, význam letních postřiků a užitečnost zavěšování hmyzolapek. ~ Výborová schůze 25. V. v Osvětové besedě za účasti 22 členů výboru a kolonistů jednala o osamostatnění kolonie k 1. VI. 1960. Př. Káš požaduje podepsání smlouvy mezi kolonií a národním výborem, poněvadž se osamostatněním kolonie zruší smlouva s místní pobočkou v Malšovicích. Budeme znovu urgovat dodávku závěsného nářadí k Motorobotu ve skladu na Slezském Předměstí. Motorobot i závěsné nářadí zaplatí naše pobočka sama, případnou chybějící částku nám kolonisté zapůjčí. Vzájemné vztahy mezi námi a kolonisty se nezmění, naopak se budou stále prohlubovat. Naši moštárnu, knihovnu, Motorobot budou mít kolonisté i nadále k disposici. ~ Členskou schůzi 4. VI. v Osvětové besedě za účasti 24 členů vedl za onemocněného předsedu místopředseda př. Roll. Vyplněné dotazníky o počtu stromů a keřů je třeba odevzdat jednateli do 15. VI. Př. Šrám doporučuje uzavírat smlouvy o dodávce ovoce s Výkupním podnikem. Přítel Zechině oznámil, že nemůže nadále pracovat v moštárně; ke spolupráci se přihlásil př. Pátý. Nemocnému př. MUDr. Vančurovi bude ze schůze zaslána zdravice. V odborné části bylo hovořeno o drtníku a o obaleči. ~ V členské schůzi 3. VII. v Osvětové besedě bylo přítomno 21 členů. Př. jednatel znovu žádá členy o odevzdání dotazníků, podle počtu stromů obdržíme příděl hnojiv a ti členové, kteří nám počet stromů neoznámí, se vystavují riziku, že hnojiva nedostanou. Dne 24. VII. bude praktická ukázka letního řezu a očkování. 5. VII. pořádají kolonisté členskou schůzi, na kterou nás zvou. Smlouva o pronájmu pozemků mezi národním výborem a kolonií byla už vypracována a podepsána. V odborném př. předseda podrobně instruoval o letní ochraně ovocných stromů. ~ Členská schůze 6. VIII. se konala za účasti 26 členů. Lisováním v moštárně byli pověřeni př. Kramář a př. Pátý. Chystaný zájezd do Prahy se pro malý zájem neuskuteční. Krajská pobočka nám oznámila, že školkařské závody pravděpodobně nebudou moci uspokojit požadavky ve výsadbovém materiálu v plné výši. Pro členy objednáme 20 q cementu, pletivo a sazenice karafiátů z Klatov. V odborném seznámil př. předseda členy s připravovaným rozvojem ovocnářství v příští pětiletce. ~ Členskou schůzi 3. IX. v Osvětové besedě za účasti 27 členů řídil místopředseda př. Roll. Předseda Kuřátko je jako člen ústředního předsednictva a člen ústřední reorganizační komise za organizačním poslánim někde na Ostravsku.

Výtěžek z letošní dražby švestek činí 733 Kčs. Dále pokladník sděluje ~ že o ovocných stromech na veřejném prostranství byla sepsána smlouva na dobu 5 let mezi MěstNV a místní pobočkou zahrádkářů v Malšovicích. Městský NV bude dodávat potřebné stromky pro event. doplnění výsadeb včetně kolíků a zahrádkáři budou výsadby ošetřovat a klidit úrodu. Pro MěstNV to bude ulehčení, poněvadž má nedostatek pracovních sil. Na schůzi byla vytýkána nedostatečná čistota v moštárně. Pobočka může uzavřít smlouvu o dodávkách ovoce s Výkupním podnikem za všechny členy. 5. IX. bude přivezen pluh a závěsné nářadí k Motorobotu. 5. IX. navštíví naši moštárnu delegace zahrádkářů z Ostravy. Př. Roll oznamuje, že pronesl za naši pobočku projev při pohřbu př. MUDr. Lad. Vančury. V odborném promluvil př. Roll o pěstování jahod a ochraně proti škůdcům. Př. Šrám o sklizni a uskladnění ovoce; doporučil namáčet plody ve 2% roztoku Sulikolu. ~ Členskou schůzi 1. X. v Osvětové besedě za účasti 19 členů vedl opět za omluveného předsedu místopředseda př. Roll. V moštárně se vyvěsí upozornění o čistotě přiváženého ovoce k lisování. Př. jednatel oznamuje, že je napříště nutno veškeré objednávky zasílat přes okresní pobočku. Členové v Cejpově ulici si zajistí potřebných 51 kusů švestek k výsadbě na ulici sami. V odborném promluvil př. Roll o hesle „Více ovoce – méně masa", dále o podzimní výsadbě ovocných stromů, významu slínu, kompostů a zalévání. ~ Členská schůze 5. XI. se konala v Osvětové besedě za účasti 30 členů. Objednané stromky nám budou dodány až po vykrytí objednávek socialistického sektoru. Okresní pobočka sděluje, že příděl hnojiv je výhradně jen pro členy Svazu. Kolonisté budou vozit z Bolehoště rašelinu a travertin; event. zájemci z našich řad se mohou přihlásit u př. hospodáře. Nyní na sklonku roku zvyšme úsilí v náboru nových členů; chceme dosáhnout počtu 200. Za 1 hodinu práce Motorobotu se bude zatím zálohově vybírat 25 Kčs od člena a 30 Kčs od nečlena. Př. Balcar dostane 10 Kčs za 1 hodinu a bude přihlášen u nemocenské pojišťovny. Na brigádu k výsadbě švestek se přihlásilo 5 členů. V odborné náplni schůze pojednal př. předseda o významu řádného zpracování půdy v podzimní době na všech obdělávaných plochách se současným pohnojením, jako základem k zajištění bohatých výnosů v příštím roce. ~ Členské schůze 3. XII. v Osvětové besedě se zúčastnilo 31 členů. Př. Balcar oznámil, že Motorobot má špatné ložisko a není schopen provozu; bude zjištěna záruční lhůta. Pokladník př. Káš sdělil, že převedl kolonistům 35.000 Kčs z našeho účtu a nám zůstává něco přes 3.000 Kčs. V odborném promluvil př. předseda o řezání a uchovávání roubů pro jarní roubování a seznámil přítomné s vlastnostmi odrůd dnešního sortimentu. Př. Šrám sdělil zkušenosti, jak docíluje čistotu vylisovaného jablečného moštu. V 1 dcl teplé vody je třeba roz-

pustit polévkovou lžíci cukrářské želatiny a tento roztok lít za stálého míchání do 30 l moštu. Dobře promísená želatina v moštu přes noc ssedne na dno a vezme sebou všechen kal; ráno postačí čistý mošt stáhnout hadičkou do lahví a sterilizovat.

Okresní pobočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Hradci Králové se plně zapojila do propagace úkolů, uložených Svazu MZLH. Její odborní instruktoři zdůrazňovali význam zvýšené péče o ovocné stromy

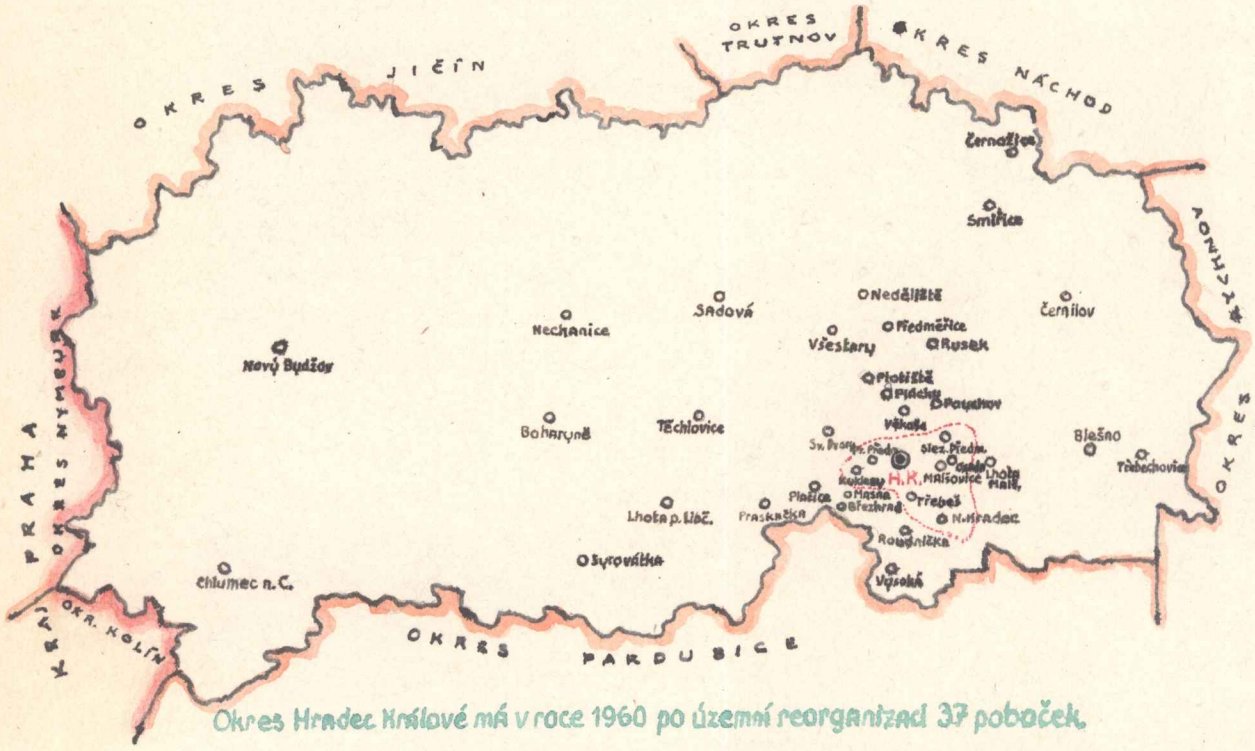

Okres Hradec Králové má v roce 1960 po územní reorganizaci 37 poboček.

v ochraně, rozvinutí přeroubovací akce, zúrodnění půdy a pomoc zahrádkářů a ovocnářů při budování velkovýsadeb socialistického sektoru na orné půdě. Činnost však značně narušovala územní reorganizace, neboť si vyžádala velké vypětí sil všech funkcionářů. Na okresní konferenci 30. VIII. byl zvolen předsedou okresní pobočky arch. Ot. Falátek z Malšovic a jednatelem Fr. Sedláček z Malšovic. Oběžníkem z 31. X. dala okresní pobočka místním pobočkám hojně cenných rad a námětů pro zlepšení jejich činnosti. Zároveň oznámila, že v nové okresní pobočce je už 39 místních poboček s celkovým počtem 2.966 členů. Podle odevzdaných hlášení o činnosti za rok 1960 byly z Východočeského kraje vyhodnoceny v celostátní soutěži jako nejlepší okresní pobočky Hradec Králové, Chrudim a Náchod.

Krajská pobočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Hradci Králové se v roce 1960 opravdu se ctí zhostila celé řady závažných úkolů a její funkcionáři vykonali obrovský kus práce. Už v lednovém oběžníku upozornila místní pobočky na důležitost správného průběhu výročních

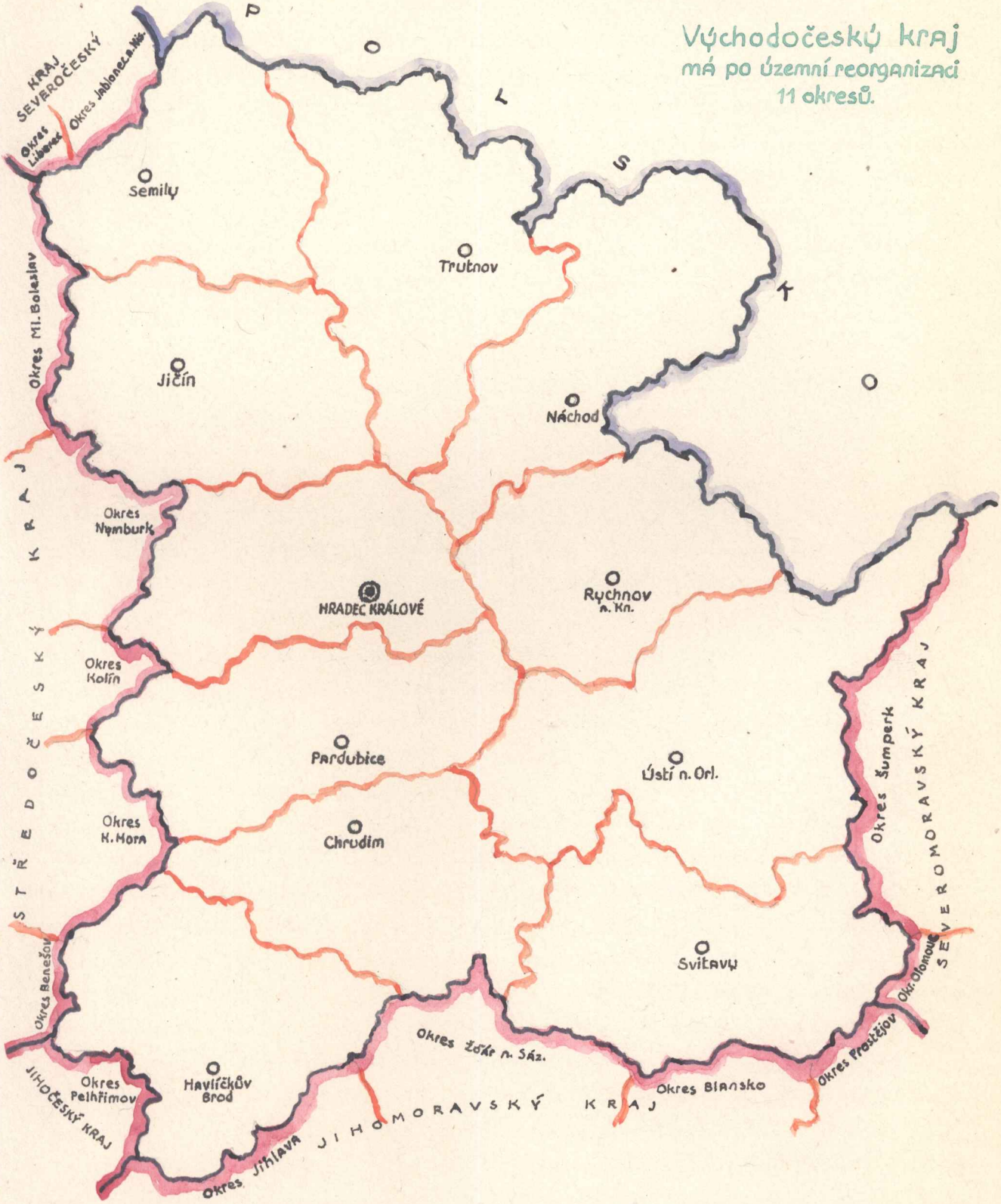

schůzí a volbu delegátů na okresní konferenci vzhledem k připravované územní reorganizaci a přípravám na II. celostátní sjezd v roce 1961. Zveřejnila také průběh Krajského ovocnářského aktivu 10. I. v Hradci Králové, jehož se zúčastnili – pokud jim to zaměstnání dovolilo – naši odborní instruktoři. Někteří odborní instruktoři krajské pobočky se potom na jaře

plně zapojili do budování intenzívních výsadeb na orné půdě. Jezdili do JZD, kde byly pro ovocnářství příznivé podmínky, a přesvědčovali funkcionáře družstev, aby uvolnili ornou půdu a provedli výsadbu. Nebyla to práce lehká a někdy – jako se to stalo na Hrádku u Nechanic, když už vedení družstva svolilo a byl z katastrální mapy vypracován plán – museli instruktoři po zhlédnutí pozemku říci: „Tak sem, do tohohle pýru, vám ten cenný výsadbový materiál nedáme!" – Př. Herink a Kuřátko se zástupcem Královéhradeckého obchodu ovocem soudr. Mertlíkem a inž. Kamínkovou navštívili 10. V. Urbanice, kde byla pak výsadba třešní, švestek a jabloňových zákrsků provedena jen zčásti, dále Boharyni (vysázeny jabloně na 5·5 ha), Horní Přím (přes jedinečnou polohu k výsadbě nedošlo). 12. V. posílil svou účastí výpravu ještě prof. Č. Slavík a navštíveny Těchlovice (navrženy polokmeny višní, vysázeny na 5 ha čtvrtkmeny), Radikovice (zamítnuto pro plevel), Lubno (skvělá poloha pod stávajícím sadem k silnici, kterou agronom zuřivě hájil pro polní kultury – proto neuskutečněno), Stěžírky (vysázeny zákrsky jabloní na 1·5 ha pod Kloučkovým sadem). 17. V. navštíven: Radostov (výsadba provedena zčásti), Kunčice (vysázeny bobuloviny na 2 ha), Hrádek (pro plevel zamítnuto), Slatina, kam jsme museli dvakrát a zajistit jim dodávku pletiva k oplocení plánované zákrskové výsadby jabloní; pletivo dostali, výhodně prodali a nevysázeli nic! 23. V. návštěva Dolního Přímu (výsadba uskutečněna z malé části), Stěžer (ač byl pozemek jako býv. drůbežárna oplocen, výsadba neprovedena). 25. V. znovu Dolní Přím, 16. VIII. Dolany na Jaroměřsku (vysázeno 10 ha, pěstují i růže na prodej), Lejšovka (bez úspěchu). – Nemálo práce si vyžádaly i další úkoly, jimiž pověřilo Svaz MZLH. Řádnému ošetření ovocných dřevin v předjaří byla věnována velká propagace. Byly vydány letáky, vysílány relace v rozhlasech a přednášková činnost odborných instruktorů byla v největší míře zaměřena na tento cíl a na přeroubovací akci, pro niž byla vypsána krajská soutěž s cenami v hotovosti. Soutěž dotoval KNV. Stejnou péči věnovala krajská pobočka akci zúrodnění půdy. Členové Svazu byli vedeni k tomu, aby ve zvýšené míře na svých zahradách dělali komposty, ale aby v tom směru pomohli i socialistickému sektoru. Obrovské vypětí sil všech funkcionářů si vyžádalo provedení územní reorganizace. Dlouho se rozhodovalo o tom, kde bude sídlo nového Východočeského kraje, zda v Hradci Králové nebo v Pardubicích. Po definitivním rozhodnutí nezbylo funkcionářům býv. Hradeckého kraje, než chopit se s plnou vervou práce. Měnily se hranice okresů, řada jich byla rušena a bylo třeba všude připravit důstojný průběh okresních konferencí nových, zvětšených okresů. Proto byla zřízena krajská reorganizační komise a vždy dva její členové pověřeni pomocí při reorganizaci v okresech. Tak pro okres Hradec to byl Jan Vondrák a prof. Č. Slavík. Podobně se dělo s kraji. Východočeský kraj se tvořil z býv. krajů Hradec Králové a Pardubice a z menších částí krajů Libereckého, Olomouckého, Brněnského a Jihlavského. Z původního Hradeckého kraje menší část (Rozdálovice, Dě-

tenice, Seletice s okolím) připadla Středočeskému kraji. Reorganizace krajů skončena 1. VII. 1960. V býv. Hradeckém kraji bylo 30. IX. 1957 – 4.335 členů, před reorganisací 31. I. 1960 – 7.573 členů, vytvořením Východočeského kraje přibylo 6.406 členů, takže měl 30. IX. 1960 celkem 13.979 členů. 4. IX. se konala dole v malém sále Domu odborů krajská konference, která zvolila nový krajský výbor a 14 delegátů na II. celostátní sjezd. Předsedou zvolen př. Kovanda, jednatelem př. Urban. Pomocí

Východočeskému kraji při provádění reorganizace byl za ústřední reorganizační komisi pověřen tajemník ústředí inž. Jirka Mareček. Náš předseda př. Kuřátko měl jako člen ústřední reorganizační komise tentýž úkol v Severomoravském kraji. Při územní reorganizaci byl proveden přesun odborných instruktorů k novým okresním pobočkám a pro potřebu krajské pobočky zůstalo jen několik vynikajících instruktorů-specialistů: inž. L. Kamínek, J. Kuřátko, V. Kovanda, O. Falátek, J. Voudrák. Na podzim nastal ze školky JZD ve Věkoších velký odsun výsadbového materiálu na výsadby soc. sektoru na orné půdě, i když pro jeho vypěstění už předem vypracovali př. Herink a př. Kuřátko očkovací plán výhradně pro potřebu zahrádkářů. Nedá se však nic dělat – je to vládní úkol a KNV bere všude, kde něco je. Přesto pro zahrádkáře něco zbylo, a tak př. Herink vypracoval seznam, co a na jakých podnožích a formách mohou zahrádkáři obdržet; tento počin byl v místních pobočkách vřele uvítán. – Na sklonku roku je třeba vzpomenout velkého příznivce a podporovatele zahrádkářského hnutí na Hradecku, př. Tonika Vejvody z Piletic, který se vyučil zahradnictví a školkařství v okresní školce v Čáslavi v letech 1914-16 u vedoucího zahradníka Cakla. Po vyučení narukoval do I. světové války. V r. 1922-24 pracoval v ovocných školkách v Molitorově, 1924-26 ve školce vyšší hospodářské školy v Čáslavi. Od r. 1928 pracoval u fy Valc a Pekárek, školky a pěstění podnoží v Pouchově. Za okupace pracoval na zákopových pracích u Opavy.

Od r. 1947 do února 1950 byl tajemníkem a zahradnickým referentem v krajském sekretariátě Jednotného svazu českých zemědělců v býv. Merkuru. V únoru 1950 přešel na ONV v Hradci Králové po př. Jos. Šobkovi a v červenci 1950 na KNV Hradeckého kraje jako ovocnický referent, společně se s. Vaňurou, rostlinolékařem. Oba byli velkými příznivci a podporovateli zahrádkářského hnutí. Vaňura odešel v r. 1956 z KNV jako učitel na zemědělskou školu ve Stěžerách. Vejvoda přešel v r. 1957 do funkce vedoucího silničního sadovnictví u KNV po dr. Rejzkovi. Na místo ovoc. referenta a rostlinolékaře u KNV nastoupil v r. 1957 inž. L. Kamínek. Vejvoda utrpěl při havárii na služební cestě do Rožďalovic těžký úraz, poslední rok byl u okresní složky silničního sadovnictví a v r. 1960 odešel do důchodu.

Ústředí Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů očekávaly v r. 1960 obrovské úkoly, které si ovšem vynutily veliké pracovní vypětí nejen zaměstnanců ústředí, ale i všech volených funkcionářů. K zvládnutí úkolů z pověření MZLH, úkolů týkajících se růstu a činnosti Svazu byla vypsána rozsáhlá soutěž. K její kontrole bylo třeba připravit blankety hlášení, aby se výsledky soutěže daly sumarizovat už v okresních pobočkách; okresní pobočky předají výsledky z okresů krajským pobočkám a ty sumarizaci za celý kraj ústředí. Je samozřejmé, že si soutěž vyžádala vydání podrobných směrnic z ústředí o celém průběhu a sledování soutěže. K řízení činnosti vydalo ústředí mnohé další směrnice, z nichž velmi cenné byly Směrnice k pořádání výstav ovoce, zeleniny a květin. V nich správně ústředí upozornilo na využití cenných propagačních tiskovin vydaných ústředím, jako devíti barevných tabulí tržních odrůd ovoce od akademického malíře Demartiniho, letáků a plakátů k přeroubovací akci, sběru léčivých bylin, zimní ochraně stromoví, zakládání kompostů, pěstování zeleniny, drobného ovoce, kalendáře ochrany proti chorobám a škůdcům, Věstníku, Zahradnických aktualit, knih z Malé zahradnické knižnice apod. Do podzimu vydá ústředí ještě další hodnotné odborné tiskoviny. Obrovské vypětí práce ústředního sekretariátu a ústředního předsednictva si vyžádala územní reorganizace. Vedení Svazu je si plně vědomo toho, že leckde dojde k narušení činnosti, a proto byla ustavena z členů ústředního předsednictva a vedoucích ústředního sekretariátu ústřední reorganizační komise. Jednotliví členové komise byli pověřeni patronáty nad nově se tvořícími kraji a z titulu této funkce pomocí při provádění reorganizace. Tak byl např. pověřen pomocí při reorganizaci Východočeského kraje sám ústřední tajemník inž. Jirka Mareček, Severomoravského kraje náš předseda a člen ústředního předsednictva př. Kuřátko apod. Dalo se očekávat, že někteří funkcionáři rušených krajů i rušených okresů nebudou reorganizací nikterak nadšeni a že si leckde zařádí nemístný patriotismus. Nutno však konstatovat, že se nakonec všechno urovnalo – někteří funkcionáři se obětavě dali do práce ve zvětšených nových okresech, jiní i v nových krajích. Vedení Svazu i reorganizační komise ale nepouštěly

ze zřetele, že prováděná reorganizace je současně také nástupem k II. celostátnímu sjezdu Svazu, a proto byla při ustavování nových územních útvarů věnována velká pozornost volbě delegátů na konference vyšších složek. Tak proběhly po skončení výročních schůzí v místních a závodních pobočkách na sklonku jara okresní konference a v letních a podzimních měsících krajské konference. Územní reorganizace si vyžádala i zvýšenou činnost pomocných komisí ústředí. Tak např. ústřední odborná komise ovocnářská ve své schůzi 12. IV. (přítomni: J. Kalivoda, inž. Zaňka, inž. Černík, inž. Straka, Jos. Kuřátko, dr. Luža, J. Pavlíšek, inž. Vávra) projednala bohaté návrhy perspektivního plánu práce a plánu na zbývající část roku 1960. Navrhla téma odborných materiálů, rozdělila si úkoly a doporučila, aby Svaz zaujal kladné stanovisko k zachování zahradnických komisí při ONV. V podzimním období uspořádalo ústředí pro vedoucí funkcionáře krajských a okresních poboček školení ve formě tzv. seminářů: 22. a 23. X. se konal osvětově propagační seminář v Brně, na kterém přednášeli též Hradečáci ~ V. Kovanda na námět „Spolupráce s mládeží škol, pionýrem a ČSM a J. Kuřátko na námět „Výstavy a propagač. skříňky." Dále to byl ovocnářský seminář v Litoměřicích a sadovnický seminář v Hradci Králové. Je vidět, že nový ústřední tajemník inž. Jiří Mareček i nový vedoucí odborného úseku ústředí Mir. Kamínek se snaží plně rozvinout činnost Svazu ku prospěchu všeho členstva. Ústřední reorganizační komise velmi dobře splnila svůj úkol při provádění územní reorganizace. Ukázalo se však, že přímý styk jednotlivých členů ústředního předsednictva s výbory krajských poboček velmi prospívá jejich další činnosti, a proto byly nadále ~po zrušení reorganizační komise~ patronáty členům ústředního předsednictva v krajích ponechány.

Místní pobočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích uzavřela 21. rok své činnosti výroční členskou schůzí 19. II. 1961 v Osvětové besedě. Při zahájení byla uctěna památka 5 zesnulých členů během roku: Anny Polákové, Jana Šimečka, Marie Šormové, MUDr. Ladislava Vančury, Josefa Hanzla. Předseda podal souhrnnou zprávu o činnosti za rok 1960. Po zrušení ObvNV v Malšovicích územní reorganizací byla uzavřena smlouva mezi MěstNV v Hradci Králové a naší pobočkou o údržbě švestkových výsadeb na dalších 5 let. Výsadba třešní Na Drahách byla uskutečněna. Závazek výdlažby chodníku a úpravy zeleného pásu byl splněn. Místo 250 plánovaných brigádnických hodin bylo odpracováno 306 hodin. Výsadba švestek rozšířena o dalších 50 kusů v Cejpově ulici. Vadné stromy jsou vyměňovány, všechny byly postříkány, proveden řez, odhadnuta a rozprodána sklizeň, obrývání však všude neklape! Akce zkrášlení obcí a měst měla úspěch. Všechny tyto veřejně prospěšné závazky reprezentují 1.018 odpracovaných brigádnických hodin. Také v akci zúrodnění půdy a v přeroubovací akci

byl plán vysoko překročen. Zvlášť kolonisté vyvinuli velkou agilnost při zlepšování půdy v kolonii. Původně bylo plánováno 5 odbor. přednášek, 3 instruktáže, 2 filmová pásma a 1 zájezd; přes osamostatnění kolonie byl plán vysoko překročen, takže místo 11 bylo uskutečněno 29 odborných podniků. Podle soupisu mají členové 8.800 ovocných stromů, 5.000 bobulovin; na to žádáu příděl hnojiv. ~ Zpráva hospodáře: Pro členy bylo obstaráno 1.250 kg draselné soli, 2.800 kg superfosfátu, 1.600 kg citramfosky, 1.500 kg Reformkali, celkem 7.150 kg strojených hnojiv. V moštárně bylo vylisováno 18.400 kg jablek, z toho docíleno 9.109 l čistého moštu. ~ Zpráva matrikáře: Počet členů 1. I. 1960 byl 259, úbytek osamostatněním kolonie 85, odhlásilo se 6, zemřelo 5, úbytek celkem 96 ~ zůstalo 163 členů. Přírůstek během roku 12 členů. K 31. XII. 1960 stav 175 členů. Přímo v Malšovicích bydlí 154 členů, ostatní (25 členů) mimo obec, převážně v Hradci a u nás mají zahrady. I když to stanovy nedovolují, nemůžeme odmítnout členství př. Křivkovi, který bydlí v Slezském Předměstí, kde je zahrádkářská organizace ~ zahradu má v Třebši, kde také je organizace, ale chce být členem u nás. Zúčastňuje se i s manželkou pravidelně všech našich podniků. Podle věku máme nad 60 let 54 členů, od 50 do 60 let 59 členů, od 40 do 50 let 39 členů, od 30 do 40 let 23 členů, do 30 let 4 členy. Nejmladší člen př. Vysloužil je narozen r. 1943, nejstarší př. Prausová roku 1881. ~ Zpráva knihovníka: Knihovna má 93 svazky. Půjčuje se při každé schůzi; 21 čtenářů si vypůjčilo 84 knihy. ~ Pokladní zpráva byla po doporučení revizorů schválena. Revizoři navrhují laboratorní přezkoušení vody v moštárně a lékařskou prohlídku pracovníků moštárny. ~ Zpráva o budování zahrádkové kolonie: Rok 1960 byl v zahrádkové kolonii zahájen zvýšenou schůzovou činností v restauraci „Ostrava" v Pospíšilově třídě v Hradci Král. Začala se totiž už jasně rýsovat otázka vybudování vodovodu, na který má být v rozpočtu města pamatováno částkou 176.000 Kčs; zatím je připraven obnos 36.000 Kčs. Projekt je schválen, nějaký materiál připraven, čeká jen brigádnická výstavba. Proto zřízena komise pro organizaci brigád: př. Polman, Voudrouš, Otradovec, Hýbler, Kotler a Slezák. Na východní straně kolonie bude vysázen větrolam. Do nového výboru zahrádkové kolonie byli zvoleni: předseda Zavřel, I. místopředseda Štěrovský, II. mp. Ulrich, jednatel Ruchaček, pokladník Hrbáček, hospodář Adámek, jeho pomocník Česák, vedoucí brigád Mach, referent výstavby inž. Hanuš, odb. poradce inž. Kamínek, zapisovatel-kronikář dr. Měřička, revizoři Hodek a Doležal, ved. výstavby vodovodu Kotler, dokončením hygienických zařízení a skladu pověřen Vítek. Určen počet brigádnických hodin: pro členy I. etapy 80, II. etapy 60 hodin. V sobotu 2. IV. provedla brigáda výkop pro nový vodovod v délce asi 500 m, někde v hloubce až 1½ m, v neděli bylo

kladeno potrubí. Vývody do zahrádek vyřešeny v místech, kde se stýkají čtyři parcely. Př. Česák se bude starat o vodárnu v I. etapě. Druhá čerpací stanice bude mít také dvě čerpadla. 2. V. se výbor sešel v hostinci „U lípy" a schůze se účastnil předseda Kuřátko. Objevily se potíže s obstaráním bagru na vybagrování jezírka pro novou vodárnu. Př. Zavřel referoval o zasedání rady ObvNV, kde se projednával výkup pozemků pro novou vodárnu a větrolam. Pokusně byly povoleny chaty s rovnou střechou v Gollově ulici (př. Izach). Pomalu dozrávala otázka úplného osamostatnění kolonie a odloučení od místní odbočky Malšovice. I když si podvýbor kolonie velmi agilně zařizoval vše potřebné a jeho zástupci podávali informace výboru místní odbočky o počinech podvýboru, přece jen cítil předseda Kuřátko velkou odpovědnost za dění v kolonii. Proto se také pilně zúčastňoval členských i výborových schůzí kolonistů, pomáhal jim radou a hlavně ve věcech odborných. Pomáhali i další členové výboru, ale dnes je kolonistů tolik, že jsou zralí pro osamostatnění. Rozhodnutí urychlila následující událost: Všechen materiál na společná zařízení v zahrádkové kolonii financoval ObvNV a MěstNV v rámci akce „Z", práce prováděli kolonisté brigádnicky. Materiál na akce „Z" bylo nutno nakupovat za velkonákupní ceny bez daně. Poněvadž nebylo možno sehnat drobné části k rozvodu vody ~ jako kolínka, T-kusy, kohouty ~ za velkonákupní cenu a v drobném k dostání byly, ptali se kolonisté předsedy ObvNV př. Uhlíře, mohou-li je nakoupit v drobném. On ~ ve snaze, aby práce pokračovala ~ souhlasil a poznamenal, „že to nějak dopadne!" Jenže věc měla háček: Při nákupu za velkonákupní cenu bez daně šly faktury přímo na NV a při nákupu v drobném musela odebírající složka podat objednávku, dostala fakturu a tu také platila. Tajemník ObvNV a takto současně i pokladník místní odbočky ČSZO v Malšovicích vyhotovil objednávku a požádal předsedu podvýboru kolonie př. Zavřela o její podepsání. On správně ~ vida, že to není v pořádku ~ nepodepsal. Proto přišel tajemník-pokladník Káš v úterý ráno o podpis na předsedu míst. odbočky př. Kuřátko a informoval ho v tom smyslu, že je to jen formalita ~ že se z účtu odbočky zaplatí účet přes 13.000 Kčs, předloží se ke schválení radě ObvNV ve čtvrtek a ObvNV peníze odbočce poukáže. Předseda Kuřátko podepsal ~ s vědomím, že riskuje téměř všechny peníze odbočky a také proto skoro celé dvě noci nespal. Kdyby se byl totiž vyskytl jen jediný člen rady a upozornil, že nebylo nakupováno za velkonákupní cenu bez daně, nemuselo dojít ke schválení. Ale v pátek ráno přišel př. Káš s potěšujícím sdělením, že peníze jsou doma! Nato př. Kuřátko prohlásil: „Je nás stejně už mnoho, máme s kolonisty starosti, na nohy jsme jim pomohli a tak je co nejdříve osamostatníme! Budeme jim nadále pomáhat v odborném, budeme s nimi nadále spolupracovat, ale organizačně ať se spravují už sami!" ~ A tak byla v červenci kolonie osamostatněna pod jménem „Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů, místní pobočka Kolonie Malšovice". Ustavující schůze potvrdila

stávající podvýbor jako výbor nové pobočky. Od založení kolonie do konce roku 1960 bylo v kolonii odpracováno 6.784 brigádnických hodin. ~ Po zprávě o kolonii byl schválen plán činnosti a finanční plán na rok 1961 a zvolen výbor pro rok 1961: předseda J. Kuřátko, I. místopředseda a architekt J. Roll, II. místopředseda B. Šrám, jednatel St. Sadil, pokladník V. Káš, instruktor Vl. Lněnička, zapisovatel Mir. Holakovský, knihovník V. Matějka, matrikář inž. Jar. Sláma, členové výboru dr. Česlav Horáček, O. Falátek, Kramář, Fr. Prokůpek, Mir. Kerhart, K. Ladýř, Al. Uhlíř, Linhart, Volfšic, Geltner, revizoři účtů Jos. Pátý a Boh. Řehák. ~ V odborném přednášel předseda Kuřátko o 5letém plánu rozvoje ovocnářství a upozornil na nebezpečí velkého množství hýlů, kteří v předjaří vyzobávají pupeny angreštu a některých renklod. V březnu bude v Adalbertinu školení odborných instruktorů a za naši pobočku se zúčastní př. Linhart a př. Geltner. ~ V závěru výroční členské schůze předseda konstatoval: Je nás nyní méně. Máme však dobře vybudovaný desítkařský systém a věřím, že se nám bude dobře pracovat. Podařilo se nám splnit i dlouhodobý závazek ~ oživit činnost okresní pobočky. Jejím předsedou byl zvolen člen výboru naší pobočky př. architekt Otoniel Falátek a jednatelem př. František Sedláček, oba z Malšovic. Děkuji vám všem co nejsrdečněji za účast na dnešní výroční schůzi, přeji vám plné zdraví a hodně úspěchů v práci na vašich milých zahrádkách!

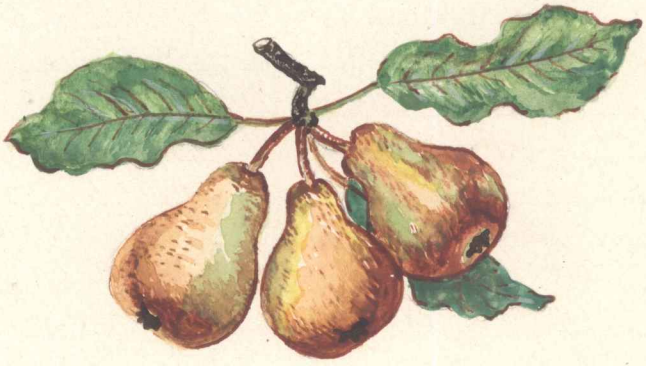

Teče voda od javora,
teče voda široká;
všecky lávky pobrala,
jenom jednu nechala;

po které Pavloušek chodil,
Mařenku za ruku vodil;
utrh jabko, utrh dvě,
pustil jedno po vodě.

„Plyň, jablíčko, kam ty ráčíš,
jenom ať se nepomáčíš;
plyň, jablíčko, plyň dolů,
k mé Mařence do domu."

Jak jablíčko připlynulo,
na Mařenku zavolalo:
„Vstaň, Mařenko, vyjdi ven,
milý stojí před domem."

„Pročpak bych já ven chodila,
když já nejsem jeho milá;
a on není z růže květ,
aby on mně kazil svět.

Pročpak bych já ven chodila,
když jsem jemu povídala,
aby k nám už nechodil,
tou cestičkou nebloudil."

JABLÍČKO S POSELSTVÍM. (Z ČÁSLAVSKA.)

Rok 1961

Zima 1960–61 byla vcelku normální. Přehled počasí vegetačního období roku 1961 podle záznamů meteorologické stanice novohradecké hvězdárny uvádí: Jaro bylo poměrně teplé, srážkově podnormální. Léto chladné s častými srážkami a velkou oblačností. Srážkově nejbohatší byl červenec – 91·7 mm. Za celý rok zaznamenány 74 bouřky. Silná bouře, provázená prudkým deštěm a v okolí krupobitím, se přehnala 11. VIII. Větrná rychlost nad 50 km v hodině naměřena 28. III., 8. a 9. V. Podzimní měsíce byly teplotně nad normálem, chudé na srážky, s poměrně malou oblačností. – Záznamy podle měsíců: Březen s průměrnou teplotou o 3·8° C nad dlouhodobým normálem, srážky o 13 mm menší, přízemní mrazy 25krát, největší –7·5°C, nejvyšší sněhová pokrývka 2 cm. 18. III. první slabá bouřka, v první dekádě měsíce čtyři jasné dny. Duben teplotně o 3·7°C nad normálem, o 14·6 mm méně srážek, přízemní mrazy 5X, největší –3° C. Malá oblačnost od 5. do 10. IV. Květen s normálními teplotami, srážky o 7·9 mm vyšší, jasný den jen jeden. Červen o 1·4° C teplejší, srážky o 9·8 mm menší, období s malou oblačností od 16. do 23. VI. Červenec o 0·8° C chladnější, srážky o 14·6 mm vyšší, s velkou oblačností; za celý měsíc byly jen dva jasné dny. V srpnu teplota v průměru o 0·4° C nižší, srážky o 9 mm vyšší, tři jasné dny byly 29.–31. VIII. Září bylo teplé, teplota o 1·8° C vyšší, srážky o 30·6 mm nižší, v druhé a třetí dekádě měsíce bylo 11 jasných dnů. Říjen teplotně o 3·5° C nad normálem, srážky o 15·2 mm menší, pět úplně jasných dnů bylo koncem první a začátkem druhé dekády. Listopad byl s teplotou normální a srážkami o 10 mm menšími, dva jasné dny byly jedině 21. a 22. listopadu.

Maximum a minimum teplot, průměrné měsíční teploty a množství srážek v jednotlivých měsících:

	Maximum:	Minimum:	Průměr:	Srážky:
březen	18 °C	−4 °C	5·9° C	28·6 mm
duben	25 °C	−0·7° C	12·1° C	18·6 mm
květen	25·7° C	3 °C	11·4° C	81·1 mm
červen	30·5° C	6·1° C	17·6° C	59 mm
červenec	32·6° C	6·2° C	16·2° C	91·7 mm
srpen	31·5° C	5·5° C	18·7° C	75·7 mm
září	29·7° C	5 °C	16·2° C	23·5 mm
říjen	21·5° C	−1·7° C	10·5° C	35·5 mm
listopad	13 °C	−6·5° C	3·6° C	34·4 mm

Úroda jadernatého ovoce byla u nás po loňské nadúrodě opět velmi slabá. Situaci v našich zahrádkách zachránily aspoň částečně raněji peckoviny a - bobuloviny. Bobuloviny dávají skutečně pravidelné každoroční sklizně a mnoho zahrádkářů pochopilo jejich veliký význam. Vyrovnávají výkyvy ve sklizních, nehledě k jejich výživným a ostatním nutričním hodnotám. Výkup má příkaz vykoupit veškeré nabídnuté ovoce, ale hlavně trvanlivého ovoce je opravdu málo.

Zrušením ObvNV v okrajových obcích, které přinesla územní reorganizace, byla podvázána iniciativa občanů v budování lepšího životního prostředí v těchto částech města. Tak i v Malšovicích se už vlastně jen ze setrvačnosti dokončovaly rozpracované akce. Dodělávala se mateřská škola „Na brodku" a poslední úpravy u Družiny mládeže a vyvařovny. Se stavbou Družiny mládeže se začalo 1.X.1959, kolaudována byla 16.XII.1960 a slavnostně byla otevřena 3.I.1961. Celkem na ní bylo odpracováno přes 15.000 brigádnických hodin. Nejvíce odpracoval předseda ObvNV Alois Uhlíř - 648 hodin, za ním byl s počtem hodin Jan Vejs, Fr. Čížek, Josef Řezníček a další a další občané. Na Drahách pokračují s výdlažbou chodníků před svými domky občané sami a začalo se s dlažbou chodníků v Dubové ulici. Pokračuje i budování Stadiónu: za býv. Balcarovým hostincem u starého ramene Orlice přibývají tenisové dvorce, chovatelé psů si upravují okolí svého stánku a rybáři zdokonalují chovné nádrže, býv. Franckovy sádky a dokončují stavbu budovy. Na Horynových parcelách u mateřské školy i na Nepasického parcelách u zahrádkové osady pokračuje zástavba rodinnými domky. U zahrádkové kolonie přibývají finské domky, pro které se pí Kružková bránila odprodat pozemek. - V zahrádkové kolonii se pilně dále buduje. Svědčí o tom zpráva z výroční členské schůze 6.II.1961 o počtu odpracovaných brigádnických hodin: K 1.I.1960 bylo odpracováno 3.994 hodin, k 1.I.1961 dalších 2.789 hodin, celkem 6.784 hodiny. Z toho

I. etapou 3.982 hodiny, II. et. 2.801 hod. Na této schůzi byl zvolen čestným členem zahrádkové kolonie předseda místní odbočky př. Josef Kuřátko. Zasloužil se o založení kolonie a celou dobu sledoval její činnost a pomáhal radou i prací. Založil školku a hájil zájmy kolonie v ústředí i v krajské pobočce. Nová vodárna s jezírkem (začalo se bagrovat 30. VIII.1960) je zhruba hotova, je třeba vmontovat čerpadla, aby na jaře už členům sloužila. Na jaře provedli př. Lněnička a 23. III. př. Kuřátko praktické ukázky řezu stromků. Za kolonií byl vykoupen 10m pás pro výsadbu větrolamu. V červnu už byla v činnosti nová vodárna. 25. VI. a 2. VII. byl Den otevřených dveří pro zájemce o zahrádky, aby obsazování šlo rychleji kupředu. V proměnlivém počasí se dobře osvědčovala patentní ventilace pařeniště a skleníků. Nejkrásnější úsek v zahrádkové kolonii vykouzlili nájemci parcel 61-65 a 39, 50-52 – př. Otradovec, Vejdovská, Kotan, Exner, Svoboda, Polman, Tikovský, Novotný a Žukovský. Zásluhou př. Svobody se malšovická kolonie objevila i v televizi. Na podzim se začalo s budováním refizí v Gollově ulici podle návrhu př. Exnera. Na schůzi 11. XII. se přihlásilo 26 zájemců o zahrádky ve III. etapě. Na konci r. 1961 je v kolonii 44 chat (některé ještě nedokončeny) a 1 altánek. 31. XII. 1961 je odpracováno celkem 9.270 brigád. hodin.

Ze světových událostí zaznamenáváme: V I. polovině srpna sovětský major Titov obletěl 17X zeměkouli a vrátil se zdráv na předem určené místo. V západním Berlíně došlo k zostření situace; NDR uzavřela své hranice proti NSR.

Místní odbočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích zahájila svou činnost v r. 1961 členskou schůzí v Osvětové besedě za účasti 30 členů. Projednalo se: Výsadba švestek na ulicích je až na malé zbytky provedena. Kolonisté žádají předání členských průkazů. K dnešnímu dni máme 187 členů. Př. Štícha ze Slez. Předměstí nabízí, že by nám bezplatně udělal přednášku „O vzniku rostlinné říše." Uskutečníme na jaře. 19. I. bude př. Šrám přednášet o své cestě do SSSR. V odborné náplni schůze přednášel př. Kuřátko o hnojení půdy v zahrádkách a využití plného hnojiva citramfosky (8 kg na ar). — Ve výborové schůzi 19. I. za účasti 12 členů byl sestaven návrh kandidátky výboru pro rok 1961. Př. Roll byl sice navržen na funkci I. místopředsedy, ale nutno počítat s tím, že to bude spíše funkce čestná a že bude pracovat hlavně II. místopředseda př. Šrám. Zdravotní stav př. Rolla se zhoršil v důsledku neštěstí, které postihlo jeho rodinu. V listopadu 1960 došlo mezi Semtínem a Stéblovou na trati z Hradce do Pardubic ke srážce vlaků, při čemž přišlo o život 106 cestujících, mezi nimi manželé Štichovi (dcera a zeť př. Rolla) a Jaroslav Strnad z Malšovic. Kandidátku odešle př. jednatel okresní pobočce a ONV. Byla projednána otázka desítkářů; členstvo rozepsáno podle ulic a určeni desítkáři. V 19·30 hodin se výbor zúčastnil přednášky př. Šráma pro veřejnost o jeho cestě do SSSR. — Členská schůze 4. II. se konala za účasti 35 členů. Př. jednatel má pozvánku a 15 vstupenek po 15 Kčs na zahrádkářský ples okresní pobočky v Hradci Král.

dne 24. II. a rozprodává je zájemcům. Sjezdová známka bude za členy zaplacena z pokladny odbočky. Bylo ustanoveno 17 desítkářů: Matějka, dr. Horáček, Pátý, Balcar, Lněnička, Medek, Šrám, Kerhart, Mrákota, Kuřátko, Brzková, Ladýř, inž. Sláma, Geltner, Volfšic, Linhart, Hanzl. Byly jim přiděleny pozvánky na výroční schůzi. V odborném předseda Kuřátko přednášel o významu řezu ovocných stromů a vysvětlil teorii řezu malých ovocných forem. ~ V členské schůzi 4. III. v Osvětové besedě za účasti 50 členů přivítal předseda zvlášť delegaci z Výboru žen, s kterou bylo jednáno o akci zkrášlení obce. Na zimní řez obecních švestek se přihlásilo 10. členů. Dne 5. III. bude praktická ukázka řezu pro členy i hosty. Př. Kuřátko se zříká funkce desítkáře pro nedostatek času; jeho desítku si ke své přibírá př. Pátý. V odborném pojednal př. předseda podrobně o přeroubování nevyhovujících stromů hodnotnými odrůdami. ~ Výborová schůze 1. IV. v Osvětové besedě za účasti 11 členů výboru projednala celou řadu záležitostí, aby se jimi nemusela zabývat členská schůze. Na zájezd do Německa pojede z Hradeckého kraje 14 účastníků, z toho př. O. Falátek a př. Kuřátko z Malšovic. ~ Členské schůze 1. IV. v Osvětové besedě se zúčastnilo 49 členů. Bylo konstatováno, že účast 25 členů na praktické ukázce zimního řezu dokazuje, že členstvo má stále zájem o odborný růst a poučení. Neodborným řezem pěstují někteří zahrádkáři dřevo místo ovoce. V odborném přednášel velmi poučně př. Falátek o květinách pro naše zahrádky. ~ Ve výborové schůzi 6. V. v Osvětové besedě bylo rozhodnuto, že se staré nepoužívané stříkačky na záda odprodají př. Kerhartovi a př. Geltnerovi. Pokladník oznamuje: Jmění na hotovosti činí k dnešnímu dni 4.271·- Kčs. ~ V členské schůzi dne 6. V. v Osvětové besedě za účasti 40 členů oznámil hospodář, že obdržel z hnojiv prozatím 45 q Thomasovy strusky. 25. V. uspořádáme v kině „Máj" ovocnářský filmový večer. Hlavním programem schůze byla přednáška př. Štíchy ze Slezského Předměstí „O vzniku říše rostlinné a živočišné". Na závěr upozornil př. předseda Kuřátko na nebezpečí škůdce z rodu dřevokazů - drtníka a uvedl jak proti němu bojovat. ~ Členská schůze 3. VI. se konala v Osvětové besedě za přítomnosti 34 členů. Byla uctěna památka zesnulého dlouholetého místopředsedy a zasloužilého člena př. Václava Solara. Ke švestkám na veřejných prostranstvích budou rozhozeny 2 q ledku. K této práci se přihlásili př. Prokůpek, Bechině a Hanzl. Do 12. VI. je třeba objednat výsadbový materiál k podzimní výsadbě. Zahrádkáři z Trutnova ohlásili návštěvu k př. Ed. Kindlovi k zhlédnutí jeho rozsáhlé sbírky kaktusů; provázet je bude př. Lněnička a zavede je také na zahradu př. Sadila. Filmový večer 25. V. se skvěle vy-

dařil; navštívilo ho 110 členů. V odborném promluvil př. předseda o ochraně ovocných stromů proti škůdcům letními postřiky. ~ Členské schůze 1. VII. v Osvětové besedě se zúčastnilo 25 členů. Byla projednávána závadnost vody v mošťárně; př. Káš požádá MěstNV o vyčištění studny. Na instruktáž do Žehušic, pořádanou okresní pobočkou, byli určeni př. Geltner a př. Linhart. Na zahradnickou výstavu do NDR pojede př. prof. Slavík a př. O. Falátek. Zítra - 2. VII. - je v zahrádkové kolonii „den otevřených dveří". 23. VII. uspořádáme praktickou ukázku letního řezu a očkování ovocných stromů. Př. předseda Kuřátko a př. místopředseda Šrám byli pověřeni vykonat kontrolu zahrady p. Kováře (u domku př. Pavla), na niž je podezření, že je semeništěm škůdců. V odborném předseda Kuřátko pohovořil o významu letního řezu u dobře rostoucích malých zákrskových forem. ~ V členské schůzi 5. VIII. v Osvětové besedě bylo přítomno 26 členů. Usneseno provést v mošťárně některé úpravy a zlepšení: vybílí se, oplechují se vrata, zhotoví se nový odpad a jímka. Betonové potrubí se zajistí z přídělu uličního výboru. Jako brigádníci se prozatím hlásí př. Volfšic, Prokůpek a Daňbujan. Jednatel objedná 20 q cementu, 20 q vápna a 200 m pletiva. Př. Roll byl průvodcem zájezdu zahrádkářů z Nové Paky, kteří navštívili také naši mošťárnu. Dále provázel též zájezd zahrádkářů ze Slovenska, kteří zhlédli kaktusy u př. Kindla, kolonii a mošťárnu. Obě výpravy byly plně spokojeny. Na den 3. IX. ohlásili zájezd zahrádkáři z Ostrovka. V září uskutečníme zájezd našich členů do Holovous. V odborném promluvil př. Vláďa Lněnička o pěstování jahod. ~ Členská schůze 2. IX. se konala za účasti 54 členů a hostí z kolonie opět v Osvětové besedě. I na praktické ukázce letního řezu 23. VII. byli mnozí členové ze zahrádkové ko-

Praktická ukázka letního řezu

v zahradě Mirka Holakovského 23. VII.

lonie, což svědčí o tom, že se osamostatněním kolonie na vzájemných vztazích nic nezměnilo a že se spolupráce mateřské místní odbočky v Malšovicích se zahrádkovou kolonií dále utěšeně rozvíjí. Zájezd do Holovous stanoven na 10. IX. Jednatel obdržel poukaz na 20 q cementu a 20 q vápna. Př. hospodář objedná roubovací nože a zahradnické nůžky podle soupisu zájemců u Kovodružstva v Brandýse nad Labem. V odborném přednášel předseda Kuřátko o přípravě půdy k podzimní výsadbě, o sortách hodících se k nám a o správném provedení výsadby. ~ V členské schůzi 7. X. v Osvětové besedě bylo 30 účastníků. Př. hospodář oznámil, že obnovení kanalizace v moštárně a vybílení je provedeno. Př. předseda kritizuje nedostatečné využití Motorobotu; členové práci Motorobotu potřebují a je třeba jim vyhovět! Vždyť jen proto byl tento výborný stroj pořízen. Dále přečítá za omluveného pokladníka finanční zprávu: hotovost na penězích Kčs 2.000~, výnos z dražby švestek 739~ Kčs. V odborné náplni schůze př. Falátek velmi poutavě vylíčil dojmy z výstavy v Německu a doprovodil své výklady promítnutím diapozitivů. ~ Ve výborové schůzi 11. XI. v Osvětové besedě za účasti 16 členů výboru bylo při kontrole plánu na rok 1961 zjištěno, že se ve všech bodech plní. Bude navržen i pro rok 1962 s vypuštěním bodu 3., týkajícího se posílení funkcionářského sboru vyšších složek svazu, který již zapojením našich členů považujeme za splněný. Výroční schůzi uspořádáme 11. II. 1962. Na odborné školení, pořádané okresní pobočkou, půjdou za naši organizaci př. Linhart a př. Geltner. ~ Členskou schůzi 11. XI. v Osvětové besedě navštívilo 35 členů. V rámci Měsíce československo-sovětského přátelství proslovil v úvodu schůze předseda Kuřátko přednášku o výzkumnické práci Mičurinově. Př. Balcar odmítá pro nedostatek času jezdit s Motorobotem. Na rok 1962 se uvolují k této práci př. Geltner a Daňbujan. Pro rok 1963 slibují jezdit a ošetřovat Motorobot př. Linhart a př. Sedláček. V odborné části dává př. předseda důraz na řádné ošetření stromů na zimu. ~ Na členskou schůzi 2. XII. v Osvětové besedě přišlo 33 členů. Místnost však nebyla vůbec vytápěna, a proto bylo od organizačních záležitostí upuštěno. V odborném promluvil př. předseda o opožděných pracích na zahrádce, o zakládání kompostů, o přípravě k jarnímu přeroubování nevhodných odrůd a o opatřování roubů. ~ Rouby řežme z nejlépe sluncem ozařovaných částí korun zaručeně zdravých stromů, svazky opatřme jmenovkou a zapíchněme do nakypřené půdy venku v poloze chráněné před sluncem. Silnější rouby se vždy lépe ujímají a dávají záruku úspěšného přeroubování. Seřezání větví na stromech, které chceme z jara roubovat, je na podzim docela bez význa-

mu, zato prosvětlení korun, tj. odstranění celých přebytečných větví čistým řezem je velmi prospěšné. U větších korun však pamatujme, aby nám po prosvětlení i přeroubování zůstaly ještě nějaké odkloněnější větve jako tažné!

Okresní odbočka ČsSZO v Hradci Králové udělala v r. 1961 za vedení předsedy O. Falátka z Malšovic pěkný pokrok ve své činnosti. Hned v začátku roku zajišťovala, aby ve všech místních a závodních odbočkách důstojně proběhly výroční členské schůze a aby odbočky ve svých plánech činnosti pamatovaly na veřejně prospěšné práce. Pro zvýšení odbornosti odb. referentů místních odboček byla uspořádána dvě školení, jarní a podzimní, vždy po tři soboty, celkem 12 odbor. přednášek. 9. VII. byla uskutečněna exkurze do Koniferových školek v Žehušicích a Stát. zemědělského muzea na zámku Kačině. Na 15.-19. VII. byl zorganizován zájezd na Mezinárodní zahradnickou výstavu v Erfurtu v NDR. Ve spolupráci s ONV byli na naše školení zváni též ovocnářští pracovníci JZD z okresu. Okresní výbor měl 14 schůzí a předsednictvo se sešlo 4X. Na 11. VIII. byl svolán do přednáškového sálu hradeckého nádraží aktiv předsedů a jednatelů místních odboček. Podle potřeby vydáván okresní oběžník. Máme nejsilnější instruktorský sbor v celém kraji. Naši instruktoři provedli v okrese 211 přednášek a přednášejí i v jiných okresech. Nejagilnější je př. Kuřátko, který zajíždí i mimo rámec kraje. V dohodě s podnikem Zelenina byla vytvořena síť důvěrníků a výkupčích a vyhledáni zbožíznalci. Navázána spolupráce s OV Národní fronty. K 1. 1. 1961 bylo v okrese Hradec Králové 39 místních a závodních poboček s 3.286 členy, k 31. XII. 1961 celkem 44 organizací s 3.837 členy. Během roku založeny ve Skřivanech, Stěžerách, Výravě, Světí a Třesovicích, celkem se 176 členy. Místní organizace se účastnily brigádnickou pomocí a patronáty na 65·7 ha ovocných sadů a stromořadí, založily 137 arů parků a sadů, v trvalé údržbě mají 272 arů, na zvelebení obcí, společných zařízení a v zemědělství bylo členy odpracováno 30.421 brigádnických hodin. S mládeží pracovalo 37 aktivistů, celkem přeroubováno 2.110 ovocných stromů a založeno 4.025 m kompostů. V národních výborech pracuje 334 našich členů. V soutěži o zajištění sklizně, vypsané Sdružením potravinářského obchodu v Praze, se umístila místní organizace Sadová na II. místě s odměnou 800·- Kčs, na III. místě Nedělíště s 500·- Kčs. V soutěži o nejlepší organizaci okresu byl vyhodnocen Nový Bydžov. Místní organizace opatřily pro své členy za 121.000 Kčs pěstitelských potřeb. Strojená hnojiva jim byla rozdělena podle počtu členů a obhospodařovaných stromů. Obdržely od okresní odbočky též poukazy na 285 q cementu a 153 q vápna. Přes velmi slabou úrodu ovoce bylo uspořá-

Exkurze do Žehušic a na zámek Kačinu v rámci okresního školení odborných instruktorů 9. VII. 1961.

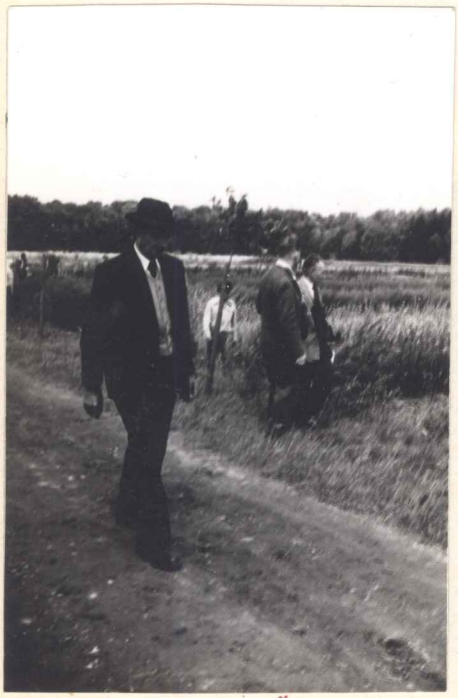

V okrasných školkách v Žehušicích.

U pařenišť a skleníků v Žehušicích.

Růžové školky v Žehušicích.

Na náměstí v Kutné Hoře.

Státní zemědělské muzeum na zámku Kačina u K. Hory

dáno 15 výstav ovoce, zeleniny a květin s návštěvou 4.466 osob, 58 odborných exkurzí s účastí 1.425 členů a 211 přednášek a besed s účastí 8.652 členů. Knihovny místních organizací mají 936 knih. Dále mají organizace v provozu 10 moštáren a 5 dalších je ve výstavbě. Celková hodnota společných zařízení je 233.058 Kčs. Pro vzájemné poznání členů

z celého okresu byl v pátek 24. února uspořádán v Dělnickém domě (Dům odborů) v Hradci Králové I. okresní zahrádkářský ples. Pokladní zpráva: Celkový příjem za rok 1961 činil 11.724·83 Kčs, vydání 11.680·53 Kčs, zůstatek 44·30 Kčs. Zájezd do Erfurtu 35.826 Kčs jako průběžná položka. V ovocnářské komisi ONV v Hradci Králové, jejímž předsedou je náš odborný instruktor př. Jan Vondrák, vedoucí okresních ovocných školek a stanice na zužitkování ovoce v Novém Bydžově, vykonali naši instruktoři jako členové komise veliký kus práce. Nejenže přesvědčovali vedení celé řady JZD v okrese o prospěšnosti budování velkoprodukčních ovocných výsadeb, ale nepouštěli ze zřetele ani zdravotní stav stávajících výsadeb a ochranu proti chorobám a škůdcům. Tak např. 30. I. 1961 navštívil př. Herink JZD i naše organizace v obcích Slatina, Nepasice, Svinary, Rusek, Piletice, Pouchov, Věkoše, Lochenice, Předměřice, Bříza a Svobodné Dvory, aby pro OOK získal informace, jak je zajišťován zimní postřik. Často byli př. Herink a Kuřátko vysíláni na komisionelní šetření za účelem povolování odstranění starších výsadeb v honech, kde tyto ztěžovaly obdělávku půdy. OOK konala záslužné dílo na poli zvelebení ovocnářství dík vysoké odbornosti našich instruktorů a předsedy komise př. Jana Vondráka, který působil do 1. IV. 1930 na Trojském pomologickém ústavu, kdy přešel do bydžovských školek jako druhý vedoucí po Janu Doležalovi, spolupracovníku Říhy při zpracování ovocnářského díla Říhovo české ovoce.

Krajská odbočka ČSSZO v Hradci Králové zhostila se v minulém roce 1960 se cti všech závažných úkolů vyplývajících z územní reorganizace a příprav na II. celostátní sjezd. Přes to, že její funkcionáři a členové výboru nikterak zvláště nefedrovali ústředím vypsanou soutěž o nejlepší výsledky v práci odboček a ponechávali práci složek normální vývoj, umístila se krajská pobočka v Hradci Králové na čestném IV. místě s 5.675 body za krajem Jihočeským, Severomoravským a Západočeským. Krajská pobočka v Hradci Králové má zdravý základ a všechny předpoklady k dalšímu zdárnému rozvoji a její vedení došlo k názoru, že není třeba zvláště burcovat zájem o tuto soutěž za účelem dosažení rekordních výsledků. V jednotlivých kriteriích získala: V náboru členů 3. místo, v přeroubovací akci 2. místo, v zúrodňování půdy 5. místo, ve zvelebování měst a vesnic 6. místo, v brigádnických pracích 4. místo, v pomoci socialistickým ovocnářským závodům 1. místo, ve spolupráci s mládeží 4. místo, s NV 7. místo, v počtu moštáren 2. místo, v odborném školení 2. místo, v exkurzích 4. místo, ve výstavách 3. místo, v počtu instruktorů 7. místo, v odborných knihovnách 1. místo. Pro rok 1961 vypracovala krajská pobočka v Hradci Králové bohatý plán činnosti, zaměřený nejen na úkoly soutěže minulého roku, ale rozšířený o mnoho dalších. Tak byla např. věnována zvláštní pozornost

průběhu výročních členských schůzí v místních pobočkách, aby se tyto dobře a rychle sžily s novými územními celky zvětšených okresů, dále aby se plně rozvinula činnost nových okresních poboček. Prvořadým úkolem zůstává školení, zvýšení počtu instruktorů v okresech, zřizování poraden a okresních sekretariátů a hmotné zásobování členstva. K zvládnutí úkolů zřízeny komise: pěstitelská, osvětově propagační a zvelebovací. Územní reorganizace přinesla určité změny i v komisích při národních výborech. Ve většině krajů a okresů přestaly pracovat např. KOK a OOK. MZLVH se ani nesnažilo jejich činnost oživit a ponechávalo plnění jejich úkolů zemědělským odborům NV. Dokonce je považovalo za zbytečné a tam, kde ještě pracovaly, nařídilo jejich zrušení. Ve Východočeském kraji se přesto KOK a OOK udržely, měly však po reorganizaci méně členů, a to z každé složky jen po jednom zástupci. Zásluhou komisí a ovoc. referenta KNV inž. Lad. Kamínka se začalo ve Východočeském kraji s produkčními velkovýsadbami na orné půdě jakožto v prvém kraji v celé republice. K tomu účelu vydala KOK při Zemědělském odboru Východočeského KNV pro potřebu ovocnářských komisí ONV a ovocnářských závodů jakési Směrnice pro zakládání ovocných plantáží a budování specializovaných ovocnářských hospodářství ve třetím 5LP. Předsedou KOK je př. Ant. Maršík z Náchoda a za kraj. pobočku ČSSZO do schůzí dochází její tajemník př. Jos. Herink. Spolupráce kraj. pobočky s KNV je stále velmi dobrá. Na ovocnářské aktivy KNV jsou zváni instruktoři svazu, jejich pomoci je využíváno při budování ovocnářství v kraji a krajská pobočka nachází podporu KNV při školení svých odborných instruktorů přičiněním ovoc. referenta KNV inž. Lad. Kamínka. – II. celostátního sjezdu v Praze se zúčastnili za krajskou pobočku ČSSZO v Hradci Králové př.: Václav Kovanda z Hradce Král. III, Josef Kuřátko z Malšovic, Otoniel Falátek z Malšovic, Frant. Zeman z Chrudimi, Ant. Dvořák z Jičína, Ant. Maršík z Náchoda, Leopold Vaněček z Pardubic, Fr. Podhorský z Rybitví, Jindř. Jandáček z Rokytnice v Orl. horách, Josef Jarý z Jilemnice, Jindř. Nykodým ze Svitav, Josef Černík ze Dvora Králové n. Lab., Václav Kocourek z Č. Třebové a Karel Krejčí z Havl. Brodu. Jako delegáty je zvolila krajská konference 4. IX. 1960.

Ústřední orgány a ústřední sekretariát ČSSZO v Praze kromě obvyklých úkolů zaměřily svou práci v prvých měsících roku 1961 hlavně na přípravy II. celostátního sjezdu. Nutno konstatovat, že ze strany funkcionářů i zaměstnanců ústředí byl vykonán obrovský kus práce, aby sjezd vyzněl opravdu důstojně. Jen na Slovensku si naši přátelé včas neuvědomili, že před sjezdem má proběhnout slovenská konference, a proto byl ústředním předsednictvem vyslán nejstarší jeho člen Josef Kuřátko

do Bratislavy, aby projednal urychlené svolání slovenské konference. Přes nejlepší vůli se mu to však nepodařilo. Byly tu obtížné problémy finančního rázu, a proto na schůzi slovenského předsednictva i sám zástupce ÚV KSS namítal, že svolání slovenské konference vyžaduje náležitou přípravu a pro krátkost času bude nutno slovenskou konferenci odložit až do doby posjezdové. Velké starosti působilo úřadujícímu tajemníku ústředí inž. Jiřímu Marečkovi obsazení funkcí předsedy a tajemníka svazu na sjezdové kandidátce. Sám se totiž rozhodl, že ze svazu odejde. Proto se obrátil o pomoc na ÚV KSČ, kde mu soudruzi slíbili vyhledat vhodnou náhradu za jeho osobu na místo ústředního tajemníka, předseda ústředí však že musí být jako čestná funkce z řad členů. Hned po Novém roce před první schůzí předsednictva svěřil se jako krajan (narodil se v Kuklenách) př. Kuřátkovi se svou nesnází: „Tajemníka už máme, ale koho udělat předsedou? Machala to v žádném případě pro zaneprázdnění nevezme!" Př. Kuřátko k Marečkově údivu pohotově a dobře poradil: „To nevíte? No, to je přece funkce pro našeho Kovandu jako ušitá!" ~ A tak ve dnech 8. a 9. dubna 1961 konal se v Praze v krásném prostředí závodního klubu min. vnitřního obchodu na Staroměstském náměstí II. celostátní sjezd Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů. V důstojně vyzdobené místnosti, zkrášlené exposicemi z činnosti krajských poboček, zasedlo přes sto volených delegátů a celá řada pozvaných hostů, aby zrekapitulovali činnost svazu za období od I. sjezdu a stanovili úkoly na další čtyřleté údobí se současným vytyčením jasné cesty k jejich splnění. Potěšující byla přítomnost zástupců veřejných složek, jako ÚV KSČ, NF, různých ministerstev a mnoha dalších institucí. Státní hymnou započatý sjezd zahájil předseda ČSSZO př. Machala a po zvolení pracovního předsednictva a potřebných komisí požádal ústředního tajemníka svazu př. inž. Jiř. Marečka, aby podal zprávu o činnosti. Ve velmi obsáhlé a pečlivě vypracované zprávě se přítomní seznámili se vším, co bylo vykonáno pro růst a upevnění organizací svazu, pro členstvo po stránce politické, odborné a kulturní výchovy, po stránce hmotného zásobování členstva potřebami k jeho práci, jaké práce si vyžádala organizační přestavba podle územní reorganizace apod. Dále jak se členové svazu zapojili do veřejně prospěšné práce jak v národních výborech a jejich komisích, tak v akci „Z". Převzali do trvalé péče stovky hektarů parků a veřejných sadů, ovocných sadů, upravili mnohé nevzhledné plochy veřejných prostranství v rámci „Akce zkrášlení obcí." V akci zúrodnění půdy založili tisíce kubíků kompostů a zúrodnili mnohé neplodné a nevyužité plochy založením kolonio-vých zahrádek. Odpracovali tisíce hodin při špičkových pracích v JZD

a na státních statcích, zúčastnili se činně radou i přímou pomocí při zakládání nových velkoprodukčních ovocných výsadeb socialistického sektoru. V rámci přeroubovací akce byly přeroubovány tisíce stromů nevhodných odrůd jakostnějšími. Mnoho našich instruktorů spolupracuje se školami, a tak v rámci polytechnické výchovy učí děti lásce k přírodě a k ovocnému stromu. Ve zprávě bylo dále předneseno mnohé z působnosti svazu, jeho vliv na vydávání a usměrňování odborné literatury a časopisů, samostatné akce svazu pro zvýšení odbornosti členstva a jiné četné podrobnosti bohaté činnosti. To vše svědčí o tom, že naše členstvo se neuzavírá ve svých zahrádkách, ale že se stává ve své celostátní organizaci platnou složkou v upevňování naší socialistické vlasti. Předseda revizní komise př. Stránský seznámil sjezd s přehledem o vynaložených prostředcích, s nimiž bylo často až úzkostlivě dobře hospodařeno. Př. Kovanda ve své zprávě zdůvodnil změnu názvu našeho svazu a předložil k schválení změnu stanov. Vyzval delegáty, aby podali jen podstatné připomínky ke konečné úpravě stanov, aby se co nejdříve staly vodítkem plodné práce všeho členstva. Zvláště vyzvedl skutečnost, že náš svaz se stává jako celostátní společenská organizace členem Národní fronty, avšak s výjimkou, že složky svazu mohou provozovat hospodářskou činnost. Po přednesených referátech následovala diskuse, kterou postupně řídili někteří členové ústředního předsednictva (mezi nimi též náš předseda př. Kuřátko). V pestrém kaleidoskopu diskuse střídaly se nejen připomínky k podaným referátům, ale i bohaté zkušenosti a příklady z krásné dosavadní práce složek svazu, funkcionářů a členů, příklady velmi kladné

Čestní hosté II. celostátního sjezdu akademik dr. B. Němec (uprostřed) – dr. K. Hrubý (vpravo)

II. celostátní sjezd Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů ve dnech 8. a 9. dubna 1961 v Praze.

spolupráce s národními výbory, se závody, s JZD, státními statky, s podniky, osvětovými besedami, školami a dalšími složkami a institucemi. Nechyběly ani náměty jak naši práci v budoucnu zaměřit, zlepšit a prohloubit. Všechny podnětné připomínky byly delegáty pečlivě sledovány a jistě budou přenášeny do praxe. Druhý sjezdový den byl vyplněn nejen diskusí, ale i četnými pozdravnými projevy hostů, zástupců ÚV KSČ, ministerstva zemědělství a lesního hospodářství, ministerstva zdravotnictví, v nichž byla vysoce hodnocena práce našeho svazu, ale byly dány i podnětné návrhy k tomu, jak je třeba v budoucnu naši práci zaměřit, abychom se se ctí vyrovnali s úkoly svazu ve třetím pětiletém plánu v ovocnářství, aby náš život byl ještě krásnější a naše vlast se stala jedinou kvetoucí zahradou. V závěru byl schválen návrh na některé změny stanov, změnu názvu svazu na „Čs. ovocnářský a zahrádkářský svaz". Schválena byla i celková zpráva o činnosti a zpráva ústřední revizní komise. Předseda volební komise přednesl nepatrně pozměněnou kandidátku nového ústředního výboru a ústřední revizní komise, která byla jednomyslně schválena. Po spontánním přijetí usnesení provedl př. Kovanda závěr. Kladně zhodnotil průběh celého jednání a vyslovil naději, že úkoly vytyčené sjezdem na čtyřleté období

budou čestně splněny. „Písní práce" byl sjezd zakončen. Delegáti se vrátili do svých domovů a celé to vzácné nadšení do nové práce přenesou ze sjezdu do nižších složek, aby se cti byl splněn úkol třetího pětiletého plánu i v ovocnářství, aby naše vlast žila v míru a život v ní byl ještě krásnější a radostnější. ~ Ihned po ukončení sjezdu sešel se nově zvolený ústřední výbor, aby zvolil ze svého středu vedle ústředního tajemníka předsedu svazu, další činovníky a ústřední předsednictvo, které bude řídit činnost svazu v obdobích mezi zasedáními ústředního výboru. Schůzi zahájil nejstarší člen ústředního výboru př. Josef Kuřátko a navrhl za předsedu př. Václava Kovandu, dosavadního předsedu krajského výboru v Hradci Králové, který skýtá všechny předpoklady řádného plnění této vysoké a odpovědné funkce. Po jeho jednomyslném zvolení popřál zvolenému hojně zdraví a úspěchů v práci a požádal ho, aby se ujal dalšího vedení schůze. Př. Kovanda poděkoval za důvěru a slíbil věnovat všechny své síly rozkvětu svazu. ~ Tajemníkem byl zvolen př. Karel Pešl, místopředsedy př. Tomešek z Bratislavy a Jan Kalivoda z Prahy, hospodářem př. A. Kaizršat z Prahy, ovoc. referentem př. Pavlůsek z Těchobuzic, osvětovým referentem př. Jos. Kuřátko z Malšovic, pro úsek zvelebovací př. Fr. Machala ze Žehušic, dalšími členy ústředního předsednictva inž. Kričovský, inž. Hána ze Slovenska, Klečka z Brna, inž. Jiří Mareček.

Vzrůst Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů mezi I. a II. celost. sjezdem:

Na konci roku:	Organizací:	Členů:
1957	667	49.728
1958	1.052	68.788
1959	1.246	81.895
1960	1.439	95.372

19. IV. sešlo se ústřední předsednictvo a odsouhlasilo rozdělení funkcí, projednalo zprávu o přípravách ke konání slovenské konference, na kterou za ústřední výbor byl určen jako zástupce předseda př. Kovanda. Předsednictvo se usneslo věnovat některou z příštích schůzí otázce práce svazu na Slovensku. Po volbách nového slovenského výboru provede ústřední revizní komise revizi hospodaření slovenského svazu. Z hlavních změn, které přinesly nové stanovy, je název svazu a napříště se svazové složky povedou jako organizace namísto pobočky nebo odbočky, např. „Čs. ovocnářský a zahrádkářský svaz, místní organizace Malšovice." MZLVH požaduje další menší úpravy ve stanovách, byly předsednictvem přijaty. Dále bylo rozpracováno usnesení II. celostátního sjezdu pro všechny svazové složky, co je třeba pro jeho plnění vykonat: Hlava I.: 1. Odborní instruktoři. 2. Odborné školení členů. 3. Za-

hradnická poradenská služba. 4. Odborné časopisy. 5. Rozhlas a televize. 6. Knihovny. 7. Drobné odborně-propagační materiály. 8. Knižní publikace. 9. Diafilmy a filmy. Hlava II.: Veřejná činnost. 1. Výkup ovoce. 2. Kolektivní ochrana ovocných plodin. 3. Přeroubovací akce. 4. zakládání společných sadů a plantáží. 5. Pomoc socialistickým zemědělským závodům. 6. Zvelebovací činnost. 7. Spolupráce s mládeží. 8. Výzkumná činnost. 9. Výstavy. 10. Pomoc při sčítání ovocných dřevin v ČSSR. Hlava III.: Služby členstvu. 1. Zahrádkové kolonie. 2. Zpracování méněhodnotného ovoce. 3. Zásobování výsadbovým materiálem. 4. Zakládání zájmových odborů. 5. Zřizování společných skladů ovoce. 6. Pěstování zeleniny u drobných pěstitelů. 7. Drobné zahradnické nářadí. 8. Rozdělovny. 9. Materiálně-technické zásobování. Hlava IV.: Organizační činnost. 1. Nábor členů. 2. Jednací řád svazu. 3. Stanovy. 4. Evidence činnosti a soutěž. 5. Upevňování a rozvíjení nové územní organizace svazu. 6. Hospodářská činnost organizačních složek. 7. Evidence členstva a sledování platební morálky. Podrobně rozpracované usnesení bude po schválení ústředním výborem rozesláno všem svazovým složkám. Př. inž. Jiří Mareček zastává od 16. IV. funkci vedoucího odborného referenta. Předsednictvo pověřilo sekretariát, aby zahájil jednání o přijetí některého absolventa z lednické školy vzhledem k tomu, že inž. Mir. Kamínek pravděpodobně odejde během letošního roku na další studium. V případě, že by neodešel, pracoval by nově přijatý odborný zaměstnanec pro krajskou organizaci Středočeského kraje. ~ Množící se úkoly vyžadovaly si po sjezdu nejen plné pracovní vypětí zaměstnanců ústředního sekretariátu, ale také časté svolávání schůzí ústředního předsednictva. K práci byly zmobilizovány též pomocné komise. Bylo projednáno zapojení do Národní fronty, vypracován návrh na adaptaci a využití místností v budově sekretariátu a stanovena výše částek, kterými mohou okresní organizace disponovat při odměňování funkcionářů bez povolení ústředního výboru. Navázána úzká spolupráce se Společností pro racionální výživu a rozvinuta akce „Výživa a zdraví 1961". Během roku byly vydány některé jednací řády, nové stanovy, nové Pokyny a informace pro založení místní nebo závodní organizace Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu, Pokyny pro jednotnou evidenci odborných instruktorů s příslušnými blankety a pro vydávání průkazů aj. Vzhledem k tomu, že MZLVH požaduje předložení finančního plánu svazu na rok 1962 již koncem srpna 1961, bylo nutno vypracovat včas pracovní plán podložený finančním plánem na rok 1962, aby mohl být předem předložen ke schválení ústřednímu výboru. Předsednictvo pověřilo sekretariát, aby opatřil návrhy na znak ČSOZS, odznaky pro členy a na čestná uznání pro zasloužilé pracovníky. Dále je třeba opatřit dokumentaci pro výrobu některých

moštárenských zařízení tak, aby si je mohli členové vyrobit sami. Předsednictvo schválilo návrh provozního řádu osobního vozu pro ústřední sekretariát a jako oficiální delegaci vyslalo do NDR př. Kovandu, Pešla, Fronka, inž. Marečka a inž. Hánu. Jako byli až do II. celostátního sjezdu jednotliví členové ústředního předsednictva pověřeni patronáty nad krajskými pobočkami, byly patronáty obnoveny, jenže každý dostal jiný kraj, než měl dosud. Tak např. Severomoravský kraj, kam jezdíval př. Kuřátko, dostal př. Klečka z Brna a př. Kuřátko jezdil nyní do Západočeského kraje - do Plzně. Ke konci roku vydalo ústředí pokyny ke konání výročních členských schůzí v základních organizacích. Současně s nimi rozesílalo jednací řád výroční členské schůze.

Místní organizace Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu v Malšovicích uzavřela svou činnost za rok 1961 výroční členskou schůzí 11. II. 1962 ve 14 hodin v Osvětové besedě. Předseda Kuřátko zvlášť uvítal milého hosta př. Karase z MO Slezské Předměstí, zástupce ostatních složek v místě a vzpomněl během roku zemřelých členů. Jsou to: bývalý místopředseda a dlouholetý člen výboru Václav Solar, př. Josef Černý, zakládající člen a bývalý člen výboru př. Ladislav Lněnička a snad nejstarší členka př. Prausová. Jejich památka byla uctěna povstáním. V bohaté zprávě o činnosti za minulý rok vyslechli přítomní, že spolupráce s MěstNV a se složkami Národní fronty probíhala k oboustranné spokojenosti. Naši instruktoři i členové nadále pomáhali osamostatněné kolonii radou i skutkem ve věcech organizačních a odborných, aby se z ní stala rovnocenná a vzorná základní složka svazu. Funkcionáře vyšších složek svazu jsme se snažili příliš nezatěžovat prací v místní organizaci, aby se mohli plně věnovat své práci a plnit odpovědně své úkoly. Dobudovali jsme desítkářský systém, aby byl zajištěn rychlý a bezprostřední styk se členy. Plánovaný nábor 20 nových členů byl překročen. V rámci akce „Zkrášlení měst a obcí" bylo odpracováno přes tisíc brigádnických hodin, a to na udržování a dobudování sadových úprav „Na Drahách" a při ošetřování ovocných výsadeb. Časovými relacemi a vývěskami v našich skříňkách jsme nabádali občany ke zkrášlení oken květinami, k zlepšení vzhledu zahrádek a k udržování čistoty a pořádku na veřejných prostranstvích při jejich domcích. V akci „zúrodnění a meliorace půdy" založili naši členové přes 400 m kompostů, přeroubovali 108 stromů hodnotnějšími odrůdami. Členové byli po celý rok vedeni k tomu, aby své stromy řádně ošetřovali a hlavně v předjaří ošetřili stromy mechanicky a chemicky. Naši členové netrpí také ve svých zahradách vadné stromy a včas je nahrazují novými. Jdou tak příkladem sousedům-nečlenům. Naši instruktoři spolupracovali též s národní školou v Malšovicích a jedenáctiletkou v Hradci Králové a provedli

tam pro mičurinské kroužky požadované instruktáže. Pro zvýšení odborného vzdělání členů bylo plánováno 5 odborných přednášek, 3 praktické instruktáže přímo v zahradách, 2 besedy s filmy nebo diapozitivy, 1 odborná exkurze, celkem 11 podniků. Ve skutečnosti bylo uspořádáno 21 odbor. podniků, a to: 7. I. přednáška „Výživa ovocných stromů" (přednášel př. Kuřátko). 19. I. „Ze zájezdu do SSSR" (Šrám). 4. II. „Řez ovocných stromů" (Kuřátko). 19. II. „Výhledy v ovocnářství v pětiletém plánu" (Kuřátko). 4. III. „Přeroubování neplodících a nevhodných stromů jakostními odrůdami (Kuřátko). 5. III. Praktická ukázka řezu a přeroubování ovocných stromů (Šrám). 1. IV. „Květiny v rodinné zahrádce" (Falátek). 6. V. „O vzniku říše rostlinné a živočišné" (př. Štícha ~ Sl. Předměstí). 25. V. Filmový zahrádkářský večer v kinu „Máj". 3. VI. „Letní ochrana ovocných stromů" (Kuřátko). 1. VII. „Význam letního řezu u dobře rostoucích zákrskových stromů" (Kuřátko). 23. VII. Praktická ukázka letního řezu a očkování (Kuřátko). 5. VIII. „Pěstování jahod v rodinné zahrádce" (V. Lněnička). 6. VIII. Praktická ukázka letního řezu v kolonii za účasti 61 zájemců. 2. IX. „Volba odrůd ovocných stromů a podzimní výsadba" (Kuřátko). 3. IX. Exkurze do zahrádkové kolonie. 10. IX. Exkurze do Výzkumného ústavu ovocnářského v Holovousích. 7. X. „Co jsem viděl na výstavě květin v Německu" (Falátek). 4. XI. „Mičurin a jeho význam v ovocnářství SSSR", „Podzimní práce v zahradě a význam kompostů" (Kuřátko). 2. XII. „Řezání a ukládání roubů se zaměřením k stávajícímu sortimentu" (Kuřátko). ~ Vhodně je doplňována odborná knihovna organizace, jen by měla být členy více využívána. ~ Po stránce hmotného zásobování bylo pro členy opatřeno téměř za 12 tisíc korun pěstitelských potřeb, a to dostatečné množství hnojiv, výsadbového materiálu, postřikové látky, vápno, semena, sudy apod. Hospodářský úsek také včasnými opravami a doplňky zajišťoval možnost používání stříkaček a veškerého inventáře v majetku organizace. Pokladní zprávu přednesl pokladník př. Kaš: Zůstatek z roku 1960 obnášel 1.177·- Kčs, celkové příjmy včetně zůstatku 17.026·92 Kčs, vydání 12.630·10 Kčs, takže 31. XII. 1961 činil zůstatek 4.396·82 Kčs. Z toho je na běžném účtě 3.436·- Kčs, na hotovosti 960·82 Kčs ~ Volební komise navrhla, aby výbor organizace zůstal pro rok 1962 ve stejném složení, jen funkci jednatele převezme od př. Sadila př. Kerhart a vedoucím desítkářů bude př. Linhart. Jako delegáty na okresní konferenci navrhla př. Sadila a Kerharta. Jednomyslně přijato. ~ Nato byl přečten a schválen bohatý plán činnosti na rok 1962 s finančním plánem. Plán činnosti obsahuje hodnotné závazky k XII. sjezdu KSČ.

Naše razítko v letech

1957 – 1961

1961 – 1965

Sadové úpravy „Na Drahách" bereme do socialistické péče a na práce plánujeme 120 brigádnických hodin. Na ošetřování ovocných výsadeb na veřejných prostranstvích plánujeme 900 brig. hodin. Spolubčany budeme nabádat ke zkrášlení prostředí. Uspořádáme soutěž o nejlépe pěstitelsky využitou a sadovnicky upravenou zahrádku; hodnotit se bude: celkové uspořádání a osázení, u užitkových rostlin výnosnost, zdravotní stav rostlin, velikost kompostů v poměru k ploše zahrádky (na 4 a 1 m), čistota půdy, vyřešení a úprava předzahrádky, výzdoba oken květinami a čistota a upravenost přilehlého veřejného prostranství. ~ Ostatní body plánu byly zaměřeny na obvyklé úkoly. ~ Po schválení usnesení proslovil př. Kuřátko přednášku „Mechanické a chemické ošetření ovocných stromů v bezlistém stavu." Zdařilou výroční schůzi pak ukončil poděkováním všem za účast a přáním mnoha zdraví a úspěchů v celém roce.

Za naší vesnicí
při hlavní silnici
bosenský rostou švestky;
s Ančou jsme hlídali,
švestky jsme jídali ~
bejvalo to moc hezký!

Rok 1962

Podle pozorování observatoře hydrometeorologického ústavu v Novém Hradci Králové (na Hvězdárně) byl rok 1962 srážkově opět jako předchozí léta značně pod normálem. Celkem napršelo jen 499 mm srážek, což je o 74 mm méně než dlouholetý průměr. Celá druhá polovina roku od července byla velmi suchá. Průměrná roční teplota byla o 0·7° C nižší přes to, že léto i podzim byly velmi pěkné, slunečné. Nižší průměr ovlivnil hlavně prosinec, který byl o 5·4° C chladnější a v jehož druhé polovině poklesly teploty až na −17° C. Zatím co na začátku roku sněhová pokrývka byla jen 4 dny, na konci roku sníh napadl 15. prosince a 16cm pokrývka byla do konce měsíce. Bouřek bylo málo. Silný vítr s nárazy kolem 90 km/hod. byl jen 5. listopadu. Krupobití a jiné mimořádné povětrnostní úkazy pozorovány nebyly.

Maximum a minimum teplot a množství srážek v jednotlivých měsících:

	Maximum:	Minimum:	srážek:
leden . . .	9·9° C	− 11·5° C	32·6 mm
únor . . .	7·2° C	− 13·0° C	42·1 mm
březen . . .	13·8° C	− 11·9° C	48·6 mm
duben . . .	29·1° C	− 0·1° C	25·4 mm
květen . . .	22·8° C	− 1·5° C	103 mm
červen . . .	31·0° C	2·5° C	25·4 mm
červenec . . .	32·5° C	5·4° C	39·7 mm
srpen . . .	33·1° C	4·5° C	28 mm
září . . .	31·5° C	0·0° C	41 mm
říjen . . .	25·1° C	− 3·0° C	28 mm
listopad . . .	15·5° C	− 4·5° C	54·7 mm
prosinec . . .	4·3° C	−17·0° C	30 mm

Stromy po neúrodě v roce 1961 přebohatě kvetly. Slívy, švestky a renklody zastihl v plném květu silný mrazík, a tak byly u nás bez úrody. Jadernatiny

dobře odkvetly a bohatě nasadily. Plody se až do poloviny léta velmi slibně vyvíjely, i když převládalo drsné počasí. Druhá polovina léta byla však vyloženě suchá – téměř 5 měsíců až do zimy nepršelo. Proto zůstaly plody značně menší než normálně, měly ale obdivuhodnou trvanlivost. Např. Wageneerovo ještě v červenci následujícího roku mělo svou jakost a Ontario vydrželo do nových. Velká úroda se neobešla bez průvodních zjevů – odbytových obtíží. Výkup odebíral hlavně smluvní ovoce a ostatního vykoupil velmi málo. Dobře pochodili ti pěstitelé, kteří mohli ovoce skladovat do jara, poněvadž trvanlivého ovoce má obchod v důsledku nedostatku skladovacích prostor stále nedostatek.

Z veřejných událostí v Malšovicích se nedá mnoho zaznamenat. Zrušením obvodních národních výborů v okrajových částech města v r. 1960 jako kdyby pohasla veškerá iniciativa. Nejenže lidé neradi už chodí na brigády, ale město omezuje finanční prostředky pro okrajové části a buduje se více uvnitř města. Ve snaze zlepšit si životní prostředí dokončují si ještě někteří majitelé domků v Dubové ulici brigádnicky výdlažbu chodníků a začíná se s výdlažbou v Mířjovského ulici. Čile pokračuje zástavba rodinnými domky na Horynových parcelách směrem k Moravskému předměstí, na Nepasického parcelách u Cejpovy ulice, ba i chybějící finské domky u zahrádkové osady se ještě doplňují. Pomalu se buduje sportovní stadión. Znamenitě pokračuje budování zahrádkové kolonie: Ve výborové schůzi 2. IV. 1962 bylo se zástupci majitelů finských domků dohodnuto oplocení na společné hranici; kolonie dá sloupky, domkáři pletivo. Kolonisté zakoupili traktor Farmal od JZD Vysoká za 4.000 Kčs. Na členské schůzi v polovici dubna seznámil př. Kuřátko přítomné členy s významem lupiny jako zeleného hnojení. Na členské schůzi 26. IV. v Jiráskových sadech přednášel př. Kuřátko novým členům o vhodných ovocných odrůdách a př. Štěrovský mluvil o jahodách. Byla ustavena komise pro zajištění rozvodu vody ve III. etapě. V červnové schůzi byl změněn název „Kolonie" na „Osada". Zahrádkovou osadu navštívily zahraniční delegace zahrádkářů z Německé demokratické republiky a Polské lidové republiky, které se pochvalně vyjádřily o celkové úpravě osady i o úpravě jednotlivých zahrádek. Určen úkol brigádnických hodin: pro I. etapu 100, pro II. etapu 86. Kolonisté uspořádali dobrovolný sběr jahod pro mateřskou školku a odevzdali v této akci cca 1 q jahod zdarma. Pro III. etapu byly zajištěny sloupky a pletivo na oplocení. Cesty byly srovnány buldozerem. Osadu navštívily četné exkurze. V prostoru u nové vodárny budou vysázeny bobuloviny jako společná výsadba. Na členské schůzi 6. IX. v Parku kultury a oddechu v Hradci Králové přednášel př. Kuřátko o pěstování angreštu a rybízu. Pokračovalo i oplocování IV. eta-

py, takže do zimy byla zahrádková osada úplně oplocena. Na konci roku 1962 bylo dokončeno 45 chat, 24 chaty jsou rozestavěny. Jen finanční hodnota chat reprezentuje už částku 350.000'- Kčs. Jeden z činitelů MěstNV se sice vyslovil, že malšovická kolonie vypadá jako „cikánský tábor" - ale to je věc vkusu. Právě cizím delegacím se tato jednotnost v úpravě chat líbí a imponuje jim kázeň osadníků v tomto směru. Bylo tedy jistě na místě rozhodnutí výboru osady, že musí z osady zmizet věžovitá „trafika Terezky Güntherové", která kdysi stávala u mostu u staré nemocnice.

Místní organizace Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu v Malšovicích zahájila svou činnost v roce 1962 výborovou schůzí 6. 1. v Osvětové besedě. Ze závažných věcí výbor projednal: Výroční schůze na Slezském Předměstí se za naši organizaci zúčastní př. Kuřátko a př. inž. Sláma. Pro naši výroční schůzi bylo navrženo, aby výbor i pro tento rok zůstal ve stejném složení. Jen funkci jednatele za př. Sadila převezme př. Kerhart a vedoucím desítkářů bude př. Linhart. Jako delegáti na okresní konferenci půjdou př. Sadil a Kerhárt. ~ První členská schůze se konala 6. 1. v Osvětové besedě za účasti 38 členů. Na II. okresní ples ČSOZS, který se bude konat 13. 1., došlo pozvání a 15 vstupenek po 15'- Kčs. V odborném pojednal př. předseda o struktuře a hnojení půdy. K získání humusu jako základu výživy doporučuje vysévat lupinu, vikev, hrách, svazenku, pelušku, koňský bob a jiné zelené směsky na zarývání. Upozornil také na katastrofální šíření viros na ovocných stromech, které jsou neléčitelné. Jejich další šíření může omezit jen zvýšená ochrana proti savým škůdcům (mšice, svilušky, puklice, červci apod.), kteří virosy přenášejí, a okamžité odstraňování stromů napadených virovými chorobami. ~ Na výborové schůzi 3. II. v Osvětové besedě bylo usneseno, aby souhrnnou celoroční zprávu všech funkcionářů na výroční schůzi přednesl př. předseda, jen finanční zprávu podá př. pokladník. Výtěžek z moštárny ~pouhých 68'80 Kčs ~ bude ponechán př. Kramařovi za práci. Př. pokladník vyplatí př. Vojtěchovi 50'- Kčs jako odměnu za úklid místnosti. ~ Členskou schůzi 3. II. v Osvětové besedě navštívilo 25 členů. Předseda zdálšť přivítal 9 nových členů. V dohledné době budou členstvu rozdány nově legitimace. V létě uskutečníme exkurzi do Černožic k př. Hanušovi na jeho alpinum jako náhradu za jím odřeknutou přednášku. U př. Matouše můžeme též zhlédnout patentovaný automatický otvírač pařeniště. V odborném př. předseda široce pojednal o významu správného řezu ovocných stromů a kresbami na tabuli názorně předvedl hlavní zásady výchovného řezu u mladých stromků. Promluvil též o možnostech přeroubování nevyhovujících nebo neplodících zdravých stromů, které je možno jako zázrakem přeměnit na stromy užitkové. ~

Výborovou schůzi 3. III. v Osvětové besedě vedl místopředseda př. Roll. Výbor rozpracoval jednotlivé body plánu činnosti na rok 1962 a stanovil, kdo za jejich splnění zodpovídá. ~ Členskou schůzi 3. III. za účasti 46 členů řídil místopředseda př. Roll. Byly vyřízeny jen nutné organizační záležitosti a převážná část večera byla věnována promítání barevných diapozitivů a přednášce př. Havlů, předsedy ČSOZS v Pražském Předměstí, na téma „Květiny v našich zahrádkách." ~ 11. III. Praktická ukázka řezu ovocných stromů a roubování. Ukázku v zahradách členů provedl a doprovodil přednáškou př. Šrám za účasti 33 zájemců. ~ Ve výborové schůzi 7. IV. se projednalo: Na obecních výsadbách provedli naši členové brigádnicky zimní řez. Chemickou ochranu postřikem vykonali př. Tobiška a Kramář. Za postřik byla odsouhlasena odměna 400.- Kčs. Asi v polovici května uspořádáme filmový večer pro zahrádkáře. ~ Členskou schůzi 7. IV. navštívilo 38 členů. Předseda Kuřátko obdržel rouby některých perspektivních odrůd jablek; na schůzi jimi podělil ty členy, kteří se jejich sledováním budou zabývat. 15. IV. uspořádáme besedu v členských zahradách; sraz bude na zahradě př. Linharta. V odborné části schůze přednášel předseda o chemické ochraně ovocných stromů za vegetace; výstižně seznámil přítomné s nejčastěji se vyskytujícími chorobami a škůdci a vysvětlil různé kombinace postřiků. ~ Členské schůze 7. V. v Osvětové besedě se zúčastnilo 43 členů. Zahrádkářský filmový večer uspořádáme 17. V. v kinu „Máj". K návštěvě pozveme též přátele ze zahrádkové osady. 27. V. bude další beseda v zahradách našich členů; sraz účastníků v 9 hodin u Husova pomníku. V odborném měl okresní instruktor př. František Císař více než 2hodinovou přednášku „O pěstování zeleniny v rodinných zahrádkách a jejím významu pro zdraví člověka." ~ V členské schůzi 2. VI. v Osvětové besedě za účasti 36 členů zhodnotil předseda naše podniky uspořádané v uplynulém měsíci: Filmový zahrádkářský večer byl četně navštíven nejen našimi členy, ale též kolonisty a občany-nečleny a jistě splnil své poslání. Besedy v členských zahradách 27. V. se zúčastnilo 16 členů za vedení př. předsedy. Tyto besedy dávají členům mnoho po stránce odborné, a proto v nich bude pokračováno. Příští beseda bude 24. VI. a spojíme ji s exkurzí k pěstiteli kaktusů př. Ed. Kindlovi a s návštěvou zahrádkové osady. Přijdou též jako hosté přátelé ze Slezského Předměstí. 3. V. se v Malšovicích sešla zemědělská komise MěstNV, která má za úkol vypracovat statistiku přírůstků a úbytků ovocných stromů v obci; do schůze byli samozřejmě pozváni zástupci naší organizace s předsedou v čele, aby při zpracování statistiky pomohli. Členové komise velmi kladně hodnotili činnost naší organizace a po schůzi navštívili

Exkurze našich členů u př. Jos. Štěrovského

zahrádkovou osadu, která se jim velice líbila. Př. jednatel oznámil, že v krajské soutěži o činnost v základních organizacích v roce 1961 se naše organizace umístila na II. místě v kraji. Letošní odbornou exkurzi autokarem plánujeme na 19. VIII.; navštívíme Černožice, Kuks, Choustníkovo Hradiště, Dvůr Králové nad Labem, Holovousy, Hrádek. Motorobot byl v jarním období využit po 36 hodin; celkový příjem obnášel 896,- Kčs, čistý výnos byl 391,- Kčs. V odborném přednášel př. Vl. Lněnička o pěstování jahod na zahrádkách. ~ Při zahájení členské schůze 7. VII. v Osvětové besedě za účasti 22 členů byla uctěna památka zesnulého dlouholetého člena př. Josefa Mikeše. Př. místopředseda Roll poslal naší schůzi pozdrav z léčení; usneseno odeslat mu zdravici. Komunální podnik města slíbil, že provede květinovou výzdobu u Husova pomníku do 15. VII. Exkurzní zájezd, který jsme plánovali na 19. VIII., se o týden odkládá. 22. VII. uspořádáme praktickou ukázku letního řezu a očkování. V odborné části upozornil př. předseda, že je třeba provést druhý postřik proti obaleči, častou okopávkou půdního povrchu bránit odparu vláhy a připravovat se pomalu už na očkování. Letní řez dělejme jen na dobře rostoucích stromcích a nikdy s ním nepospíchejme. U jadernatin je nejvhodnější čas od 20. VII. do 15. VIII. ~ Výborová schůze 4. VIII. projednala řadu organizačních záležitostí, aby se jimi nemusela zabývat schůze členská. Přítomno 12 členů výboru. ~ Členské schůze 4. VIII. v Osvětové besedě se vzhledem k dovoleným zúčastnilo jen 17 členů. Př. předseda oznámil, že 5. VIII. se koná v zahrádkové osadě přednáška inž. Brabce z Výzkumného ústavu ovocnářského v Holovousích o pěstování malých forem ovocných stromů a ovocných stěn. Na exkurzní zájezd se přihlásilo více účastníků než je míst v autobusu. Na srpen nám ohlásili návštěvu zahrádkáři z Ostravy a z Kolína; chtějí si prohlédnout moštárnu a zahrádkovou osadu. Praktické ukázky řezu v létě a očkování ovocných stromů,

V zahrádkové osadě 24. června 1962

kterou vedl v neděli 22. VII. př. Šrám, se zúčastnilo 26 členů. V odborné náplni schůze osvětlil předseda Kuřátko příčiny výskytu moniliózy na plodech ovocných stromů a jak rozšiřování této choroby čelit. Dále hovořil o přípravách a naplánování podzimní výsadby, abychom na našich zahradách měli pokud možno v nejkratší době převažující počet stromů trvanlivých odrůd jablek. ~ Ve výborové schůzi 1. IX za přítomnosti 11 členů výboru byl zhodnocen exkurzní zájezd 26. VIII. Zúčastnilo se ho 48 osob a splnil své poslání jak po stránce odborné, tak společenské. ~ Členské schůze 1. IX. v Osvětové besedě se zúčastnilo 27 členů. Rozvinula se debata o přednášce inž. Zrabce z Holovous o pěstování stromů v souvislých stěnách. Stromy jsou sázeny v řadách poměrně hustě, až se jejich koruny někdy navzájem prorůstají. Přítel předseda tyto stěny doporučuje a předpovídá jim dobrou budoucnost za předpokladu, že bude zachována správná agrotechnika ve výživě a obdělávce půdy a dále světelné podmínky – řídké koruny a dostatečná vzdálenost řad od sebe. Př. jednatel přečetl přípis z Výkupu ovoce, aby zahrádkáři dodávali padaná jablka do sběrny. Platí 50 haléřů za 1 kg. Př. předseda žádá členy o věnování vhodných fotografií z činnosti organizace pro kroniku. V odborném promluvil předseda o kopání jam pro nové stromky, jejich plnění hodnotnou zeminou a způsobu výsadby. V poměrně obsáhlé přednášce objasnil zásady správné sklizně a uskladnění ovoce. ~ Ve výborové schůzi 6. X. byla provedena kontrola plnění plánu činnosti a shledáno vše v pořádku. Bylo ukončeno hodnocení soutěže o nejlépe pěstitelsky využitou a sadovnicky upravenou zahrádku. Jako první byl vyhodnocen př. Vád. Medek, 2. př. inž. Václ. Laštovička, 3. př. Volfšic. Vyhodnoceným budou zakoupeny knihy a vyhotoveny diplomy. Odměny jim budou předány až na výroční členské schůzi. Př. Falátek zajistil pro členstvo 100 ůi zeminy od rybářů. Zájemce sepíší desítkáři. ~ Členská schůze 6. X. se konala v Osvětové besedě za účasti 45 členů. Byl přijat návrh dr. Horáčka na uspořádání malé výstavky ovoce ve výkladě místní mlékárny; projedná př. Matějka. Moštárna je letos slabě využita. Přátelé zahrádkáři z Plácek posílají pozvánku na otevření Kulturního domu. Pokladník př. Káš oznamuje, že k dnešnímu dni je na hotovosti 3.293 Kčs. V odborném proslovil př. předseda přednášku na téma „Využití půdy v našich zahradách", zaměřenou k diskusi o výhledech dalšího rozvoje naší socialistické společnosti a k XII. sjezdu KSČ. ~ Členské schůze 3. XI. v Osvětové besedě se zúčastnilo 28 členů. Omluvena nepřítomnost místopředsedy př. Šráma, který je t. č. v nemocnici. Bude mu zaslána zdravice. Př. Geltner slíbil, že u př. Šráma zoře a př. Sedláček

obryje 25 stromů – příklady vzácného přátelství! Na výsadbu obecních švestek se přihlásila 7členná brigáda. Na obrývání švestek bude brigáda 20. XI. Vagón rašeliny, slíbený př. Falátkem, došel a byl už také zájemcům rozdělen. Pro velký zájem bude objednán ještě další vagón. V odborném přednášel př. předseda „O průkopnické práci Mičurinově" se zaměřením k oslavám v rámci Měsíce čs.-sovětského přátelství. ~ Na členské schůzi 1. XII. v Osvětové besedě bylo přítomno 36 členů. Přítel Prokůpek oznámil, že výsadba švestek byla provedena a obrytí splněno na 90%. V odborné části schůze poučoval př. předseda o řezání a uložení roubů a o podnožích. Renklody naroubované na „karleti" (durancie) dávají nádherné plody, např. Althanova královská. Višně Morela pozdní na mahalebce roste velmi slabě, zato každoročně bohatě plodí. Školky dělají třešně a višně většinou na ptáčnici. Jabloně pro naše prostředí by měly být na středně bujně rostoucích typových podnožích a hrušně jen ve velmi omezeném počtu na semenáči a pouze odrůdy brzy a bohatě plodící. ~ V této velmi stručné historii naší organizace jsou shrnuty jen závažnější události jejího života. Jinak to ani není možné a proveditelné. Nelze zachytit všechny detaily počinů jednotlivých funkcionářů a členů, i když by nás mnohé po letech zajímalo. Ale i tak je vidět, co se za každým jejich počinem skrývá obětavé, nadšené a nenáročné práce jednotlivců a co intimních a opravdu přátelských vztahů dovede vytvořit společná láska k přírodě a k zahrádce.

Okresní organizace ČSOZS v Hradci Králové zaznamenala ve své práci v roce 1962 velký pokrok a svědčí o tom nejen zvýšená schůzová činnost předsednictva, výboru i komisí, ale i splněné a mnohde vysoko překročené závazky místních a závodních organizací, uzavřené na počest XII. sjezdu KSČ. Na začátku roku byly v okrese 44 organizace ČSOZS se 3.837 členy. Během roku byly založeny 3 nové organizace (Lochenice, Červený Dvůr, Osice) a s přírůstkem ve stávajících organizacích přibylo 447 členů, takže na konci roku bylo v okrese 47 organizací s celkovým počtem 4.284 členů. Ty během roku uspořádaly 305 výborových a 196 členských schůzí, 194 veřejných besed, přednášek a instruktáží za účasti 8.781 zájemců, 48 exkurzí a zájezdů do odborných závodů s celkovým počtem 1.893 účastníků, 12 výstav ovoce, zeleniny a květin se 7.758 návštěvníky. Zajímavá byla výstava uspořádaná Hradcem Král. II. ve spolupráci s Komunálními službami města. V soutěžích o nejlepší zahrádku bylo zapojeno 1.195 členů ve 22 organizacích. V knihovnách mají organizace 1.020 svazků, pro své členy zajistily za 159.675,- Kčs pěstitelských potřeb, členové vysázeli 6.993 nových stromků a 3.913 ovocných keřů a

mimo to ještě 1.063 ovocných stromků ve velkoprodukčních zemědělských závodech. Naši členové se podíleli na dodávce a zajišťování výkupu ovoce. Vykoupili 2.262 q ovoce a naši členové z toho dodali 1.602 q, to znamená v průměru 40 kg na jednoho člena. Kolonistě věnovali zdarma 2 q jahod mateřským školkám. Ve společných moštárnách bylo zpracováno 477 q ovoce. Pro zvýšení výnosů bylo založeno 7.935 m kompostů a přeroubováno 3.027 ovocných stromů. 682 členů provedlo společný postřik na výměře 96 ha, ostatní stříkali samostatně. 28 členů spolupracovalo s mládeží ve školách. Na veřejně prospěšných pracích, v zemědělství, na zvelebení obcí, budování společných zařízení odpracovali naši členové 40.833 brigádnických hodin. Založili 0·7 ha nových parků. Nad 9·5 ha parků a nad 45·2 ha ovocných sadů mají patronáty. Vzhledem k vysokým přebytkům vysokokmenů ve školkách pomáhali tyto umístit v obecních výsadbách i u soukromníků, aby tento výsadbový materiál nepřišel nazmar. Organizacemi svazu bylo uspořádáno 30 společenských akcí, jako zábavní večery, plesy apod., jichž se zúčastnilo 2.187 členů. Hodnota společného majetku organizací činí 226.507 Kčs a členové obhospodařují 364 ha půdy. ~ Výbor okresní organizace konal schůze pravidelně jedenkrát za měsíc, celkem jich bylo 11 a 1 konference. Kromě toho byly 3 schůze předsednictva. V návaznosti na minulý rok bylo uspořádáno v prvých měsících roku 5 polodenních školení pro odborné referenty místních organizací: 1. Organizace a propagace pěstování ovocných dřevin, zvyšování výnosů ovoce a zeleniny. 2. Pěstování jahod. 3. Výživa rostlin. 4. Ochrana ovocných dřevin proti chorobám a škůdcům. 5. Řez ovocných dřevin. Ve spolupráci se zemědělským odborem ONV byli na školení přizváni také vedoucí ovocnářských čet a pracovníci z JZD a státních statků. Každý z účastníků obdržel sylaba nebo osnovy přednášek. Velmi dobrou pomůcku získali např. osnovou přednášky o řezu, kterou př. Kuřátko doprovodil kresbami výchovného řezu až do úplného zapěstění koruny. V červnu bylo pořádáno organizační školení předsedů a jednatelů místních organizací. Dále byla uskutečněna odborná exkurze do Heřmanova Městce, Litomyšle a Poličky pro odborné referenty organizací, okresní instruktory a členy okresního výboru, potom školení: 1. Letní řez peckovic (broskve). 2. Nový ovocný sortiment. V pátek 7. IX. přednášel docent MUDr. Lad. Filip v Estrádní síni Domu odborů na téma „Význam ovoce a zeleniny v lidské stravě." Pro vzájemné seznámení byl uspořádán 13. I. v Domě odborů II. okresní ples ovocnářů a zahrádkářů. Ve spolupráci s podnikem „Ovoce a zelenina" byla vytvořena síť důvěrníků, kteří zajišťují styk pěstitelů s odběratelem a síť výkupčích. Svaz zajistil též 4 zbožíznalce pro odborné posudky v ovoci a zelenině. Přes to, že v Hradci

Králové funguje krajská poradna a sekretariát, bylo rozhodnuto opatřit místnost pro okresní sekretariát a poradnu. Po celý rok byly sledovány úkoly vyplývající z rozpracovaného Usnesení vlády o zvelebení ovocnictví, zelinářství a vinařství. Okresní organizace úzce spolupracovala s OV Národní fronty, se zemědělským odborem ONV, okresní ovocnářskou komisí a dalšími institucemi. Vzhledem k tomu, že okresní organizace obdržela menší příděl strojených hnojiv a členů přibývá, bylo nutno snížit kvotu na člena a doporučit členům, aby se snažili nedostatek vyrovnat hnojením přirozenými hnojivy – komposty, mrvou a zeleným hnojením – a dožadovali se přídělu strojených hnojiv u svého národního výboru, na který jako držitelé půdy mají také nárok. Na celkový požadavek místních organizací 250 q sadbových brambor obdržel okres pouhých 10 q; bylo proto rozhodnuto přidělit je 7 větším organizacím s tím, že příště budou poděleny další. Početný instruktorský sbor plní velmi dobře své poslání. Nejenže obstaral na 200 odborných přednášek v místních organizacích, okresní školení, ale naši instruktoři přednášejí hojně i mimo rámec našeho okresu. Je jen škoda, že někteří z nich nepodali hlášení o své činnosti, aby okres měl jasný přehled o celkové jejich práci a také o práci jednotlivých instruktorů. Významný kus práce pro rozvoj našeho ovocnářství konají naši instruktoři v okresní ovocnářské komisi ONV. Docela nic na věci nezměnilo přejmenování na „Okresní zahradnickou komisi" a snaha po jejím zúžení. Naopak se jejími členy stali vedoucí čet zelinařících JZD vedle zástupců všech ostatních pěstitelských složek, vedoucí čet ovocnařících podniků, JZD, silnic, státních statků, naši instruktoři a předsedou komise byl nadále Jenda Vondrák z Bydžova. Naši instruktoři se nespokojili jen účastí na schůzích komise, ale byli platnými a agilními pomocníky při budování ovocnářství v okrese. Kontrolovali provádění zimních postřiků, odstraňování vadných stromů v obcích okresu, osobně urgovali hlášení o úbytcích a přírůstcích stromů co do počtu pro statistiku a jezdili na komisionální šetření za účelem povolování zrušení starších sadů narušujících souvislé hony. Tak např. 8. 1. 1962 provedli př. Kuřátko, př. Herink a s. Škvrna z ONV šetření podobného rázu v JZD Michnovka, Záběděv, Metličany, Zachrašťany a Sloupno a urazili více jak 15 km cesty pěšky po zmrzlé oranici slabě poprášené sněhem. V té době už vyrůstaly nové velkoprodukční výsadby zákrsků v JZD Malé Babice, Kosičky, Boharyně a Petrovice u Nechanic, jejichž vysázení zajišťovali také naši instruktoři s podnikem Ovoce a zelenina. I když patronací za podnik nad výsadbami byl pověřen dr. Rejzek a všemožně se snažil udržet je v pořádku – sám dokonce prováděl řez – bylo to nad jeho síly a prostě nemožné. Nepochopením vedení JZD Malé Babice a Petrovice odešli

z těchto družstev ovocnáři a v Bzoharyni a Kosičkách zkušené ovocnáře neměli. Na tuto situaci upozornil ve schůzi OOK př. Kuřátko a řekl, že „je třeba něco dělat, aby byla zjednána náprava. Družstva jsme k výsadbě téměř donutili a je naší povinností se postarat, aby jim to přineslo užitek. Není umění sad vysázet, ale udržovat!" ~ Na to pohotově reagoval předseda př. Vondrák, že je to velmi správná připomínka a že se mají všichni členové komise cítit vázáni povinností ovocnařícím družstvům pomoci občasnou návštěvou a radou. Na př. Kuřátko se obrátil s přímou otázkou: „A co ty? Jsi v důchodu, máš z nás nejvíc času. Nechtěl byses do všech družstev jednou-dvakrát za rok podívat, udělat instruktáž, poradit a naučit to ty chlapce tam řezat?" A tak př. Kuřátko jezdil, často urazil na kole 70-80 km za jeden den, dělal instruktáže, radil jakou podplodinu do sadu a setkával se někdy s větším, někde s menším úspěchem. Tak na příklad, když v JZD Malé Bzabice neměli vůbec nikoho, kdo by se o sad staral, řez tam prováděl ~ pokud to mohl stačit ~ dr. Rejzek a stále utěšovali př. Kuřátko, že přijde už ze školy syn jednoho člena a sadu se ujme, řekl př. Kuřátko předsedovi JZD: „Nejlepší by bylo, kdybyste se snažili dostat zpátky Pražáka". Na to skákal předseda zlostí až do stropu a nechtěl o tom už slyšet ani slovo. Nakonec se tam ovocnář Pražák přece vrátil a při jedné pozdější návštěvě ~ právě ve sklizni ovoce ~ musel mu př. Kuřátko poctivě přiznat: „Člověče, takovéhle Oldenburgy jsem ještě neviděl!" (Sad byl založen v bývalém rybníku.) ~ Když př. Kuřátko poprvé přijel do Kosiček (v předjaří) a ukázal ovocnářům Novotnému a Valentovi, že všechny ty od mšic jako prasečí ocásky pokroucené letorosty musí ořezat a tak a tak upravit korunky, se nejdřív „chlapci" správně zhádali: „Vidíš, já jsem říkal..." ~ ale nakonec i tam to bylo dobré. ~ V Petrovicích narážel př. Pulec s pomocníkem Kholem na nepochopení vedení družstva, ale dělali co mohli. Natáhli do stěnové výsadby dráty, dost to vyvázali, ale řezu mnoho nedali. Při jedné předjarní instruktáži navrhli př. Kuřátkovi: „Nejlepší bude, když tu s námi asi 4-5 dní zůstaneš a pomůžeš nám s tím. Máme píchnuté prase, tak se špatně mít nebudeš!" Tak to ovšem nešlo. Při jedné srpnové návštěvě v Petrovicích marně hledal př. Kuřátko ovocnáře. Při prohlídce sadu zjistil, že více než v polovině sadu je krmná směska vysečena, ale na zbytku je už přezralá, potřebuje posíct, sklidit a v celém sadu provést podmítku strniště. Než se tam vjede s traktorem, je třeba vyvázat ramena stěn ke drátům koster, aby traktor stromky nepoškodil, ne-li nadobro nezničil. Nakonec se př. Kuřátkovi podařilo najít předsedu JZD, žeptal se ho po ovocnářích, kde jsou, a tlumočil mu, co je třeba brzy v sadě udělat. Zvlášť upozornil na nebezpečí rozlámání a nutnost vyvázání. To předsedu rozčililo do té míry, že na př. Kuřátko vyletěl: „Člověče! Dejte mně s tím

sadem pokoj! Vy jste nás do toho voblíkli a my se v tom teď plácáme. Oba, Pulec i Khol, jsou teď v četě u mlátičky a čtyři neděle se mně tamvodtud nesměj' hnout!" ~ Radostnější a nakonec také úspěšnější práce byla v Bzoharyni. Nová výsadba 5·5 ha s výhledem na rozšíření a v ní menší část stěn, ostatní čtvrtkmeny s mezisadbou pluničů na M IX. Ovocnářem určen člen tamní místní organizace ČSOZS, celkem laik, ale člověk pro věc zapálený, př. Fiala. Výsadbový materiál nebyl nejlepší. V zákrscích bylo hodně jednoletých, dřevo silně popálené od chemického odlistění, ale na podzim bylo všechno zasázeno. Na předjarním seříznutí se vedle Fialy podílel kdekdo, např. agronom JZD a jiní, ale žádný odborník. Na konci července tam poprvé přijel př. Kuřátko. Fialu našel ve staré třešňovce (vypravoval dodávku pozdních třešní) a ten př. Kuřátko poslal napřed do sadu, ať si vše prohlédne, že za ním později přijde. Po příchodu do sadu zůstal př. Kuřátko stát jako zařezaný. Všechny delší letorosty včetně vedoucích a vrcholových výhonů byly už nejméně před měsícem silně zkráceny a už narůstala téměř na každém z nich nová košťátka. Bylo vidět, že přes popálení kůry se stromky mají k světu, ale jakou práci muselo dát provedení celkem zbytečného a špatně provedeného letního řezu! Při bedlivější prohlídce ještě seznal, že i jarní seříznutí bylo uděláno špatně. Co teď s tím, jak to spravit, jak to udělat, aby Fiala nebyl otráven, řekne-li se mu, že je to všechno špatně, když zřejmě očekával za tolik práce pochvalu? A jak ho to naučit co nejrychleji dělat správně? Než př. Fiala přišel, byl plán hotový: Vyslovit obdiv nad obrovským kusem práce, kterou věnoval letnímu řezu, upozornit na to, že v předjaří dá úprava narostlých „košťátek" opět hodně práce a navrhnout, aby místní organizace ČSOZS v Bzoharyni pozvala v předjaří př. Kuřátko k proslovení teoretické přednášky o řezu a po ní že se půjde korporativně do sadu řezat. Fiala i další členové se při tom naučí jednoduché a málo pracné metodě výchovného řezu a mohou zároveň udělat v sadě kus práce. Tak se také všechno událo, jenomže jsme praktickou instruktáž v sadě dělali v době tání a jen účastníci ve vysokých holínkách se mohli odvážit do sadu. Nutno konstatovat, že Fiala nechyběl na žádném okresním školení a opravdu rychle se to naučil. Ve druhém roce už sklidil pěkných pár metráků jablek, ve třetím roce už vagón a na vystavené ovoce později získal zlaté medaile na celostátní výstavě v Bratislavě, v Erfurtu a i na Světové výstavě ve Vídni. Je nesporné, že návštěvy členů OOK v ovocnářících družstvech posilovaly pozici ovocnářů. Vedení družstev cítila zájem ONV a ochotněji uvolňovala pracovní síly do sadů, i když tyto zpočátku vyžadovaly jen náklady a nic nevynášely. ~ Tato činnost našich od-

borných instruktorů, na kterou jsme zde letmo vzpomněli, svědčí o tom, že se okresní organizace bedlivě zabývala rozpracováním dokumentu k rozvoji ovocnářství, zelinářství a vinařství. Pokladní zpráva uvádí, že okres obdržel od krajské organizace 12.581·72 Kčs, celkové příjmy činily Kčs 23.208·62 a po odečtení výdajů zbyl na rok 1963 konečný zůstatek 2.311·65 Kčs. Na okresní konferenci 16. III. 1963 byl zvolen: předseda Otoniel Falátek z Malšovic, místopředsedové Jiří Králíček z N. Bydžova a Adolf Svoboda z Malšovic-osady, jednatel Karel Štícha z HK III, zapisovatel Oldř. Šťovík z osady Červený dvůr, pokladník Václ. Šimánek z Pouchova, hospodář Fr. Klain z HK I, knihovník Lad. Dědourek z Třebechovic, členové výboru: Odon Celler z Chlumce, Fraut. Píč z Věkoš, Fr. Sedláček z Malšovic, Jos. Munzar ze Sadové, Adolf Mácha z Plotiště, Jar. Havlů z HK II, Jos. Budka z Předměřic, Karel Sychrovský ze Smiřic, Oldřich Kábrle z Plácek, Fr. Kašpar z HK III, Jos. Klouček ze Sv. Dvorů, Fr. Klouček z Nového Hradce, Fr. Císař z HK II, Lad. Bareš z Nedělíště, náhradníci: Jos. Hodyc z Lochenic, Fr. Šanda ze Lhoty p. Libč. Revizní komise: Jar. Svěcený z Věkoš, prof. Č. Slavík z Malšovic, inž. Jar. Janele z HK I.

Krajská organizace ČSOZS Východočeského kraje v Hradci Králové zaměřila svou činnost k plnění všech úkolů Plánu práce, doplněného úkoly z rozpracovaného usnesení II. celostátního sjezdu. Na prvém místě hned v začátku roku bylo to zajišťování výročních schůzí v základních organizacích přenesením tohoto úkolu na okresy a v návaznosti na to uspořádání okresních konferencí. V neméně důležitém úkolu školení členů po stránce odborné určila krajská organizace, aby každá základní organizace uspořádala během roku nejméně 5 odborných přednášek a všechny okresní organizace provedly školení odborných referentů místních a závodních organizací v potřebném rozsahu. Za podpory KNV bylo v průběhu roku provedeno bohaté proškolení okresních instruktorů. 30. IV. 1962 se konala krajská konference a byli na ní zvoleni: předseda V. Kovanda z HK III, místopředsedové O. Falátek z Malšovic, Leop. Vaněček z Pardubic, J. Kuřátko z Malšovic, jednatel Al. Urban z Plácek, účetní Vl. Rádl z HK II, hospodář Fr. Klain z HK II., členové výboru: inž. L. Kamínek z Malšovic-osady, J. Vondrák z N. Bydžova, F. Pikl ze Ždírce n. Doubravou, F. Zeman z Chrudimi, A. Dvořák z Jičína, Ant. Maršík z Náchoda, inž. J. Vašíček z Veselí, St. Vavřín z Kvasin, J. Jarý z Jilemnice, J. Háněl ze Svitav, St. Řezníček z Poříčí u Tř., K. Vondra z Ústí n. O., L. Lučan z Třebše, J. Hrouda z Jaroměře, Jiří Dajčar z Lanškrouna, Anna Pithartová z HK II, Fr. Císař z HK II. Náhradníci: K. Kvasnička z Paky, Otto Karbula z Litomyšle, Jar. Žid ze Rtyně, Jan Ptáček z Hlinska, Jindřich Vánický z Holic. Revizní komise: dr. Jar. Kott. z HK I, prof. Č. Slavík z Malšovic, Jos. Rezek z HK II, Václ. Brož z Kuklen, Zd. Pospíšil z Kuklen. Náhradník Radmila Lhotská z HK I. Pomocí Zpravodaje krajské organi-

zace byly vedeny všechny nižší složky k plnění úkolů v akci zúrodnění půdy, zkrášlení obcí a měst, v přeroubovací akci, ve styku s veřejnými institucemi, ale dostávaly v něm velmi cenné organizační zprávy a návody jak zlepšit svoji práci. Činovníci organizací se v něm dovídali vše o výsadbovém materiálu ve školkách v kraji, který je k dispozici pro naše členy, hmotném zásobování a včasném plánování pěstitelských potřeb. Značná pozornost byla věnována nejen ve Zpravodaji, ale též v celkové činnosti krajské organizace zřizování, rozšiřování a zlepšování zahrádkových osad. Zpravodaj zveřejnil celkové výsledky práce všech našich organizací v kraji za minulý rok, z nichž je patrno, že se členstvo našeho svazu velmi aktivně zapojilo do veřejně prospěšných prací. Tak např. s mládeží spolupracuje 296 aktivistů, v MNV pracuje 1950 členů, v ONV 82 členů, v KNV 11 členů. 97 místních a závodních organizací má odborný patronát nad 780·48 ha ovocných sadů a jiných speciálních kultur. Bylo zřízeno 11·04 ha nových parků a soustavně je ošetřováno 56·81 ha parků. Pro socialistický sektor založili naši členové 1.358 m^3 kompostů a přeroubovali na 3.000 ovocných stromů. V kraji pracovalo 45 okresních instruktorů. Listopadový Zpravodaj přinesl výkaz závazků k XII. sjezdu KSČ a jejich plnění:

	závazek:	splněno:
Výsadba ovocných stromů v zahradách členů	20.500 ks	33.016 ks
Výsadba členy ve společ. sadech a soc. sektoru	13.000 ks	28.212 ks
Ošetření vlastních stromů proti škůdcům	270.000 ks	383.179 ks
Ošetření stromů v obcích a soc. sektoru	60.500 ks	85.146 ks
Přeroubováno stromů	14.000 ks	18.757 ks
Založeno parků, sadových úprav v akci Z	5,75 ha	28,42 ha
Trvalá péče o parky a sad. úpravy o výměře	50,00 ha	69,27 ha
Převzetí ovoc. sadů v obcích a soc. sektoru do péče	950,00 ha	930,87 ha
Spolupráce s mládeží	160 čl.	240 čl.
Odpracování brigád	77.100 hod.	101.130 hod.
Zakládání kompostů	13.500 m^3	25.515 m^3
Uspořádání přednášek v zákl. organizacích	600	724
Zájezdů	180	253
Odborných exkurzí	120	167
Praktických instruktáží	180	253
Výstav ovoce a květin	80	85
Dodávky ovoce z vlastních zahrad	2.450 q	9.930 q
Dodávky ze společných sadů	10 q	134 q

Ponejvíce naše venkovské organizace pomohly v umístění vysokokmenů, které se jevily ve školkách Východočeského kraje v počtu přes 70.000 kusů jako přebytky a které by přišly nazmar. Část jich byla dodána na Slovensko.

Velmi pěkný reklamní poutač solnické místní organizace v jedné výkladní skříni na náměstí v Solnici.

V 9. čísle Zpravodaje byly vypsány výsledky Soutěže o nejlepší organizaci z roku 1961: Na prvém místě je okresní organizace Náchod s místními organizacemi: 1. Jaroměř, 2. Náchod. Hradec Králové-okres se mezi 11 okresy umístil až na 7. místě a zdá se, že svou práci nedovedl dost dobře prodat. Vzhledem k své činnosti si jistě zasloužil lepší umístění. Z místních organizací v hradeckém okrese byly vyhodnoceny: 1. Nový Bydžov, 2. Malšovice. Sousední okres Rychnov n. Kněžnou zaujal 4. místo a v něm jako první mladá místní organizace v Solnici, 2. Kostelec n. Orl. Prostřednictvím Zpravodaje obdržely všechny organizace úplné adresáře všech okresních instruktorů i s tématy přednášek, které jednotliví instruktoři provádějí, dále adresáře členů výboru krajské organizace, okresních organizací i celých funkcionářů místních a závodních organizací. Byl zveřejněn též seznam ovocných a okrasných školek v kraji podle okresů a pokyny k hromadným objednávkám výsadbového materiálu. Krajský tajemník př. Herink a krajští instruktoři-specialisté navštěvovali školkařské závody, aby mohli členstvo včas informovat o možnostech nákupu. Tak např. př. Kuřátko s př. He-

rinkem pravidelně každoročně před školkařskou sezónou objížděli všechny školky. Krajská organizace se všemožně starala o to, aby alespoň v produkčních okresech co nejdříve fungovaly okresní poradny ČSOZS. V Jičíně je poradna otevřena ve středu od 13 do 16 hodin, v sobotu od 9 do 12 hodin. V Pardubicích funguje poradna v sekretariátě v Pernštýnské ulici v pondělí 16–18 hod., v úterý 9–12 hod., ve čtvrtek 15–18 hod. V Hradci Králové je zatím poradna v krajském sekretariátě v Chelčického ulici ve středu a v sobotu od 8 do 12 hodin, než bude zřízen okresní sekretariát. Pro členy místních organizací jsou zřízeny poradny v Holicích, ve Dvoře Králové n. Lab., v Jaroměři a v Přelouči. Krajská organizace upozornila na využívání odborných diapásů a promítaček, které jsou pro zvyšování odbornosti členů pro místní organizace k dispozici u okresních organizací. Dále vydala seznam krátkých odborných filmů, které lze za mírný poplatek vypůjčit v Krajském filmovém podniku. Seznámila členy také s novým ovocným sortimentem pro léta 1962 a 1963: Jabloně: Skleněné žluté, James Grieve, Wealthy, Oldenburg, Nonnetit, Parména zlatá, Golden a Red Delicious, Coxova oranž., Čistecké lahůdkové, Ontario, Jonathan, Boskoopské červené, Starking, Vilémovo. Vedlejší odrůdy: Albrechtovo, Gascoigneho šarlatové, Hájkova muškátová, Laxton Superb, Parkerovo a Wageнerovo. Hrušně: Clappova, Solanka, Čáslavka Williamsova, Charneuská, Conférence, Boscova lahvice, Lucasova, Paříženka, Madame Verté, Nanghinova. Vedlejší odrůdy: Červencová, Avranšská, Salisburyho, Drouardova, Neliska zimní. Třešně: Karešova, Kaštánka, Tropprichterova, Napoleonova, Germersdorfská, Hedelfingenská, Thurn-Taxis. Vedlejší odrůdy: Rychlice německá, Lyonská, Sladkovišeň raná, Hortensie. Višně: Vackova, Körösská, Morela pozdní. Slivoně: Lützelsachsenská, Zimmrova, Mirabelka Nancy, Domácí švestka, Zelená renkloda, Althanova královská. Vedlejší odrůdy: Ananasová česká, Bone de Bry, Malvazinka. Meruňky: Velkopavlovická, Maďarská, Paviot, Rakovského, Sabinovská. Broskve: Amsdenova, May Flower, Red Haven, South Haven, Halle Haven, Elberta, Champion, Sun Bean. Rybíz červený: Děvínský, Holandský, Houghton Castle, Vierlandenský, Heinemannův pozdní. Vedlejší odrůdy: Heros, Feyův. Rybíz bílý: Versailský. Rybíz černý: Karlštejnský dlouhohrozen, Silvergieter, Holandský černý. Angrešt: Bílý nádherný, Lady Delamare, Industrie, Triumphant, May Duke. Vedlejší odrůdy: Hansa, Velvarský skvost, Zlatý fík, Zelený obrovský. Maliny: Lloyd George, Pruská, Rubín, Romy. Ostružiny: Wilsonova raná. Jahody: Překvapení tržnice, Georg Soltwedel, Senga-sengana. Vedlejší odrůdy: Regina, Red Rich, Ozark Beauty, Rujana. – Zástupci krajské organizace snažili se navštívit též co nejvíce výstav v kraji pořádaných. Značná pozornost byla věnována náboru nových členů a za tím účelem byl roz-

pracován úkol pro okresní organizace, neboť Východočeský kraj má získat v roce 1962 nových 2.500 členů. Krajský sekretariát a členové krajského výboru se ve spolupráci s okresními organizacemi podíleli ve značném rozsahu na budování velkoprodukčních výsadeb socialistického sektoru. Krajská organizace Východočeského kraje vykonala ruku v ruce s nižšími složkami ČSOZS v roce 1962 záslužný kus organizační, odborné a propagační práce.

Ústřední orgány ČSOZS pracovaly po celý rok na plné obrátky. Vyžadovaly si to nejen obrovské úkoly vyplývající z rozpracovaného usnesení II. celostátního sjezdu, ale i problémy z této práce vyplývající a další úkoly, které jako samozřejmý zjev přináší život tak mohutné organizace a doba. Bylo třeba usměrňovat činnost okresních organizací, neboť nebyla všude uspokojivá, vyzvat organizace k uzavírání závazků k blížícímu se XII. sjezdu KSČ, zesumarizovat hlášení o činnosti za uplynulý rok, vydat celou řadu směrnic a pokynů k příští činnosti, vydávat v dostatečném množství odborné materiály, udržovat styky se zahrádkáři v cizině, zajišťovat hmotné zásobování, nábor členů, propagaci svazu a celého hnutí, spolupracovat s nejvyššími úřady a institucemi, výzkumnými ústavy, výkupními organizacemi a ostatními zájmovými svazy, starat se o zřizování okresních sekretariátů, poraden, rozděloven, zakládat zájmové odbory, informovat o zákonech, daňových a jiných předpisech souvisejících s činností členů svazu a s činností svazových organizací atd. atd. a v neposlední řadě připravovat a zajišťovat odborná a organizační školení, aktivy funkcionářů a jiné k zvládnutí všech úkolů, které svaz očekávají. Ústřední výbor ve své schůzi 25. II. schválil zprávy o činnosti za uplynulé období, návrh na ustavení komise pro zahrádkové osady a květinářské a návrh na udělení čestných uznání a poděkování. V loňské schůzi ÚV byla udělena první čestná uznání př. V. Andělovi, inž. Černíkovi, Jos. Hasilíkovi, K. Jašíkovi, V. Kovandovi, J. Kuřátkovi, F. Lisníkovi, J. Lokajíčkovi, doc. Markusovi, J. Novákovi, J. Reynoldsovi-in memoriam, inž. Součkovi, J. Stejskalovi, místním organizacím K. Vary, Krnov, org. 58 Praha, Sadová, Slušovice, okresním organizacím Karviná, Plzeň-město, Praha 8, Prostějov, krajské organizaci Ostrava, institucím: Koniferovým školkám v Žehušicích, Výzkumnému ústavu ovocnářskému v Holovousích. Ústřední předsednictvo navrhuje, aby bylo každoročně uděleno přibližně dvacet čestných uznání tohoto nejvyššího stupně a dnes předkládá k přijetí: př. M. Falešníkovi, F. Ferklovi-in memoriam, J. Halířovi, J. Herinkovi, inž. Horkému, J. Chlomkovi, A. Kadlčíkovi, A. Kalčíkovi, V. Kochovi, dr. Lyerovi, J. Madeľovi, F. Pilarskému, prof. Č. Slavíkovi, prof. dr. Smolákovi, dr. Šnorkovi, V. Vojtíškovi a inž. Zídkovi, MO Čimelice, Líně, Lipník n. Bečvou, Třebovice,

OO Český Krumlov a Rokycany, institucím: Státní šlechtitelské ovocnářské stanici v Těchobuzicích, Šlechtitelské stanici vinařské ve Velkých Žernosekách. 1. lednem 1962 byl časopis „Rádce" rozdělen na samostatné časopisy zahrádkářský a chovatelský. Na uvolněné místo samostatného odborného referenta odchodem inž. Žikeše v sekretariátu ústředí byla přijata inž. Dagmar Lánská. Na zařízení a provoz 16 okresních sekretariátů bylo vyčleněno z ústředních prostředků 160.000 Kčs. 3. června se konal v Brně celostátní aktiv vedoucích funkcionářů krajských organizací. Předsednictvo pověřilo dohledem nad vydáváním „Zahradnických aktualit," jejichž 1. číslo vyšlo v r. 1960 v dubnu a ve vydávání se pokračuje, př. Kuřátko, Kalivodu a inž. Hričovského. Při hodnocení činnosti ČSOZS za rok 1961 bylo zjištěno, že na úseku veřejně prospěšné činnosti bylo odpracováno přes 800.000 brigádnických hodin, založeno přes 120 ha nových parků, do trvalé péče převzato 300 ha parků a 3.300 ha ovocných sadů, v NV pracuje téměř 10.000 členů, v kroužcích při školách na 3.000 instruktorů, v akci zúrodnění půdy bylo založeno 150.000 m³ kompostů, přeroubováno 90.000 ovocných stromů, ve 160 moštárnách bylo zužitkováno 180.000 q podřadného ovoce, uspořádáno více než 500 výstav, které zhlédlo přes 300.000 návštěvníků, téměř 6.000 přednášek s návštěvou přes 300.000 účastníků, přes 2.000 odborných zájezdů a exkurzí, 45 zájezdů na Mezinárodní výstavu do Erfurtu, v knihovnách organizací je přes 300.000 svazků, svaz má přes 500 odborných instruktorů, bylo získáno 20.000 nových členů a založeno přes 200 nových organizací. Podle výsledků Soutěže o nejlepší činnost se umístily kraje následovně:

1. Severomoravský	7.448 bodů	5. Severočeský	5.615 bodů	9. Měst. výb. Praha	3.085 bodů
2. Východočeský	6.759 "	6. Západoslovenský	5.470 "	10. Východoslovenský	2.127 "
3. Západočeský	6.172 "	7. Středočeský	5.140 "	11. Středoslovenský	1.619 "
4. Jihomoravský	5.756 "	8. Jihočeský	4.506 "		

Usnesení II. celostátního sjezdu ukládá zvýšit členskou základnu do III. sjezdu na 170.000 členů. Přírůstek členů za prvých 9 měsíců roku 1961 ukázal, že by tohoto počtu zdaleka nebylo dosaženo, a proto byl rozpracován úkol v náboru členů.

Kraj:	31. 1. 1961 bylo členů:	Přírůstek za 9 měs. členů:	Úkol pro r. 1962 členů:	Kraj:	31. 1. 1961 bylo členů:	Přírůstek za 9 měs. členů:	Úkol pro r. 1962 členů:
Praha	11.396	—	500	Východočeský	14.854	2.000	2.500
Středočeský	17.852	1.700	3.000	Jihomoravský	18.695	4.000	5.000
Jihočeský	2.780	—	1.500	Severomoravský	10.847	2.000	3.000
Západočeský	10.326	300	2.500				
Severočeský	8.622	—	3.000	Slovensko	6.500		9.000

V roce 1962 je třeba získat 30.000 členů, 1963 – 25.000 členů, 1964 – 15.000 členů. Během roku 1962 vydalo ústředí celou řadu tiskovin jak k náboru členů a propagaci svazu, tak i odborných. Pokračovalo vydávání ABC, letáků

zaměřených k úkolům svazu, ústředního Věstníku, vzorových přednášek pro odborné instruktory, mezi nimiž už dříve vyšla vzorová přednáška „Jak uspořádat domácí zahrádku" od našeho předsedy př. Kuřátka, Jednacích řádů a Směrnic. Jako náhrada za dříve vydávané bleskovky bylo k vyvěšování do skříněk vydáno Zahradnické kalendarium. Jako brožura vyšlo „Zahrádkářské minimum". Konečně obdrželo ústředí kovové odznaky a jsou organizacím rozesílány po Kčs 2·50 za kus a členové je platí 3 Kčs. Do NDR a PLR byly vyslány studijní delegace a na oplátku navštívily jejich delegace nás. Ústřední výbor schválil na své schůzi 16. IX. plán práce na rok 1963 a rozpočet. V roce 1962 byla též vypsána fotosoutěž na zahrádkářské náměty. Po celý rok probíhala spolupráce se Společností pro racionální výživu. Svaz se plně zapojil do akce „Měsíc lesů," zúčastnil se vzpomínky 20. výročí vyhlazení Lidic a oslav 45. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Kromě jiných školení bylo uspořádáno odborné školení vinařů. Na konci roku se ukázalo, že se skvěle osvědčilo rozplánování úkolů v náboru členů: svaz má 2.506 organizací a 168.430 členů.

Místní organizace Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu v Malšovicích hodnotila svou činnost za rok 1962 na výroční členské schůzi dne 27. 1. 1963 v Osvětové besedě. Předseda př. Kuřátko zvlášť přivítal hosty ze zahrádkové osady v čele s jejím předsedou př. Závřelem, vzpomněl během roku zemřelých členů, bývalého člena výboru př. Mikeše, Kozáka a Vojtěchovského. Referát k mezinárodním událostem přednesl př. Kerhart. Předseda podal zprávu o činnosti: Závazek k poctě XII. sjezdu KSČ byl v některých bodech vysoko překročen: a) na údržbu sadových úprav Na Drahách bylo plánováno 120 brigádnických hodin; byly provedeny ještě další úpravy při nově vydlážděných chodnících a odpracováno celkem 247 brigádnických hodin. b) Na prořezávání, obrývání, okopávání a výsadbě obecních stromů bylo odpracováno 820 brigádnických hodin. Na výsadbu za vadné stromy jsme obdrželi od Správy veřejných služeb na jaře 15 švestek a 1 višni, na podzim 30 švestek a 3 třešně k prodloužení výsadby Na Drahách u nového chodníku. Celkový počet stromů je cca 800 švestek a 13 třešní a višní. Všechny stromy byly v předjaří chemicky ošetřeny, což si vyžádalo náklad 400 Kčs. V bodu c) jsme se zavázali nabádat časovými relacemi v místním rozhlasu naše občany ke zkrášlení oken květinami, k zlepšení vzhledu zahrádek a k udržování čistoty a pořádku na veřejných prostranstvích při jejich domcích. Relace byly vypracovány, rozhlas však fungoval jen zčásti. Proto jsme se snažili vývěskami a zařazením vhodných přednášek o květinách do našich schůzí a besed tento nedostatek vyrovnat. d) Soutěž o nejlépe využitou a sadovnicky upravenou zahrádku byla plně rozvinuta a vyzněla násle-

dovně: Jako první byla soutěžní komisí vyhodnocena zahrada př. Václava Medka a ten získává jako uznání své práce knihu „Atlas tržních odrůd ovoce" s věnováním: „Zakládajícímu členu a býv. dlouholetému členu výboru, příteli Václavu Medkovi v upomínku na účast v Soutěži o nejlépe pěstitelsky využitou a sadovnicky upravenou zahrádku v r. 1962, ve které byla jeho zahrada soutěžní komisí vyhodnocena na 1. místě, za vzorné vedení jak po stránce estetické, tak i užitkové." Druhým byl vyhodnocen př. inž. Václav Laštovička; věnujeme mu knihu „Jahody" se zápisem: „Soudruhu inž. Václavu Laštovičkovi v upomínku na účast v Soutěži o nejlépe pěstitelsky využitou a sadovnicky upravenou zahrádku v r. 1962, ve které byla jeho zahrada soutěžní komisí vyhodnocena na II. místě, pro její mimořádnou estetickou úpravu." Třetí cenu v této soutěži získává př. Ant. Volfšic a v upomínku na soutěž obdrží knihu „Květiny" se zápisem: „Dlouholetému členu výboru př. Ant. Volfšicovi v upomínku na Soutěž o nejlépe pěstitelsky využitou a sadovnicky upravenou zahrádku v r. 1962, ve které byla jeho zahrada soutěžní komisí vyhodnocena na III. místě pro mimořádné výsledky v pěstování ovoce." Dnešním vyhodnocením vítězů Soutěže o nejlépe pěstitelsky využitou a sadovnicky upravenou zahrádku uzavíráme tuto soutěž a oznamujeme, že naše organizace svůj závazek k XII. sjezdu KSČ čestně splnila. ~ Po celý rok byla činnost zaměřena na plnění vládního usnesení o rozvoji ovocnářství č. 293, a tak byly ovocné stromy v obvodu naší působnosti mechanicky a chemicky ošetřeny, vadné vykáceny a naší členové vysadili 362 stromků nových, založili 612 m kompostů a přeroubovali 160 stromů. V péči o odbornost členů bylo uspořádáno 15 odborných přednášek, 3 instruktáže, 2 exkurze a 1 filmový večer. Za účelem zhlédnutí osady, sbírky kaktusů př. Kindla, event. moštárny navštívilo nás 16 exkurzí. Ve spolupráci se školou bylo v polytechnické výchově žáků provedeno 7 přednášek s ukázkami roubování a řezu ovocných stromů. Nově budovaným ovocným výsadbám v JZD Boharyně, Kosičky, Malé Babice, Petrovice, Hvozdnice a dalším bylo našim instruktorem věnováno 13 pracovních dní, které si vyžádaly instruktáže, komisionelní řízení apod. Pro členy bylo obstaráno 6.500 kg strojených hnojiv, 150 kg sadbových brambor, 140 q řepky. V moštárně bylo zpracováno 50 q podřadného ovoce. Provoz motorobotu se zlepšil a odpovídá amortizaci. Stříkačky nebyly plně využívány. Stav členů: 1. 1. 1962 bylo 191 členů, získáno 19 nových, ubylo 5 členů. Konečný stav 31. XII. 1962 – 205 členů. Podle věku je ve stáří nad 60 let 63 členů, ve věku od 50 do 60 let 66 členů, 40–50 let 40 členů, 30–40 let 33 členů, do 30 let 3 členové. 63% členů je nad 50 let, 37% členů do 50 let. Nejstarší člen je F. Rybišar, nar. 1880, nejmladší Ivan Vysloužil, nar. 1943. V r. 1962 bylo zakoupeno 15 nových knih a knihovna má 105 svaz-

ků; členové si vypůjčili 69 knih. Pokladní zpráva: Příjmy v roce 1962 9.643·66 Kčs, vydání 8.739·55 Kčs. Na konci roku na běžném účtu 3.457·78 Kčs, hotovost 1.095·82 Kčs. Jmění celkem 25.023·81 Kčs. Revizoři navrhují zlepšení v mošťárně. Zpráva kronikáře v důsledku onemocnění př. Rolla nebyla podána. Na kronice však začíná pracovat př. Kuřátko. Po schválení zpráv přikročeno k volbám a bez valných změn zvolen dosavadní výbor i revizoři. Delegáty na okresní konferenci zvoleni př. Jos. Kuřátko, Ot. Falátek a Jos. Pátý. Nato byl projednán a schválen Pracovní a finanční plán na rok 1963. V diskusi se projednávala otázka dne pravidelných členských schůzí; provede se průzkum u členů, který den v týdnu vyhovuje většině. Členové požadují přednášku o chovu drobného hospodářského zvířectva a jeho nemocech. Předseda zahrádkové osady pozdravil shromážděné a poděkoval za pomoc, která jim byla a je věnována našimi členy, zejména předsedou př. Kuřátkem. Bylo usneseno zaslat onemocnělému místopředsedovi a kronikáři př. Rollovi pozdravný dopis. Na závěr přednášel př. Falátek o výstavě v Erfurtu s doprovodem barevných diapozitivů, které se přítomným velmi líbily.

Chovejte mě, má matičko,
jako míšeňské jablíčko –
chovejte mě, má matičko,
jako z růže květ –

jen až vy mě vychováte,
pak se na mě podíváte
jak mně bude pěkně slušet
bílý kabátek.

Rok 1963

O povětrnosti během roku 1963 vydala Observatoř hydrometeorologického ústavu v Novém Hradci Králové následující zprávu: Teplotní průměr celého roku se velmi přibližoval dlouholetému normálu. První tři měsíce roku byly chladnější, ostatní měsíce byly teplé až na prosinec, který měl průměrnou teplotu –5° C, tedy o 6° C pod normálem. Přes to, že začátek i konec roku byl suchý, celoroční srážky byly normální. Nejvydatnější srážky byly v měsíci květnu, červnu, srpnu a září. Souvislá sněhová pokrývka se udržela od začátku roku až do 10. března. Její největší výška byla 6. února ~ 32 cm. Během roku bylo na stanici pozorováno celkem 70 slabých bouřek. Nejsilnější byla 1. července. Silnější nárazy větru nad 75 km/hod. byly naměřeny 13. III. – 76 km/hod., 15. V. – 104 km/hod., 28. IX. – 79 km/hod., 31. X. – 79 km/hod., 22. XI. – 86 km/hod. a 24. XII. – 79 km/hod.

Maxima a minima teplot a množství srážek v jednotlivých měsících:

	Maximum:	Minimum:	Srážek:
Leden	3·8° C	– 21·0° C	11·5 mm
Únor	4·5° C	– 20·0° C	16·7 mm
Březen	12·1° C	– 16·3° C	31·2 mm
Duben	22·9° C	– 3·0° C	15·8 mm
Květen	24·8° C	2·0° C	91·9 mm
Červen	32·4° C	2·1° C	116·4 mm
Červenec	34·3° C	7·5° C	33·7 mm
Srpen	35·0° C	8·6° C	72·8 mm
Září	26·5° C	5·2° C	94·6 mm
Říjen	21·2° C	– 1·3° C	18·3 mm
Listopad	17·8° C	– 0·6° C	59·4 mm
Prosinec	6·0° C	– 17·5° C	6·6 mm

Pokud jde o úrodu, nutno konstatovat, že peckoviny po loňské neúrodě přebohatě kvetly a nad očekávání kvetly poměrně dost i jadernatiny. Počasí bylo v době květu velmi nepříznivé: deštivo, trvalá chladna, takže včely nemohly ven, občasné mrazíky a tentokráte velmi pozdní, ještě 1. VI. To vše ohrožovalo násadu plodů. Přes to i přes silný výskyt pilatky přebohatě nasadily rané peckovice, včetně třešní a višní. U domácí švestky byl pozorován zajímavý zjev: Přes bohatost květu stromy nezarodily, poněvadž v době plného rozvití květů tyto všechny i se stopkami opadaly – asi v důsledku silného ochlazení. Renklody zarodily tolik, že se celé korunní větve lámaly, ba přílišným zatížením se lámaly i plodonoše. Plody byly ovšem drobnější než v jiných létech. Přesto výkup nezralé a tvrdé ochotně vykupoval jako konzervárenskou surovinu, hlavně zelené odrůdy – jako Oulinskou, Ontario, Zelenou velkou i malou. Zajímavé byly i výkupní ceny. Zpočátku platil 2·60 Kčs za 1 kg, po 4 dnech už 1·60 Kčs za 1 kg a za další 4 dny 0·60 za 1 kg s poukazem na to, že jsou plody už měkké. Pravda byla ovšem jiná: potřebné množství pro konzervárny měl výkup už nakoupeno. Úroda byla ale tak veliká, že renklody nechtěl nikdo ani zadarmo. Nezbylo nic jiného, než část zavařit, ostatní setřást a naházet do kompostu. Jadernatiny po bohaté loňské úrodě kvetly méně, ale v důsledku většího množství srážek v letních měsících se plody velmi dobře vyvinuly, takže byla úroda téměř průměrná. Zdá se, že rokem 1963 končí dosavadní periodicita v úrodách, kdy jsme v lichých letech neměli téměř nic a v sudých letech jsme se v jablkách zase topili. Výkup odebírá necelých 30% veškerého ovoce z ovocnářících podniků – JZD, státních statků a z valné části od státních silnic z jejich stromořadí. Ostatních přes 70% výkupu dodávají drobní pěstitelé-zahrádkáři. Aby měl výkupní podnik přehled o množství ovoce, které mu tito na podzim dodají, nutí i naše organizace k uzavírání dodávkových smluv. V případě nadúrody správně odebírá nejdřív ovoce smluvní. Jenže drobný pěstitel se nerad předem zavazuje a často dochází k nedorozumění. Přesto naše organizace uzavírá pravidelně s výkupem smlouvu, třebaže jen na menší množství ovoce, okrouhle na 10–15 q. Dodávky jsou však vždy mnohem vyšší přes to, že jen několik jedinců-členů má zahrádky větší výměry. I ti členové, kteří mají jen malé zahrádky, dodávají značná množství bobulovin – nezralý konzervárenský angrešt, rybíz, rané peckoviny, padaná jablka a nakonec i ovoce trvanlivé, aby splnili závažný úkol uložený vedením svazu: opatřit dostatek ovoce pro všechny rodiny našich pracujících ve velkých městech a průmyslových střediscích. Malšovičtí zahrádkáři dodávají každoročně výkupu 20–50 q hodnotného ovoce.

Z veřejných událostí zaznamenáváme: Dokončují se terénní úpravy a chodníky v Miřijovského ulici (býv. Štěpánka). Začíná se s výdlažbou chodníku po levé straně v Přímské ulici od ulice „Na Drahách" směrem k bývalé kovárně. Pokračuje zástavba rodinnými domky na Horynových parcelách, Nepasického parcelách a přibývají ještě finské domky u zahrádkové osady. Naproti Nývltovi „Na kotli" se likviduje třešňovka od státní silnice směrem k Malšovicům a Pardubické pozemní stavby činí přípravy ke stavbě Studentských kolejí. Začíná se s navážkou zemního materiálu pro náspy na tribuny fotbalového hřiště na Sportovním stadiónu. Veliký pokrok zaznamenalo budování zahrádkové osady. První výborovou schůzi 4. II. v Palmové zahradě zahájil př. Kuřátko, přítomný též na výroční členské schůzi jako host za bývalou mateřskou malšovickou organizaci a zároveň jako zástupce okresní organizace ČSOZS. Předsedou zahrádkové osady byl již po šesté zvolen př. Zavřel a rozděleny i ostatní funkce. Předpokládá se, že kromě plochy písníku budou v roce 1963 už všechny parcely pronajaty. Ve IV. etapě je už položen hlavní řád vodovodu, III. etapa má rovněž potrubí položeno, ale nemůže se připojit, poněvadž není ukončen rozvod na parcely. Výbor se usnesl pořádat pravidelně jednu neděli v měsíci „Den otevřených dveří" a zpřístupnit tak zahrádkovou osadu veřejnosti. Voda v jezírku nestačí; nedostatek lze vyřešit buď propojením kanálem se slepým ramenem Orlice nebo zvětšením jezírka. 13. VI. se konala členská schůze v osadě v písníku, kde př. Kuřátko seznámil přítomné s chovem králíků. Vedení osady uvažuje o povolení chovu králíků v osadě vzhledem k výzvě ÚV KSČ z května 1963. Aby i v tomto směru byl ale zachován v osadě pořádek, budou podle návrhů členů a usnesení schůze vydány směrnice k povolování chovu králíků. ~ Z dalších zajímavých veřejných a světových událostí je třeba se zmínit alespoň v krátkosti, že 1. IV. 1963 byly při KNV a ONV založeny Zemědělské výrobní správy. Od 1. VI. byl povolen přímý prodej zemědělských výrobků záhumenkářů a zahrádkářů spotřebitelům. 14. VI. byl v SSSR vypuštěn Vostok 5 s pplk. Valerijem Fjodorovičem Rykovskym a 16. VI. Vostok 6, řízený Valentinou Vladimirovnou Těreškovovou, která pak koncem srpna navštívila naše hlavní město Prahu.

Místní organizace Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu v Malšovicích započala svou činnost v roce 1963 členskou schůzí 5. I. v Osvětové besedě za účasti 23 členů. Předseda př. Kuřátko zvlášť mezi nás uvítal nově se přihlásivší členy př. Kalouska, Zadinského a Vondráčka. Nato byly dojednány poslední přípravy na výroční členskou schůzi, která se bude konat 27. ledna zde v Osvětové besedě.

Př. hospodář si stěžuje na špatný příděl sadbových raných brambor. Bylo jich o 25 kg méně a okrouhle 1/4 středních. Bylo rozhodnuto podat reklamaci. Obdrželi jsme 15 vstupenek po 15'- Kčs na okresní zahrádkářský ples. V odborném pojednal př. Kuřátko o nových odrůdách ovoce a stávající situaci ve zpěvném a užitečném ptactvu. V dnešní době silného rozvoje chemie, kdy se ochrana polních kultur proti chorobám a škůdcům provádí poprašováním insekticidy z letadel, jsou poprachem zasahovány též přirozené rezervace a to působí druhotně i na ničení ptactva. Poněvadž hmyz je totálně ničen, nenachází ptactvo potravu, opouští svoje sídliště (hnízda) a stěhuje se jinam. Navíc se uvažuje o tom, že v budoucnu budou poprašovány okraje lesů proti chroustům a my přece víme, že právě v hustých křovinách na okrajích lesů hnízdí nejvíce ptactva. Proto je nutné, abychom věnovali ptactvu všemožnou péči, umožnili mu hnízdění na našich zahradách a v zimě ptactvo krmili. Krmit bychom měli i když není sníh. Pravdou sice zůstává, že i užitečné ptactvo působí do jisté míry škody na úrodách ovoce, ale tyto škody jsou nesrovnatelně nepatrné oproti užitku, který ptactvo pěstitelům přináší v boji proti škodlivým činitelům z říše hmyzu. Proti některým škodám působeným ptactvem můžeme i stromy uchránit. Tak víme na příklad, že vrabci s oblibou vyštipují v zimě poupata rybízu. Proti tomu chrání postřik vápnem, nebo natažení tmavých nití křížem krážem v koruně rybízu. Korunky menších rybízů lze stáhnout dohromady a natáhnout přes ně starý pytel. Ve vyštipování pu-

Červcem čárkovitým napadená větévka. (Zvětšeno.)

penů pilně vrabcům pomáhá hýl, hlavně u renklod. Dobře proti tomu chrání tmavé nitě nebo časté postřiky karbolineem. Někdy si přiletne zaťukat na včely v zimě doktor našich stromů - pan datel - a pak nezbývá než chránit úly pletivem. Užitečnost ptactva mnohonásobně vyváží event. škody. Co jen sebere příkladně vrabec housenek než vychová mláďata! Jen kos je všestranně škodlivý, všechno ovoce se mu hodí a navíc ochuzuje půdu o žížaly. Jeho zpěv nám přijde draho. ~ Ve výborové schůzi 2. II. byl doplněn plán činnosti podle připomínek revizní komise o nátěr a vybílení v moštárně. Bylo rozhodnuto požádat př. MVDr. Rademachera o proslovení přednášky o drobném domácím zvířectvu a jeho nemocech v členské schůzi 2. III. ~ Členská schůze 2. II. se konala za slabé účasti 13 členů v Osvětové besedě, kde bylo v místnosti sice zatopeno, ale byla citelná zima. Proto př. předseda přistoupil hned k odborné části a pojednal o pracích, které nás nyní v předjaří očekávají. Hovořil zvlášť o pečlivém vyčištění zahrady od loňského spadlého listí, které je hlavním šiřitelem strupovitosti, o očištění kmenů a silnějších větví od borky, o správném provádění výchovného a udržovacího řezu, o nejrozšířenějších chorobách a škůdcích a o správném chemickém ošetření postřiky Arborolem a Nitrosanem. ~ Výborová schůze 2. III. se konala za účasti 9 členů výboru ve škole. (V důsledku obsazení OB větším podnikem byla nám pro schůzi nabídnuta třída ve škole.) Bylo rozhodnuto, že převezmeme do užívání skříňku na bývalém ObvNV, poněvadž naše je silně poškozena. 24. III. provedeme praktickou ukázku jarního řezu. Strojená hnojiva budou rozdělena po 10 kg na člena, neodebraný zbytek bude volně rozprodán. Během března provedeme brigádnicky řez na obecních stromech. ~ Na členskou schůzi 2. III. přišlo do školy 72 účastníků. Př. Dr. Horáček seznámil členy s novým občanským zákoníkem. Př. dr. Rademacher v poutavé přednášce pojednal zvláště o některých nemocech drobného hospodářského a domácího zvířectva. Myxomató-

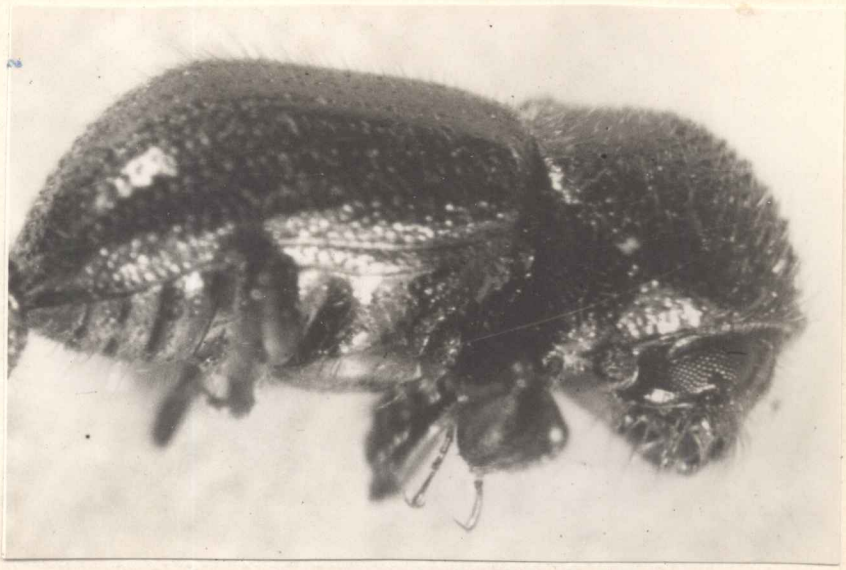

Drtník - ničitel stromů. (Silně zvětšeno.) Foto Jan Merta.

Př. Merta zhotovil pro organizaci též podobné odborné diapozitivy.

zu u králíků přenášejí komáři, a proto je třeba kotce chránit rustým sítem. Kokcidióza je nemoc střevní a jaterní; je nutno dbát na čistotu. Běžným zjevem je plynatost u králíků. Tularemie je nemoc zajíců a je přenosná i na lidi. Velmi hodnotná přednáška by la doplněna barevnými diapozitivy. Nouze v letošní tuhé zimě nutí zajíce k hledání potravy a leckde vnikli i do zahrad, kde způsobili mnoho škod okousáním stromků. Včasným ošetřením se dá hodně zachránit. Menší rány po začištění zavoskujeme, po totálním žíru buď přemostíme, nebo při štěpování na krčku odřízneme celou korunu a vyvedeme z krčku znovu. ~ Výborová schůze 6. IV. se konala opět ve škole a byl projednán kulturní plán na druhé čtvrtletí. ~ V členské schůzi 6. IV. ve škole bylo přítomno 55 členů. Při zahájení bylo přivítáno 11 nových členů. Záznamem do kolujících listin byl zjišťován zájem o koly ke stromkům, o slín, o strojená hnojiva a sepsán i závazek brigádnických hodin. Členové byli požádáni, aby urychleně vyplnili a odevzdali dosud neodvedené dotazníky o výměře zahrad a o počtu stromů. Na zjištěných číslech závisí příděl strojených hnojiv pro celou organizaci. Př. Kramář se uvolil udělat ještě některým zájemcům zimní postřik. ~ Ve výborové schůzi 3. V. v Osvětové besedě byla provedena prověrka plánu činnosti a na červen byl naplánován zahrádkářský filmový večer. ~ Členské schůze 3. V. v Osvětové besedě se zúčastnilo 29 členů. Desítkářům bylo uloženo, aby propagovali mezi členstvem Soutěž o nejlépe využitou a sadovnicky upravenou zahrádku. Byl přečten výňatek ze zákona o prodeji ovoce a drobného hospodářského zvířectva. Př. dr. Horáček a př. Káš byli pověřeni sjednat vhodný den pro konání pravidelných měsíčních schůzí a uzavřít smlouvu o propůjčení místnosti s vedoucím Osvětové besedy. 19. V. uspořádáme besedu v zahradách a navštívíme zahrady některých členů. Pokladník oznámil, že příspěvky jsou vybrány a odvedeny ústředí. Hotovost organizace činí 6.326~Kčs. Malá vývěsní skříňka u NV bude vyměněna za novou, k níž př. Kramář opatří železné kůly. V odborném poučoval př. předseda členy o významu letní ochrany ovocných stromů před chorobami a škůdci. Mluvil o různých druzích přípravků, jejich vhodné přípravě a koncentraci a nejpříznivější době k provádění postřiků a jiných zásahů. ~ V členské schůzi 1. VI. v Osvětové besedě bylo přítomno 27 členů. 18. V. uspořádáme v kině u Zezuláků zahrádkářský filmový večer. Jako obvykle je vstup volný a záleží na každém z nás, aby večer splnil své poslání.

Část sbírky kaktusů v novém skleníku našeho člena př. Edy Kindla, kam vodíme četné exkurze.

V odborném přednášel př. Falátek o jahodách a přednášku zpestřil promítnutím diapozitivů. Jahody ~ první jarní ovoce ~ mají velký obsah vitaminů. Doporučuje před výsadbou okyselit půdu, ½ kg zelené skalice na 1 ar. Navrhuje, abychom si příště pozvali jako přednášejícího osvědčeného jahodáře př. Kloučka. ~ Výborová schůze 6. VII. se konala v Osvětové besedě a bylo projednáno: Př. jednatel pošle zdravici př. Lněničkovi do nemocnice. Bude třeba zjistit, kolik brigádnických hodin bylo dosud odpracováno „Na Drahách" a při ošetřování obecních ovocných stromů. Do soutěžní komise na kontrolu přihlášených zahrad byli určeni př. Sadil, Kerhart a Medek. Kolem 20. srpna uskutečníme odborný zájezd. Př. Káš přihlásí k pojištění řidiče motorobotu. Za půjčení kalového čerpadla členům bude vybírán poplatek Kčs 5'~ za každý i započatý den. ~ V členské schůzi 6. VII. za účasti 30 členů bylo konstatováno, že se filmový zahrádkářský večer skvěle vydařil a účastníkům líbil. Praktickou ukázku letního řezu a očkování, kterou povede př. Lněnička, uspořádáme 21. VII. Vzhledem k tomu, že nejpozději do konce srpna musíme dát školce konečnou objednávku výsadbového materiálu pro podzimní dodávku, promluvil v odborném př. předseda o nejvhodnějších ovocných odrůdách do našich půdních podmínek. ~ Do členské schůze 3. VIII. v Osvětové besedě přišlo 26 členů. Na odborný exkurzní zájezd do Želnušic a do Kutné Hory jsou přijímány přihlášky. V odborné náplni

Po prohlídce kaktusů navštívili Solničtí zahrádkovou osadu.

schůze př. Faláček připomněl, co je třeba dělat na zahrádkách právě nyní v srpnu a schůzi zpestřil promítnutím obrázků z květinové výstavy v Olomouci. ~ Ve výborové schůzi 7. IX. v Osvětové besedě bylo konstatováno, že dražba švestek byla provedena pozdě a špatně. Na některé členy, kteří při ošetřování švestek brigádnicky pracovali, se vůbec nedostalo. ~ Členská schůze 7. IX. v OB se konala za účasti 29 členů. Srpnový exkurzní zájezd se vydařil a účastníkům se líbil. Kolonisté nás zvou na svůj dvoudenní zájezd na výstavu do Bratislavy ve dnech 22. a 23. září. Jízdné i s noclehem 100.- Kčs za osobu. V odborném vysvětlil př. předseda příčinu velkého opadu plodů. Naše lehké a silně propustné písčité půdy rychle přeschnou a ve výše položených zahradách, kde je hladina spodních vod příliš hluboko a nemůže se vláha doplňovat vzlínáním, trpí stromy suchem a odlehčují si shozením části úrody. Zbytečným ztrátám vláhy brání častá okopávka, přechodná nastýlka a také nový způsob výsadby. Účelnější je sázet v řadách hustěji ~ přibližně na 2 m – a řady dále od sebe pro lehčí ošetřování a snadnější obdělávku půdy. Máme-li možnost volit ideální směr řad sever~jih, budou stromy plně slunce ozařovány dopoledne i odpoledne a za největšího poledního žáru si budou vzájemně stínit povrch půdy pod korunami. Ale i spadané ovoce je třeba zužitkovat. Dobře vyprané ovoce, zbavené všech vadných a nahnilých částí, vám v naší moštárně rozdrtíme a vylisujeme. Vylisovaná šťáva se přefiltruje, nalije do demižónu nebo do jiné větší nádoby a nechá se chvíli ustát, aby se případný kal stáhl ke dnu. Šťáva musí být zpracována do 24 hodin, aby nenastalo kvašení. Předem si připravíme čisté lahve, které pro jistotu vyvaříme, dále nové korkové zátky rovněž ve vodě vyvařené. Nato začneme s vlastní výrobou nezkvašeného moštu podle následujících dvou způsobů: 1. způsob: Čistou šťávu z demižónu stáhneme gumovou rourkou do většího hliněného nebo smaltovaného kastrolu a pomalu zahříváme na 60° C a při tom sbíráme tvořící se pěnu. Po dosažení této teploty plníme šťávu do připravených čistých lahví. Naplněné lahve nastavíme do zavařovacího hrnce, zalejeme vodou asi 50° C teplou tak vysoko, jak vysoko je šťáva v lahvích a znovu zahříváme na 70-75° C po dobu 10 minut. Dále a více zahřívat nesmíme, poněvadž by šťáva dostala varnou příchuť. Potom lahve ze zavařovacího hrnce vyjmeme a vyvařenými zátkami ihned zazátkujeme. Zazátkované lahve postavíme do nějakého koše nebo bedny hrdlem dolů a přikryjeme

nějakou látkou (dekou), aby pomalu vychladly. Po vychladnutí lahve zavoskujeme tím způsobem, že lahve zátkou ponoříme do malé nádobky s rozehřátým voskem. Zavoskované a vychladlé lahve uložíme do chladné a tmavé místnosti a časem je přehlížíme, zda se nekazí. ~ 2. způsob: Postup je stejný, jen se vynechá zahřívání na 60° ve větší nádobě. Vylisovaná a filtrovaná šťáva se plní ihned do lahví, které se vloží do zavařovacího hrnce do studené vody, a zahřívá se až do 70-75° C. Při prvním způsobu se docílí čistší šťávy. Hlavní podmínkou při výrobě moštů – „tekutého ovoce" je naprostá čistota lahví, korkových zátek, rukou, nádob a všech předmětů při práci používaných. ~ Uzavírání lahví je možno provádět též jinými způsoby. Jeden z nich je ten, že se naplněné lahve zátkují korkovými zátkami už za studena, ale pro odchod přetlaku se současně se zátkou do hrdla vpraví kousek drátu, který se po zahřátí prostě vytáhne. Jiný dobrý způsob náhradou za korkové zátky je uzavírání dvojitým celofánem. Hned po vyjmutí lahve ze sterilačního hrnce se hrdlo překryje dvojitým celofánem, který se přitáhne dvojím otočením gumičky nastřihané z duše z kola. Celofán se doporučuje máčet v horké vodě. Po zchladnutí lahví vytvoří se v celofánu důlek, který nám ulehčí kontrolu; pokud je v celofánu důlek, mošt se nekazí. ~ Ve výborové schůzi 5. X. v Osvětové besedě informoval dr. Horáček o výsledku jednání s vedoucím Osvětové besedy ohledně propůjčování místnosti pro členské schůze. Nezaručují nám ani prvé soboty v měsíci, ani řádné vytápění a požadují o 20 Kčs vyšší poplatek než dosud. ~ Na členskou schůzi 5. X. v Osvětové besedě se dostavilo 31 členů a řídil ji za omluveného předsedu místopředseda př. Sedláček. Př. jednatel upozornil na výstavy ovoce našich organizací ve Stěžerách a v Novém Bydžově. Budeme urgovat příděl raných sadbových brambor. V odborném mluvil př. Sedláček o podzimních pracích na zahradách. Referoval též o zážitcích ze zájezdu do Těchobuzic. Provádějí tam v sadech 6 letních postřiků a jako podplodinu pěstují motýlokvěté směsky, které zaorávají jako zelené hnojení. ~ Výborové schůze 2. XI. se zúčastnilo 14 členů výboru a bylo projednáno: Po objasnění závad bylo rozhodnuto neprodávat kalové čerpadlo, ale zakoupit k němu nové savice. Členské schůzi bude předloženo k rozhodnutí, mají-li se v budoucnu pravidelné členské schůze konat v pátek, a to zase v hostinci „Na hrázce". Přes zimu bude nutno připravit plánky a materiál na přestavbu skladu. ~ Členská schůze 2. XI. se konala za účasti 36 členů. Při jejím zahájení byla uctěna památka tragicky zemřelého člena př. Pospíchala. Př. předseda v krátkém proslovu vzpo-

mněl významu 46. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. V odborném promluvil o mičurinské agrobiologii, důležitosti humusu v půdě a životě mikroorganismů a dále o zakládání kompostů. ~ Členská schůze 7. XII. za účasti 31 členů se konala už opět v hostinci „Na hrázce" (u Hejcmanů). Byla sepsána objednávka velmi praktických jmenovek pro členy z hradeckého družstva „Znak". Nápis mastnou tužkou na celuloidových jmenovkách velmi dobře vzdoruje povětrnosti. V případě, že ho už nepotřebujeme, dá se snadno setřít a nahradit jiným nápisem ~ tedy jmenovku znovu použít. V odborné náplni schůze zajímavě předseda př. Kuřátko přednášel o řezání roubů a jejich nejlepším uchování až i do doby pozdního jarního roubování. ~ Ve výborové schůzi 29. XII. byla projednána zpráva o činnosti za rok 1963, prodiskutována činnost jednotlivých funkcionářů a členů výboru a sestavena kandidátka nového výboru pro výroční členskou schůzi. ~ V této velmi stručné historii ze života naší organizace se snažíme zachytit jen ty významnější události a důležitější jednání, kterými bylo třeba se více zabývat. Není naprosto možné zachytit celkový život a celkovou činnost už také z toho důvodu, že kronika byla psána mnohem později podle zápisů ze schůzí, které jsou zhusta velmi kusé. Mnoho záleží nejen na svědomitosti zapisovatele, ale i na jeho pohotovosti, jak věrně dovede zachytit obraz jednotlivých jednání. Rozhodně však žádný zápis nemůže plně vystihnout mravenčí práci funkcionářů, která je skryta za činností takovéto organizace v jediném roce.

Okresní organizace ČSOZS v Hradci Králové vykonala v roce 1963 záslužný kus práce organizační a hlavně po stránce odborného vzdělání široké členské základny. Aby činnost OV byla co nejlepší, došlo v ustavující schůzi výboru po okresní konferenci ještě k menším změnám ve funkcích (původní kandidátka na str. 280) a pokladníkem byl určen př. Píč a jednatelem př. Šimůnek. Veliké úkoly spojené s plněním jednatelské funkce mu účinně pomáhal plnit př. Štícha, který převzal jednatelskou funkci úplně 1. VII. 1963. Kromě předem přijatého plánu práce na r. 1963 bylo okresní konferencí schváleno Usnesení: Plán práce bude rozpracován a jeho plnění měsíčně kontrolováno. OV bude sledovat plnění závazků vyhlášených k zajištění usnesení XII. sjezdu KSČ. Z připomínek, které obsahovaly diskusní příspěvky, jako nejzávažnější se vynasnažíme splnit: 1. Pravidelně pořádat školení funkcionářů místních organizací, a to odborné i organizační. 2. Uspořádat okresní zahrádkářské dny. 3. Zřídit okresní sekretariát a poradnu. 4. Spo-

lupráci se školou dále rozvíjet prostřednictvím Okresního domu pionýrů, ale současně navázat přímou spolupráci mezi místní organizací a školou v jednotlivých obcích. 5. Nadále naléhat na rozšíření prodejny semen a zahrádkářských potřeb. 6. Jednáním s MNV snažit se o získání nevyužitých pozemků v obvodu obcí k intenzívnímu využití zakládáním zahrádkových osad. 7. Stálým náborem nových členů dosáhnout toho, aby základní organizace ČSOZS byla co nejdříve v každé obci. 8. Pomáhat národním výborům v soutěžích o krásnou zahrádku v obci, snažit se stále o zkrášlení obcí a účelné využití zahrádek. Za tím cílem uplatňovat a sdělovat své zkušenosti. 9. Prohlubovat spolupráci s ONV, MNV, OV NF a všemi ostatními organizacemi i s podnikem „Zelenina". 10. Usměrnit místní organizace, aby se snažily umístit se jako nejlepší v soutěži o výsadbu vysokokmenů, jež jsou přebytečné ve školkách. ~ První bod usnesení – zvýšení odbornosti, byl splněn přebohatě. Pro instruktory a odborné referenty přednášel v rámci školení 26. I. inž. Obrovský na téma „Poznej svoji půdu", 2. II. „O sortimentu" př. Staněk a „O řezu" př. Žika, 8. II. př. Falátek na téma „Rozdělení rodinné zahrádky" a př. Kuřátko „O řezu nízkokmenů". 24. a 25. VIII. byla uskutečněna odborná exkurze na Litoměřicko: Těchobuzice, Roudnice, Libochovice, Mlázovice, Velké Žernoseky, Mělník. Spalo se v Ústěku, zájezd byl vcelku velmi poučný, jen pro množství účastníků (2 autobusy) se těžko zvládal. 22. a 23. IX. se konal zájezd na Celostátní výstavu ovoce do Bratislavy. Přes to, že instalace výstavy stála veliké peníze, byli účastníci zklamáni jejím malým rozsahem. ~ 14. IX. byla uspořádána exkurze do Nového Bydžova spojená s besedou zahrádkářů v hotelu „Lev" a všichni účastníci byli nanejvýš spokojeni. Ve dnech 3.–11. VIII. byly u příležitosti výstavy květin v Domě odborů v Hradci Králové pořádány Zahrádkářské dny. V rámci okresního školení přednášela 11. IX. soudr. Vybulková na téma „Zužitkování zeleniny v domácnosti", 18. IX. dr. Horynová „Zužitkování ovoce v domácnosti" a 25. IX. předvedla př. Kušková praktické ukázky zaváření. 5. a 6. X. se zúčastnil za okresní organizaci ústředního školení v Praze na námět „Využití ladem ležící půdy" př. Šťovík. 8. XII. se konal okresní aktiv pokladníků a revizorů. ~ Zřídit okresní sekretariát a poradnu se OV ČSOZS v Hradci Králové ani v roce 1963 nepodařilo. Dislokační komise města sice přidělila místnosti, vesměs pro tento účel nevhodné, a proto nemohlo být o otevření sekretariátu a poradny vůbec uvažováno. Poněvadž byl ale pořízen pro zařízení už nábytek, byla posledně přidělená místnost po holiči Netíkovi použita zatím jako sklad. Pro sekretariát je zatím přislíbena místnost Svazarmu na-

proti hotelu „Bystrica". Spolupráci s podnikem „Zelenina" obstarával za OV př. Hodic, styk s okresním pionýrským domem udržoval př. Jar. Havlů. V celé řadě škol spolupracovali naši instruktoři s mládeží v polytechnické výchově. Velmi dobrá byla spolupráce s OV NF; proto se také už začala řešit otázka přídělu místnosti pro sekretariát a poradnu. Mnohé naše ~ hlavně venkovské organizace pomáhaly brigádnickými hodinami ve špičkových pracích a většina organizací si dala závazky na veřejně prospěšné práce. Ke cti našich místních organizací a jejich činovníků nutno přiznat, že byly během roku odpracovány stovky hodin při sklizňových pracích v zemědělství a na budování a údržbě společných zařízení v obcích. Potíž byla v tom, že OV NF požadoval od OV ČSOZS každý měsíc hlášení o počtu odpracovaných brigádnických hodin. Dalo hodně práce přesvědčit činovníky OV NF o tom, že od dobrolných funkcionářů místních organizací nelze požadovat pravidelná hlášení každý měsíc a že ani OV svazu nemá úřednický aparát na sumarizování takových hlášení. ~ Okresní výbor konal pravidelně měsíčně své schůze, vždy třetí pátek v měsíci. Kromě toho se podle potřeby též scházelo předsednictvo. Během roku byly založeny nové místní organizace v Dolním Přímu, Sendražicích a ve Hvozdnici. Poněvadž čistý výnos okresního zahrádkářského plesu byl značný - 2.341'11 Kčs, bylo rozhodnuto poskytnout všem slabším organizacím do 40 členů v zájmu zvýšení odbornosti členstva jednu odbornou přednášku na účet okresní organizace. ~ Podle předběžného průzkumu požadavků místních organizací ve strojených knojiveck nárokovala okresní organizace příděl 160 q dusíku, 230 q fosforu a 340 q drasla. Na to obdržela skutečný příděl necelou polovinu: 80 q dusíku, 100 q fosforu a 162 q drasla. Na podzim zajistila a organizacím rozdělila 100 q ranných sadbových brambor. ~ Aby měl okresní výbor ČSOZS trvalý kontakt i s těmi místními organizacemi, které nemají svými členy přímé zastoupení v okresním výboru, určil jim patrony z členů OV a z okresního instruktorského sboru. Tak dostali přiděleny patronáty: př. Kuřátko nad místními organizacemi Roudnička, Lhota Mašova, Vysoká nad Labem, př. Císař ~ Blešno, Březhrad, inž. Obrovský ~ Zboharyně, prof. Slavík ~ Černilov, Lhota pod Libčany, př. Sychrovský ~ Černožice, př. Havlů ~ Masna (závodní), př. Celer ~ Nechanice, inž. Janele ~ Praskačka, př. Klouček z NHK ~ Dolní Přím, př. Kovanda ~ Osice, př. Široký ~ Plačice, př. Šimůnek ~ Rusek, př. Králíček ~ Skřivany, Smidary, př. Klouček ze Sv. Dvorů ~ Stěžery, Těchlovice, př. Klain ~ Světí, př. Štícha ~ Syrovátka, př. Falátek ~ Třebeš, př. Bareš ~ Všestary, př.

Svěcený ~ Věkoše, př. Mácha ~ Svobodné Dvory, př. Sedláček ~ Výrava a př. Munzar ~ Třesovice. Povinností patrona je navštěvovat podle potřeby svěřenou místní organizaci a starat se, aby neochabovala ve své činnosti. Aby v termínu svolala výroční členskou schůzi, včas odesílala hlášení, včas inkasovala a odváděla příspěvky a dostatečně pečovala o odborné vzdělávání členů. Informovat funkcionáře místních organizací o závažnějších podnicích okresní organizace a opačně ~ podávat OV zprávy, jak si svěřená místní organizace ve své činnosti vede. Tyto patronáty se dobře osvědčily, pokud byly ovšem svědomitě plněny. ~ Ve spolupráci s ONV byl vykonán na poli zvelebení ovocnářství v okrese veliký kus práce. Naši instruktoři nejenže ve svých přednáškách neopomíjeli propagovat všechny důležité akce směřující k ozdravění našeho ovocnářství ~ jako zvýšenou péči v mechanickém a chemickém ošetřování, zakládání kompostů v akci zúrodnění půdy, rozvinutí přeroubovací akce atd. ~ ale také se přímo zapojili do práce na plnění těchto úkolů v OOK ONV. I když někteří z nich zastávali funkce v krajském měřítku, pilně navštěvovali ovocnářící JZD v okrese a radili a instruovali tamní pracovníky ~ jak na to jít, aby nové velkovýsadby co nejdříve plnily své poslání. Mnoho práce bylo vykonáno při kontrole zimní chemické ochrany, odstraňování vadných stromů, komisionelních šetřeních, statistice atd., i když se zdá, že zřízením Výrobních zemědělských správ při KNV a ONV ztrácejí ovocnářské komise jako pomocné orgány na významu. ~ Bohatá, různorodá a do značné míry veřejně prospěšná činnost našich organizací hlavně v okrajových částech města neušla ani pozornosti Zemědělského odboru MěstNV, a proto se začal o činnost svazu zajímat. Svědčila o tom už schůze jeho komise 3. V. 1962 svolaná do Malšovic, na kterou byli přizváni funkcionáři místní organizace ČSOZS. Po ujasnění spolupráce a vzájemných vztahů navštívili účastníci po ukončení schůze zahrádkovou osadu, aby se lépe seznámili s prací zahrádkářů. Nakonec jim nezbylo, než vyslovit obdiv nad mravenčí pílí zahrádkářů a oběma malšovickým organizacím poděkovat za jejich krásnou a záslužnou činnost. A další důsledek? Poněvadž zahrádkáři v celém městě hodně pomáhají veřejně prospěšnou prací a mají mnoho společných úkolů se zemědělským odborem města, svolává tento občas zástupce zahrádkářských organizací na území Velkého Hradce Králové. Tam je sjednáván postup a spolupráce při řešení společných úkolů v ochraně, statistice, přeroubovací akci apod., ale tam chtějí zástupci zemědělského odboru slyšet také o potížích, s nimiž se zahrádkáři setkávají ~ aby jim eventuálně pomohli překážky odstraňovat.

Krajská organizace ČSOZS Východočeského kraje v Hradci Králové zaměřila své síly i v roce 1963 hlavně na odborně výchovnou a propagační činnost. Početný 70členný kádr odborných instruktorů všech odvětví zahrádkářské činnosti, kteří jsou pravidelně doškolováni, nejen šíří odbornost v celém kraji i mimo jeho hranice, ale svou odbornou prací nám získává nejvíce členů. Jako příklad agilnosti jednotlivců uvádíme, že např. instruktor a člen ústředního předsednictva svazu př. Jos. Kuřátko vykonal podle předložených výkazů během roku 1963 dohromady 186 odborných přednášek, besed, ukázek řezu v zahradách, přehlídek výstav, určování ovoce, schůzí, zakládání nových organizací apod. Velmi dobře v tom směru vede si předseda ústředí a předseda krajského výboru Východočeského kraje př. Václ. Kovanda, který proslovil 51 odborných přednášek, provázel 13 zahraničních delegací, účastnil se 5 okresních konferencí, 14 výborových schůzí kraje a okresů kromě běžné práce z titulu funkce předsedy ústředí. Odborný instruktor př. Jar. Havlů se svými zvukovými barevnými pásmy diapozitivů květin, výstav, sadových úprav aj. vykonal 108 přednášek za účasti 9.590 členů. Předseda okresní organizace Náchod a předseda zahradnické komise KNV př. Ant. Maršík provedl v základních organizacích 104 přednášek a jiných počinů pro propagaci a rozvoj ČSOZS. Př. Gregor z Hostinného vedle své přednáškové činnosti založil

TÁTA KUŘÁTKO

Lehké dotyky prstů. Matričky klouzají strojem. Pohyb rukou a Josef Kuřátko odlil další řádek příštího novinového článku. Kolik jich za ta léta vysázel, nikdo nespočítá... Dnes je už v důchodu.

Ale jaký důchod pro „tátu". I teď je samá práce. Kdekdo píše, žádá: „Pošlete k nám Kuřátko..." Vezme tedy klobouk, fajfku a jede. Od města k městu, od vesnice k vesnici. Zajde do sadu, do zahrady a vášnivě vysvětluje, co kde na stromě uříznout, jak roubovat, ohýbat větve, aby každý ovocný strom co nejvíce rodil. Stojí u tabule, mluví rozvážně, pomalu, aby každý rozuměl co nejlépe. Křídou na tabuli rychle „vyroste" ovocný stromek potřebného tvaru. „Táta" pak „řeže". Vysvětluje, co s vedoucím výhonem, s ostatními větvemi, konkurenčními výhony, vlky. Jak zapěstovat první patro stromu, jak druhé. Na tabuli přitom umazává tak dlouho, až tam vykouzlí korunku jabloně, do které by v sadě mohl pěkně proudit vzduch. Korunku, která by mohla v zahradě vdechovat mohutný proud slunečních paprsků a vyrábět tak v přírodní továrně větve, listy i plody právě tak, jak si přeje člověk.

„Zásady, kterými se dnes budeme řídit? Počítáme s delším plodonosným obrostem — upozorňuje Josef Kuřátko a dál vypráví: Svislé kordóny sázíme proto alespoň na metr od sebe. A u větších, víceletých stromů nebo volných korun zakládáme ramena nebo větve dále od sebe. U všech ramen a větví, které nemají vyloženě svislou polohu, netrpíme nikdy v době zapěstění řezem žádné bujnější výhony na horní straně. I později ze slabších plodonošů zbujelé výhony vždy odstraníme, aby nezahušťovaly korunu a současně neochuzovaly o výživu ostatní cenné, šikmo nebo vodorovně směřující plodonoše."

Dnes je sobota, zítra neděle. „Táta Kuřátko" nebude v Hradci Králové - Malšovicích odpočívat. Vždyť právě teď je čas ošetřit každý strom co nejlépe. Tak zase bude ukazovat přímo na stromech lidem, co udělali dobře, co špatně, čím stromy ošetřit, postříkat. Aby než začne proudit jarní míza, bylo v každé zahradě, v družstevním sadě, „hotovo"!

Neříkají mu zemědělský odborník, ani odborník ovocnář, ale „táta". Snad proto, že do té práce dává něco víc. Že každému rád poradí, nelituje času. A jistě i proto, že jako táta miluje své děti, on má navíc v lásce každý ovocný strom, kterému důvěrně rozumí a dovede ho získat pro dobrou úrodu.

Je důchodce! Ale když tiskárna Jiskra zavolá, že ho potřebuje, nastoupí, aby soudruhům pomohl splnit státní plán. Inu „táta"!

JAROSLAV SVOBODA

Článek uveřejněný v „Pochodni", orgánu KV KSČ Východočeského kraje 23. III. 1963

5 nových organizací. Př. Jan Vondrák, vedoucí ovocných školek a stanice na zužitkování ovoce v Novém Bydžově a také předseda OOK hradeckého okresu, uvítal ve stanici kromě celé řady tuzemských exkurzí také 9 zahraničních exkurzí zahrádkářských organizací, podal jim odborné vysvětlení a občerstvení. Okresní i místní organizace uspořádaly celé cykly teoretického i praktického školení a zvaly na ně ovocnáře JZD, státních statků, silniční sadovníky i širší veřejnost. Velmi úspěšně tato školení proběhla v Náchodě, Hradci Králové, České Skalici, Červeném Kostelci, Jaroměři, Novém Městě n. Met., Sezemicích, Třebechovicích, Pražském Předměstí, Černuc n. Orlicí, Telčicích, Nemošicích, Holicích, Lanškrouně, Bohdanči a jako každoročně v Malšovicích i jinde. V krajské poradně dal př. Herink 767 odborných porad, určil stovky odrůd ovoce a desítky škůdců. K určování ovoce na výstavy byli vysíláni odborní pomologové a na přehlídky výstav členové krajského předsednictva a výboru. I letos byly osobně předsedou př. Kovandou, kraj. taj. Herinkem a př. Kuřátkem navštíveny před sezónou ovocné školky a zajišťování výsadbový materiál pro organizace. Př. Kuřátko nejméně dvakrát ročně dojíždí už po léta na velkovýsadby zákrskových plantáží do JZD Boharyně, Kosičky, Malé Žabice a Velké Petrovice, provádí instruktáže o výchovném a udržovacím řezu a celé agrotechnice na více než 25 ha sadů. Někdy se zúčastňuje též př. Herink, který začal i s prohlídkou starých venkovských zahrad, kde jsou tisíce stromů bez ochrany a výživy. Pokud byl zjištěn hospodář, doporučeno odstranění divokých stromů z náletu (olší, jasanů, bříz, černého bezu aj.) a odstraňování suchých a odumírajících ovocných stromů, průklest a zmlazení zdravých, široké obrytí a pohnojení a provedení zimního postřiku. I když je celá akce v jednotlivých obcích prováděna za přítomnosti zástupců ONV a MNV, brzdí zjednání nápravy v mnoha případech nejistota, kdo bude v budoucnu tyto zahrady obhospodařovat. Leckde úspěšně zasahují a pomáhají naše místní organizace ČSOZS. Naši odborní instruktoři pracují také k tomu, aby se velké stavby socialismu na vesnici, jako kravíny, kolny, skladiště apod., organicky začlenily do krajiny tím, že budou plochy kolem nich osázeny zelení, kupř. vlašskými ořechy. Mnohem více užitečné práce k zlepšení stavu ovocných výsadeb na venkově by se dalo udělat, kdyby krajská organizace měla k dispozici motorové vozidlo. Jsou-li její pracovníci odkázáni na veřejné dopravní prostředky, pak toho mnoho nezařídí. Smutné je také to, že se v pozdnějších večerních hodinách po vykonané přednášce nedostanou hradečtí instruktoři z venkova vůbec domů, poněvadž nejedou autobusy, po pražské trati nejede ani vlak do okresního a krajského města Hradce Králové. Přes

to znovu krajská organizace uveřejnila ve svém Zpravodaji adresy všech odborných instruktorů a témata přednášek, které odnik mohou organizace požadovat. Během roku byl svolán dvakrát krajský výbor, předsednictvo se scházelo pravidelně jednou za měsíc a v případě potřeby. i užší předsednictvo. Pracovaly pomocné komise a mnoho úkolů zařizoval sekretariát, neboť plán činnosti krajské organizace na rok 1963 byl velmi bohatý a na práci funkcionářů náročný. Značná pozornost byla věnována růstu svazu a rozšíření členské základny ve stávajících organizacích. Odborní instruktoři-krajští specialisté zakládali ve spolupráci s funkcionáři kraje i okresů další nové místní organizace ČSOZS. Plánovaný přírůstek 2.500 nových členů v rámci Východočeského kraje v roce 1963 byl podle výkazu zaplacených příspěvků značně překročen. K 31. XII. 1962 bylo zaplaceno za 21.023 členů, k 30. IX. 1963 za 25.843 členů, čili přírůstek činí 4.620 členů, což je 184% plánu. Spolupráce s úřady, orgány, veřejnými institucemi, ústavy a ostatními společenskými organizacemi byla těsná a bohatá. Ve spolupráci s KNV a za jeho podpory bylo uspořádáno odborné školení vysoké úrovně, neboť KNV si vysoce cení pomoci funkcionářů ČSOZS v budování ovocnářství socialistického sektoru i pomoci v ozdravění ovocnářství na venkově vůbec. Spolupráce s KV NF je těsná. Každoměsíční aktivy zástupců společenských organizací řeší mnoho úkolů, potřeb i potíží rázu organizačního. KV NF nám bezplatně propůjčuje zasedací síň pro schůze krajského vý-

Příliš mnoho korunních větví, přítelí Matěj use!

Účastníci prakt. školení v Čermné n. Orl. – Dole vlevo předs. Bednář.

boru a jeho pracovníci jsou častými hosty v našem sekretariátě. O hlášení činnosti ČSOZS projevují zájem též Zemědělské výrobní správy KNV a ONV. Častý styk s národními výbory všech stupňů si vyžaduje otázka zúrodnění ladem ležící půdy a její získávání pro zřízení zahrádkových osad. Rovněž spolupráce se školami v polytechnické výchově žáků je čilá. Pro všechny úkoly se najdou ochotné ruce, neboť mezi zahrádkáři není nouze o obětavé pracovníky. Jejich zanícení pro věc jde tak daleko, že se z nich stávají básníci, jak svědčí tyto jen malé ukázky:

Našim zahrádkářům...
(Přednesено dětmi na výroč. schůzi.)

Ach, vy naši zahrádkáři,
práce brzy přikvačí,
postřiky zas budou v módě
jak se trochu zamračí.
Jarní slunko až zazáří
úsměv bude na líci,
jen jestli vám na jabloně
nechodili zajíci?
Až ty stromky plné květů
do daleka zavoní,
pomohou též vaše včelky ~
po zimě vše dohoní.
Třešně, švestky i jablka,
to my rádi jídáme,
za tu práci, za námahu
chválu vám pak přidáme.
Ať se vám všem práce daří,
výsledky jsou zakrátko;
ať je s vámi též spokojen
přítel ~ táta Kuřátko!

(Napsal jednatel Jar. Starý.)
Čermná n. Orl.

Verše pro děvčátko s vázičkou
(přednesené na výr. schůzi).

Kytičky mám ráda,
jsou hezké a voní ~
vázičku mám, ale prosím
co mám dáti do ní?
Záhy z jara vypěstujte
narcisy neb pivoňku,
jednu si však vyprošuji
pro mou hodnou maminku.
Její zrak zazáří ~
zaslzí maličko;
s úsměvem mě přitiskne
na svoje srdíčko.
Kytičky, jablka, maliny, jahody,
ty přece vždycky patřily k sobě ~
po všech těch plodinách sladko je
v každé roční době.
Přeji vám, milí přátelé,
ať se vám všechno daří ~
ať máte dost květin i ovoce!
Ať žijí vamberečtí zahrádkáři!

(Napsal předseda Josef Provazník)
Vamberk.

Pracovníka krajského sekretariátu př. Herinka hodně zaneprázdňuje plánování a zajišťování pěstitelských potřeb a celého hmotného zásobování. Bylo opatřeno 10 vagónů raných sadbových brambor, sazečka cibule, různá semena a rostliny a závažným problémem je opatřování výsadbového materiálu vzhledem k budování plánovaných velkovýsadeb, kterého se ve školkách ke krytí objednávek našich organizací nedostává. Nepomáhá ani částečné vykrytí jednoletými

štěpovanci, neboť o to méně dorostlých stromků je v příštím roce. Poměrně hladce proběhl odběr stavebnin, jako řeziva, cihel a vápna, jen dodávka cementu v některých obdobích vázla. Poněvadž krajská organizace zajišťuje pro základní organizace značná množství pletiva a faktury za toto je nutné bezprostředně po dodání vyrovnat, byl zřízen zvláštní nákupní fond. Rozpis přidělených strojených hnojiv na okresy byl proveden ještě v prosinci - před začátkem roku. Větší potíže jsou s opatřováním vodovodních trubek, které potřebují hlavně naše zahrádkové osady. S krajským ústavem geodézie a kartografie bylo projednáno, které plochy půdy by mohly být uvolněny pro zřizování zahrádkových osad. Pokud jde o plochy, které nejsou v zastavovacím plánu nebo které nejsou v budoucnu určeny k jiným účelům a je naděje, že tam může zahrádková osada aspoň 25 let existovat, je o ně v organizacích ČSOZS zájem a budou v nejbližší době pro tento účel použity. Jedná se cca o 150 ha v kraji. Menší zájem je o plochy krátkodobé, které jsou nám nabízeny k pěstování zeleniny a jiných krátkodobých kultur, poněvadž tam, kde není přirozený vodní zdroj (potok, rybník apod.) se zahrádkařit nedá. Poněvadž je v našem kraji už hodně zahrádkových osad, byla při krajské organizaci ustavena komise pro zahrádkové osady; jejími členy jsou: Zdeněk Pacák z Jičína, Oldřich Šťovík z Hradce Král. II, Josef Uhlíř z Heřmanova Městce, Jan Dudek z Pardubic, Rudolf Zavřel z Osady Malšovice, Josef Kuřátko z Malšovic, St. Neffe z Rychnova n. Kněžnou a Rostislav Příhoda z Ústí n. Orlicí. Jmenovaní byli do komise navrženi okresními organizacemi ČSOZS a zúčastnili se ústředím pořádaného celostátního školení o zahrádkových osadách v Praze. Předsedou komise byl zvolen př. Rud. Zavřel. - Ústředí stanovilo zřídit ve Východočeském kraji 5 okresních sekretariátů, a to v Pardubicích, Hradci Králové, Chrudimi, Rychnově nad Kněžnou a Ústí n. Orlicí. Jde o okresy s největším počtem členstva a vesměs v produkčních ovocnářských oblastech. Nepodařilo se však dosud pro všechny zajistit vhodné místnosti pro sekretariát a poradnu. Zatím jsou místnosti a tím i sekretariáty zajištěny v okresech Chrudim, Jičín a Hradec Králové. V okrese Jičín ale ústředí se zřízením sekretariátu nepočítalo pro nízkou členskou základnu (kolem tisíce členů na celém okrese). Na úhradu režie s provozem sekretariátu a poradny přispívalo značnými částkami zemědělské oddělení ONV. Letošním rokem však tato vítaná podpora skončila a poněvadž ve svazovém rozpočtu prostředky k provozu nejsou, bylo nutno hledat následující východisko: Většina členů v okrese se rekrutuje z řad členů rozsáhlých zahrádkových osad v Jičíně a také jim sekretariát a poradna ponejvíce

slouží. Vzhledem k tomu, že místnosti sekretariátu jsou pěkné a svému účelu vyhovují, doporučeno okresní organizaci v Jičíně, aby provoz sekretariátu omezila a snížené náklady aby pomohly po přechodnou dobu nést jičínské organizace. Dále okresní organizace udělá vše pro zvýšení členské základny v okrese nad 2.000 členů, aby bylo možno plánovat ve svazovém rozpočtu částky na provoz sekretariátu v dalších letech. ~ Nejvíce potíží činí získání místností pro sekretariáty v Rychnově a Ústí n. Orl., i když byly o pomoc požádány OV NF. V Pardubicích je už místnost přislíbena. ~ Ve spolupráci s výkupními organizacemi byla dále budována a zahušťována síť důvěrníků, výkupčích a zbožíznalců. Do konce července bylo veřejnému zásobování dodáno raného ovoce:

Druh:	Celkové množství:	Z toho od drobných pěstitelů:	
Třešně	29.780 q	11.299 q	40 %
Višně	1.795 q	810 q	50 %
Jahody	6.036 q	3.558 q	60 %
Angrešt	1.520 q	1.041 q	70 %
Rybíz	4.531 q	2.776 q	60 %
Celkem raného ovoce	43.662 q	19.434 q	45 %

Při soupisu půdy obhospodařované našimi členy bylo zjištěno: 25.720 členů v kraji obhospodařuje 3.810 ha zahrad. Do 5 arů má zahrady 7.397 členů, do 10 arů 8.043 členů, do 20 arů 5.578 členů, přes 50 arů 454 členů, zahrady nemá 123 členů (to jsou zpravidla čekatelé na zahrádky v zahrádkových osadách). Na jednoho člena tedy připadá v průměru 14·84 aru. V krajském „Zpravodaji" byl před podzimní sezónou zveřejněn seznam školek a pěstitelských závodů v kraji a jaký školkařský materiál mají pro naše organizace k dispozici. Krajský tajemník př. Herink také ve výkupním podniku zjistil a zveřejnil, kolik činily dodávky ovoce a zeleniny od drobných pěstitelů do státních fondů v roce 1963. Jsou to čísla nemalá. Zahrádkáři dodali celkem ve Východočeském kraji 275 vagónů ovoce a 6.239 q zeleniny. U ovoce je to přes 70% veškerého vykoupeného ovoce v kraji. Jako samostatný sešit a výbornou pomůcku pro potřebu svazových složek vydal krajský sekretariát Seznam všech organizací ČSOZS v kraji s adresářem funkcionářů. ~ Na sklonku roku ~ 17. a 24. XI. ~ bylo ještě uspořádáno hodnotné odborné školení okresních instruktorů. Zvýšená pozornost byla věnována přípravě výročních členských schůzí v základních organizacích, neboť ty jsou již nástupem k III. celostátnímu sjezdu. Na výročních schůzích budou voleni delegáti na okresní konference, tam na krajskou konferenci a na ní delegáti na sjezd. O bohaté činnosti krajské organizace svědčí i peněžní obrat za rok 1963 ~ 618.270·57 Kčs a dosažené příjmy na činnost 174.111·62 Kčs.

Ústředním orgánům ČSOZS, sekretariátu, ústřednímu předsednictvu, pomocným komisím, s nečekaným překotným vzrůstem členské základny narostly také pracovní úkoly. Kromě zvýšených nároků na administrativu bylo nutno zhodnotit celkovou činnost za minulý rok a plně rozvinout činnost roku 1963. Vždyť už samotný plán práce obsahoval řadu úkolů z rozpracovaného usnesení XII. sjezdu KSČ, týkajících se přímo činnosti našeho svazu. K řádnému plnění těchto úkolů bylo připraveno ve dnech 1.–3. III. v Lednici na Moravě celostátní ovocnářské školení předsedů krajských pěstitelských komisí, vedoucích odborných instruktorů, krajských odborných pracovníků, členů a náhradníků ústředního výboru svazu a ústřední revizní komise. Školení mělo vysokou odbornou úroveň a je jen škoda, že celkový dojem narušilo nedostatečné ubytování vzhledem k právě panujícím přes 20° silným mrazům. Mnozí z účastníků dlouho na toto školení v Lednici vzpomínali jako na skutečnou „lednici." U příležitosti tohoto školení zasedal také 2. III. v Lednici ústřední výbor za účasti členů ústřední revizní komise a pracovníků krajských výborů svazu. Ústřední výbor zhodnotil činnost za uplynulé období, schválil plán práce a opatření, která v zájmu rozvoje svazu navrhlo předsednictvo, a udělil čestná uznání a poděkování obětavým dlouholetým funkcionářům svazu př. Jar. Kalivodovi, Františku Hroňkovi a Ant. Komancovi. Žel, že krátce nato ~ 16. IV. 1963 ~ místopředseda ústředního výboru ČSOZS př. Jaroslav Kalivoda náhle zemřel ve věku 50 let. Jako odborník-ovocnář byl léta předsedou JZD Žitenice na Litoměřicku, kde bylo ovocnářství na vysoké úrovni. Nyní působil jako vysoce výkonný pracovník celostátního výkupního podniku a velmi významně zasahoval do celé naší ovocnářské produkce. V motolském krematoriu se s ním 20. dubna rozloučil a za jeho obětavou práci mu poděkoval jménem svazu předseda ústředního výboru př. Václ. Kovanda. Čest jeho práci a památce! ~ Svaz vyzval ve Věstníku ústředí členstvo, aby se zapojilo v akci „Duben ~ měsíc lesů" do výsadby lesních porostů a zveřejnil „Vyhlášku o zákazu vypalování křovin a stařin." Vypalováním se ničí užitečný hmyz (čmeláci, slunéčka apod.) a i jinak se porušuje rovnováha v přírodě. Přes to, že se při náboru ovocnářů do svazu počítalo s ustavením ovocnářského odboru, nedošlo k jeho ustavení, poněvadž se většina zahrádkářů cítí být ovocnáři v moderním slova smyslu. Proto se plně vyžívají ve stávajících místních organizacích a naopak se jeví potřeba zakládat jiné speciální odbory. V Praze 2 vznikl odbor pěstitelů jiřin, mečíků a lilií. Při Středočeském kraji velmi pěkně pracuje květinářský odbor, který má na 400 členů. Při místní organizaci Velké Pavlovice na jižní Moravě pracuje odbor vinařský. ~ Z usnesení ÚV KSČ z 29.–30. květ-

na 1963, vyplynulých z XII. sjezdu KSČ o problémech rozvoje národního hospodářství, vzešly také úkoly pro ČSOZS. Je to využití půdy, kterou nelze obdělat velkovýrobním způsobem. Tady se naskýtá příležitost k získávání půdy pro zřizování zahrádkových osad, a to všude tam, kde se o zahrádky jeví zájem. Národní výbory mají za úkol vyhledat nevyužitou půdu a organizovat její obdělání pro výrobu zeleniny, ovoce, brambor, případně i jiných produktů. Naši členové mají také co nejúčinněji pomoci socialistické velkovýrobě, a to nejen na úseku pěstování ovoce a zeleniny, ale také na jiných úsecích zemědělské výroby. V současné době je to zejména pomoc při zabezpečování krmivové základny a při sklizni. Závazkem každého našeho člena, který má k tomu možnosti, by mělo být: Vyrobit a dodat nákupní organizaci nejméně 1 q sena, nebo jinak pomoci. Využitím každého čtverečního metru půdy přispějeme našemu národnímu hospodářství. K výraznějšímu plnění tohoto usnesení vypsalo ústředí ČSOZS Soutěž o nejvyšší nákup ovoce pro veřejné zásobování a zároveň stanovilo kritéria pro hodnocení soutěže. ~ Rovněž spolupráci členů svazu s mládeží a pomoci při rozvíjení letní činnosti dětí o prázdninách byla ústředím věnována náležitá pozornost. ~ Následkem prudkého a nečekaného vzrůstu členů nemohlo ústředí po jistou dobu uspokojit objednávky odznaků, neboť je výrobce nestačil dodat, a bylo nutno znovu vydat brožuru „Seznam objektů pro zájezdy-exkurze." Pro letošní rok byla doporučována Krajská výstava květin v Litoměřicích ve dnech 22. VIII.–1. IX., jejíž návštěvu je možno spojit s exkurzí do Šlechtitelských stanic v Těchobuzicích a Libochovicích, do vinic v Žernosekách, plantáží Státního statku v Roudnici i do památníku v Terezíně. Velikou propagaci pro návštěvu Celostátní výstavy ovoce a zeleniny v Bratislavě ve dnech 5.–25. IX., kterou ústředí ČSOZS udělalo, si tato svým rozsahem ani nezasloužila. Byla členy svazu a hromadnými zájezdy organizací velmi početně navštívena, ale přes to, že byla vkusně upravena, neuspokojil její rozsah. Situaci zachránilo a jistým výtkám předešlo ústředí svazu uspořádáním „Dnů ČSOZS" 20.–22. IX., které měly bohatou náplň odborných přednášek. U příležitosti výstavy zasedal 21. IX. ÚV ČSOZS a Slovenský výbor s přizvaním vedoucích krajských funkcionářů. Jako milí hosté byli přítomni a zúčastnili se diskuse upřímnými zdravicemi vedoucí funkcionáři bratrských zahrádkářských organizací z Německé demokratické republiky a Polské lidové republiky. Bylo projednáno mnoho závažných otázek týkajících se další činnosti svazu, schválen perspektivní plán činnosti na léta 1964–1970, plány činnosti pro rok 1964–65, rozpočet na rok 1964, zprávy o činnosti svazu a zprávy revizních komisí. Ústřední výbor vzpomněl úmrtí obětavého činovníka, místopředsedy svazu př. Jaroslava Kalivody a do uvolněné funkce zvolil př. Bo-

humila Smrže z Prahy. V závěru jednání udělil ÚV za obětavou činnost a rozvíjení zahradnické výroby uznání a poděkování místní organizaci Banská Bystrica, př. Ludovítu Beňovi, Fr. Bražinovi, Václ. Burdychovi, okresní organizaci Cheb, Státnímu statku Choustníkovo Hradiště, př. Jánovi Janekovi, Josefu Junkovi, Adolfu Kaiseršatovi, Ant. Klečkovi, Štef. Kramplovi, Júliusu Kriváňovi, dr. inž. Jos. Lužovi, Rud. Melzerovi, Karlu Nohavovi, Bohumilu Podroužkovi, Vlad. Prusíkovi, Josefu Rollovi z Malšovic, Fr. Schreinerovi, Imrichu Sitárovi, Josefu Srbovi z Věkoš, Gabr. Srnkovi, Lud. Slavíkovi, Jar. Stenerovi, arch. Josefu Vaňkovi z Chrudimi, doc. inž. Mil. Vávrovi, Bohusl. Vítkovi, Vojt. Volkmerovi, Jos. Wohlgemuthovi, inž. Juraji Zámborymu, Lad. Zbyňkovi, dr. Karlu Zelinkovi, Jar. Zemanovi, Ph. Mr. Pavlu Zubíkovi a místní organizaci Zlonice. ~ Ústřední výbor i ostatní svazové složky se plně zapojily do veřejných oslav a vzpomínkových akcí, jako je 1. máj, výročí vyhlazení Lidic a Ležáků, 46. výročí Velké říjnové soc. revoluce atd. ve spolupráci s NF. ~ Vzhledem k aktuálnosti využití ladem ležící půdy a budování zahrádkových osad bylo 5. a 6. X. v Praze uspořádáno celostátní školení vybraných funkcionářů krajských a okresních výborů svazu. Účastníci se v souhrnu seznámili s celkovou tematikou, významem a postupem při budování zahrádkových osad. Významný referát přednesl zástupce ÚV KSČ a MZLVH inž. Šafařík. Seznámil s obsahem připravovaného dokumentu o racionálním využití veškeré zemědělské půdy a vyzvedl význam spolupráce organizačních složek ČSOZS při řešení těchto úkolů. Zdůraznil význam zahrádkářské činnosti v naší socialistické společnosti, která přináší pracujícím nejen žádoucí aktivní odpočinek po práci, ale i národnímu hospodářství značné hodnoty. Přislíbil všestrannou pomoc a podporu ÚV KSČ a MZLVH při získávání půdy v blízkosti měst a sídlišť, které nelze využít pro zemědělskou velkovýrobu, pro budování nových vkusných zahrádkových osad. Inž. Jiří Mareček přednášel o uspořádání vlastních zahrádek i celých zahrádkových osad z hlediska estetického a jejich začlenění do rámce krajiny a přednášku doprovodil názornými diapozitivy. Př. Josef Kuřátko přednášel o zkušenostech z budování vzorné a poměrně velké zahrádkové osady v Malšovicích. Př. dr. K. Zelinka seznámil účastníky s právním postupem a všemi nutnými náležitostmi souvisejícími se získáváním půdy pro zahrádkové osady. Př. dr. Starý hovořil o historii zahrádkářského hnutí v cizině a u nás. Druhý den školení byl věnován exkurzi po zahrádkových osadách nově vybudovaných i staršího typu, které dnešním požadavkům již neodpovídají. ~ Ústředí ve svém Věstníku včas a podrobně informovalo nižší svazové složky o všem, co souviselo s jejich životem. Jak v hmotném zásobování o hnojivech, rašelině, vitahumu, osivech, semenech, sadbových bramborách, o hutních a stavebních materiálech, o možnostech nákupu malotraktorů i moštárenských za-

řízení a všech pěstitelských potřebách. Uveřejnilo také seznam dodavatelů rekreačních chat a různé vyhlášky dotýkající se činnosti zahrádkářů. ~ Během roku bylo vydáno velké množství odborných i propagačních tiskovin a jejich seznam vydán ve Věstníku. Věstník upozorňoval i na vyšlé odborné spisy a odborné diafilmy. ~ Na studijní cestu k zahrádkářům do Polské lidové republiky byl vyslán tajemník Slovenského výboru inž. Hána a jeho dobrých poznatků bude využito i v práci u nás. ~ Ústředí vydalo také obsáhlý seznam „Požadavků na odborné a organizační znalosti odborných instruktorů ČSOZS". ~ A nakonec ještě výsledky „Akce zúrodnění půdy": Podle množství m^3 založených kompostů připadá v průměru na jednoho člena v kraji: Východočeském 1·50 m^3, Středočeském 1·23 m^3, Západočeském 1·17 m^3, Jihočeském 1·15 m^3, Praha-město 1·11 m^3, Severomoravském 1·10 m^3, Jihomoravském 0·85 m^3, Severočeském 0·82 m^3, Východoslovenském 0·41 m^3, Středoslovenském 0·39 m^3 a Západoslovenském 0·06 m^3. Celkem bylo členy ČSOZS založeno 188.507 m^3 kompostů a v celostátním měřítku průměr na jednoho člena činil 1·09 m^3.

Místní organizace Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu v Malšovicích zhodnotila svou činnost v roce 1963 na výroční členské schůzi dne 12. 1. 1964 v hostinci „u Hejcmanů" za účasti 72 členů. Při zahájení byla uctěna památka během roku zemřelých členů; jsou to: př. Pospíchal, Hojný, Drejnar a Brouček. Př. Sadil přednesl referát o mezinárodní situaci. Předseda Kuřátko stručně vzpomněl 24letého trvání a činnosti organizace a podal zprávu za uplynulý rok. Na veřejně prospěšné brigádnické práce bylo plánováno 1.150 hodin a skutečně odpracováno 1.666 brigádnických hodin. Kromě péče o sadové úpravy Na Drahách ošetřujeme cca 800 ovocných stromů, což se rovná výměře asi 7 ha sadů. Jenže u nás jsou stromy v ulicích a tím více trpí. Uvádíme jen některé příklady zbytečných škod a ztěžování naší práce: Tak v noci z jedné soboty na neděli byly v Gollově ulici dvě mladé švestky i s kůly ze země úplně vyvráceny a ještě zlomeny. V sobotu bývá v hostincích živěji a někomu byla asi v jeho podroušeném stavu ulice úzká a švestky mu překážely. Další případ: Hned v prvých dnech po uvázání švestek ke kolíkům velmi trvanlivým materiálem ~ řemínky, který jsme si pracně opatřili, byly tyto u mnoha stromů přeřezány. Větší množství kůlů bylo neznámým pachatelem vytaháno a zcizeno. Hlavní díky za péči o ovocné výsadby patří př. Fr. Prokůpkovi, který ochotně převzal nad nimi dozor a věnoval jim nejvíce brigádnických hodin. Počet hodin na údržbě sadových úprav Na Drahách byl vysoko překročen v důsledku toho, že pokračovala výdlažba chodníků a bylo třeba provést další úpravy. Tady nutno zvlášť vyzvednout obětavou práci př. Jaromíra Medka, př. řídícího učitele v. v. Matějky a i mnoha dalším členům vzdát díky za jejich

příčinlivost. Ve spolupráci s Výrobní zemědělskou správou ONV v Hradci Králové bylo provedeno 9 instruktáží a porad v ovocnařících JZD v Boharyni, Malých Babicích, Kosičkách a Petrovicích u Nechanic, které si vyžádaly 9 dní. Provedl je předseda organizace př. Kuřátko. Ve spolupráci s ředitelstvím základní devítileté školy v Malšovicích bylo provedeno 9 instruktáží v polytechnické výchově mládeže našimi instruktory př. Lněničkou a arch. Falátkem. Pomoc zahrádkářské osadě v Malšovicích po odborné i poradenské stránce, jakož i spolupráce s ní probíhala po celý rok k oboustranné spokojenosti. Velké úsilí bylo vynaloženo k tomu, aby pokud možno nejvyšší počet ovocných stromů byl v předjaří mechanicky a chemicky ošetřen, vadné stromy odstraněny a vysázeny nové. Jen u našich členů bylo vysázeno 432 nových stromků. V akci zúrodnění půdy bylo založeno 458 m^3 kompostů. Přeroubováno bylo 136 ovocných stromů. V péči o odborné vzdělávání členů byl plán také značně překročen. Při členských schůzích bylo prosloveno 13 přednášek, v zahradách byly provedeny 3 praktické instruktáže, 3 odborné besedy, 1 zahrádkářský filmový večer s besedou, 1 exkurzní zájezd autokarem a vypsána soutěž o nejlépe pěstitelsky využitou a sadovnicky upravenou zahrádku. Odborný referent př. Vlad. Lněnička uvádí, že s ohledem na to, co mohou členům po odborné stránce dát pořádané besedy v zahradách, jsou poměrně málo členy využívány. V soutěži o nejlepší zahrádku byla na prvém místě vyhodnocena zahrada př. St. Sadila a ten obdrží v upomínku na účast v soutěži knihu „Květinářství", s příslušným věnováním. Na druhém místě se umístil př. Frant. Kyncl a získal knihu „1.000 dobrých rad." Třetí místo obsadil př. Miroslav Rezner a obdrží knihu „Švestky, renklody, slívy, mirabelky." Poněvadž vítězové loňského ročníku soutěže – př. Václav Medek, inž. Václav Laštovička, př. Antonín Volfšic – zůstali věrni tradici a vedou své zahrádky nadále vzorně, doporučila soutěžní komise udělit jim dnes Čestné uznání za jejich práci ve druhém ročníku soutěže. Naši organizaci navštívilo 19 zahrádkářských exkurzí z celé republiky, kterým jsme věnovali doprovod při návštěvě zahrádkové osady a ukázali, co krásy se skrývá ve sbírce kaktusů př. Eduarda Kindla. Ze zprávy hospodáře: Pro členy bylo obstaráno a rozděleno: 500 kg ledku, 1.500 kg citramfosky, 1.400 kg draselné soli, 2.025 kg Thomasovy moučky, 165 q cementu, 350 kg sadbových brambor a 291 ovocných stromků. Moštárna zpracovala 25 q podřadných jablek. Motorobot pracoval 41 hodin. Jeho provoz se zlepšuje a odpovídá amortizaci. V moštárně byl proveden olejový nátěr. Hospodář př. Linhart si stěžuje, že jsou členy málo využívány stříkačky. Zpráva matrikáře př. inž. Jaroslava

Slámy: K 1.1.1963 bylo 205 členů, během roku zemřeli 4 členové, z nich neodhlášeno členství u 2, vystoupili 4 členové, během roku přistoupilo 23 nových členů, takže 31.XII.1963 je stav 222 členů. Podle bydliště je 190 členů z Malšovic, 30 z Hradce Králové a 2 odjinud. Vzrůst členstva a věkové rozvrstvení z posledních let:

V roce:	Přírůstek:	Zemřeli:
1961	20 členů	3 členové
1962	19 členů	3 členové
1963	23 členů	4 členové

Členů podle věku:	1962:	1963:
nad 60 let	63	60
50–60 let	66	71
40–50 let	40	49
30–40 let	33	37
do 30 let	3	5

Zpráva knihovníka př. Václava Matějky: Naše knihovna má 105 odborných knih. Během roku bylo 53 výpůjček, hlavně nově zakoupených knih. V této době je mezi členy 18 knih. Zpráva kronikáře př. Jos. Kuřátka: Kronika je zpracována do roku 1943. Kronikář žádá členy o darování fotografií pro kroniku, které se dotýkají zajímavých událostí ze života naší organizace. ~ Nato přednesl pokladník př. Václav Kaš pokladní zprávu za rok 1963: Příjmy činily 20.735'12 Kčs, vydání 19.027'84 Kčs. Jmění organizace: Běžný účet u Státní spořitelny 5.313'17 Kčs, hotovost 1.851'82 Kčs, knihovna 2.446'20 Kčs, základní prostředky 10.758'– Kčs, DKP 2.369'– Kčs, materiálové zásoby 392'40 Kčs, odznaky 15'– Kčs, příspěvkové známky 2.220'– Kčs, celkem 25.365'59 Kčs. Od toho: příspěvkové známky 2.220'– Kčs. Zbývá čisté jmění 23.145'59 Kčs. ~ Revizní komise při kontrole hospodaření organizace neshledala žádných závad a navrhuje, aby výboru bylo uděleno absolutorium. Při kontrole nápravných opatření komise zjistila, že před sezónou nebyla moštárna uvedena do stavu, jak komise doporučila. Stav moštárny zastaral a nevyhovuje dnešním požadavkům. Je třeba uvažovat o větší rekonstrukci. Aby mohla revizní komise během roku běžně kontrolovat plnění plánu práce, žádá, aby jí byl jeden opis plánu předán. Jinak revizní komise konstatuje, že z hlediska plnění plánu organizace svůj závazek v roce 1963 splnila. ~ V diskusi k podaným zprávám bylo vysvětleno, že revizní komisí navrhovaná opatření v moštárně nebyla docela splněna v důsledku slabší činnosti hospodářského úseku a z důvodů, že nedošlo k dohodě s bytovou správou města, od které máme objekt pronajatý. ~ Př. Falátek kritizuje slabou návštěvu členských schůzí a doporučuje jejich zpestření promítáním diapozitivů. Př. jednatel odešle z dnešní schůze zdravici nemocnému př. Rollovi a př. Matějkovi. Př. pokladník nabízí 15 vstupenek à 12'– Kčs na okresní zahrádkářský ples. ~ Po schválení podaných zpráv byl jednomyslně přijat návrh volební komise na členy nového výboru, revizory zvoleni př. Pátý a Řehák, delegáty na okresní kon-

ferenci př. Pátý, Sedláček, Falátek a Kuřátko. Plán činnosti a finanční plán na rok 1964 byly jednomyslně přijaty a schváleno i usnesení. Následovala odborná přednáška předsedy na téma „Mechanické a chemické ošetření ovocných dřevin v předjaří". Po krátké diskusi ukončil předseda zdařilou výroční schůzi poděkováním za práci v minulém roce, za účast na schůzi a přáním plného zdraví a mnoha úspěchů po celý rok 1964. ~ Ihned po zakončení schůze byly ve výboru rozděleny funkce a zvoleni: předseda Josef Kuřátko, místopředsedové Fr. Sedláček, Vlad. Lněnička, Jos. Šrám, jednatel Mirosl. Kerhart, pokladník Václav Káš, zapisovatel Mir. Holakovský, hospodář Lad. Linhart, kulturní referent St. Sadil, vedoucí soutěže Falátek, matrikář inž. Sláma, knihovník Václ. Matějka, pomocník kronikáře Šmíd, vedoucí desítkářů K. Ladýř, mechanizátor Lub. Geltner, členové hospodářského úseku Fr. Prokůpek, Žarbujan, Kalousek, dr. Horáček a př. Kuřátková.

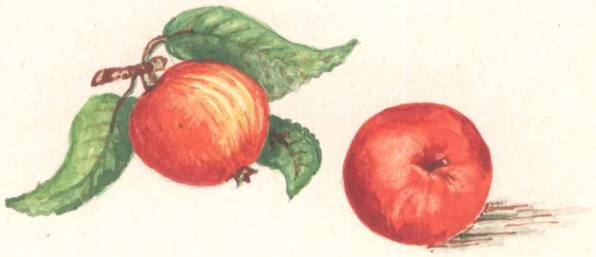

Koulelo se, koulelo
červené jablíčko ~
komu ty se dostaneš,
má zlatá holčičko?

Koulelo se, koulelo,
koulely se obě ~
komu bych se dostala
než, miláčku, tobě?

Rok 1964

V přehledu počasí za rok 1964 podle pozorování observatoře Hydrometeorologického ústavu v Novém Hradci Králové se uvádí: Začátek roku 1964 navázal na chladný prosinec roku 1963. Průměrná lednová teplota byla o 3·5° C nižší než dlouhodobý průměr. Ostatní měsíce byly již normální anebo o něco teplejší, takže celoroční průměrná teplota souhlasila s dlouhodobým normálem 8·4° C. Sněhová pokrývka se udržela jen v nepravidelných krátkých obdobích a její největší výška byla naměřena 29. prosince ~ 13 cm. Srážky v tomto roce převyšovaly asi o 30 mm normál. Velmi suchý byl leden (jen 6·5 mm srážek), letní měsíce červen a srpen však byly na srážky velmi bohaté. 10. srpna spadlo za 24 hodin 43·7 mm srážek.

	Teplota:	Srážky:	Tlak:
Leden . . .	— 5·7° C	6·5 mm	747·3 mm
Únor . . .	— 1·3° C	16·6 mm	736·9 mm
Březen . . .	— 0·2° C	31·2 mm	736·0 mm
Duben . . .	9·9° C	35·4 mm	735·6 mm
Květen . . .	14·4° C	51·0 mm	738·3 mm
Červen . . .	19·1° C	122·9 mm	737·4 mm
Červenec . . .	19·4° C	41·2 mm	738·3 mm
Srpen . . .	16·1° C	212·2 mm	736·6 mm
Září . . .	13·8° C	18·1 mm	739·8 mm
Říjen . . .	7·9° C	99·2 mm	737·8 mm
Listopad . . .	4·4° C	39·5 mm	738·2 mm
Prosinec . . .	— 0·5° C	27·7 mm	736·2 mm

V měsíci srpnu bylo také poměrně velké množství bouřek, většinou

provázených silnými dešti. Poslední bouřka roku 1964 byla 18. listopadu se silnou sněhovou přeháňkou. Vítr dosahující rychlosti 75 km/hod. byl 2. II., 5. II., 6. II., 19. IV., 8. X., 10. X., 15. XI., 17. XI., 25. XI. Jiné zvláštní povětrnostní úkazy nebyly v tomto roce pozorovány.

Po celkem průměrné zimě bez zvláštních teplotních výkyvů stromy odkvétaly za střídavě chladného a teplého počasí a jadernatiny nasadily docela slušnou úrodu. Renklody po nadúrodě v minulém roce kvetly a nasadily méně. Postřik proti pilatce švestkové doporučovaným Fosfotionem se neosvědčil, a proto byla úroda velmi slabá. Na domácí švestku postačil v době květu jediný slabší mrazík, aby spadávaly celé květy, a tak zůstaly její stromy rovněž bez úrody. Jablka se slibně vyvíjela a slibovala pěknou sklizeň. Vyloženě horké a suché letní počasí přineslo u nás ojedinělý zjev – druhou generaci obaleče jablečného kolem 20. července. Kdo v této době zanedbal postřiky, těžce na to doplatil. Horké a suché léto způsobilo u nás na našich lehkých půdách také to, že plody přestaly nedostatkem vláhy růst; zůstaly drobné a už v prvé půli srpna začaly vybarvovat a vyzrávat. V druhé polovině srpna se dostavily vydatné deště, které v přestávkách potrvaly až do zimy. Dvakrát bylo v tomto období u nás naměřeno více než 50 mm srážek ve 24 hodinách. Polovyzrálá zimní jablka začala znovu růst a do sklizně narostla do nebývalé velikosti, ale nevybarvila a řádně nevyzrála, i když jsme sklizeň odsunuli na nejzazší mez. Proto také velmi podléhala na skládce zkáze, bylo nutno uložené ovoce často kontrolovat a pro předjaří a jarní měsíce se ho uchovalo jen málo. Jako každoročně při větší úrodě jablek, tak i letos se objevily odbytové obtíže. Výkup má spolehlivého dodavatele pouze ve Státních silnicích ze silničních stromořadí a v několika málo podnicích socialistického sektoru ze starších produkčních výsadeb. A to ještě v letech slabší úrody od nich dostane menší množství ovoce. Druhým – ale velmi nespolehlivým dodavatelem jsou zahrádkáři, kteří se sice na dodávkách podílejí v průměru více jak 70% veškerého vykoupeného ovoce, ale jejichž dodávky silně kolísají. V případě slabé úrody si zahrádkáři zpravidla ovoce ponechají pro vlastní spotřebu a právě v takových letech by Výkup od nich ovoce potřeboval, poněvadž i od socialistického sektoru vykoupí méně. Zato v letech nadúrody, kdy Výkup potřebuje dokoupit jen menší množství, přicházejí také zahrádkáři s velkými přebytky. Proto nutí Výkupní podnik zahrádkáře k uzavírání dodávkových smluv, aby mohl v případě přebytků počítat s vývozem do ciziny. Zahrádkáři ovšem neradi smlouvy uza-

vírají – a když, pak množství nasmlouvaného ovoce zdaleka v letech nadúrody neodpovídá dodávkám. Ke cti Výkupu nutno přiznat, že se snaží všude, kde alespoň nějaká smlouva byla, vykoupit co nejvíce. Po zkušenostech z minulých let však odmítá vykupovat podzimní jablka. V předešlých letech si jimi zpravidla ucpal sklady a nemohl pak vykupovat cenné zimní ovoce. Ale to je zdravý zjev, který nutí zahrádkáře přeroubovat podzimní odrůdy sortami trvanlivými. V letech nadúrody se ovšem Výkup brání výkupu jakéhokoliv nesmluvního ovoce. Tak se setkáváme s protichůdnými opatřeními: Na jedné straně podle rozpracovaných usnesení sjezdů a zasedání ÚV KSČ mají zahrádkáři dodat co největší množství ovoce a zeleniny na stůl pracujících a na druhé straně Výkupní podnik ovoce odmítá vykoupit. Situaci ještě komplikuje ovoce z dovozu. Bez ohledu na to, jaká u nás bude úroda, uzavírají se už před začátkem roku smlouvy o dodávkách ovoce z Maďarska a Bulharska, a tak se naše ovocnářství dostává do začarovaného kruhu, který mu jistě neprospívá.

Z veřejných událostí v Malšovicích stojí za zmínku, že v roce 1964 se po celé levé straně ulice „Na Drahách" od Husova pomníku až k Úprkově ulici dokončil chodník dlaždicemi, až na malý kousek u prázdné stavební parcely. Z Přímské ulice byl dodlážděn chodník směrem k Osvětové besedě až za „kovárnu". Na další dlažbu k OB byly také navezeny dlaždice. Pokračují ještě úpravy v Mirijovského ulici. Začalo se se stavbou prvního a druhého bloku Studentských kolejí u státní silnice na Moravském předměstí. Pokračuje zástavba rodinnými domky na Horynových parcelách směrem od „Brodku" k Moravskému předměstí, na Nepasického parcelách (u Cejpovy ulice) a přibyly další finské domky u zahrádkové osady. Byla provedena generální oprava jízdní dráhy kolem Husova pomníku. Celá vozovka od konsumu u Ladýřů v ulici Náhon až po Gollovu ulici v ulici „Na Drahách" byla až do hloubky téměř 1 m vybagrována a materiál odvezen na zvýšení nízkých ulic, na vozovku k Brnu apod. Tam si přišli alpinkáři na své, neboť v zemině byly také pěkné kameny. Vybagrovaný prostor byl zavezen říčním pískem, který rozhrnoval buldozer. Vrchní vrstva byla promísena cementem a uválcována. Na to přišla vrstva štěrku a asfaltový povlak. Příliš nákladná úprava! Lepší službu do budoucna by jistě udělalo vybudování dvou sběračů povrchové vody s poměrně snadným svedením do kanálu a nový asfaltový potah. Horečně pokračovalo budování rekreačního střediska za Malšovou Lhotou – velikého koupaliště z bývalého písníku. Vybagrovaný tekutý písek i s vodou odvážela silná kolona nákladních aut na hráze pro stavbu tribun kolem fotbalového hřiště

na Sportovním stadiónu. Šoféři jezdili s auty velikou rychlostí, a tak neměli občané bydlící vedle silnice v Malšově Lhotě i v Malšovicích v této době závidění hodný život. Tekutý písek z aut zacákal silnici tak, že byly blátem zaplácány i přilehlé domky. Auta jezdila rychle i kolem škol, až došlo u školy v Malšovicích k neštěstí. Po vyjití ze školy strhl jeden chlapec kamarádovi z hlavy čepici a vhodil ji do zablácené jízdní dráhy. Ten ve snaze, aby čepici přijíždějící auto nepřejelo, pro ni bez rozmyslu skočil a byl autem přejet tak nešťastně, že mu musely být amputovány obě nohy. ~ V roce 1964 pokračovalo opět zdárně budování zahrádkové osady: Výroční členská schůze se konala 9. II. v internátě ZVÚ za přítomnosti 132 členů. Osada má už celkem 275 členů (I. a II. etapa 118, III. etapa 61, IV. etapa 65, V. etapa 31 členů). Pro I. a II. etapu je pro letošek plánováno 10 brigádnických hodin, pro III. a IV. etapu po 30 hodinách, pro V. etapu 50 hodin. Celkem to činí 6.510 hodin. Vzhledem k rozpočtu na vodovod pro letošní rok ~ cca 60.000 Kčs bude od každého člena požadován účelový příspěvek 100 Kčs. Výstavba bude rozdělena do tří etap: do 30. IV. vodárna, do 30. VI. dokončit akci „Ž", do 31. XII. rozvod v osadě. A už v květnu se začalo s propojením jezírka se starým ramenem Orlice 30cm potrubím ~ brigádnická práce na celé léto. Výbor pečoval o odborné vzdělání členů dalšími odbornými přednáškami a praktickými ukázkami řezu, které opět provedli př. Kuřátko a př. Srdínko. Na státní nákup byly dodány 2 q angreštu. V létě Státní film v osadě natáčel instrukční zahrádkářský film. Osadu navštívilo přes 30 zájezdových exkurzí z celé republiky a exkurze z Polska, NDR a SSSR. V osadě je na konci roku 6.599 ovocných stromů, na 5.000 bobulovin a 70 kusů vinné révy, 105 hotových chat, 32 rozestavěných a o 16 je žádáno povolení. Skleníky jsou na 5 zahrádkách, paříníky na 70, bazény na 15, včelíny na 16, králikárny na 20 zahrádkách. Během roku bylo odpracováno 8.960 brigádnických hodin, na kanálu k Orlici 6.000, na vodovodu 600, na vnitřních úpravách osady 2.360. Byl tedy plánovaný počet 6.510 brigádnických hodin vysoko překročen. Potrubí k Orlici je dohotoveno v délce 280 m, zbývá ještě 100 m. Velkým úspěchem je zautomatizování vodárny.

Místní organizace Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu v Malšovicích započala svou činnost v roce 1964 členskou schůzí 3. I., na které byl přečten také zápis z poslední výborové schůze, jež se zabývala sestavením kandidátky nového výboru a plánu práce na rok 1964 pro výroční členskou schůzi. V rychlosti byly ještě zkontrolovány přípravy na výroční schůzi, která se bude konat už 12. I. Na letošní rok je naší organizaci přiděleno podle množství čistých živin okrouhle 80 ~ 100 q

strojených hnojiv. Nově zvolený hospodářský úsek bude pověřen organizací navážení slínu a zeminy z rybníka. V odborném hovořil předseda Kuřátko o uchování svěžích roubů pro pozdní roubování jejich zahrabáním do země a o nutnosti kontroly uložených květinových hlíz a cibulí. ~ Členská schůze 7. II. se konala u Hejcmanů za účasti 28 členů. Př. předseda oznámil, že ministerstvo zemědělství uhradí školkám 150.000 kusů švestek, které se jeví ve školkách jako přebytky a o něž nejeví nikdo zájem. Zdarma si stromky potom mohou ve školkách odebrat národní výbory na výsadby na návsích a jiných veřejných prostranstvích, JZD a jiné zemědělské organizace. Ministerstvo zemědělství vyzvalo odborné instruktory ČSOZS, aby tuto akci propagovali a získávali zájemce o výsadbu těchto stromků. Mohou je pomoci vysázet členové našich organizací. Na základě tohoto sdělení bylo usneseno, aby př. Káš o této akci informoval Správu veřejných služeb města a požádal ji, aby pro Malšovice zajistila z této akce 100 švestek, kterými vyspravíme stávající výsadby na veřejných prostranstvích a zbytkem rozšíříme výsadbu v Cejpově ulici a v nové čtvrti rodinných domků na Horynových parcelách. ~ Místní škola naši organizaci žádá o provedení zimního řezu na zahradě Družiny mládeže „u Ralcarů". Zahrádková osada nás zve na svou výroční členskou schůzi, kterou koná 9. II. Jako zástupci naší organizace se jí zúčastní př. Šmíd a Kerhart. Př. Falátek povede komisi pro hodnocení soutěže o nejlepší zahradu. Budou tři kontroly v těchto kriteriích: 1. úprava, 2. choroby, škůdci, plevel, 3. výnos, 4. komposty. Dále bylo členstvo seznámeno s rozdělením funkcí v nově zvoleném výboru a s plánem práce na letošní rok. Byla sestavena objednávka slínu a rašeliny. V odborném přednášel předseda Kuřátko o výživě ovocných stromů, doplňování živin v půdě a významu kompostů: Velmi cenným hnojivem jsou komposty, ve kterých můžeme zužitkovat veškeré organické odpadky rostlinného i živočišného původu (zelený plevel, různé smetky, siluční i rybniční bahno, fekálie, krev, vnitřnosti, odpadky z pivovarů, koželužen, cukrovarů apod.). Organické zbytky promísíme s chlévskou mrvou, případně rašelinou a podle potřeby zeminou. Kompost narovnáme do výšky asi 1·5 m, povrch přikryjeme vrstvou hlíny s vysokými okraji, aby na kompostě vznikla mísa pro zachycování vody a lití močůvky. Čím je v kompostu větší podíl chlévské mrvy, tím rychleji zraje. Kompost prolévame močůvkou. Tím jej obohacujeme o dusík a draslo a urychlujeme jeho zrání. Kompost nesmí vyschnout, proto jej močůvkujeme často a zajišťujeme proti vysýchání přirozeným krytem osévání nebo osazováním rostlinami. Stejně důležité je však také pro-

vzdušování kompostu. Proto kompost aspoň jednou za rok překopeme a převrstvíme. Při tom máme možnost přidat pálené vápno nebo vápenec, které urychlují rozklad organických látek, otupují kyselost a udržují příznivou, tj. neutrální až slabě alkalickou reakci, která nejlépe vyhovuje užitečným půdním bakteriím. Kompost je zralý, jestliže vytvořil tmavou, kyprou a drobtovitou hmotu, na které již nelze rozeznat původní složení kompostu. Nesmí zapáchat, nýbrž vonět zahradní půdou. Při přípravě nebo před použitím kompostu pamatujme na doplnění potřebných půdních živin přídavkem fosforečných a draselných hnojiv. ~ Někdy se nám podaří získat chlévskou mrvu v době, kdy ji nemůžeme zarýt a tu je třeba ji kompostovat. Kompostování mrvy zajišťuje nejdokonalejší omezení ztrát dusíku a uhlíku. Vhodný rozměr kompostu je 2·5 m šířka, 1·5 m výška, libovolná délka, ale vždy se šikmými stěnami, aby se po dokončení mohly pokrýt vrstvou hlíny. Dovnitř kompostu přijde 1 díl hlíny na 5-8 dílů mrvy. Máme-li rašelinu, dáme místo hlíny 1 díl rašeliny na 2-3 díly mrvy. Dobré promísení zeminy nebo rašeliny s mrvou urychluje její rozklad a zrání kompostu. Zrání závisí na přiměřené vlhkosti, přílišná vlhkost škodí. Při smáčknutí kompostové hmoty v ruce nesmí vytékat voda. Překopáním a přehozením kompostu po 6-8 týdnech docílíme, že kompost může být vyzrálý již za 3 měsíce. ~ Členskou schůzi 6. III. řídil za omluveného předsedu místopředseda př. Sedláček. 100 kusů švestek pravděpodobně obdržíme a doplní se dosavadní výsadby a zbytek vysázíme do ulice u př. Linharta. Dovoz kvalitní hlíny pro členy obstará př. Káš. Př. Lněnička provede instruktáž o řezu na obecních švestkách a s pomocí členské brigády i jejich řez. Př. Matějka bude znovu urgovat dovoz rašeliny u JZD v Bohdanči.

Jeden z mnoha zájezdů-exkurzí, které jsme provázeli – solničtí zahrádkáři v zahrádkové osadě.

Cihly na stavbu příčky ve skladišti jsou zajištěny už v Předměřicích. Projekt a stavební povolení opatří př. Linhart, Sedláček a Hyršl. Př. Sedláček projedná s př. Havlů, aby v členské schůzi 8. V. nám promítl své krásné diapozitivy květin. ~ Ve výborové schůzi 3. IV. u Hejcmanů oznámil př. Lněnička, že průklest obecních stromů byl zdárně proveden. Bylo rozhodnuto, že s Motorobotem bude jezdit př. Macek, který jej 4. IV. protokolárně převezme od př. Geltnera. Př. Macek bude jako člen převeden ze zahrádkové osady do naší organizace. Proplacení účtu za zbytečnou cestu auta ČSAD na odvoz zeminy zatím zažehnal př. Sadil. Pro úpravy v moštárně byl určen měsíc květen a červen. ~ Ve členské schůzi 3. IV. u Hejcmanů za účasti 55 členů vyslovil př. předseda pochvalu a poděkování za řádně provedený řez na obecních stromech všem, kteří se této práce zúčastnili. Velikou chybou však bylo, že v době, kdy bylo nejvíce potřeba využít stříkaček organizace, byly všechny porouchány. Členové se s nimi musí naučit rozumněji zacházet. Jednu teď opravil př. Audrlický a ostatní slíbil opravit př. Daňbujan.

Př. Hajn a př. Vaníček ze Solnice s naším předsedou Kuřátkem u kaktusů př. Eduarda Kindla.

Př. Sedláček referoval o průběhu okresní konference a uvedl, že činnost naší organizace byla kladně zhodnocena a čtyřem našim členům, př. Kuřátkovi, Rollovi, Kášovi a Šrámovi, bylo uděleno čestné uznání okresního výboru za jejich mimořádné zásluhy o rozkvět organizace. V odborném přednášel okresní instruktor př. Fr. Císař o významu zeleniny pro lidské zdraví, o jejím pěstování v rodinných zahradách a přednášku doprovázel diapozitivy. ~ Ve výborové schůzi 15. V. u Hejcmanů se projednávalo: Poněvadž byl o švestky zdarma, které zaplatilo ministerstvo zemědělství, nebývalý zájem a my jsme na jaře nedostali do Malšovic ani jediný stromek, zajistí př. Káš u Správy veřejných služeb MěstNV pro podzim dodávku 50 kusů švestek. Př. Daňbujan slibuje dokončit opravy stříkaček do 1. VI. Za orbu Motorobotem se bude platit 25'~ Kčs za hodinu, za jízdu (dovoz) 20'~ Kčs. Př. Macek bude jezdit jako brigádník. Př. Káš zažádá o stavební povolení na garáž pro Motorobot a obnoví nájemní smlouvu na sklad a moštárnu. Výbor ho také pověřil uzavřít pojištění řidiče Motorobotu za 128'~ Kčs ročně. Bude zakoupena skříň na knihy a zapůjčená se vrátí Osvětové besedě. K obecním stromům se rozhodí 1 q ledku. Př. Ed. Kindl se nabídl, že postaví skříňku na vývěsky u národního výboru, k níž dodá též železné sloupky. ~ V členské schůzi 15. V. u Hejcmanů vyzval př. předseda přítomné členy k uzavření smlouvy o dodávce ovoce a upozornil, že výkup nebude bezesmluvní ovoce vykupovat. Přesto, že se od našich členů pravidelně rok co rok vykoupí nejméně 20 q ovoce (přibližně polovici tvoří bobuloviny), nikdo se k uzavření dodávkové smlouvy nepřihlásil. Př. Kuřátková, Rezková ještě s několika dalšími členkami upraví zahrádku u Husova pomníku. Př. Macek nabídl členům službu spolkového Motorobotu: bude provádět orbu a je ochoten cokoliv přivézt. Okresní výbor ČSOZS vyzývá místní organizace k účasti na výstavě ovoce. Na práce spojené s úpravou výstavy se přihlásili čtyři brigádníci: př. Rezner, Česák, Medek a Kalousek. Př. předseda sdělil přítomným, že po minulé schůzi večer, když doprovodil př. Císaře k trolejbusu, přistihl tři mladé muže jak Na Drahách vytrhávali keře růží ze země, které chtěli na kole odvézt. Nakonec si musel přivolat na pomoc př. Kerharta, aby mohli aspoň jednoho zjistit. Případ oznámíme Správě veřejných služeb města. V květnu, červnu a v září prohlédne soutěžní komise za účasti desítkáře do soutěže přihlášené zahrady za účelem zhodnocení podle vyhlášených kriterií. Př. Geltner promítl některé z diapozitivů, pořízených většinou na zájezdech, jako náhradu za plánovanou přednášku př. Havlů. V odborném hovořil předseda Kuřátko o nutnosti pro-

vádění letní ochrany postřiky a významu zeleného hnojení. Zarytím zeleného hnojení podobně jako u chlévské mrvy zlepšujeme strukturu půdy a zvyšujeme bakteriální život v půdě. Použitím motýlokvětých rostlin (luskovin, jetelovin) v zeleném hnojení obohacujeme půdu také o živiny, hlavně dusík. V místech, kde je nedostatek chlévské mrvy, je zelené hnojení její dobrou náhradou. Zvlášť dobře se uplatňuje na lehkých půdách. Na písčitých půdách chudých na humus a vápno se s velikým úspěchem jako zelené hnojení uplatní lupina. Dokáže vytvořit na ploše 1 aru až 2 q zelené hmoty. Poněvadž osivo luskovin je poměrně drahé, postačí a plně vyhoví jiné plodiny, jako svazenka, hořčice, řepka apod., jejichž osivo je levné a úsporné. Tyto plodiny poskytnou do zimy dostatek organické hmoty, kterou na podzim zaryjeme na lehkých půdách hlouběji, abychom zabránili rychlému rozkladu a snížili ztráty vyplavením živin. Na těžkých půdách se naopak doporučuje mělké zarytí, aby se zarytá hmota lépe rozkládala. ~ Ve výborové schůzi 5. VI. podal př. Pátý zprávu o kontrole v moštárně. Stav je velmi neuspokojivý. Dr. Horáček dá prověřit nezávadnost vody. Př. Sadil a Sedláček moštárnu vybílí. Př. Holakovský natře lis. Dozorem pověřen a vedoucím všech úprav určen př. Pátý. V jednání o Motorobotu bylo usneseno, aby byl dočasně zastaven jeho provoz. Bude třeba dát do pořádku finanční otázku týkající se jízd, pojištění a zjistit dobu, po kterou může př. Macek jezdit, aby neutrpěl újmu na důchodu. Př. Mertovi bylo povoleno, že si může pro loutkové divadlo zapojit třífázový proud za úhradu na naše hodiny. ~ V členské schůzi 5. VI. u Hejcmanů byla sepsána hromadná objednávka stromků pro podzimní výsadbu. Př. předseda při té příležitosti osvětlil výhody pásových výsadeb, kde jsou stromky v řadách sázeny hustěji, aby vytvořily souvislé stěny, a mezi řadami se ponechává více místa pro přístup světla. Členstvu bylo oznámeno rozhodnutí výboru o dočasném zastavení provozu Motorobotu. 18. VI. uspořádáme jako každoročně v kinu „Máj" tradiční zahrádkářský filmový večer. 28. VI. bude beseda v členských zahradách a v týž den soutěžní komise zhodnotí do soutěže přihlášené zahrady. V odborném promítl př. arch. Falátek velmi zdařilé a krásné barevné diapozitivy květin, načež zodpověděl četné dotazy členů o jejich pěstování. ~ Ve výborové schůzi 9. VII. u Hejcmanů byla provedena kontrola úkolů podle zápisu. Př. Macek jezdí s Motorobotem dál. Př. Káš totiž provedl kontrolu ohledně finančního výnosu Motorobotu a shledal vše v naprostém pořádku. Na výstavu do Olomouce v srpnu vyšleme př. Lněničku. ~ Zájezd směrem na Liberec bude ještě zvážen a projednán. Příští výborová schůze bude v požární zbrojnici; př. Matějka to s požárníky pro-

jedná. Soutěž o nejlépe upravenou zahrádku jaksi pokulhává; soutěžní komise, ve které mají tentokrát působit desítkáři, neprovádí pravidelné hodnocení. ~ Členská schůze 9. VII. se konala u Hejcmanů za účasti 20 členů. 26. VII. uspořádáme praktickou ukázku letního řezu a očkování a povede ji př. Luěnička. Na pastvišti je k dispozici hlína a zájemcům ji odveze Motorobotem př. Macek. Ohledně rašeliny dopíše ještě př. Matějka do Bohdanče a př. Káš zajede do Velichovek. V srpnu uskutečníme exkurzní zájezd na Liberecko. Silně pociťujeme nedostatek vhodné spolkové místnosti pro naše schůze. Jsme neustále rušeni opilými hosty zde v hostinci, kde není pro schůze oddělená místnost. Výborové schůze budou v požární zbrojnici, a to v jiný den než členské. V odborném přednášel př. předseda o přípravách k výsadbě jahod a významu ostatních bobulovin. Nedoceněn stále ještě zůstává černý rybíz, je však kvůli opylení nutno sázet 3~4 odrůdy. ~ Výborová schůze 7. VIII. za účasti 9 členů výboru projednala: V moštárně byl zahájen provoz, i když nebyly dosud nutné úpravy a opravy provedeny. Nový nátěr lisu a drtiče udělá př. Holakovský, poškozenou hřídel u drtiče dá opravit př. Kramář. Zvláštní komise za vedení př. předsedy zhlédne stav moštárny, aby se event. nedostatky mohly odstranit. Budou zakoupeny bílé pláště, dokoupeny gumové hadice, kbelíky a drobné potřeby do moštárny. Každá práce ve skladě i v moštárně (dovoz, nakládání, skládání apod.) bude honorována 5~6 Kčs za hodinu. Kdo odměnu nebude chtít, může ji organizaci vrátit jako dar. Na úpravu skladu jsme dostali od NV stavební povolení. Materiál zajistí př. hospodář. Se zájezdem okresní organizace do Olomouce pojede př. Luěnička, jako náhradník určen př. Sedláček. ~ Členská schůze 7. VIII. se konala za účasti 33 členů v kině „Máj". Př. jednatel Kerhart oznámil, že exkurzní zájezd na Liberecko je už plně obsazen. Na dovoz hlíny je přihlášeno dalších 15 členů, o dovoz slínu žádá 20 členů. O rašelinu má zájem dalších 20 členů. 9. VIII. uspořádáme besedu na zahradách a povede ji předseda Kuřátko. V odborném se hovořilo o obtížnosti provádění letních postřiků, když podplodinou jsou např. jahody nebo zelenina. Nesporné je, že musíme dodržet předepsané 3-4 nedělní lhůty po postřiku a podplodiny nezužitkovávat, nebo podplodinu před postřikem přikrýt anebo postřik vypustit. ~ Výborová schůze 4. IX. se konala opět u Hejcmanů. Potřebný materiál na stavební úpravy skladu přiveze př. Macek s Motorobotem. Na brigádnickou práci se přihlásili př. Káš, Daňbujan, Kramář, Kalousek. Moštárna byla dána do pořádku až na čerpadlo vody, jehož opravu provedou př. Geltner, Daňbujan a Prokůpek. Soutěž o nejlépe

upravenou zahrádku nebyla dosud hodnocena. Př. předseda navrhl uspořádání výstavky ovoce ve výkladní skříni Mlékárny v Malšovicích. Příští výborová schůze bude v požární zbrojnici. ~ Při zahájení členské schůze 4. IX. u Hejcmanů za účasti 34 členů byla uctěna památka zemřelého člena př. Šubrta a vzpomenuto 20. výročí Slovenského národního povstání. Na úpravu cesty k hlíně na pastvišti se přihlásila 7členná brigáda, př. Linhart, Kerhart, Hloucal, Sedláček, Pátý, Zadinský, Klimberský. Př. Lněnička podal stručnou zprávu o okresním zájezdu na výstavu v Olomouci a do Litomyšle. V odborném přednášel př. Kuřátko o řádné přípravě k výsadbě ovocných stromků. Znovu zdůraznil důležitost a léčivé vlastnosti černého rybízu, který nemá chybět v žádné zahrádce. ~ Ve výborové schůzi 2. X. se projednávalo: Pro postavení vývěsní skříňky na Náhoně je všecko připraveno. Př. Šmíd projedná umístění u př. Mojžíše. Příčka ve skladě je hotová, chybějí jen vnější dveře, které pro nemoc vedoucího truhlářské provozovny na Slezském Předměstí nebyly zhotoveny. Bylo jednáno opětně o obhospodařování Motorobotu; o jízdách a jejich vyúčtovávání př. Mackem. Hovořilo se rovněž o vlnité osinkocementové krytině, kterou přenechala škola naší organizaci. Kde je? Byl zhruba projednán návrh na plán činnosti pro příští rok. ~ V členské schůzi 2. X. u Hejcmanů bylo 36 členů. Úpravu cesty pro auta k odvozu hlíny z pastviště nelze provést; v cestě jsou několikatunové kvádry, které nejdou bez výkonného mechanizačního zařízení odstranit. Zbývá jediná možnost odvážet hlínu dál Motorobotem a konečně ani dovoz slínu z Podhůří nepřijde o nic dráže. Okresní výbor ČSOZS nám přiděluje 8 q sadbových raných brambor. Pro malý počet zájemců odebereme pouze 4 q. V odborném hovořil předseda o správné sklizni a uložení ovoce a o výrobě ovocného vína v domácnosti: V révovém moštu jsou jeho hlavní součásti ~ voda, cukr, ovocné kyseliny a různé soli ~ v náležitém poměru. U jiného ovoce je tento poměr odlišný, a proto se musí přídavkem cukru a vody upravit. Kvašením vzniká z cukru líh a víno bude tím silnější, čím byl mošt cukernatější. Z jednoho dílu cukru vznikne polovina dílu alkoholu. Obsahuje-li mošt 20% cukru, bude mít víno 10% alkoholu. Ovocné kyseliny dávají vínu osvěživou chuť a konzervují jej. Množství cukru a kyselin je u každého ovoce jiné. Nerostné soli z ovoce přecházejí jako cenná součást do vína, dále tam přecházejí rozpustné dusíkaté látky, třísloviny, barviva a vonné látky i cenné vitaminy. Víno s větším procentem alkoholu je trvanlivější. Víno lehké má 7-9% alkoholu, víno silné (stolní) má 10-13% alkoholu a víno sladké (dezertní) má až 15% alkoholu. Kvašením může vzniknout nejvýše 15% alkoholu,

poněvadž v silnějším lihovém roztoku kvasinky hynou. Lehká vína dlouho nevydrží a často se kazí. Vylisovaná ovocná šťáva nesmí přijít do styku s kovy. Proto používáme čisté nádoby dřevěné, skleněné, porcelánové, kameninové nebo dobře smaltované. Šťávu nevystavujme zbytečnému styku se vzduchem, z něhož se může nakazit škodlivými mikroorganismy, zvláště octovou plísní. K ředění ovocných šťáv používáme výhradně svařené a opět úplně vychladlé vody. Postup: V odměřeném množství dobře převařené vody ještě za horka rozpustíme odpočítané množství cukru a teprve po vychladnutí smísíme roztok s čistou šťávou. Zakvašujeme-li ušlechtilými kvasinkami, přidáme je nyní.

Tabulka potřeby vody a cukru na 1 litr šťávy:

	Na víno: lehké		silné		sladké	
	vody l	cukru dkg	vody l	cukru dkg	vody l	cukru dkg
Rybíz červený .	2	50	1¾	62	1¼	92
Rybíz černý . .	3	65	2½	80	2¼	120
Rybíz bílý . .	1½	40	1½	57	1¼	88
Angrešt . . .			1	43	1	78
Maliny . . .			½	30	½	55
Ostružiny . .			½	30	½	55
Jahody . . .			½	30	½	55
Borůvky . . .	½	23	½	32	½	58
Brusinky . .			1¼	54	1	82
Jeřabiny . . .			2¼	80	2	115
Bezinky . . .			½	32	½	58
Višně . . .			½	30	½	52
Třešně . . .			½	25	½	48
Ryngle . . .			½	25	½	48
Švestky . . .			½	30	½	45
Jablka . . .			—	13	—	20

Kvašením se cukr mění v alkohol a plynný kysličník uhličitý. Kvašení musí probíhat v naprosto čisté a uzavřené nádobě, nejlépe skleněném demižónu nebo řádně vypařeném a vysířeném sudu dřevěném, která se naplní z 9/10 a 1/10 zůstane volná. Hrdlo uzavřeme kvasnou zátkou s kvasnou rourkou, které ještě zavoskujeme. Dolní konec kvasné rourky jen nepatrně ze zátky vyčnívá (nesmí sahat do moštu) a kvasný plyn uniká skrze vodu, kterou jsme do kvasné rourky nalili. Nejpříznivější teplota pro kvašení je 10 až 20° C, nesmí však klesnout pod 8° C nebo překročit 30° C. Teplota nemá příliš kolísat. I když kvašení probíhá i bez přidání ušlechtilých

kvasinek, doporučuje se tyto přidávat; zajišťují čisté a správné kvašení, urychlují kvašení a čištění vína, dodávají mu jemnější vůni, příjemnější chuť a větší trvanlivost. První, bouřlivé kvašení trvá 2-8 týdnů podle teploty a množství cukru. Když bublání úplně přestalo, odumřely kvasinky a klesly s kalem ke dnu ~ vzniklo mladé víno. To nesmí dlouho ležet na kalu, dostalo by odpornou myšinovitou chuť. Mladé víno stáhneme do čistého demižónu gumovou hadičkou, který naplníme až skoro k zátce, opatříme zátkou s kvasnou rourkou a necháme dokvášet a čistit. Asi po 3 měsících je lehké víno hotové, silná a sladká vína se mají přetáhnout do ležácké nádoby, opatřit kvasnou zátkou a nechat alespoň 10 měsíců ve sklepě odpočívat než se stáčejí do lahví. ~ Ve výborové schůzi 6. XI. u Hejcmanů se projednalo: Př. Matějka sdělil, že rašelinu z Bohdanče přivezou ve středu 11. t. m. Bude složena u paní Vejsové. Nákupem dřeva a zhotovením vrat ke skladu byli pověřeni př. Karel Ladýř a František Prokůpek. Osvětová beseda nám nabízí spolupráci, kterou rádi uvítáme. Co je nám ale platná spolupráce, když nám chybí klidná spolková místnost, kde bychom mohli bez rušení schůzovat a vyvíjet svou činnost? Pokladní zpráva: Na účtě u Státní spořitelny máme 10,299·17 Kčs, na hotovosti 461·39 Kčs. Výtěžek z Motorobotu činí 1.959·50 Kčs. Kolonisté nás zvou na seznamovací večírek. Zaslané vstupenky nebyly však rozprodány. Návrh kulturního plánu na rok 1965, vypracovaný př. Lněničkou, byl po úpravě schválen. Předsedovi Rodičovského sdružení J. Kuřátkovi ml. doporučeno, aby se ve věci vlnité krytiny obrátil na zahrádkovou osadu, kam byly desky odvezeny. Na školení instruktorů půjdou př. Lněnička, Sedláček, Sadil a Holakovský. Výtěžek z moštárny činí 2.506·- Kčs. Byla projednávána kandidátka výboru na rok 1965. Př. Kuřátko sděluje, že neníní nadále zastávat funkci předsedy, ve které sloužil organizaci od jejího založení plných 25 let. ~ V členské schůzi 6. XI. u Hejcmanů za účasti 36 členů byla povstáním uctěna památka zemřelého př. Josefa Rolla. Př. předseda vyzvedl jeho záslužnou práci pro rozkvět organizace i zahrádkářského hnutí na Hradecku. Bylo vzpomenuto 47. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Krajský výbor ČSOZS upozorňuje na silný výskyt virových chorob. Napadené stromy je nutno hlásit Středisku ochrany rostlin v Praskačce. V odborném př. Kuřátko přednášel o Mičurinovi a agrobiologii. Hovořil o hnojení a slínování našich lehkých půd a přechodném zatravňování jetelotravou. ~ Členská schůze 4. XII. u Hejcmanů se konala za přítomnosti 21 členů. MěstNV nám dodal 50 kusů švestek a 50 kolíků. Členové je brigádnicky vysázeli, za což jim předseda upřímně poděkoval. 6 kusů bylo ponecháno na jaro k vylepšení nejstarší výsadby.

Bylo nakoupeno větší množství Arborolu A-C a členové si ho mohou odebrat. Jednáme s Osvětovou besedou ohledně místnosti na schůze. V tomto prostředí není možno v klidu jednat. Chování některých návštěvníků hostince hraničí až s drzostí. V odborném pojednal předseda Kuřátko o řezání roubů a dělání kompostů. Na obojí je nyní příhodná doba.

Okresní organizace ČSOZS v Hradci Králové zaměřila svou celoroční práci na plnění bodů Plánu práce a úkolů na rok 1964, schváleného okresní konferencí 21. III.: 1. Konat pravidelně schůze okresního výboru a předsednictva. 2. Získat co největší počet nových členů. 3. Zajistit školení odborných referentů MO a instruktorů užší specializací. 4. Zajistit odbornou exkurzi pro odborné referenty MO a členy OV. 5. Udržovat úzkou spolupráci s okresní zemědělskou výrobní správou za účelem pomoci velkovýrobě. 6. Navázat úzkou spolupráci s NV za účelem rozvinutí akce „Z" pro úpravy veřejných prostranství. 7. Zajišťovat potřeby pro místní a závodní organizace. 8. Spolupracovat s podnikem Ovoce a zelenina k zajištění dodávek a výkupu ovoce. 9. Spolupracovat se školami. 10. Zřídit okresní sekretariát a poradnu. 11. Podporovat zřizování moštáren. 12. Zajišťovat získávání ladem ležící půdy a pomáhat při jejím využití. 13. Organizovat zájmové odbory. ~ Výborové schůze se konaly vždy druhé úterý v měsíci, předsednictva podle potřeby. Nábor nových členů ve stávajících organizacích byl řádně propagován a nové organizace byly založeny v Librantících, v Horním Přímu, v Sedlicích, ve Skalici a převedena do ČSOZS zahrádková osada ZK ROH ZVÚ. V rámci odborného školení proběhly 3 běhy v únoru na téma: 1. a) Uspořádání vnitřního života v organizaci; b) Nové formy vedení měsíčních besed. 2. a) Spolupráce se školou; b) Instrukční přehlídka zvukových diapásem. 3. a) Racionální využití půdy v rodinné zahrádce; b) Akce „Z" v sadovnictví. Další přednášky byly v prosinci: 5. XII. Pěstování intensivních ovocných výsadeb. 12. XII. Jejich sortiment. 19. XII. Jejich vedení a řez. Pěstování bobulovin. Zásluhou př. Bareše z Nedělitě uspořádala Správa silnic školení silničních sadovníků „O řezu ovocných stromů" v Plačicích. Instruktoři okresu byli vyzváni, aby podali OV hlášení o své činnosti v minulém roce a aby v letošním roce provedli jednu přednášku v některé slabší organizaci brigádnicky – zdarma. 29. II. provedla revizní komise instruktáž pro pokladníky MO. 29. VIII. se konala odborná exkurze do Olomouce a různých pěstitelských podniků. Naši instruktoři př. Herink, Kovanda, Vondrák a hlavně př. Kuřátko vytrvale navštěvují ovocnařící JZD v okrese, i když význam pěstitelských komisí, OOK, zahradnické poklesl. Jejich dosavadní instruktážní práce přináší výsledky. Ovocnář Fiala získal na vystavené ovoce z výsadeb

JZD v Boharyni na výstavách v Erfurtu a Celostátní výstavě v Bratislavě po zlaté medaili v r. 1963 a letos ve Vídni. Rovněž potěšující je skutečnost, že př. Jiří Králíček a kolektiv jeho spolupracovníků v JZD Žabčedor získal na Mezinárodní zahradnické výstavě ve Vídni zlatou medaili na angrešt Česká koruna, stříbrnou medaili na Zlatý fík a bronzovou medaili na angrešt Britania. Spolupráci s NV v akci „Z" rozvinula téměř každá MO. Už před začátkem roku obdržely MO poukazy na strojená hnojiva, přibližně 3 kg N, 3 kg P, 4 kg K čistých živin na člena. Kromě toho byl získán značný příděl vápence a nových kombinovaných hnojiv Arboritu a chloru prostého Cereritu. Na podzim bylo MO rozděleno na 150 q raných sadbových brambor. Družstvo „Znak" v Kuklenách dodává našim členům praktické jmenovky včetně psacích potřeb k témuž účelu. To se ovšem musel náš instruktor př. Kuřátko dovědět až na loňské Celostátní výstavě ovoce v Bratislavě, jinak by naši členové neměli nic. Ve spolupráci s Výkupem bylo jen v I. etapě nakontrahováno 868 q raného ovoce. Mnohé MO spolupracují se školami v místě, př. Klouček a Štícha provedli instruktáž o roubování na devítiletce v Šimkově ulici a kromě toho OV spolupracuje s okresním Pionýrským domem. I když na přidělení místnosti pro sekretariát a poradnu OV ČSOZS má velký zájem OV NF a ONV, nestalo se opět za celý rok nic a dislokační komise MěstNV pro zahrádkáře nic vhodného nemá. O zpestření činnosti a schůzí OV ČSOZS se poctivě staral př. Ondráček z Boharyně tvrzením, že organizace Plačice byla neprávem vyhodnocena za dodávky v minulém roce na třetím místě. Velmi podnětný návrh pro krajskou organizaci vyšel ze schůze OV ČSOZS v Hradci Králové: aby i okresní konference se konaly jednou za dva roky a funkční období okresních činovníků bylo dvouleté. Krajská organizace tento návrh s povděkem kvituje a předloží ho k projednání III. celostátnímu sjezdu. Na slavnostní schůzi 20 let trvání MO Slezské Předměstí 5. V. delegování za OV př. Falátek, Svoboda, Svěcený. Hlavní vzpomínkový referát přednesl př. Kuřátko, poněvadž před 20 lety jako jediný odborný instruktor Královéhradeckého obvodu Svazu zahrádkářů Čech a Moravy tuto organizaci s př. Rollem založil. U příležitosti konání oslavy 20. výročí Slovenského národního povstání byla navázána vzájemná družba s okresní organizací ČSOZS v Banské Bystrici. Tato byla požádána, aby k navázání družby vyslala na náš slavnostní den 23. VIII. člena – př. Jána Kavece, účastníka Slovenského národního povstání, člena povstalecké armády a pak účastníka partyzánských bojů. Na slavnost byli pozváni předsedové všech MO z okresu Hradec Králové. – Jen tento stručný výčet činnosti OV svědčí o tom, že jeho funkcionáři jsou na svém místě a právem byli okresní konferencí zvoleni na další funkční období.

Krajská organizace ČSOZS Východočeského kraje v Hradci Králové má po sumarizaci hlášení přes 30.000 členů a přibylo 90 nových MO. Ve vyšších složkách Svazu pracuje 237 členů, v NV 1621 členů, v orgánech NF 1362 členů. Uskutečnilo se přes 1.200 odborných přednášek s cca 60.000 návštěvníky, 549 exkurzí s účastí cca 14.000 lidí, 103 výstav s 56.000 návštěvníky. Do soutěží bylo zapojeno na 4.000 členů, moštárny zpracovaly 1.415 q ovoce, pro členy bylo obstaráno více jak za milión Kčs pěstitelských potřeb, hodnota majetku organizací činí okrouhle 1·7 miliónu Kčs a v knihovnách organizací je 4.526 knih. Výměra půdy přídomních zahrad činí 5.630·10 ha, zahrádkových osad 241·749 ha, společných výsadeb, pokusných zahrad ap. 63·71 ha. U členů bylo vysazeno nových 55.619 stromků a 36.642 keřů, v socialistickém sektoru a na veřejných prostranstvích 6.312 stromků a 9.857 keřů. Organizace zajistily výkup cca 28.000 q ovoce, z toho členové dodali 25.835·31 q ovoce, školám aj. věnováno 29·2 q ovoce. Léčivé rostliny byly pěstovány na ploše 2·852 ha. Společně organizovaný postřik proveden u 11.795 pěstitelů na výměře 976·68 ha, bylo přeroubováno 22.486 stromů, z toho v zahrádkách 18.765. Bylo založeno 54.554 m³ kompostů. Se školami v polytechnické výchově mládeže spolupracuje 242 členů, na brigádách bylo členy odpracováno 292.242 hodin. Bylo založeno 13·29 ha nových parků, v patronátu udržováno 63·73 ha parků a 295·52 ha ovocných sadů a kultur. Hlášení o celoroční činnosti zaslalo 258 MO, tj. cca 80%. Kraj má 72 okresních instruktorů a ve 24 hodinách jarního a podzimního běhu školení (čistý čas odborných přednášek vysokých kvalit) se školilo cca 100 lidí. Okresní organizace proškolily 221 odborných referentů MO. Během léta byla uspořádána ve dvou etapách exkurze odborných instruktorů do Výzkumného ústavu ovocnářského v Holovousích. Odborní instruktoři jsou skutečně hybnou pákou veškeré činnosti a jsou v organizacích velmi oblíbeni. Tak poměrně mladá organizace v Čermné n. Orl. jmenovala o výroční členské schůzi 26. 1. 1964 př. Josefa Kuřátko z Hradce Král.-Malšovic čestným členem za vynikající a záslužnou práci pro organizaci. ~ Krajská organizace školila též činovníky okresů, např. pokladníky. Dobře pracovaly pomocné komise, např. pěstitelská, kde se objasnilo stanovisko SSP Choceň ve styku s našimi organizacemi. Rovněž zápisy ze schůzí komise pro zahrádkové osady svědčí o její bohaté činnosti. Špatně, ba vůbec nepokračuje zřizování okresních sekretariátů a poraden pro naprostý nedostatek vhodných místností. Přesto byla široce rozvinuta Soutěž v nejvyšší dodávce ovoce a dodávce úzkoprofilových

Neúnavný člen

Mezi nejaktivnější členy Československého ovocnářského a zahrádkářského svazu patří Josef Kuřátko z Hradce Králové - Malšovic. V uplynulém období během roku uspořádal sám 180 přednášek o řezu a pěstování ovocných stromů. Za svou činnost dostal také „Čestné uznání" ústředního výboru ČSOZS.

Uveřejněno v „Pochodni" 7. XI. 1964.

produktů. Jen prémie za dodávku úzkoprofilových plodin vynesla MO Turnov 54.000 Kčs. Krajské předsednictvo se scházelo nejméně jednou za měsíc, krajský výbor čtvrtletně. Předsednictvo si dalo úkol navštěvovat velkoprodukční plantáže ovocnářících JZD. Př. Kuřátko tam již po léta ukazuje výchovný řez, radí v podkulturách a kontroluje provádění. I ostatní členové předsednictva pomáhají radou a skutkem. Velmi dobrá je spolupráce s KV NF. Jeho referent s. Rundštuk pravidelně navštěvuje náš sekretariát a osobně projednává celospolečenské záležitosti ve vztahu ku práci ČSOZS. ~ Sčítání půdy obhospodařované našimi členy ukázalo, že na jednu zahrádku v průměru připadá 14·85 a. ~ 14. VII. zemřela Anna Pithartová, nar. 10. II. 1891, která působila v sekretariátě krajské organizace od března 1958 do 1. IV. 1962 jako administrativní pracovnice, od 1. IV. 1962 do 1. I. 1964 jako pokladní. Zasloužila se o získání místnosti pro sekretariát. Dále zemřel 20. IV. př. Tuček z Holohlav, 22. VII. Jos. Martinek z OOK ONV Hradec Králové, 15. IX. býv. předseda kraje Josef Roll z Malšovic, 12. XI. předseda OO Chrudim Frant. Zeman, 25. XI. př. Josef Valášek z Černilova a 6. XII. př. Jos. Široký z Plačic. ~ U ONV byli v létě zrušeni ovocnářští pracovníci a v důsledku toho zanikly i OOK. ~ 18. X. se konala v Palmové zahradě hotelu Bystrica krajská konference za účasti hostů z NDR s. Steina a s. Striblingové, zástupců ústředí, předsedy Severočeského kraje př. Halíře a př. Bičiště, zástupců krajských orgánů, institucí a složek. Po podání zpráv o činnosti se rozvinula bohatá a hodnotná diskuse, z níž vyšlo i hojně cenných námětů pro činnost všech složek svazu i návrhy pro III. celostát. sjezd. Vzhledem k tomu, že s př. Kovandou je pro příští období počítáno na funkci předsedy ústředí a př. Kuřátko opět odmítl převzít funkci krajského předsedy, byl krajským předsedou zvolen dosavadní jednatel př. Alois Urban z Plácek, jednatelem Jos. Kuřátko z Malšovic, I. místopředsedou V. Kovanda, II. VI. Vanický z Holic a finančním hospodářem Vl. Rádl z Hradce Král. II. Bohaté usnesení nastínilo perspektivy činnosti krajské organizace do budoucna. ~ Výborným pomocníkem v práci krajské organizaci byl Zpravodaj jako spojka se všemi svazovými složkami v kraji. Přinášel cenné pokyny k plnění závažných úkolů v ochraně, přeroubovací akci, výkupu ovoce, plánování a opatřování pěstitelských potřeb a hmotného zásobování vůbec, upravený ovocný sortiment, seznam školek a pěstitelských podniků v kraji, pokyny k „Akci výsadby švestek", k pěstování léčivých bylin a nedostatkových plodin, k objednávkám roubů novinek, k získávání půdy pro zahrádkové osady, ke sběru odpadových hmot aj. Pro zvýšení odbornosti členů v místních organizacích zveřejnil také adresář všech odborných instruktorů v jednotlivých okresech s úplnými seznamy jejich přednášek.

Ústředí ČSOZS dalo hned na začátku roku jasnou perspektivu činnosti všech svazových složek. Je třeba dále pokračovat v početním růstu členstva a vynaložit zvýšené úsilí v péči o odborné vzdělání všech, opatřit pro členy co nejvíce pěstitelských a materiálových potřeb a prostředků, rozvíjet jejich speciální zájmy budováním zájmových odborů, organizovat pro ně exkurze a zapojovat je do organizování výstav ovoce, květin apod. V zájmu pracujících naší republiky budeme rovněž maximálně přispívat k využití půd nehodících se pro socialistickou velkovýrobu budováním nových zahrádkových osad, zakládáním veřejných sadů a okrasných parků. ~ Na dny 10. a 11. I. svolalo ústředí do Brna celostátní aktiv, kterého se zúčastnili kromě členů předsednictva ÚV svazu také pracovníci sekretariátu, Slovenského výboru a vedoucí funkcionáři krajských výborů. Účelem aktivu bylo zhodnotit činnost jednotlivých krajských výborů, projednat jejich připomínky k práci ÚV a Slovenského výboru, jejich předsednictev a sekretariátů a seznámit zástupce krajských výborů s některými nejdůležitějšími otázkami souvisejícími s činností svazu v roce 1964 a se zajištěním okresních a krajských konferencí a III. celostátního sjezdu. Odborní instruktoři mají podle výhledového plánu postupně dosáhnout znalostí absolventů mistrovských škol. Podle toho bude třeba zaměřit školení v krajích. Pokud jde o počet instruktorů, měli bychom dosáhnout, aby na jednoho instruktora připadly v průměru 3–4 základní organizace; zatím připadá na jednoho instruktora 4·7 organizace. ~ 23. II. zhodnotil ÚV ČSOZS na svém celodenním zasedání v Praze vykonanou práci v posledním období, projednal zprávu o hospodaření svazu za rok 1963, zprávu ústřední revizní komise, dále projednal plány činnosti jednotlivých komisí ÚV na rok 1964 a zabýval se i přípravami ke konání III. celostátního sjezdu a II. slovenské konference. Členové ÚV v živé a věcné diskusi hovořili k předneseným zprávám a vyslovili i řadu připomínek k práci svazu do příštího období. Činnost předsednictva, sekretariátu ÚV a organizačních složek hodnotil ústředí výbor velmi kladně. V průběhu roku 1963 dosáhl svaz významných úspěchů na úseku odborněvýchovné činnosti, jakož i v pomoci národnímu hospodářství. Od II. celostátního sjezdu přibylo přes 100.000 členů, přibyly nové organizace. Nové organizace vznikaly zejména v důsledku budování nových zahrádkových osad na půdě nevhodné pro socialistickou velkovýrobu, která byla svazu dána v průběhu roku k dispozici. Také hospodaření svazu se upevnilo a z vlastních prostředků byly prakticky kryty všechny náklady spojené s činností všech složek svazu. ÚV schválil plán účasti svazu při zajišťování voleb do NV, národního shromáždění a soudců v rámci NF. Aby obsah „zahradnických aktualit byl více zaměřen pro drobné pěstitele a k

vzdělávání odborných instruktorů, doplňuje se redakční rada př. Kuřátkem a inž. Zídkem. ~ I když oslavy 20. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou budou zahájeny až 29. VIII. 1964 a vyvrcholí 9. V. 1965, uspořádalo ústředí 21. a 22. III. v Gottwaldově celostátní školení zaměřené na veřejně prospěšnou zvelebovací činnost. Inž. Odstrčil zhodnotil dosavadní práci členů a organizací svazu při zvelebovacích akcích a současně ukázal na význam této záslužné činnosti a na úkoly na tomto úseku do budoucna. ~ 11. a 12. VII. se konala v Novém Bydžově celostátní konference o pěstování drobného ovoce. Z každého kraje se zúčastnili: odborně organizační pracovník, předseda krajské pěstitelské komise a dva odborní instruktoři-specialisté v pěstování drobného ovoce. Konference se zúčastnili zástupci předsednictva ÚV ČSOZS a pozvány byly i další instituce jako MZLVH, SŠSP, Sdružení obchodu ovocem a zeleninou apod. Účastníci vyslechli odborné přednášky o významu pěstování, o ochraně a zhodnocení odrůd drobného ovoce, které přednesli inž. Miloš Harant z Dobřichovic, inž. Karel Jašík ze Šlechtitelské stanice ve Valticích, inž. Dagmar Lánská a dr. Boh. Starý z ústředního sekretariátu ČSOZS v Praze a př. Jiří Králíček z farmy Metličany JZD Žabčice. O zpracování drobného ovoce podal výklad př. Jan Vondrák z okresní stanice pro zužitkování ovoce v Novém Bydžově. Účastníci si také prohlédli vzorné plantáže a školky JZD Žabčice, o které pečuje př. Jiří Králíček. ~ Předsjezdový rok si vyžadoval také řádné plnění povinností vyplývajících pro jednotlivé členy ústředního předsednictva z patronátů nad kraji. Severomoravský kraj převzal po př. Kuřátkovi př. Klečka a př. Kuřátko jezdil pilně do Západočeského kraje do Plzně. Upřímně řečeno, nebylo všude zavedení patronátů přijato s nadšením. Tak předseda Západočeského kraje př. Lokajíček ve schůzi krajského předsednictva, když byl čten přípis z ústředí o přidělení patrona, nepokrytě před přítomným př. Kuřátkem prohlásil: „Na co my potřebujeme patrona? No ~ ještě dobře, že to je Kuřátko ~ to je aspoň rozumnej chlap!" Do Jihomoravského kraje zajížděl předseda ústředí př. Kovanda a s ním na význačnější podniky i př. Kuřátko. Prodělali spolu někdy příjemné, někdy i nepříjemné zážitky, jako např. u příležitosti krajské výstavy meruněk 2.-4. VIII. 1964 ve Velkých Pavlovicích. Příjemné bylo navázání opravdového přátelství s tamními členy, nepříjemné bylo nocování v tamní ubytovně MNV. V říjnu se konala u příležitosti krajské výstavy ovoce v Brně schůze pěstitelské komise ústředí s přizváním předsedů krajských pěstitelských komisí. Za odborný úsek ústředí byla přítomna inž. Dagmar Lánská, která měla s př. Kuřátkem za ÚP výstavu zhodnotit a zachytit kladné prvky, které by se ev. mohly v budoucnu při výstavnictví použít. Výstava ovoce v nejvyšším patře hlavního výstavního pavilónu byla vcelku hezká, ale do tohoto prostředí ovoce

rozhodně přijít nemělo. Výstava byla totiž společná s chovateli, zvířata byla umístěna v nižších patrech pavilónu a všechen zápach se hromadil nahoře u ovoce. Kromě toho nebylo pro kokrhání a hluk, který zvířata dělala, vlastního slova slyšet. ~ V roce 1964 zanikly už i poslední ovocnářské komise při ONV a KNV. Na členech ČSOZS je sice požadována pomoc a brigády při veřejně prospěšných pracích, dodávky ovoce, spolupráce při provádění zimních postřiků, ale na budování velkoovocnářství v socialistickém sektoru ~ zdá se ~ si chtějí zemědělské výrobní správy ONV a KNV vystačit samy. Bylo to nakonec jasně řečeno zástupcům ČSOZS na ÚV KSČ i na ministerstvu zemědělství: ČSOZS není žádná úřední instituce, nemá právo ve velkosektoru rozhodovat, a proto se starejte hlavně o své členy ~ drobné pěstitele! ~ Ústředí vydalo během roku celou záplavu odborných a propagačních tiskovin. V lednu vyšlo poslední číslo Věstníku, zhotovené v ústředním sekretariátu, a další čísla ~ počínaje dubnem ~ byla už tištěna ve Středočeských tiskárnách. Ve Věstníku bylo zveřejněno mnoho užitečného materiálu pro ulehčení práce v organizacích, např. Směrnice pro pořádání výstav, Nové předpisy o náhradách za stromy při vyvlastňování půdy, Předpisy o dovozu rostlin z ciziny, informace o Celostátní výstavě v Olomouci, o složení nových hnojiv Arboritu a Cereritu i jejich použití, o materiálně-technickém zásobování, o pěstování a organizaci výkupu léčivých bylin, o možnostech zkrášlení životního prostředí, o prémiování za dodávky úzkoprofilových plodin, o budování zahrádkových osad, o odborném, propagačním a knižním materiálu atd. ~ 20. IX. zemřel dr. inž. Karel Kamenický, narozený 24. XI. 1894 v Semechnici u Opočna, 31. X. prof. Otto Ryoček, 21. XII. Jos. Mikeš z Prahy-Ruzyně, 16. X. bývalý tajemník ústředí Jednoty zahrádkářů a pak Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů Václav Anděl ve věku 64 let. Shodou okolností měl pohřeb 20. X. ~ v týž den, jako náš př. Jos. Roll, který nemohl nikdy tajemníku Andělovi zapomenout, že ho ze žadrobilkova příkazu donutil k resignaci z funkce krajského předsedy.

Místní organizace Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu v Malšovicích hodnotila svou činnost za uplynulý rok na výroční členské schůzi 10. I. 1965 v hostinci u Hejcmanů za účasti 75 členů. Při zahájení uvítal předseda Kuřátko milé hosty ze sousedních organizací, a to: př. Štěrovského ze zahrádkové osady, př. Novotného a Krupičku z Malšovské Lhoty a př. Bělku z Nového Hradce Králové. Dále byla uctěna památka během roku zemřelých členů, př. Kühnela, Šubrta a Rolla. Předseda vzpomněl dlouholeté a obětavé práce př. Rolla ve funkci jednatele MO v Malšovicích, kterou zastával plných 18 roků, a jeho zásluh o rozvoj zahrádkářského hnutí v celých severovýchodních Čechách, kde působil zprvu jako předseda Královéhradeckého obvodu zahrádkářů a později

jako předseda kraje. Nato vzpomněl předseda 25 let činnosti naší organizace a 20. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Ze souhrnné zprávy o činnosti vysvitlo, že závazek uzavřený k III. celostátnímu sjezdu ČSOZS, který se bude konat 12. a 13. IV. 1965 v Praze, zařazený v oddílu A plánu a zaměřený na práce veřejně prospěšné, byl čestně beze zbytku splněn a v některých bodech dokonce vysoko překročen. Na veřejně prospěšné práce bylo v závazku plánováno 1.186 hodin, ve skutečnosti bylo odpracováno 1.374 brigádnických hodin. V devítileté škole v Malšovicích bylo provedeno 22 instruktáží v polytechnické výchově mládeže a navíc podán výklad celé exkurzi cca 60 účastníkům ze zdejší Družiny mládeže v kolonii. V zahradě u vyvařovny školy odpracovali naši členové a instruktor 22 brigádnických hodin, s instruktážemi věnováno spolupráci se školou celkem 60 brigádnických hodin. V 6 ovocnařících JZD hradeckého okresu provedl náš instruktor př. Kuřátko během roku 9 instruktáží a porad, dále se zúčastnil komisionelního šetření. Včetně cest si to vyžádalo 88 brigádnických hodin. Naši členové vysázeli 508 nových stromků, 112 bobulovin, založili 584 m³ kompostů. V zahrádkové osadě provedli naši instruktoři 3 odborné instruktáže a nesčetné množství porad jednotlivým členům. Při členských schůzích bylo prosloveno 13 odborných přednášek, 3 odborné instruktáže v zahradách, 3 besedy v zahradách, v červnu byl uspořádán zahrádkářský filmový večer, v srpnu autobusový exkurzní zájezd na Liberecko a hromadně jsme zhlédli kaktusy př. Kindla a navštívili zahrádkovou osadu. Do naší obce přijelo a doprovázeli jsme 28 zahrádkářských autobusových zájezdů z celé republiky i z ciziny. Na konci roku máme 234 členy. V knihovně je 120 svazků, výpůjček bylo 68. Kronika je zpracována do roku 1947 (loni 1943). Kronikář př. Kuřátko děkuje za pomoc při sbírání materiálu pro kroniku př. Medkovi, Šmídovi a Kášovi. Pro členy bylo obstaráno cca za 10.000 Kčs pěstitelských potřeb, v moštárně vylisováno přes 100 q ovoce, čisté jmění organizace činí 26.960'93 Kčs. Revisní komise navrhla udělení absolutoria pokladníkovi a celému výboru. Předseda srdečně poděkoval za práci všem, kdo se podíleli na zdárném plnění úkolů. Návrh členů nového výboru byl jednomyslně schválen, revizory zvoleni př. Řeháka a př. Kynd. Rovněž byl jednomyslně přijat Plán činnosti na rok 1965 a závazek k 20. výročí osvobození naší vlasti. Výroční schůzi pozdravili za své organizace př. Krupička ze Lhoty Malšovy, př. Bělka z Nového Hradce a př. Štěrovský z Osady Malšovice. Všichni poděkovali př. Kuřátkovi za pomoc věnovanou jejich organizacím. Bylo jednáno o spolkové místnosti pro konání členských schůzí. Výbor se zplnomocňuje jednat s vedením Osvětové besedy. Následovala odborná přednáška předsedy Kuřátka na námět „Mechanické a chemické ošetření ovocných stromů v předjaří."

Na ustavující schůzi byli zvoleni: předseda J. Kuřátko, I. místopředseda V. Lněnička, II. místopředseda Fr. Sedláček, jednatel Mir. Kerhart, pokladník Václ. Káš, zapisovatel Šmíd, kult. referent Škvára a jeho pomocníci pro vývěsní skříňky Bělina a Sedláček, hospodář Pátý, hospodářský úsek Linhart, Holakovský, Daňbujan, Geltner, Prokůpek, Kramář, Kalousek, knihovník Matějka, vedoucí desítkářů Ladýř. Instruktorský sbor: Lněnička, Sadil, Falátek, Holakovský, Sedláček, Šrám a Kuřátko. ~ Jako zástupci naší organizace na výroční schůzi Zahrádkové osady byli určeni př. Kuřátko, Sedláček a Šmíd.

S léty, která odešla,
odešel i mnohý z nás ~
a milé vzpomínky
zahlazuje neúprosný čas...

1/4 století 4 činnosti

Jak lehce se to vysloví! Jen zasvěcenec dovede ale plně pochopit, co usilovné drobné či větší práce funkcionářů i členů organizace se za tím skrývá. Dělali ji však rádi a obětavě, dělali ji z přesvědčení a důvěry v dobrou a prospěšnou věc, dělali ji z lásky k přírodě, k zahrádkám, k ovocným stromům. A hned od počátku se našli takoví nadšenci, kteří dělali pro rozkvět organizace mnohem více, než vyplývalo z titulu jejich funkce. To bylo zářivým příkladem pro další, a tak se naše malšovická zahrádkářská rodina utěšeně rozrůstala. Rychle přibývalo členů, z nichž se v krátké době vytvořil nezvykle kamarádský a přátelský kolektiv. Každý člen tohoto kolektivu chtěl prospět celku, chtěl něco do organizace přinést. Proto chodili všichni a všude s očima otevřenýma a jakmile někde objevili něco, co by se dalo použít v širším měřítku, ihned s tím přicházeli do schůzí. Snad to v prvých letech života organizace dělala z valné části i nacistická okupace, že jsme drželi tak dohromady a tvořili tak nerozborný celek. Snad to bylo také to, že jsme se v žádném případě nechtěli dát zapřáhnout do služeb nacistické vojenské mašinérie a vždycky jsme se z úkolů a povinností dovedli nějak vyvléknout, i když jsme na druhé straně byli trestáni omezováním a zastavením přídělů hnojiv a jiných pěstitelských potřeb. Tak kromě schůzek na praktické instruktáže se stávalo, že jsme se v neděli ráno (samozřejmě ne všichni, jen někteří zájemci) sešli a už se na kolách jelo někam ~ třeba 10 km daleko ~ za nějakou třeba jen hloupostí, na kterou nás některý z těch agilních členů v členské schůzi nahecoval. Na příklad se jely třeba až ke Krňovicům do okrajů lesů kopat šípky, podruhé to byla „karlátka" (s tím přišel př. Halva), jindy to byly odkopky višní, tzv. „lhoteckých," kterých jsme se potom těžko zbavovali, poněvadž to odnožovalo jako pýr ~ a podobně.

Ale to byl ten bouřlivý život, ten var, ten elán do práce, kterým jsme nakonec zburcovali celé severovýchodní Čechy a kterým jsme tu způsobili prudký růst zahrádkářského hnutí. Vezmeme-li v úvahu pořadová čísla našich prvých legitimací – něco

Číslo 5281 PRŮKAZKA Na rok 19 40

Tit. Josef K u ř á t k o , typograf

M a l š o v i c e 205

jest členem
ÚSTŘEDNÍHO SDRUŽENÍ ZAHRÁDKÁŘŮ
A CHOVATELŮ DROBNÉHO ZVÍŘECTVA V PRAZE

od roku 1940

Jos. Kuřátko předseda. ODBOČKA Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného zvířectva v Malšovicích. Josef Rada jednatel.

přes 5.200 – byla zahrádkářská organizace opravdu malá a růst potřebovala. Naši řadoví členové dovedli dobře zahrádkářské hnutí propagovat i na svých pracovištích. Byli prostě tak nabití ze života naší místní odbočky, že jim to nedalo, aby o tom nehovořili i se spoluzaměstnanci. Proto začali milovníci zahrádek a ovocných stromů i odjinud chodit k nám do schůzí a na instruktáže v zahradách, hlásili se u nás za členy a později, když jich z některé obce bylo víc, jsme z nich dělali samostatné nové odbočky. Tento rozvoj nenarušila ani přeměna na Svaz zahrádkářů pro Čechy a Moravu a později na jednotu zahrádkářů, nebo znovu na Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů v roce 1957. Ale to bychom předbíhali událostem.

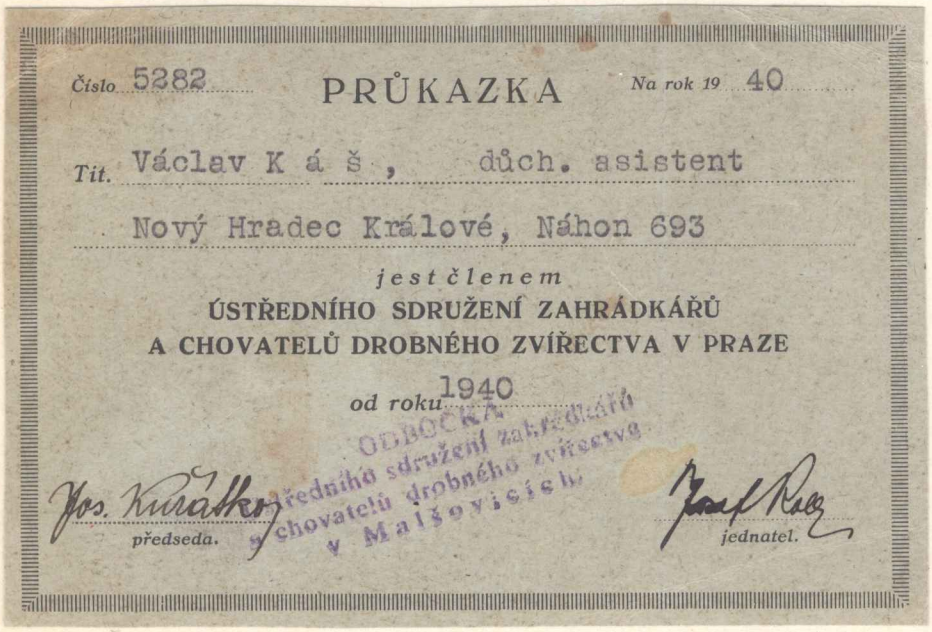
Číslo 5282 PRŮKAZKA Na rok 19 40

Tit. Václav K á š , důch. asistent

Nový Hradec Králové, Náhon 693

jest členem
ÚSTŘEDNÍHO SDRUŽENÍ ZAHRÁDKÁŘŮ
A CHOVATELŮ DROBNÉHO ZVÍŘECTVA V PRAZE

od roku 1940

Jos. Kuřátko předseda. ODBOČKA Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného zvířectva v Malšovicích. Josef Rada jednatel.

Poctivě a upřímně řečeno, neměla naše odbočka nikdy za plných 25 roků života štěstí se spolkovou místností pro pořádání schůzí. Ono totiž přes to, že bylo v Malšovicích dohromady 7 hospod (Balcar, Matějka, Čech, hostinec královédvorského pi-

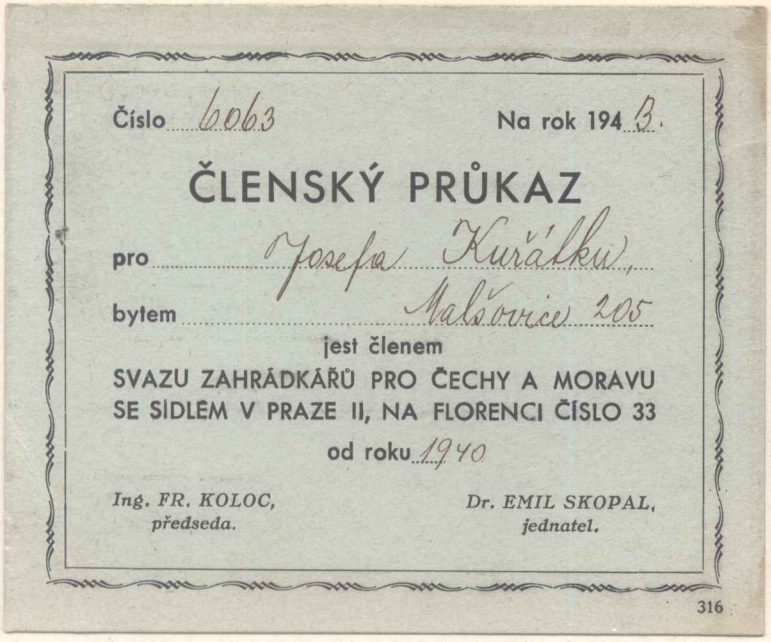

Číslo 6063 Na rok 1943.

ČLENSKÝ PRŮKAZ

pro Josefa Kuřálku,

bytem Malšovice 205

jest členem

SVAZU ZAHRÁDKÁŘŮ PRO ČECHY A MORAVU
SE SÍDLEM V PRAZE II, NA FLORENCI ČÍSLO 33

od roku 1940

Ing. FR. KOLOC, předseda. *Dr. EMIL SKOPAL,* jednatel.

316

vovaru, Hejcman, Zezulák, Zděná bouda) těch vhodných spolkových místností bylo poskrovnu. Většinou měly hospody výčep a lokál na 20-30 lidí a některé ještě příliš velký sál, který se v zimě nedal vytopit. První schůzka zájemců o založení zahrádkářské organizace byla u Matějků, kde byl jen malý lokál a velký sál, ustavující schůze u Zezuláků, kde by nám místnost vcelku vyhovovala, ale bylo to na konci Hrázky až u lesa a z druhého konce obce tak daleko členové nechtěli chodit. Proto jsme schůzovali u Hejcmanů, kde byl výčep vlastně menším sálem a za ním jen jakási komora, kde jsme za protektorátu schůzovali, než se v hostinci ubytovalo německé vojsko. Často byly zákazy shromažďování a později po stavebních úpravách jsme tu byli rušeni podnapilými, kteří přes naši spolkovou místnost chodili na WC. Když byl později Matějkův hostinec upraven pro Osvětovou besedu, přesídlili jsme tam. Místnost nám velmi dobře vyhovovala, i když někteří z členů postrádali občerstvení, které v OB nebylo. Ale byl tam opravdu klid a toho jsme si po dosavadních zkušenostech vážili. Nedorozuměním vznikl vcelku hloupý spor se správcem domu, který ~jak se ukázalo~ rozhodoval víc než vedoucí celé OB, a tak jsme se octli opět na dlažbě a po několik let jsme se se schůzemi potloukali u Hejcmanů, v kinu, ve škole, s výborovými i v požární zbrojnici a jak se dalo. Je to opravdu div, že se naše organizace z těch důvodů, že jsme nemohli v klidu schůzovat, konat přednášky a jiné podniky, už dávno nerozpadla. Přes to všechno měli činov-

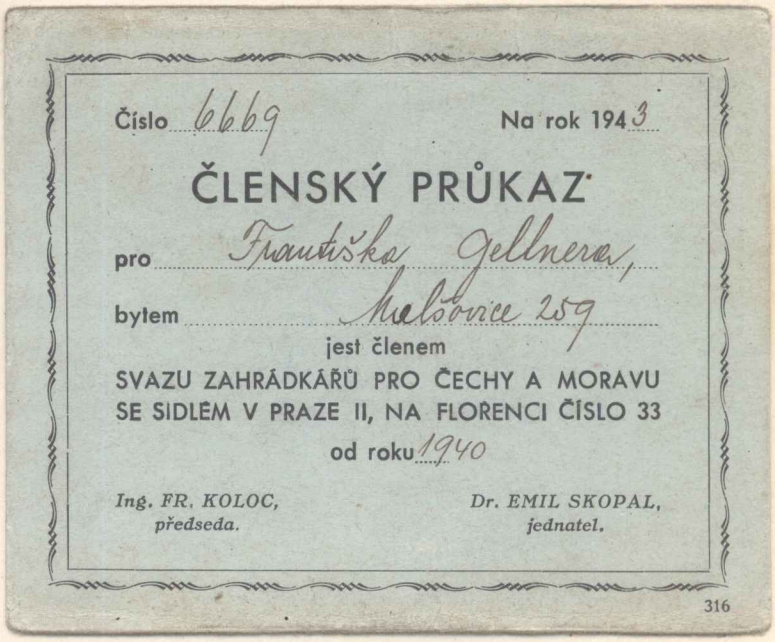

Číslo 6669 Na rok 1943

ČLENSKÝ PRŮKAZ

pro František Jellnera,

bytem Malšovice 259

jest členem

SVAZU ZAHRÁDKÁŘŮ PRO ČECHY A MORAVU
SE SÍDLEM V PRAZE II, NA FLORENCI ČÍSLO 33

od roku 1940

Ing. FR. KOLOC, předseda. *Dr. EMIL SKOPAL,* jednatel.

316

hr **Malšovičtí zahrádkáři mají konkurenci.** V Malšovicích byl založen letos na jaře spolek zahrádkářů, který dosáhl úctyhodného počtu členů a který vykazuje velmi čilou činnost na poměrně krátkou dobu svého trvání. Znenadání však, nyní na podzim, vyskytla se zde čilá konkurence, ne však co do počtu členů, ale co se týče činnosti. Noví »zahrádkáři« jsou totiž velmi čilí. Zatím, co opravdoví zahrádkáři se snaží o zvelebení a rozmnožení výnosu svých zahrádek, »konkurence« dala si do programu sklizeň zahrad a zahrádek, a to hlavně ovoce všech druhů. Jablko před nimi téměř neobstojí a projevují dokonce i odborné znalosti, co se jakosti a doby zrání týče, ba i pochopení pro pokusy zahrádkářů. — Stalo se, že jistému zahrádkáři zmizela se stromku celá první sklizeň jablek (novinky), na jejichž jakost byl pochopitelně zvědav. I postěžoval si několikráte: »Alespoň jeden plod kdyby mi nechali, abych věděl, jaká jsou!« — A co milá »konkurence«? Po několika dnech objevilo se na stromečku jablko, skutečně s tohoto stromku, a u něho lísteček: »Na ochutnání!« Je vidět, že konkurence »trpí na pořádek« a vede dobře evidenci sklizně. Dobře však, že sklizeň už nyní končí, poněvadž i přes bodrou shovívavost zahrádkářů proskočí sem — tam: »Kdybych ho tak dostal, ten by...« atd. A konečně i to staré české pořekadlo »Tak dlouho se chodí...« má v sobě jistě značnou dávku pravdy!

Článek v časopisu „Kraj královéhradecký" na podzim roku 1940.

níci a členové organizace radost a uspokojení z dařícího se díla, i když ještě občas přišla nepříjemnost z jiné strany, jak svědčí článek v časopisu „Kraj královéhradecký."

Postupem doby, hlavně za éry Jednoty zahrádkářů, kdy tajemník ústředí př. Václav Anděl správně vystihl, že si zahrádkářská organizace musí své opodstatnění v nové společnosti vybojovat, jsme začali s veřejně prospěšnými pracemi a jak bylo kolem padesátých let zvykem ~ s neplacenými brigádami. Možno s pýchou tvrdit, že se malšovičtí zahrádkáři hned po osvobození v roce 1945 zapojili do brigád na úpravách v obci i na velikém díle ~ kanalizaci. Uvážíme-li dnes, že se primitivními prostředky ~ lopatami prováděl výkop pro kladení potrubí o Ø 1 m do hloubky cca 4 m místy v tekutém písku a že to občané udělali v délce téměř 1 km brigádnicky a zadarmo, pak je skutečně čemu se obdivovat. Později jsme se my, zahrádkáři, zaměřovali více na úkoly blíže související s naší činností a nakonec jsme měli na starosti sad JZD Svinary na Podhůrském kopci, patronát nad sadem JZD Roudnička (odtud byli u nás organizováni členové) a po zřízení ObvNV v Malšovicích jsme ošetřovali přes 800 obecních ovocných stromů, založili parkové úpravy Na Drahách a věnovali pravidelně každý rok přes 1.000 brigádnických hodin veřejnosti. My starší členové často vzpomínáme, jak jsme se ~ když bylo potřeba ~ v neděli ráno sešli jako brigádníci ve vysokých holínkách, jeli na kolách do Svinar na Podhůrský kopec, kde na nás už čekala tlupa tamních zahrádkářů-majitelů starých zahrad v obci, nových zahrad na parcelách u hřbitova a zahrádek u chat v rekreačním středisku u Orlice. My, malšovičtí členové, jsme prováděli řez v sadě JZD a náš předseda př. Kuřátko dělal praktickou instruktáž o řezu ovocných stromů pro zahrádkáře z celého okolí. Tím jsme plnili vlastně několik úkolů najednou: brigádu z titulu patronátu nad sadem JZD Svinary, instruktáž pro členy sousedních odboček a mezi přítomnými zájemci-nečleny jsme propagovali zahrádkářské hnutí. Podobně probíhaly brigády

v JZD Roudnička, ve školní zahradě, na Pastvišti, u rybníka a na všech veřejných prostranstvích v Malšovicích.

Nutno konstatovat, že až do provedení územní reorganizace v roce 1960 jsme všechny tyto úkoly zvládali vcelku snadno. Jestliže jsme se v prvých letech po ustavení odbočky ~ za protektorátu ~ věnovali vlastním zájmům a společně vyrazili jen na instruktáže v zahradách nebo vyjeli na kolách za nějakým podnožovým materiálem, nebylo příliš nesnadné přesvědčit členy potom po válce, aby přišli také na brigádu. Někteří na to sice bručeli a leckdy musel předseda vyslechnout leckterou nemístnou poznámku: „Kdybych to nedělal kvůli vám, tak bych na brigádu nešel." To on musel ovšem přivést na správnou míru vysvětlením, že to neděláme pro jeho slávu, ale pro opodstatnění existence celé zahrádkářské organizace.

Budování kanalizace před čp. 203 a 205 v ulici „Na Drahách".

Zrušením ObvNV jakoby byla uspána veškerá iniciativa a touha občanů po zlepšení životního prostředí ve všech okrajových částech města. Stejný osud potkal i Malšovice. Dobrovolné brigády dělali už jen ti občané, kteří chtěli mít před svým domkem dlážděný chodník (MěstNV dával na něj dlaždice a majitel domku si jej musel vydláždit). Jinak usnula každá snaha něco zlepšovat. Ostatně není co, poněvadž MěstNV na nic neposkytuje ani prostředky, ani materiál. Smutnou zkušenost v tom směru udělali občané z finských domků v Kmochově ulici, kterým MěstNV slíbil roury na kanál, když si ho sami udělají. Poněvadž se na jižním konci ulice skutečně topili, výkop pro kanál udělali, roury však dodnes nemají. ~ Tak si lidé pomalu odvykli dělat brigády a hlavně dělat zadarmo. Snad to zavinilo také to, že se jim příliš mnoho naslibovalo, co nebylo možné ani splnit, poněvadž ~ upřímně řečeno ~ náročnost mladých lidí vyrostla tak, že to celému národu nemůže prospívat. Ty dnešní požadavky na bydlení a životní úroveň jsou opravdu přepjaté a vedou k urči-

tému zpohodlnění. Na to zašla už v historii lidstva mnohá ze starých vyspělých kultur velkoříší, jako řecká, římská, byzantská a později i vojensky expansivní velkoříše tureckých sultánů. Na veřejně prospěšné práce dnešních společenských organizací má tento zjev neblahý vliv a nakonec i na samotný kořen organizačního života. Zvlášť mladí lidé nejenže neradi jdou na brigádnickou práci, za kterou nic nemají, ale tvrdošíjně se brání přijmout jakoukoliv funkci, aby si to svoje osobní volno uchránili. Při tom ale požadují, aby jim funkcionáři organizace přinesli všechno až pod nos, nejraději domů. Nedomýšlí, že se také musí někdo pro tu funkci obětovat. Tak se v poslední době dostávají všechny organizace (těmuž osudu neušla ani naše) do začarovaného kruhu: členská základna roste, stále více lidí se chce podílet na členských výhodách, ale funkci nikdo nechce ~ nechce prostě „chytrákům" sloužit. Jen ještě ta hrstka starších poctivců ~ obětavých a zapálených pro věc ~ nenáročně slouží ostatním. Jak to bude, až ještě tito dožijí? ~ Odchází jeden za druhým. Vždyť ze 13 zakládajících členů žije dnes už pouhých 6 a z těch ještě celá polovina se už pro stáří nebo nemoc nezúčastňuje života v organizaci.

Vytěžme z hlubin minulosti
co se vytěžit dá....

Stručná historie zahrádkářského hnutí

Rozmach industrializace v minulém století způsobil obrovský příliv venkovských lidí do průmyslových středisek a velkoměst, kde byli nuceni bydlet jako velmi špatně placení dělníci v malých, nezdravých a tmavých bytech činžovních domů. Není proto divem, že touţili po kousku půdy, kam by se svými obvykle početnými rodinami ve volném čase (měli ho málo, pracovní doba byla tehdy dlouhá!) zašli pookřát prací na čerstvém vzduchu a zlepšit si své bídné hospodářské postavení a výživu rodiny výnosem zahrádky. Této touze vyšli sice také částečně vstříc někteří továrníci výstavbou dělnických kolonií, skládajících se většinou z malých domků s těsnými byty, u kterých však zahrádky byly velmi malé. Převážná část továrníků nestavěla tyto dělnické kolonie z nějakého sociálního citu k dělníkům, ale ze zájmů čistě sobeckých, neboť usídlením v takovém bytě byl zaměstnanec ještě úžeji poután k podniku. Musel totiž přijmout každé pracovní i platební podmínky, neboť opuštění pracovního místa znamenalo současně ztrátu bytu i zahrádky. Valná většina průmyslových dělníků a zaměstnanců bydlela a po celé roky byla v pravém slova smyslu věznĕna v nejlevnějších a proto nejhorších, tmavých a nezdravých bytech starých městských činžáků a právě jejich touha po slunci, vzduchu a přírodě dala vznik zahrádkovým osadám nebo koloniím, jak se tehdy říkalo.

Dříve než přikročíme k sledování historie zahrádkářského hnutí u nás, povšimněme si, jak vznikalo a rostlo toto hnutí ve vyspělejších a průmyslově pokročilých státech ostatních:

Primát v řešení otázky zdravého bydlení v souvislosti se zahrádkářstvím nutno přiznat Anglii. V roce 1898 vydaná kniha anglického stenografa E. Howarda „Zahradní města budoucnosti" dala popud k vzniku mnoha zahradních měst, jako např. Lethworth s 30.000 obyvateli, kde byly rodinné domky pronajímány v Anglii obvyklým způsobem na 99 až 999 let. Společnost pro stavbu města 30 km od Londýna se ustavila v roce 1900, v roce 1902 získala místo o rozloze přes 6 miliónů m² a v roce 1906 začala se stavbou, kde už předem byly založeny zahrádky. ~ Zahradní osada Hampstead v rozloze přes 100 ha nedaleko Londýna liší se od Lethworthu tím, že nemá vlastní tovární provozovny, obchody a zemědělské podniky, ale slouží výhradně bydlení. ~ Zahradní město Bournewill bylo zbudováno zásluhou továrníka George Cadburyho (200 rodinných domků se zahrádkami o rozloze 380 m²), zahradní kolonie v Port Sunlight byla postavena majitelem továrny na mýdlo Lowerem. Zahradní kolonie v Harbornu (500 rodinných domků) vznikla na družstevním podkladě. Podobných zahradních osad byla v Anglii založena celá řada.

O zahrádkářském hnutí v Dánsku máme zprávy z roku 1919, že zásluhou inspektora zahrad Hansena bylo v Kodani založeno přes 10.000 rodinných zahrádek. Způsob zakládání a vedení zahrádkových osad je tentýž jako u nás; spolek najme půdu, zřídí oplocení, vodovod a dílce pronajímá členům.

Ve Francii byl již roku 1837 učiněn pokus o pronajímání půdy pro zakládání rodinných zahrádek. Na II. mezinárodním sjezdu dělnických zahrádkářů v roce 1907 bylo zjištěno, že ve Francii jsou 232 kolonie s 10.270 zahrádkami.

V Německu se zahrádkářské hnutí datuje již od roku 1820, kdy město Kiel pronajalo pozemky drobným lidem k pěstování zeleniny a ovoce za roční nájemné 3 marky z jedné zahrádky. Nájemné se vybíralo až ve třetím roce, prvé dva roky se neplatilo. V roce 1901 bylo 2.509 zahrádek po 420 m², v roce 1912 už 10.090 zahrádek s ročním nájemným 18 marek. Zásluhu o rozšíření zahrádkových osad v Německu má lipský lékař Daniel G. M. Schreber, který svými spisy propagoval význam pohybu dětí i dospělých na čerstvém vzduchu a význam výchovy dětí v přírodě ~ v zahrádce. Růst zahrádkářského hnutí si vynutil v roce 1901 ustavení svazu („Bund sämtlicher Pflanzervereine Berlins und Umgebung"), který založilo 8 spolků. V roce 1911 měl svaz 14 spolků s 945 členy, na konci roku 1920 už 727 spolků s 50.500 členy.

V Rakousku byl zakladatelem první zahrádkové kolonie ve Vídni v roce 1903 vídeňský přírodoléčebný spolek. V roce 1911 založil spolek „Rosental" zahrádkovou kolonii na kamenitém svahu nedaleko Steinhofu. Až do roku 1914 vyvíjelo se zahrádkářské hnutí v Rakousku pozvolna a v tichosti, až nedostatek v prvé světové válce způsobil překotný růst zahrádkových osad. Všechna volná půda a všechna volná místa se měnila v zahrádky, dokonce i štěrkovitá a děly udusaná vojenská cvičiště. Domněnka, že v poválečných letech ochabne zájem o zahrádky, se nesplnila a dnes je celá Vídeň obklopena zeleným pásem rodinných zahrádek.

* * *

Chceme-li mluvit o organizovaném zahrádkářském hnutí u nás, v němž se sdružovali skuteční zahrádkáři, pak je nutno přiznat, že jeho začátky vznikly také v zahrádkových koloniích, nebo jak jsme si později navykli říkat ~ v zahrádkových osadách. Majitele přídomních zahrad a zahrádek nenutil zájem o získání půdy zakládat nějaké organizace. Ti měli zájem pouze o výsadbu a v dobách, kdy neexistovaly školky v dnešní formě, sázeli ponejvíce odkopkové peckovice ~ blumy, řičky, zelinky, špendlíky, babčata, karlata, domácí švestky; s jadernatinami to už bylo obtížnější. Na předměstích měst vedla majitele obytných domků k výsadbě stromů u obydlí snaha napodobit zahrady předměstských výletních hostinců, kam měšťané v létě rádi vycházeli na výlety a ve stínu stromů ~ ovšem okrasných ~ rádi pojedli a popíjeli. Majitelé rodinných domků vysazovali však už hlavně stromy ovocné. Na venkově vedla k vysazování stromů kolem hospodářských budov hospodářova snaha chránit budovy před bouřemi a větry. Stromky jadernatého ovoce ~ hlavně „štěpů"*) jak se dodnes leckde na venkově ještě říká ~ opatřovaly se nejčastěji tím způsobem, že milovník ovocných stromů si vykopal někde v lese „plánku," kterých bylo zvlášť na okrajích lesů hodně, a přesadil ji do své zahrady. Potom si už někde u pokročilejšího a podnikavějšího zahrádkáře nebo u zámeckého zahradníka opatřil nějaký ten roub a plánku jím oroubovat. Průkopníkem pěstění ušlechtilejších odrůd byla nesporně tehdejší feudální šlechta. U každého panského sídla byly ovocné zahrady nejen našich ušlechtilých odrůd, ale i mnoha odrůd dovezených z ciziny. Nebylo tedy problémem získat u známého zámeckého zahradníka roub a snad právě této

*) ušlechtilá jabloň

okolnosti lze přičíst až do dnešní doby se vlekoucí velikou roztříštěnost sortimentu. Ve vhodných podmínkách zakládali šlechtici na svých velkostatcích i produkční ovocné sady. Stromky k výsadbě pěstovali v panských školkách zámečtí zahradníci. Je samozřejmé, že se tito vždy snažili vypěstovat pro svého „pána" to nejjakostnější a přebytky výsadbového materiálu ~ to podřadnější ~ dováželi na prodej do obcí a měst, kde byl o ovocné stromky k výsadbě zájem.

Pokročilejší majitelé přídomních zahrádek a hlavně majitelé větších zahrad, kteří měli zájem o pokrokové metody v pěstování ovocných stromů, se organizovali v ovocnářských společnostech (v 18. století), později v ovocnářských a štěpařských spolcích nebo v různých spolcích sdružujících milovníky přírody, jako byly např. Spolky přátel přírody, Okrašlovací spolky, Spolky pro ochranu přírody apod. že se i tam zahrádkáři měli možnost vyžívat, o tom svědčí stručný výtah ze zápisních knih o schůzích Okrašlovacího spolku v Malšovicích:

Přípravné práce k založení Okrašlovacího spolku v Malšovicích byly vykonány už v roce 1904. První řádná valná hromada byla svolána prozatímním výborem na 14. I. 1905 – 7. hodinu večerní do hostince pana Matějky a byla zahájena o 9. hodině prozatímním místopředsedou panem Čeňkem Korbelem za přítomnosti 14 členů. Pan Čeněk Korbel jako starosta obce „ustavení nového spolku s potěšením na vědomí vzal a hmotnou a morální podporou ujistil", načež zvolení: předseda p. Fr. Krčma, pošt. oficiál, místopředseda p. Václav Neuman, řídící učitel, jednatel p. Josef Škop, poštovní asistent, pokladník p. Jan Mazura, kancelářský úředník, dále 3 členové výboru: p. Václav Jelínek, majitel usedlosti, p. Karel Fišer, umělecký zahradník, p. Leo Novopacký, poštovní asistent. Náhradníci: p. Eduard Kvadrát, kancelářský úředník, p. Augustin Franc, řezník, p. František Janáček, stárek. Revizoři účtů: p. Josef Jelínek, majitel závodu mydlářského, p. Josef Šimek, obchodník. Byl stanoven členský příspěvek 20 haléřů měsíčně, který bude vybírat obecní strážník p. Václav Mojžíš za odměnu později určenou. 21. I. 1905 měl spolek 2 zakládající členy (členský příspěvek 20 K) a 32 členů činných. Při zadávání stavby školní budovy byla uspořádána sbírka ve prospěch Okrašlovacího spolku, která vynesla 20 K. V členské schůzi 29. IV. 1905 bylo konstatováno, že spolek má už 40 členů. Schůze se konala v hostinci p. Severina Hrubého. 19. VII. byla společně se Vzdělavacím spolkem „Havlíček" uspořádána Velkozahradní slavnost v hos-

tinci p. Jana Matějky ve prospěch školní knihovny, Lidové knihovny a Okrašlovacího spolku v Malšovicích. Vstupné na slavnost stanoveno za osobu 32 haléře, rodina 52 haléře včetně 2 haléřů národního kolku. Slavnost byla zpestřena tombolou, koulením o ceny, zábavným muzeem, střílením do terče, poštou a podobnými atrakcemi. Večer se v sále tančilo bez omezení konečnou hodinou. Na slavnosti účinkovalo 13 hudebníků za 62 K – bez piva, večer na vlastní riziko. Celkový příjem ze slavnosti byl 301·17 K, vydání 165·67 K, čistý výnos 135·50 K. Z toho obdržely školní knihovna, Lidová knihovna a Okrašlovací spolek rovným dílem po 45·17 K. Okrašlovací spolek nepamatoval jen na zábavu, ale staral se též o úpravu chodníků od hostince p. Hrubého směrem ke mlýnu, na což bylo zdarma získáno 27 m³ cihelných odštěpků od purkmistrovského úřadu v Hradci Králové. Stávající chodníky byly povezeny škvárou, vysazovány okrasné stromy a vydána výzva k občanům, aby své zahrádky upravili co nejlépe. Zajímavé na činnosti Okrašlovacího spolku je, že téměř za všechny práce s úpravami chodníků spojené byla vyplácena mzda a výbor spolku se staral jen o získání peněz a materiálu. V roce 1907 byl zřízen chodník od Celerova hostince (později Balcarův) přes luka směrem k Hradci Králové. Obecní zastupitelstvo poskytlo spolku příspěvek 100 K. Byl předplacen časopis „Krása našeho domova" – III. ročník (vznikl v roce 1904, roční předplatné 4 K) a zakoupen jeden výtisk „Pěstování květin v domácnosti" za 35 haléřů. – Výroční schůze 31. III. 1910 se podle zápisu konala už v hostinci u Čechů a rozhodla vyměnit poškozené stromky a znovu opravit chodníky. Správa Přímské obce zaslala příspěvek 20 K jako zakládající člen a dala svolení k odvezení potřebného písku. – Svaz českých okrašlovacích spolků už podruhé upomenul o zaplacení příspěvků po 5 K ročně za minulá léta; jednatel byl zplnomocněn dopsat svazu, že spolek nevyvíjel žádnou činnost, a proto nemůže za minulá léta platit. – V zápisu z výborové schůze Okrašlovacího spolku 22. X. 1910 se doslovně uvádí: Předseda sděluje, že přijal příspěvek (původně „pokutu" a opraveno) A. Korbelové v obnosu 5 K za poškození lípky okousané „kozmi". Z pořádané posvícenské zábavy byl čistý výtěžek 20·97 K. – V roce 1911 byl upraven chodník od rozcestí ke křížku. Bylo zakoupeno a vysázeno 23 lip a na ně obdržel Okrašlovací spolek od svazu 25 K příspěvku. Teprve potom byl odeslán roční příspěvek 5 K svazu do Prahy. 27. srpna byl uspořádán za součinnosti místních spolků v hostinci p. Matějky dramaticko-hudební dýchánek s bohatým programem, na nějž stanoveno vstupné

za osobu 42 haléře, rodina 72 haléře. ~ Pokladní kniha uvádí, že v roce 1912 bylo J. K. Valešovi (Valešovy školky na Moravském předměstí) zaplaceno za 3 lípy 6 K. Okrašlovacímu spolku pravidelně přispívali: Právovarní měšťanstvo, peněžní ústavy a okresní výbor v Hradci Králové 5-10 K ročně. Obecní úřad Malšovice odváděl na podporu činnosti spolku všechny od občanů vybrané pokuty. Od dovozu jedné fůry materiálu na údržbu a opravu chodníků se platily 2 K. ~ V roce 1913 byl Okrašlovací spolek přizván na schůzi spolku „Havlíček," který zamýšlel ve spolupráci s jinými korporacemi postavit v roce 1915 Husův pomník. ~ Místo u kovárny p. Fibigra bylo zřízeno elektrické osvětlení u hostince p. Matějky. U chodníku naproti škole bylo vysázeno 12 plnokvětých hlohů. Za 5 vysokých růží bylo firmě Mazánek v Soudné u Jičína zaplaceno 6 K. Okrašlovací spolek v Malšovicích se po léta zabýval zřizováním a úpravou chodníků, vysazováním okrasných stromků v ulicích, snažil se o vysázení stromořadí při silnici ke Lhotě Malšové a vybudování chodníku vedle silnice k Hradci Králové. I když během roku byly svolávány pouze výborové schůze a ostatní členové byli zváni jen na výroční valné hromady, udělalo se pro zkrášlení obce Malšovic s tak malými finančními prostředky skutečně hodně. Poslední zápis je ze schůze výboru 19. VII. 1914. ~

První světová válka činnost Okrašlovacího spolku nadobro zastavila. Až 19. III. 1923 bylo svoláno 11 občanů k poradě o znovuoživení činnosti Okrašlovacího spolku v Malšovicích. Zřejmě se jim to nepodařilo, poněvadž teprve na ustavující valné hromadě dne 12. IV. 1926 byl zvolen nový výbor za účasti 16 členů. V letech 1923–1926 byly činěny pokusy spojit se s Okrašlovacím spolkem na Náhoně, avšak pro odpor tamějších členů nebylo dosaženo úspěchu. Ustavující valná hromada zvolila předsedu Jana Čecha, místopředsedu p. Bř. Jelínka, jednatele p. Václ. Jelínka ml., pokladníka p. Fr. Svatoše, členy výboru p. Václ. Sedláčka, p. Jos. Ladýře, p. Matěje Jiráska, p. Fr. Prachaře, jejich náhradníky p. Karla Balcara, p. Jos. Máidle, p. Václ. Svobodu a revizory účtů pí Marii Čechovou, čp. 16, a p. Fraut. Prokůpka st. Členský příspěvek byl stanoven na 6 Kč ročně, příspěvek Svazu v Praze obnášel 20 Kč. Přes to, že bylo usneseno, že neúčast člena výboru na schůzi bude pokutována 1 Kč, byla činnost Okrašlovacího spolku velmi slabá a v roce 1929 se nekonala ani valná hromada, ani se od stávajících členů nevybraly příspěvky. Proto byla na výborové schůzi 8. IV. 1930 obec rozdělena na 11 obvodů přidělených jedenácti členům, kteří v budoucnu povedou dohled při pracích

prováděných spolkem na úpravách v obci a budou výbor o jejich postupu informovat. Na adresu malšovických občanů byla zveřejněna výzva, aby pečovali o své zahrádky, zdobili okna květinami a starali se, aby aspoň v sobotu večer byly všude chodníky zameteny. Zajímavá je zpráva v zápisu z výborové schůze z 13. X. 1930: V mrazové kalamitě v zimě 1928-29, kdy bylo u nás naměřeno 35 až 40° C mrazu, zmrzlo v Malšovicích 995 švestek, tj. 66% z celkového množství, 802 jabloně – 50%, 473 hrušně = 50%, 382 třešně – 85%, 200 slivoní – 40%, 34 meruňky – 90%, broskví plných 100% a 71 ořechů – 70%. Celkem zmrzlo 2.960 stromů, zůstalo jen 1.659. ~ V roce 1931 měl Okrašlovací spolek 137 členů. Firma Mazánek nabídla kulovité javory po 30 Kč kus, z Jezeří byla nabídka 24 Kč kus. Nakonec byly koupeny po 19 Kč kus v Chlumci a vysázeny v počtu 75 kusů v hlavní ulici (Úprkově). Dodatečně zakoupeno ještě 28 kusů po 17 Kč (slabších) od Valce z Věkoš. Obec poskytla na tuto akci příspěvek 1.200 Kč. Dovoz fůry materiálu na údržbu chodníků v této době stál 12 Kč. Příspěvek Svazu v Praze obnášel 40 Kč a předplatné na časopis „Krása našeho domova" 20 Kč. V roce 1931 byla spolku vyměřena už také daň z obratu 4·20 Kč, v roce 1932 - 7·85 Kč. 26. VI. 1932 byl uspořádán zahradní koncert s mnoha atrakcemi, který vynesl 471 Kč čistého výtěžku. Poněvadž Okrašlovací spolek i v roce 1932 vysazoval hodně okrasných stromů, obdržel poměrně vysoký příspěvek od obce Malšovic ~ 1.500 Kč, v jiných letech obvykle jen 250 Kč. ~ V roce 1933 stál kulovitý javor jen asi 9 Kč a v pokladní knize je uveden také vyplacený příspěvek Okrašlovacímu spolku Náhon ve výši 20 Kč. ~ Ministerstvo zemědělství zaslalo v roce 1934 Okrašlovacímu spolku publikaci dr. Kamenického o ovocných odrůdách pro různé kraje; bylo usneseno rozmnožit tiskem sortiment pro naši oblast a dát k použití zájemcům. Na valné hromadě 3. III. 1935 bylo konstatováno, že Okrašlovací spolek má 116 členů. Debatovalo se o výsadbě ovocných stromků v členských zahradách a objednávce stromků v hradeckých školkách. ~ Na valné hromadě 1. III. 1936 přednášel profesor Čeněk Slavík o pěstování ovocných stromů. Předsedou byl zvolen p. Václav Medek, učitel, místopředsedou p. Jindřich Michálek, jednatelem Jos. Medek, pokladníkem Karel Balcar. Členové výboru: pp. Vojtěch Krupka, Rudolf Zahradník, Václav Jelínek, Václav Svoboda, Josef Lněnička, Bartoloměj Traup, Josef Michalík. Náhradníci: Josef Mertlík, František Prokůpek, Václ. Sedláček, František Karlovský. Revizoři účtů: p. Hradilík a pan

Neuman. Bylo rozhodnuto, že se valné hromady Okrašlovacího spolku na Náhoně zúčastní za náš spolek p. předseda a p. jednatel. V srpnové výborové schůzi navrhl p. Jindřich Michálek, aby byla činnost Okrašlovacího spolku více rozšířena na boj proti chorobám a škůdcům v našich zahradách. Aby byl zaveden povinný postřik, nařízeno kácení suchých stromů a průklest suchých větví na jinak zdravých stromech. Usneseno požádat obecní úřad, aby v tom smyslu vydal vyhlášku. Bylo jednáno s Okrašlovacím spolkem na Náhoně o případném sloučení v jeden okrašlovací spolek. Na valné hromadě 28. II. 1937 byli uvítáni zástupci Okrašlovacího spolku na Náhoně, tito se však pro sloučení nevyslovili přes požadavek obecního úřadu, aby se oba okrašlovací spolky sloučily. Naopak ~ na valné hromadě Okrašlovacího spolku na Náhoně v téměž roce „byl prohlášen naprostý odpor k Malšovicům, který prý pochopí jen domorodý občan náhonský". Valná hromada Okrašlovacího spolku v Malšovicích 28. II. 1937 byla zpestřena přednáškou p. profesora Čeňka Slavíka o významu ovocnictví v našich zahradách. V roce 1937 měl okrašlovací spolek také už vlastní stříkačku na ovocné stromy. Šest členů se zúčastnilo slavnostní akademie na počest 40letého trvání Okrašlovacího spolku na Náhoně. Pan Strakatý navrhl ve výborové schůzi 23. XI. 1937, aby program příští valné hromady byl rozšířen „o hlídku pro zahrádkáře", týkající se pěstování květin i ovoce a okrasných stromů. Proto na valné hromadě 20. III. 1938 přednášel pan inž. Rumler „O našem ovoci v zahradách" s promítáním filmu. S porozuměním všech přítomných byla přijata myšlenka vytvořit v okrašlovacím spolku klub zahrádkářů. Přítomný předseda Okrašlovacího spolku na Náhoně přál novému výboru Okrašlovacího spolku v Malšovicích i příštímu klubu zahrádkářů do nové práce mnoho zdaru. ~ V dubnové výborové schůzi byl pro zahrádkářský odbor zvolen referentem pan Jan Strakatý, který v červnové výborové schůzi upozornil na silné rozmnožení mšice krvavé v některých malšovických zahradách. Doporučil k jejímu ničení používat petrolej*). Majitele zamořených za-

*) Petroleje k ničení krvavé mšice lze použít jen ve formě emulze, nejlépe k postřiku. Do 4 kg žitné mouky se namíchá 5 l petroleje a do vzniklé kaše se nalije 40-45 l vody. Potírání kolonií krvavé mšice přímo petrolejem působí popálení kůry a vznikají veliké rány na těle stromu.

hrad na nebezpečí upozorní p. Strakatý a p. Mertlík, kteří budou vybaveni legitimací vystavenou obecním úřadem. ~ Na valné hromadě 19. II. 1939 přednášel p. profesor Urban z kuklenské zemědělské školy a promítl světelné diapozitivy o pěstování ovocných stromů. ~ Nato se celková činnost Okrašlovacího spolku v Malšovicích na dosti dlouhou dobu odmlčela a až výborová schůze 2. IV. 1940 rozhodla o sloučení obou okrašlovacích spolků v obci ve spolek jeden pod názvem „Okrašlovací spolek Náhon v Malšovicích", což bylo uskutečněno na společné schůzi 1. VI. 1940. ~ Uvádíme doslovný opis zápisu:

Zápis o společné výborové schůzi Okrašlovacího spolku Náhon a Okrašlovacího spolku Malšovice 1. VI. 1940 v 8 hodin večer v restauraci u Borůvků na Hrázce za účelem jednání o sloučení se obou spolků ve spolek jeden. Přítomní za Okrašlovací spolek Malšovice: předseda p. Medek, jednatel Medek, p. Balcar, zahradník, Strakatý, Mikeš, Michálek, Kozel, Mojžíš. Za Okrašlovací spolek Náhon: předseda p. Brambora, jednatel Remeš, p. Chudý, Hynek. Jednání zahájil v 8½ hod. večer přivítáním přítomných zástupce obce Josef Medek, t. č. jednatel Okrašlovacího spolku Malšovice, upozornil, že programem dnešní schůze je jednání o sloučení se obou spolků v obci stávajících ve spolek jeden, což je vřelým přáním obecního úřadu. Po delší debatě stanoveno, aby oba spolky likvidovaly a utvořen byl spolek jeden pod názvem: Okrašlovací spolek Náhon v Malšovicích. Bude dbáno, aby vždy při valné schůzi polovic členů výboru skládalo se ze členů z Malšovic a další ze členů Náhon. Jako prozatímní výbor až do valné schůze, který povede zároveň jednání u okresního úřadu a úpravu vnitřní, stanoveno 4 členové z Malšovic a 4 z Náhona, za předsedu zvolen p. Michálek a p. Brambora. Tímto skončena činnost Okrašlovacího spolku v Malšovicích, který byl původně založen r. 1904, ve světové válce jeho činnost zanikla, ale v roce 1926 opět zase ožil a po 14 roků nepřetržitě až do dnešního dne 1940 zdárně svoji činnost vyvíjel, o čemž svědčí stromořadí jím založené, a jiná činnost zvelebovací a okrasná ve prospěch všech občanů podnikaná za podpory všech členů Okrašlovacího spolku v Malšovicích. Sloučeným okrašlovacím spolkům ve spolek jeden pro celou obec mnoho zdaru ~ zápsal Medek Jos.

Připojeny jsou ještě strojem psané

Poznámky k rozchodu Okrašlovacího spolku v Malšovicích v r. 1940: Již dávno projevoval Okrašlovací spolek v Malšovicích snahu, aby nastalo sloučení obou místních okrašlovacích spolků. Proto vítal, když v r. 1936 byl dán k tomu podnět od obecní správy. Kdykoliv došlo v té věci k jednání ve výborových schůzích, vždycky byl se sloučením

projevován souhlas. Zdálo se býti zbytečným a neúčelným, že v obci Malšovicích, která už od dob popřevratových tvoří s bývalými osadami Náhonem a Zámostím jedinou místní i politickou obec, vyvíjejí svoji činnost spolky dva s týmž účelem. Proto také na valné hromadě konané 28. února 1937 byl dán ke sloučení obou spolků jednomyslný souhlas a výbor byl pověřen, aby zahájil jednání s Okrašlovacím spolkem na Náhoně. Jednání také bylo zahájeno. Bohužel, že pro odpor některých členů náhonského spolku nemělo výsledku a k sloučení nedošlo. Nové jednání bylo zahájeno v době za změněných politických poměrů, kdy se strany úřadů se vyvíjela snaha po zjednodušení spolkového života a po zmenšování počtu spolků vůbec. Tudíž pod tlakem této snahy došlo opět k jednání. V roce 1940 bylo několik společných schůzek obou výborů nebo jejich některých členů, zvláště funkcionářů. Výsledek byl, že bylo dojednáno, aby oba spolky (malšovický i náhonský) likvidovaly a aby byl utvořen spolek jeden obsahující členstvo obou spolků.

Nežli však se věc stala skutkem, bylo sděleno okresním úřadem, že Okrašlovací spolek v Malšovicích není zapsán v rejstříku spolků u okresního úřadu a že tudíž neexistuje a nemá práva vyvíjeti spolkovou činnost, jelikož podle záznamů u okresního úřadu v roce 1923 likvidoval.

Toto (ústní) oznámení bylo vzato funkcionáři na vědomí s velikým podivením, jak je to možno, když přece každoročně zdejší spolek hlásil okresnímu úřadu v Hradci Králové konání valné hromady, každoročně oznamoval jména zvolených funkcionářů a okresní úřad k tomu mlčel, ničeho nenamítal a tím mlčky činnost spolku trpěl. Dokonce v r. 1939 v měsíci dubnu bylo publikováno vládní nařízení z 31. III. 1939 č. 97, aby každý spolek, který hodlá pokračovati v činnosti, učinil o tom oznámení příslušnému okresnímu úřadu. Toto kladné ohlášení učinil i náš spolek, načež obdržel od okresního úřadu v Hradci Králové ze dne 4. V. 1939 č. 22.180 potvrzení o tom, že toto hlášení okresní úřad přijal. Naskytuje se otázka, proč nebyla spolku jeho činnost buď při příležitosti každoročního hlášení valné hromady nebo při příležitosti ohlašování nově zvolených funkcionářů anebo při příležitosti hlášení další činnosti v r. 1939 zastavena. Nestalo se tak ani, aby byl spolek rozpuštěn, už v r. 1931, když byla okresním úřadem konána revise spolkového katastru. Tehdy obdržel spolek přípis od okresního úřadu v Hradci Králové ze dne 11. VI. 1931 čís. 13.279, podle něhož měl oznámiti, kterého dne a roku se spolek ustavil a dále jména, zaměstnání a bydliště funkcionářů spolku, a to předsedy, jedna-

tele a pokladníka za léta 1929 a 1930. Vyřízení tohoto přípisu se stalo podle poznámky na něm připsané: „Vyřízeno pod č. 3 dne 22. VI. 1931. Mertlík."

Přes tuto otázku, jak je možno, že spolek není zapsán v rejstříku spolků jako existující, funkcionáři Okrašlovacího spolku v Malšovicích v důsledku tlaku úřadů na zmenšování počtu spolků vzali na vědomí, že spolek zdejší v úředních zápisech neexistuje a dali souhlas k jeho rozejití. Až na malé výjimky téměř všichni bývalí členové svým podpisem se přihlásili za členy Okrašlovacího spolku Náhon, který konal 29. VI. 1940 svoji valnou hromadu. Tamním výborem bylo slíbeno, že při valné hromadě budou do nového výboru pojati také někteří členové z bývalého spolku malšovického, což bylo také přáním obecního starosty. Avšak pro netaktní, houževnatý odpor několika členů ze řad náhonského spolku, kteří velmi ostře se tomu bránili, se tak nestalo. Když přítomní členové malšovičtí viděli u zmíněných několika členů odpor, nedůvěru a netaktnost, čemuž náhonský výbor nezabránil (předseda p. Brambora), odvolali (v počtu šesti) své podpisy a na znamení nesouhlasu s jednáním prohlásili, že se členy spolku nestávají. K náhonskému spolku se připojilo a bylo přijato asi 109 členů (ovšem nepřítomných), ač na valné hromadě zastoupení ve výboru při volbě jim dáno nebylo. Doufejme, že se tak stane snad později.

Bývalí členové výboru rozešedšího se spolku v Malšovicích sešli se ještě 9. VII. 1940 k poslední poradě, aby se dohodli, jak naložiti se jměním. Dle prohlášení spolkového referenta na okresním úřadě náleží jmění spolku buď Okrašlovacímu spolku Náhon nebo připadne státu. Po úvaze bylo jednomyslně ujednáno, aby se jmění činící 1.660·95 K (jednak uložené na vkladní knížce Okresní záložny hospodářské v částce 1.658·75 K a jednak jako pokladní hotovost v částce 2·20 K) odevzdalo Okrašlovacímu spolku Náhon. Učiní tak bývalý pokladník p. Karel Bjalcar a bývalý předseda p. Václav Medek.

Stříkačka na postřik ovocného stromoví s příslušenstvím, kterou dal spolku k disposici p. Jindřich Michálek, zůstává jemu jako majiteli. Knihy se spolkovými zápisy dají se k disposici obecnímu kronikáři a potom budou uloženy v archivu zdejšího hasičského sboru.

Zapsal: Václav Medek, t. č. předseda. ~ Četl: Josef Medek, t. č. jednatel, Karel Bjalcar, Jindřich Michálek.

Dodatek: Předání peněz (1.660·95 K) funkcionářům Okrašlova-

cího spolku na Náhoně stalo se proti potvrzení dne 21. července 1940. Přejímali je za Okrašlovací spolek Náhon: Fr. Podolský, t.č. pokladník, Jos. Brambora, t. č. předseda, Ant. Remeš, t. č. jednatel. Odevzdávali: K. Balcar, V. Medek. Za správu obce byl přítomen Jos. Medek.

Kromě opisu potvrzení o předání peněžního jmění je v knize zápisů vlepeno ještě potvrzení o písemném oznámení z r. 1939, že spolek hodlá dále vyvíjet svou činnost, od okresního úřadu v Hradci Králové a výzva téhož z r. 1931 k hlášení v rámci revize spolkového katastru s poznámkou „Vyřízeno pod č. 3 dne 22. VI. 1931. Mertlík."

Tuto stručnou historii Okrašlovacího spolku v Malšovicích jsme mohli zaznamenat jen dík té okolnosti, že naší organizaci byly dne 20. II. 1964 předány funkcionáři Místní jednoty Čs. svazu požární ochrany knihy zápisů za celou dobu trvání okrašlovacího spolku. Naši požárníci správně pochopili, že činnost bývalého okrašlovacího spolku měla hodně společného s činností organizace ČSOZS.

* *
*

Jestliže jsme zde uvedli historii Okrašlovacího spolku v Malšovicích, bylo by vskutku nespravedlivé, abychom se také aspoň stručně nezmínili o počinech Okrašlovacího spolku na Náhoně, i když nemáme po ruce písemné doklady a jsme odkázáni jen na vzpomínky některých starších občanů.

V zápisu z výborové schůze Okrašlovacího spolku v Malšovicích z listopadu 1937 se uvádí, že slavnostní akademie na počest 40letého trvání Okrašlovacího spolku na Náhoně se zúčastnilo 6 členů. Podle toho vznikl Okrašlovací spolek na Náhoně už v roce 1897. Jeho činnost byla opravdu velmi bohatá a až na přirozené přerušení v době prvé světové války také pravidelná. Měl k tomu také zcela jiné podmínky než spolek malšovický. Zakládajícími a bohatě přispívajícími členy byla celá řada hradeckých měšťanů – živnostníků a obchodníků, a proto nebyla o finanční prostředky nouze. Měšťané – hradecká smetánka – už v dobách blahé paměti Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I., kdy bylo auto na silnici vzácností, rádi konali o nedělích výlety pěšky do přírody. Městu nejbližší les byl právě na konci Hrázky u vojenské střelnice, kam vedla nejpřímější cesta z města jedině po Náhoně a Hrázce. Není proto žádným divem, že hradečtí měšťané měli zájem na pěkném chodníku a ochotně na jeho údržbu přispívali. Pro činné členy Okrašlovacího spolku na

Náhoně, kteří úpravy a údržbu chodníku v délce přibližně 1½ km prováděli, to nebyl malý úkol a to byla také příležitost a důvod k neochabující činnosti spolku. Nedílnou součástí činnosti byla též péče o stromořadí stínící chodník, aby měšťané za parných letních dnů kráčeli se svými rodinami na výlet pěkně ve stínu. Od mostu přes Orlici k rozcestí vedle silnice chodník nebyl a chodilo se po silnici. Ta byla stíněna nádherným, vzrostlým stromořadím a navíc poblíž zatáčky proti flošně vyhrávali do kroku kolovrátkáři (flašinetáři) své různé pochody. Chodník od rozcestí byl místy širší než celá vedlejší jízdní dráha ulice a v některých úsecích byl vroubený oboustranným stromořadím ~ většinou vazů a někde i lip. Tak byly např. stromy po obou stranách chodníku od rozcestí až k vile prof. Laštovičky, od Shánělova domku až po Koťátkovi „U Brodku" a od Kašparova hostince Na Hrázce až ke střelnici. Neděli co neděli táhly nepřetržité proudy měšťanských rodin ~ nejvíce po obědě ~ po chodníku k lesu. Některé zapadly do zahrady hostince „U zelené lípy" na Hrázce, jiné se rozběhly u vojenské střelnice po lesích a další se daly „kopečkama" k lesnímu pavilónu u Zděné boudy, aby tu pod korunami stinných borovic poseděly při domácím chlebu s máslem, řízném moku Hradeckého, děti při limonádě a odrostlejší něžné pohlaví při dobrém kafíčku. Na to dobré kafíčko a hlavně na kousek klípku zapadaly však i v týdnu ~ ponejvíce odpoledne na svačinku ~ do hostince „U lípy" i do pavilónu hradecké milostpaničky. V lesním pavilónu bylo každoročně uspořádáno během léta několik koncertů dechové hudby. Pravidelně to byl „pivovarský," ale pořádaly je i jiné korporace. V pavilónu tančívala omladina, kolem pavilónu byla spousta všemožných atrakcí, střílení o ceny, pošta, bohatá tombola a mnoho jiných a u stabilních dlouhých prkenných stolů na dlouhých prkenných lavicích popíjela a naslouchala hudbě spousta návštěvníků. Těmi byly však zaplněny celé okolní lesy, neboť vždy skvělá dechovka silně lákala k poslechu a pro občerstvení se k pavilónu už došlo. Koncerty u Zděné boudy byly krajovou událostí a tak po chodníku od Hradce prošla celá procesí lidí, jenže navečer při zpáteční cestě ~ přes to, že byl hodně široký ~ byl ještě pro mnohé úzký! ~ Předzahrádky u domků členů Okrašlovacího spolku na Náhoně po celé léto hýřily barvami květů. Ať už to byly ze starodávných trvalek pivoňky, srdíčka a jiné, nebo jiřinky a mnohé mohutnější letničky, jako astry a cynie, tvořily vždycky hezkou kulisu zmíněnému chodníku. ~ Za prvé republiky byl po dostavění nového mostu u staré nemocnice zřízen obcí chodník od rozcestí až k mostu, ale jeho význam začal pomalu upadat.

Lesní pavilón u Zděné boudy po smršti navečer dne 4. VII. 1929.

Zvlášť po smršti 4. VII. 1929, které padly za oběť všechny odrostlejší lesy u Malšovic, lípa u hostince „U lípy" i lesní pavilón ~ který byl padajícími borovicemi rozbit a musel být odklizen. Hradečtí měšťané nezapadali už do zničených lesů a přestávali mít zájem o údržbu chodníku, i když v náhradu za odstraněný lesní pavilón bylo možno se občerstvit mlékem a chlebem s máslem nebo pivem v hájenkách „Chalupy" pod Černou strání. Brzo také vyrostla těsně u lesa nová výletní restaurace „Zděná bouda." ~ Postupným rozmachem motorismu a vžívajícím se trampingem ztrácel chodník pro měšťany půvab a nakonec měl význam pouze pro místní občany, kteří šli pěšky do města. Městská doprava sice pokusně zavedla autobusovou dopravu do města ~ někdy v roce 1935 ~ ale jízdné bylo neúnosně vysoké, a proto doprava zanikla. Jízdné od Husova pomníku do města bylo 3 Kč a průměrná mzda dělníka v té době byla 4 Kč za hodinu. Aby si Okrašlovací spolek Náhon aspoň zčásti nahradil úbytek finančních prostředků od hradeckých měšťanů, dělal nábor členů mezi majiteli nově postavených rodinných domků v obvodu své působnosti i Na Drahách a v dalších přilehlých ulicích. Snažil se poctivě plnit své poslání i v nejtěžších dobách pro náš národ ~ v době okupace. Jeho funkcionáři pluě podporovali také ustavení zahrádkářské organizace a v roce 1945 věnoval Okrašlovací spolek naší organizaci starší trakařovou stříkačku na ovocné stromy. Jen jedno těžko chápeme: ten silně vyvinutý místní patriotismus, kterým se vždy houževnatě bránili sloučení s Okrašlovacím spolkem v Malšovicích. Přes to však, že tu byly spolky dva, i tak udělaly veliký kus práce pro zvelebení obce a zkrášlení životního prostředí všech občanů.

* * *

Nyní se vraťme k historii zahrádkářského hnutí u nás ze širšího hlediska. Touha bezzemků po půdě, bydlících v městských činžovních

domech, vedla tyto k sdružování za účelem získání půdy pro zahrádkové kolonie. Tak postupně a zdá se, že živelně vznikaly ve větších městech a průmyslových střediscích menší nebo větší samostatné zahrádkové osady, zpočátku nijak ústředně neřízené. Špatné zásobování obyvatelstva a nouze o potraviny v prvé světové válce urychlily rozvoj zahrádkářského hnutí. V roce 1916 vydalo Zemědělské knihkupectví A. Neuberta v Praze knihu „Domácí zahrady a zahrádky. Úplné poučení o zakládání a řízení zahrad pro užitek i ozdobu jak na venkově, tak i ve městech se zvláštním zřetelem k zahradám vilovým, domovním, na dvoře, stráni i v údolí, rolnickým, úředníckým, školním, botanickým a jiným. Praktický podrobný rádce pro pěstitele a milovníky květin, ovocného i okrasného stromoví, zeleniny a p., pro rolníky, duchovenstvo, učitele, zahradníky, okrašlovací spolky, jakož i přátele přírody vůbec." Knihu sepsal Alois J. Kulišan, zahradník a odborný redaktor, v r. 1915. V úvodu je věnování: „Slavnému Svazu českých spolků pro udržování a ochranu domoviny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v Praze za jeho nezištné a šlechetné šíření lásky k přírodě a krásné, milé naší vlasti připisuje Spisovatel."

Dne 28. února 1917 ustavil se v místnostech „Dělnické Akademie" v Praze „Svaz českých spolků pro zařizování a udržování rodinných a dělnických zahrádek a chov drobného hospodářského zvířectva." Předsedou byl zvolen JUDr. L. Langer, advokát a obecní starší, místopředsedou Antonín Srba, redaktor, jednatelem Antonín Bouček, redaktor. Bylo usneseno udržovat stálou rubriku „Rodinné zahrádky" v časopise domkářů a drobných zemědělců „Týdenní kronika". Redaktorem odborných článků určen Alois J. Kulišan, vrchní zahradník v Praze. Na popud vedení svazu byl ustaven v Praze VII. spolek „Jaro", který ihned najal pozemek od obce Pražské. Ústředí svazu navázalo styk se stavebním družstvem v Jarově nad Vítkovem, kde byl rovněž založen spolek zahrádkářů, hned zpočátku o 50 členech. Zemský spolek pro reformu bytovou uveřejňoval ochotně ve svém časopise zprávy svazu a později ve svých místnostech poskytl též útulek pro sekretariát svazu. Značnému zájmu se těšily svazem vydávané letákové spisky o významu rodinných zahrádek. Na podzim roku 1917 byla založena zahrádková kolonie spolku „Vesna" ve Vysočanech o 42 zahrádkách. – Za Žižkovem u remízy elektrické dráhy byla v roce 1914 založena zahrádková kolonie, která měla pak v roce 1922 na 200 zahrádek. Včasným zákrokem svazu se podařilo odvolat navrhovanou dávku 30 haléřů z 1 m² zahrádkářské půdy. Poněvadž

bylo po převratu v roce 1918 nutno rozšířit působnost svazu na území celé republiky, bylo zažádáno o změnu stanov. Nový název organizace zněl: „Ústřední svaz spolků pro zakládání a udržování zahrádkových kolonií v Československé republice." ~ V roce 1918 bylo zřízeno 400 zahrádek kolonie Spolku rodinných zahrádek ve Vršovicích nedaleko Waldesovy továrny a přímým sousedem se stal zábavní podnik „Eden". V roce 1919 byla založena kolonie Spolku železničních zřízenců v Žižkově. Měla 214 rodinných zahrádek, později ztrátou části pozemku jen 74 zahrádky. Část členů přesídlila do nové kolonie „Zásobky." Kolonie rodinných zahrádek pod oborou „Jelenice" v České Třebové zakotvila v roce 1919 a byla obsazena většinou železničářů. Při založení měla kolonie 40 členů, v roce 1920 přibylo 20 členů, v roce 1921 měla už 85 členů a v roce 1922 104 členy. Všichni dílce nedostali, ale ti „bezzemci" se vyžívali v přilehlém sadě, který obec zahrádkářům na 10 let pronajala. ~ Brzy z jara roku 1920 byla založena Kolonie zahrádek v Bubenči na „Vorlíku" se 65 zahrádkami po 200 m^2; dolina na „Vorlíku" byla za dob Marie Terezie hradebním příkopem naplněným vodou. O dva měsíce později byla založena Kolonie rodinných zahrádek v Bubenči na „Zátorce" s 54 zahrádkami po 200 m^2, která však byla nepochopením města po dvou letech zrušena. ~ Kolonie zahrádek na Císařském ostrově v Bubenči o 50 zahrádkách po 200 m^2 měla vzhledem k vlhkému prostředí neobyčejně příznivé podmínky pro pěstování zahradních plodin. V paměti starších, ba lépe řečeno nejstarších členů-zahrádkářů je též Kolonie železničářů na „Malé říčce" v Praze, jejíž vznik se klade někdy do roku 1916, snad dřív, a Kolonie zahrádek „Orlík" v Praze z roku 1917.

Poněvadž dlouho nenacházelo zahrádkářské hnutí u veřejných činitelů žádoucí pochopení, rozvinul svaz širokou propagační kampaň o zdravotním a hospodářském významu zahrádek. Na tuto kampaň reagovala zemská správa politická v Praze oběžníkem „Resoluce o zahrádkových koloniích" ze dne 8. IV. 1922, Státní pozemkový úřad instrukcí o přídělu půdy pro zahrádkové kolonie a ministerstvo školství a národní osvěty ve svém Věstníku č. 2 z roku 1921 upozornilo na výměr z 23. XII. 1920 o zřizování žákovských zahrádkových kolonií.

V Ronově nad Doubravou byla v roce 1920 zřízena zahrádková kolonie ve výměře 145 arů. V roce 1920 ustavila se také v Mimoni Kolonie spolku rodinných a dělnických zahrádek, půdu však

dostala až v roce 1922; teprve potom mohlo se jejích 72 členů vyžívat zahrádkářskou činností na zahrádkách o výměře 250 m².

Charakteristickým zjevem bylo, že správy pohraničních německých měst v Čechách měly většinou lepší porozumění pro rozvoj zahrádkářského hnutí a mnohem lépe chápaly význam zahrádek pro městské obyvatelstvo. Město Most zřídilo svým nákladem zahrádkovou kolonii na výměře 14.300 m², Německé Jablonné 38 zahrádek na 7.200 m², Rumburk 227 zahrádek na 48.473 m², Cheb 81 zahrádek na 13.565 m² a druhou zahrádkovou kolonii se 172 zahrádkami na ploše 25.882 m², Liberec 265 zahrádek po 200 m², Aš (už v roce 1917) 580 zahrádek nákladem 35.000 K.

Podle soupisu statistického oddělení ministerstva zásobování o stavu zahrádkových kolonií v Československé republice z roku 1920 existovalo v Čechách před rokem 1914 pouze 18 zahrádkových kolonií. V letech 1915–1918 bylo založeno 29 nových zahrádkových kolonií, v roce 1919 vzniklo 13 dalších a v roce 1920 ~ 5 zahrádkových kolonií. Ze všech 65 zahrádkových kolonií jich obce založily 15, korporace 9, spolky a družstva 21, podniky a jednotlivci 20 zahrádkových kolonií. Na Moravě bylo před rokem 1914 jen 8 zahrádkových kolonií, v letech 1915–1918 jich vzniklo 24, v roce 1919 byly založeny 3 a v roce 1920 dalších 7 zahrádkových kolonií. Obcemi bylo založeno 25, spolky a družstvy 7, korporacemi 2 a podniky a jednotlivci 8 zahrádkových kolonií. Slezsko mělo před rokem 1914 pouhé 3 zahrádkové kolonie, v letech 1915–1918 jich bylo zřízeno 22, v roce 1919 přirostly 4 a v roce 1920 nových 5 zahrádkových kolonií, celkem 34. Hlučínsko mělo pouze jednu zahrádkovou kolonii. Významnější zahrádkové kolonie (mimo Prahu) byly v místech: Plzeň, České Budějovice, Nymburk, Strakonice, Choceň a Hradec Králové.*)

V čele představenstva svazu byl od roku 1919 architekt A. Ku-

---

*) Číselné údaje o vzniku a růstu zahrádkových kolonií byly vyňaty z brožury „Zahrádkové kolonie v cizině a u nás," vydané v roce 1922 nákladem Ústředí Svazu spolků pro zakládání a udržování zahrádkových kolonií v Československé republice, kterou napsal Josef Pletánek, tajemník svazu, za spolupráce architekta A. Kubíčka a Vlad. Havla, zemědělského inspektora ministerstva zásobování. ~ Brožuru laskavě zapůjčil př. Antonín Komanec, dlouholetý hospodář ústředí jednoty zahrádkářů a agilní funkcionář jejích nižších složek z Prahy 7-Holešovice, Jateční 15.

bíček, stavební rada ministerstva veřejných prací, který s plnou vervou chránil zájmy svazu, kdykoliv byly nepříznivě dotčeny. V této práci měl plnou podporu nezištných spolupracovníků představenstva svazu. Ústřední svaz zakládal odbočky všude, kde se přihlásilo nejméně 10 zájemců a ve svých stanovách měl skloubenu širokou odbornou i národohospodářskou, osvětovou a zdravotně-sociální činnost.

V archivu ústředí ČSOZS v Praze I, Jilská 24, je uložena kniha zápisů, opatřená razítkem: Ústřední svaz zahrádkových kolonií a spolků v republice Československé, Praha II, Jungmannova tř. 19 (od r. 1936 v budově Svazu hospodářských jednot Na Florenci). První zápis je o ustavující schůzi nového ústředního výboru ze dne 2. V. 1935. Jsou uvedeni členové výboru: Kareis, Nepilý, Semecký, Myslík, Šmitberger, Sehnal, Mikovec, Ječábek, Šeba, Lener, Kocúm, Truchlý, Pechar, Olič, Penk, Hrubý, redaktor časopisu „Čsl. zahrádky" inž. R. Beránek. Schůzi řídil dlouholetý předseda (od roku 1930) dr. Říha, tehdejší ministr železnic. Do funkce I. místopředsedy byl zvolen inž. Myslík, II. místopředsedou insp. Kareis, III. místopředsedou Šmitberger a jednatelem Mikovec. V dalších schůzích zabýval se výbor už také záležitostmi jednotlivých kolonií, jako Vorlík, Líbeň-ostrov, Vesna, Stará Plavba, Rajská zahrada, Octárna, Semeckého, Vítkov, Vršovice, Vořechovka, zřízením kolonie u Višňovky, výstavami růží, jiřin, účastí na Mezinárodním sjezdu zahrádkářů v Poznani a vypracováním jednacího řádu. Podle zápisu ze 7. XI. bylo deset dosud ve svazu sdružených zahrádkových kolonií v Praze spravováno a řízeno víceméně ústředně, ale na schůzi padl návrh, že je třeba podle stanov ustavovat místní odbočky. V roce 1936 přibývají nejen kolonie v Praze, ale hlásí se už do svazu Spolek Botanika Náchod. Ve schůzi 10. XII. 1936 upozornil jednatel, že letošním rokem dovršuje Ústřední svaz zahrádkových kolonií 20 let činnosti a bude jistě vhodné svolat jubilejní valný sjezd delegátů. Sjezd se konal 20. II. 1937 v Obchodní a živnostenské komoře v Praze I za řízení dr. Říhy, který v úvodu vzpomněl 20letého jubilea svazu (byl založen 28. II. 1917). Řádné valné sjezdy byly pořádány každoročně a i na sjezd Mezinárodního svazu zahrádkářů v Paříži byli vysláni dva delegáti. Pozoruhodný je projev předsedy dr. Říhy na sjezdu delegátů svazu v Praze v roce 1937: „Svaz byl založen v těžkých dobách, kdy bylo nutno veřejné činitele stále zpracovávat a přesvědčovat o poslání svazu. Dík této námaze – v době, kdy lidské

nervy jsou vybičovány k největšímu vypětí, je třeba podpořit možnost nejlevnější a nejpřihodnější rekreace tělesné i duševní třeba na najaté půdě, která se stala městskému člověku oásou". Zdůraznil, že příznivcem zahrádkářského hnutí u nás byl nejen president T. G. Masaryk, ale že jím je i president Dr. Ed. Beneš. ~Jako červená nit se však knihou zápisů ustavičně táhne boj o pozemky pro zahrádkové kolonie nejen v Praze, ale i v Brně. V roce 1937 přes těžké hospodářské poměry se svazu podařilo získat nové pozemky v Praze pro založení zahrádkových kolonií, a sice na Smíchově a na Císařském ostrově v Bubenči, částečně za zrušené části kolonie Na Orlíku u Sparty. V roce 1938 byla likvidována kolonie Na Vorlíku a zčásti přenesena na Hanspaulku v Dejvicích. Dr. Říha se domáhal vydání zákona na ochranu zahrádkového hnutí a už v roce 1938 nabádal k pěstování tvarovaných ovocných stromů. ~Že ústřední výbor svazu neměl lehkou práci s počátečním přímým řízením kolonií v Praze, vysvítá ze zápisu presidia z 5. IX. 1935, kdy byl nucen řešit případ z kolonie „Vesna." Přesný opis ze zápisu: „Za kolonii Vesna dostavili se zástupci p. Ditrich, Čech a Kocúm, aby projednali v poslední době sběhlé záležitosti na kolonii. Pan Penk podal stížnost na p. Ditricha, že byl napaden a zfackován a upozorňuje, že p. Čech prohlásil, že někomu ~jestli něco řekne~ rozbije hlavu rýčem. Ditrich: Vysvětluje jak se věc stala, přiznává, že p. Penka zfackoval, ale byl p. Penkem vyprovokován a bylo mu plivnuto do obličeje. Čech prohlašuje, že větu p. Penkem řečenou prohlásil, ale vztahovala se na členy, kteří o něm roztrušovali, že kolonii okrad a že pokladna je prázdná."

V zápisu z 15. XII. 1938 se nachází zpráva o jednání za účelem splynutí spolků stejného zaměření, na které se dostavili zástupci Ústředního sdružení zahrádkářů a Ovocnické jednoty. Zápisy za celý rok 1939 chybí (svaz pravděpodobně nevyvíjel žádnou činnost), až v zápisu z 28. III. 1940 je zmínka o schůzi zástupců zahrádkářských spolků z Čech a Moravy, svolaná ministerstvem zemědělství a Národním souručenstvím. Mluvčím za sloučení v jednu organizaci byl inž. Koloc z ministerstva zemědělství, který se stal také předsedou vytvořivšího se Svazu zahrádkářů pro Čechy a Moravu. Ústřední svaz zahrádkových kolonií se do nové organizace nezapojil a plných 7 let se ve své činnosti odmlčel. Až zápis z výborové schůze 22. III. 1947, konané v Praze II, Myslíkova 15, hovoří o tom, že je ještě v plném běhu spor s bývalým

tajemníkem Mendlem a soudružkou Lesnou. Zápis z 31. III. 1947 má už nadpis: Zápis o průběhu výborové schůze likvidačního výboru Svazu zahrádkářů. K sloučení však zdaleka ještě nedošlo a po sedmileté přestávce v důsledku II. světové války konal se 30. XI. 1947 valný sjezd delegátů, kterým bylo současně dovršeno 30leté trvání Svazu. Brněnská zahrádková kolonie, která byla už před válkou členem Ústředního svazu, přihlásila tam opět své členy; ústředí však na její návrh rozhodlo ponechat jí zase samostatnost při placení 500~ Kčs paušálního ročního příspěvku. Na začátku roku 1948 přestoupily zahrádkové kolonie Vesna a Višňovka v Praze do Jednoty zahrádkářů, aniž by vyčkaly formálního sloučení. V březnu r. 1948 byl v Ústředním svazu ustaven 5členný akční výbor. Přes vysvětlování zástupce ministerstva zemědělství a práci akčního výboru se Ústřední svaz do Jednoty zahrádkářů nezapojil a snažil se o to, aby Ústřední rada odborů vzala svaz jako celek do svých rekreačních složek pracujícího lidu. Jako hlavní důvod funkcionáři svazu uváděli, že v Jednotě zahrádkářů nemají kolonisté pro svou činnost žádné stanovy, kdežto v dosavadním svazu tvoří samostatné celky. Stanovy JZ určují prý členům jen povinnosti a žádná práva. Členové svazu jsou pro vytvoření jednotné organizace, ale nepotřebují prý žádného prokurátora (tím myšlen asi akční výbor a ministerstvo zemědělství). Krátce nato však přece jen k sloučení s Jednotou zahrádkářů došlo a kniha protokolů byla 18. III. 1948 předána zástupcům JZ.

Druhá větev zahrádkářského hnutí, sdružující převážně majitele přídomních zahrádek, jako ústředně řízená složka u nás vznikla později než Ústřední svaz zahrádkových kolonií. Máme sice prokázáno, že už v minulém století existovaly a živelně vznikaly spolky všemožných názvů, jejichž činnost směřovala především k ochraně přírody, zkrášlení životního prostředí i ke zvýšení výnosu zahrad a hlavně ovocných stromů, ale nemáme doklady o tom, že by tyto spolky byly řízeny nějak ústředně v dnešním smyslu. Tyto spolky sdružovaly milovníky přírody, mezi nimiž samozřejmě byli též majitelé přídomních rodinných zahrad a zahrádek, neboť z mnoha takových spolků později vznikly organizace zahrádkářské. Přesvědčivým dokladem o tom je několik příkladů:

Plzeňsko bylo jedním z prvních krajů našeho státu, které stály u kolébky zahrádkářského hnutí a položily základ k hos-

podářské složce veřejného života ~ dnes už nepostradatelné. Sledujeme-li začátky a historický vývoj zahrádkářství, poznáme, jak rychle sílila tato ušlechtilá záliba a jak radost ze zahradních krás přestala být výsadou bohatých jednotlivců. Drobný pěstitel hledal další možnosti, jak využít darů přírody a z těchto pohnutek vznikaly kolektivy, které mohly lépe zvládnout úkoly v oboru ovocnářském, zelinářském i v okrasné části domácí zahrady. Mezníkem v těchto snahách byl rok 1925, kdy byly opraveny stanovy Spolku přátel ptactva se sídlem v Plzni, které pocházely již z roku 1897. Opravou stanov byli pojati do spolku také chovatelé drobného hospodářského zvířectva a později byl ustaven zahrádkářský odbor, který rychle sílil a brzy si získal důvěru v širokých vrstvách drobných pěstitelů. Odbor měl během několika let tolik členů, že musely být ustavovány pobočky i v okolí a tím byl překročen rámec působnosti dosavadního spolku. Bylo tedy rozhodnuto o ustavení vyšší složky pod názvem Západočeský svaz zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva se sídlem v Plzni, jehož stanovy byly schváleny 6. IV. 1931. Tato smíšená činnost se dobře osvědčila a přinesla členstvu mnoho poučení a hospodářských úspěchů. Po dlouhou dobu 17 let propagoval Západočeský svaz lásku k přírodě a vytvářel podmínky pro zvelebení především našeho ovocnářství. Stal se tím důležitou složkou hospodářského života našeho státu. Vývoj událostí i rychlý vzestup ve všech odvětvích hospodářského života vyvolal později snahu o sloučení všech regionálních zahrádkářských organizací v nové republice v jedinou celostátní složku, a tak se i Západočeský svaz zapojil dne 20. září 1948 do Jednoty zahrádkářů, která byla přidružena k Jednotnému svazu českých zemědělců. Po jeho likvidaci zůstala Jednota zahrádkářů samostatnou zájmovou organizací, která pokračovala v propagaci krásné a ušlechtilé záliby zahrádkářské a šířila zájem o ovocný strom i jiné zahradní rostliny. Během dalších let pronikla správně chápaná idea zahrádkářství do nejširší veřejnosti a v roce 1955 bylo nutno zřídit poradenskou službu pro zahrádkáře a ovocnáře. Otevření poradny mělo blahodárný vliv na další růst místních poboček a agenda spojená s řízením jich byla tak rozsáhlá, že ji funkcionáři už nemohli vyřizovat ve svých bytech. V roce 1956 byl proto zřízen krajský sekretariát Jednoty

zahrádkářů, kde byl zaměstnán na 4 hodiny denně externí pracovník a kam se zároveň přestěhovala ze Solní ulice krajská poradna zahrádkářů, která byla finančně podporována KNV. Vhodné umístění sekretariátu i poradny blízko náměstí v Rooseveltově ul. č. 7 velmi prospívalo plnému jejich využití členstvem a dalšímu rozvoji zahrádkářského hnutí na Plzeňsku. Úspěšnou a cílevědomou prací dala Jednota zahrádkářů podnět k přeměně na Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů jako celostátní organizace. 1. 1. 1959 nastoupil do krajského sekretariátu v Plzni jako tajemník L. Majer. K 1. 1. 1960 bylo v kraji 124 místních poboček se 7.000 členy, v roce 1962 181 místních poboček s 12.172 členy, v roce 1964 250 místních organizací s 19.540 členy. V kraji bylo v r. 1964 54 spolkových moštáren a výměra zahrádkových osad činila 307 ha.

Také na Jihlavsku příliv obyvatel z venkova do větších měst po I. světové válce a s ním spojená překotná výstavba rodinných domků se zahrádkami daly vznik zahrádkářskému hnutí. Majitelé rodinných zahrádek potřebovali a hledali odbornost, a proto zřídil nadšený zahrádkář Jar. Černý zahrádkářský odbor při jihlavském Spolku chovatelů drobného zvířectva. Z Prahy si pozvali Václava Praizlera*),

---

*) V. Praizler se narodil r. 1874. Už jako osmiletý chlapec úspěšně roubovak. Vyučil se zahradníkem, pracoval jako dělník na dráze při stavbách a údržbě tratí a později jako dílovedoucí ČSD byl pověřen prováděním ovocných výsadeb podél tratí vedoucích do Prahy. K tomu účelu založil 10 ovocných školek především k pěstování jabloní a hrušní na pláňatech. Při tom pilně, obětavě přednášel zahrádkářům o pěstování ovocných stromů a prakticky ukazoval jak stromy řezat. V roce 1934 odešel pro vadný sluch do důchodu. Tu teprve měl dostatek času na přednášky a zahradní kázání. Napsal „Praizlerovu čítanku" o účelném pěstování ovocného stromoví, která byla později přeložena do srbochorvatštiny, polštiny, němčiny a v USA i do angličtiny. U nás vyšla v 5 vydáních (5. vydání v r. 1947) a celkem bylo během 13 let vytištěno a zcela rozebráno 50.000 výtisků. Z dalších jeho drobných publikací nutno uvést brožurku „Rodinné zahrádky" a „Osázení železničních pozemků podél tratí Čs. státních drah ovocnými stromy" (1946). V dopisu svému příteli Žemličkovi v Mostě napsal, že do r. 1953 proslovil 2.434 odborné přednášky a napsal na 1.700 odb. článků do denního tisku. ~ Praizler byl samouk velkých praktických vědomostí a zkušeností. Postrádal však vyššího rozhledu v moderních ovocnářských směrech, které v současné době ~ hlavně v jeho pozdním věku po II. světové válce ~ převládaly. Zemřel v Praze-Velké Chuchli v roce 1957 v požehnaném věku 83 let.

tehdy známého ovocnářského praktika, který na sebe upozorňoval nejen přednáškami, ale především odbornými články v „Právu lidu". Spolupráce se Spolkem chovatelů však zahrádkářům nepřinášela to, co očekávali. Když si ani za peníze, které vynesla první výstava, nemohli pořídit první stříkačku, začali se zajímat o vyžití v jiné organizaci a sice ve Spolku přátel zahrad, odborně řízeném arch. Jos. Vaňkem z Chrudimi. Zakrátko jednali o zřízení pobočky Ovocnické jednoty v Jihlavě. Když ani zde po dvou letech jednání neměli úspěch, začali se zajímat o zřízení samostatné zahrádkářské organizace, a to na radu samého Praizlera, který býval v Jihlavě častým hostem. Tak vznikl v tehdejší silně německé Jihlavě opět jeden český „Spolek zahrádkářů Praizler v Jihlavě" v roce 1937. Takovýchto spolků bylo v Čechách a na Moravě kolem sta. Po únorových událostech roku 1948, kdy byla Jednota zahrádkářů uznána za jedinou celostátní organizaci zahrádkářů (vznikla změnou názvu ze „Svazu zahrádkářů pro Čechy a Moravu" v roce 1947), měly se do ní zapojit všechny dosavadní samostatné spolky. Z těch důvodů navštívil ústřední tajemník JZ Václav Anděl také jihlavský spolek Praizler a po objasnění poslání JZ a seznámení členů se stanovami rozhodl spolek Praizler na své příští výroční schůzi zapojit se do Jednoty zahrádkářů. JZ pak ustavila v krajích organizace krajské a postupně i v okresech organizace okresní. Předsedou krajské organizace v Jihlavě byl zvolen př. Jar. Černý, který byl na výročním zasedání ústředí JZ zvolen také do ústředního výboru. V kraji byly zakládány nové místní odbočky, ve městech zřizovány zahrádkové osady – nových členů stále přibývalo. Tím se zvyšovala i činnost okresních organizací a krajské pobočky v Jihlavě. Na 1. celostátním sjezdu v roce 1957 byl změněn název Jednoty zahrádkářů na „Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů." Do ústředního výboru byl za jihlavský kraj zvolen př. Jar. Zeman.

Podobně se asi vyvíjelo zahrádkářské hnutí v ostatních krajích.

Na Královéhradecku většina spolků zahrádkářů však našla kladný vztah k ústředí a velmi brzy po jeho ustavení se zapojila do Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva. Poněvadž činnost místní odbočky v Malšovicích po dobu její existence velmi úzce souvisela s činností nadřazených složek, prolíná se jejich historie celou touto kronikou a proto ji v této stati neuvádíme.

Podle dochovaných zpráv lze usoudit, že v prvých patnácti letech po vzniku Československé republiky nebyl zde žádný ústřední orgán, který by nějak řídil činnost spolků a organizací majitelů přídomních zahrádek. Ve větších městech, kolem nichž byla hustší síť takových organizací, sice postupně vznikaly jakési nadřazené složky, ve kterých si zástupci místních organizací sdělovali zkušenosti ze své práce, ale tím asi byla funkce nadřazené složky splněna.

* * *

Ustavující valná hromada Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva se konala dne 3. listopadu 1934. Po referátu a debatě o poslání a významu organizace byly stanoveny členské příspěvky: s časopisem „Přítel zahrad a chovatelů drobného hospodářského zvířectva" Kč 18·~, bez časopisu Kč 12·~. Předsedou byl zvolen Josef Mendl a jednatelem Emil Schwär.

II. valná hromada se konala 16. února 1936 v pražské Plodinové burse. Skoro všechny ustavené místní odbočky Sdružení vyslaly své delegáty. Po zprávách o činnosti v roce 1935 byl zvolen předsedou Josef Mendl, místopředsedou docent dr. Karel Cejp a jednatelem Fr. Svoboda. Členské příspěvky zůstaly nezměněny. Byla schválena soutěž za účelem získání nejlepších návrhů zahrádek při rodinných domcích a stanoveny tři ceny: 700·~, 500·~ a 300·~ Kč. Důležitým bodem jednání bylo uspořádání Celostátní výstavy ovoce, zeleniny, květin a různých pěstitelských potřeb pro zahrádkáře v Praze.

III. valná hromada (mimořádná) byla svolána na 20. červen 1937. Schválila činnost za uplynulé období a hodnotila výsledky výstavy pořádané 26.-29. září 1936 v Průmyslovém paláci v Praze, která měla protektorát různých odborných a státních veličin a čestný výbor hlavně z řad zahradníků. Výstava byla řešena podle návrhu populárního zahrádkářského pracovníka Razvena Fafejty za četné účasti pěstitelů a obchodních firem. Měla význam národohospodářský, okrašlovací, výchovný a zdravotní. Podle časopisu „Národní osvobození" bylo však vypravení výstavy tak skrovné, že pro hlavní město státu nepostačovala. Na valné hromadě bylo konstatováno, že byla uskutečněna předčasně, bez potřebných zkušeností, bez finančního podkladu a bez větší zainteresovanosti Pražanů a odborné veřejnosti. Proto také skončila velkým finančním deficitem. Pro příští funkční období byli zvoleni: předseda Josef Mendl, místopředseda František Machač, osvědčený zahrádkářský pracovník, který však dne

5. srpna 1937 zemřel. Jednatelem byl zvolen Josef Zadrobílek.

IV. valná hromada se konala 27. března 1938 v Plodinové burse s obvyklým pořadem.

V. valná hromada byla opět v Plodinové burse 12. března 1939 a jednala o slučování zahrádkářských organizací v důsledku odtržení pohraničních území nacistickým Německem. Důležitost sloučení zdůvodňoval Fr. Ferdinand z Kladna a uvedl, že podle zjištění není na povolaných místech zájem, aby zahrádkáři byli nějakým násilným způsobem slučováni. K dalšímu řízení Ústředního sdružení zvolen výbor s dosavadním předsedou, místopředsedou dr. Bř. Kavkou a jednatelem Adolfem Pfeifrem. Na závěr přednesl dr. J. Špinka přednášku na téma „Jak pečovat o zahrádkářskou půdu, rostliny a drobné hospodářské zvířectvo."

VI. valná hromada proběhla 18. února 1940 v Plodinové burse a bylo přítomno 58 delegátů ze 37 poboček, kteří zastupovali 2.698 členů. V slučovací akci nebyl zaznamenán žádný pokrok. Předseda a místopředseda zůstali ve funkcích, novým jednatelem zvolen František Ferdinand.

VII. valná hromada byla svolána na 27. dubna 1941 do restaurace „U Šumavy". 51 delegátů z 26 odboček zastupovalo 3.735 členů, nezastoupeno bylo 1.358 členů z 35 odboček. Časopis měl náklad 6.500 výtisků. Předsedou byl opět zvolen Josef Mendl, místopředsedou prof. inž. Fr. Petr a jednatelem Fr. Ferdinand. Poněvadž ministerstvo zemědělství míní všemožně podporovat v této těžké době zahrádkářskou činnost, ovšem za podmínek, že zde bude jediná organizace pro celé území protektorátu ~ Svaz zahrádkářů, předcházela valné hromadě vážná diskuse o sloučení na schůzi širšího výboru 18. III. Tam bylo vysloveno jasné stanovisko pro sloučení. Následovaly společné porady zástupců „Radosti ze života", „Ústředního sdružení zahrádkářů" a „Ústředního svazu zahrádkových kolonií a spolků" o všech slučovacích podmínkách, o stanovách a o otázkách z nich vyplývajících. 4. číslem ročníku 1941 byly otevřeny sloupce časopisu „Přítel zahrad" zahrádkovým koloniím. Jednomyslně schváleno, aby nový Svaz zahrádkářů byl rozčleněn na dva samostatné odbory, a sice: 1. majitelů rodinných zahrádek, 2. na rodinné zahrádky koloniové. ~ Od 1. ledna 1942, kdy nový svaz zahájil oficiálně činnost, byla prováděna některá technická a administrativní opatření. Kancelář Ústředního sdružení byla přestěhována z Ječné ulice do místností Svazu zahrádkových kolonií Na Florenci, tajemník Ústředního sdružení určen pro společný svaz, časopis „Přítel zahrad" zaveden pro všechny

členy a členský příspěvek stanoven 20 K ročně. Průběhem roku 1942 uzavíralo pak svou působnost Ústřední sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva a 10. ledna 1943 byla ve Slovanském domě v Praze likvidační valná hromada, za účasti 92 delegátů. Činnost skončena s 8.608 členy, vlastním odborným časopisem o nákladu 15.000 výtisků a s finančním přebytkem přes 118.000 K. Usnesení o přestupu do Svazu zahrádkářů pro Čechy a Moravu bylo jednomyslné.

Týž den ~ 10. ledna 1943 ~ se po skončení likvidační valné hromady konal ustavující sjezd Svazu zahrádkářů pro Čechy a Moravu sloučením zmíněných ústředních zahrádkářských složek. Předsedou byl zvolen inž. Fr. Koloc, místopředsedou prof. inž. Fr. Petr a jednatelem dr. Emil Skopal.

I. sjezd nového Svazu zahrádkářů byl 27. února 1944 ve Slovanském domě v Praze. Podle přednesených referátů přistoupilo 7.709 nových členů do odboru majitelů domovních zahrádek, kterých koncem roku 1943 bylo 16.317. Odbor koloniových zahrádek zprávu nepodal. Byl vykázán finanční zůstatek 339.904 ~ K. Předsedou zvolen prof. inž. Fr. Petr, místopředsedou dr. Emil Skopal a jednatelem J. Juraš.

Na II. sjezdu 21. října 1945 v restauraci „Scala" zastupovali delegáti už 29.840 členů. Při zahájení bylo vzpomenuto spoluzakladatele zahrádkářské organizace Razvena Fafejty, zemřelého 31. května 1945. Dvojčíslem za červenec a srpen začal znovu vycházet časopis „Přítel zahrad". Roční příspěvek stanoven na 50 Kčs s časopisem a 20 Kčs bez časopisu. Bylo hovořeno o opětné změně názvu zahrádkářské organizace na „Jednota zahrádkářů". Předseda, místopředseda a jednatel byli ponecháni ve funkcích pro další období.

Na sjezdu Svazu zahrádkářů 28. III. 1947 v restauraci „Scala" v Praze byl po referátech zvolen likvidační výbor svazu, jeho předsedou prof. inž. Fr. Petr, I. místopředsedou J. Přibyl a jednatelem Josef Souček. Sjezd potvrdil též vyloučení býv. tajemníka Jos. Mendla. Současně zvolen přípravný výbor „Jednoty zahrádkářů": předseda Dr. Fr. Kostiuk, místopředseda prof. inž. Fr. Petr, jednatel Dr. Emil Skopal a tajemník Jos. Junek. Bylo konstatováno, že slibované zapojení všech zahrádkářských spolků do svazu se zdaleka nepovedlo. Navíc jsou veřejné instituce na rozpacích, kam vůbec zahrádkáře začlenit ~ zda k NV, ROH nebo kam? Stanovy „Jednoty zahrádkářů" schválil ZNV v Praze 19.IV.1947 (čj. ZOB-III-c-1588/3-1947) a ZNV v Brně 17.V.1947 (čj. 23.569-12-II/12-1947) a podle zákona č. 145/1947 měla být Jednota zahrádkářů plně začleněna do Jednotného svazu českých zemědělců.

11. 1. 1948 se konal likvidační sjezd Svazu zahrádkářů ve Slovanském domě v Praze. V důsledku opatrného hospodaření přechází svaz do Jednoty zahrádkářů s finančním přebytkem 952.008'54 Kčs, a dále s 28.606 členy. ~ Hned po skončení likvidačního sjezdu se konala ustavující valná hromada Jednoty zahrádkářů. Předsedou byl zvolen inž. Fr. Petr, 1. místopředsedou Václav Stárek, jednatelem Jan Janičkovič, tajemníkem a pokladníkem Josef Junek. Členské příspěvky stanoveny na 50 Kčs s časopisem a 25 Kčs bez časopisu ročně. ~ Zanedlouho byl do JZ zapojen Ústřední svaz zahrádkových kolonií, mnohé spolky v Čechách a na Moravě, avšak některé z nich se přestupu do Jednoty urputně bránily.

Nová doba ale přinesla nové úkoly. Měla-li Jednota zahrádkářů prokázat své opodstatnění ve stávající lidové společnosti a uhájit svou existenci, bylo třeba, aby se její členové plně zapojili do budovatelské práce a plnění veřejně prospěšných úkolů. Tak byli členové místních poboček vedeni k tomu, aby v prvé řadě pomáhali našemu socialistickému zemědělství v budování a udržování ovocných sadů a plantáží, dále ve špičkových sklizňových pracích i jiných zemědělských plodin a aby se všude zapojovali do provádění všech veřejně prospěšných prací, hlavně zaměřených ke zkrášlení životního prostředí. Vzhledem k značnému rozšíření úkolů bylo nutno naučit funkcionáře nižších složek JZ práci těchto složek plánovat. Na to všechno ovšem dosavadní činovníci ústředí nestačili, a tak došlo přibližně na rozhraní roku 1949-50 k jejich výměně. Předsedou se stal Josef Žadrobílek*), 1. místopředsedou Josef Rendl a tajemníkem Václav Anděl. Dík rozumnému postupu krajských odborných instruktorů a činovníků nižších složek začala se práce Jednoty dařit a postupně přibývalo odboček i členů. Jen na Hradecku došlo neprozřetelným, neuváženým a krajně nerozumným zásahem předsedy ústředí Žadrobílka k vážnému ohrožení rozvoje zahrádkářského hnutí (viz str. 87). Nakonec ale poznali na vlastní kůži jeho diktátorské metody i jinde, a tak byl v roce 1952 zbaven funkce ústředního předsedy. Zatím během roku 1953 zastával funkci předsedy ústředí místopředseda Josef Rendl a v březnu 1954 byl zvolen předsedou ústředí Jednoty zahrádkářů dr. Bohumil Starý. Po zrušení JSČZ nastalo svízelné a dlouhé jednání, kam s Jednotou zahrádkářů. Konečné jednání vyznělo v usnesení pro samostatnou celostátní organizaci

*) Při zahájení 1. běhu školení ovocnářských instruktorů v Kouřimi 7. XI. 1949 vystupoval už J. Žadrobílek jako předseda ústředí.

zahrádkářů, která bude vyvíjet činnost v dohodě s ministerstvem zemědělství a Čs. akademií zemědělskou. Přes všechny sliby veřejných institucí, že do JZ jako celostátní zahrádkářské organizace budou zapojeny všechny spolky a kroužky zahrádkářů v celé republice, přece se tak nestalo. Postupně byly sice rušeny okrašlovací spolky a zahrádkáři z nich vstupovali do JZ, ale tím houževnatěji se vstupu do JZ bránili zahrádkáři sdružení v kroužcích při osvětových besedách MNV. Tam zahrádkáři neplatili žádné příspěvky a vedoucí OB sjednávali pro ně přednášky, výlety a zájezdy, které také uskutečňovali a financovali z peněz OB – jen když vůbec vykazovali nějakou činnost. – Navíc vyvstalo ještě ohrožení samotné existence Jednoty zahrádkářů ze strany ROH (viz str. 153–157). Všechny záměry byly však úspěšně překonány a celostátním sjezdem 29. IX. 1957 v Praze se Jednota zahrádkářů znovu přejmenovala na „Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů."

* * *

Východní Čechy mají znamenité podmínky pro pěstování ovoce; jsou zde celé ovocnářské oblasti, kde se ovocným stromům výborně daří. Nepřekvapuje proto, že se s krásným ovocem z Hradecka setkávali návštěvníci výstav už v daleké minulosti, jak o tom svědčí diplomy a uznání, které se dodnes jako historické dokumenty této záslužné činnosti dochovaly. Je ovšem zajímavé, že diplomy byly udělovány celým obcím a nikoliv jednotlivcům, jak o tom svědčí opisy diplomů udělených obci Nedělíště. – Hradecko udávalo po desetiletí směr našemu ovocnářství a odtud vyšlo také mnoho vynikajících ovocnářských kapacit světového formátu:

Josef Eduard Proche se narodil v roce 1822 v Novém Bydžově. (Tehdy byl americký Burbank dvouletý a Mičurin se narodil o dva roky později.) Proche byl synem městského důchodního. Dobře studoval gymnasium, vy-

Všeobecná zemská výstava
v Praze 1891

na oslavu jubilea první průmyslové výstavy v roce 1871 v Praze
pod protektorátem Jeho Císařské a Královské Milosti
a Apoštolského Veličenstva
Císaře Františka Josefa I.

Rozhodnutím generální poroty obdržela

slavná obec NEDĚLIŠTĚ za ovoce

DIPLOM uznání.

V Praze dne 6. listopadu 1891.

Za výk. výbor:
Zedlivits.

Za generální porotu:
Něm. podpis.

Na originálu je text česko-německý.

stoupil však a šel se učit kupcem u G. Štorcha v Novém Bydžově. Byl velmi bystrým člověkem, ale nebyl obchodníkem. Jeho pozdější podniky – obchod v Bydžově a pivovar ve Vysočanech – nešly. – Měl jedinou lásku, a to ovocné stromy. Roku 1862 zakoupil ve Sloupně hospodářskou usedlost čís. 46 a z jara roku 1888 vysázel asi šestikorcový sad (cca 2 ha). Jako jeden z prvních našich ovocnářů zabýval se křížením ovocných dřevin pomocí pylu a vypěstoval mnoho nových ovocných odrůd. Některé z nich jsou popsány v 6. dílu „Českého ovoce" (Říha-Kamenický). – Velmi čile si dopisoval i s milovníky ovocných stromů v cizině, např. s knížetem Anatolem Gagarinem a s ředitelem gymnasia ve Vinici na Rusi Jar. Němcem, synem Boženy Němcové. Měl mnoho přátel mezi ovocnáři, s kterými udržoval trvalé osobní i písemné styky. Byli to v prvé řadě: Václav Němec z Prasku, Králíček z Metličan, bydžovský kapitán Ventura, loučeňský rodák – hospodářský správce na pensi Jan Říha v Novém Bydžově, žehuňský mlynář Václavík, malínský řídící učitel Josef Beneš, pomolog Antonín Kubišta, chlumecký Jan Říha, Bláha, Maruška, Karel Němec (syn Bož. Němcové), boleslavský Jan Šámal, Petříkovský, Batcar, H. Burian, A. J. Dörell, H. Z. Dicker, prof. V. F. Kostelecký, francouzský pomolog A. Leroy, slavný dr. Lukas, Oberdick, A. Späth, dr. L. Liegel a jiní. Křížením vypěstoval na 1.250 nových odrůd ovocných stromů, jejichž vlastnosti také svědomitě popsal. Popisy jeho odrůd má nyní architekt Josef Vaněk v Chrudimi. Žel, že mnohé z nich zapadly a jsou vedeny pod cizími jmény. J. E. Proche zemřel 12. listopadu 1908 ve Sloupně, kde je též pochován. – Už ve schůzi ústředního předsednictva jednoty zahrádkářů 3. III. 1956 byl podán návrh, že by bylo účelné vyzvednout význam tohoto našeho zasloužilého šlechtitele-ovocnáře zasazením pamětní desky v místě jeho působiště – Sloupně, nebo jiným vhodným způsobem. Člen ústředního předsednictva př. Josef Kuřátko byl pak

DIPLOM

Ústřední společnosti hospodářské pro Království České

udělený

slavné obci NEDĚLIŠTĚ za vystavené ovoce na výstavě

pořádané od 12. do 19. října 1902 v Hradci Králové.

Podepsáni:

Předseda výst. výboru: Ant. Černý.

Předseda Ústř. spol. hospodářské: Něm. podpis.

Průvod z N. Bydžova do Sloupna k pomníku J. E. Proche před odhalením.

pověřen přešetřením okolností, v jakém stavu se nalézá Procheho rodný dům, sad a hrob. Po ověření skutečností pověřilo ústřední předsednictvo krajskou pobočku v Hradci Králové přípravami vhodného uctění k 50. výročí úmrtí J. E. Proche ~tedy pro rok 1958. I když si pří-

Slavnostní odhalení pomníku J. E. Proche ve Sloupně 6. července 1958

prava 1. celostátního sjezdu vyžadovala plné vypětí všech funkcionářů ústředí i krajské pobočky, zhostila se komise pro přípravu Procheho oslav – složená z členů Kuřátko, Vondrák, Kovanda, Vaňura, Žikl, prof. Slavík, Karas – čestně svého úkolu. Po rozhodnutí, že nejvhodněji lze uctít jeho památku postavením pomníku u silnice, opatřila tato komise model (bustu) a př. Vondrák plně zapojil do příprav slavnosti místní odbočku v N. Bydžově. Do závěrečné fáze se vzhledem k značným finančním nákladům do akce zapojilo ministerstvo zemědělství, uspořádalo k této příležitosti celostátní ovocnářské dny a přispělo tak nemalou měrou zásluhou inž. V. Součka ke zdaru slavnosti. (Podrobněji na str. 168, 218, 219.)

Jan Říha, okresní pomolog, se narodil 7. VII. 1853 v Chlumci n. C. jako syn lokaje u hraběte Oktaviána Kinského a zemřel 12. VII. 1922 tamtéž. Původně se vyučil truhlářství a již jako učeň byl za vystavenou práci odměněn stříbrným tolarem. Jeho velká láska k rostlinám zaváděla ho tak často do zahrady paní mistrové Zvonířkové, až jej mistr propustil. Říhu to – zdá se – nermoutilo. 1. II. 1874 nastoupil jako dělník do zámecké zahrady a později se tam vyučil zahradnictví. Jeho otec požádal hraběte o podporu, aby syn mohl studovat trojský pomologický ústav. Hrabě však poskytl pouhé 2 zlaté měsíčně, za což se studovat nedalo. Navíc byl Říha za to, že nepřijal almužnu na studie, propuštěn hrabětem ze služeb zahradnického příručího. V letech 1890-92 byl bez zaměstnání. V té době se stal okresním starostou ovocnář a školkař Vacek z Pamětníka a jeho vlivem byl Říha jmenován okresním zahradníkem a správcem okresní stravovny pro vandrovní tovaryše v Chlumci n. C. Již v r. 1894 byl pozván jako juror na Mezinárodní výstavu ovocnou do Petrohradu, kde byl i tajemníkem českých vystavovatelů. Tam se seznámil se všemi vynikajícími evropskými představiteli ovocnictví a dopisoval si s nimi až do smrti. V Chlumci založil na 2 ha bohaté pomologické arboretum. Zlatým písmem do historie světového ovocnářství zapsal se sepsáním a vydáním „Říhova Českého ovoce," vhodně doplněného Fořtovou „Révou vinnou" jako 5. díl a v r. 1924 dr. Kamenického II. dílem jablek jako 6. díl. Velkou zásluhu o uspíšení tisku a vydání „Českého ovoce" měl Říhův příznivec – předseda ústředního sboru zemědělské rady kníže Bedřich Schwarzemberg. – O Říhově skromnosti a o tom, že ani nejslavnější člověk není doma „prorokem," vypráví školkař Veselý z Heřmanova Městce: „Když jsem četl nádherné Říhovo „České ovoce," zatoužil jsem poznat osobně tak znamenitého autora. Zašel jsem v Chlumci do největšího hotelu a při občerstvení ptám se hoteliéra po panu Říhovi. Ochotně mi ukázal, že bydlí zrovna naproti. Vrátil jsem se s tím, že nehledám advokáta dr. Říhu, ale slavného pomologa. Jak hoteliér, tak přivolaný vrchní číšník

kroutili hlavami, že jiného Říhu neznají. Až ušatý pikolík se přihlásil, že zná jiného pana Říhu, tomu s kluky chodí na třešně a on je honí. Jdu pikolíkem ukázanou cestou do dřevěného zahradnického domku, kde bylo plno sáčků, a vidím pomenšího, hubenějšího zaměstnance a spustím na něho zhurta: „Strejdo, rád bych mluvil s panem Říhou!" Jaké bylo moje překvapení, když nepatrný zaměstnanec praví: „To jsem já." Tak skromného jsem si Říhu nikdy nepředstavoval a on se mým vystoupením také neurazil."

Dr. Ing. Karel Kamenický se narodil 17. XI. 1894 v Semechnici u Dobrušky jako syn říd. učitele a zemřel 20. IX. 1964 v Praze. Studoval gymnasium v Náchodě, na technice a universitě v Praze a ve Strassburgu. Jako jeden z prvních vysokoškoláků, kteří se věnovali ovocnářství, byl spolupracovníkem Jana Říhy, po jeho smrti převzal arboretum v Chlumci a přemístil je v letech 1926-27 do Újezda u Průhonic. Vedl Výzkumnou stanici ovocnářskou v Průhonicích do r. 1934, pak byl přednostou Ústavu ovocnářsko-vinařského v Praze-Dejvicích, přednášel na Vysoké škole zemědělské a měl četné další odborné funkce. Po zrušení všech výzkumných ústavů působil od r. 1951 ve Výzkumném ústavu ovocnářském v Holovousích až do těžkého onemocnění mrtvicí na půl těla. Vydal 6. díl Říhova „Českého ovoce", napsal celou řadu odborných knih, např. s Ing. Kohoutem „Atlas tržních odrůd ovoce" a pilně přispíval do odborných časopisů. Na úmrtním oznámení měl jediný titul: český ovocnář. Za rodný kraj a české ovocnáře a zahrádkáře se s ním v motolském krematoriu rozloučil př. Herink z Hradce Králové.

Dr. prof. Bohumil Němec, akademik, ředitel ústavu pro rostlinnou fysiologii, narodil se 12. III. 1873 na selském gruntu v Prasku u N. Bydžova, zemřel 7. IV. 1966 na interním odd. nemocnice v Havl. Brodě. Před smrtí žil u své dcery a zetě MUDr. Jiřího Šmida, primáře v Havl. Brodě. Navštěvoval jej dr. Smolák, nejstarší jeho žák, který s ním byl po 64 let ve velmi přátelských stycích ~ s akademikem dr. Ct. Blattným. Akademik Němec byl budovatelem ústavu pro rostlinnou fysiologii a cytologii, začal pracovat v zoologickém ústavu prof. Vejdovského a svými pracemi předstihl dobu. Za hranicemi byli známí hlavně dva naši učenci „Němek" a Stoklasa. Stal se světovým po objevech o struktuře buňky a vlastnostech buněčného jádra, jaderném a buněčném dělení a o dráždivosti buněčné plasmy. Němcova bibliografie vykazuje 650 publikací. Nejznámější knihy: Duše stromu, Dějiny ovocnictví a veledílo život rostlin (800 stran). Mnoho příspěvků do odborných listů, poslední článek v Ovocnářství a zelinářství „Sto let mendelismu." Akademik Němec znal všechny světové jazyky a byl čestným doktorem 6 universit.

MUDr. František Dohnálek se narodil 22. února 1870 v Solnici, okres Rychnov nad Kněžnou, kde byl jeho otec obuvnickým mistrem. Zemřel 2. prosince 1938 zármutkem nad osudem naší republiky v Poděbra-

dech a byl 4. prosince 1938 rovněž v Poděbradech pochován. Působil jako státní a obvodní lékař v Háji u Opavy ~ pacienty velmi oblíbený. Tam založil také dvě zahrady tvarovaných stromů všemožných forem, precizně vypěstovaných, jimž podobných bychom v republice marně hledali. Všechen svůj volný čas věnoval svým zahradám a ovocným stromům, ke kterým lnul nevýslovnou láskou. Přišla mrazová kalamita roku 1929 a zničila toto jeho celoživotní dílo. To byla pro něho rána, jakou si lze těžko představit. Přes nervový otřes překonal tento úder a nepřestal psát obsáhlé články do odborných časopisů a zahájil velikou diskusi o svislých kordonech. Napsal jednu z největších a nejobsáhlejších knih o ovocných stromech „Ovocný strom a jeho pěstění." Kniha velmi podrobně vyčerpává celou problematiku života a pěstování ovocných stromů, je obohacena stovkami instruktivních obrázků a stala se opravdovou biblí zahrádkářů. Vyšla u Neuberta v roce 1939 a vázaná stála 160 Kč. Přes všechny pokusy napsat podobné dílo nebyla dodnes co do praktických zkušeností před-

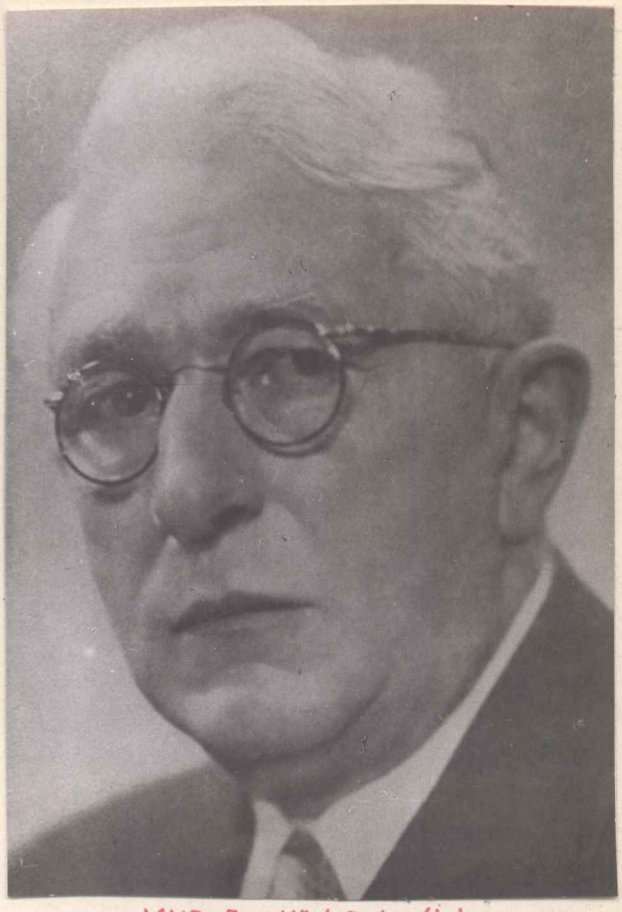

MUDr. František Dohnálek.

Pamětní deska na jeho rodném domě v Solnici.

stižena a stala se hledaným unikátem. Jeho zlaté srdce, zanícené láskou k ovocným stromům, dotlouklo zármutkem nad osudem vlasti v r. 1938, kdy byl Němci vyhnán od svého celoživotního díla.~

Obrázky ze slavnosti odhalení pamětní desky MUDr. F. Dohnálkovi v Solnici 5. XI. 1961.

*

Na prostředním snímku zleva: ústř. taj. Kar. Pešl, Ing. Jirka Mareček, jednatel míst. odb. v Solnici př. J. Hajn, Ing. Zídek z Prahy, předseda ČSOZS Václ. Kovanda.

5. XI. 1961 byla péčí kraj. pobočky ČSOZS a míst. odb. v Solnici odhalena pamětní deska na jeho rodném domě za přítomnosti účastníků celostátního školení v Hradci Králové a vděčných zahrádkářů a ovocnářů z celé Československé republiky.

Architekt Josef Vaněk se narodil 6. února 1886 v Bukovině, pošta Černilov, u Hradce Králové. Zemřel 9. září 1968 v Chrudimi. Zahradníkem se vyučil v Ratibořicích pod vedoucím zahradníkem polským Němcem Friedrichem Kolaczkem. Ten měl na starosti nejen zelinářství, květinářství a ovocnou školku, ale i rozsáhlý park. Zde získal Vaněk první dobrou praxi a po vyučení odešel do Děčína na panství Thun-Hohensteina, kde byl zahradníkem Fr. Josst. V tamních sklenících poprvé v Rakousko-Uhersku vykvetla Victoria regia! Dalšího a vyššího odborného vzdělání nabyl Vaněk v Pomologickém ústavu v Troji a v německém pomologickém ústavu v Reutlingen za ředitele Friedricha Lucase. Potom odešel ke Gaucherovi do Stuttgartu, kde se poprvé seznámil s klasickými nízkými tvary ovocných stromů a se způsoby jejich zapěstování. V r. 1906 odešel na Vyšší zahradnickou školu v Proskau, kde tehdy byli vynikající ovocnáři a s nimi i fytopatolog dr. Evert. Nato nastoupil jako vedoucí zahradník k hraběti Stolberck-Wernickerode, kde měl na starosti 30 ha parku, 20 ha ovocných školek, 2 ha šparglovny a skleníky. Po návratu do vlasti se stal roku 1909 redaktorem Českých zahradnických listů a po roce se usadil trvale v Chrudimi, kde převzal redakci zahrádkářského časopisu „Zahrada domácí a školní." Architekt Vaněk zvýšil v krátké době náklad časopisu ze 2.000 na 15.000 kusů, změnil název na „Zahrada" – pod kterýmžto názvem vycházel tento oblíbený časopis zahrádkářů 36 let jako čtrnáctideník. Do redakce začaly docházet objednávky na plánky a zařízení zahrad, ale také nabídky materiálu. Tak vznikla projekční kancelář, ale materiály zatím odebíral Vaněk většinou z Mazánkových školek ze Soudné u Jičína. Ještě však před vypuknutím I. světové války začal budovat svůj závod a založil menší ovocnou školku především k pěstování svislých a vodorovných kordonů na EM typech. Byla to první školka tohoto druhu a musela být po válce, kdy nastal rozmach zahrádkářského hnutí, rychle rozšiřována. Nemalou měrou k tomu přispělo vydání jeho knihy „Ošetřování a řez tvarových stromů a zákrsků ovocných" v r. 1925, jejíž I. vydání bylo v krátké době rozebráno. Kniha byla jedinou toho druhu v češtině a byla vysoce ceněna našimi zahrádkáři. Jeho literární činnost byla velmi bohatá, neboť vydal ve vlastním nakladatelství přes 100 knih, které velmi přispěly rozvoji našeho ovocnářství a hlavně zahrádkářského hnutí. Po II. světové válce ochotně své bohaté zkušenosti předával zahrádkářům i formou přednášek a zapsal se tak do srdcí všech.

Uvedli jsme jen několik významných průkopníků našeho ovocnářství z celé řady dalších, kteří vyšli z našeho kraje a v pozdější době měli mnoho následovníků. K nim se vrátíme ještě ve II. dílu kroniky a dnes si všimneme ještě druhé skupiny velikých obdivovatelů a milovníků přírody ~našich cestovatelů, a to aspoň některých vyšlých z našeho kraje.

Dr. Emil Holub, slavný africký cestovatel, narodil se v Holicích, okres Pardubice. Ze svých mnoha cest Afrikou přivezl do naší vlasti obrovské množství přírodnin a jiných předmětů, z nichž značná část obohacuje ještě nyní sbírky našich muzeí. Vděčné město Holice mu postavilo pomník a z jeho sbírek vybudovalo muzeum přístupné veřejnosti.

Z českých australských cestovatelů z 80. let minulého století je nejznámější turnovský rodák Čeněk Paclt, který potulky světem ukončil roku 1887 v diamantových polích v Keiskammě v jižní Africe. Vypsání jeho života a příhod z cest po Americe, Novém Zélandu, Austrálii a jižní Africe bylo zveřejněno v knize s mapkami a indexem, vydané péčí dr. Jar. Svobody a nakladatele K. Vačleny v Mladé Boleslavi roku 1891.

Čeněk Paclt má hodně společného s dnes i zoologickými a zeměpisnými odborníky zcela zapomenutým ušlechtilým člověkem Aloisem Topičem, který se narodil 3. III. 1852 v Přelouči. Tam vychodil obecnou školu, byl žákem reálky v Pardubicích a pak se vyučil zahradnictví. Byl na zkušené ve Varšavě a Erfurtu. Jako prvorozený ze 6 sourozenců měl převzít jeden z nejlepších statků v kraji po svém otci, osvíceném a zámožném rolníku Václavu Topičovi. Zamiloval se však do chalupnické dívky, počátkem května 1876 se proti vůli rodičů oženil a poněvadž nemohl vyplatit podíly sourozencům, vydal se s mladou družkou na svatební cestu do Austrálie. Mladý Topič se brzy vžil do nového prostředí, sbíral a konzervoval přírodniny, kterými obohacoval evropské přírodovědecké sbírky. Jeho dědeček na sklonku života přiměl Topičovy rodiče k zakoupení usedlosti s hostincem v Novém Městě u Chlumce n. C. pro Aloise Topiče, a tak se Topič vrátil po 4letém pobytu v Austrálii zatím sám. Po dědečkově smrti toužila babička po australských vnoučatech~a tak po roce přijela do vlasti i paní Topičová. Hostinská živnost Topičovi nevyhovovala a proto koupil chalupu v Roudnici u Hradce Králové. Stýskalo se mu však po australské kouzelné přírodě. Zemědělskou živnost po pětiletém pobytu v Čechách prodal, rodinu přestěhoval do Nového Bydžova a v roce 1885 odjel sám podruhé do Austrálie, do státu Viktoria. Tu se chopil sběratelské práce v rozsáhlém měřítku a jeho zásluhou se dostaly poprvé do Prahy ukázky vačnatých zvířat a ptakopysků, kterými se do té doby honosila jen veliká zahraniční přírodovědecká muzea. Topič putoval plných pět let v pralesích mezi domorodci a sbíral jejich zbraně a náčiní. Do Čech

přijel znovu v roce 1890, přivezl mnoho přírodnin, které pečlivě preparoval a pořádal z nich v českých městech výstavy s přednáškami. Těmi a prodejem přírodnin si ušetřil na třetí cestu a r. 1892 odjel z Janova přes Suez, Bombay do Sydneye v Novém Jižním Walesu v Austrálii. Během šesti let pobytu v Modrých horách, ve státech Viktorii, Nov. Již. Walesu a Queenslandu si získal mnohého uznání evropských zoologů četnými zásilkami vačnatců a ptakopysků. V roce 1898 se opět vrátil do Čech a přivezl australské přírodniny a četné předměty z ostrova Ceylonu. Po čtvrté se vydal Topič do Austrálie roku 1902, pobyl tam už jen tři měsíce a po návratu se usadil v Novém Bydžově. Tam vyučoval angličtině a němčině, pěstoval kanáry, angorské kočky a psy, dožil se s milovanou manželkou Lojzičkou pěkného věku a v 76 letech zemřel v Nov. Bydžově 10. VI. 1927. Z jeho soukromých zápisků o cestách zpracoval cestopis vypravěčskou formou Jaromír John pod názvem „Australská dobrodružství Aloise Topiče" a vydal jej Melantrich v Praze roku 1946. Tam také za titulním listem vidíme zobrazený svazek výzbroje australských domorodců a čteme Topičovo motto, jímž začínal své soukromé zápisky: „Nebažil jsem po bohatství! Měl jsem jiný, lepší poklad ~ milovanou svou manželku Lojzičku, děti a pak milá zvířátka a něžné květinky. Alois Topič."

* * *

Na závěr kroniky ještě několik poznámek o prvních krůčcích organizovaného ovocnářského a zahrádkářského hnutí v našem kraji, jak se například projevovalo v jedné z pokrokových obcí na Hradecku ~ ve Stěžerách.

Už v roce 1887 byl při Hospodářské besedě ve Stěžerách založen Okrašlovací spolek. Heřman Hrdlička, rolník, čp. 61, dal k disposici svoji zahradu k pěstování stromků pro případnou výsadbu v obci. Beseda měla kolem 40 členů ~ rolníků ze Stěžer, za vedení lesníků od hraběte Harracha a úřadů.

V roce 1892 byla při obecné škole ve Stěžerách založena ovocná školka.

V roce 1923 se utvořil u Místní domoviny domkářů a malorolníků ve Stěžerách ovocnářský odbor. Jedním z dlouholetých pracovníků byl jednatel Jindra Radoň. Spolek byl činný do roku 1931.

V roce 1933 (29. X.) byl založen Okrašlovací spolek ve Stěžerách. Zakladatelé: rolník Václav Kučera, vrchní četn. strážmistr V. Šanc, říd. učitel V. Morávek, pekař Fr. Kučera, rolník V. Suchánek, dělník Eman. Matějovič aj. 40 členů, předseda V. Kučera. Byla provedena celková úprava obce, vysázeny stromy, upraveny květinové zahrádky členů, zřízena květinová rabátka po celé obci, zbourána část někte-

rých domů přesahujících do chodníků, vysazeny živé ploty, upraveno prostranství u kostela a u pomníku padlých. Příchodem Němců v roce 1939 spolek zanikl.

Dne 27. 1. 1961 se ve Stěžerách ustavila odbočka Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů. Předsedou zvolen Čeněk Těšitel, členové výboru Josef Klouček, L. Kříž, J. Radoň, O. Kučera, inž. Červinka. Z počátečních 30 členů vyrostla odbočka v jednu z čilých organizací v okrese.

* * *

Podobná situace byla téměř ve všech pokrokovějších obcích v našem kraji a hlavně v obcích poblíž měst, jak dokazují zápisy o činnosti např. dokonce dvou okrašlovacích spolků v Malšovicích. Je prokázáno, že spolky podobného zaměření a se zahrádkářským posláním byly už v roce 1928 v Pražském Předměstí a nedlouho potom i ve Svobodných Dvorech.

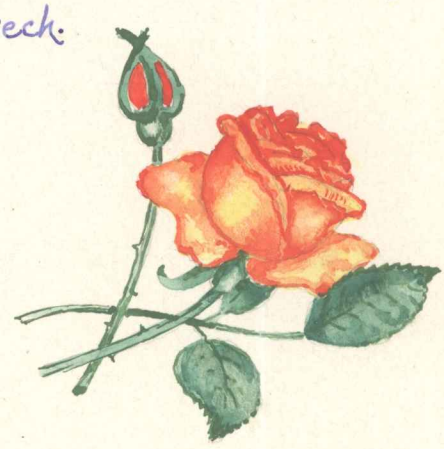

Přátelům dr. B. Starému, ved. odb. ref. ústředí, za zapůjčení historických materiálů, Josefu Herinkovi, taj. kraje, odb. instruktoru a poradci, za vypracování životopisů vynikajících ovocnářů a O. Kučerovi, kronikáři obce Stěžery, za výpis o hnutí ve Stěžerách k zpracování historie – srdečné díky!

Má láska patří Tobě ~
má drahá,
krásná,
tajůplná zahrado!

Co vedlo k napsání kroniky?

Ať kdokoliv považuje zahrádkářství za zálibu či sport, nebo dokonce za hraní na vlastním písečku, my ~ funkcionáři a všichni řadoví členové Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu ~ vidíme v zahrádkářské činnosti něco mnohem vyššího. Výkonná zahrádkářská činnost se v posledních letech stala důležitou součástí života pracujícího člověka! Už proto si celé zahrádkářské hnutí zaslouží, aby práce pokud možno všech organizačních složek byla zaznamenávána.

Manuálně nebo duševně pracující občan naší socialistické republiky je dnes pouhým kolečkem, přesně zapojeným do společenského života naší socialistické společnosti. Po skončení denního zaměstnání právě tady ~ na své zahrádce ~ je oproštěn ode všech společenských povinností, tady je svým pánem, tady kraluje všem svým květinkám, všem ostatním rostlinám, všemu co pěstuje. Tady užívá skutečného duševního odpočinku, tady si rovná nervy. Přes to, že někdy zahrádka vyžaduje značné tělesné námahy, nepovažuje práci v zahrádce ani manuálně pracující člověk za práci nebo dokonce dřinu, ale za aktivní odpočinek po práci ve svém hlavním povolání. Práce v zahrádce je pro něj radostí, neboť je jiná, a zvlášť pro pracujícího v nezdravém prostředí nebo duševně pracujícího člověka má velký půvab. Pohyb na čerstvém vzduchu působí příznivě na okysličení krve, duševní a nervové osvěžení, dává mu zapomenout na vše ostatní. Podporuje chuť k jídlu, působí zdravou únavu a po ní i klidný odpočinek a spánek. Je to kus velmi levné a prospěšné tělesné i duševní rekreace, která by měla být mnohem více podporována v prvé řadě zdravotnickými institucemi, ale i mnoha dalšími. Nesporné je, že práce s přírodou ~ v zahrádce zušlechťuje duši člověka a odvádí ho od často pochybných zábav a vy-

sedávání v zakouřených místnostech v hospodě, kde se často v nesmyslných hovorech mlátí prázdná sláma nebo ubíjí čas hrou v karty apod. Nemalý význam a vliv na utváření celého charakteru a duševního obzoru našich dětí – těch, kteří po nás nastoupí jako druhá směna – má právě pobyt a práce v zahrádce. Nejenže i je otužuje a přispívá k mnohem lepšímu tělesnému vývoji a vyzbrojuje je tak pro jejich celý příští život, ale dává jim i mnohé praktické vědomosti a schopnosti, které jim v životě jsou jen ku prospěchu. Výkonné zahrádkářství jako jediné – a to je nutno podtrhnout! – nejúčinněji působí na zvyšování spotřeby ovoce a zeleniny. Dnes už téměř všichni zahrádkáři dovedou i na velmi malých plochách půdy vypěstovat značná množství ovoce a zeleniny – kromě mnoha krásných květin. To je samé přirozeně nutí k vyšší spotřebě v rodině a mnozí ještě hodně svých výpěstků rozdají příbuzným a známým a tím zvyšují spotřebu těchto pro zdraví důležitých a potřebných potravin i u nich. Vždyť právě těch čerstvých, nezapařených nebo neuvadlých zelenin a toho nepomačkaného, nepotlučeného a ještě panenským jíním okrášleného ovoce se přímo chce! – Mnozí zahrádkáři dodávají své přebytky též státnímu obchodu a tak svou prací v zahrádkách přispívají i na stůl ostatních pracujících, kteří buď nemají zájem o zahrádkářství, anebo nemají to štěstí získat kousek půdy, ve které by se mohli pohrabat a ukojit vrozenou lásku a svůj přirozený pud k půdě-živitelce.

Je třeba konstatovat, že se dnes opravdu živelně projevuje zájem mladších lidí o kousek půdy – o zahrádku v zahrádkové osadě. Na druhé straně ovšem přímo udivuje nepochopení povolaných činitelů, kteří se houževnatě brání poskytovat půdu na zahrádkové osady. Zahrádkářství přináší přece tolik kladů a tolik prospěšného naší socialistické společnosti! Nedoceněným kladem zahrádkových osad je, že jejich členové mají společné zájmy, společné cíle, společně brigádnicky budují potřebná zařízení, a tak jsou vychovávání a vedeni ke kolektivnímu soužití.

Uvážíme-li dnešní situaci většiny našich mladších pracujících lidí, kteří byli v akci „Náboru pracujících do průmyslu" vytaženi od půdy z venkova do měst a dnes bydlí většinou v nově postavených sídlištích formy panelových bloků, pak pochopíme, že buď touží po chatě někde v přírodě, anebo po zahrádce v zahrádkové osadě. K chatě v přírodě nesporně však patří také

osobní auto. A teď by si měli naši povolaní činitelé spočítat, co je pro naši socialistickou společnost prospěšnější, neboť mladí pracující manželé ~ i když mají hezký byt v paneláku ~ postrádají nejen pro sebe, ale hlavně pro své děti pobyt v přírodě na volném, čerstvém vzduchu. K osobnímu autu ale patří také garáž. Spočítejme si, co půdy dnes už zabírají společné garáže, která neprodukuje žádné plodiny a hodnoty. Kolik by tam mohlo být rodinných zahrádek, které by přinášely jen s mizivými náklady veliký národohospodářský užitek a přitom by současně plně uspokojily rekreační nároky. Naproti tomu je auto velikým peněžním zatížením nejen pro samého vlastníka ~ v pravém smyslu slova „železnou kravou" ~ ale i pro stát, který musí vynakládat obrovské sumy na opravy a údržbu silnic, jež velikým provozem silně trpí a vyžadují časté úpravy.

V důsledku stále rostoucího počtu přihlášek nových členů-zájemců o zahrádky v zahrádkových osadách stojí funkcionáři Čs. ovocnářského a zahrádkářského svazu před těžkým a závažným úkolem. Výbory zahrádkových osad mají v členských seznamech vedle normálních členů, kteří už zahrádky mají, obrovský počet dalších členů-bezzemků, čekatelů na zahrádky. Pro ty je žádoucí opatřit půdu. Většina národních výborů se však houževnatě brání poskytnout na zahrádkové osady další půdu a snaha funkcionářů Československého ovocnářského a zahrádkářského svazu často vyznívá naprázdno anebo přináší jen nepatrné výsledky. Není té snahy, té obětavé práce pro uspokojení zájemců o zahrádky škoda? Je ještě hodně půdy ležící ladem a jen proto, že plánování zástavby do budoucna je leckde bezradné, nedává se zahálející půda k dispozici zahrádkářům. A je také hodně obdělávané půdy, která socialistický sektor jen zatěžuje a velmi málo mu vynáší. I ta by měla být poskytnuta zahrádkářům, kteří by ji dovedli vhodně upravit, svou známou pílí zúrodnit, aby vynášela maximum, o čemž svědčí mnoho příkladů dnešních zahrádkových osad.

Činovníci zahrádkářských organizací jsou vesměs lidé, kteří svou práci pro rozkvět zahrádkářského hnutí milují, kteří jsou zaníceni pro věc. Nelitují námahy, nelitují práce, jen když se jim dílo daří. Tato krásná a záslužná práce vytváří historii zahrádkářského hnutí. Co příhod ~ někdy nechutných ~ jindy radostných ~ zažijí při své práci! Doba však přináší další zážitky, které zakryjí vše, co je už za námi, a mnoho událostí přijde

v zapomenutí. Jen někdy ~ při zvláštních a vcelku málokdy se vyskytnuvších příležitostech se některé vzpomínky oživují. Takovou příležitostí bývala ústřední školení krajských odborných instruktorů už za jednoty zahrádkářů, kdy byl ústředním předsedou dr. Bohumil Starý a ústředním tajemníkem Václav Anděl. V té době měla jednota zahrádkářů něco kolem 40.000 členů a její finanční prostředky nebyly valné. Proto se při ústředních školeních spávalo ve společných noclehárnách a společně s „manšaftem" ~ s účastníky školení ~ spávali i „generálové" z ústředí, jak předseda a tajemník, tak hospodář Komanec a zaměstnanci ústředního sekretariátu. Večer před spaním byly na pořadu vedle samozřejmých anekdot i zážitky jednotlivých instruktorů z jejich dosavadní činnosti, kterým jsme se někdy opravdu srdečně zasmáli. Tak jednou vyprávěl náš předseda př. Kuřátko, který zastával funkci krajského odborného instruktora, jak on začínal svou „instruktorskou kariéru":

Už dlouho před ustavením zahrádkářské odbočky u nás mně má zahrada nestačila a já pilně chodil radit a řezat stromky v obci všem, kteří je měli tak rádi jako já. Samozřejmě, že když jsem někde objevil nějakou zajímavou sortu, že jsem si přinesl také rouby. Tím se stalo, že mě jako vynikajícího odborníka naši zahrádkáři zvolili přes můj velký odpor předsedou přípravného výboru. Poněvadž jsem v žádném případě neměnil při ustavující schůzi přijmout funkci předsedy, sjednal jsem už předem s jedním členem, že bude předsedou on. Ale dopadlo to špatně! On mazaně na ustavující schůzi nepřišel a mě, ač jsem se všemožně bránil, zvolili předsedou znovu. Musím předeslat, že jsem se nikdy nikam netlačil, nerad jsem vůbec něco vyjednával a všude jsem se jako skromný člověk držel stranou. A teď, prosím, jsem měl najednou jako předseda odbočky řečnit na schůzích. To víte, že se mně moc často při tom trémou klepaly nohy a že to pro mne jako skromného a neostříleného člověka nebyla maličkost! Pomaloučku jsem se sice „otrkával", zvykal jsem si na naše členy a celkem mně to šlo. Velmi mně pomáhalo, že jsem jako typograf měl bohatou slovní zásobu. Členům se zvlášť moje odborné výklady velmi líbily a já se pomalu té trémy zbavoval. Jen když nás ve schůzi navštívil nějaký vzácnější host, dostavovaly se ještě menší záchvaty trémy. Nedlouho po ustavení odbočky u nás přihlásilo se k nám za členy hodně zahrádkářů ze Svinar. Co čert nechtěl mít ~ vzpomněli si Svina-

ráci, abychom také jednu schůzi s mou přednáškou udělali u nich ve Svinarech, v hospodě u Pírků. Naši členové se toho s nadšením chopili a že prý tam pojedeme korporativně na kolách. Tak se také stalo. Ve slušně velkém lokále v hospodě u Pírků jsem si sedl v koutě na takovou starobylou lavičku bez opěradla ~ to víte, venkovská hospoda ~ a za chvíli byl už lokál plný. Ke mně na lavičku si ale nikdo nesedl ~ asi proto, aby jim z mého povídání nic neušlo. Já byl konečně rád ~ alespoň nebude nikdo vědět jakou mám na začátku své přednášky trému! No a pak to začalo. Jenomže pode mnou se trémou tak klepaly nohy, že lavice, která se mých noh pod koleny dotýkala a nebyla ničím zatížena, nádherně začala klepat podle pohybu mých noh o zeď. Já měl ale ještě tolik duchapřítomnosti, že jsem požádal naproti mně sedící účastníky, aby se trochu se stolem odsunuli, že se tam nemohu vejít. A to snad byl poslední lék na mou trému, poněvadž od té doby už to šlo vždycky všechno hladce ~ bez trémy.

Když jsem skončil vyprávění vzpomínky ze svých instruktorských začátků a spoluškolenci i s ústředním tajemníkem Andělem se dosyta vysmáli, řekl př. Anděl: „Podívejte se, chlapci, co krásných zážitků jste tady dnes navyprávěli. Jak by bylo dobře tohle všechno zaznamenat, aby to nepřišlo v zapomenutí. A vůbec by si tahle obětavá práce našich funkcionářů zasloužila, aby se někdo ujal psaní kroniky a historie zahrádkářského hnutí." V ten den mi nasadil brouka do hlavy, kterého jsem se už nemohl zbavit a často jsem uvažoval o jeho slovech. Proto jsme také začali v naší odbočce s přípravami k psaní kroniky. Př. Roll opatřil tuto krásnou knihu a začal s psaním kroniky na nečisto. Jenomže to, co připravil, plně nevystihovalo přebohatou a všestrannou činnost ani samotné naší místní organizace, a proto nezbývalo nic jiného, než se ~ zvlášť když př. Roll vážně onemocněl ~ ujmout psaní kroniky sám. Jsem si plně vědom, že se ani mně nepodařilo zachytit vše, co by zasloužilo zaznamenání. Jednak z toho důvodu, že se s psaním začalo s velkým odstupem let (více jak po 20 letech) a proto už mnohé není v tak živé paměti ~ a jednak z důvodů, že ani pisatelé protokolů o schůzích nebyli všichni a vždy tak pohotoví, aby stačili všechno věrně zachytit. U některých k tomu chyběl i dostatek odpovědnosti a svědomitosti a dokonce mnohé chybí. Snaha napsat pěknou kroniku tady určitě byla.

Mnozí, přemnozí z nás dávají po desetiletí všechen svůj volný čas jen rozvoji zahrádkářského hnutí a do služeb milované organizace. Aspoň některým z nich jsem se snažil v této kronice věnovat kousek místa a povědět něco o jejich práci. Zdaleka to není vše, co vykonali na poli budování organizace a zdaleka to nejsou všichni, kteří sledovali stejný cíl. Proto by měly všechny organizace Československého ovocnářského a zahrádkářského svazu založit a psát vlastní kroniky a stavět tak pomníky všem těm nenáročným pracovníkům, kteří si to plně zaslouží.

Kuřátko

Vysvětlivky zkratek

Po druhé světové válce se vžila spousta zkratek, které zcela jistě časem přijdou v zapomenutí. Proto je uvádíme s úplným vysvětlením.

AKCE Z = národní výbor dodal na veřejnou práci materiál a občané udělali práci brigádnicky „zadarmo"

ČSAD = Čs. státní automobilová doprava
ČSAV = Čs. akademie věd
ČSAZV = Čs. akademie zemědělských věd
ČsJO = Čs. jednota ovocnická
ČSM = Čs. svaz mládeže
ČSOZS = Čs. ovocnářský a zahrádkářský svaz
ČSR = Čs. republika
ČSSR = Čs. socialistická republika
ČSSS = Čs. státní statky
ČSSZO = Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů

DDT = dichlordifenyltrichloretan insekticidní (nervový) přípravek
DNOK = dinitroorthokresol (org. barvivo)
DM = družina mládeže

EM podnože = vegetativně množené podnože (podle Výzkumného ústavu v East Malling v Anglii)

JNV = jednotný národní výbor
JSČZ = jednotný svaz českých zemědělců
JZ = Jednota zahrádkářů
JZD = jednotné zemědělské družstvo

KNV = krajský národní výbor
KOK = krajská ovocnář. komise při KNV
KOR = krajská odborová rada
KSČ = Komunistická strana Českoslov.
KSS = Komunistická strana Slovenska

5LP = pětiletý plán

MěstNV = městský národní výbor
MNV = místní národní výbor
MZLH = ministerstvo zeměd. a les. hospodář.
MZLVH = ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství
MO = místní organizace

NF = Národní fronta
NDR = Německá demokratická republ.
NSR = Německá spolková republika
NV = národní výbor

OB = osvětová beseda při MNV
ObvNV = obvodní národní výbor (v okrajových obcích města Hradce Král.)
ONV = okresní národní výbor
OOK = okresní ovocnář. komise při ONV
OV = okresní výbor

PLR = Polská lidová republika

ROH = Revoluční odborové hnutí

SNB = Sbor národní bezpečnosti
SŠSP = Sdružení šlechtitelských semenářských podniků
ŠSP = Šlechtitelský semenářský podnik
SSSR = Svaz sovětských soc. republik
STS = státní traktorová stanice

UNRRA = United Nations Relief and Rehabilitation Administration = Mezinár. org. hosp. pomoci státům poškozeným II. světovou válkou
ÚNV = ústřední národní výbor
ÚP = ústřední předsednictvo
ÚRO = Ústřední rada odborů
ÚV = ústřední výbor

ZK = závodní klub
ZNV = zemský národní výbor
ZV = závodní výbor
ZVÚ = Závody Vítězného února (Škodovka)

Obsah

	Strana
Schůze zájemců	5
Přípravný výbor	6
Ustavující schůze	7–10
Zakládající členové	8–9
Činnost v roce 1940	11–13
Královéhradecký obvod zahrádkářů – Ústředí	14
Výroční schůze	15
Rok 1941	16–17
Král. obvod – Veřejné události	18
Výroční schůze	19
Rok 1942	20–21
Ústředí – Obvod – Výroční schůze	22
Výroční schůze	23
Rok 1943	24–26
I. výstava ovoce	26–27
Činnost – Chovatelský odbor	28
Světové události – Výroční schůze	29
Rok 1944	
Světové události – Ústředí	30
Královéhradecký obvod	31
Činnost místní odbočky	32–33
Dění v obci – Obvod	34
Činnost – chovy – Osamostatnění Svinar – Obvod	35
Osamostatnění Malšovy Lhoty – Výroční schůze	36
Rok 1945: Činnost místní odbočky	37–38
Národní povstání	39–40
Činnost místní odbočky	41
Královéhradecký obvod	42
Ústředí – Výroční schůze	43
Výroční schůze	44

	Strana
Rok 1946: Celostátní události	45
Činnost místní odbočky	46–48
Činnost – Chovatel. odbor – Královéhradecký obvod	49
Královéhradecký obvod	50
Ilegální činnost – Ústředí	51
Výroční schůze	52
Rok 1947: Stát. události – Povětrnost	53–54
Činnost místní odbočky	55–57
Královéhradecký obvod	58
Události v obci	59
Výroční schůze	60
Rok 1948: Veř. události – Povětrnost	61
Povětrnost – Úroda	62
Činnost místní odbočky	63
II. výstava ovoce	64–65
Královéhradecký obvod	66
Ústředí	67
Události v obci	68
Územní reorganizace	69
Výroční schůze	70
Rok 1949: Veř. události – Činnost m. odb.	71
Činnost místní odbočky	72–74
Povětrnost, sklizeň – Oblastní Jednota zahrádkářů	75
Oblastní Jednota zahrádkářů	76
Ústředí Jednoty zahrádkářů	77
Události v obci – Výroční schůze	78
Výroční schůze	79
Rok 1950: Činnost míst. odbočky	80–84
Povětrnost – Úroda – Oblastní Jedn. zahr.	85
Oblastní Jednota zahrádkářů	86–88
Historie ovocnářského hnutí	88–94
Události v obci – Výroční schůze	95
Výroční schůze	96

Strana

Rok 1951: Povětrnost – Úroda 97
Činnost místní odbočky . 98-101
Krajská odb. Jednoty zahrádkářů 101-103
Výroční schůze . . . 104

Rok 1952: Povětrnost – Úroda 105-106
Činnost místní odbočky . 107-110
Krajská pob. Jednoty zahrádkářů 111-112
Ústředí Jednoty zahrádkářů . 113
Výroční schůze . . . 114

Rok 1953: Povětrnost – Úroda 115
Veřejné události . . 116
Měnová reforma . . 117
Činnost místní odbočky . 118-120
III. výstava ovoce . . 121
Historie Fedišových lip . 122-131
Krajská pob. Jednoty zahrádkářů 132
Výroční schůze . . . 133-134

Rok 1954: Povětrnost – Úroda 135
Dění v obci – Činnost m. odb. . 136
Činnost místní odbočky . 137-140
Krajská odb. Jednoty zahrádkářů 141-142
Výroční schůze . . . 143-144

Rok 1955: Povětrnost – Úroda 145
Události v obci – Činnost m. odb. 146
Činnost místní odbočky . 147-151
Krajská odb. Jednoty zahrádkářů . 152-153
Útok ROH na Jednotu zahrádkářů 154-156
Ústředí Jednoty zahrádkářů . 157-158
Výroční schůze . . . 158-160

Rok 1956: Povětrnost . . 161
Úroda – Události v obci . 162
Činnost místní odbočky . 163-166
Ústředí Jednoty zahrádkářů . 167-168
Ústředí – reorganizace . . 169-170
Krajská odbočka . . 171-174
Výroční schůze místní odbočky 175-176

Rok 1957: Povětrnost – Úroda 177
Události v obci . . . 178
Veřejné události . . . 179
Činnost místní odbočky . 180-182

Strana

Zahrádková kolonie . . 183-184
Činnost místní odbočky . 185
Okresní odbočka Jednoty zahrádkářů – Krajská odbočka . 186
Krajská odbočka . . . 187-189
Ústředí 190
Čs. svaz zahrádkářů a ovocnářů 191
Ústředí 192-195

Vložka Referát ústřed. tajemníka na schůzi ÚV 13. a 14. IV. 1957 mezi str. 192-193

I. celostátní sjezd . . 196-198
Ústředí 199
Výroční schůze místní odbočky . 200

Rok 1958: Povětrnost – Úroda . 201-202
Události v obci . . . 203
Činnost místní odbočky . 204-209
IV. výstava ovoce . . 210-212
Činnost místní odbočky . 213-214
Okresní pobočka – Kraj . . 215
Krajská pobočka . . . 216
Ústředí ČSSZO . . . 217-220
Výroční schůze místní odbočky 221
Budování zahrádkové kolonie . 222
Výroční schůze místní odbočky 223-226

Rok 1959: Počasí, úroda – Udál. v obci . 227
Činnost místní odbočky . 228-230
Okresní pobočka . . . 231
Krajská pobočka . . . 232
Ústředí 233
Výr. schůze m. o. – Budov. kolonie . 234-235

Vložka čas. „Kolonie" č. 1 . mezi str. 234-235

Výroční schůze místní odbočky 236

Rok 1960: Počasí, úroda – Udál. v obci 237
Činnost místní odbočky . 238-241
Okresní pobočka . . . 242
Krajská pobočka . . . 243-245
Ústředí 246
Výroční schůze místní odbočky 247
Budování zahrádkové kolonie . 248-249
Výroční schůze místní odbočky 250

Strana

Rok 1961: Povětrnost . . 251
Úroda – Události v obci . 252
Činnost místní odbočky . 253-256
Okresní pobočka . . 257-258
Krajská pobočka . . 259-260
Ústředí 260
II. celostátní sjezd . . 261-263
Ústředí 264-265
Výroční schůze míst. organizace 266-268

Rok 1962: Povětrnost . . 269
Úroda – Dění v obci – Zahrádková osada . . . 270
Činnost místní organizace . 271-274
Okres 275-279
Kraj 280-283
Ústředí 284-285
Výroční schůze míst. organizace 286-288

Rok 1963: Povětrnost . . 289
Úroda 290
Dění v obci – Zahrádková osada 291
Činnost místní organizace . 291-298
Okres 298-301
Kraj 302-307
Ústředí 308-310
Výroční schůze míst. organizace 311-314

Rok 1964: Povětrnost . . 315
Úroda 316
Události v obci . . . 317
Zahr. osada – Činnost míst. org. 318

Strana

Činnost místní organizace . 318-327
Okres 328-329
Kraj 330-331
Ústředí 332-333
Výroční schůze míst. organizace 334-335
Nový výbor místní organizace 336

Čtvrt století činnosti . 337-342

Stručná historie zahrádk. hnutí 343
Zahrádkářské hnutí v cizině . 344
Zahrádkářské hnutí u nás . 345
Okrašlovací spolek Malšovice . 346-353
Okrašlovací spolek Náhon . 354-356
Historie zahrádkářského hnutí 357-362
Historie hnutí na Plzeňsku . 363
Hnutí na Jihlavsku – Praizler . 364-365
Ústřední sdružení zahrádkářů . 366-367
Svaz zahrádkářů . . 368
Jednota zahrádkářů . . 369
Vynikající ovocnáři kraje . 370
Josef Eduard Proche . . 371-372
Jan Říha 373
Dr. Kamenický – Akademik Němec . 374
MUDr. Fr. Dohnálek . . 375-376
Architekt Josef Vaněk . . 377
Naši cestovatelé . . 378
Začátky hnutí ve Stěžerách . 379-380

Co vedlo k napsání kroniky 381-386

Vysvětlivky zkratek . 387

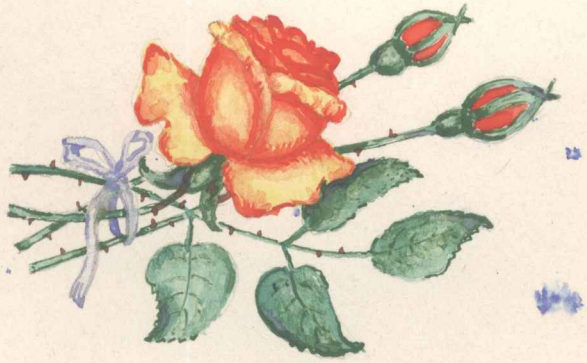

Kroniku sestavil a napsal

Josef Kuřátko

zakládající člen a po celé čtvrtstoletí předseda místní organizace zahrádkářů v Malšovicích, odborný instruktor a funkcionář krajské organizace v Hradci Králové, více jak po 20 let člen ústředního výboru a ústředního předsednictva a člen mnoha komisí ústřední organizace zahrádkářů v Praze,

narozený 20. IX. 1898 v Hoděšovicích, okres Pardubice, bytem v Malšovicích od 23. XI. 1924.

Pro kroniku použil záznamů o povětrnosti a úrodě v jednotlivých letech ze svého „Alba zahrádkáře" a dokladů o činnosti všech složek zahrádkářské organizace z materiálů souvisejících s jeho funkcemi.

Některé zprávy o veřejném dění v obci poskytli př. ALOIS UHLÍŘ, dlouholetý člen výboru MO zahrádkářů a předseda ObvNV v Malšovicích, př. VÁCLAV KÁŠ, po celé čtvrtstoletí pokladník MO zahrádkářů a později tajemník ObvNV v Malšovicích, další byly čerpány z obecní kroniky, kterou pro tento účel vypůjčil př. ADOLF ŠMÍD z Hradce Král. a pro kroniku opatřil i původní rukopis historie „Fedišovy lípy" a povětrnostní zprávy Hydrometeorologické stanice v Novém Hradci za poslední léta. – Velikou pomocí při sestavení kroniky byly stručné výtahy závažnějších událostí ze zápisů o schůzích a činnosti MO zahrádkářů v Malšovicích, které za všechna léta obětavě připravoval př. VÁCLAV MEDEK, řídící učitel v. v., zakládající člen, dlouholetý člen výboru a zapisovatel MO v Malšovicích. – Fotografie hlavně z prvých let činnosti připravil a pěknou knihu pro kroniku opatřil př. JOSEF ROLL, dlouholetý jednatel MO v Malšovicích a předseda Královéhradeckého obvodu Ústředního sdružení zahrádkářů a chovatelů drobného zvířectva, pak Svazu zahrádkářů Čech a Moravy a krajské pobočky jednoty zahrádkářů v Hradci Král. – Další materiály k naší činnosti poskytli někteří členové, jako VR. MOJŽÍŠ, BOH. ŠRÁM, L. GELTNER, ULRYCHOVÁ, BECHINĚ a mnozí jiní.

Materiály o činnosti okresní organizace v Hradci Králové dali k dispozici př.: předseda OTONIEL FALÁTEK, jednatel KAREL ŠTÍCHA, zapisovatel OLDŘICH ŠŤOVÍK i jiní. Statě o činnosti krajské organizace byly čerpány z materiálů souvisejících s funkcemi pisatele kroniky a za poslední roky ze zprávy o činnosti krajské organizace, kterou připravil tajemník a externí pracovník kraj. sekretariátu př. JOSEF HERINK.

Oddíly o činnosti ústředí doplnili př. dr. BOHUMIL STARÝ, odb. ref. ústředí, fotografiemi ze sjezdů i jinými materiály, býv. tajemník ústředí JOSEF JUNEK, býv. hospodář ústředí ANT. KOMANEC též zapůjčením brožury „Zahrádkové kolonie v cizině a u nás." Předseda ÚV ČSOZS př. VÁCLAV KOVANDA ochotně zapůjčil k pořízení výtahu historii Ovocnické jednoty a pomohl dalšími materiály. Opisy diplomů obce Nedělitě poskytl člen OV př. LAD. BAREŠ. Knihu cestovatele Al. Topiče zapůjčil AL. URBAN, předseda MO Plácky a předseda krajské organizace v Hradci Král. Fotografie ze spolupráce s naší MO poskytla MO Solnice, hlavně její agilní funkcionář př. ALOIS VANÍČEK. Dodal i snímky ze slavnosti odhalení pamětní desky na rodném domě MUDr. Lad. Bohdálkovi v Solnici. Fotografie ze slavnosti odhalení pomníku J. E. Proche ve Sloupně věnoval JENDA VONDRÁK z N. Bydžova.

Všem, i zde nejmenovaným, kteří přispěli materiálem k vypracování této kroniky, patří upřímné díky!

příloha vložená za stranu 192

Referát soudr.tajemníka na schůzi ústředního výboru
dne 13. a 14.dubna 1957
/ k použití funkcionářům k organisování Svazu./

Dnešní naše shromáždění dokumentuje, že na základě přání a požadavku široké zahrádkářské a ovocnářské veřejnosti, na základě zhodnocení dosavadních výsledků práce zahrádkářské organisace a v důsledku nutných potřeb a opatření, která žádá důležitá hospodářská otázka a specielní odvětví zemědělské výroby t.j. zvelebení našeho ovocnářství a vinařství, úzce souvisejících s výživou našeho lidu, přinesla a je možno říci, že byla houževnatou prací pracovníky Jednoty i některými pracovníky produkčního ovocnářství vybojována organisace, která má být záštitou a pomocníkem svým členům a důležitým činitelem a pomocníkem těch pracovníků a orgánů, které mají na starosti a jsou odpovědni našemu lidu za zajištění dostatku kvalitního ovoce.
Otázka zahrádkářská a ovocnářská je hluboko zakořeněna v srdci našeho lidu hlavně na venkově a v posledních letech se projevuje velký zájem o pěstování ovocných stromů a keřů ve všech městech naší vlasti.
Otázka pěstování ovocných stromů je také nejen hospodářskou otázkou jednotlivce, otázkou osobní záliby, ale řádnou péči, ošetřením a výsadbou ovocných stromů je současně plněn vládní úkol k radosti všech obyvatel a k obdivu zahraničních návštěvníků a to ozelenění a zkrášlení naší domoviny.
V úvodu jsem řekl, že organisace byla vytvořena také na základě přání a požadavku zahrádkářské a ovocnářské veřejnosti. Pracovníci Jednoty nejlépe mohou hodnotit dlouholeté jednání o reorganisaci a existenci zahrádkářské organisace, nejlépe také mohou zhodnotit výsledek houževnaté práce činovníků a členů všech složek, která přinesla vytvoření organisace podle zákona 68/51 Sb.
Politické byro ÚV-KSČ, když vydalo rozhodnutí, kterým zrušilo všechny předcházející koncepce, vycházelo ze zdravého základu organisace; posoudilo na základě dosažených pracovních výsledků účelnost existence této organisace a dalo zájemcům o tento obor činnosti plnou možnost rozvoje podle Ústavy 9.května a uvedeného spolkového zákona.
Naše vláda bez připomínek schválila rozhodnutí politbyra a pověřila ministra zemědělství a lesního hospodářství a ministra vnitra provedením rozhodnutí politického byra a vlády.
Činorodá práce organisovaných zahrádkářů v Jednotě, agilní činnost pracovníků v ovocnářství, bez organisační základny dokázala, že tradice a dlouholetá historie našeho ovocnářství a vinařství má pevné a zdravé kořeny v našem národě.

Mnozí jednotlivci v minulých letech přímo poškodili rozvoj a vývoj našeho ovocnářství a vinařství tím, že překotně a neuváženě zrušili některé organisační složky, aniž by hlouběji studovali účelnost uvedených složek pro naše hospodářství a lidově-demokratické zřízení. Dobrovolné organisace mezi nimi také náš Svaz mají opodstatnění a důležité poslání a je jenom nutno jejich pracovní náplň sladit se zájmy a potřebami našeho lidu, použít lidově-demokratickou formu našeho státu pro rozvoj Svazu a tím zajistit jeho trvalý rozvoj a úspěšné plnění jeho vlastních úkolů ve prospěch členů Svazu a k zajištění úkolů přenesených na Svaz orgány státní správy.
Rozhodnutím strany a vlády je dána zahrádkářům a ovocnářům možnost vytvořit v rámci zákonných ustanovení a v rámci schválených stanov organisaci, která bude-li dobře vedena bude záštitou a oporou všech, kdož mají na zřeteli rozvoj ovocnářství a vinařství a zkrášlení naší vlasti.
Je nutno, aby do vedení organisace a všech organisačních složek byli povoláni lidé, kteří mají předpoklady a budou zárukou odpovědné práce, která v nejbližších dnech nastane v důsledku potřebného a organisačního zajištění Svazu. Nechť každý jednotlivý funkcionář kritický zhodnotí svoji dosavadní činnost, zda jeho schopností a zkušenosti budou stačit pro tuto práci, která ve vedení organisace a organisačních složkách musí nastat.
Svaz, jeho ústředí, vedení organisačních složek Svazu budou pod zorným úhlem kritiky veřejnosti i státních orgánů, vzláště však pod kritikou těch, kteří do poslední chvíle zastávali jiné stanovisko t.j. začlenění Jednoty zahrádkářů do některé jiné masové složky.
Pracovníci Svazu musí svoji činnosti dokázat, že rozhodnutí státních orgánů bylo správné, musí ocenit, že bylo dbáno mínění samotných zájemců, bylo dbáno jejich přání a jejiho požadavku.
Stanovy Svazu, jak vám je známo, byly schváleny MV dne 26.III.1957 pod č.j. NV/2-2524/57, né jak byla nám dána zpráva ministerstva vnitra k uzávěrce časopisu Rádce, že budou schváleny 18.III.1957 pod č.j. NH/2-2214/57.
Schválení stanov předcházela celá řada jednání a porad s ústředními i slovenskými orgány, se zúčastněnými složkami; návrh stanov byl předmětem jednání široké diskuse ve všech složkách Jednoty, k vyjádření byly zaslány ovocnářským komisím zeměděl.správ KNV i jednotlivým pracovníkům v ovocnářství.

Jak bylo dbáno zaslaných připomínek, kterých obdrželo ústředí nečekané množství, vysvítá z toho, když porovnáme původní návrh stanov ku stanovám schváleným. Ústředí použilo veškerého svého vlivu, použilo i vydatné pomoci ÚS-RV ministerstva zemědělství při konečné koncepci stanov, aby zahrádkářům a ovocnářům zajistilo v nových stanovách vše, co ku své činnosti nezbytně potřebují.
Jinak se již pracuje na stanovách druhých Jednot, když Jednota zahrádkářů v pravém slova smyslu probojovala cestu k jasné a lidem srozumitelné právní formě stanov.
Schválením stanov, jejich vydáním, utvořením Svazu nekončí práce, naopak nastává hlavně po stránce organisační hlavní úkol, t.j. zajištění činnosti Svazu podle znění stanov.
Stanovy Svazu jasně stanoví poměr Čechů a Slováků, právní povahu, jeho úkoly, vznik členství, konkrétní vybudování organisačních složek, hospodaření Svazu a jeho složek a vše, co bylo načerpáno z dlouholeté praxe a zkušeností jednotlivých pracovníků i z připomínek zaslaných ku stanovám; s přihlédnutím k možnostem v rámci politického i hospodářského života v naší republice.
Ústředí si bylo vědomo odpovědnosti, proto ještě těsně před schválením stanov byly provedeny některé úpravy. Mohu říci, že právní odděl.MZLH i MV si sami oddychly, když skončenou koncepcí byly stanovy s Hanákem na min.vnitra podepsány.
To je jen krátký úsek historie, který předcházel přetvoření Jednoty a a stanovení koncepce nové její organisační formy a vydání stanov Svazu.
Dalším úkolem bude stanovení hlavních zásad dvou základních odborů Svazu. Zahrádkářský odbor má jasnou perspektivu, budovanou na zásadách dosavadních zkušeností Jednoty, zlepšení práce umožňují v plné míře stanovy Svazu.
Odbor ovocnářský bude nutno v rámci stanov budovat - upevnit a dát mu konkrétní pracovní náplň a organisačně zajistit jeho účel. Tady bude záležet na ovocnářích a vinařích, jak zaměří své úsilí v rámci budování Svazu, jak svými schopnostmi, které jsou nemalé, přispějí k jeho rozvoji. Problému k řešení je mnoho, proto také je počítáno v ústředí s Svazu s příjmutím odborné síly, která po stránce odborné, bude zajišťovat požadavky i úkoly obou základních odborů.
Dále je nutno se zmínit ještě o vzájemném poměru Svazu a ROH.
Z rozhodnutí politického byra ÚV-KSČ je jasné, že zahrádkářské kroužky ROH mohou se stát složkou Svazu a podle znění stanov závodní pobočkou,

ale přitom může ROH zakládat a mít zahrádkářské kroužky při klubu závodní rady podniku. Do dnešní doby byly mnohé závodní kroužky již složkou Jednoty; řádně platily členské příspěvky a budou převedeny do Svazu.

Ty závodní kroužky, které vyčkávaly vyřešení reorganisace, i když jsou v ústředí registrovány, neplatí členské příspěvky, nepřistoupí jejich členové do Svazu, nebudou moci požadovat od Svazu žádné podpory.

Stanovisko a názor některých pracovníků zahrádkářských kroužků ROH, že budou ve Svazu i při závodním výboru není podle ústředí ROH správné. Žádná složka nemůže podléhat a být řízena dvěma ústředními orgány, jedna složka také nemůže se podílet na budoucích výhodách Svazu a finanční a jiné podpory závodních výborů.

Tato otázka bude ještě řešena, ale v zásadách, které jsem vám zde přednesl na základě jednání s ROH /s.Šrajbr/ se nebude nic měnit, proě tože by zde vyvstala složka lidově-řečeno "sedící na dvou židlích". Stanovy jsou pro zahrádkáře a ovocnáře zákonem, ústřední orgány pak musí ve smyslu prováděcího nařízení projednat s příslušnými orgány a složkami konkrétní možnost provádění a uplatnění znění stanov v zájmu organisace a ve prospěch svých členů,

Ústřední předsednictvo Jednoty provedlo podle zákona 68/51 Sb. na své schůzi 30.III.t.r. přetvoření Jednoty zahrádkářů na Svaz a připravilo návrhy pro ústřední výbor na vydání pokynů pro provedení přeměny spolků zahrádkářů okresních a krajských poboček a další návrhy organisační a hospodářské povahy. Současně provedlo ústřední předsednictvo opatření ohledně rozmnožení potřebných výtisků stanov, jejich zaslání pro spolky do krajských poboček, zaslání stanov všem odborům a správám pro vnitřní věci rad ONV,KNV a ÚNV a obvodovým radám v Praze.

V. Anděl
tajemník ČSSZO

příloha vložená za stranu 234

KOLONIE

Čs. SVAZU ZAHRÁDKÁŘŮ a OVOCNÁŘŮ

ODBOČKA

Malšovice ...

OBSAH:

NAŠI KOLONII NA CESTU....
VŠEM, VŠEM, VŠEM
CO DĚLAT V LISTOPADU
ZPRÁVY Z DOMOVA
BUDE PLÁNEK KOLONIE ?
PRAXE NÁM - MY PRAXI
JAK SI VEDEME NA BRIGÁDÁCH
POVÍDKA
DEMENTI
DALŠÍ STAVBA NA OBZORU
SPORTKA
HÁDANKA
ROSTOU JAKO HOUBY PO DEŠTI
NEBUDETE HNOJIT ?
Naše reportáž
KAM NA MED
NEBUDEME ROBINSONY
SÁZÍME OVOCNÉ STROMY
CO S JAHODAMI NA ZIMU

Vyšlo

5. listopadu 1959.

1. číslo

Naší " K O L O N I I " na cestu . . . . . .

Zahrádka - toť malý svět zahrádkáře. Co kouzla a překvapení skýtá každému z nás. Proto tolik nadšení, proto tolik lásky a proto tolik péče věnuje zahrádkář svěřené hroudě, aby výsledky byly co nejlepší. A starostlivá matka Příroda po zásluze odměňuje každou péči a už dnes-za poměrně krátkou dobu trvání kolonie - je možno radostně konstatovat, že celkový vzhled nabývá zcela jiné tvářnosti a že naše kolonie dobře i v budoucnu zapadne do rámce okolní krajiny.

Buďme hrdi na svou práci a s neutuchajícím nadšením budujme naše zahrádky, aby svou krásou činily krásný celek kolonie, která se má v budoucnu státi i okrasou našeho krajského města. Nepodceňujte svou práci v zahrádkách a nenechme ji zlehčovat těmi, kteří nepoznali co tajů, krásy a radosti je skryto v těch našich záhoncích. Zahrádka - ta je krásným kusem našeho života. A čím krásnější bude, tím krásnější bude i celá kolonie a tím krásnější a ušlechtilejší bude i soužití celého našeho kolektivu - zahrádkářů.

Zahrádka však není nikdy hotovou věcí. Je v ní stále něco zlepšovat, stále se učit a jít s duchem doby. Doplňovat své vědomosti, získávat zkušenosti a získané dávat dál. I náš zpravodaj chce všem pomáhat, aby práce v zahrádkách byla radostnější a úspěšnější. Bude všem informátorem, rádcem a dobrým pomocníkem, aby zahrádka splnila své poslání - RADOSTNĚJŠÍ ŽIVOT. Nejen hmotný přínos, ale i utužení zdraví na čerstvém vzduchu a kolektivní vyžití poskytuje zahrádka všem dobrým zahrádkářům za jejich přičinění. A aby je skýtala v míře co nejvyšší, je třeba, aby každý z nás podle svých možností, svými příspěvky ve zpravodaji napomáhal odbornému růstu všech našich členů - ku zdaru naší KOLONIE!

Př. K u ř á t k o Josef,
předsoda Čs. svazu zahrádkářů a ovocnářů - odbočka
M a l š o v i c e .

VŠEM , VŠEM , VŠEM . . .

Výbor kolonie na schůzi dne 19.října 1959 rozhodl,aby pro vnitřní potřebu kolonie a po projednání s malšovickými zahrádkáři i pro jejich potřebu,by vydáván časopis - formou zpravodaje.Dnes tedy dostáváte jeho první číslo,připravené redakční radou za spolupráce některých kolonistů.Náš zpravodaj má před sebou veliký úkol.Dosáhnout toho,aby kolonie byla stále hezčí,stále krásnější.To by však bylo málo.Má dosáhnout,aby v kolonii žili stále lepší,šťastnější lidé,aby tu vyrostl skutečně soudružský kolektiv,který si vzájemě pomáhá radou i skutkem ve prospěch všech.Jde nám tedy nejen o krásný růst stromů,květin,ale především o růst stále krásnějších lidí se smyslem pro kolektiv.

Skutečnost je však taková,že se ještě zejména málo známe.Znají se jen lidé,kteří mají vedle sebe parcely a to ještě často jen podle rozhovoru.Neznají se jménem,nevědí o sobě nic bližšího. A pak se stává,že někdo přijde do kolonie,někoho hledá a neví se,koho a kde má parcelu.A více lidí přece jen více ví.Potřebujete nějaké oblíbené odrůdy ovoce nebo květin?Nevíte kam pro ně?Jistě vám někdo poradí a pomůže. Znáte se blíže,svoje zájmy a záliby? Pak vám tu pomoc usnadní.A účast na schůzích?Není nejlepší,často ještě malá.A pro koho vlastně schůze je,komu může pomoci odbornou radou,poučením? Jistě každému z nás.Nejsou také vždy včas plněny všechny povinnosti,jako jsou brigády,placení nájemného,elektriky,členských příspěvků.A přece to všechno je v prospěch celého kolektivu.K uzavření kolonie jsou třeba klíče.Stojí 2.000 Kčs.Kde je vzít,když kolonisté se dosud nevyrovnali a účet nutno zaplatit ihned?Takových případů je více,ať jde o hnojiva,lupinu a další potřeby. I tu má náš zpravodaj své místo,pomáhat k tomu,aby si všichni kolonisté uvědomili svoje povinnosti ke kolektivu. Zpravodaj "KOLONIE" je všech a pro všechny.Je proto na vás,abyste s ním spolupracovali,abyste pomáhali dělat dobrý zpravodaj.Proto pilně pište.Svoje příspěvky nám předávejte a my je rádi uveřejníme.Těšíme se na ně.

- Redakční rada -

CO DĚLAT v L I S T O P A D U -

Kolonisté se přičiní,aby byla urychleně dobudována sociální zařízení, dříve než začne chumelit a mrznout. Uvolněnou částku 25.000 Kčs je nutno vyčerpat ještě v letošním roce,jinak propadne a nebudou prostředky na dohotovení.

Připravíme se na výsadbu švestek vykopáním jam podle instrukcí př. Adámka.

Přidělíme k opatrování části plotu.Budeme dbát o jeho utěsnění,aby zvěř nemohla do kolonie a nepoškozovala naše stromky.

- Po odpadu listí postříkáme stromy.
- Přikrejeme růže
- Vysazujeme další stromky a keře
- Zájemci o slín se dohodnou a poradí se,jak jej opatřit a přepraví
- Děláme pořádek na zahradě a v jejím okolí.
- Přikryjeme trvalky a chráníme je před holomrazy.
- Vyprázdníme sudy od vody,aby nám mrazem nebyly roztrhány.

-0-0-0-0-0-

ZPRÁVY Z DOMOVA:

... Malšovičtí koupí frézu.Výbor kolonie po uvážení rozhodl,že tato fréza postačí i pro naší kolonii,takže by nebylo účelné kupovat vlastní frézu.

... Výbor pověřil př.Macha,aby provedl nový soupis hodin,včetně brigád na sociálním zařízení.Pro nové kolonisty se počítají hodiny podle smlouvy,tak,aby ne jeden měsíc připadly 3 hodiny.Staří kolonisté,kteří nemají 45 hodin,dostanou písemnou upomínku.

... Členové výboru informovali o některých zdrojích pro potřeby kolonistů. Pokud bude k disposici rašelina,nebo dlaždice rozměrů 30x30,budou dopraveny do kolonie a rozprodány.

... Stromky jsou objednány ve Dvoře Králové n/L.a angrešty v Novém Bydžově. Některé druhy se ještě shání.O vydávání stromků uvědomí př. Adámek nebo Kamínek.

BUDE PLÁNEK KOLONIE ?

Výbor kolonie se zabýval stavem informací v kolonii. Opatřují se informace a možnosti zhotovení informační tabule, v rozměrech 150x200 cm, na níž by byl plán kolonie s číselným označením parcel, případně s výmenným jmenným seznamem.

PRAXE NÁM - my praxi . . .

Všichni zahrádkáři v kolonii nepochybně uznávají velký význam slínu pro místní půdní podmínky. Víme, že slín svým obsahem vápna pomáhá snižovat kyselost v půdě, že půdu strukturuje a pomáhá v ní tak udržet vláhu. Setkáváme se však na způsob použití slínu s mnoha různými názory. Jaké zkušenosti se slínem jsem získal sám? Přivezli jsme slín již na podzim, značně vlhký a proto hrudovatý. Po přidělení parcel jsme ho přemístili, rozhodili po dosud prázdné parcele a postupně zarývali, v předpokladu, že až vyschne, že se hroudy rozpadnou. A jaká je skutečnost? Když nyní půdu po osmi měsících znovu přerýváme, po suchém létě, při značném počátečním nedostatku vody na zalévání, zjišťujeme, že slín je v hrudách tak, jak přišel do země, že je zcela mokrý a nerozpadl se. Svůj úkol pokud jde o vláhu tedy splnil, ale pokud jde o vápnění, jen z části, protože hrudovatost neumožnila uvolnění vápna. Nyní zase mnozí vozí slín, v různých formách. Rozpadlý na prach, v mokrých hroudách, nebo ve formě kamene. Množí se opět dotazy, jak slínu použít ke stromkům a podobně. Bylo by proto správné, aby i ostatní své zkušenosti, jak se slínem pracovat nám sdělili a poradili co se jim osvědčilo.

Jaroslav Svoboda 58/II.

PŘEHLED TISKU

Rádce zahrádkářů a chovatelů drobného hospodářského zvířectva č.11 z listopadu 1959, přináší i článek př. Františka H u s y, Šimkova 878, Hradec Králové I. nazvaný
" I MALIČKOST USNADŇUJE PRÁCI" - Píše se v něm:

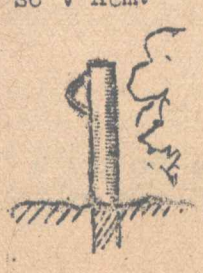

" Jistě se vám často stane, že hadice při přetahování na vzdálenější místo zaběhne do záhonu, kde obyčejně polámeme rostliny. Tomuto odstranit malou úpravou.

Do rohů záhonků zatlučeme kolíky opatřené v horní části kovovými očky, nebo ohnutými řebříky. Při přetahování se pak hadice sune pod těmito očky po kolících a tím je zabráněno vtažení hadice do záhonků.

-o-o-o-o-o-

JAK SI VEDETE NA B R I G Á D Á C H ?

Někteří zahrádkáři již značně překročili počet brigádnických hodin.

V I.etapě to jsou zejména:

Adámek	209.5	hod.
Husa	102,-	-"-
Zavřel	142,5	-"-
Chudoba	80,-	-"-
Lánský	74,5	-"-
Česák	73+82	-"-

Ve II.etapě to jsou zejména:

Kotler	68,5	hod.
Musil	49,5	-"-
Zamastil	48,-	-"-
Svoboda	47,-	-"-
Exner	32,-	-"-
Macek	32,-	-"-
Krojčí	32,-	-"-

Někteří však zůstávají pozadu: I etapa

Třošňák	14,-	hod.
Hovorka	18,-	-"-
Koblížka	23,-	-"-
Hastrdlo	24,-	-"-

Ve II.etapě jsou to:

Horák	4,-	hod.
Všetočka	3,-	-"-
Černoch	10,-	-"-
Valentová	10,-	-"-
Můcha	Ø	-"-
Sedláková	Ø	-"-

Co je třeba dělat ?

Ještě není konec roku a možnost odpracovat předepsaný počet hodin má každý možnost. Je třeba natírat plot, vykopat jámy pro stromky v alejí švestek a zejména na sociálním zařízení.

Bude jistě těšit vás i nás, když v příštím čísle zpravodaje nebude vaše jméno spojováno s malou číslicí v počtu brigádnických hodin.

P Ů J D E T O ????????

-o-o-o-o-

P O V Í D K A .

Chodíval tam každý den. Bylo mu tam krásně, volno. Zhluboka vdechoval čistý vzduch od lesa a snil. O jablkách velkých jako kopací míč a vonících jako lilie regálo. Snil o krásných dnech, kdy jiskřivé slunce odráží bohatou stupnici duhových barev, kdy se kapénky prudce derou z hadice, aby zavlažily žíznivý květ gladiolů, jiřin, aby usedly jako krůpěje rosy na zelené jahodové listy. Chodil a snil o proudech vody, která dává život rodné malšovické zemi, která pomáhá zemi rodit bohaté plody. Byl skromný. Netoužil po sklenkách jiskřivého vína, ani o pohárech plzeňské dvanáctky, o koflíku černé kávy. Toužil jen po kapénce vody, která by se znásobila v mnoho milionů kapek. Chodil a snil o plném sudu vody, ze kterého by neubývalo. Snil a věřil, že brzy bude dost vody pro všechny.

Odešlo jaro, léto, podzim, zima už se hlásí na horách krůpějemi sněhu, jen trošek vody v jeho sudu den co den pokrývá ledový příkrov po ročním mrazíku. A on stále sní. Nechodí tam už každý den, ale čeká stále. Doček se. Jistě se doček. Dnes sní o Měsíci. Kdyby v něm bylo hodně vody. To by byl ráj na zemi, pro všechny zahrádkáře - kolonisty. Ale měsíc utíká za měsícem, Měsíční moře s vodou tu nejsou a vodovod také né. Nu vždyť tu opět bude jaro, léto, podzim, zima se přihlásí na horách. A jednou bude zase snad vody dost. Vždyť jednou za deset let bývá v Hradci tolik vody, že ji mnozí mají i ve sklepě.

A tak přece jen ke svému štěstí jednou příjde. Vody bude dost pro všechny.

-o-o-o-

D E M E N T I .

Vzhledem k připravovanému statistickému hlášení v kolonii se zejména mezi ženami rozšířily některé nepravdivé zprávy. T A K (tisková agentůra kolonie) je zmocněna prohlásit, že se bude především zjišťovat úroda a od zjišťování stáří váhy žen bylo upuštěno. Dotazníky, které obdržíte, můžete proto ihned a bez obav vyplnit a odevzdat výboru kolonie. Budou sloužit především k zhodnocení práce kolonistů.

Věříme, že dotazníky nejdéle koncem listopadu předáte, aby bylo možno včas provést sumarisaci a přehled o vykonané práci.

D A L Š Í stavba na obzoru.

Bude to opět důležité zařízení pro celou kolonii. Výbor schválil, aby byl postaven skleník, kde bys pěstovala pro [illegible] kolonii sadbu. Okna jsou již na obzoru (malšovickém) a tak přítel Žukovský (to je ten od rybníčka, kde potoče voda ze skály), bude mít o další práci postaráno.

-o-o-o-

S p o r T k a.

Pro nebývalý zájem kolonistů o sport byla v kolonii vylosována tato čísla:

Pro první etapu:

37 48 31 34 8 5

Pro druhou etapu:

38 16 46 44 41 42

Kolonisté, kteří mají uvedená čísla i další, zaplatí nájemné a elektriku u př. H r b á č k a.

U příležitosti příštího tahu bude Sportka kolonie rozšířena o vánoční tah, ve kterém budou vylosována čísla z roku 1958.

A jestli jste snad již zaplatili, pak si můžete zaplatit už na rok 1960. Budete to mít jako když najdete!

Vždyť na příští rok se počítá s placením nájemného a příspěvků už v lednu, aby byl také k disposici nejaký "provozní" kapitál.

-o-o-o-

Hádanka

PRO DĚTI A DOSPĚLÉ ????

Jak se K O L O N I S T A,
K O L O N I S T O V Á
a K O L O N I S Ť Á T K O
nejrychleji dostanou do kolonie v kteroukoliv dobu ?

R O Z L U Š T Ě N Í :

(Když si klíč koupí u př. A d á m k a
u vodárny za 4,- Kčs za kus)

ROSTOU JAKO HOUBY PO DEŠTI

Houby letos nerostly, ale zdá se, že vlivem sucha rychleji rostou chaty v kolonii. A někdy skutečně přes noc. Večer za tmy jdeš domů, nikde nic. A druhý den stojí další chata a to už dokonce ve druhé etapě. Tím to však nezkončilo. Ukryty mezi mrkví, jahodami a jinými kulturními rostlinami (o nekulturních raději mlčme vzhledem k nervům kolonistů) jsou již další základy. Jeden Hodek už bydlí, druhý se pilně připravuje. A než vyjde prvé číslotohoto zpravodaje dude snad už slavit glajchu.

Výbor schválil i výstavbu u prověřeného budovatele na velkých stavbách kolonie - Ulrycha. Ten se stal dokonce nositelem nových metod výstavby a podle četných exkursí kolonistů se zdá že jeho panelárna bude mít četné následovníky. U spráchalů již mají také brigády odpracovány a tak výbor rovněž povolil stavbu. Na parcele u Macků už je také hromada cihel a jak se zdá, stavba začne také co nevidět. Chcete stavět také ? Nezapomente dříve odpracovat potřebný počet brigádnických hodin a tak si zajistit souhlas výboru k budování.

-o-o-o-o-o-

NEBUDETE HNOJIT?

Zdá se že né, protože ještě je na skladě Reformkali a přesto, že 1 kg stojí pouze 50 haléřů, není o něj zájem. A přece je to vhodné hnojivo. Jaro se zeptá, cos dělal v zimě. Pamatujete, jak někteří z nás na jaře opatřovali hnojiva po celém kraji? Proto pamatujte co je doma to se p o č í t á .

-o-o-o-o-o-

Naše reportáž

Jsme v kolonii, nepozorováni za sudem a rozhlížíme se kolem. Čelo jednoho z kolonistů se zachmuřilo. Snad nebyl první, ani poslední, koho tížila "velká" starost. Pozhlíží se sem a tam, všude lidé, malí, větší, mladí, staří, zabráni do práce, ale přece jen se rozhlížející po životě kolonie za slunného říjnového dne. Kam teď, kam teď.???

Ne, nedá se to odkládat, nelze čekat, nelze, nelze, nelze otálet. Náhle vyběhl s tváří ustaranou a ven z kolonie. Kolem Lípy a tam do volné přírody, do lesa. Za chvíli se vrací s úsměvem na líci, je mu lehko. A znovu a znovu si opakuje: Přece jen jsem měl chodit už dříve na brigádu. Nu, co bylo, bylo, teď se dám do toho, aby už ta hygienická zařízení stála. Copak, kdyby se mu tohle přihodilo, až budou třešně nebo rybíz? Pak by to mohlo skončit mnohem hůř. Do lesa to je na pohled blízko, ale někdy to přece jen může být daleko. A co pak ?
A co pak?

Co říkáte ? Není to příklad také pro vás ? Co kdyby .....? Proto nashledanou tam, kde povetou pámelníky a porostou lísky.

-o-o-o-o-o-

K A M N A M E D ?

Vím, že jste rozmlsani po úrodném létě, po vonících červeňoučkých desetikilách jahod, které jste sklidili, po množství křehkých kedluben, řekviček, po chrupavém salátu, máte teď chuť na něco ještě sladčího. A tak si snad kladete otázku " Kam na med"

Nu zatím snad jen do Prameno. Ale už na příští rok se chystá medování i v kolonii, zatím u př. Ulrycha. A když budete mít dost medu, nepochybujte, že vám nějaký přenechá. A takový med, z vašich krásných květin a rozkvetlých stromů, ten bude chutnat asi dvojnásob. Nebo se zařídíte také pro sebe? Odborníci to jen pochválí, aby úroda byla ještě větší.

-o-o-o-o-o-

Nebudeme R O B I N S O N Y .

Toužíte jistě po klidu a tichu, po slunci a rozkvetlé zahrádce. Chtěli byste však být Robinsonem na ostrově, bez lidí, se kterými byste se nemohli ani poradit, jak sázet, hnojit a řezat palmy? Jistě by vám bylo smutno. Výbor kolonie nemyslel sice na Robinsona, ale rozhodl, že kolonie zůstane pod odbočkou Svazu čs. zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích a že se neosamostatní, ač se o tom dřív jednalo. Odbočka Malšovice patří mezi nejlepší v kraji, má značný počet zkušených zahrádkářů a mnoho poznatků z pěstování v místním prostředí. A proto bude jistě lépe, když bude v Malšovicích jen jedna odbočka. Vždyť mladému a zatím slabšímu stromku se zatvelkým přece jen lépe daří a neohýbá se tak pod větrem sem a tam.

-o-o-o-o-o-o-o-

SÁZÍME OVOCNÉ STROMY

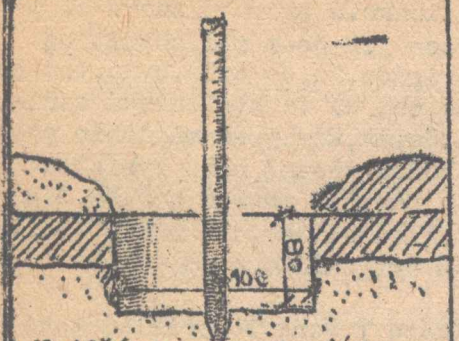

Nejdříve vykopeme jámy 100x80 cm. Ornici vyhazujeme na jednu stranu a spodinu na druhou. Zarazíme do jámy předem kůl.

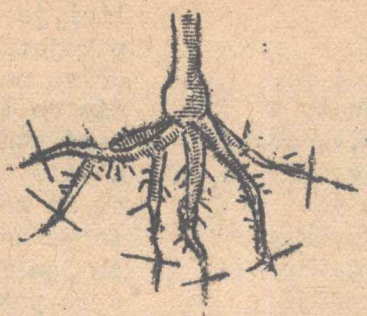

Kořeny stromku začistíme nůžkami, nebo ostrým nožem. Vlasové kořínky ponecháme. Kořeny prohlédnom, zdali nejsou napadeny boulovatostí

Takto upravený stromek namáčíme do tekutého bláta do kterého jsme přidali trochu kravince. Tím zem lépe přilne kořín[illegible].

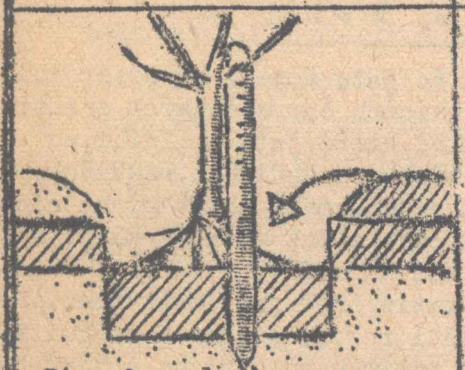

Jámu do poloviny zasypeme dobrým kompostem. Stromek posadíme tak, aby krček stromku byl nad úrovní terénu. Vrchní ornici dáme na vrch.

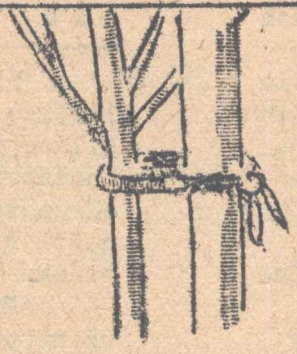

Potom stromek uvážeme ke kůlu. Z prvu uvazujem volně aby stromek mohl sedat. Příštím rokem uvážeme definitivně osmičkou.

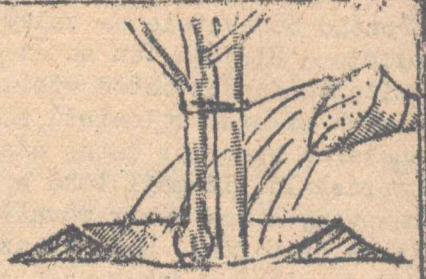

Nasazený stromek přišlápneme, uděláme okolo stromku mísku a zalejeme. Korunku stromku sříznemo až na jaře.

Sázíme ovocné stromy . . .

Vzhledem k malé vrstvě ornice a pískové spodiny v Malšovicích doporučuje se vykopat jámy co největší a vykopaný písek nahradit dovezenou zemí, nejlépe kompostem. Vhodné je i použití slínu a rašeliny za účelem lepšího uchování vláhy. Tím zaručíme zdárný vzrůst i plodnost v pozdějších letech. Nezapomeňte kůly impregnovat alespoň opálením. Na zimu nedávejte ke stromkům na povrch hnůj, ani jiné hmoty. Zabráníte tím ohryzu hraboši, kterých v kolonii máme zatím hodně. Doporučujeme jejich trávení sypáním otráveného zrní (AZENA), nebo jinými návnadami. Nezapomeňte při sázení zakreslit si dů plánku odrůdy a počnožo vysázených stromků. Jmenovky potom odstraňte, abyse v budoucnu nezařezávaly.

Stromky sázíme od hranic parcely nejméně 2 metry, vřetona a kordony 1,5 m.

CO S JAHODAMI NA ZIMU ?

Jahodiště očistíme od starých uschlých listů a všech šlahounů. Mírně půdu zkypříme, abychom neporušili vlasové kořání. Nejlepší ochranou a hnojivem je proložení řádků pokrývkou chlévské mrvy, která se přez zimu vylouží a pohnojí půdu. Současně nám chrání před holomrazy a zadržuje sněhovou pokrývku. Pokud nemáte jahody vysázeny, proveďte výsadbu až na jaře. Pro ten účel si pozemek předem připravíme již nyní. Navezeme chlévskou mrvu, zaryjeme do půdy a necháme plochu v hrubé hroudě nouhrabanou. Připomínáme, aby pozemek byl řádně odplevelen od pýru a přesličky. K výsadbě doporučujeme používat těchto osvědčených odrůd: Georg Soltwedel, Duprisse des Halles, Md. Moutot. Ze stáleplodících: Red Rich a z měsíčních jahod Baron Solemacher.

-o-o-o-o-

Zpravodaj "KOLONIE" vychází podle potřeby pro členy odbočky Svazu čs. zahrádkářů a ovocnářů v Malšovicích. Příspěvky přijímá ss. Svoboda Jar., Exner Frant, Sýkora Jar Adámek.